Titill
Biblía það er öll heilög ritning

Bindi
Nýja testamentið

Ár
1584

Höfundur
Biblían
Luther, Martin 1483 - 1546
Guðbrandur Þorláksson 1541 - 1627
Oddur Gottskálksson 1514 - 1556
Gissur Einarsson 1512 - 1548

Nyia Testamentum/ a Norrænu.

Matth. 17.

Þesse er minn Elskuligur Sonur/ ad huerium mier vel þocknast/ Honum skulu þier hlyda

1584.

Bækur hins Nyia
Testamentesins

Formale yfer hid Nyia Testamentum

EIns lÿka so sm̄ þ Gamla Testamentit kallast ein Bok/ i huerre Gudz Løgmal og Bodord eru skrifud/ þar mz z eirnen Giørning^r bæde þeirra sm̄ þau hafa halldit og ecki halldit/ So er og þ Nyia Testamentit ein Bok i huerre Euangelium og Gudz fyrerheiten eru vppskrifud / jafnframt Giørningū bæde þra sm̄ þeim hafa truat og hinna sm̄ þeim hafa ecki truat. Þuiat Euangelium er eitt Grískt ord/ og merk er a Norrænu glêdeligan Bodskap/ god Nymæle /liufflig Tÿdende/eitt æskeligt Siguroop/vm huert meñ syngia seigia og fagna. Lÿka so sm̄ þa skiede/ þa ed Dauid yfer vañ hiñ mykla Goliant/þa kom eitt æskeligt Sigurop/ z nÿ huggunar tÿdende a medel Israels sona/af þui ad þeirra hinn ogurlige Fiandmañ vard yfersti gen/eñ þeir til frelsis og Fagnad^r leyster z skickader/ af hueriu þeir sungu dønzudu og næsta fegner vrdu. Lÿka so er nu þta Gudz Euangeliū z Nyia Testamtū/eirn fagnadar Bodskapz og Tÿdende/ huer ed fyrer Postulaña framburd hlioda vm allan Heim/af einum riettferdugū Dauid/Sa ed vid Synd/ Dauda/ og Diøfulen bardist/ og yferuañ/Sa sm̄ at þar mz hefur alla þa sem i Syndum voru Hertekner/mz Daudanum plagader/og af Diøflenum yferbugader(an þra verdleiks)endurleyst/riettlætt/Lifgad/og farsælliga giørt/So og til Fridar skickat/ og Gude heimfært/huar fyrer þeir syngia/ z Gude packer giøra/fagna z at eilÿfu hñ lofa/ef þr trua añars ørugaliga/ z stadfaster blÿfa i Truñe

Þuilÿkt S gurop og huggunar Bodskapz/ eda Euangelisk og Gudlig nÿ tÿdende kallast z eitt nytt T st mtum/af þui at lÿka so sm̄ eitt Testamtum er þ/nær at Banuæñ madz tilgreiner sitt Gotz/þ sm̄ ept^r hñs Dauda skal af tileinkudū Ørfum vtskiptast/lÿka so hefer Christur fyrer sitt Lÿflat bifalat og bodit slÿkt Euangelium epter siñ Dauda/ vt at bera vm allan Heim/og þar medz øllum þeim er trua/til eignar giefit allt sitt Gotz/Þat er sitt Lÿf/mz huertu hñ Daudan vppsuelgde/ sitt Riettlæte/huar mz hañ Syndernar afmade/og sitt Hialpræde/þar hñ eilÿfa Fyr erdæming mz yferuañ. Nu fær sa hiñ Volade madz/s i Syndū/Dauda/og Hel yte er reyrdur/eckert liufligar heyrt eñ slÿkā Dyrdligā Huggūar bodskap af Christe þui ma h̄s hiarta af jñstu rot fagna og vidglediast/ ef hñ truer añars at þ sie Sanninde.

Nu hefer Gud slÿkre tru til styrktar/þetta sitt Euangelium og nyia Testamtū margfalliga fyrerheitit/i hinu gamla Testamtenu/fyrer muñ siña Spamaña/epter þui s Pall Postule seiger. Rom. i. Cap. Eg em vtlesen til at predika Gudz Euangelium/hueriu hñ hefur adz fyrerheitit/fyrer sÿna Spameñ i heilagre Skrift/af sÿnum Syne/sm̄ fæddz er af Dauidz Sæde/z ct. Og þad vier vtskyrum nockrar þær greiner/þa var þetta þ fyrsta fyrerheit/ þ s hñ sagde til Høggormsins. Gen. iij. Eg mun Fiandskap setia mille þin og Konuñar/ mille þins Sædis og heñar Sædis/þad sama skal þitt Høfud i sundz meria/og þu munt þess hæl beine vmsat veita. Christur er þat Sædit þessarar Konu. Sa er Diøfulsins høfut(þad er Syndena/Daudan/Helvÿte og allan hñs krapt)hefer sundurmarit / þuiat an þessa Sædis fær eingen maña/Syndena/Daudan/nie Helvÿte fordast. Itm̄. Gen. xxij. sagde hñ til Abrahams: J þinu Sæde skulu allar Kynkuÿsler a Jørdu blezadar verda/Christz er þ Abrahams Sæde/seiger Pall Postuli Galat. iij. Huer ed blezad hefz allan Heim medz þessu Euangelio/þui huar sm̄ Christur er eigi/þar er eñ su Boluan sm̄ fiell yfer Adam og øll børn hñs/þa er hñ hafde syndgast/þuiat aller hliota sÿdan/ Syndum Dauda z Helvÿte eigenliger og seker ad vera. Eñ i giegn þessare Bøluan blezar nu þetta hid dyrmæta Euangelium alla Verølld/mz þui ad þ op nberliga kallar/Huer hñ truer a þta Abrahams Sæde/sa skal blezadur vera/þad er/af Syndum/Dauda og Helvÿte kuittadz/blÿfande so eilÿfliga riettlatur/ Sæll og lifande/so sm̄ sialfur Christur seiger Joh. xi. Huer hñ truer a mig sa mun alldrei Deyia.

Itm̄/so sagde hñ þad Dauid til ij. Reg. xij. þa er hñ sagde/Eg mū vppuekia þitt Sæde epter þig/ hañ skal mier vppbyggia eitt hws/og eg mun at eilÿfu hñs Rÿke stadfesta/ Eg vil hñs Fader vera/enn hñ skal miñ Sonur vera z ct. Þad er nu Rykit Christi/sm̄ þta Euangelium afseiger/huert ad er eitt eilÿft Rÿke/eitt Rÿke Riettlætesins/Saluhialpariñ^r z Lÿfsins/ þangat koma og(vr hertekiu Syndariñar og Daudans)aller þeir er riett trua/ Þuilÿk fyrerheit og Gudz Euangelion/ fiñast eñ vÿdara hia Spamøñum/ so sm̄ Mich. v. Cap seiger/

Gamla Testamentid

Nyia Testamentid

Euangelium

Euangelium og nytt Testamt ū er eitt

Euangelium fyrerheitid fyrer Spamennina

Allz Heimur fyrer Christum blezadz

Rÿkit Christi

Og þu

Og þu Bethlehem ert eigi hin minsta/ bland þusunder Juda. Vt af þier skal mier koma eirn Hertuge mins Lydz Israels. Itm/ Osee xiij. Eg vil þa leysa vt af Daudans hende/ fra Daudanum vil eg þa frelsa. Daude eg skal vera þiñ bane/ Heluijte eg skal vera þier ein Plaga. Fyrer þui er Euangelium eigi annat/ enn ein predikun af Christo Gudz z Dauidz syne/ sem er sannur Gud og mann/ sa er fyrer oss hefur med sinum Dauda z Vpprisu/ allra mañа Synder/ Dauda og Heluijte yferstigit/ þeirra sm̄ a hñ trua. Nu þo at Euangeliũ kuñe at vera stutt edur løng Ordræda/ eda kunne eirn at skrifa langort eñ añar faort/ Sa skrifar langort s Ord Christz og margar giorder vtskrifar/ so sm̄ at giora fiorer Gudzspiallameñ. Eñ sa skrifar þat stutt og faort sm̄ ecki talar vm verken eda giorder Christz/ helldur stuttliga tilteiknande/ huernen hñ hefur fyrer siñ Dauda og Vpprisu/ Synder/ Dauda og Heluijte yfer vnnit/ fyrer þa sm̄ a hñ trua. So sm̄ þeir Postularner Petur og Pall giora.

Euangelium

Af þui athuga þat vandliga at þu giorer ei Christ ad Moisen/ nie af Euangelio eina Løgmals edr settninga bok/ sm̄ hingat til skied hefur/ og eñ heyrist i nockrum Formalum hins Heilaga Jeronimi/ þuiad Euangelium krefur eigenliga eigi vorra verka þ vier verdum þar fyrer fromer og farsæler/ helldr fordæmer þ slijk vor verk/ enn krefur riettrar Truar a Christum/ at hñ sialfur hafe fyrer oss/ Synder/ Dauda/ og Heluijte yferuñit/ og hefur so (eigi fyrer vorra verka saker/ helldr fyrer sinar sialfs giorder sm̄ er Daude og Pijna) giort oss froma lifande z farsæla/ so ad vier meigum oss tilreikna hñs Dauda z Siguruiñing/ lijka s at þ være vor eigen tiluerknadr.

Meñ skulu ei giora af Christo Moysen

Eñ þo at Christr i Euangelio/ lijka z eirnen þr Petur z Pall giefe mørg Bodord/ z keñingar/ vtleggiande so Løgmalit/ þa skulu vær þo þ ad iafnu reikna/ øllum ødrum verkũ z velgiordum Christz/ og lijka s þ er at vita hñs verk og giorder/ er eñ eigi at vita þ rietta Euangelium/ þuiad þar mz veistu eñ eigi at hñ hafe Synd/ Dauda/ og Diøfulen yferuñit/ So er og eñ eigi riettliga skilit þ Euangelium/ þott þu viter þuilijk Bodord/ og kieñingar/ fyrr enn Rodden kiemr/ su er so seiger at Christr sie þiñ eigen medr sinu Lijferne Lærdome/ Verkũ Lijflati/ Vpprisu/ og allt þ hñ er/ hefur/ giorer og forma.

Løgmal z bod ord i Euangelio

So siaum vier nu at eigi þreynger hñ/ helldr hyrliga til sin ladar þar hñ seiger/ Sæl' eru þier Volader/ Eñ Postularner tijdka z þesse ord/ Eg amiñe eg bid z beide ydr/ þ er fyr' Gudz saker/ edr nockurs konar añars at bidia/ þat meigum vier allstadar vel sia at Euangelium er eingen Løgmalsbok/ Helldur ein eigenlig Predikan af Christz velgiorningum/ su oss kuñgiorist og til eignar er giefen/ ef vier truum/ Eñ Moyses i sinum Bokum/ þiar/ þreynger slær/ skielfer/ og ogurliga straffar/ þuiat hñ er Løgmals skrifare og þianingarmadr. Þadan kiemur og þ/ at riettferdugum er eckert Løgmal sett/ epter þui s Pall Postule seiger (i Thimot.) af þui at hñ er fyrer Truna riettlættur/ lifgadr/ og farsæll giordr/ Og þurfe eigi añars vid/ enn at auglysa slijka Tru mz nytsamligum verkum. Nu huar ed slijk trua er/ þa fær hun sig eigi folgit. Helldr auglyser hun sig/ vtsprettande mz gødum verkum / Jatar og vidurkieñer þetta Euangelium fyrer Alþydu/ hættande sinu Lijfe þar vt fyrer/ og allt huad hñ stundar edr giorer/ þa sueiger hñ allt til Naungsins nytsemdar/ z honum til hialpar/ eigi einasta i þui ad koma honum til þuilijkrar nadar/ helldr iafnuel styrkiande hñ medr Gotz/ lijf og æru/ lijka sm̄ at hñ sier ad Christr hefer vidr sig giort/ epterfylgiande so dæmũ Christz. Þat var z Christz meining þañ tijd hñ gaf oss i skilnad eckert añat bodord/ eñ Kiærleikañ/ huar af ad vi' skylldum þeckia huerier hñs Læresueinar og riett truader være/ þuiat þar s verkeñ og Kiærleikureñ vtfliota eigi/ þa er þar eingen riett trua/ þar hremer z Euangeliũ eñ ei/ þar er z Christr eñ eigi riettеliga iatadr/ Þui sia nu til/ at þu haga þier so i þessũ nyia Testamtis Bokũ/ at þu kuñer þær at lesa a þeñan hatt

Christr ladar

Moses skielfer

Rietlætũ er ei Løgmal sett

Truan er ecki idiulaus

S. Mattheus Euangelium

I

A

ÞEsse er Fædi-gar Bok JESU Christi/ sonar Dauidz/ Sonar a Abrahams.
Abraham gat Isaac
Isaac gat Jacob.
Jacob gat Judam og Brædr hns
Judas gat Pharez og Zaran/ af Thamar
Pharez gat Nezron.
Nezron gat Ram
Ram gat Aminadab.
Aminadab gat Nahasson.
Nahasson gat Salma.
Salma gat Boas/ af Rahab.
Boas gat Obed/ af Ruth.
Obed gat Jesse.

B

Jesse gat Kongen Dauid.
Dauid Kongr gat Salomon/ af þre sem var Hwsfru Vrie.
Salomon gat Roboam.
Roboam gat Abia.
Abia gat Assa.
Assa gat Josaphat
Josaphat gat Joram.
Joram gat Osia.
Osia gat Jotham.
Jotham gat Achas
Achas gat Ezechia.
Ezechia gat Manases
Manases gat Amon.
Amon gat Josia.

C

Josia gat Jechonia og Brædr hns/ vm Babilonesskan Herleidingar tijma.
Og epter Babilonesska Herleiding/ gat Jechonia Sealthiel.
Sealtiel gat Zorobabel.
Zorobabel gat Abiud.
Abiud gat Eliachim.
Eliachim gat Asor.
Asor gat Zadoch.
Zadoch gat Achim.
Achim gat Eliud
Eliud gat Eleazar.
Eleazar gat Mathan.
Mathan gat Jacob.
Jacob gat Joseph/ man Mariu/ af huerre ed føddr er Jesus sa er kallast Christr.
Aller ættlider fra Abraham allt at Dauid/ eru fiortan Lider. Og fra Dauid allt til Babilonesskrar

Luc. 3.
Gen. 21.

c Abrahams og Dauidz er gietit einkum aꝼ þui at þeir hǫrdu sierligt þyrerheit wt aꝼ Christo

Ruth 4.

2. Reg. 12

4. Reg. 24.
2 Para 36.
1. Esra. 2.

bilonesskrar

bilóneskrar Herleidingar eru fiortan Lider. Og fra Babiloneskre Herleiding allt til Christum eru fiortan Lider.

Eñ Christi Hingadburdr var so. Nær ed Maria hn̄s Moder var føstnud Joseph/ z adr en þau skylldu saman koma/ fanst hun oliett af Heiløgum Anda. Eñ Joseph madr heñar var riettuijs/ z vilide þui ei ofrægia hana/ eñ þeinkte sier þo leyneliga at forlata hana. Eñ s hn̄ hugsade þetta/ Sia. þa vitradist honum Eingill DROTTINS i Draume/ z sagde/ Joseph sonur David/ þu skallt eigi ottast at taka Mariam þina Festarkonu til þin/ þuiat huad mz henne fædt er/ þ er af Heiløgum Anda/ Og hun mun Son fæda/ z hn̄s Nafn skalltu Jesus kalla/ Þuiat hn̄ mun frelsa sitt Folk af þra Syndum. Eñ allt þetta skiede/ so ad vppfylltist huad sagt er af DROTTNE fyrer Spamannen/ so seigiande/ Siaet ad Mey mun þungut verda z Son fæda/ z hn̄s Nafn sk kallast Emanuel/ huad er so þydist/ Gud mz oss.

Esai. 7.

Eñ þa Joseph vaknade af Suefne/ giørde hn̄ so sm̄ Eingill DROTTINS hafde hm̄ bodit/ og tok sina festarkonu til sin/ og kiende heñar eigi [a] þar til hun fædde Son sin̄ Frumgietin/ og kallade hn̄s nafn Jesus.

II

A

Austur vegs Vitringar

Hær Jesus var føddr i Bethlehem a Gydingalande/ a døgū Herodis Kōgs/ Sia/ þa komu Vitringar af Austuralfu til Jerusalem/ og søgdu/ Huar er sa nyfædde Kongr Gydinga? Þuiad vier høfum sied hn̄s Stiørnu i Austur veige/ og erum komner at tilbidia hn̄.

Eñ er Herodes Kongur heyrde þ/ skelfdist hn̄/ z øll Jerusalem mz hm̄/ Og liet samansafna øllum Kiēkemaña Høfdingium z Skriftlærdum Lydsins/ og forheyrde af þeim huar Christr skyllde fædast/ Enn þeir søgdu honum/ Til Bethlehem i Judea. Þui ad so er skrifad fyrer Spamañen: Og þu Bethlehem a Juda lande/ ert onguan neieñ hin [a] minsta a medal Høfdingia Juda/ Þuiad af þier mun koma Hertuge/ sa er stiorna skal yfer Folk mitt Jsrael. Þa kallade Herodes Vitringana til sin heimugliga/ og Hugarlatliga ad spurde þa a huerium tijma/ at Stiarnan hefde birtst þeim/ z vijsade þm til Bethlehem og sagde/ Fare þier og spyriet jn̄eliga at Sueinenum/ z nær þier fin̄id hn̄/ þa kun̄giørit mier þ aptur/ so eg kome eirnen at tilbidia hn̄.

Mich. 5.

a (Onguan neieñ) Bethlehem war lytil ad sia/ aþ þui kallar Michias hana litla Eñ Euangelist en leggr þar vid (Onguan eigen) aþ þui at hn̄ var xu vpphaþen/ þa Christr war ƒøddur þar

B

Sem þeir høfdu nu Kōgenum heyrt/ foru þeir af stad/ Og sia/ at Stiarnan sm̄ þeir sied høfdu i Austuralfu/ gieck fram fyrer þm/ allt þar til hun kom/ z stod þar vppyfer/ huar Sueirnen var. Enn er þr sau Stiørnuna/ glødduſt þeir/ af næsta myklum Fagnade/ z geingu i Hwsit jn̄/ og fundu þar Sueinen med Mariu Modur siñe/ fiellu fram/ og tilbadu hn̄/ og at opnudum sinum Fiarsiodum offrudu þr honum giafer/ Gull/ Reykilse/ og Mirru. Og feingu þa aui̇̄san i Suefne/ at þeir giæfe sig ei aptur til Herodem/ og foru so annan veg aptur i sitt Land.

C

Egiptalandz Flotte

Eñ þa þr voru i burt farner/ Sia/ ad Eingill DROTTINS vitradist Joseph i Draume og sagde/ Statt vpp/ og tak Sueinen og Modr hn̄s til þin/ og fly i Egiptaland/ z ver þar allt þangat til eg seigi þier/ Þuiad þ er epterkomanda at Herodes mun leita Sueinsins ad fyrerfara honum. Og hn̄ stod vpp tok Sueineñ og Modr hn̄s til sin/ vm Natt/ og for i Egiptaland/ z var þar allt fram̄ yfer andlat Herodis/ So þ vppfylltist huad sagt er af DROTTNE fyrer Spamañen/ ed seiger/ Af Egiptalande kallade eg Son minn.

Osee 11. Nu. 24.

Lijflat Smabarnaña aþ Herode

Þa Herodis sa nu at hn̄ var gabbadr af Vitringunum/ vard hn̄ afar reidr/ og sende vt/ z liet drepa øll Sueinbørn til Bethlehem/ og i øllum heñar Endemørkum/ tuæuetur z þadan af miñe/ epter þeim tijma sm̄ hn̄ hafde vtspurt af Vitringunum. Þa vpp fylltist huad sagt er fyrer Jeremiam Spamañ/ sm̄ seig'/ A hædum hefr heyrst kall mikillar Kueinuñar/ Ops/ og Ylfranar/ Rachel æpte Sonu sina/ og villde eigi huggast lata/ þuiat þad var mz þm vte.

D

Jere. 31.

Apturkoma aþ Egiptalandi til Nadsareth

Eñ þa Herodis var latin̄/ Sia/ at Eingill DROTTINS birtist Joseph i Draume a Egiptalande/ og sagde/ Statt vpp og tak Sueijnen og Modr hn̄s til þijn/ og far til Jsraels Jardar/ þuiat þeir eru i Heliu sm̄ leitudu ad Lijfe Sueinsins. Hn̄ stod vpp og tok Sueinen og Modr hn̄s til sin/ og kom til Jsraels Jardar. Enn þa hn̄ heyrde þ Archilaus rijkte i Judea/ i staden Fødur sins Herodis/ ottadist hn̄ þangat at fara/ Og i Draume fieck hn̄ vnder vijsan af Gude/ og for i alfur Galilealandz/ og bygde i þre Borg sm̄ hiet Nadzareth/ So þ vppfylltist huad sagt er fyrer Spameñena/ at hn̄ skyllde Naduerskr kallast.

Esaie 11. Judi. 13.

Eñ a þm

III.

A

ENn a þm dögū kom Johañes Baptista/ ꝛ predikade i Eydemörku Judealā=dz/og sagde/Giörit Jdran þuiad Gudz Rÿke er nalægt. Hñ er og eirnen sa af þeim at sagt er fyrer Esaiam Spamañ /sm̄ seiger/ Þar er ein hropande Rödd i Eydemörku/ Reidit til götu DROTTINS/ og giörit hanns stigu rietta.

Luc. 3.
Johañ. 1
Esa. 40.
Marci 1.

Eñ Johannes hafde klædnad af Ulfballdzhārū/ ꝛ Olarbellte vm sinar Lendar/Hñs Ma=tur voru Eingesprettur og Skogarhunang. Þa gieck og vt til hñs Lydꝛ Jerusalem Borg" og allt Gydingaland/og öll vmliggiande Hieröd Jordanar/og skirdust af honum i Jordan/ jatande sinar Synder.

B

Enn þa hñ sa marga Phariseos og Saduceos koma til siñar Skÿrnar/ sagde hñ til þra/ Þier Nödrukyn/Hu kiende ydꝛ at flyia fyrer tilkomāde Reide? af þui giörit verdugañ auöxt Jdranariñar/Og verit ei þess hugar/ꝥ þier seigit mz sialfum ydur/at Abraham höfū vær fyrer Födꝛ/ Þuiat eg seige ydꝛ/ at megtugꝛ er Gud vpp at vekia Abraham sonu af stei=num þessum. Af þui at nu er Oxen sett til Rotar Vidañä/ Þui mun huert ꝥ Tric s̄ eige giörer godan Auöxt/vpphögguast og i Elld kastast.

1
Johañis Strafþ par phariseos

C

Eg skÿre ydꝛ i Vatne til Jdranar/eñ sa epter mig kiemꝛ er mier sterkare/huers Skoklæde at eg er eigi verdugꝛ ad bera/hñ mun skÿra ydꝛ med Heilögum Anda ꝛ Ellde/Huers Vind=skupla er i hñs Hende/og hann mun hreinsa sinn Lafa/og Hueitenu safna i sina Kornhlö=du/eñ Agnernar breña i oslöckuanligum Ellde.

D

J þañ tÿma kom Jesus af Galilea at Jordan til Johañis/at hñ skÿrdist af honū. Enn Johañis varnade honum þess/og sagde/ Mier er þörf at eg skirist af þier og þu kiemur til mÿn/eñ Jesus suarade og sagde til hñs/Lat nu so vera/þuiat so hæfer oss allt Riettlæte vpp at fylla/Og þa liet hñ ꝥ epter honū. Eñ er Jesus var skÿrdꝛ/stie hñ jafnskiott vpp vr Vat=nenu. Og sia/at Himnarner lukust vpp yfer honum/og Johañes sa Gudz Anda ofanstÿga s̄ Dufu ꝛ yfer hñ koma. Og sia/ad Rödden af Himne sagde/Þesse er Son miñ Elskuligꝛ/ a hueriñ mier vel þocknast.

2
Christus skirist
Marci 9.
Luc. 3.
Johañ. 1

IIII.

A

ÞA var Jesus leiddꝛ af Anda a Eydemörk/vppa ꝥ hñ freistadꝛ yrdi af Diöf=linū. Og þa hñ hafde fastat fiörutÿgu Daga ꝛ fiörutÿgu Natta hūgrade hñ. Og Freistaren gieck til hñs ꝛ sagde/Ef at þu ert Sonur Gudz/ seig at Steinar þesser verde ad Braudum. Eñ hañ suarade og sagde/Skrifat er/ Maduren lifer eigi af einusaman Braude/helldꝛ af sierhueriu orde s̄ fram geingꝛ af Gudz Muñe.

1
Christus freistast af Diöflenū
Marc. 1.
Luc. 4.
Deut. 8.

Þa tok Diöfullen hñ mz sier i Borgena Helgu/og sette hañ vppa Bust Musteresins/og sagde til hñs. Ef þu ert Gudz Sonꝛ/ fleyg þier hier ofan/ ꝥt skrifat er/Hñ mun bioda sinū Einglum vm þig/at a höndū bere þr þig/so ad þu steyter ei Fot þiñ vid Steine. Jesus sag=de til hñs/eñ aptur er skrifat/eigi skalltu freista DROTTINS Gudz þins. Og eñ aptꝛ

B

flutte Diöfullinn hñ mz sier vppa ofurhatt Fiall/ og synde honum öll Rÿke Veralldar/og þra Dyrd/og sagde til hñs/Allt þetta mun eg giefa þier ef þu fellur fram og til bidꝛ mig. Þa sagde Jesus til hñs/Far burt þu Andskote/þuiad skrifat er/DROTTIN Gud þinn skalltu tilbidia og honum einum þiona. Þa forliet Diöfulliñ hñ/og sia / at Einglar komu til hñs og þionudu honum.

Psal. 90.
Deut. 6.
Deut. 6

Eñ er Jesus heyrde ꝥ Johañis var gripiñ/for hañ til Galilea landz og forliet Borgena Nadsareth/ kom og bygde i Borgiñe Caphernaum/hu ed liggꝛ vid Siafarsÿdu i Eydemör=kum Zabulon ꝛ Nephtalim/So ad þad vppfylltist/ huad sagt er fyrer Esaiam Spamañ sm̄ seiger/Landit Zabulon/ ꝛ Landit Nephtalim vid Siafargötu hinumeigen Jordanar ꝛ Gali=

C

lea hin Heidna. Lydur sa er sat i Myrkrunum hañ sa Lios mikit/og þeir sem sátu i Bygd og skugga Daudans þm er nu Lios vpprunit. Þadan i fra tok Jesus at Predika og seigia/ Giörit Jdran/ þuiad Himnarÿke er nalægt.

2
Christus fer vr epri Galilea i þa nedre

3
predikā Christi

Eñ er Jesus gieck mz Sionū i Galilea/leit hañ tuo Brædꝛ/ Simon sa er kallast Petrus og Andream Brodꝛ hñs/huerier ed voru ad varpa Nete i Sioen/þuiat þeir voru Fiskemeñ/

4
Kallan postulañ

Og hñ

Og hñ sagde til þra/ fylgit mier epter/ ⁊ mun eg giora ydr ad Fiskorū maña. Eñ þr forlietu jafnsnart Netin og fylgdu honum epter.

Og er hñ gieck framleingra burt þadan/ sa hñ tuo adra Brædr Jacob son Zebedei og Johannem Brodur hñs vera i Skipe mz Fodr sinum Zebedeo/ Net sin at bæta. Og hñ kalladi þa. Eñ þr forlietu strax skipit og Fodr siñ/ og fylgdu honum epter. D

5 Rykted Christi uegna hñs Jarteikna

Jesus for og vm allt Galileam/ kieñande i þra Samkunduhusum/ og predikade Euangelium Rykesins og læknade oll Sottarfelle/ og oll Krankdæme mz Folkenu/ ⁊ hñs Rykte barst vt vm allt Syriam. Og þeir færdu honum alla þa sm̄ kreinkter voru af marguysligum sottarferlum ⁊ i ymisligum Þyslum Nondlader/ ⁊ þa er Dioful hofdu/ Tunglamein/ eda Ickt siuker voru/ ⁊ hñ læknade þa alla. Og margt Folk fylgde honum epter vr Galilea/ ⁊ vr þm tiu Borgum/ ⁊ af Jerusalem og Judea/ ⁊ af þeim Nierodū er voru hinumeigen Jordanar.

V.

Predikan a Fiallenu i þrem epterfylgiande Cap.

1 Huerier Sæler eru

ENN er Jesus sa Folkit/ gieck hñ vppa Fiallit/ og þa hñ sette sig nidr geingu hñs Læresueinar til hñs. Og hñ lauk siñ muñ vpp og tok ad kieña þeim og sagde. Sæler eru þr s andliga eru Volader/ þt þra er Nimnaryki. Sæler eru þeir sm̄ Narma/ þt þeir munu huggader verda. Sæler eru Noguærer/ þuiat þr munu Jardryke erfa/ Sæler eru þr sm̄ hungra og þysta epter Riettlætenu/ þuiat þr sklu sadder verda. Sæler eru Myskunsamer/ þuiat þr munu Myskun hliota. Sæler eru Nreinhiartader/ þuiat þr munu Gud sia. Sæler eru þeir sm̄ Friden giora þuiad þeir munu Gudz Syner kallader verda. Sæler eru þeir sm̄ fyrer Riettlætesins saker offsokter verda/ þuiad þra er Nimnaryke. Sæler eru þier/ nær ed Lydurenn Formæler ydr/ og Ofsokn veiter/ og talar i giegn ydr alla vondsku fyrer minar saker/ þo lugande. Fagne þier og verit glader/ þuiad ydart verdkaup er nogligt a Nimnum/ þuiad so hafa þeir ofsokt Spamennena þa ed fyrer ydur voru. A B

2 Af predikunar embættenu Marc. 9. Marc. 4. Luc. 11. 8. 9.

Þier erut Sallt Jardar/ Nu ef Salltid deyfist/ i hueriu verdr þa salltad? Þa duger þat til einkis meir/ nema at þ verdr vtsnarad so ad þ sie fottrodit af moñum. Þier erut Lios Veralldar/ Su Borg s a Fiallenu er sett fær ei folgist/ Og eigi tendra þeir Liosit ⁊ setia þ vndr Mæleask/ helldr yfer Lioshallden/ so ad þ lyse ollum þeim sm̄ i Nusenu eru. Lyka sk ydvart Lios lysa fyrer Moñum/ so ad þeir siai ydar godverk/ og dyrke Fodur ydarn a Nimnum.

Þier skulut ei meina at eg sie komen Logmalit edr Spameñena vpp at leysa/ Eg em eigi komen at leysa/ helldr vpp at fylla/ þuiat eg seigi ydur fyrer sann/ þangat til Nimen og Jord forgeingr/ mun eigi hiñ minste Bokstafur edr Titill af Logmalenu forganga/ þar til at allt þat skiedur. C

Þui huer hñ vppleyser eitt af þessum minstu Bodordum/ ⁊ kieñer þ Lydnum suo/ sa mun kallast minstur i Nimnaryke/ enn huer þ gïorer og kieñer/ hñ mū mykill kallast i Nimnaryke.

3 Af tueggia handa Riettlæte

Þuiad eg seige ydr/ Nema so sie ad ydvart Riettlæte sie betra/ eñ hiña Skriftlærdu ⁊ Phariseis/ þa munu þier eigi jñganga i Nimnaryke.

4 Vtskyring hins fimta Bodordzins

Þier hafet heyrt huad sagt er til hiña Gomlu/ Þu skallt ei mañ vega/ enn huer ed mann vegr/ hñ verdr Doms sekr/ Eñ eg seige ydr/ Nuer ed reidist Brodur sinum / hañ verdr Doms sekur. Eñ huer sm̄ til Brodr sins seiger/ Racha/ hñ verdr Raadz sekur/ Enn huer ed seiger/ Þu Afglape/ hñ verdr sekur Neluytiselldz. D

5 um Brodurliga Sættan

Fyrer þui / nær þu offrar þina gaafu a Alltarit/ og þier kiemr þar til hugar þat Brodur þiñ hafe nockut a mote þier/ þa laattu þar þina gaafu fyrer Alltarenu/ gack adr ad sætta þig vid Brodr þiñ/ og kom þa at offra þina Gaafu.

Vertu snarliga samþyckr þinum Motstodumañe/ a medan þu ert eñ a veigi mz honum/ so ad eigi selie þig þiñ Motstodumadr Domaranum/ ⁊ Domaren selie þig þienaranū/ ⁊ verder þu i Dyplyzu kastadr. Ad soñu seigi eg þier/ at þu munt eigi þadan vtfara þar til þu borgar hiñ sydasta pening.

6 Vtlegging hins siotta Bodordz

Þier hafet og heyrt þ sagt er til hiña gomlu/ Þu skallt ei Nordō drygia/ Eñ eg seige ydr/ at huer hñ lytur Konu til ad girnast heñar/ sa hefr þegar drygt Nor mz heñe i sinu hiarta. E

Mar. 9.

Eñ ef þitt hægra Auga hneyxlar þig/ þa kipp þui vt ⁊ kasta þui fra þier/ Þuiad skarra er þier at eirn þiña Lima farist/ helldr eñ allr þiñ Lykame kastist i Neluytiskann Elld. Og ef þin Nægre hond hneyxlar þig/ þa sniid hana af ⁊ kasta fra þier/ Þuiat skarra er þier at eiñ

þiña Li

þiña Lima forkyniſt/ enn ad allr Lijkame þiñ kaſtiſt i Heluitiſkann Elld.

So er og eñ ſagt/ at huer hñ ſkilur ſig vid ſina Eigenkonu/ ſa ſkule giefa henne ſkilnadar ſkraa. Eñ eg ſeige ydr/ Huer hñ forlætur ſina eigenkonu/ (ad vndanteknu Horuñar ſok) ſa gioͤrer þ at hun verde Hordoms kona/ Og huͤr ed faſtnar þa ſ fra mañe er ſkileñ/ ſa dryger Hor.

7 Vm ſkilnadar ſkraa

Þier hafet eñ framar heyrt huad ſagt er til hiña gomlu/ at eigi ſkuler þu rangt ſueria/ Og þu ſkallt Gude þin Sære luka. Eñ eg ſeige ydr at þier ſkulut olldungis ecki ſueria/ huͤrke vid Himen þuiat hñ er Gudz Sæte/ Eigi helldr vid Jordena þuiat hun er ſkor hañs Fota/ Eige vid Jeruſalem þuiat hun er Borg hins mykla Konungs. Þu ſkallt og eigi ſueria vid Hofut þitt/ þuiat þu formatt eigi at giora eitt haar huijtt edr ſuart. Eñ ydar Rada ſie Ja/ Ja/ Nei Nei/ Eñ huad fram yfer þ er/ þ er af hinu vonda.

F

8 Vm forbod Eida.

Þier hafet og heyrt huad ſagt er/ Auga fyrer Auga/ Toñ fyrer Toñ. Eñ eg ſeige ydr/ at þier ſkulut ei briotaſt i giegn jllu/ helldr ef nockur ſlær þig a þina hægre Kiñ/ þa biod hñ hina adra/ og þeim ſm vid þig vill Log þreyta/ og þiñ Kyrtil af þier hafa/ þa lat honum og þiñ Mottul lauſan/ og huer þig neyder vm Milu eina/ þa gack mz honum og tuær adrar. Gief og þeim er þig bidr/ og vert ei afunden þeim er af þier vill Laan taka.

9 Vm forbod Hefndar

Leuit. 24. Deut. 19.

Þier hafet heyrt at ſagt er/ Elſka ſkalltu Naunga þiñ/ og Ouin þiñ at hatre hafa. Eñ eg ſeige ydr/ Elſke þier Ouine ydra/ Blezid þa er ydr bolua/ giorit þeim gott ſm ydr hata/ z bidied fyrer þeim er ydr laſta/ og ofſokn veita/ ſo at þier ſieut Syner Fodurs ydar þeſſ a Himnum er/ huer ſina Sol lætur vppganga yfer vonda og yfer goda/ og rigna lætur yfer Rettlaata og yfer Ranglaata. Þui ef þier elſkit þa er ydr elſka/ Huert verdkaup hafe þier fyrer þ? Giora þ eigi lijka Tollheimtumeñ? Og þo þier latit kiært ad eins vid Brædr ydra/ Huad giore þier þeim meira? Giora þetta og eigi lijka hiner Heidnu? Fyrer þui verit algiorder/ ſo ſem ydar Himneſkr Fader er algiordr.

G

Luc. 6

10 Vm elſku Naungans

VI.

A

Vaktid at/ þ eigi giore þier ydar Olmuſur fyrer moñum/ ſuo ad þier ſiaiſt af þeim/ añars hafe þier eckert verdkaup hia ydrum Fodr ſm a Himnum er. Þui nær þu giefur Olmuſu/ þa ſkalltu eigi Ludr þeyta lata fyrer þier/ ſo ſ Hræſnarar giora i Radhuſum og a Strætum/ ſo ad þeir Heidriſt af moñum/ Sañliga ſeige eg ydr/ at þeir hafa ſin laun vttekid. Eñ nær þu giefr Olmuſu/ þa lat þina vindſtre hond eigi vita huad hin hægri giorer/ ſuo at þiñ Olmuſa ſie i leyne/ og Fader þiñ ſa i leynum ſier/ gialldе þier opinberliga aptur.

1 Vm Aulmuſu giefdum

Og nær þu bidr/ ſkalltu eigi vera ſo ſm Hræſnarar/ huerium kiært er ad ſtanda og bidiaſt fyrer i Samkunduhuſum og gatnahornum/ ſo ad þeir ſiaiſt af moñum/ Sannliga ſeige eg ydr/ ad þeir hafa ſin laun vttekit/ ñ Enær þu bidſt fyrer/ þa gack jñ i þiñ Suefnkofa/ og ad lycktum þinum dyrum/ bid þu Fodur þiñ ſ i leynum er/ og Fader þiñ ſa i leyne ſier mun þier þat opinberliga apturgiallda.

2 Vt ap Bænum

Og nær þier bidiet/ ſkulu þier eigi fiolmaluger vera/ ſo ſ Heidingiar giora/ Þuiat þr meina at af ſiñe fiolmælge munu þeir heyrder verda. Fyrer þui ſkulu þier eigi þeim lykiaſt/ Þui ad Fader ydar veit huers þier hafit þorf/ adr eñ þier bidiet hñ/ af þui ſkulu þier ſo bidia.

B

Fader vor þu ſm ert a Himnum. Helgiſt Nafn þitt. Tilkome þitt Rijke. Verde þiñ vilie ſo a Jordu ſm a Himne. Gief oſſ i dag vort dagligt Braud. Og fyrerlat oſſ vorar ſkulld er/ ſo ſm vier fyrerlætum vorum Skulldunautum. Og jñ leid oſſ ecki i Freiſtne. Helldr frelſa þu oſſ af jllu/ Þuiat þitt er Rijkit/ Mattur z Dyrd vm allder allda Ameñ. Þuiat ef þier fyrerlætid moñum ſinar afgiorder/ þa mun ydar Himneſkr Fader fyrergiefa ydur og ydar brot. Eñ ef þier fyrerlætid eigi moñum ſinar miſgiorder/ þa mun ydar Fader og eigi fyrer giefa ydr ydar Synder.

Luc. 11.

Nær þier faſtit/ þa ſkulu þier eigi vera kamleiter ſo ſem Hræſnarar/ þuiat þr ſyrta ſina Aſionu/ ſo ad ſyneſt fyrer moñum ad þr faſte. Sañliga ſeige eg ydr/ ad þeir hafa vttekit ſin laun. Enn nær þu faſtar /þa Smyr Hofud þitt/ og þuo þitt Andlit ſo at eigi ſkijne fyrer moñum þad þu faſter/ helldr fyrer Fodr þinum ſm er i leyne/ Og Fader þiñ ſa er i leynu ſier hñ mun þier þ opinſkarliga apturgiallda.

3 Vt ap Föſtuñe

C

Eigi ſkulu þier ydr Fiarſiodu ſafna a Jordu/ huar þeim ma Molr z ryd granda/ z huar Þiofar meiga eptergrafa og ſtela/ Helldr ſafnid ydur Fiarſiodum a Himne/ huar ed huerke ma Mo

4 Vm Agirne

þ ugsyke og ey[...] / semd

ke ma Molur nie Ryd granda/ og huar þiofar fa ei stolit nie eptergrafit/ Þuiad huar ed yd at Siodur er/ þar er ydart Hiarta.

Lios þins Lijkama er þitt Auga/ Ef Auga þitt er einfallt/þa er allr Lijkame þiñ skiær/ Eñ ef Auga þitt er skalkr/þa er allr Lijkame þiñ Myrkr/Þui ef ꝥ Lios sm̄ ad er i þier/ er Myrkur/ hue mykil munu þa Myrkuren sialf.

Luuc. III
Luc. 12. 16.

Eingeñ kañ tueimur Herrum ad þiona/Añad huert þa afræker hñ þañ eina og elsk- ar hiñ añan/Elligar hñ þydist þañ eina/og forlijtur hiñ añan/ Þier giettd ei Gude þionat/ og hinum Mamon/ Fyrer þui seigi eg ydr/Verit ei Hugsiuker fyrer ydru Lijfe huad þier sku lut eta ⁊ Drecka/ ⁊ ei fyrer ydrum Lijkama/ hueriu þier skulut klædast. Er eigi Lijfit meir eñ Fædan/og Lijkamen meir eñ Klæden? Siaet Fugla Himens/ þeir ed huerke sæ nie vppske- ra/og eigi safna þeir i Kornhlødr/og ydar Himneskur Fader hñ fæder þa/Eru þi[r] eigi myk lu framar eñ þeir? Eda huer ydar gietur aukit mz siñe ahyggiu Alin eina ad leingd sinne. D

Og huar fyrer eru þier hugsiuker fyrer Klædnadenum? Hyggit at Akursins Liliugrøsū huernen þau vaxa/ þau viña hu̇ke nie spiña/Eg seige ydr/ þad Salomon i allre sinne Dyrd var eigi so skryddr so sm̄ eitt af þeim. Þuiad ef Gud/skryder so Grasit ꝥ i dag er a Akre/og a morgū verdr i Ofn kastat/Skyllde hñ ei myklu framar vid ydr giøra? O þi[r] lijtiltruad[er]

6
Þianing/ ꝥ er dagligt er- vidi/og vill vier skulū lata oss næg ia ꝥ vier erfidū dagliga/og vera ecki framar hug- siuker a Þianing

Fyrer þui skulu þier ecki hugsiuker vera og seigia: Huad munu vier eta/eda huad munu vier drecka/eda huiu mūu vier klædast? Þuiat epter þssu øllu sæker Heiden þiod/ ⁊ ydar Him neskur Fader veit þier þurfet alls þessa vid. Fyrer þui leitid fyrst Gudz Rijkis/og hñs Rett lætis/og mun ydr allt þetta til leggiast. Og fyrer þui skulu þier eigi Vñ ala añars Mor- guns/ af þui ad morgun dagr mun kuijda fyrer sialfum sier bera/ Huerium deigi næger sijn a Þianing

VII.

1
Eigi skulu meñ Dæma
Luc. 6.

EIgi skulu þier dæma/so ad þier verdet ei dæmder. Þuiat mz hueriu Dome þier dæmit/munu þier dæmder verda/Og mz huerre mælingu þier Mælit/ mun ydr endurmællt verda. Eñ huad sier þu Ogn i Auga Brodur þins / ⁊ at þeim Vagle ē er i sialfs þins auga gæer þu ecki. Eda Huernen dirfist þu ad seigia Brodr þinum? Broder/Leyf ad eg drage vt Ognena af Au- ga þinu/og sia: Ad Vagl er þo i sialfs þins auga. Þu Hræsnare/ Drag fyrst vt Vaglen af þinu Auga/og gief þa giætur at/ ad þu faer vtdreigit Ognena af þins Brodur sauga. A

2
Gudz ord skal ecki vanhelga

Eigi skulu þier giefa Hundum̄ huad Heilagt er/og varpit eigi helldr Perlum ydar fyrer Suin/so ad eigi trode þau þær mz fotum sier/og ad snuist þau/og ydr i sundr slijte.

3
Vt af Bæninne
Luc. 11.
Jac. 1
Deut. 4.

Bidiet og mun ydr giefast/leitit ⁊ munu þier fiña/knyid a ⁊ mun fyrer ydr vpplokit. Þui ad huer ed bidr/hñ odlast/Huer ed leitar hñ fiñur/ ⁊ fyrer þeim ed aknyr mun vpplokit. Eda huer er þañ mann af ydr sa/ef Sonuren bidr hñ vm Braud/at hñ biode honum stein/elligar ef hñ bidur vm Fisk/at hñ biode honum þa Hoggorm? Þui ef þier sm̄ þo erut vonder kuñid at giefa godar giafer Sonum ydar/ Myklu meir mun ydar Fader sa a Himnum er giefa þeim gott er hñ bidia. Þui allt huad þier viliet meñerner giøre ydr/þad skulu þier og þeim giøra/þuiat þetta er Løgmalit og Spameñerner. B

4
Jñehalld allra Bodorda

5
Af Krosse og Polinmæde

Gangit jñ vm hid þrøngua hlid/ Þuiat ꝥ Hlid er vijdt og sa vegr er breidr ē leider til For tøpuñar/og þeir eru marger sm̄ a honum reika/ Og ꝥ Port er þraungt/og sa vegr er mior ē til Lijfsins leider/ og ꝥr eru faer er hñ rata. C

6
Ad vordast Fals Spameñ
Marc. 8.
Luc. 12.
Luc. 6.

Vaktit ydr fyrer Falsspamøñum/ ē til ydar koma i klædū Saudaña/ eñ jnnan til eru ꝥr glepsande Vargar. Af auøxtum þra meigi þier þa kieña/Verda nockut Vijnber saman- lesen af Þyrnum/elligar Fijkiur af Þystlum? So mun huert gott Trie giøra godan Auøxt enn huert vondt Trie vondann auøxt. Gott Trie gietur eigi fært vondan Auøxt/ og eige helldr gietur vondt Trie fært godan Auøxt/Huert þad Trie sm̄ eigi færer godan Auøxt mun afhøggvit verda og i Elld kastast/ Fyrer þui meigi þier af þra Auøxtum þa kieña.

Psal. 6.

Þeir munu ei aller sm̄ til min seigia: Herra/Herra/jñganga i Gudz Rijke/helldr ꝥr sm̄ giøra vilia mins Himneska Fødurs. Marger mūu til min seigia a þm deigi. Herra/Her- ra/Høfum vier eigi spæd i þinu nafne/Høfū vær og eigi i þinu nafne Diøfla vtrekit/og i þinu nafne giørdu vær mørg kraptauerk/Og eg mun þa jata þeim/at alldrei þeckta eg ydr/ Farit fra mier aller jllgiørdameñ. D

Fyrer þui

Fyrer þui/ huer hn̄ heyrer þesse mÿn Ord ⁊ giorer þau/þan̄ mun eg lÿkia þm vitrū Ma-
D ñe/sem bygde vpp sitt Hws yfer Hellustein. Og er Hrÿdvidre giørde/⁊ Vatsfloded kom/og
Vindar bliesu ⁊ dundu at Hwsenu/⁊ Hwsed fiell eige ad helldr / Þuiad þad var grunduallad
yfer Helluna. Og huer hn̄ heyrer þesse mÿn Ord ⁊ giorer þau eige/hn̄ er lÿkur þeim Fa-
vÿsū Mañe/s̄ vppbygde sitt Hws a Sande. Og er þeyse Døgg giørde/⁊ Vats flod kom/⁊
Vindar bliesu ⁊ dundu ad þui Hwse/þa hrapade þ/⁊ þss hrapan vard mykel.

Luc. 6.
Rom. 2.
Jacob. 1.

Og þ skiede/þa Jesus hafde lycktad þssa sÿna Rædu/ad Folkenu ægde hn̄s Keñing/ Þui
ad hn̄s Predikan var volldug/⁊ eige lÿka s̄ hiña skriftlærdu.

VIII.

A ENN er Jesus gieck ofan af Fiallenu/fylgde hm̄ margt folk epter. Og sia/
ad Lÿkþrær Madr kom/ tilbad hn̄ ⁊ sagde/Herra/ef þu villt giefur þu mig
hreinsad. Og Jesus vtriette Hondena/snart hn̄/⁊ sagde/Eg vil/vertu hre-
iñ/Og jafnsnart vard hañs Lÿkþra hrein. Og Jesus sagde til hn̄s/Sia
til/ad þu seig þ eige neinū/Helldr far þu/⁊ syn þig Kieñemoñunum/⁊ offra
þÿna Gæfu/þa er Moses baud/til vitnisburdar yfer þeim.

1 Hier fylgia Jarteikner Christi/hueriar at styrkia Christ i Lærdom/Lÿkþrær hreinsast

Eñ þa Jesus gieck jñ i Capernaū/kom til hn̄s Hūdradzhøfdinge nockr/bidiande hn̄/⁊ sag-
de/Herra/þion miñ liggr Kueisusiukur heima/⁊ kuelst þūgliga. Jesus sagde til hn̄s/Eg vil
koma ⁊ lækna hn̄. Høfdingeñ suarade ⁊ sagde/Lauardr/Eg em eige verdugr ad þu gāger vn
der mitt þak/helldr seig þu eitt Ord/⁊ mun miñ þion heilbrigdr vda. Þui eg em Madr Yf-
erualldenu vndergiefeñ/hafande vnder mier hernadarsueina/Og nær eg seige þessū / far/þa
fer hn̄/Og ødrum/ Kom þu/⁊ hn̄ kiemr/Og Þræle mÿnū/Giør þetta/og hn̄ giører þad.

2 Sa Kueisusiuke læknast Luc. vij.

Eñ þa Jesus heyrde þ/vndradest hn̄/⁊ sagde til þra er hm̄ epterfylgdu/Sañliga seige eg
B ydr/ad slÿka Tru hefe eg ei fūded i Jsrael. Eñ eg seige ydr/þ marg' munu koma af Austre ⁊
af Vestre/⁊ sitia mz Abraham/Jsaac ⁊ Jacob i Himnarÿke/Eñ Rÿkesiñs syner munu verda
vtrekn' i ydstu Myrkr/þar s̄ vera mun Op ⁊ Tañagnÿstrā. Og Jesus sagde til Høfdingi-
ās/Gack hiedā/verde þier ept' þui s̄ þu truder. Og hn̄s Þion vard heill a þre sømu stundu.

Og þa Jesus kom i hws Peturs/og leit/ad Moder konu hn̄s lœ/hallden i Køldu/ þa tok
hn̄ vm Hønd heñar/Og Kaldan forliet hana. Og hun stod vpp ⁊ þionade hm̄.

3 Mægkona Petri læknast af Køldu

Eñ er kuellda tok/færdu þeir marga Diøfulooda til hn̄s/Og hn̄ rak Andana vt mz Ord-
enu/⁊ læknade þa alla er kranker voru/So ad vppfylldest huad sagt er fyrer Esaiam Spa-
mañ/Hn̄ hefur vor Meinlæte vppa sig teked/og vorar Sotter hefur hn̄ bored.

sem seiger

Eñ þa Jesus leit margt Folk krÿng vm sig/baud hn̄ sÿnū Lærisueinū/at þr fære yfer vm hi-
numeigen þss Sioar. Og eiñ skriftlærdr gieck ad/⁊ sagde til hn̄s/Meistare/eg vil fylgia þi'
C huert þu fer. Jesus sagde til hn̄s/Refar hafa holur/⁊ Fuglar Loptsiñs hreidur/Eñ Mañ-
siñs son hefur eige huar hn̄ sitt Høfud adhneige.

4 Diøfuloder prelsast

Luc. 9.

Eñ añar af hn̄s Læresueinū sagde til hn̄s/ Lauardr/lofa mier fyrst ad fara ⁊ greptra Fø
dur minn. Jesus sagde til hn̄s/Fylg þu mier ept'/⁊ læt þa daudu greftra sÿna hina daudu.

Og er hn̄ stie a Skip/fylgdu hn̄s Læresueinar hm̄ epter. Og sia/ ad mÿkell Okyrleike
giørdest i Sionū/so ad Skiped huldest Bylgium/eñ hn̄ suaf. Og hn̄s Læresuein" geingu at
hm̄/⁊ vøktu hn̄ vpp/⁊ søgdu/Herra/hialpa þu oss/vær forgøngū/þa sagde hn̄/Huad hræd-
est þier lÿtel truader? Hn̄ reis þa vpp/⁊ hastade a Sioeñ/ Þa vard Logn mÿked. Enn
Meñerner vndrudust/⁊ søgdu/Huilÿkur er þesse/þuiad Vindr ⁊ Sior eru hm̄ hlydner.

5 Okyrrleikur Sioarinns

Og er Jesus kom yfer vm Sioenn i bygder Gergeseni maña/hlupu tueir Diøfuloder i mo
te honum/komande vr Leidum framlideña/þeir ed miøg voru olmer / suo ad eingeñ mætte vm
D þañ Veg fara. Og sia/ad þeir kølludu ⁊ søgdu/Huad høfum vær mz þig þu Jesus Gudz
sonur? Komstu hingad ad kuelia oss ædur enn tÿme er til? Eñ þar var langt i burt fra þm
Hiørd margra Suÿna i giætslu. Diøflarner bædu hn̄ og søgdu/Ef þu rekur oss vt hiedan/
þa leyf oss ad fara i Suÿnahiørdena. Og hn̄ sagde til þeirra/ Fare þier. Enn þeir foru
vt/⁊ hlupu i Suÿnen/Og sia/ad øll Suinahiørden fleygde sier mz øs mikelle i Sioeñ/⁊ þau
dreckust i Vatnenu. Enn Hirdarner flydu og komu i Borgena/kunngiørdu allt þetta/og
huad þeim Diøfulodum hafde veist. Og sia/ ad allur Borgarmwgur gieck vt i mot Jesu.
Og er þeir sau hn̄/bædu þeir hn̄ burt fara af þeirra Landamerkium.

6 Tueir Diøfuloder leysast

IX.

Og

† Capernaū
Mar. 2.
Luc. 5
1
Vm þañ Icktsiuka

DO er Jesus stie a Skip/ for hñ yfer vm aptur/og kom i sijna † Borg. Og sia/ad þeir færdu til hñs Icktsiukañ Mañ/sa er i Sæng lꝫ. Eñ sem Jesus leit þeirra Tru/sagde hñ til hins Ickt siuka/Vertu hughraustꝛ sonꝛ/ þinar Synder eru þier fyrergiefnar. Og sia/ad nockrer af skriftlærdum sögdu mz sialfum sier/ þesse Gudlastar. Og sem Jesus sa þeirra hugsaner/sagde hñ/ Huar fyrer hugse þier suo vont i ydrum Hiörtum? Huort er auduelldara ad seigia? / Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar/eda at seigia/ Statt vpp og gack? Enn suo ad þier vited/ þad Mansins son hefur Magt a Jördu Synder ad fyrergiefa/þa sagde hñ til hins Icktsiuka/Statt vpp tak Sæng þijna/og gack i þitt Hws. Og hañ stod vpp/og for i sitt Hws. Eñ þa Folked sa þetta/vndradest þad/ꝛ prijsade Gud/sa ed þuilijka Magt hafde Mönnum giefed.

A

2
Kallan Matthei
Mar. 2.
Luc. 5.
Osee 6.

Og er Jesus gieck þadan/sa hñ Mann sitia i Tollbwdiñe/Mattheum ad nafne/ og sagde til hñs/Fylg þu mier epter. Og hñ stod vpp/ og fylgde honum epter. Og þad skiede er hñ sat til Bords i Hwsenu/Sia/ ad marger Tollheimtumenn og Bersyndarar komu/og settu sig til Bordz med Jesu og hñs Læresueinum. Og er Pharisei sau þad/ sögdu þeir til hñs Læresueina/Þui etur ydar Meistare med Tollheimturum og Glæpamönnum? Eñ þa Jesus heyrde þad/Sagde hañ til þeirra/ Heilbrigder hafa eige Læknarañs þörf/helldꝛ þeir sem Krancker eru. Enn fare þier og nemed huad þad er (a Myskun hefe eg þocknan/ ꝛ eige a Offre) þuiad eige kom eg ad kalla Riettlata/helldur Synduga til Jdranar.

B

3
Læresueinar Johannis
4
Huerier Orded þa höndlad

Þa geingu Johañis Læresueinar til hñs/og sögdu/Huar fyrer föstum vier og Pharisei so tijdum/enn þijner Læresueinar fasta eige? Jesus sagde til þeirra/Eige meiga Brwdguma börnen þuingan lijda/suo leinge sem Brwdgumenn er mz þeim/Eñ þeir Dagar munu koma ed Brwdgumenn mun fra þeim takast/og þa munu þeir fasta. Eingenn setur Bot af nyiu Klæde a gamallt Fat/Þuiad Boten glidnar fra Fatenu aptur / og verda suo sliten verre. Og eige læta Menn nytt Vijn i forna Ledurbelge/annars spreingiast Belgerner/og Vijned spillest/og Belgerner fordiarfast. Helldur læta þeir nytt Vijn i nyia Belge / og verdꝛ so huortueggia foruarad.

C

Mar. 5.
Luc. 8.
5
Blodfall Konunnar stöduast

Og sem hñ var þta ad tala vid þa/Sia/ad Höfdinge nockur gieck ad/ꝛ kraup fyrer honum nidur/og sagde/Herra/dotter mijn er ny sælud/Eñ kom og legg þijna Hond yfer hana/ꝛ mun hun lifna. Jesus stod vpp/ꝛ fylgde honum epter/og so hñs Læresueinar. Og/ sia ad Kona/huer ed i tolf ær hafde Blodfall haft/gieck a bak til vid hñ/og snerte falld hñs klæda. Þuiad hun sagde med sialfre sier/Ef eg mætta ad eins snerta hañs Klædnad/ munda eg heil verda. Eñ Jesus snerist vid/leit a hana/ꝛ sagde. Vert glod mijn Dotter/þijn Trua giorde þig heila. Og Konan vard heil a þeirre sömu stundu.

6
Foringians Dotter ad Dauda wpp waken

Og er Jesus kom i Foringians Hws/og sa Spilmeñena/og ys Folksins/sagde hñ til þra/ Fared fra/ þuiat Stulkañ er eige daud/helldꝛ sefur hun. Og þr dærudu hñ. Eñ er folket var vtdrifet/geck hñ þar jñ/ ꝛ tok vm Hond heñar. Og Stulkan stod vpp. Og þetta Rykte barst vt vm allt þad sama Land

D

7
Tueir blinder fa Syn

Og er Jesus geck burt þadañ/fylgdu hm epter tueir Meñ blinder/þeir ed kölludu ꝛ sögdu/ O þu sonur Dauidz myskuna ockꝛ. Eñ er hñ kom jñ i Hwsed/geingu hiner blindu til hñs. Jesus sagde til þra/ True þid at eg kuñe ad giora yckꝛ þta? Þeir sögdu til hñs/At vijsu Lauardꝛ. Þa snart hñ þra Augu/ꝛ sagde/ Verde yckꝛ epter Tru yckar/ Og þeirra Augu lukust vpp. Og Jesus hotade þeim og sagde/ Siaed til/ad þad vite eige nockur. Enn er þeir geingu burt þadan/bæru þeir hñs Rykte vt vm allt þad Land.

Mar. 3.
Luc. 11.
8
Dumbe og Diöfulóda læknast

Eñ þa þsser voru vtgeingner/Sia/þa hofdu þr til hñs þañ Mañ s Dūbe var ꝛ Diefulodꝛ. Og ad vtreknū Dioflenū talade hinn Maslause/ꝛ folked vndradest þ/ꝛ sagde/ Alldrei hefꝛ slijkt sied vered i Jsrael. Eñ Pharisei toku at seigia/ Hñ rekur Diöful vt fyrʳ Diöflahöfdingiann.

Og Jesus gieck vm krijng i öllum Borgum og Kauptunum/kiennande i þeirra Samkunduhwsum/ ꝛ predikade Euangelium Rijkesins/ꝛ læknade allar Sotter ꝛ öll Krankdæme med Folkenu. Og er hñ leit Folked/sa hñ aumur a þui/ Þuiad þeir voru Vanmegna ordner/ og tuistrader/sem þeir Sauder er onguañ Hirder hafa. Hñ sagde þa til siña Læresueina/Ad sönnu er Kornskieran mykel/eñ Verkmeñerner faer/Fyrer þui bidied Herrañ Kornskieruñar ad hñ sende Verkmeñ i sijna Kornskieru.

Og

X.

A

OG hñ kallade tolf sina Lærisueina til sin/og gaf þeim Magt yfer ohreina Anda at þeir ræke þa vt/ og ad lækna allskyns Sotter og øll Meinlæte.

Eñ þeirra tolf Postula nøfn eru þesse/ Fyrstr er Simon sa er kalladist Petur/og Andreas broder hñs/Jacob son Zebedei/og Johañes hñs broder/ Philippus/og Bartholomeus/Thomas/ꝛ Mattheus Tollheimtare/ꝛ Jacob Alphei son/Lebbeus er ad vidurnefne hiet Taddeus/Simon Cananeus og Judas Jscarioth/sa ed foried hñ.

Tolf Postula nøfn

Mar. 6.
Luc. 9.

Þessa tolf vtsende Jesus/biodande þeim/og sagde: Farit ei a gøtu Heidiñar þiodar/ꝛ gãgit eigi jñ i Borger Samueskra maña/ Helldr gangit til þra fortapadra Sauda af Huse Jsraels/Eñ farit vt/ predikid/ꝛ seigit ꝥ Himnarijke er nalægt. Læknit Siuka/hreinsit Lijkþra/vppuekit Dauda/vtreked Diøfla. Fyrer eckert hafe þier ꝥ feingit/giefit ꝥ ꝛ vtfyrer eckert/Þier skulut eigi eignast Gull eda Silfr/nie Peninga hafa i Lindum ydar/ne Tøsku til vegar/eingen skoklæde/ei tuo Kyrtla/ onguã Staf. Þuiad verdr er verkmaduren siñar fædu.

2
Vtsending Lærisueinaña med sierligar bodaner

B

Eñ i hueria Borg edr Kauptũ þier jñgangit/ þa spyried at huer i heñe verdugr sie/ꝛ þar hia þeim sama blijfet/þar til þier farit burtu þadã.

Eñ nær þier jñgangit i hwsit/þa heilsit þui/Og ef ꝥ sama hus er þess verdugt/ mũ ydar Fridur koma yfer ꝥ/Eñ ef ꝥ er eigi verdugt/ þa mũ ydar Fridr til ydar aptur huerfa

Luc. 10

Og huer hñ medtekr ydr eigi/og eigi heyrer yduare rædu/gangit vt af þui huse eda Borg/ꝛ hristit duptit af ydrum Footum. Sañliga seigi eg ydr: Ad bæriligra mun verda Landenu Sodome og Gomorre a Doms deigi/helldr eñ þre sømu Borg.

Siaet. Eg sende ydr so sẽ Saude a millum Varga/Fyrer þui verit forsialer so s Høggormar/og einfallder sẽ Dwfr. Eñ varit ydur fyrer þeim møñum/Þuiat þeir munu ofurselia ydr fyrer sin Radhus/og i sinũ Samkunduhusũ munu þeir ydr strykia/Og þier munut leidder verda fyrer Konga og Landz høfdingia/ fyrer mins nafns saker/ til vitnisburdar yfer þa og yfer Heiden Lyd.

3
Fyrersøgn vt af Krossenum og offsokninne

Luc. 10.

Eñ nær ed þeir framselia ydr/verit ei hugsiuker/ huernen edr huad þier skulut tala/ Þui ad ꝥ mun ydr a þre stundu giefit verda/huad þier eigit ad tala/Þuiat þier erut eigi þr sẽ tala/helldr Ande yduars Fødurs/sa er talar fyrer ydr.

4
Huggun vnder Krossenum

C

Eñ eirn Broder mũ selia añañ i dauda/ꝛ Fader Soniñ/ꝛ Bidiarner mũu vpprijsa i mote Forelldrunum og þeim Fiørræde veita/og þier verdit ad hatre hafder af øllum møñum fyrer mins nafns saker. Eñ huer hñ er stadfastr allt til Enda/sa mun holpen verda.

Eñ nær ed þr offsækia ydr i eirne Borg/þa flyit i adra. Sañliga seigi eg ydr/ad þier munut eigi fullkomnat gieta Borgernar i Jsrael/þar til ad Mansins Sonr hñ kiemr. Eigi er Lærisueirnen yfer Meistaranum/og ecki Þionen yfer sinum Herra. Nægist Lærisueinenum ad hñ sie so sẽ hñs Meistare/ og Þionenum sẽ hñs Herra. Ef þeir hafa Hussføduren Beelzebub kallat. Hue myklu meir munu þeir þa hñs Heima meñ kalla? Af þui ottist þa ecke.

Eckert er so hulit/ ad eigi verde augliost/ og eigi so leynt at eigi vitist. Huad eg seigi ydr i Myrke ꝥ talit i Liose/Og huad þier heyrit ihliodi/ꝥ Predikit a Ræfrum.

Hrædist eigi þa sẽ Likaman aflijfa/og Salena gieta eige lijflatit/Helldur hrædist þann framar sẽ Salu og Lijfe gietur fortynt til Heluijtis. Kaupast eigi tueir Titlingar fyrer Pening? Þo fellur eigi eirn af þeim a Jørd/ an yduars Fødurs villd/ suo eru og eirnen øll ydar høfut haar talen. Fyrer þui ottist eigi/þier erut mørgum Titlingũ betre.

D

Fyrer þui/huer hñ mzkieñer mig fyrer møñum/þañ mun eg mzkieña fyrer minum Fødr sẽ a Himnum er. Eñ huer hñ afneitar mig fyrer møñum/þm mun eg af neita fyrer minum Fødur sẽ a Himnum er.

Marc. 6
Luc. 9

Þier skulut eigi meina/at eg sie komen Frid ad senda a Jørdena/Eigi kom eg Frid ad senda/helldr Suerd. Þuiat eg em komen til ad ysa mañinn i mote Fødr sinum / og Dotturena i gegn Modr siñe/ꝛ soarkonũa i gegn Modr Mañs sins/ꝛ mañsins ouiner eru hñs eigen hiu.

Luc. 12

Huer hñ elskar Fødr ꝛ Modr meir eñ mig/sa er min eigi verdugr. Og huer hñ elskar son edr Dottr yfer mig/sa er min eigi verdugr/ Og hũ hñ tekur eigi siñ Kross a sig og fylger mier epter/sa er min eigi verdugr/Huer ed fiñur sitt Lijf/sa mun tyna þui/ og huer sinu Lijfe tyner miña vegna/hñ mun ꝥ fiña.

Luc. 14.

Huer hñ medtekur ydr sa medtekur mig/og huer mig mztekr/hann medtekur þañ sẽ mig sende

Marc. 9

5 Fyrerheit þeira sm̄ Ordsins þienörum giöra gott

sende. Huer hn̄ mædtekur Spamann i Spamans nafne/ sa fær Spamans laun/ Huer hn̄ medtekr Riettlaatan i Riettlaatz nafne/ sa fær Riettlaatz laun/ Og huer hañ giefur einum af þessum Vesalingum kalldan Vatzdryck at drecka i Lærisueins nafne/ Sañliga seigi eg ydr/ ad þ mun eigi olaunat vera.

XI.

A

1 Johañis sender til Chrisium

2 Huer ed Christus sie

OG þ skiede er Jesus hafde lycktad þessar Bodaner til sinna tolf Lærisueina/ gieck hn̄ þadan at kieña og Predika i þra Borgum.

Og þa Johañes heyrde i Myrkuastofuñe verken Christi/ sende hn̄ tuo af sinū Lærisueinū z liet seigia honum/ Ertu sa sm̄ koma mun/ Eda eigum vier añars at bijda? Jesus suarade og sagde til þra: Fare þier og kuñgiörid Johañe aptur huad þier siait og heyrit/ Blinder sia/ Hallter ganga/ Lijkþraer hreinsast/ Daufer heyra/ Dauder vpprijsa/ z Fatækum verdr Euangelium bodat/ Og sæll er sa sm̄ eigi hneykslar sig a mier.

Eñ ad þeim burt geingnum/ hof Jesus at seigia til Folksins af Johañe/ Huad foru þier a Eydemørku at sia? Villdu þier sia Reyr af Vinde skeken? Eda huad foru þier vt at sia? Villdu þier sia mañ Miuk klæddan? Siaet: Þeir ed miukan klædnad hafa eru i Kongaña hwsum/ Eda huad foru þier vt at sia/? Villdu þier Spamañ sia? Eg seigi ydr fyrer sann þañ meire er enn nockur Spamañ/ Þuiad þesse er af huerī skrifad er/ Sia: Eg sende miñ Eingil fyrer þinu auglite/ sa er þiñ veg skal tilreida fyrer þier.

B

3 Huer Johañis sie

Luc. 16. Mat. 17. Marci 9. Mal. 4.

Sannliga seige eg ydr/ a medal þra sm̄ af Konum eru fædder/ er eigi añar vpp komen sa meire sie eñ Johañes Baptista. Eñ hn̄ s minstr er i Himnarijke er honum meire. Eñ i fra døgum Johañis Baptista allt til þess nu er komit/ þoler Himnarijke ofurefle/ og þr sm̄ ofurefle giøra hrema þ til sin. Þuiat aller Spameñ og Løgmalit spædu til Johañis/ Og ef þier viliet þ mætaka þa er hn̄ Elias/ sa er koma skal. Huer Eyru hefr ad heyra hn̄ heyre.

4 Ordsins þyrerlitning Luc. 7.

Eñ vid huad skal eg þessare Kynslod jafna? Lijk er hun þm Børnum sm̄ sætu a Torge/ huer ed kølludu til siña Lijka og søgdu: Vær høfum ydr i Pijpur blasit / og þier villdut eige danza/ Vær þuldum ydr vorar rauner z þier grietud eigi. Johañis er komen/ æt ei z drack eigi/ z þeir seigia hn̄ hafe Diøful. Mañsins Son er komen/ æt og drack/ z þr seigia/ Siait: Ofatzmañen og Vijnsuelgiaran vineñ Tollheimtumaña og Syndugra/ Og Speken hlytur so ad riettlætast lata af sinum Nidiū.

C

5 Hefnd þra sem Gudz Ordit þyrerlijta

Þa tok hn̄ at formæla Borgunum i huerium giørd voru flest hn̄s Kraptauerk/ og høfdu þo eigi betrad sig/ Ve þier Chorazin/ Ve þier Bethsaida/ Þuiad ef i Tyro og Sidon hefde giørst þau kraptauerk sm̄ i ydr hafa giørst/ hefde þeir fordum i Seck og Ösku Idran giørt. Eñ þo seige eg ydr ad Tyro og Sidon mun bæreligra vera a Doms deige helldr eñ ydr. Og þu Caphernaum sm̄ allt til Himins ert vpphafen/ mūt nidur þryckiast allt til Heluijtis/ Þuiat ef i Sodoma hefde þau kraptaverk giørst s i þier hafa giørd veret/ kañ va/ at þær hefde stadit allt til þessa dags/ Eñ þo seige eg ydr þ ad bæreligra mun vera Lande Sodoma a Domsdeigi/ eñ þier.

D

6 Þackargiörd Christi þyrer opinberan Euangelij

A þeim sama tijma andsuarade Jesus z sagde: Eg prijsa þig Fader Herra z Himens og Jardar/ ad þu dulder þetta fyrer Spekingum z Foruitringum/ og opinberader þ Smælingium. Ad sønnu Fader/ þuiat so var þ þeckt fyrer þier. Aller hluter eru mier ofurgiefner af minum Fødr/ og eingen kieñer Soneñ nema Faderen/ z eingeñ kieñer Fødureñ nema Sonureñ/ og huerium ed Sonuren vill þ opinbera.

7 Eitt huggunar samt þyrerheit

Komit til min aller þier sm̄ erfidit/ og þunga erut hladner/ eg mun endurnæra ydur/ Takit a ydr mitt Ok/ og lærit af mier/ þuiad eg em hoguær og af hiarta Lijtelætur/ z munu þier huijld siña Salum ydrum/ þuiat mitt Ok er sætt og miñ þunge er liettr.

XII.

A

1 Vm Þuottdags helganena Marc. 2. Luc. 6

A þeim tijma gieck Jesus vm Kornsæde a Þuottdeigi/ og hañs Læresueinar voru Hungrader/ toku ad tina Axin af/ og ad eta. Eñ er Pharisei sau þ/ søgdu þeir til hn̄s/ Sia: Þiner Lærisueinar giøra huat þeim leyfist eigi a þuottdøgū at giøra. Eñ hn̄ sagde til þra/ Hafe þi' ei lesit huad David giørde/ nær hn̄/ og þa er mz honum voru hungrade? Huernen ed hn̄ gieck jnn i Gudz hus/ og æt þau fornunarbraud/ huer honum leyfdist eigi at eta/ nie helldr þm sm̄ med

honum

honum voru/nema einum saman Kiennemonnum. Eda hafe þier eigi lesit/ꝥ Kiennemennerner a Þuottdøgunum i Musterenu briota Þuottdagen/og eru þo an sakar? Enn eg seige ydr at sa er hier sm̄ Musterenu er meire. Eñ ef þier vissut huad ꝥ være(a Myskun hefe eg þocknan/z eigi a Offre)hefde þier alldrei saklausa fordæmt/Þui Mañsins son er Herra/einnen Þuottdagsins.

1 Reg. 21

Osee 6.

Og er hn̄ gieck burt þadan/kom hn̄ i þra samkundu hws/og sia: Ad madr var þar/sa er hafde visnada hønd. Og þeir spurdu hn̄ at z søgdu/Er eigi leyfeligt ad lækna a Þuottdøgum? so at þeir giætu aklagat hn̄/Eñ hn̄ sagde til þra/Huer madr er sa af ydr sm̄ hefer eirn Saud/z ef hn̄ fellur a Þuottdøgum i gryfiu/grijpr hn̄ eigi hn̄ og vppdregr? Hue myklu meir er maduren Saudnum betre? Fyrer þui leyfist a Þuottdøgum gott at giøra. Þa sagde hn̄ til mañsins/Riett vt hønd þina/Og hn̄ riette hana vt/og hun vard heil/sm̄ hin oñur.

2 Visen Hønd verdur heil

Eñ Pharisei geingu vt/og toku ad hafa radagiørder i mote honum/ huernen þeir mætt**B** honum hellst fyrerfara/Eñ er Jesus fornam ꝥ veik hn̄ þadan/honum fylgde z margt Folk epter/z þa alla læknade hn̄/ z bañade þeim at þeir giorde hn̄ opinskaran/ So ꝥ vppfylldist huad sagt er fyrer Esaiam Spamañ er so seiger. Siaet: Þion miñ huern eg vtualda/z miñ elskuligan/a huerium Sala min hefr þocknan/Yfer hn̄ mun eg anda miñ setia/z sa sk Heidnum Domen kuñgiøra. Eigi mū hn̄ kijfa nie kalla/z eigi mun nockur heyra hn̄s kall a strætum. Mariñ Reyr mū hn̄ eigi i sundurmylia/og riukande Hør eigi vtsløckua/þar til hañ vt drijfur Dom til Sigranar/og Heidner munu a hn̄s nafn vona.

Esaie 42.

Þa vard til hn̄s hafdr Diøfuloda madr/sa er blindur var z Mallaus/Og þañ Læknade hn̄/so ad hiñ Dumbe og blinde talade z sa/Allt Folkit ottadist og sagde/er þesse ei Sonr Dauidz? Eñ er Pharisei heyrdu ꝥ søgdu þeir/Eigi rekr þesse Diøfla vt/ nema fyrer Belzebub Diøfla høfdingia

3 Af Diøfulodū Blindum og Daufum mañe

Eñ Jesus fornam þra hugsaner z sagde til þra: Huert Rijke i sialfu sier sundurþykt mū eydast/z huer Borg edr hus sm̄ misþyck er i sialfre sier fær eigi stadit. Og ef Andskoten rekr Andskotan vt/þa er hn̄ sundurþyckr i mote sialfum sier/ Hunen fær hn̄s rijke þa stadit? Og ef eg vtrek Diøfla fyrer Belzebub/Fyrer huern verda þeir þa af ydrum Sonum vtrekner? Af þui verda þr ydrer Domendr. Eñ ef eg vtrek Diøfla mz Gudz Anda/þa er Gudzrijke til ydar komit.

4 Christur nidur þaggar Gudlastan Phariseorū

C Eda huernen fær nockur iñgeingit i Ofluges hws/z hn̄s Bordbunat i burt gripit/ nema hn̄ binde adr hiñ Ofluga/og ræne þa hn̄s hus? Huer hn̄ er eige mz mier sa er i mote mier/ Og huer eigi mz mier safnar/sa sundurdreifer. Fyrer þui seige eg ydr/Aull Synd z Lastan er ydr fyrs giefnar mønnū/eñ Løstun i mot Andanū fyregiefst eigi/Og huer hn̄ talar nockurt ord i mot Mañsins Syne/honum mun fyrergiefast/eñ huer ed talar nockurt ord i mote Heiløgum Anda/honum mun huorke fyrergiefast i þessum Heimi nie ødrum.

5 Synd i mote Heilögū Anda ofyrergiefaulig

Añathuert setiet gott Trie/og mun Auøxturen godr/elligar setied vondt Trie z mun Auøxturen vondr. Af Auextenum þeckist Tried. Þier Nødru kyn/Huernen meigi þier gott mæla/ amzan þier erut sialfer vonder? Þuiat Muñurē mæler af Nægd hiartās. Godr madr fram flytur gott af godum siod sins hiarta/eñ vondr madr af vondum Siod sins hiarta framflytur vondt. Eñ eg seigi ydr/ af hueriu þui fafeingu orde ꝥ sm̄ meñerner tala munu þeir reikningskap giøra a Dōzdeigi/Þuiat af þinū ordū mūtu riettlætast/z af þinū ordū mūtu fordæmast.

Luc. 6

Þa suørdu honum nockrer vt af Skriftlærdum z Phariseis z søgdu/Meistare vier villdū Teikn af þier sia/Hn̄ suarade z sagde til þra/Þetta vonda z Horunarslekte leitar Teikns/ z þui mū ei Teikn giefast nema teikn Jona Spamās. Þuiat so s Jonas var i Kuide Hualsins þria daga z þriar Nætur/so mun Mañsins Son vera i Fylsne Jardar þria Daga og þriar **D** Nætr. Meñ Niniue Borgar munu vpprijsa a efsta Dome mz þessare Kynslod/z munu hana fordæma/þuiat þr giørdu Idran epter predikan Jonas/ Og sia: Hier er meire eñ Jonas. Drottningen af Sudre mun vpprijsa a efsta Dome/mz þessare Kynslod/ z mun hana fordæma/Þuiat hun kom af Endimørkum Jardar at heyra Speke Salomonis/Og Sia: Hier er meire eñ Salomō.

6 Christus straffar þoruitni Phariseorum sm̄ girnast Teikn

Eñ nær Ohreiñ Ande fer vt af mañenum/ reikar hn̄ vm þurlende/leitande hwillldar z finnr eigi/Þa seiger hn̄/Aptr mū eg snua i mitt hws/þadan eg for vt/Og nær hn̄ kiemr/finnr hañ ꝥ tomt/ Soplimum hreinsat z fægat/Þa fer hn̄ z tekr sio adra Anda mz sier/ þr ed verre eru eñ sialfur hn̄/ z nær þeir eru iñkōner byggia þr þar/ Og verdr þa þess mans hid sijdara verra þinu fyrra/So mun z skie þessa vonda Kynslod.

7 Spadomr vt af þorherdslu Gydinga

Sem

6 Huggun/at truader sie Brœdꝛ Systꝛ og Modꝛ er Christi

Sem hn̄ var eñ þetta at tala til Folksins/Sia: At Moder hans ⁊ Brœdꝛ stodu þar fyrer vtan/og soktu at tala vid hn̄/eñ nockꝛ sagde til hn̄s. Sia: At Moder þin ⁊ Brœdꝛ þiner stan da vte ⁊ vilia þig fiña/Hn̄ suarade ⁊ sagde til þess sm̄ til hn̄s talade/Huer er min Moder/og huerier eru miner Brœdꝛ? Og hn̄ riette vt sina Hønd yfer sina Lœresueina og sagde/Siaet: mina Modꝛ/⁊ mina Brœdꝛ. Þuiat huer hn̄ giører vilia mins Fødurs þess a Himnum er/ sa same er miñ Broder Systꝛ og Moder.

XIII.

Marc. 4. Luc. 8. 1 Epterlyking vt af Kornsædarenum

A

A Þeim sama Deigi/geck Jesus vt af Hwsenu ⁊ sat vid Sioen/⁊ margt Folk safnadist at honū/so hn̄ stie a Skip/⁊ sette sig/⁊ allt Folkit stod i Fiøruñe/⁊ hn̄ talade margt til þra i Epterlykigum ⁊ sagde. Sa er sæde gieck vt at sæ sinu Sæde/og þa hn̄ sæde fiell sumt vid veigen/⁊ Fuglar komu ⁊ ætu þad. Eñ sumt fiell i grytta Jørd huar þ hafde eigi mykla Jørd/og rañ fliotliga vpp þuiat þ hafde eigi Jardardypt/eñ sm̄ Solen rañ vpp skrældist þ/og af þui at þ hafde eigi rot neina þa Visnade þ/ Eñ sūt fiell a millum Þyrna/⁊ Þyrnarner spruttu vpp ⁊ kiæfdu þ/Eñ sumt fiell i goda Jørd/⁊ færde Auøxt/sumt hundrad falldan sumt sextugfalldan/sumt þritugfalldan. Huer Eyru hefꝛ ad heyra sa heyre.

Og Lœrisueinarner geingu til hn̄s ⁊ søgdu/Fyrer hui talar þu til þra i Epterlykingum? Hn̄ suarade ⁊ sagde/Ydꝛ er vnt ad vita leynda Doma Himnarykis/eñ þm er þ eigi veitt/Þui huer hn̄ hefꝛ honum mun giefast so hn̄ gnog hafe/Eñ sa er eigi hefur/af hm̄ mun ⁊ takast þ hn̄ hefur. Fyrer þui þa tala eg til þra i Epterlykingū/þt mz siaanda augū/sia þr eigi/⁊ mz heyranda Eyrum heyra þeir eigi/ þuiat þr skilia þ eigi/ Og a þeim vppfyllist Spadomur Esaia/er hn̄ seiger: Mz Eyrunū mūu þr heyra/⁊ þo munu þier þ ei skilia/⁊ mz siaande augum munu þier sia ⁊ eigi skyniat gieta/Þuiat þessa Folks Hiarta er forhardnat/⁊ þra Eyru eru þungheyrd/⁊ Augu þra samanluckt/so at þr eigi mz Augum siae/⁊ Eyrum heyre/nie mz Hiartanu skilie/til at leidrietta sig/so at eg Lœkne þa.

Mar. 25.

2 Huar fyrer Christur talar i Epterlykingum

B

Eñ sæl eru ydr augu/ þ þau sia/⁊ ydr Eyru/ þ þau heyra. Sañliga seigi eg ydꝛ at marger Spameñ ⁊ Riettlæter fystust at sia/huad þier siait/ ⁊ hafa þ eigi sied/og at heyra huad þier heyrit/ ⁊ hafa þ eigi heyrt. Af þui heyrit þessa Epterlyking Sædarans. Þa er nockꝛ heyrer ordit Rykesins/og vnderstendꝛ eigi/kemꝛ hiñ vonde/⁊ hrifsar burt huad sæd er i hanns hiarta/Þetta er þ huad vid veigen er sæd. Eñ sa s̄ i grytta Jørd er sædꝛ er sa huer ordit heyrer/og fliotliga af Fagnade mztekꝛ þ/eñ hn̄ hefꝛ eigi rot i sier/helldꝛ er hn̄ frahuerfur/nær ed hrellingar og ofsokner hefiast fyrer ordsins saker/ skamfyllist hn̄ jafnskiott. Eñ hn̄ s̄ a millū Þyrna er sædꝛ/er hn̄ sm̄ heyrer ordit/og ahyggia þessarar Veralldar ⁊ flatskapꝛ Fiedrættar kefur ordit/⁊ verdꝛ so æn Auaxtar. Eñ sa i goda Jørd er sædꝛ/er hn̄ sm̄ heyrer ordit ⁊ vnderstendꝛ þ/og fœrer Auøxt/sumer hundradfalldan/sumer sextugfalldan/sumer þritugfalldan.

Luc. 10. 3 Vtþyding Lykingar af Sædarenum

C

4 Epterlyking wt af Illgresenu Mar. 4.

Adra Epterlyking lagde hn̄ þm fyrer og sagde/Himnaryke er lykt þeim mañe/sa er sæde godu Sæde i Akꝛ siñ/Eñ þa meñ suafu/ kom hn̄s Ouinꝛ/⁊ sædi Illgresi mz i bland Hueitit/ ⁊ for i burt. Eñ er grasit spratt vpp ⁊ bar Auøxt/þa auglystist ⁊ Illgresit. Eñ Þienarar ner geingu til Hwsfødursins ⁊ søgdu/Lauardꝛ/ Sæder þu eigi godu Sæde i Akꝛ þiñ/huadā kiemꝛ honum þa Illgresit? ⁊ hn̄ sagde til þra/Þat hefꝛ Fiandmadꝛ giørt. Þionarner søgdu þa/Villtu at vær førum og vtlesum þ? hn̄ sagde/ nei/so at þier vpprætit eigi Hueitid vnder eins/nær þier vtlesit Illgresit/ Lætid huortueggia vaxa allt til Kornskurdar/ og a Kornskeru tyma/skal eg seigia til Kornskurdarmaña/Lesit fyrst Illgresit samā/⁊ bindit þ i sma byndene til Brenslu/Eñ Hueitenu samansafnit i mina Kornhlødu.

D

5 Epterlyking af Mustardꝛ korne

Adra Epterlyking lagde hn̄ eñ fram fyrer þa ⁊ sagde/Himnaryke er lykt einu Mustards korne/þ madꝛ tok ⁊ sæde i Akꝛ siñ/huad ed minst er allra sæda/ eñ nær þ sprettur vpp/ er þ stæst allra Kaalgrasa/⁊ verdꝛ þ Trie/so at Fuglar Loptsins kōa ⁊ byggia vnder þss Kuistū.

6 Epterlyking af Swrdeige

Eñ adra Epterliking talade hn̄ til þra. Lykt er Himnaryke Swrdeigi/þ Kona tok ⁊ falde i þremꝛ mælum miøls/þar til/at þ syrdist allt til sama.

Psal. 77

Þetta allt talade Jesus i Epterlykingum til Folksins/ og fyrer vtan epterlykingar talade hn̄ ecke til þra/so ad vppfylldist huad sagt er fyrer Spamañen þañ er seiger: Muñ miñ mū eg vppluka i Epterlykingum/ ⁊ leyndañ Dom mun eg vtmæla af vpphafe Veralldar.

E

Þa liet Jesus Folkit fra sier/og kom jn̄ i hwsit/⁊ hn̄s Lœrisueinar geingu til hn̄s og søgdu/Keñ þu oss Lykingina Illgresis a Akrenū/Jesus suarade ⁊ sagde til þra/Hn̄ s̄ sæer godu

Sædi er

Sæde er Mañsins sonꝛ/ eñ Akuren er Heimureñ/ goda sædit eru þeir Rijkesins Syñer/ eñ Illgresit eru Illskuñar syner/ eñ Ouiuren sa er þui sade er Diøfullē/ eñ Kornskeru tijmen er endig þssarar Verålldar/ Kornskurdarmeñern eru Einglarner. Þui lijka s̄ nu vdꝛ Illgresit vtlesit F ⁊ i Ellde brendt/ so mū ⁊ skie i enda þessarar Verålldar. Þuiad Mañsins Son mun vtsenda sina Eingla/ ⁊ þeir munu samanlesa af hñs Rijke øll Hneykste ⁊ þeim er Ranginde giøra/ og þeir munu kasta þeim i Elldsins ofn/ þar mun vera grætꝛ og Tañagnistran/ Eñ þa mu nu Riettlater lioma sm̄ Sol i Rijke Fødurs þra. Huer Eyru hefer at heyra/ hñ heyre.

Vtlegging epter lyfingarīn ar aꝥ Illgresi nu

Og eñ/ þa er Himnarijke likt folgnum Fiarsiod a Akre/ huern ed madꝛ fañ og falde hñ/ og af þeim Fagnade er hñ hafde yfer honum/ gieck hñ burt og sellde allt huad hñ hafde/ ⁊ keypte þañ sama Akur

9 Epterlijking aꝥ Fiesiodnum

Og eñ aptꝛ er Himnarijke likt þm Kaupmañe/ er godrar Perlu leitade/ Og þa hñ fañ eina forkostuliga Perlu/ for hñ til ⁊ sellde allt huad hñ hafde ⁊ keypte þa sømu.

10 Aꝥ Perluñe

Og eñ aptur er Himnarijke lijkt Nete þui sm̄ i Sio er kastat/ ⁊ mz hueriu af øllu Fiskakyne dreigit verdꝛ/ eñ nær ꝥ er fullt/ draga þeir ꝥ at Lande/ sitia sidan og samanlesa hina godu i Kerølld/ eñ vondum snara þeir vt. So mun ⁊ skie i enda Verålldar/ at Einglar munu vtfara ⁊ hina vondu midt fra Riettlætum skilia/ ⁊ þeim munu þeir kasta i Elldsins ofn/ huar vera mun op og Tañagnistran.

11 Aꝥ Netenu
21 Vtþyding Epterlykingarīnar

G Og Iesus sagde til þra/ Hafi þier allt þtta vnderstadit? Þeir søgdu/ Eirnen Herra. Þa sagde hñ/ fyrer þui/ huer sa Skriptlærdꝛ sm̄ til Himnarijkis mentadꝛ er/ hñ lijkist þeim Hws fødꝛ sm̄ fram ber af sinum Fiarsiod nytt ⁊ gamallt.

Og ꝥ skiede þa Iesus hafde endat þessar Epterlijkingar/ at hñ gieck þadan ⁊ kom til siñar Fosturiardar/ ⁊ kiende þeim i þra Samkundu husū/ so at þeim hnyckte vid ⁊ søgdu/ Huadan kiemꝛ þessum slijk Speke ⁊ Kraptar? Er þesse eigi Timbursmidsins son? Heiter hanns Moder ecki Maria/ ⁊ brædꝛ hñs Iacob ⁊ Ioses/ Simon ⁊ Iudas? ⁊ eru hñs Systꝛ eij hier hia oss? Huadan kiemꝛ þessum allt þetta? Og so skañfylldust þeir vid hñ. Eñ Iesus suarade ⁊ sagde til þra/ Spamadꝛ er ei æn vegsemda nema a siñe Fosturiørd ⁊ i sinu hwsi. Og eigi giørde hñ þar mørg Krapta verk fijrer saker vantruar þra.

13 Christus i sinu Fosturlāde þyrelitinn
Math. 6.

XIIII.

A Þeim tijma heyrde Herodes Fiordungs høfdige Ryktit af Iesu/ Og hñ sagde til siña Hirdsueina/ Þesse er Iohañis Baptista/ huer af dauda er vppaptur risen/ ⁊ þui giørast þesse Kraptauerk af honum. Þuiat Herodes hafde fanga latid Iohañem/ bundit hñ ⁊ i Vardhølld sett fyrer saker Herodiadis Hwsfreyiu Philippi brodꝛ hñs. Þuiat Iohañis hafde til hañs sagt/ Eige hæfer þier hana at hafa. Og þui villde hñ hafa lijflatid hñ/ eñ þorde þo eigi fyrer Folkenu/ þuiat ꝥ hiellt hñ fyrer Spamañ

Luc. 3.
Marc. 6.
1 Historiā aꝥ Iohañe Baptista huern Herodes aflijꝥade

Eñ at ærtijdardeigi Herodis/ danzade Dotter Herodiadis mitt frame fyrer honum/ og þad hagade Herodes ofuruel/ Af þui lofadi hñ hñe mz Eide/ at giefa hñe hus hū æskti af hm̄. Og epter þui hun var ædꝛ tileggiut af Modꝛ siñe/ sagde hun/ Gief mier a Diske Høfud Iohañis Baptista. Og Konūguren vard hryggꝛ/ Eñ þo fyrer Eidsins saker ⁊ þra er mz honū til B Bordz sætu baud hñ at ꝥ giæfest heñe. Sende vt ⁊ liet afhøfda Iohañem i Myrkuastofu. Og var Høfut hñs borit a Diske ⁊ giefit Stulkuñe/ ⁊ hun færde Modꝛ siñe. Þa komu Lærisueinar hñs/ ⁊ toku hñs Lijkama ⁊ grofu/ komu sidan ⁊ kuñgiørdu þad Iesu.

Eñ er Iesus heyrde ꝥ/ for hñ þadan a Skipe alleina til Eydemerkꝛ. Og þa Folkit heyrde þad/ fylgde ꝥ honum a fæte vr Stødunum. Og Iesus gieck fram vndan/ ⁊ leit þañ mykla mwg/ ⁊ sa aumꝛ a þeim/ ⁊ læknade þa af þeim sm̄ Kranker voru.

Luc. 9

Eñ at Kuellde geingu hñs Læresueinar til hñs ⁊ søgdu/ Þesse Stadꝛ er i eyde/ tijmē tekꝛ at lijda/ Lat Folkit fra þier/ at ꝥ gangi i Kauptunen ⁊ kaupe sier þar fædu. Eñ Iesus sagde til þra/ Þeir hafa þess eigi þørf at þeir gangi burt/ giefe þier þeim at eta. Þeir søgdu/ Vær høfum ecki hier nema fim̄ Braud ⁊ tuo Fiska. Hñ sagde/ Færit mier þau hingat. Og hñ baud Folkenu at setiast nidꝛ a grasit/ ⁊ tok þau fim̄ Braud og tuo Fiska/ leit til Himins/ E þackade ⁊ braut þau/ og gaf sinum Lærisueinum Brauden/ eñ Lærisueinarnꝛ gafu þau Folkenu/ Og þr snæddu aller ⁊ vrdu sadder/ ⁊ toku vpp þær leifar er afgeingu/ tolf Karfer fullar. Eñ þr ed etid høfdu voru tals fim̄ þusūd maña/ vndanteknum Konum ⁊ Børnum.

2 Fim̄ þusund maña fødd med fim̄ Braudum og tueimur Fiskum

Og iafnsnart kom Jesus sinum Lærisueinum til at þeir geinge a Skip/ ⁊ færu fyrer hm̄ yfer vm Sioen/ þar til hñ lieti Folkit fra sier. Og er hñ hafde Folkit fra sier lætit/ gieck hñ eirnsaman vppa Fiallit at bidiast fyrer. Og vm kuelldit var hñ þar alleina/ eñ Skipit var þa midt a Sianum/ ⁊ hraktist i Bylgiũum/ þuiat Vinduren var þuert i mote.

3 Jesus geingur a Siönum

Eñ vm fiordu eykt Nætur/ kom Jesus til þra gãgãde a Sianum. Eñ er Lærisueinarner sau hñ a Sionum ganga hrædduſt þeir/ ⁊ søgdu at þ være Skrimsl/ ⁊ kølludu vpp af hrædslu. Eñ Jesus talade strax til þra ⁊ sagde/ Verit støduger/ Eg em hñ ottist eigi. D

4 Petur söckur i Sioen wegna sinnar truar veyke

Eñ Petur suarade hm̄ ⁊ sagde/ Ef þu ert þ Herra þa biod mier at koma til þin a Vatnenu. Og hñ sagde/ Kom. Og Petur stie af Skipenu/ ⁊ gieck a Vatnenu at hñ kiæme til Jesu. Eñ er hñ leit megnã Vind/ ognade hm̄ ⁊ tok at søckua/ kallade ⁊ sagde/ Herra hialpa þu mier. Eñ Jesus riette iafnsnart Høndena ⁊ greip hñ/ ⁊ sagde til hñs/ Þu lijtiltrúadꝛ Fyrer þui efadest þu? Og er þeir voru a Skipit komner/ kyrde Vinden. Eñ þeir sm̄ a Skipenu voru komu ⁊ fiellu fram̄ fyrer honum/ ⁊ søgdu/ Sañliga ertu Gudz Sonꝛ

5 Falldꝛ Klædañã Christi

Og þeir foru yfer vm/ ⁊ komu til Genesareth iardar. Og er hñ þecktu þar Sueitarmeñ sendu þeir vt vm allt þ bygdarlag/ ⁊ færdu til hñs alla vanfæra meñ/ ⁊ bædu hñ vm at þeir mættu at eins snerta føll hñs Fata. Og so marger sm̄ hñ snertu vrdu aller heilbrigdir.

XV.

1 Predikan i gegn mañasetningũ sm̄ meiner eru þrã yfer Gudz Bodord

Þa geingu til hñs Skrift lærder ⁊ Pharisei af Jerusalem ⁊ søgdu/ Fyrꝰ þui ofurtroda þiner Lærisueinar Olldungaña vppsetninga/ mz þui þeir þuo eigi sinar hendꝛ er þeir Braud eta? Hñ suarade ⁊ sagde til þra/ Fyrer þui ofurtrode þier Gudz Bodord fyrer ydüarn vppsetning? Þui Güd sagde/ Heidra skalltu Fødꝛ þiñ ⁊ Modꝛ/ ⁊ huer hñ bøluar Fødꝛ edꝛ Modꝛ/ sa skal Dauda deyia. Eñ þier seigit/ Nü hñ seiger til Fødꝛ edꝛ til Modur/ a Þat er Gudi giefit/ huar mz eg skyllda þier hialpa hñ/ giører riett/ Af þui skier þad at nær einge Heidrar neir Fødꝛ siñ nie Modꝛ/ ⁊ hafit so onytt giørt Gudz Bodord/ fyrer ydär vppsetnings saker. Þier Hræsnarar/ Vel hefer Esaias spæd af ydꝛ/ er hñ seiger: Þesse Lydꝛ nalægist mig mz sijnum Muñe/ ⁊ heidrar mig mz vørum sinum/ enn þra Hiørtu eru langt fra mier/ ad onytu dyrka þeir mig/ a medañ þeir kieña þær kieñingar sm̄ ecki eru añad eñ Bodord maña. A

a (Vel sic) Ef eg offra/ þar af hefꝛ þu meir a gagn

2 Hñ vtleggꝛ sagda Predikun mz Epterlykingum þad ei saurgist Hiörtun af yfer trodslu mañligra Bodorda/ helldꝛ Gudz Bodorda

Og hñ kallade Folkit til sin/ ⁊ sagde til þra/ Heyrit þier ⁊ vnderstandit þ. Huad er jñgeingꝛ i Muñin/ þ saurgar eigi mañiñ/ helldꝛ huad er fram̄ af muñinũ geingꝛ þ saurgar mañen. B

Þa geingu hñs Lærisueinar ad honum ⁊ søgdu/ Veistu/ ad þa ed þr Pharisei heyrdu þad ord skam̃fyllduſt þeir? Enn hñ suarade ⁊ sagde/ Oll Plantan hueria minn Himneskꝛ Fader plantar eigi/ mun vpprætast. Lætid þa fara/ þeir eru Blinder og blindra Leidtogarar/ Ef Blindꝛ leider blindan/ þa falla þr bæder i Grøfena.

3 Vtleggning Epterlikingariñar

Þa suarade Petꝛ ⁊ sagde til hñs/ Þyd oss þssa Epterlijkig/ Jesus sagde til þra/ Eru þier eñ so skilningslauser/ Skyniet þier eigi/ at allt huad i Muñen jñgeingꝛ/ þ hüfur i Magan/ ⁊ verdur fyrer edliliga räs vtskufat/ eñ huat af Muñenum framgeingꝛ/ þ kiemꝛ vt af Hiartanu/ ⁊ þ saurgꝛ Manneñ / Þuiat vt af Hiartanu koma vondar hugsaner/ Mañdrap/ Hordomꝛ/ Frillulife/ Þiofnadur/ Liuguitnã/ Lastaner/ Þetta er þ huad mañen saurgar/ Eñ mz opuegnum høndum at eta saurgar ecki Mañen.

4 Vm þa Canuersku Konuna Mar. 7.

Jesus gieck i burt þadan og for i Landzælfꝛ Tyri ⁊ Sidonis/ Og sia: at Kanuersk Kona gieck vt af þeim sømum Takmerkum/ kallade ⁊ sagde/ O Herra Sonꝛ Dauidz myskuna þu mier/ min Dotter küelst jlla af Dioflinum. Og hñ suarade heñe eigi orde. Hñs Lærisueinar geigu til hñs badu hñ ⁊ søgdü/ Læt hãa fara/ af þui hñ kallʳ eptʳ oss. Eñ hñ suarade ⁊ sagdi Eg em eigi sendꝛ/ nema til fortapadra Sauda af Huse Jsraels. Enn hun kom ⁊ fiell nidꝛ fyre honum/ ⁊ sagde/ Hialpa þu mier Herra. Enn hñ suarade heñe ⁊ sagde/ Þat er eigi tierligt at taka Braudit/ þ Barnañã er/ ⁊ kasta þui fyrer Hundana. Enn hun sagde: Satt er þ Herra/ eñ þo eta Hündar af molum þeim sm̄ detta af Bordum Drottna þra. Þa suaradi Jesus ⁊ sagde til heñar. Þu Kona/ mikel er þin trua/ vde þier so s̄ þu villt. Og a þre somu stüdu vard heñar Dotter heilbrigd. C

5 Fiolde Siukra fær Heilsubot

Og er Jesus gieck þadan/ kõ hñ ad Sionum i Galilea/ gieck vppa Fiallit/ ⁊ sette sig þar. D Og margt Folk dreif til hñs/ hafande mz sier Hallta/ Blinda/ Mallausa/ Vanada/ ⁊ marga adra/ ⁊ snørudu þm fram fyrer fætꝛ Jesu/ ⁊ hñ læknade þa/ so at Folkit vndradist/ er þ saga

Mælla

Mallausa mæla/ ꝛ Vaada heila/ Nallta gāga/ Blinda Siaāde/ ꝛ vegsomudu Gud Jsraels.

Og Jesus kallade sina Lærisueina til sin/ ꝛ sagde/ Mig aumkar yfer Folkit/ þuiad þr hafa þria daga hia mier verit ꝛ hafa ecki til matar/ ꝛ fastande vil eg þa ecki fra mier fara lata/ so ad eigi verde þeir Nungrmorda a veigenum. Og Lærisueinarner sogdu til hn̄s/ Nuadan toku vær so morg Braud hier a Eydemorku/ at vier sediuṁ mꝫ jafnmargt Folk? Jesus sagde til þra/ Nuersu morg Braud hafe þier? þeir sogdu/ Sio/ ꝛ fa Fiskakorn. Og hañ baud Folkēu at þ settist nidr a Jordēa/ Og tok þau sio braudē ꝛ Fiskāa/ ꝛ er hn̄ hafde þacker giort braut hn̄ þau/ ꝛ gaf Lærisueinunum/ Og hn̄s Lærisueinar gafu þau Folkenu. Og þeir atu aller ꝛ vrdu sadder/ ꝛ toku vpp þad sm̄ yfer var Molaña sio Karfer fullar. Enn þr sm̄ etid hofdu voru fiorar Þusunder maña/ fyrer vtan Konr ꝛ Born. Og er hn̄ hafde Folkit fra sier latid/ stie hn̄ a Skip/ ꝛ kom i ende merkr Magdalalandz.

Marc. 8
6
Fiogr Þusund maña fødd mꝫ sio braudum og þaam Fiskum

XVI.

A Na geingu Pharisei ꝛ Saducei til hn̄s/ Freistande hn̄s/ ꝛ badu hann at syna sier Teikn af Nimne/ Enn hn̄ suarade þm ꝛ sagde/ A Kuellden seigi þier/ þ verdr fijnt vedr/ þt Niminrode er/ Og a morna seigi þier/ J dag verdr hregguidre/ þuiat Niminen er raudur ꝛ dim̄ur. Þier Nræsnarar/ Niminsins asian kunne þier at dæma/ enn ad vita Teikn þessara tijma Kuñe þier eigi. Þesse vonda ꝛ Nordōs Kynslod æsker Teikns/ ꝛ henne skal eckert Teikn giefet verda / nema Teikn Jona Spamās. Og hn̄ forliet þa ꝛ gieck i burt.

1
Jesus strappar Phariseos og Saduseos sm̄ badust epter Teikne
Marc. 8.

Og er hañs Læresueinar voru yfer vm farner/ hofdu þeir gleymt Braud mꝫ sier at taka. Eñ Jesus sagde til þra/ Siaet til/ ꝛ vaktit ydr vid Surdeigi þra Phariseis ꝛ Saduceis. Þa

B þeinktu þeir mꝫ sier ꝛ sogdu/ þ mun vera þ vær hofum ei Braud mꝫ oss tekit. Enn er Jesus fornam þ/ sagde hn̄ til þra/ Þier lijtil truader/ Nuar fyrer huxe þier vm þ þo þier hafet eige Brauden mꝫ ydr haft? skilie þier eñ ecki? Miñist þier ecki a þau fim̄ braud a mzal fim̄ þusunda/ eda húsu margar Karfer ad þier tokud þa vpp? ꝛ eigi eñ a þau sio braud/ a medal fiogra Þusunda/ ꝛ huersu margar Karfer ed þier tokut þa vpp? Nuar fyrer skilie þier eigi/ at eg sagda ydr ecki af braudenu/ þa eg sagda/ Vaktit ydr fyrer sœrdeigi þra Phariseis ꝛ Saduceis. Þa vnderstodū þeir at hn̄ hafde eigi sagt þeim/ þ þr skylldu vara sig vid Sœrdeigi braud sins/ helldr vid Lærdome þra Phariseis ꝛ Saduceis.

Luc. 12.
2
Phariseaña Surdeig

Þa kom Jesus i Landzalfur Borgarinnar Cesaree Philippi/ ꝛ spurde sina Lærisueina at ꝛ sagde/ Nuad seigia menn til /huer Mañsins Son sie? Þeir sogdu/ Sumer seigia þu siert

C Johannis Baptista/ Eñ adrer/ þu siert Elias/ sumer at þu siert Jeremias/ edr eirn af Spamonum. Nañ sagde til þra: Nuern seigi þier mig vera? Þa suarade Simon Petrus ꝛ sagde/ Þu ert Christr Sonr Gudz Lifāda. Eñ Jesus suaradi ꝛ sagde til hn̄s/ Sæll ertu Simon Jōas son/ Þuiat Nolld ꝛ Blod birte þier þ eigi/ helldr miñ Nimneskr Fader. Eg seigi þier ꝛ/ Þu ert Petrus/ ꝛ yfer þeña Nellustein mun eg vppabyggia mina Christne/ ꝛ Nlidin Neluijtanna skulu eigi magn hafa i giegn heñe. Og þier mun eg giefa Lyckla Nimnarijkis/ ꝛ allt huad þu bindr a Jordu/ skal a Nimnum bundit vera/ ꝛ allt huad þu leyser a Jordu/ skal a Nimnum leyst vera.

3
Spurning/ huer Christus sie
4
Andsuar Petrs
5
Huer ad sie sōn Christne
6
valld Christeligrar Kirkiu

Þa fyrerbaud hn̄ sinum Læresueinum/ at þeir segde þ nockrum/ at hn̄ være Jesus sa Christus. Þadan i fra tok Jesus til at auglysa fyrer sinum Lærisueinum/ þ honum byriade at gāga til Jerusalem/ ꝛ margt at lijda af Vlldoñgum/ Skriftlærdum/ ꝛ Kieñemanna Nofdingiū/ ꝛ Lijflaten voa/ ꝛ a þridia deigi vpp at rijsa. Eñ Petur tok hn̄ vt af/ atalde hn̄ ꝛ sagde/ Ner

D ra þyrm sialfum þier/ at eigi hende þig þetta. Enn hn̄ sneirist vid og sagde til Peturs/ Far fra mier Andskote/ þu ert mier hneykslanligr/ Þuiat þu skilur eigi huad Gudz er/ helldur huad Mañanna er.

7
Christus seiger fyrer sin̄ Dauda og Pijnu
8
Petrus strappast

Jesus sagde þa til siña Lærisueina/ ef nockr vill mier epterfylgia/ þa afneite hn̄ sialfū sier/ og take siñ Kross a sig ꝛ fylge mier epter. Þuiat huer hn̄ vill sitt lijf foruara/ sa mun þui tyna/ Enn huer sinu Lijfe tyner fyrer minar saker/ sa mun þ fiña. Þui huad stodar þ mañenū þo hn̄ hrepte allan Neimen/ eñ giorde tion siñar Salu? Edr huad mun madureñ fa giefit þat hn̄ Salu sina mꝫ endurleyse? Þuiat þ mun skie/ at Mañsins Son mun koma i Dyrd sins Fodurs/ mꝫ sinum Einglum/ ꝛ þa mun hn̄ giallda huerium sm̄ einum epter sinum verkum. Sañliga seige eg ydr/ at nockrer standa þr hier sm̄ Daudan munu eigi smacka/ þar til at þr sia Mannsins Son komanda i sinu Rijke.

9
Vt af Krossenū og afsokunīne
10
Huggū þra sem Krossin bera

Og sex ds

XVII.

1 Förklaran Christi a Fiallenu

Og sex døgum þar epter/ tok Jesus mz sier Petrum og Jacobum/ og Johañ- em broðr hñs/ z hafde þa afsijdis vppa hatt Fiall/ z auglystist fyrer þeim. Og hñs Asian skein sm̃ Sol/ eñ hñs Klæde vrdu so biort sm̃ Lios/ Og sia: at honum birtust þeir Moyses z Elias/ z tøludu vid hñ. Eñ Petur ansade og sagde til Jesu/ Herra/ hier er oss gott ad vera. Ef þu villt/ þa vilium vær giøra hier þriar Tialldbuder/ þier eina/ Moyse eina/ Elie eina. Og þa er hñ var þetta ad tala. Sia: ad biart Sky vmskygde þa/ z Sia: at Rødden vr Skyenu sagde/ Þesse er Sonr miñ elskuligr/ at huerium mier vel þocknast/ heyrit honum. Og er Lærisuein- arner heyrdu þ/ fiellu þeir fram̃ a sinar Asianer z vrdu miøg hrædder/ Eñ Jesus gieck til þra tok a þeim z sagde: Standit vpp z verit eigi hrædder. Eñ er þeir litu vpp/ sau þeirønguan nema Jesum eirnsaman

2 Petri. 1
Marc. 9.
Luc. 9.
Supra 3.

2 Vt af Elia sem koma skyllde

Og er þeir geingu ofan af Fiallenu/ baud Jesus þeim z sagde/ Þier skulut ønguum þssa Sion seigia þar til ad Mannsins son er vppaptur risen af Dauda. Og hañs Lærisueinar spurdu hñ at z søgdu/ Huar fyre seigia hiner Skriftlærdu þa/ þ Elias hliote aðr at koma? Jesus suarade z sagde til þra/ Elias a at sonnu aðr at koma/ z alla hlute ad lagfæra. Eñ eg seigi ydr þ/ Elias er nu komen/ z þr kiendu hñ eigi/ helldr giørdu þr vid hñ huad hellst þr villdu So mũ z Mañsins Son verda af þeim at lijda. Þa vnderstodu Lærisueinarner þ hñ hafdi sagt af Johañe Baptista

3 Tunglsiukr fær Heilsu

Og er þr komu til Folksins/ gieck madr til hñs z fiell a Knien fyrer honum z sagde/ Her- ra myskuna þu syne minum/ þuiat hñ er Tungl siukr/ z er herfeliga þijndr/ Þui opt fellr hñ a Elld og þrattsinnis i Vatn. Eg hafda hann og til þinna Læresueina/ og þeir gatu hañ eigi Læknat. Enn Jesus suarade z sagde/ O þu vantruud z rangsnuen Kynslod/ huersu lein ge skal eg hia ydr vera? Huersu leinge a eg ydr at lijda? Hafet hñ hingat til min. Og Je- sus hastade a hñ/ z Diøfullen for vt af honum/ z Sueirnen vard Heilbrigdr a samre stũdu/

4 Postularner straffast vegna þra vantruar

Þa geingu Læresueinarner heimugliga til Jesu og søgdu/ Fyrr þui gatu vær eigi rekit hñ vt? Jesus suarade z sagde til þra/ Fyrer ydar Vantruar saker. Þui eg seigi ydur fyrer sañ/ Ef þier hefdut Tru so sm̃ Mustars korn/ mætte þier seigia Fialle þessu/ Far þu hiedan z þa gat/ Og munde þ fara/ z eckert munde ydr omattugt vera. Eñ þetta kyn rekst eigi vt nema fyrer Bæn z Føstu.

5 Kraptr Truar innar

6 Fyrersøgn vt af Dauda og Pinu Christi

Enn sem þeir sysludust vm i Galilea sagde Jesus til þra/ Epterkomande er/ þ Mañsins Sonr mun ofurselldr verda i manna hendr/ z lijflaten verda/ z a þridia deigi mũ hñ vpprijsa/ Og vid þ vrdu þeir næsta hrygguer.

7 Vm Skatt peningen a (Statera) er eitt Lod Silfurs

Og er þeir komu til Chaphernaum/ geingu þeir at Petre sm̃ Skattgialldit vppbaru/ z søgdu/ Ydar Meistare gielldr hñ eigi Skattpeningen? Hñ sagde/ Ja/ z er hñ gieck jñ i hw- sit/ kom Jesus fyrr at honum z sagde/ Huad lijst þier Simon/ af huorum taka Jardliger Kõ ungar Toll edr Skattpening/ af sinum Sonum edr af annarligum? Petur sagde/ af añar- ligum/ Jesus sagde til hñs/ Þa eru Synerner frij. Eñ so at vier sieum þm ei at hneykslan/ þa far til Siafar z kasta vt Aunglenum/ z þañ Fisk õ fyrstr kiemr vpp tak þu/ z er þu op- nar hñs gin muntu finna eina a Stateram/ þa sømu tak z gief ~~honum~~ þeim fyrer mig z þig.

XVIII.

1 Huer mestr sie i Himnaryke

I þann sama tijma/ geingu Lærisueinarner til Jesu og søgdu/ Huer er mestur i Himnarijke? Jesus kallade Barn til sin z sette þ mitt a millum þra z sagde/ Sannliga seigi eg ydr/ nema þier snuist z verdit so sm̃ Smaborn/ munu þier eigi jnganga i Himnarijke. Huer sialfur sig læckar suo sm̃ vngberne þetta/ sa er mestr i Himnarijke. Og huer sm̃ medtekr eitt þuilijkt vngmenne i minu nafne/ sa medtekr mig. Enn huer hñ hneykslar eirn af þessum vesalingum õ a mig trua/ þarfara være honum ad Mylnusteirn heingdist vid hals honum/ z være i Siaf- ardiup søcktur.

2 Vt af hneykslũ ifie huerra meñ eiga ad fordast

Vei sie Heimenũ fyrer hneykslaner. Þar hliota hneykslaner at koma/ enn þo vie sie þm manne fyrer huern ed hneykslunen kemr. Enn ef þin hønd edr þinn Fotur hneykslar þig/ snijd hñ af og snara honum fra þier/ Betra er þier jnn at ganga til lijfsins/ halltr z handar- uane/ enn þ þu hafer tuær hendr edr tuo fætur/ z verder i eilijfan Elld kastadr. Og ef Auga þitt hneykslar þig/ þa slijt þ vt z snara þui fra þier/ Betra er þier eineygdum jnn ad ganga til Lijfsins

til lijffsins/en̄ þ þu hafer tuo Augu ⁊ verder i Heluijtskan Elld kastadr.

Siaed til ad þier forsmaet ecki eirn af þessum Vesalingum/ Þuiat eg seigi ydur/ at þeirra Einglar a Himnum sia jafnā mins Fødurs auglit a Himnū. Þuiat Mān̄sins son er komen at frelsa huad fortapat var.

Luc. 15.

B

Huad virdist ydr? Ef einhuer hefde Hundrat Sauda/ ⁊ villist eirn af þeim/ Skilst hn̄ eigi vid þa niu ⁊ Niutijgi a Fiøllum vppe/ ⁊ fer at leita hn̄s sm̄ villtist? Og ef so skier/ at hn̄ finnur hn̄/ Sannliga seigi eg ydr/ at hn̄ fagnar meir yfer honum/ enn yfer hinum niu ⁊ Niutijgu sm̄ eigi villtust. So er eigi vilie fyrer Fødr ydrum sm̄ a Himnum er at eirn af þessum Vesalingum farist.

3 Lærdomr wt af Idranar yfer botinne

4 Vm Ordsins þionustu og Kirkiuualldit og þess atferle

Enn ef Brodr þinn brytur vid þig/ far þu/ ⁊ straffa hn̄ a millum þin ⁊ hn̄s eins samans/ Ef hn̄ heyrer þig/ þa hefur þu þinn Broder vn̄it. Enn ef hn̄ heyrer þig eigi/ þa tak en̄ eirn edr tuo til þin/ so at i munne tueggia edr þriggia stande øll ord. Nu ef hn̄ heyr[s] eige þeim/ þa seig þ Samkunduñe. Enn ef hn̄ heyrer ei Samkunduñe/ þa hallt hn̄ sm̄ annā Heidingia og Tollheimtumann. Sañliga seige eg ydr/ huad hellst þier bindit a Jørdu/ skal ⁊ a Himnum bundit vera/ ⁊ huad hellst þier leysit a Jørdu/ skal leyst vera a Himne. Og enn seige eg ydr þ/ Huad ef tueir af ydr samtakit a Jørdu vm huern hlut sm̄ þ er/ ed þr vilia bidia/ skal þeim veitt vera af minum Fodur sm̄ a Himnum er/ Þuiat huar tueir edr þrijr samansafnader eru i minu nafne/ þar em eg mitt a millum þra.

C

5 Ban̄ og forbod

6 Vm Synda fyrergiefningena

7 Vm almeñeligā søfnud Kirkiuñar

Þa geick Petur til hn̄s ⁊ sagde/ Herra/ Hůsu opt skal eg minum Brodr/ þeim s̄ vid mig brytur/ fyrer giefa? Er þ nog siø siñum? Jesus sagde til hn̄s/ Eg seige þier eigi siø sinnum helldr siøtijge sinnū siø sinnū. Fyrer þui er Himnarijke lijkt þm̄ Konunge s̄ reikna villde vid Þiona sina. Og er hn̄ tok til at reikna/ kom eirn fyrer hn̄/ sa er honū var skylldugr tiu þusūd Punda. En̄ þa hn̄ hafde eigi til huad hn̄ skyllde giallda/ baud Herran/ at selia hn̄ ⁊ hanns Hwsfreyiu/ so ⁊ Børnen/ ⁊ allt huad hn̄ ætte/ ⁊ borga mz. Enn sa Þion fiell fram̄ tilbad hn̄ ⁊ sagde/ Herra/ haf Þolinmæde vid mig/ allt skal eg þier giallda/ enn Herran sa aumr þss Þions/ ⁊ liet hn̄ lausan ⁊ gaf honum vpp skulldena.

8 Þa Syndugu skulu men̄ taka til Idranar

9 Vtþyding med eirne Epterlijkingu/ þad margar Synder werde oss fyrer giefnar

D

Þa gieck sa same þion vt/ ⁊ fann eirn af sinum samlags þionum/ sa var honum hundrad pēinga skylldugr/ þañ greip hn̄ ⁊ tok fyrer Kuerkar honum ⁊ sagde/ Giallt huad þu ert mier skylldugr. Þa fiell hn̄s samlags þion fram̄/ bad hañ/ ⁊ sagde/ Haf Þolinmæde vid mig/ þui allt skal eg þier giallda. Enn hn̄ villde eigi/ helldr for hn̄ til ⁊ liet hn̄ i Dyplitzu/ þar til hañ hafde borgat sina skulld. Enn er hn̄s samþionar sau huad skiede/ vrdu þeir miøg hrygguer vid/ komu/ ⁊ vnderuijsudu sinum Herra allt huad giørst hafde. Þa kallade hn̄s Herra a hn̄/ ⁊ sagde til hans/ Þu hinn Vonde Þion/ alla þessa skulld gaf eg þier til/ med þui þu badst mig/ Byriade þier eigi myskūsamr ad vera vid þinn samlags þion/ lijka sm̄ eg var þier myskunsamr. Og hn̄s Herra vard reidr/ ⁊ ofursellde hn̄ Kuølurunū/ þāgat til at hn̄ hafde borgat allt huad hn̄ var honum skulldugr. So mun minn Himneskr Fader giøra ydr/ ef þier fyrergefit eige af ydrum hiørtum/ huer eirn sinum Brodr misgiørder sinar.

XIX.

A

OG þ skiede sm̄ Jesus hafde lyktad þessar Rædr/ at hañ for af Galilea/ ⁊ kom i ende merkur Gydingalandz/ ødrumeigen Jordanar / og margt Folk fylgde honum epter/ ⁊ þar læknade hn̄ þa.

Marc. 1.

Þa geingu Pharisei til hn̄s/ freistudu hn̄s ⁊ søgdu/ Leyfist nockut manneninu at forlæta sina Eigenkonu fyrer hueria sm̄ eina søk? Enn hann suarade ⁊ sagde til þra/ Hafe þier eige lesit/ at sa er i vpphafe skapade mannen/ hn̄ giørde þ at ṽa skyllde madr ⁊ Kōa/ ⁊ sagde/ Fyre þui mū maduren forlæta Fødr ⁊ Modr ⁊ vidteingiast eigenkonu sinne/ ⁊ þau tuø mūu eitt Holld vera/ So eru þau nu eige tuø/ helldr eitt Holld. En̄ huad Gud hefur samanteingt/ þ skal maduren eige j sundr skilia.

1 Vm Hiuskaparbandit

Gen. 1. 2

Þa søgdu þr/ Fyrer þui baud Moyses þa/ at gefast skyllde skilnadarskra/ ⁊ hana af forlæta? Hn̄ sagde til þra/ Moyses hefr fyrer Hardud yduars hiarta leyft ydr at forlæta Hwsfreyur ydrar/ enn af vpphafe var þ eige so. En̄ eg seige ydr þ/ Huer sina Eigenkonu forlætur (nema þ sie fyrer Horunar søk) ⁊ giptist añare/ sa dryger Hor. Og huer fraskilinne giptist/ sa dryger og Hor.

Deut. 14

2 Vm skilnat Hionañā

B

Þa søgdu Lærisueinarner til hn̄s/ Ef so er hattat mañsins malefnum vid Eignarkonuna/

Þa er

þa er eige gagn i at giptast. En̄ hn̄ sagde til þra/ þetta ord fa eige aller hondlat/ helldr þeir huerium ꝥ er giefit. Þuiat þar eru þeir Gelldingar/ sm̄ so verda af Modurkuide fæder/ ⁊ þr Gelldingar eru huerier af monnum eru gellder/ ⁊ þar eru ⁊ lyka þeir Gelldingar sm̄ sialfa sig hafa gellt/ fyrer Himnarijkis saker. Sa gripit gietur hn̄ grijpe ꝥ.

3 Vm Gelldinga

þa voru smaborn til hn̄s hofd/ so at hn̄ legde hendr yfer þau/ og bædist fyr᷒/ En̄ Lærisueinarner auytudu þa/ Jesus sagde til þra/ Latid Bornē kyrr/ ⁊ fyrerbiodit þeim eige til min at koma/ þuiad slijkra er Himnarijke. Og er hn̄ hafde hendr yfer þau lagt/ gieck hn̄ þadan.

4 Þad Himnarijke sie smabarnana

Og Sia: at eirn gieck at honum ⁊ sagde til hn̄s/ Gode Meistare/ Huad skal eg þess gott giora at eg hafe eilijft Lijf? Huerium hn̄ suaradi/ Huad kallar þu mig godan? Eingen er godr nema eirn/ sem er Gud. Enn ef þu villt til Lijfsins jnnganga/ suo varduelt þu Bodorden. Hn̄ sagde þa til hn̄s/ Nú hellst? En̄ Jesus sagde/ Ei skltu man̄ vega/ Ei sktu horast/ Ei skltu stela/ Eigi skalltu Liuguitne mæla/ Heidra skalltu Fodr þinn ⁊ Modr/ ⁊ elska skalt þu Naunga þin̄ so sm̄ sialfan þig. Þa sagde Vnge maduren til hn̄s/ þetta allt hef eg vard ueitt i fra Barnæsku minne / Huad brestr mig þa? Jesus sagde til hn̄s/ Ef þu villt algiordr vera/ far burt og sel allt huad þu hefer ⁊ gief Fatækum/ ⁊ munt þu þa siod hafa a Himnekom þa ⁊ fylg mier so epter. Og er hin̄ vnge madr heyrde ꝥ ord/ gieck hn̄ hryggr i burt/ þuiat hn̄ hafde myklar eigr.

5 Huernen men̄ meigi audlast eilijft lijf

6 Ef nockur vill vera algiordr

C

Enn Jesus sagde til sinna Lærisueina/ Sannliga seige eg ydr/ at toruellt er Rijkum jnn ad ganga i Himnarijke. Og enn seige eg ydr/ ꝥ auduelldara er Vlfballdanum at smiuga i giegnum Nalar auga/ enn Rijkum jn̄ ad ganga i Gudz rijke. Og er Lærisueinarner heyrdu ꝥ/ vrdu þeir miog ottaslegner ⁊ sogdu/ Huer fær þa hialpast? Enn Jesus leit vid þeim ⁊ sagde til þra/ Hia monnum er ꝥ omoguligt/ en̄ hia Gude er allt moguligt.

7 Vm þa Rijku agiarnu

Mar. 01

Luc. 18.

D

Þa suarade Petur ⁊ sagde til hn̄s/ Siadu: at vier forlietū allt ⁊ fylgdum þier epter/ Huad skier oss þar fyrer? Enn Jesus sagde til þra/ Sannliga seige eg ydr/ at þier huerier mier hafit epterfylgt i Endurfædinguñe/ þa er Mannsins son situr a Stole sinnar Tignar/ mūu þier ⁊ sitia a tolf Stolū/ dæmande tolf Kynkuisler Jsraels/ Og huer hn̄ forlætur Hws edr Brædur/ Systr/ Fodr eda Modr/ edr Eigenkonu eda Born eda Akra/ fyrer mins nafns saker/ sa mun hundrad fallt i staden taka/ ⁊ erfa eilijft Lijf. Enn marger þeir sm̄ eru fyrster/ verda sijdaster/ Og þr s̄ sijdaster eru verda hiner fyrstu

8 Huggun fyrer þa Fatæku

Mar. 10.

Luc. 18.

XX.

Himnarijke er lijkt þm Hwsfodr s̄ vtgieck snem̄a Morguns Verkmen̄ at leiga i Vijngard sinn. Enn ad giordū samningi vid Verkmeñena/ af dagligu penigs giallde/ sende hn̄ þa i sinn Vijngard. Og nær þridiu stund gieck hn̄ vt/ ⁊ leit adra Jdiulausa stāda a Torgenu/ ⁊ sagde til þra/ Fare þier i min̄ Vijngard/ og huad riett er mun eg giefa ydur. Þeir geingu ⁊ þangat. Og enn gieck hn̄ vt aptur vm siettu ⁊ niundu stund / ⁊ giorde so lijka. Enn vm elleftu stund gieck hn̄ vt/ ⁊ fann en̄ adra standa jdiulausa ⁊ sagde til þra/ Huar fyrer stāde þier hier allā dag jdiulauser? Þeir sogdu til hn̄/ þuiad eingen hefur leigt oss. Hn̄ sagde til þra/ Fare þier og i minn Vijngard/ ⁊ huad riett er skulu þier fa.

1 Vtþyding þrar seinustu mals greinar nz Eptterlijkingu

A

En̄ þa Kuelld var komit/ sagde Herran Vijngardsins til sins Radamans/ Kalladu Verkamennena ⁊ gialld þeim verdkaupet. Og hn̄ tok til i fra enum seinasta ⁊ allt til hins fyrsta/ Þa komu þr sm̄ vm elleftu stund leigd᷒ voru/ ⁊ huer þra niztok sinn pening. En̄ er hiner fyrstu komu/ meintu þr ꝥ þr mūdu fa meira/ ⁊ huer þra medtok sin̄ Pening. Og þa er þeir hofdu hn̄ medtekit/ mogludu þeir i mote Hwsfodurnum ⁊ sogdu/ Þesser seinustu hafa eina stund erfidat/ ⁊ þu giorder þa oss jafna/ vier sm̄ borit hofum þunga ⁊ hita Dagsins.

B

En̄ hn̄ suarade ⁊ sagde til eis þra/ Vinur/ ei giore eg þier oriett. Ertu ecki asattur orden vid mig vm eirn Pening? Tak huad þitt er ⁊ far burt. Enn þessum seinasta vil eg giefa so sm̄ þier. Eda lofast mier ecki at giora af minu huad eg vil? Eda ertu vm ꝥ rangeygdr/ þo ad eg sie godgiarn? So verda nu sidaster hiner fyrstu/ ⁊ fyrster hiner sidustu. Þuiat marger eru kallader enn faer vtualder.

Og hn̄ ferdadist vpp til Jerusalem/ ⁊ tok þa tolf Lærisueina heimugliga til sin a veigenū og sagde til þra/ Siaet: Vier reisum nu vpp til Jerusalem/ ⁊ Mannsins son mun ofurseliast Keñemaña hofdingiū/ ⁊ skriftlærdū/ ⁊ þr mūu hn̄ fordæma til dauda/ ⁊ ofurselia hn̄ Heidingiū til spottūar ⁊ Hwdstrokunar/ ⁊ til Krossfestingar/ Og a þridia deigi mū hn̄ vppaptr rijsa.

2 Ein fyrersogn vm hn̄s Dauda og vpprisu

C

þa gieck

Þa gieck Moder sona Zebedei til hn̄s/ medr syne sina/ fallande fyrer hn̄ fram̄/ ⁊ bad noc kurs af honum. Og hn̄ sagde til hen̄ar/ Huad villtu? Hun sagde til hn̄s / Laat þessa mina sonu sitia i Rÿke þinu/ þann eina til þinnar hægre handar/ ⁊ annā til þinnar vinstre hand-ar. Enn Jesus suarade ⁊ sagde/ Þier vited eigi huad þier bidied. Gete þid þann Kaleik druckit huern eg mun drecka/ ⁊ þre skÿrn skÿrast latid huerre eg mun skÿrast? Þeir sogdu til hn̄z/ þ getu vid. Og hn̄ sagde til þra/ Min̄ Kaleik munu þid at sonnu drecka/ ⁊ þre Skÿrn huerre eg skÿrunst/ munu þid skÿrast. Enn þ at sitia til minnar hægre ⁊ vinstre Handar/ er eigi min ydr at giefa /helldr þeim/ huerium þ er fyrer buit af minū Fodr.

3
Guttmanlig wirdingar agirne

D Og er þeir tiu heyrdu þ/ þycktust þeir þeim tueimr brædrum. Enn Jesus kallade þa til sin ⁊ sagde/ Þier vitid ad Veralldar man̄a Hofdingiar drottna yfer þeim/ ⁊ þr ed Volldug-er eru hafa Yferuolld. So skal eigi vera ydar a mille/ Helldr huer hn̄ vill ydr a mille Voll-dugr vera/ sie sa ydar þienare. Og huer ydar sm̄ fremstur vill vera/ vere hn̄ ydar Þion. Lÿka so sm̄ Man̄sins son kom eigi at hn̄ liete sier þ on r/ helldr vppa þ hn̄ þionade / ⁊ giæfe sitt Lÿf til endurlausnar fyrer marga.

Marc. 10
Luc. 22.
4
Grein a mille Krisin̄ar og Veralldligs walldz

Og þa er þeir geingu vt af Jericho/ fylgde honū margt Folk epter. Og sia: at tueir Blin der satu vid veigen/ ⁊ þa þeir heyrdu þ at Jesus gieck þar fram̄ hia/ kolldudu þr ⁊ sogdu/ O herra sonr Dauidz myskuna þu ockr. En̄ Folkit hastade a þa at þr þegde. En̄ þeir kolludu þui meir ⁊ sogdu. O Herra sonr Dauidz myskūa þu ockr/ ⁊ Jesus stadnæmdist/ kallade a þa og sagde/ Huad vilie þid at eg skule giora yckr? Þeir sogdu til hn̄s/ Herra/ þ/ at ockar Augu vpplukist. Enn Jesus sa aumr a þeim/ snart augu þra/ Og þeir sau jafnskiott/ ⁊ fylgdu hm̄ epter.

5
Tueir blinder fa Syn

XXI.

A OG er þeir toku at nalgast Jerusalem/ ⁊ komu til Bethphage vid Fiallit Oli-uett/ sende Jesus vt tuo sina Lærisueina ⁊ sagdi til þra/ Fare þid i þ Kauptū sem fyrer yckr er/ ⁊ strax munu þid fin̄a Osnu bundna/ ⁊ Fola hia hen̄e/ Ley sit hāa ⁊ leidit til min/ Og ef einhuer seigr nockut til yckar/ þa seigit/ at Her-ran hafe þra þorf/ og jafnsnart mun hn̄ lata þau laus. Enn þ skiede so ad vppfylldist huad sagt er fyrer Spamannen er seigr: Seigit Dotturenne Zi-on/ Sia: Þinn Kogr kemr til þin Hoguær/ sitiādi a Osnu ⁊ a Fola Klyfbæriligrar Osnu.

1
Vt af Inreidinne Christi i Jerusalem og hn̄s eilÿfa Rÿke og Kiennemanskap
Zacha. 9

Enn Lærisueinarner geingu burt ⁊ giordu so sm̄ Jesus hafde bodit þeim/ og leiddu mz sier Osnuna ⁊ Folan/ ⁊ logdu yfer þau sin Klæde/ ⁊ settu hn̄ þar vppa. Enn margt folk breidde sin klæde a veigen. Og adrer hiuggu Kuistu af Trianum/ ⁊ dreifdu þeim a veigen. Enn þ Folkit s fyrer gieck/ ⁊ epterfylgde/ kallade ⁊ sagde/ Hosianna Syne Dauidz/ Blezadr sie sa s kiemr i nafne DROTTINS/ Hosianna i hæstum Hædum.

Og er hn̄ for jn̄ i Jerusalem/ var oll Borgen a reidu skialfe/ ⁊ sagde/ Huer er þesse? En̄ Folkit sagde/ Þetta er Jesus Spamaduren af Nadsareth vr Galilea. Og Jesus gieck in̄ i Gudz Musteri ⁊ rak vt alla Seliendr ⁊ Kaupendr i Musterenu/ ⁊ Bordum Vexlūar man̄a og stolum þra er Dwfr selldu hratt hn̄ vm/ og sagde til þra/ Skrifat er/ Mitt Hws sk Bæ-na hus kallast/ en̄ þier hafet giort þ at Spilluirkia jnne. Og til hn̄s geingu Blinder ⁊ hall-ter i Musterit/ ⁊ hn̄ læknade þa.

2
Seliendr og Kaupendr rekast wt af Musterenu
3
Gudz Hws

B Enn er Kiennemanna hofdingiar og Skriftlærder/ sau þær vndraner sm̄ hn̄ giorde/ og þ Bornen kolludu i Musterenu ⁊ sogdu/ Hosianna þm Syne Dauidz/ reiddust þeir/ ⁊ sogdu til hn̄s/ Heyrer þu huad þesser seigia? Jesus sagde til þra/ Ja vite men̄/ Hafe þier alldrei lesit þ/ Af munne Vngbarna ⁊ Briostmylkinga/ hefr þu Lofit tilreidt? Og hn̄ forliet þa ⁊ geck vt af Borgin̄e til Bethania ⁊ bleif þar.

4
Bornen lofa Christum

En̄ at Morne er hn̄ gieck aptur til Borgarinnar/ Hungrade hn̄. Og sm̄ hn̄ sa eitt Fÿkiu trie vid Veigen/ gieck hn̄ þangat at/ ⁊ fann eckert a þui/ nema einasta Bloden/ Og sagde til þess/ Hiedan i fra vaxe alldreigi Auoxtur af þier at eilÿfu. Og þad Fikiutrie visnade vpp jafnsnart/ Og er Læresueinarner sau þ/ vndrudust þr og sogdu/ Hūnen er Fÿkiutried so snart vppþornat? Enn Jesus suarade ⁊ sagde til þra/ Sannliga seigi eg ydr/ ef þier hafet Tru-na ⁊ efit eigi/ þa mūu þier eigi einasta giora slikt vid Fikiutried/ Helldr/ ⁊ ef þier segdut þssu Fialle/ tak þig vpp ⁊ fleyg þier i Sioen/ þa munde þ skie. Og allt huad þier bidied/ j Bæn-inne/ ef þier truit þui/ þa munu þier þ odlast.

Marc. 11
Marc. 10
5
Fikiu tried wisnar vpp
6
Kraptur Truarinnar og Bænarinnar

Og sm̄ hn̄ kom i Musterit/ geingu til hn̄s (s hn̄ var at kienna) Prestahofdingiar Olld-ungar

ungar Lydsins og sǫgdu/ Vt af huada magt giǫrer þu þetta / og huer gaf þier þessa magt? Enn Jesus suarade ⁊ sagde til þra/ Eg nū spyria ydr at einu orde/ ef þier seigit mier þ / mun eg seigia ydr vt af huada magt eg giǫre þetta. Skijrn Johaññis huadā var hun/ hūt af Himne edr af mǫñū? Enn þeir hugsudu mz sier/ ef vier seigum af Himne/ þa seiger hñ til vor/ Fyrer þui trudu þier honū þa eigi? Enn ef vier seigum af mǫñum/ þa meigū vær ottast Folkit/ Þuiat aller hielldu Johañem fyrer Spamañ. Og þeir suǫrudu Jesu ⁊ sǫgdu/ Vier vitū eigi. Hñ sagde þa til þra/ So seigi eg ydr ei helldr vt af hůre magt eg giǫre þetta

Marc. 11
Luc. 10.
7
Af walldenu Christi

Enn huad lijst ydr? Madr nockr hafde tuo sonu/ ⁊ gieck til ens fyrsta og sagdi/ Sonr/ Far þu i dag at viña i Vijngarde minum/ Eñ hñ suarade ⁊ sagde: eigi vil eg/ Eptera jdrade hñ þessa/ ⁊ gieck burt. Og hñ gieck ⁊ til hins annars og sagde slijkt hid sama/ eñ hñ suarade og sagde/ fara skal eg/ Og for ecki. Huor af þeim tueimr giǫrde Fǫdursins vilia? Þeir sǫgdu til hñs/ hinn fyrste/ Jesus sagde til þra/ Sannliga seigi eg ydr/ at Tollheimtarar og Þǿtur meiga fyrre komast i Gudz Rijke enn þier. Johaññis kom til ydar ⁊ lærde ydr Riettlætis gǫtu ⁊ eigi trudu þier honum/ Eñ Tollheimtumeñ ⁊ Þǿtur trudu honum. Og þo at þier litud þet ta/ giǫrdu þier ǫngua yferbot/ so at eptera hefdi þier honum truat.

C

8
Austan Phariseanna/ þad þeir willdu ei Jdran giǫra ne trua

Heyrit eñ adra Epterlijking. Hwsfader nockr var þar/ sa er plantade Vijngard og girdte i kringum hñ/ og grof i honum Vijnþrǿgu/ og vppbygde Turn/ og leigde hñ Vijngardzmǫñum/ og ferdadist sidan langt burt. Enn þa er Auaxtartijme tok at nalgast / sende hñ sina þiona til Vijngardzmañanna/ at þr mztæke hñs Auǫxtu. Þa toku Vijngardzmeñerner hñs þiona/ þañ eina strycktu þeir/ añan aflijfudu þeir/ hiñ þridia gryttu þeir. Og i añat siñ sende hñ adra þiona vt/ sm̄ fleire voru hinum fyrrum/ Og þeim giǫrdu þr slijkt hid sama. Eñ sijdast sende hñ Son siñ til þeirra/ og sagde/ Þeir munu feila sier fyrer Syne minum. Enn er Vijngardzmeñerner sau Sonen/ sǫgdu þr mz sier/ Þesse er Erfingen/ kome þier/ og aflijfu vær hñ/ og leggium so vnder oss hñs Arfleifd. Og þeir gripu hñ/ og ræku hñ vt af Vijngardenum/ og aflijfudu hñ. Enn nær Herran Vijngardsins kiemr/ huad mun hñ giǫra vid þessa Vijngardzmeñ? Þeir sǫgdu til hñs/ Þeim vondum mun hñ vondsliga fyrerfara/ ⁊ siñ Vijngard byggia ǫdrum Vijngardzmǫñum/ þr ed honum Auǫxt giallda i riettan tijma.

D

Marc. 12
Luc. 9.
9
Austan Phariseanna/ reckande þa sier Christū og hñs Rijki/ og viliande hafa sitt eigit Rijke

Jesus sagde til þra/ Hafe þier alldrei lesit i Ritningunum/ Þañ Stein sm̄ byggendr hǫfdu vtkastat/ hñ er nu orden at hǫfde Hyrningar. Af DROTTNE er þ giǫrt/ og er vndarligt fyrer vorum augum. Fyrer þui seige eg ydr/ at Gudz Rijke mū fra ydr takast/ ⁊ Heidingiū giefet verda/ þr sem þess Auǫxt færa. Eñ huer yfer þennan Stein fellr/ hñ mun sundrmyliast/ eñ yfer huern hñ fellur/ þann mun hñ sundurmeria. Og þa er Kiennemaña hǫfdingiar og Pharisei heyrdu hñs Epterlijkingar/ formerktu þeir/ þ hñ sagde af þeim/ Og leitudu vid at grijpa hñ/ Enn ottudust þo Folkit/ Þuiat þ hiellt hñ fyr' Spamann.

10
Heyrnd þra sm̄ Christo viskuþa

Psal. 118.

XXII.

OG Jesus suarade og talade i annad siñ i Epterlijkingum til þra / og sagde: Himnarijke er lijkt þeim Konunge sm̄ Brǿdkaup giǫrde Syne sinum/ og sende vt sina þiona at kalla Bodzmennena til Brǿdkaupsins/ Og þr villdu eige koma. J añat sinn sende hñ adra þiona vt og sagde/ Seiget Bodzmǫñunum. Siaet. Mijna Mæltijd hefe eg tilbuit/ miner Vxar ⁊ Alefie eru slatrader/ og allt er reidubuet/ Komit til Brǿdkaupsins. Enn þeir forsmadu þ/ ogg eingui burt/ einn a siñ Bǿstad/ eñ annar til siñar Syslunar/ enn sumer gripu hñs þiona/ dǽrudu þa og drǽpu. Eñ þa Konunguren heyrde þ/ vard hñ reidr/ og sende vt sinn Her/ og fyrer for þessum Mordingium/ og brende vpp Borg þra.

A

Luc. 14
1
Epterlijking vt af predikan Euangelii og Brudkaups

Þa sagde hñ til sinna þiona/ Brullaupit er ad sǫñu reidubuit/ enn þm sm̄ bodit var þeir voru þess eigi verduger. Fyrer þui farit vt a Stræten/ og biodet til Brudkaupsins huerium ē þier finnit. Og hñs þionar geingu vt a Stræten/ og samansǫfnudu ǫllum þeim þeir fundu/ vondum og godum/ Og Brudlaupit vard alskipat af mǫnnum. Þa gieck Konungurinn jñ at sia Gestina/ og hñ sa þar mann/ eigi klæddan mz Brudlaups klædum/ og sagde til hñs/ Vinur. Huernen gecksttu jnn hingat hafande ecki Brudlaups klæde? Eñ hañ þagde. Konungurenn sagde þa til sinna Þienara/ Bindit hñs hendr ⁊ fætur/ og varpit honum i ystu Myrkr/ þar mū vera Op og Tannagnistran. Þuiad marger eru kallader/ eñ faer vtualder.

B

2
Kallan Heidinna þioda

3
Refsing þra sm̄ þoi sma Euangelium

Þa geingu Pharisei burt/ ⁊ settu rad saman/ at þeir giæte veitt hñ i ordum. Og sendu til

hñs sina

hn̄s sijna Lærisueina med Herodis þienurum/ ꝛ sogdu/ Meistare/ vier vitum ad þu ert sañsog‑ull/ ꝛ kieñer Gudz gøtu j Sañleika/ skeyt' ei nockrum/ þt þu ser ei ad Mañuirdingum. Fyre þui seig oss huad þier lijst/ Huort leyfist ad giefa Keisaranū skatt/ edꝛ eigi? Eñ þa Jesus for‑merkte þra flatskap/ sagde hn̄/ Huad freisti þier min Hræsnarar? Syned mier myntena pen‑ingsins/ ꝛ þeir feingu hm̄ Peningen. Jesus sagde til þra/ Huers er þesse mynd og yferskrift? Þeir sogdu honum/ Keisarans. Þa sagde hn̄ til þra/ Giefit þa Keisaranū huad Keisarās er/ ꝛ þ Gude sm̄ Gudz er. Og er þeir heyrdu þ/ vndrudust þeir/ forlietu hn̄ ꝛ geingu i burt.

4 vm Skattgialld Keisarans

C A þeim sama deigi geingu Saducei til hn̄s/ huerier ed seigia Vpprisuna eige vera/ spurdu hn̄ ad og sogdu/ Meistare/ Moyses hefer sagt/ at ef nockꝛ andadist ꝛ hefde eige Barn epter/ þa skyllde Broder hn̄s eiga hn̄s Eigenkonu/ ꝛ vppuekia sinum Brodꝛ Sæde. Eñ hia oss vo‑ru sio Brædꝛ/ hiñ fyrste kastnade sier Konu/ og hn̄ andadist/ og af þui hn̄ hafde eckert Sæd/ liet hn̄ Brodꝛ sinum epter sina Eigenkonu/ Lijka sa annar/ ꝛ hinn þridie/ allt til hins siouñda. Enn sidast allra andadist og Konan/ Huers þra sio verdꝛ hun nu Eignarkona i vpprisunne? Þuiat aller þeir hafa hana haft. Enn Jesus suarade ꝛ sagde til þra/ Þier villist ꝛ vitid ei‑gi Ritningarnar/ nie helldꝛ Gudz krapt/ Þuiad i vpprisunne munu þr huerke Kuōgast/ ne sig kuōga lata/ Helldꝛ eru þr sm̄ Einglar Gudz a Himne.

Marc. 12 Luc. 20. Deut. 25

5 Vm vpprisu framlidinna

D Enn hafe þier eigi lesit/ huad af Gude er sagt/ af vpprisu framlidiña/ er hn̄ seiger. Eg er Gud Abrahams/ ꝛ Gud Jsaacs/ ꝛ Gud Jacobs/ Þui Gud er eigi Gud Daudra/ helldꝛ Lif‑ande manna. Og er Folkit heyrde þetta/ vndradist þ hn̄s Kieñing.

Enn er Pharisei heyrdu þ hn̄ hafde þaggat Saduceos/ sofnudust þeir saman i eitt/ ꝛ eirn Loguitringꝛ af þeim spurde hn̄ at/ Freistande hn̄s og sagde/ Meistare/ hút er hid mesta Bod‑ord j Logmalenu? Eñ Jesus sagde til hn̄s/ Elska skalltu DROTTJN Gud þiñ/ af ollu þinu hiarta/ ꝛ af allre Ond þiñe/ ꝛ af ollu þinu Hugskote/ Þetta er hid hellsta ꝛ mesta Bod ord. Enn añad er þessu lijkt/ Elska skalltu Naunga þiñ so sm̄ sialfan þig. J þessum tueimꝛ Bodordum heingꝛ allt Logmal ꝛ Spameñ.

Exo. 3

6 Vt af þui stærsta Bodorde

Eñ þa Pharisei voru til saans kōner/ spurde Jesus þa at ꝛ sagde/ Huad virdist ydꝛ af Christo hn̄s son ed hn̄ sie? Þeir sogdu honū Dauidz. Hn̄ sagde til þra/ Hūnen kallar Dauid hn̄ þa i Anda eirn DROTTiñ? Er hn̄ seiger/ DROTTJN sagde minum DROTtne/ Sit þu til minnar hægre Handar/ þar til/ eg set Ouine þina til skarar þiña Fota. Nu ef Dauid kallar hn̄ DROTtiñ/ Hūnen er hn̄ þa hn̄s Sonꝛ? Og eingen gat hm̄ orde suarad/ ꝛ ei dirfdist noc‑kur vpp fra þeim deigi/ hañ framar at spyria.

7 Huer Christus sie

Psal. 120

XXIII.

A Þa kalade Jesus til Folksins/ og til siña Lærisueina/ ꝛ sagde/ A Moyses stole sitia Skriftlærder og Pharisei/ allt huad þeir seigia ydꝛ þier skulit hallda/ þ halldit og giøret/ Enn epter þra verkum skulu þier eigi giøra. Þuiad þeir seigia þ/ ꝛ giøra eigi/ Þeir samanbinda þungar Byrd' ꝛ obæreligar/ ꝛ leg‑gia þær moñum a Herdar/ eñ sialfer þeir vilia ei ahræra þær fingre sinum. Þuiad oll sin verk giora þr at þeir siaist af monnum. Sin miñingar blod vt þenia þr/ og falld sinna klæda mykla þeir/ Kiær hafa þr hin fremstu Sæte at Kuelldueꝛ‑dū/ ꝛ ædstu Sessa i Samkundu husum/ ꝛ Kuediur a Torgū/ ꝛ af moñū Rabbi kallader vda. Eñ þier skulut eigi Rabbi kallast/ Þuiat eirn er ydar Meistare Christꝛ/ eñ þier aller erut Brædꝛ. Og onguan skulu þier ydar Fodꝛ kalla a Jordu / Þuiad eirn er ydar Fader sa sem a Himnum er/ Þui skulu þier eigi Meistare kallast/ þui eirn er ydar Meistare Christꝛ. Sa s ad mestꝛ er ydar/ sie hn̄ ydar þienare. Þuiat huer sig vpphefur/ sa mun nidurlægiast/ Og hū sialfan sig nidurlæger/ hn̄ mun vpphafen verda.

Exo. 13. Deut. 6.

1 Vm greinarmū allre lærdomsins og þra vallds ed kieña i Kirkiuñe

B Vei ydꝛ Skriftlærdum ꝛ Phariseis/ þier Hræsnarar/ hueri' Himnarijkit apturlokit fyrer monnum/ eigi gange þier þar jnn/ ꝛ þeim er jñ vilia ganga i þ/ þa lofe þier eigi.

Vei ydꝛ Skriftlærdū ꝛ Phariseis/ þier Hræsnar'/ huerier Eckna hwsen vppetid/ mz yfer hylmingu langra Bæna/ Fyrer þ munu þier þess meire Fordæming odlast.

Vei ydꝛ Skriftlærdum og Phariseis/ þier hræsnarar / huerier vm kringum farit Sio og Lond/ so at þier giørit eirn ad Gydinge/ og nær hn̄ er þ orden/ giore þier hn̄ at Heluitskū syne tuefallt meir enn þier erut.

2 Straff þeirra Synda/ sm̄ Christnena þorf diarfa

Falskienning

Vei ydꝛ blindum leidtogurum/ þier sm̄ seigit/ Huer hn̄ suer vid Musterit/ þ sie eckert/ enn

huer hn̄ suer

Fals lærdom: vm Eidana

hū hñ suer vid Gullit Musterisins/ sa er sekur. Þier Fifl z forblindader/ Huert er meira Gull id eda Musterit þ er Gullit helgar? Og huer ed suer vid Alltarid/ sie eckert/ Eñ huer hñ suer vid þ Offur sm̄ a þui er/ sa sie sekꝛ. Þier Heimsker z Blinder/ Huert er meira Offrit eñ Alltarit/ þ sm̄ Offred helgar? Fyrer þui/ Nū hñ suer vid Alltarit/ sa suer vid Alltarid/ z allt huat þar er vppa/ Og huer hñ suer vid Musterit/ sa suer vid þ/ z vid þann s þar bygger jnne/ Og huer hñ suer vid Himinē/ sa suer vid Gudz Sæte/ og vid þann sm̄ þar vppa situr.

C

Falslærdomur vm Gudz þion ustogiörder

Vei ydꝛ Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerier tiundit Myntu/ Aneth og Kumen/ z yfergiefit þ huad þyngst er i Løgmalenu/ einkū/ Domin/ Myskunsemd z Truna/ Þetta byriade at giøra/ og hitt eigi epter ad skilia. Þier blinder Leidtogarar/ sm̄ sijed Myfluguna/ enn suelgid Vlfballdan.

Luc. 9.
Manña setningar

Vei ydꝛ Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ sm̄ hreinset hid ytra Bikara z Diska/ enn jñan eru þier fuller Rans z ohreininda. Þu blindꝛ Phariseare/ hreinsa fyrst hid jñra a Bikørum og Diskum/ so ad hid ytra verde og hreint.

Suik og Hræsne

Vei ydꝛ Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerier lijker erut forfagudum Leidum framlidinna/ huer ed vtan synast mønnum føgꝛ/ eñ jñan eru þau full af Daudra mañabeinum/ og allre opeckt. So og þier skinit at sønnu vtan fyrer mønnum riettlater/ enn fyrer jnnan eru þier fuller Hræsne/ og Ranginda.

D

Opsokn og lijflat Spamanñanna

Vei ydꝛ Skriftlærdum og Phariseis/ þier Hræsnarar/ huerier vppbyggit Spamanna leiden/ z prydit Grafer riettlatra manna/ z seiget: Ef vier hefdum verit a døgum Fedra vorra/ skylldu vær eigi verit hafa sálagsmeñ þra i Blode Spamannaña. Suo beri þier sialfer ydꝛ vitne/ at þier erut syner þra/ s Spamennena aflijfudu/ Nu vel/ vppfyllid mæling Fedra ydvara. Þier Eiturormar og Nødrukyn/ Huernen vilie þier vmflyia Heluijska fyrerdæming?

Luc. 10.
2 Para. 14

Fyrer þui siaet: Eg sende til ydar Spameñ Spekinga/ og Skriftlærda meñ/ z nockra af þeim munu þier Lijflata og Krossfesta/ og suma munu þier hudstrykia j Samkundu husū ydar/ og af annare Borg i adra munu þier þa offsækia. Suo at yfer ydur kome allt Riettlatt Blod/ s a Jørdēa vt er hellt/ j fra Blode Abels Riettlata allt til Blodz Zacharie sonar Barachia/ huern þier draput a mille Musteris og Alltarisins. Sañliga seigi eg ydꝛ at allt þta mun koma yfer þessa Kynslod.

3
Hegning þeirra sm̄ Christum og hns Christne offsækia

Jerusalem Jerusalem/ þu sm̄ aflijfar Spamennena/ z grytter þa s til þin eru sender. Huersu opt hefe eg viliat saansafna Sonū þinū lijka sm̄ at Hæna safnar Vngum sinum vnder vænge sier/ og þier hafed eigi viliad? Siaed: Ydvart hus skal ydur i eydi latid verda. Þuiad eg seigi ydꝛ/ Þier mūut eigi sia mig vpp fra þessu/ þar til þier seigit: Blezadꝛ sie sa sm̄ kiemꝛ i nafne DROTTINS.

XXIIII.

1
Af Foreydslu Jerusalem og endꝛ Veralldar

OG sem Jesus gieck vt af Musterenu/ þa geingu hñs Lærisueinar til hñs/ ad þeir syndu honum bygging Musterisins. Eñ Jesus sagde til þra/ Siae þier ecki allt þetta? Sannliga seigi eg ydur/ at hier mū eige epter latast Steirn yfer steine/ sa er eigi mun nidurbroten verda.

A

Enn sm̄ hñ sat a Fiallenu Okueti/ geingu hñs Lærisueinar ad honū heimugliga og søgdu/ Seig þu oss huenar þetta mun skie/ og huert teikn er þiñar til komu og Veralldariñar enda. Enn Jesus suarade z sagde til þra/ Siaet til at eingen ville ydꝛ/ Þuiat marger munu koma vnder minu nafne/ og seigia/ Eg em Christꝛ/ z þr munu marga villa.

2
Teiknen fyrer nidurbrot Jerusalem/ og Veralldarinnar enda/ Falskienningar/ Bardagar/ Drepsott/ Hunggꝛ Jardskialptar/ Opsokner/ Hneyxlaner Hatur Falsprophetar/ Villur Ranglæte/ Kiærleiksleyse/ Predikan Euangelij

Þier munut heyra Bardaga og Hernadar tidinde/ Siaet til/ ad þier skielfist ecki/ Þuiad allt þetta hlytur ad skie/ Þo er þa enn eigi enderen komen. Þuiad þar mun ein Þiod hefia sig vpp i mote annare/ z Rijke i mote Rijke/ Drepsotter og Hungꝛ/ og Jardskialftar munu þar verda i ymsum stødum/ enn allt þetta eru vpphøf Harmkuælanna.

Þa munu þeir ofurselia ydꝛ i Hardkuæle/ og ydꝛ munu þeir lijfe firra/ og þier verdet hatader af øllum þiodum/ fyrer mins nafns saker. Og þa munu marger hneyxlum fyllast/ og jñbyrdis huer annan suikia/ og huer annan ad hatre hafa. Og marger Falsspamenn munu sig vpphefia/ og margan afuega leida. Og af þui at ranglætid mun yfergnæfa/ mun Kiærleikuren margra kolna. Enn huer ed stadfastꝛ blijfur allt til enda/ sa mū holpen verda. Og þetta Euangelium Rijkesins mun Predikat verda vm allan Heim til Vitnis burdar yfer allar þioder/ Og þa mun enduren koma,

B

Nær

Nær þier siaet nu Suiuirdig eydsluñar(af huerre sagt er fyrer Spamañen Daniel) stādā de i Helgū Stad/Nū ꝥ les/hn̄ hygge þar at. Nūer þa eru a Gydingalāde/flye þr a Fioll/ Og huer hn̄ er a Ræfre/fare sa ei ofan/nockut at taka vr sinu huse/Og sa sm̄ a Akre er snue hn̄ ei aptur at taka vpp Kyrtel siñ. Af þui bidiet at ydar flotte ske eige vm Vetr edr a Þuott deige. Þuiat þa mun verda so stor Hormung/huijlijk at eigi var i fra vpphafe Veralldar/ allt til þessarar stundar/og eigi helldr verda mū. Og nema ꝥ at þesser dagar sie stytter/verdr eckert Holld holpit/Enn fyrer vtualdra saker þa eru þesser dagar forstytter.

3 Vp fiduſu Suiuirding

4 Aminning og widuörun

Eñ ef nockr seiger þa til ydar/Siaet/Hier er Christr edr þar/þa sklu þier eigi þui trua. Þuiat vpp munu rijsa Falschristar/og Falsspamenn/⁊ þeir munu giora stor Takn ⁊ Vndur/so at i Villu munu leidast(ef skie mætte)eirnen vtualder/Siaed/ Eg sagde ydr ꝥ fyrer. Nu ef þr seigia til ydar/Siaed/Hn̄ er a Eydemorku/þa gangit eigi vt/Siaet/Hn̄ er i laun kofum/þa truit eigi. Þuiat so sm̄ Ellding vt geingr af appgongu ⁊ skijn allt til nidurgongu/ lijka mun vera til koma Mañsins Sonar. Þuiad huar hellst at Hræet er/ þangat munu og Ernerner safnast.

E

Mar. 13.

Matth. 18

Enn strax epter Hormung þessara daga/mun Solen sortna/⁊ Tūglit eigi sitt Lios gefa/ ⁊ Stiornr mūu af Himne hrapa/⁊ Kraptar Himnaña mūu Hrærast. Og þa mū skina teikn Mannsins sonar a Himne. Og munu sier þa kueina allar Kynkuisler Jardar/⁊ þeir munu sia Mannsins son Komanda i Skyum Himins mz Krapte myklum ⁊ Tignaruellde. Og sijna Eingla mun hn̄ vtsenda/mz Lwdraþeytingu mykelle/⁊ hn̄s Vtuoldum munu þeir saman safna af fiorum Vindum/ fra ystu ælfum Himnaña/ ⁊ allt til þra Endemarka.

Sol/Tungl/ Stiörnur/ Kraptar Himins/

5 Huggun

6

Af Fijkiutrenu lærit Epterlijking. Nær ed þess Kuistr gioriſt frior og laufen vtspretta/þa vite þier ꝥ Sumarit er i nand. Lijka so/nær ed þier siaet allt þetta/ þa vitid/ ad ꝥ er nærre fyrer Dyrum. Sannliga seigi eg ydr/at þesse Kynslod mū eige forganga þar til at allt þtta skier. Himen ⁊ Jord munu forganga/eñ min Ord munu eige forganga. Eñ af þeim deige edr stundu veit eingen/⁊ ecki Einglar a Himnum/ nema miñ Fader eirnsamā.

Epterlijking af Fikiutrenu

Mar. 13.

Luc. 21.

D

Enn lijka sm̄ var vm daga Noe/so mun ⁊ verda i Tilkomu Mañsins Sonar. Þui so sm̄ þeir voru a þeim Dogum fyrer Flodit/at þeir ætu/þr drucku/ þeir giptust ⁊ lietu gipta sig/ allt til þess dags/a huerium Noe gieck i Orkena/⁊ þeir sættu þui ecki / þar til ad Flodit kom og tok þa alla i burt. So mun ⁊ vera i Tilkomu Mañsins Sonar. Þa munu tueir a Akre vera/⁊ mun eirn vppteken enn añar forlaten verda/⁊ tuær munu i Kuernhuse malande vera ⁊ mun ein vppteken ⁊ onnr forlaten verda.

7 Dagar Noe

Luc. 17.

Fyrer þui Vaket/Þuiad þier vitid eigi/a huerre stundu ydar Herra mune koma. Enn ꝥ skulu þier vita/ at ef Hwsfaderen visse a huerre stundu ed Þiofuren kiæme/munde hn̄ vaka/ ⁊ lata eigi sitt Hws i sundurgrafa. Fyrer þui verit þier ⁊ reidubuner/þuiat Mañsins Son mun koma/a þeirre stundu þier meinit ecki.

Enn huer hn̄ er trwr Þion ⁊ Forsiall/sm̄ Herran hefr sett yfer sin Hiu/ad hn̄ giefe þeim fæde i riettan tijma. Sæll er sa þion nær hn̄s Herra kiemr ⁊ finnur hn̄ so gioranda. Sannliga seige eg ydr/at hn̄ mun hn̄ setia yfer oll sin Audæfe. Enn ef sa vonde Þion seiger i sinu hiarta/Miñ Herra giorer duol a at koma/⁊ tekur at sla sina samlags þiona/ etur ⁊ dreckur mz Dryckiurwtorum. Enn Herra þess þions mun koma a þeim deigi sm̄ hn̄ vonar eige/⁊ a þre stundu er hn̄ grunar eigi/og i sundur partar hn̄/⁊ setur hañs hlutskipte mz Hræsnurum/ þar mun vera Op ⁊ tanna gnistran.

8 Nidurlag Mal sins/mz Epterlijkingu/þeirrar meiningar/ad wier eigum alla tijma at vera reidubuner

XXV.

A

ÞA mun Himnarijke lijkt vera tiu Meyum / hueriar et toku sina Lampa/og geingu vt i mote Brudgumanum. Enn fim̄ af þeim voru Fauijsar / ⁊ fim̄ Forsialar. Þær sm̄ Fauisar voru toku sina Lampa/enn toku þo eckert Vidsmior mz sier/Enn hinar Forsialu toku i sinum Kerum Vidsmior/mz Lompunum. Og er Brudgumen giorde duol a at koma/syfiade þær allar/⁊ sofnudu. Enn vm Midnætte kom kall/Siaet: Brudgumen kemr/gangi þier vt j mote honum. Þa stodu vpp allar þessar Meyiar/⁊ pryddu sina Lampa. Enn þær Fauijsu sogdu til hinna Forsialu/Giefet oss af Vidsmiore ydru/þuiad vorer Lāpar slockna vt. Hiar Forsialu suorudu ⁊ sogdu/Nei/ ma va at ei sie nog fyrer oss ⁊ so ydr/Fare þier helldr til Solumanna ⁊ kaupet ydr. Enn er þær geingu ad kaupa/kom Brudgumen/⁊ þær sm̄ reidubunar voru geingu mz honum jn̄ til Brudkaupsins/ Og Hurdinne var apturlokat. Ad sijd-

1 Epterlijking vt af x. Jomfrum

urſku komu og hinar adrar Meyiar/ og ſøgdu/ Herra/ Herra/ lwk þu vpp fyrer oſſ. Enn hn̄ ſuarade z ſagde til þra/ Sannliga ſeige eg ydr/ ad eg þecke ydr eige/ Fyrer þui vakit/ þt þier vited eige þann dag z ſtund/ a huerre/ Mannſins ſon mun koma.

Luc. 19. Lijka ſm̄ ſa madr/ er ferdadiſt langt burt/ kallade ſina þiona z fieck þeim ſitt Godz/ Og einum fieck hn̄ fim̄ Pund/ en̄ ødrum tuø/ hinum þridia eitt/ hueriu einum ept ſinū formætte/ og ferdadiſt ſtrax af ſtad. Þa gieck ſa til ſm̄ fim̄ Pund hafde mzteket/ z verkade mz þeim ſømum/ og van̄ þar mz on̄ur fim̄ Pund. Lijka eirnen ſa ſm̄ tuø Pund hafde medteket van̄ og a tuø ønur. En̄ ſa er eitt hafde medtekit for burt/ grof i Jørdu/ og falde þar ſins Herra Fie. En̄ epter langan tijma liden/ kom Herran þeſſara Þiona/ z hiellt reiknīngſkap vid þa. Þa gieck ſa til ſm̄ fim̄ Pund hafde mztekit/ z færde honum øn̄ur fim̄ Pund/ z ſagde/ Herra/ Fimm Pund feckſtu mier/ Sia/ ønnur fim̄ hefe eg a vnnit/ Hanns Herra ſagde honum/ Ey þu hin̄ gode og trulynde Þion/ Af þui þu vart trwr yfer litlu/ þa mun eg ſetia þig yfer mikit/ Gack jn̄ i þins Herra Fognud. Þa gieck og ſa at ſ tuø Pund hafde mztekit z ſagde/ Herra tuo Pund feckſtu mier/ Sia/ ønnr tuø Pund hefe eg a vn̄it. Hn̄s Herra ſagde til hn̄s/ Ey þu hin̄ gode Þion z trulynde/ þ þu vart trur yfer fau/ mun eg ſetia þig yfer mikit/ Gack jn̄ i þins Herra Fognud.

2 Epterlyking vt af þ Pundenu

3 Verdkaup þra ſm̄ ad eru truer

Þa gieck ſa at ſm̄ eitt Pund hafde mzteket/ z ſagde/ Herra/ Eg veit at þu ert hardr man̄/ þu vppſkier huar þu ſader eigi/ z ſamanſafnar huar þu dreifder ei/ z ottaſleigen for eg burt/ og falde Pund þitt i Jørdu. Sia/ þar hefer þu þ huad þitt er. En̄ hn̄s Herra ſuarade z ſagde til hn̄s/ Þu vondr Þion z latur/ Viſſer þu at eg ſker vpp huar eg ſade eigi/ og ſamanſafna huar eg dreifda eigi/ Þui byriade þier at fa min̄ Pening Veſlunarmøn̄um/ og nær eg kiæma hefda eg huad mitt er til min tekit mz Abata. Fyrer þui taked af hm̄ þ Pund / z giefet hm̄ ſm̄ tiu Pund hefer. Þuiat huer ſm̄ hefur honum mun gefit verda/ z mun hn̄ nægd hafa/ En̄ huer ed eige hefr/ fra þeim mun tekit verda og þ hn̄ hefur. Og þeim onyta Þion kaſte þier i hin yſtu myrkur/ þar mun vera Op og Tan̄agniſtran.

4 Refsing þra ſm̄ otruer eru

Matth. 13. Mar. 4 Luc. 8

En̄ þa Man̄ſins Son mun koma i ſinu Tignarueollde/ z aller Helger Einglar mz honū. Hn̄ mun þa ſitia i Sæte ſins Velldis/ z allar Þioder munu ſaman ſafnaſt fyrer honum. Og hn̄ mun þa ſundurſkilia huora fra ødrum/ ſo ſm̄ Hirder ſundurgreiner Saude fra Kidum/ z Saudena mun hn̄ ſkipa til ſin̄ar hægrehandar/ enn Kiden til Vinſtre. Þa mun Konungur en ſeigia til þra ſm̄ a hn̄s Hægre Hond eru/ Kome þier blezader Fødr mins/ z eigniſt þ Rijke ſm̄ ydr var tilbuit fra vpphafi Verallldar. Þuiad hungradr var eg/ z þier gafut mier at eta Þyrſtr var eg/ z þier gafut mier at Drecka. Geſtr var eg/ og þier hyſtud mig. Naken var eg/ og þier klæddut mig. Siukur var eg/ z þier vitiudut min. J Myrkuaſtofu var eg og þier komut til min.

5 Auglioſlig fyre ſøgn um Doms dag

6 Verdlaun godra manna

Þa munu hiner riettlatu ſuara honum og ſeigia / Herra/ Huenar ſaum vær þig Hungrad an og ſøddum þig? Eda þyrſtan og gafu þier at drecka? Eda huenar ſaum vier þig Gieſtkomin̄ og hyſtum þig? Eda Naken og klæddum þig? Eda huenar ſaum vær þig Siukann eda i Myrkuaſtofu og komum til þin? Og Konunguren mun ſuara og ſeigia til þra. San̄liga ſeige eg ydr/ Huad þier giordud einum af þeſſum minum minſtum Brædrum / þ giordu þier mier.

7 Þyſler þra Oguðligu

Þa mun hn̄ og ſeigia til þra ſm̄ til Vindſtre handar eru/ Farit burt fra mier þier Bøluader i Eilijfan Elld/ þan̄ ſm̄ fyrerbuen er Fiandanum og hn̄s Arum. Þuiad Hungradr var eg og þier gafut mier eigi at eta. Þyrſtur var eg/ z þier gafut mier eigi at drecka. Geſtr var eg/ og þier hyſtut mig eigi. Naken var eg z þier klæddut mig eigi. Siukr og i Myrkuaſtofu var eg/ og þier vitiudut min eigi.

Þa munu þeir ſuara og ſeigia/ Herra/ huenar ſaum vier þig Hungradan / edr Þyrſtan/ Geſt eda Naken/ Siukan edr i Myrkuaſtofu/ z høfum þier ecki þionat? Þa mun hn̄ ſuara þeim og ſeigia/ San̄liga ſeige eg ydr/ Huad þier giordut eigi einum af þeſſum enum minſtu þ giordut þier mier eige. Og munu þeir þa ganga i eilijfar Þyſler/ enn Riettlater i eilijft Lijf.

XXVI.

A OG þ giordist þa Jesus hafde lycktat øll þesse ord/ sagde hn̄ til siña Læresuei-na/ Þier vitid/ at epter tuo daga verda Paskar/ Og Mañsins son mun ofur seliast/ at hn̄ Krossfestr verde. Þa samansøfnudust Kiennemañahøfdingiar Skriftlærder/ og Wlldungar Lydsins i Høll Kieñemañahøfdingians/ þess er Chaiphas hiet/ Og sāsettu rad hūn en þeir giæte mz slægd gripit Jesū ⁊ lijf latid. Enn þeir søgdu/ Eigi a Hatijdardeigenum/ so ad eige verde vpphlaup med Folkenu.

Historia vt af Pijnu wors Herra Jesu Christi
1
Radagiörd wm Christum

Enn þa Jesus var nu i Bethania/ i Hwse Simonar vanheila/ gieck Kona at honū/ hafande Budk dyrligs Smyrslavatz/ og hun hellte þui yfer Høfut honum er hn̄ sat vid Borded. Eñ er þ sau hn̄s Læresueinar/ þycktust þr og søgdu/ Til huers er þesse spilling? Þetta vatn hefde matt seliast fyrer mykit/ og giefast Fatækum. Eñ er Jesus fornam þ sagde hn̄ til þra/ Huad eru þier ysner vid þessa Konu? Þui gott verk giørde hū a mier. Fatæka hafe þier iafnan hia ydr/ eñ mig hafe þier eigi alla tijma. Þat hū hellte sinu Smyrslavatne yfer miñ Lijkama/ þ giørde hun mier til Greftrunar. Sañliga seigi eg ydr/ huar hellst þetta Euangeliū predikat verdr j øllum Heime/ mun sagt verda/ j heñar minning/ huad hun hefer giert.

2
Christus weidr smwrdr til sinnar greptrunar
Mar. 14
Joh. 17.

B Þa gieck burt eirn af tolf/ sa er Judas Ischarioth hiet/ til Kieñemañahøfdingia/ ⁊ sagde til þra/ Huad vilie þier giefa mier/ og mun eg selia ydur hn̄? Eñ þeir budu honum þriatijge Silfurpeninga. Þadan i fra leitade hn̄ lægs þ hn̄ svike hn̄.

3
Judas loþar at suijkia Christū

Eñ a fyrsta Sætubraudz deige geigu Lærisueinarner til Jesu/ ⁊ søgdu til hn̄s/ Huar villt þu ad vier tilreidum þier Paskalābit at eta? Eñ Jesus sagde/ Fare þier i Borgena til nockurs/ ⁊ seiget hm̄/ Meistarē lætr seigia þier/ miñ tijme er j nand/ hia þier vil eg Paska hallda mz Læresueinum minum. Og Læresueinarner giørdu so sm̄ Jesus hafde þeim bodit/ og reiddu til Paskalambit.

4
Paskalambsins neytsla

Eñ at Kuellde komnu sette hn̄ sig til Bordz mz tolf sinum Læresueinum. Og er þeir atu sagde hn̄/ Sañliga seige eg ydr/ at eirn ydar mun suijkia mig. Þeir hryggdust miøg vid þ/ ⁊ toku aller til at seigia/ Er eg þ nockut Herra? Eñ hn̄ suarade og sagde. Sa er hendiñe drepr i Fatid mz mier/ sa mun mig Forrada. Mañsins Son mun ad søñu fara so sm̄ skrifat er af honum/ Eñ vei þeim mañe fyrer huern Mañsins Son mun forraden verda/ Betra være

5
Opinberan Suikarans

C honum/ at sa same madr hefde alldrei føddr verit. Þa suarade Judas/ sa er forried hn̄ ⁊ sagde/ Er eg þ nockut Rabbi? Hn̄ sagde til hn̄s/ Þu sagder þ.

Eñ þa þr neyttu/ tok Jesus Braudit/ giørde þacker/ ⁊ braut þ/ gaf sinū Lærisueinū/ ⁊ sagde/ Takit ⁊ etid/ þetta er mitt Holld. Hn̄ tok ⁊ Kaleiken/ giørde þacker gaf hn̄ þeim ⁊ sagde Dreckit aller hier vt af. Þad er mitt Blod ens nyia Testamētis/ huort ed vthellist fyrer marga til Syndaña fyrergiefningar. Eñ eg seigi ydr/ at eg mun eigi hiedan i fra drecka af þssū Vijnuidarins Auexte/ allt til þess dags/ er eg mun drecka þ nytt mz ydr i mins Fødurs Rijke. Og at Lofsøngnum søgdum/ geingu þeir vt i Fiallit Oliueti.

6
Jnnsetning Kuelldmaltijdarinnar
Zacha. 13.

Þa sagde Jesus til þra/ A þessare Nott munu þier aller hneykslast a mier/ Þuiad skrifad er/ Hirderen mun eg sla/ og Sauder Hiardariñar munu j sundurtuistrast. Eñ epter þ ed eg er vpprisen mun eg ganga fyrer ydr i Galilea. Petur suarade og sagde til hañs. Og þo aller skam̄fyllist vid þig/ þa skal eg þo alldrei skam̄fyllast þier/ Jesus sagde til hn̄s/ Sañliga seige eg þier/ at a þessare Nott adr enn Hanen galar/ mūtu afneita mier þrysuar. Petur sagdi til hn̄s/ Eirnen þo mier byriade mz þier at deyia/ skyllde eg eige neita þier. Slijkt hid sama søgdu og aller Lærisueinarner.

7
Fyrersögn wm flotta Læresueinaña
8
Hreysti Peturs

D Jesus kom þa mz þeim/ j þ Gerdis tun sm̄ kalladist Gethsemani/ ⁊ sagde til siña Lærisueina/ Sitied hier a medā eg fer þāgat ⁊ bidst fyrer. Og hn̄ tok mz sier Petrū/ ⁊ tuo Sonu Zebedei/ tok sidan til at hrygguast ⁊ harmþrungen at verda. Hn̄ sagde þa til þra/ Hrygg er Sala min allt til dauda/ blijfit hier ⁊ vakit mz mer. Og hn̄ gieck litlu eina framleingra/ fiell fram a sina Asionu/ bidiande og sagde. Fader miñ/ ef møguligt er þa lijde af mier Kaleikr þesse/ enn eige so sm̄ eg vil/ helldr so sm̄ þu villt. Og hn̄ kom til sinna Lærisueina og fañ þa sofande/ og sagde til Peturs/ Gatstu ecki eina stund vakat mz mier? Vake þier ⁊ bidiet/ so at þier fallit eigi i Freistne/ Anden er at søñu reidubuen/ enn Holldit er breyskt.

9
Huad i Grasgardenū skiede
10
Bæn og Angist Christi i Grasgardinū

J añat sinn gieck hn̄ enn burt/ og bad seigiande/ Fader miñ/ ef þesse Kaleikur ma eigi af mier lijda/ vtan eg drecke hn̄/ þa verde þiñ vilie. Og hn̄ kom aptur og fañ þa sofande/ ⁊ þra Augu voru full af suefne. Og hn̄ liet þa kyrra/ ⁊ gieck j burt aptr ⁊ bad j þridia sin̄ seigande enn sømu ord. Þa kom hn̄ til siña Lærisueina ⁊ sagde til þra. O ja vilie þier nu sofa og huijlast/

last. Siaet: Su stund tekur ad nalgast ad Mannsins Son mū ofurseliast j Syndugra hendur/ standit vpp/ førū vær. Siaet: Nū tekr ad nalgast sa er mig forrædr.

Og sē hñ var þetta at tala. Sia: Ad Judas eirn af tolf kom/ og mz honum Flockr mykill mz Suerdum og Stongum/ vtsender af Kiennemaña høfdingium z Olldungum Lydsins. Eñ sa er hñ Forried/ gaf þeim Teikn og sagde/ Huern hellst ed eg kysse/ sa er þ/ halldit hm. Og jafnsnart gieck hñ ad Jesu og sagde/ Heill siert þu Rabbi/ og kysste hañ. Enn Jesus sagde til hñs/ Miñ vin huar til komst þu hingat? Þa geingu þr þangat at/ løgdu hendr a Jesum og gripu hñ.

Og sia: At eirn vt af þm s mz Jesu voru retteu vt Høndena/ ryckte sinu Sûdi z slo þion Kennemaña Høfdingians/ z hio af hñs eyra. Þa sagde Jesus til hñs/ Snu þu Suerde þinu aptur j sina Sliðr. Þuiad huerier sē Suerdit taka þr munu fyr Suerde farast. Edr meinar þu at eg kuñe ecke at bidia Fødr miñ/ at hñ skickade mier meir eñ tolf Legiō Eingla? Eda huernen vppfyllast þa Ritningarnar? So byriar at skie skule.

A þeim tijma sagde Jesus til Folksins/ Þier erut vtgeingner/ lijka sē til añars Spilluirkia mz Suerdum og Støngum at høndla mig/ dagliga hefe eg þo hia ydr setid/ z kent i Musterenu/ og þier hafet mig eigi gripit. Eñ allt þtta er skied so at vppfylldust Ritningar Spamañaña. Þa forlietu hñ aller Lærisueinarner z flydu.

Enn þeir sē Jesum høfdu gripit/ leiddu hñ til Caiphas Kiennemaña høfdingia/ huar ed Skriftlærder og Olldungar voru samankomner. Eñ Petur fylgde honum epter/ langt j burt fra/ allt i Forbyrge Kieñemannahøfdingians/ z gieck jñ/ sette sig hia Þienorunum so ad hañ sæe huer ender a yrde.

Enn Kieñemañahøfdingiar/ z allt Rædit/ leitudu Liuguitna j gegn Jesu/ suo ad þr giætu sellt hñ j Daudan/ z fundu eingen. Og þo at mørg fals vitne geinge fram at/ þa fundu þr eingen. Enn ad sidustu geingu tueir falsuottar fram/ z søgdu/ Þesse sagde/ Eg get nidrbrotet Mustere Gudz/ og epter þria daga þ vppaptr bygdt.

Keñemannahøfdingen stod vpp z sagde til hñs/ Suarar þu ongu til þssa s þr vitna i moti þier? Enn Jesus þagde. Keñemannahøfdingeñ andzade z sagde til hñs/ Eg sære þig fyrer lifanda Gud/ at þu seiger oss/ ef þu ert Christr Sonr Gudz. Jesus sagde/ Þu sagder þad. Þo seige eg ydr/ hier epter mun þ ske at þier munut sia Mañsins Son/ sitia til hægrehandar Gudz kraptar og komanda i skyum Himins.

Þa reif Kiennemañahøfdingen sin klæde og sagde/ Hñ Gudlastade/ Huad þurfū vær vitnaña vid? Sia: Þier heyrdut nu sialfer hñs Gudlastan/ Huad virdist ydr? Þeir suorudu og søgdu/ Hñ er Daudans sekr. Þa spyttu þr j hñs Asian/ og børdu hañ mz hnefum. Eñ adrer gafu Þustra j hñs Andlit z søgdu. Spa þu oss Christr huer sa er sē þig slo.

Enn Petur sat vt j Fordyrenu/ Og Ambatt ein geck at hm z sagde/ Og þu vart mz þssū Jesu af Galilea. Eñ hñ neitade fyrer øllum/ z sagde/ Eg veit eige huad þu seiger. Enn s hñ geck vt vm dyrnar/ leit hñ ein oñur/ z sagde til þra sē þar voru/ Þesse var og mz Jesu af Nadsareth. Og j añad siñ neitade hñ mz Eide/ z sagde/ ei þecke eg þañ mañ. Og jñan skams geingu þr at s þar stodu/ z søgdu til Petro/ At søñu ertu z eirn af þm/ þuiat þitt Mal opinberar þig. Þa tok hñ at formæla sier z sueria at eige þeckte hñ þann mañ. Og jafnsnart gol Hanen. Og þa mintest Petur orda Jesu/ er hñ sagde til hñs/ adr enn Hanen galar/ mūtu neita mier þrysuar/ Og hñ geck vt og griet beiskliga

XXVII.

ENN at Morne geingu aller Kennemaña høfdingiar og Olldungar Lydsins saman i Ræd mote Jesu/ so at þr giætu hñ lijflated. Og þr bundu hñ z leiddu j burt/ z ofurselldu hñ Pontuerskum Pilato Landzdoara.

Þa er Judas sa er hñ hafde Forradet/ leit þ at hñ var til Dauda dæmdr/ Jdradist hñ þss/ og færde aptur Kennemannahøfdingium z Olldungū lydsins þa þriatigu Silfurpeninga/ z sagde/ Misgiørt hef eg/ þ eg forried saklaust Blod. Eñ þr søgdu/ Huad kemr þ vid oss? Sia þu þar fyrer. Og hañ snarade þeim Silfurpeningum j Musterid/ for þadan/ geck i burt/ z hengde sialfan sig i Snøru.

Enn Kennemañahøfdingiar toku Silfurpeningana z søgdu/ Eige hæfer at vier latū þa i Gudz kistuna/ þuiat þer Blods Verd. Enn ad samteknu Ræde/ keyptu þr medr þm eirn Leirsmidzakur/ vegfarendum til Greptrunar/ Fyrer þ er sa Akr kalladr Blodzakr allt til þssa dags.

11 Judas Koss

12 Strapp petri þyrer Suerdslagit

13 Flotte Lærisueinanna

14 Af þui sē iñan Borgar skiede fyrer Kiennemanna Høfdingium

15 Fyrersøgn vm hañ sidasta dag

16 Christus aklagast þyrer Gudlastan

17 Afneitan petri Mat. 14. Luc. 12 Joh. 18.

Vm þa hlute sē tilbaru þyrer Pilato i Raadhusenu

1 Judas Jdran

2 Judas Hefnd

Blodsølu verd

E F G A B

B dags. Þa er vppfyllt huad sagt er fyrer Jeremiam Spamañ/ seigande: Og þr toku þa þria tige Silfurpeninga/ er hiñ Sellde mz bitaladr vard/ huern þr keyptu af sonum Jsraels/ z hafa gefit þa fyrer Leirkerasmidzakur/ epter þui sm̄ DROTTJN hafde mier bodet.

4 Christus aklagast fyrer Pilato

Enn Jesus stod frame fyrer Landzdomaranum/ Og Landz domaren spurde hñ at/ z sagde/ Ertu Konungr Gydinga? Eñ Jesus sagde til hñs/ Þu seiger ꝥ. Og sm̄ hñ klagadist af Kieñemanna høfdingium z Olldungum suarade hñ ongu. Þa sagde Pilatus til hñs/ Heyrer þu ecke huerse harliga þr asaka þig? Og eigi suarade hñ honū til nockurs ords/ so ad Domaren vndradist ꝥ næsta.

5 Siduenia ꝥ eirn war laus gefen fyrer Hatydena

Enn a Hatydardeigenum var Landzdomaren vanr/ Folkenu lausan at lata eirn Bandingia huern hellst þr villdu. Enn þa hafde hñ eirn frabærā Bandingia sa er Barrabas hiet. Sm̄ þr voru til saans komner/ sagde Pilatus til þra/ Huorn vilie þier ad eg late ydr lausan/ Barrabam eda Jesum sa er kallast Christr? Þuiad hñ visse vel/ ad þr høfdu fyrer Ofundarsaker ofursellt hñ.

6 Hustru Pilati wottar vm hñs sakleyse

C Og s̄ hñ sat a Dōstolenū/ sende hñs Hwsfru til hñs/ z liet seiga hm̄: Haf þu eckert mz þeñ an Riettlæta/ þuiad margt hefe eg lided j dag j suefne fyrer hañ.

Eñ Keñemañahøfdingiar z Olldūgar redu Folkenu at ꝥ skyllde bidia vm Barrabam/ eñ Jesu skylldu þr fyrerfara. Landzdomaren suarade þa z sagde til þra/ Huorn af þessum tueimr vilie þier at eg late ydr lausan? Þeir søgdu/ Barrabam. Pilatus sagde til þra/ Huad skal eg giøra af Jesu hū ed Christr kallast? Þeir søgdu hm̄ aller/ lat hñ Krossfestast. Eñ Lādzdōmaren sagde/ Huad hefer hñ þess jllt giort? Enn þr kølludu þui meir/ seigāde/ Krossfestist hñ.

7 edr Gydingañ

8 Domur Gydinga yfer þm sialfum

Og er Pilatus sa ꝥ hñ fieck ecki atgiort/ helldr ꝥ at þar yrde enn meira vpphlaup af/ tok hñ Vatn/ og þuode hendurnar fyrer Folkenu/ Og sagde/ Saklaus em eg af Blode þess hins Riettlæta/ siae þier til. Allur Lyduren suarade z sagde/ Hñs Blod kome yfer oss z yfer Sonu vora. Þa let hñ þm Barrabā lausan/ eñ hudstryktā Jesū gaf hñ þm ofr/ at hñ Krossfestist.

9 Hudstryking/ Kryning/ og Spottā Christi

D Þa høfdu Strijdzsueinar Lādzdomādans Jesū mzur sier jñ i Þinghusit/ z þr søfnudu saman ad hm̄ allt Lidit/ z afklæddu hñ. Þeir løgdu yfer hñ Purpuramøttul/ z fiettudu Korōu af Þyrnū z settu vppa hñs Høfut/ z Reyr j hñs Hægre hønd/ z beygdu knien fyrer hm̄/ spieudu hñ z søgdu/ Heill sierttu Konungr Gydinga/ z hræktu a hñ/ toku Reyruønden/ z børdu vm høfut honum.

10 Huad giørst hefur wtanstadar

Og epter ꝥ þr høfdu spottat hñ/ færdu þr hñ vr Møttlenū/ z færdu hañ aptr j siñ Klædnad/ z leiddu hñ vt/ at þr Krossfestu hñ. Eñ er þr geingu vt/ fundu þr mañ af Cirenia Simonem at nafne/ hm̄ þreyngdu þr til at hñ bære hñs Kross. Og er þeir komu j þañ stad sem kalladist Golgatha/ huad er þydist Hausskelia stadr/ gafu þr hm̄ Edik at drecka Galle blandat/ Og er hñ smackade ꝥ/ villde hñ eige drecka.

11 Krossfesting Christi

12 Skipte klædañ

Enn sm̄ þr høfdu Krossfest hñ/ skiptu þr klædum hñs/ kastande þar vm þrautkeste/ So at vpp fylldist huad sagt er fyrer Spamañen/ er hñ seigir: Þeir skiptu sier Klædū minum/ z yfer E minu Fate køstudu þr hlutkeste. Og þar satu þr z vardueittu hñ. Og vpp yfer hñs Høfde festu þr hñs Daudasøk skrifada/ Þesse er Jesus Kongr Gydinga. Þa voru z Krossfester mz honum tueir Spilluirkiar/ eirn til hægre handar/ z eirn til hinnar vinstre.

13 Titill yfer Krossen þestr

14 Gudlastaner vid þañ Krossfesta Christum

Og þr sm̄ þar geingu hia/ hæddu hñ/ skakande høfut sin/ z søgdu/ Þu sm̄ nidr brytur Musterit/ z vppbygg' ꝥ aptur a þrimr døgū/ frelsa þu sialfā þig/ Ef þu ert Gudz Sonr/ þa stig þu ofan af Krossenū/ Lika eirnen spottudu hñ Keñemañahøfdingiar mz Skriftlærdū z Olldungū/ z søgdu/ Adra Frelsade hñ/ sig sialfan getr hñ eigi frelsat/ Ef hñ er Konūgr Jsraels stige hñ nu af Krossenum/ z munu vier trua hm̄/ Hñ trude a Gud/ hñ frelse hñ nu ef hñ vill/ Þuiat hñ sagde/ Eg em Gudz Sonr. Og vm ꝥ sama hæddu hñ z Spilluirkiarner/ þr mz hm̄ voru Krossfester.

15 Myrkr

16 Christur klagar sig ad wera yfer gefen

Eñ j fra siettu stūd giørdist Myrkr yfer allt Landit til niūdu stundar. Og nærre Niūdu stūd kallade Jesus harre røddu z sagde/ Eli Eli lama sabathani/ Þat er/ Gud miñ/ Gud minn/ Huar fyrer forliestu mig? Enn nockrer af þm sm̄ stodu þar z heyrdu ꝥ/ søgdu/ Þsse kallar Eli F am. Og jafnsnart hliop eirn af þm til/ tok Hiardaruøtt/ z fyllde af Edike z sette hñ ofan a Reyrlegg/ z gaf hm̄ at drecka. Enn adrer søgdu/ vert kyrr/ siañ huert Elias kemr at frelsa hñ. Jesus kallade eñ vpp i annat sinn harre røddu/ z gaf vpp Andan.

17 Andlat Christi

18 Huad til bar epter Andlatit Christi

Og sia: At Tialldit Musterisins i sundurrifnade j tuo parta fra ofanuerdu z allt til nidr i gegnum/ Og Jorden skalf/ z Biørgen klofnudu/ z grafer framlidiña lukust vpp/ z marger Likamar Heilagra risu vpp/ þr ed Suafu/ og geingu epter hanns Vpprisu vr Graufunum/ komu

komu og i hina Heilögu Borg/og auglysust þar mörgum.

19 Vitnan Höfudzmańsins af Christo

Enn Höfudsmadurenn z þr ſ mz hm̄ voru/at vardueita Jesu̅/þa þeir sau Jardskialftan/ z þ huad þar skiede/vrdu þr miög ottaslegner z ſögdu. Sannliga var þesse Gudz Sonur.

Þar voru z margar Konr/langt i fra ſm̄ sau þ/huiar Jesu hofdu epterfylgt af Galilea/ z hm̄ hofdu þionat/mzal hūra var Maria Magdalena/z Maria Moder Jacobi z Joses/z Moder þra Zebedei sona.

20 Kuilduñar

21 Joseph

Enn at Kuelldе kom nockr mann rijkr af Arimathia/Joseph at nafne/huer ed sialfur var G z Lærisueinn Jesu. Hn̄ gieck til Pilato z beidde vm Likama Jesu. Þa skipade Pilatus at hm̄ skyllde faſt Lykit. Og er Joseph hafde teket vid Lykenu/sueipade hn̄ þ i hreinn Lærepte/ og

23 Grepttranen Christi

lagde þ i sina eigen nya Gröf/ hueria hn̄ hafde vthöggua lated i Steine/ z vellte at dyrunū Grafariñar storū Steine z gieck i burt. Þar var Maria Magdalena z önnr Maria/sitian de giegnt yfer fra Gröfinne.

Enn annan dag þañ ſm̄ epter Affangadagenn er/ söfnudust saman Kieñemannahöfdingiar og Pharisei til Pilato/z ſögdu/Herra/Vær miñust a þ/ at þesse Falsare sagde þa er hn̄ lifde/ Epter þria daga mun eg vpp rijsa. Af þui skipa þu at foruara Gröfena allt til hins

24 Gröfenn vardueitt

þridia dags/so at eige kome hn̄s Lærisueinar z stele hm̄ i burt/z ſeige Folkenu at hn̄ sie vpprisen af Dauda/Og verde su hin sidare villan argare hiñe fyrre. Pilatus sagde til þra/Þar hafe þier Vardmennina/farit z foruaret ſm̄ þier kuñed. Eñ þr geingu i burt/ z foruörudu Gröfena medr Vardmonnunum/z innsiglуdu Steinen.

XXVIII.

1 Vt af vpprisune Christi Mar. 16. Lu. 24 Joh. 20

ENN at Aptne Þuottdagsins/sa er hefst at Morne hins fyrsta dags Þuottdagana/kom Maria Magdalena z hin önnr Maria at sia Gröfena A
Og sia: Þar vard Jardskialfte mikill. Þuiat Eingill DROTtens stie af Himne/gieck þr ad z vellte Steinenū fra Dyrunū/z sat a hm̄/Og hn̄s Asian var ſm̄ Elding/z hn̄s klæde huit ſm̄ Sniar. Enn fyrer ogneñe er af hm̄ var/ vrdu vardhalldzmeñerner ſm̄ være þr dauder.

2 Eingillen bodar Christum vppriſiñ

Eñ Eingillen suarade z sagde til Kueñanna/Eige skulu þier ottast/Þuiat eg veit at þier spyried at Jesu ſ Krossfestr var/ei er hn̄ hier/vpp er hn̄ risen/so ſ hn̄ sagde/Kōe þier hier/z siaed þn̄ stad/ huar Herran var lagdr. Ganget skyndelega z ſeiget þ hn̄s Lærisueinū/ad hn̄ B sie vpprisen af Dauda/ Og Sia: At hn̄ mū gāga fyrer ydr i Galileā/ þar munu þier sia hn̄ Siaed: Eg sagde ydr þ.

Og þær geingu skyndeliga fra gröfiñe medr otta z fagnade myklū/z hlupu so at þær vnderuijsudu þ hn̄s Lærisueinū. Eñ mzan þær geingu at kuñgiora þ hn̄s Lærisueinū/Sia: Þa

3 Christus talar vid Konurnar

mætte þm Jesus z sagde/Heil[r] sieu þier/Og þær geingu til hn̄s/z hielldu hn̄s fotū/ z krupu fyrer hm̄ nidr. Þa sagde Jesus til þra/Eigi skulu þier ottast/Faret z kuñgioret minū brædrum/at þr gange i Galileam/z þar skulu þr mig sia.

4 Vardhalldzmeñ seigia fra vpprisuñe Christi

Eñ medā þær geingu a burt/Sia: Þa kōu nockrer af Vardhallzmönunū i Borgena / z C vnderuijsudu Kiennemañahöfdingiū allt huad til hafde borit. Og þr söfnudust saman med Alldüngunū/hallдаde Radstefnu/z gafu Striydzmönunū ærna peniga/z ſögdu:Seiget:Hn̄s

5 Olygilegar Lygar

Lærisueinar komu vm Nott z stalu hm̄ a medā vier suafū. Og ef þ kañ at heyrast fyrer Lādzſtiooranū/skulu vier stilla hn̄/z giora at þier sieut trauster. Og þr toku Peningana/ z giordu so ſm̄ þm var kent. Og þſſe ordromur er vijdfrægr orden medal Gydinga/allt til þſſa dags.

6 Lærisueinar tilbidia Christum

Eñ þr ellefu Lærisueinar geingu burt i Galileā a eitt Fiall / þ ed Jesus hafde þm fyrerskipat. Og er þr sau hn̄/hnekrupu þr hm̄/eñ nockrer efudu þ. Jesus gieck til þra/ talade D vid þa/z sagde: Allt valld er mier gefit a Himnū z a Jordu. Fyrer þui gange

7 Vtsending Lærisueinaña til ad kienna og skyra

þier vt/z Læret allar þioder/ z skirit þær i nafne Fodr/Sonar/ z Heilags Anda/ Og keñet þm at hallda allt huad eg baud ydr. Og Siaet: Eg em mz ydr alla daga/allt til enda Veralldar.

Hier er Ende S. Mattheus Gudzspialla.

S. Marcus Euangelium

I.

A

ÞEtta er Vpphaf Euangelij Jesu Christi Gudz Sonar/ so sem skrifat er j hia spamonnunum. Sia/ Eg sende minn Eingil fyrer þinu Augliti/ sa ed tilreide þinn veg fyrer þier. Þar er ein hropande Rodd i Eydemorku/ greide þier vegu DROTTINS/ og gioret hans stigu rietta.

1 Johannis vpp byriare hins nyia Testamentis. Malach. 3. Esaie 40. Matth. 2. Luc. 3.

Johannis var i Eydemorku/ Skijrde og predikade Jdrunar skijrn til Syndanna fyrergefningar. Og þar geingu vt til hans aller af Juda/ ⁊ af Jerusalem/ at þeir skirdust af honum i Jordan/ jatande sinar Synder.

2 Kallan og Embætte Johannis

En Johannis var klæddꝛ mz Vlfballdzhærum/ ⁊ eitt Olarbellte vm hans Lendar/ Og hann at Eingesprettur ⁊ Skogarhunang. Hann predikade ⁊ sagde: Sa kemꝛ epter mig/ sem mier er styrkre/ huers at eg em eige verdugꝛ/ frammfallande vpp ad leysa þueinge hans Skofata. Eg skijre ydur mz Vatne/ enn hann mun skijra ydꝛ mz Helgum Anda.

Joh. 1. 3 Fyrersögn wt af Tilkomu Christi. 4 Grein a mille Christi og Johannis skirnar

Þat vard ⁊ a þeim dogum/ at Jesus af Nadsareth vr Galilea kom/ ⁊ skijrdist af Johanne j Jordan. Og strax þa hann stie vpp vr Vatnenu/ sa hann Himnana opna/ ⁊ Helgan Anda j Dufulijke ofanstijgande yfer hann. Þa vard og Rodd af Himnum/ Þu ert Sonur minn elskuligꝛ at huerium mier vel þocknast.

5 Christus skijrist

B

Og þa strax dreif Anden hann a Eydemork/ þar var hann i fiorutijge Daga ⁊ fiorutijge Natta/ ⁊ freistadist af Andskotanum/ Hann var þar ⁊ mz Villudyrum/ Og Einglar þionudu honum þar.

6 Christus freistast af Andskotanum

En epter þat er Johannis var gripen/ kom Jesus j Galileam/ og predikade Euangelium af Gudz Rijke/ so seigande: Sa tijme er nu vppfylldꝛ/ ⁊ Gudz Rijke nalgast/ Jdrest þier og trued Euangelio.

7 Christꝛ hefur vpp ad predika

En er hann gieck mz Sionum i Galilea/ sa hann Simonem ⁊ Andream brodꝛ hans/ latande sin Net j Sioen/ þuiat þeir voru Fiskarar. Jesus sagde til þeirra/ Fylget mier epter/ ⁊ eg mun giora þat at þier verdit Fiskendꝛ manna. Strax forlietu þeir sin Net ⁊ fylgdu honum epter.

8 Kallan Postulanna

Og þa hann var skamt j burt þadan geingen/ sa hann Jacob son Zebedei ⁊ Johannem brodꝛ hans/ ⁊ þeir voru a Skipe/ bæta at Nete/ Og strax þa kallade hann a þa. Og þeir forletu sinn Fodur Zebedeum j Skipenu epter hia Leiguliдunum/ ⁊ fylgdu honum epter.

Þeir geingu þa til Caphernaum/ ⁊ strax vm Þuottdagen/ geck hann jnn j Samkunduhusit ⁊ lærde þa. Og þeir ægde hans Kenning/ þuiat hann kende þeim sem af vallde/ enn eige so sem hiner Skriftlærdu.

9 Kienning Christi huilikt verit hefur

C

Og eirn madꝛ var þar/ j þeirra Samkundu huse/ hallden af ohreinum Anda/ sa kallade og sagde/ Hei/ huad hofum vær mz þig Jesus af Nadsareth? komtu at glata oss/ Eg veit ad þu ert hinn Heilage Gudz/ Jesus straffade hann ⁊ sagde/ þeige þu ⁊ far vt af mannenum. Og sa ohreine Ande hreif hann/ ⁊ kallade vpp harre roddu ⁊ for vt fra honum. Og þeir vndrudust aller/ so at þeir spurdu at sin a millum/ so seigiande/ Huad er þetta? Eda huor er þesse hin nya Kenning

Luc. 4. 10 Ohrein Ande werdꝛ wtdrifin

Huad

Þuiat af vallde skipar hn̄ óhreinū Ondū/ ꝛ þr hlyda hm̄. Og hn̄s Rykte gieck strax vt vm Galilea Nierod.

Þa geingu þr strax vt af Samkunduhusenu/ ꝛ komu til husa Simónar ꝛ Andree mz Jacobo ꝛ Johañe. Eñ Moder Husfreyiu Peturs la þar krønk i Kølldu/ ꝛ strax þa søgdu þeir hm̄ til hñar. Hn̄ gieck þa til/ reiste hana vpp ꝛ hiellt i hønd heñar/ ꝛ strax þa misti hn̄ Kølldūnar/ og þionade þeim.

10 Moder konu Petri

Enn at Kuellde komnu þa Solsett var/ fluttu þr allzkyns siuka meñ ꝛ Diøfuloda til hn̄s Og allur Borgarmugr safnadist fyrer Dyrunū/ ꝛ hn̄ læknade marga sm̄ kuølldust af ymsum sottū/ Hn̄ rak ꝛ vt marga Diøfla/ Og eige leyfde hn̄ Diøflunū at mæla/ þt þr þecktu hañ.

11 Fiølde siukra fær heilsu

Enn at Morne fyrer døgun stod hn̄ vpp/ gieck vt ꝛ for burt j eirn eydestad/ og badst þar fyrer. Enn Petrus ꝛ þr ed mz hm̄ voru/ skūdudu epter hm̄/ ꝛ þa þr fūdu hn̄/ søgdu þr hm̄/ Aller leita at þier. Hn̄ sagde þa til þra/ Gøngu vær j hinar næstu Borger ꝛ bygdarløg/ so at eg predike ꝛ þar/ Þui til þess kom eg. Hn̄ predikade ꝛ j þra Sākunduhusū ꝛ vm allt Galilea hierat/ ꝛ rak vt Diøfla.

D

12 Huar til Christus er sendr

Og eirn Lÿkþrar madr kom til hn̄s/ bidiande hn̄ mz hneigdu knie ꝛ sagde/ Ef þu villt þa fær þu mig hreinsat/ Enn Jesus sa aumr a hm̄/ riette vt sina Hønd/ ahrærde hn̄/ ꝛ sagde hm̄/ Eg vil/ Vertu hreiñ/ ꝛ þa hn̄ sagde so/ huarf strax Lÿkþraen af hm̄/ ꝛ hn̄ vard hreiñ. Jesus hastade a hn̄ ꝛ liet hn̄ strax fra sier/ ꝛ sagde hm̄/ Sia þu til/ at þu seiger ꝥ ongum/ Helldr far þu ꝛ syn þig Prestunum/ ꝛ forna fyrer þiñe Hreinsun/ s̄ Moyses baud/ til vitnisburdar yfer þa. Eñ þa hn̄ kom vt/ hof hn̄ vpp ꝛ kunngiørde margt þar vt af/ ꝛ vÿdfrægde þesse ord/ so ad hn̄ matte eige opinberliga jñganga i Borgena/ Helldr var hn̄ þar fyrer vtan j eydestødū/ ꝛ mærger komu til hn̄s vr ymsum Alfum.

Matth. 8. Luc. 5
14 Lÿkþrar hreinsast
Luc. 14.

II.

Matth. 9 Luc. 5

Og enn epter fa daga þa gieck hn̄ aptur til Capharnaum/ Og er ꝥ heyrdist at hn̄ var j Husenu/ søfnudust marger saan so at þr høfdu ecki rwm ꝛ eirnen fyrer vtan dyrnar/ ꝛ hn̄ taladi ordet fyrer þm̄.

A

Þar komu nockrer til hn̄s/ færande eirn Jcktsiukan/ huer ed boren var af fiorum. Og þa er þr feingu ei fyrer Folkenu fært hm̄ hn̄/ opnudu þr Þekiuna vpp yfer hm̄/ ꝛ grofu þar j gegnum/ lietu so Sængena nidur siga sm̄ hinn siuke lꝍ i. Eñ er Jesus sa þra tru/ sagdi hn̄ til hins Jcktsiuka/ Son miñ/ þinar Synder eru þier fyrergiefnar.

1 Jcktsiukur verdr heill

Eñ þar voru nockrer Skriftlærder/ satu þar/ og hugsudu j sinum Hiørtū/ Huernen kalar þesse slijka Gudlastan? Huer ma Syndernar fyrergefa nema Gud eirn? Jesus fann strax j sinum Anda at þr þeinktu so mz sier/ ꝛ sagde til þra/ Þui þeinke þier þetta j ydrum Hiørtum? Huert er auduelldara at seigia til hins Jktsiuka/ Þier eru þinar Synder fyrerlatnar/ eda at seigia/ Statt vpp ꝛ tak Sæng þina ꝛ gack hiedan? Enn ad þier vitet ꝥ Mansins sonur hefr valld til a Jørdu at fyrergefa Syndernar/ þa sagde hn̄ til hins Jktsiuka/ Eg seige þier/ statt vpp/ tak Sæng þina/ ꝛ gack j þitt hus. Og strax þa stod hn̄ vpp/ tok Sæng sina ꝛ gieck burt þadan j allra augsyn/ So ad aller vndrudust ꝛ heidrudu Gud/ suo seigande/ Alldrei høfu vær fyrr slijkt sied.

B

Matth. 9 Luc. 5.

Hn̄ gieck eñ vt aptur ad Sionum/ ꝛ allt Folk kom til hn̄s ꝛ hn̄ lærdi ꝥ. Enn þa er Jesus gieck fram̄ hia/ Leit hn̄ Leui son Alphei sitianda j Tollbudiñe/ ꝛ sagde til hn̄s/ Fylg þu mier epter. Hn̄ stod vpp ꝛ fylgde hm̄ epter. Þad giørdist þa hn̄ sat til Bordz i hn̄s huse/ at marger Tollheimtu menn/ ꝛ bersynduger settu sig til Bordz mz Jesu ꝛ hn̄s Læresueinū/ Þuiat þr voru marger s̄ hm̄ fylgdu epter. Og er hiner Skriftlærdu ꝛ Pharisei sau ꝥ/ at hann ꝍt mz Tollørū og Bersyndugū/ søgdu þeir til hans Lærisueina/ Þui etur og dreckr ydar Meistare mz Bersyndugum ꝛ Tollheimturū? Þa er Jesus heyrde ꝥ/ sagde hn̄ til þra/ Þeir sem heilbrigder eru þurfa eige Læknarans/ helldr þr sm̄ siuker eru. Þui ei kom eg at kalla riettlata helldr Synduga til Jdranar.

2 Kallan Matthei
Matth. 9 Luc. 5:

C

Þar voru Johañis ꝛ Phariseis Læresuein^r hūier ed føstudu møig. Þeir kōu ꝛ søgdu til hn̄s/ Þui fasta Johañis ꝛ Phariseis Læresuein^r eñ þiner Læresueinar fasta ecki? Jesus sagde til þra Hūnen mega Brudlaupsbørnen fasta a medā brudgumen er hia þm̄/ Þat so leinge mega þr eige fasta sm̄ þr hafa Brudguman hia sier/ Enn þr dagar munu koma at Brudgumen verdr fra þm̄ teken ꝛ a þm̄ døgum þa munu þr fasta.

3 Johañis Læresueinar hefia spurning af Føstuñe

Eingen

Eingen saumar nya klædisbot a gamallt Fat/ Þuiat hin nya boten glidnar fra hinu forna/ ⁊ voda sliten þa verre. Og eingen lætur nytt Vÿn j forna Ledurbelge/ annars spreinger Vÿnet Belgena/ so ad Vÿnit spillest/ enn Belgerner skiemast/ Helldur skal nytt Vÿn latast j nya Belge.

4 Huerier o[illegible] þreḿa kuńa

D Þad skiede en̄ aptur ad Jesus geck vm Þuottdag yfer Kornekrur/ og hn̄s Læresueinar toku til/ þa þeir geingu/ og tyndu Axen af Kornenu. Enn Pharisei sogdu til hans. Sia: huad þiner Læresueinar giora a Þuottdeige/ þad er eige hæfer. Hann sagde þa til þeirra/ Hafe þier eige lesit huad Dauid giorde/ þa hn̄ þurfte vid/ nær hn̄ hungrade sialfan/ og þa er mz hm̄ voru? Huernen at hn̄ gieck jnn j Gudz husit/ a dogum Abiathars Prestahofdingia/ ⁊ at þau Sionarbrauden s̄ eige leyfdust at eta nema Kiennemońum einum/ ⁊ hn̄ gaf þau þm̄ sm̄ mz honum voru. Hn̄ sagde ⁊ þa til þra/ Þuottdaguren er fyrer mannsins saker giordur/ en̄ eige maduren fyrer Þuottdagsins saker. Þui er Mańsins son̄ eirn Herra/ ⁊ eirnen Þuott dagsins.

5 Vm Þuott dagin̄ Mat. 12. Luc. 6

III.

A Hann gieck og jnn i Samkunduhusit aptur. Og þar var eirn sa madr er hafde visnada hond. Og þr geymdu at huert hn̄ læknade hn̄ a Þuottdeige/ so ad þr mættu aklaga hn̄. Og hn̄ sagde til Mańsins þess sm̄ visna hafde hondena/ Statt vpp hier i midit. Hań sagde ⁊ þa til þra. Huort hæfer a Þuottdogum vel ad giora edr jlla/ lifenu til frelsis at giora edr þui at tortina? En̄ þr þogdu aller. Hn̄ leit þa til þra mz reidesuip/ ⁊ angradist vidr þra hiartans blindleik/ ⁊ seiger so til Mańsins/ Riettu vt þina Hond. Og hn̄ riette hana vt / og hn̄s Hond vard heil/ lika s̄ hin oń̄ur.

1 Madr mz visna hond verdr heilbrigdr

En̄ Pharisei geingu vt/ ⁊ giordu strax sin ræd mz Herodes þienurū j mote hm̄ / huernen

B hellst at þr feinge fortynt hm̄. Enn Jesus veik þadan til Siafar/ mz sina Lærisueina/ Og margt Folk af Galilea ⁊ vr Judea þa fylgde hm̄ epter/ ⁊ þr s̄ voru af Jerusalē/ ⁊ Jdumea/ ⁊ þr hinumeigen Jordanar/ ⁊ þr s̄ bygdu kringum Tyro ⁊ Sidonem/ mykell Mańfiolde/ sm̄ heyrdu huad hn̄ giorde ⁊ komu til hn̄s.

2 Radagiord til ad fyrirfara Christum

Hn̄ sagde til sińa Læresueina/ at þr skylldu leigia honum Skip/ fyrer Folksins saker/ at þ þreyngde honum eigi/ Þuiad hn̄ læknade margan. Enn þr tradu at hm̄ ollū þm̄ er Plagader voru at þr mættu fa at snerta hn̄. Og nær ed Ohreiner andar sau hn̄/ fiellu þr nidr fyrer hm̄/ ⁊ kolludu vpp so seigande/ Þu ert Gudz sonur. Enn hn̄ straffade þa hardliga/ so ad þr openberudu hn̄ eige.

3 Fiolde sukra fær heilsu Matt. 10 Luc. 6. 9

Hn̄ gieck ⁊ vppa Fiallit/ ⁊ kallade til sin þa hn̄ villde sialfr/ ⁊ þr komu til hn̄s. Enn hn̄ hagade so til at þr tolf voru hia hm̄/ ⁊ hn̄ sende þa vt at predika/ ⁊ gaf þm̄ valld til Sotter at lækna/ ⁊ Diofla vt at reka/ Og a Simonem sette hn̄ Peturs nafn/ ⁊ a Jacobū Son Zebedei

C ⁊ Johańem brodr Jacobs/ þm̄ gaf hn̄ nafnit Bnehargen/ huad vt þydist Reidarþrumu Syner/ ⁊ Andream/ Philippum/ Bartholomeum/ Mattheum ⁊ Thomam/ ⁊ Jacobum son Alphei/ ⁊ Taddheum/ ⁊ Symon af Chananea ⁊ Judas Jscarioth sa er sueik hn̄.

4 Vtsending Postulańa/ mz makt ad lækna og Diofla vt at reka

Og þa er þr komu til Herbergis/ kom Folket enn saman aptr/ so at þr gatu eige matast fyrer þui. Og þa er þr heyrdu þ sm̄ mz honū voru/ geingu þr vt ⁊ villdu hamla hm̄/ þuiat þr sogdu at hn̄ munde gāga af vitenu. En̄ hiner Skriftlærder s̄ ofan fra Jerusalem voru farner/ sogdu. Hn̄ hefer Belzebub/ ⁊ fyrer Diofla hofdingia þa rekr hn̄ Fiandr vt. Og at þm̄ samankolludum/ sagde hn̄ j Epterlÿkingū til þra.

Huernen fær Andskoten annan Andskotan vtreket? Þui ef Rÿkit skiptest j sialfu sier þa fær þ Rÿke eige stadet. Og ef eitt hus tuistrast j sialfu sier þa fær þ hus eige stadet. Og ef

D Andskoten rÿs vpp j mote sialfum sier/ þa er hn̄ vid sig osamþyckr/ ⁊ fær eige stadit/ helldr hefur hn̄ þa ein endalok. Eingen fær ⁊ jnngeinget j hus hiń̄s ofluga/ ⁊ burtgripit hn̄s husbunad/ nema/ at hn̄ binde adr hiń̄ Ofluga/ ⁊ meige hn̄ þa so ræna hn̄s hus

5 Straffan Phariseanna Gudlastanar

Sańliga seige eg ydr/ allar synder fyrergiefast mannańasonū/ ⁊ eirnen Gudlastaner/ þar þr lasta Gud mz. En̄ sa er lastar helgan Anda/ hn̄ hefer eige fyrergefning at eilÿfu/ helldr verdr hn̄ sekr eilÿfs Doms/ Þuiat þr sogdu/ hn̄ hefr ohreinan Anda.

6 Vt af Synd mote Helgum Anda

Þar komu þa Moder hn̄s ⁊ Brædr/ stodu þar vte fyrer/ sendu til hn̄s kallāde a hn̄ (⁊ folket sat kringum hn̄) og þr sogdu til hn̄s/ Sia! Modr þin og brædr þiner standa þar vte/ og spyria at þier. Hann suaradi þeim ⁊ sagde/ Huer er min Moder og miner Brædr? Þa leit

7 Huerier at sie Christi Brædr

hn̄ ⁊ vm

hñ z vm sig til Lærесueinanna er satu j kringum hñ/ z sagde/ Siaet. Pad er min Moder z miner Brædr. Þuiat hú er giører Gudz vilia/ sa er miñ Broder/ min Syster z min Moder.

IIII.

Math. 13
Luc. 8

HAnn tok eñ apt͛ at kieña þm vid Sioen/ þar safnadist saman margt Folk til hñs/ so at hñ vard at stiga a Skip/ z sat so a Sionum / z allt þ Folk stod þar a lande/ vid Sioen/ Og hañ kiende þm margt i Epterlikingum. A

1 Epterlijking vt af Sædaranum

Og i siñe Predikan/ þa sagde hñ til þra/ Heyre þier. Sia: Eirn Sædsædare gieck vt at sa/ Og þ vard þa hñ sade/ ad sumt fiell vtan hia veigenū/ z þar komu Fuglar Loptsins z atu þ vpp. Eñ sumt fiell j grytt Akurlende/ þar þ hafde ecki mykla Iørd/ z rañ fliotliga vpp/ þuiat þat hafde ongua Iardardypt/ Og þa er Solen gieck vpp/ skrældist þ/ z af þui at þ hafde ongua rot þa visnade þ. Og sūt fiell i blad Þyrna/ og Þyrnarner vogsu vppyfer z kæfdu þ/ so þ færde onguan Auoxt. Og sumt fiell i goda Iørd og færde Auoxt/ huert ed vppuox og friofgadist/ Og sumt færde þritugfalldan/ z annat sextugfalldan/ og sumt hundradfalldañ Auoxt. Og hñ sagde til þra/ Huer hñ hefer Eyru til at heyra sa Heyre.

2 Hui Christus talar i Epterlijkingum

Og þa hñ var eirnsaman/ spurdu þr sm̄ hia hm̄ voru (medr þm tolf) hñ at þssare Epterlijkingu. Og hñ sagde til þra/ Ydr er þ giefet at vita leynda Doma Gudz Rijkis/ enn til þra sm̄ þar eru fyrer vtan þa skier þ allt j Epterlijkingum/ Ad þr mz siaande augū siae/ og skynie þo eige/ Og medr heyrande eyrū heyre og vnderstande þo eige/ So þr snuest ecki þ þra Synder mætti fyrergefast. Og hñ sagde til þra: Kuñe þier ecki at skilia þessa Epterlijking/ Huernen munu þier þa kunna at skilia hinar allar? B

3 Vtskyring epter lijkingarinnar Sædarans

Sædsædaren saer ordenu. Enn þr eru þ sm̄ vtan hia veigenum er/ huar ordit verdr sæd/ z þa þr hafa heyrt þ/ kemr Andskoten skiott z nemr j burt ordit þ sæd var j þra Hiørtu. Lijka so eru þr eirnen sm̄ sædust i grytta Iørd/ Þui nær þr hafa heyrt ordit/ þa mztaka þr þ strax mz fagnade/ og hafa þo ongua rot j sier/ helldur eru þr frahuerfer/ nær sier hreyfer Motgāgur z ofsokn fyrer ordsins saker/ þa blygdast þr strax. Og hiner er i bland Þyrnana sadust/ eru þ sm̄ heyra ordet/ z þa er þssa Heims Suter / z vnderhyggia flats fiedrattar z adrar fleire girnder ganga jñ z kefia ordit/ so þ blijfur an auaxtar. Og þeir eru þ sm̄ i goda Iørd eru sader er heyra ordit/ z mztaka þ/ z færa Auoxt/ eirn þritugfalldā/ añar sextugfalldā/ z sumer hundradfalldā.

Math. 5
Luc. 11

4 Vt af Predikun/ z embættenu
Luc. 8
Mat. 13

Og hñ sagde til þra/ Kueikist og Liosit til þess at þad setiest vnder Bord edur Mæleask/ Helldr ad þ setiest vppa eirn Kiertahalld. Þuiat þar er eckert so hulit/ ad þad opinberist eigi. Og þar er eckert so leynt ad þ kungiørist eige. Huer hñ hefur eyru at heyra sa heyre. Og hñ sagde til þra/ Gæted at/ huad þier heyred. Med þm Mæler er þier mælet vt þa mælist ydr jñ/ z ydr sm̄ a heyret skal vid aukast/ Þuiat huer hñ hefr þeim skal gefast/ og huer hñ hefr eige/ fra hm̄ mun takast z eirnen þ hñ hefur. C

Og hñ sagde/ Gudz Rijke er lijka so sm̄ nær ed maduren kastar Frææ i Iørdena/ z sofnar sidan/ og hñ stendr vpp Nott z Dag/ Eñ Fræet grær z vex vpp so ad hñ veit eige (Þuiat Iørden færer auoxt af sier sialfre/ i fyrstu Grasit/ þar næst Axit / og so þar næst fullt Hueite i axid) og er þ hefer framleidt auoxten/ þa sender hñ strax Kornsigden/ þuiad Kornskurdartijmen er Komen.

Math. 13
Luc. 8

5 Epterlijking vt af Mustars korni

Og hñ sagde/ Hueriu skulu vier jafna Gudz Rijke? Eda vid hueriar Epterlijkingar sklu vier þ samlijkia? So ē ad eitt Mustardzkorn/ þa þui verdr i Iørd sæd/ er þ øllu Sæde miña sm̄ eru hier a Iordu/ Og þa þui er sæd/ vex þ vpp og verdr øllum Kaalgrøsum meira/ z fær mykla Kuistu/ so ad Fuglar Himens meiga Hreidr byggia vnder þess skugga.

Og j slijkum mørgum Epterlijkingum/ þa talade hñ fyrer þm ordit/ epter þui sm̄ þr þad heyrt gatu/ z an Epterlijkinga þa talade hñ ei til þra. Eñ sierdeilis þa lagde hñ þ allt vt fyrer sinum Lærесueinum. D

Math. 8
Luc. 8

Og sama dags ad Kuellde/ þa sagde hñ til þra/ Føru vær hier yfer vm. Og þr forlietu Folkit/ enn toku hñ til sin/ sm̄ hñ var a Skip komen/ voru þar z oñur Skip hia hm̄.

6 Stormuindr kirrist

Og þar giørdest mykill Stormuindr/ so Bylgiurnar fiellu yfer Skipet/ og þ fylltist vpp. Enn hñ sialfur var i Skutnum og suaf a einum Kodda. Þeir vøktu hñ þa vpp z søgdu til hñs/ Meistare/ Hirder þu ecki vm þ þo vier forfynust hier? Hñ reis vpp vid z hastade a Vind

en og sagde

den z sagde til Siofaris/þagna þu z vert hliodr. Og vinden kyrde/z þar vard logn mikit. Hn̄ sagde þa til þra/Þui eru þier so hrædder? Eda hueriu gegner þ þier hafit ongua tru? Og þr skelfdust z af otta/z sogdu sin i millum/huern meine þier þen̄an/þuiad Vindr z Sior hlyder honum.

V.

A

OG þr komu yfer vm þan̄ Sio j bygder Gadarenorum. Og er hn̄ stie af Skipenu/þa hliop strax j mote hm̄ vr Leidum Framlidiñna eirn Diofulodr madr/ sa er hafde sitt hybyle j grofum Daudra manna þui eingen fieck hn̄ bundit z eige mz Jarnuidium/Þuiad hn̄ hafde opt bunden verit mz Fiotrum z Jarnuidium/ z hn̄ hafde Vidiurnar af sier slited z Fiotren i sundur nued/z eingen fieck hn̄ tamit. Og allt jafnt Nætur z Daga/ þa var hn̄ a fiollum edur j daudramañа grofūkallandi z lemiāde sig mz Griote. En̄ þa er hn̄ sa langt til Jesu/hliop hn̄ z fiell fram̄ fyrer hm̄/kallade hærre roddu z sagde/Nuad hefe eg mz þig at giora Jesus sonr Gudz hins hæsta? Eg sære þig fyrer Gud at þu kuelier mig ecke. En̄ Jesus sagde til hn̄s/ Far vt þu ohreine Ande af þessū manne. Og hn̄ spurde hn̄ at/Nuert er þitt heiti? Hn̄ suarade z sagde/Legio er mitt heite þuiat vær erum marger. Og sa bad hn̄ mikeliga at hn̄ ræke þa eige burt vr þre Bygd.

Math. 8
Luc. 8

1
Ohreirn Ande werdr wreken

(Legio) Er ad tölu nær vi. þusunder

B

Enn þar var i þm stad vid Fiallet mikel Suinahiord a bite vm hagana / Og Andarner badu hn̄ seigande/Lofa oss þ/ad vær forum j Suinen. Og Jesus leyfde þm þ strax. Þa foru ener Ohreinu andar vt/z hlupu j Suinen. Og Suinahiorden steypde sier mz myklū þys j Sioen/nær tueimr þusundum/z drucknudu þar j Sionum. Enn þr s þra giættu flydu/og kun̄giordu þ vm Staden z vm allar grūder. Og þr geingu þa vt/at sia huad þar hafdi giorst/ z komu til Jesu/z sau þan̄ sm̄ af Dioflunum hafde kualist/sitianda klæddan z heiluita Og þr hræddust þ. Enn þr sm̄ þ hofdu sied/sogdu þm huernen giort hafde verit vid hn̄ sm̄ Dioflana hafde haft/z so fra Suinunū. Og þr hofu vpp z badu hn̄/at hn̄ fære burt vr þra Landzalfum

Suina hiorden

Og er hn̄ stie a Skip/tok sa til at bidia hn̄ sm̄ af Dioflunum hafde kualist/ad hn̄ mætte vera hia hm̄. Enn Jesus lofade honum þ eige/helldr sagde hn̄ til hn̄s/Far þu j þitt hus til þinna/z kunngior þm huad mikit er DROTTJN giorde þier/z huorsu lyknsamr et han̄ var þier. Han̄ for þadan z tok vt at hropa vm þær tiu Borger/huad miken̄ Velgiorning ed Jesus hafde honum giort/ Og aller vndrudust þ.

C

Og þa ed Jesus for yfer vm Sioen aptur a Skipe/kom saman margt folk til hn̄s/z var vid Sioen. Og sia: Þar kom og eirn af Foringium Samkunduhussins Jairus at nafne. Og þa er hn̄ sa Jesum fiell hn̄ at Fotum hn̄s/z bad hn̄ mykeliga z sagde/Min Dotter er komen ad Dauda/kom z legg þina Hond yfer hāa/so hū verde heil/z life. Og hn̄ for mz hm̄. Magrt Folk fylgde honū og epter/z þ þreyngde ad honū. Og su Kona var þar/er haft hafde Blodfall j tolf ár/hun hafde z myket þolat af morgū Læknet/ hafde z kostat þar til ollu sinu/þ stodade hen̄e þo eckert/helldr hafde hun þess meire Kuol. Þa hun heyrde nu af Jesu/ kom hun mz Folkenu a bak til z snart hn̄s klæde/þuiad hun sagde/Ef eg fæ ad snerta hans klæde/þa mun eg heil verda. Og jafnsnart þa vppþurkadist hennar Blodfallz brun̄r/z hun fann þa a sinum likama/at hun var heil orden af þre Plagu.

2
Dotter Jairi

3
Blodfalls siuk Kona fær helsu

Klæden Christi

Og Jesus fan̄ strax mz sialfum sier þan̄ krapt er vt af honū gieck/z snere sier vid til Folksins z sagde/Nuer snart min Klæde? Hn̄s Lærisueinar sogdu til hn̄s/Þu sier ad folkit þreyngist ad þier/þo seiger þu/ Nuer snart mig? Og hn̄ skygndist i kringum sig at sia þann er þ hafde giort. Enn Konan var hrædd z ottasleigen (Þuiat hun visse huad hana hafde skied) z kom/fiell fyrer honū nidr/z sagde honū allan san̄leik. Enn hn̄ sagde til hen̄ar/ Myn Dotter/ þin trua giorde þig heila/ Far j fride z vert heil af þin̄e Plagu.

D

Trunarinnar Krapte

Þa hn̄ talade þetta/komu sende bodar til Samkūdu Foringians/z sogdu/Þin Dotter er andut/Nui omakar þu Meistaran leingra? Enn er Jesus heyrde huad þar sagdist/sagde hn̄ til Samkunduforingians/Ottast þu eige/tru þu helldr. Og hn̄ lofade onguum ad fylgia sier nema Petre z Jacobo z Johan̄e brodr Jacobs. Og han̄ kom i Samkundu hofdingians hus/ og leit þar bulldran/ og þa er þar grietu miog og æptu. Og hn̄ gieck þangat in̄ar/z sagde til þra/Nuad bulldre þier og grited? Stulkan er eige latin/helldr sefur hun. Og þr dærudu hn̄. Enn hn̄ rak þa alla vt/og tok mz sier Fodr og Modr Stulkunnar/og þa er mz honum voru/

Matth. 8
Luc. 7
Act. 3

og gieck

z gieck þangat jñ er Stulkan laa/ Og hñ hiellt vm hønd Stulkuñar z sagde til Hēnar/ Talitha kumi/ þ vtlegst/ Stulka eg seige þier/ rijs vpp. Og þa strax reis Stulkan vpp z gieck/ Eñ hun var tolf ára gømul. Og þr vrdu af myklum otta Felmsfuller. Og hañ baud þeim storliga/ ad þ skyllde eingen vita/ z baud ad gefa henne at eta

Dotter Jairi vppreist af Dauda

VI.

1 Christus i sinu Fosturlande og af sinum þorsmadur

Mar. 13
Luc. 14.
Joh. 4.

HAnn gieck vt þadan aptur/ z for til siñar Fosturjardar/ hñs Lærisueinar fylgdu honum epter. Og er Þuottdagr kom/ þa tok hñ til at kienna j þra Samkundu husi. Og marger af þm sm þ heyrdu vndrudust hñs kieñing z sogdu/ Huadan kiemr þessum allt þetta? Eda hu er su Speke sm honum er gefen? og slijk kraptauerk er gioraſt fyrer hañs hendur. Er þetta ecki sa Triesmidr/ sonur Mariu/ Broder Jacobs/ Jocephs/ Jude z Simonar? Eru hñs Systur eige hier mz oss? Og þr skamfylldust vid hñ. Enn Jesus sagde til þra/ ad Spamaduren være eige án vegsemdar/ nema a siñe ættleifd z hia sinu Nyski og Kynslod. Hann fieck þar og eckert kraptauerk giort/ nema yfer fa eina siuka þa lagde hñ hendr/ og læknade þa/ og hñ vndradist þra Vantru. A

Matth. 10
Luc. 9.
2 Vtsending Postulañā mz sierligar bodāer
Luc. 10.

Hñ gieck z kringū þau Kauptun er þar stodu j þyrping z kñde. Og hñ kallade saman þa tolf/ z tok at senda þa tuo z tuo til samans/ gaf þeim og valld yfer Ohreinumøndum/ z baud þm ad bera eckert mz sier a veg/ nema eirn staf/ eige Pung/ eige Braud/ eige Pening a Linda helldur klædder skofotum/ og þ þr klædduſt eige tueimr Kyrtlum/ og sagde til þra/ J huert þ hus þier ganget jnn/ þa blijfet þar til þess at þier faret þadan. Og huerier ed eige miedtaka ydr/ eda heyra ydr eige/ þa ganget vt þadan/ z hristed dupt af fotum ydr/ til vitnisburdar yfer þa. Eg seige ydr z fyrer sann/ at lijdanligra mū ba a Doma deige Sodoma z Gomorra/ eñ þeim stad. B

Luc. 10.

Þeir geingu vt og predikudu/ þ meñ skylldu giora Jdran/ z raku vt marga Diøfla/ smurdu og marga siuka mz Vidsmiore z læknudu þa so.

Math. 14.
Luc. 19.
3 Historian vt af Johañe Baptista/ lijflatnū af Herode

Herodes Kongr fieck z at heyra þ(Þuiat hñs nafn giordist vijdfrægt)hñ sadge/ Johañes Baptista er og vpp aptur risen af Dauda/ z þui gioraſt slijk kraptauerk af honum. Eñ adrer sogdu þ hñ være Elias/ enn sumer sogdu ad hñ være Spamadr/ elligar eirn af þm Spamønnum. Og er Herodes heyrde þetta sagde hñ/ sa Johannes sem eg liet afhøfda/ hñ er nu vpprisen af dauda. C

Leuit. 18

Þuiad Herodes hafde sent vt at grijpa Johannem/ z luckt hñ i Myrkuastofu/ fyrer saker Herodiadis Brodr konu sinnar/ þuiad hñ hafde gipst henne. Eñ Johannes sagde til Herodes Eige leyfest þier at hafa brodurkonu þina. Þui veitte Herodes honū vmsat z villde lata aflijfa hñ/ enn gat þo eige/ Herodes ottadist z Johannem/ þui hñ visse hañ vera Helgan mann og Riettlatan/ vardueitte hñ/ z hlydde honum j mørgum greinum/ z heyrde honum giarnan.

Þar hlotnadist og so til tækeligur dagur/ ad Herodes giørde a sinne artijd eina Kuelldmaltijd Høfdingium z Høfudzmønnum/ z hinum fremstu mønnum vr Galilea. Þa gieck Dotter Herodiadis þar jñ/ z danzade/ z þ þocknadist Herodi z þm er mz hñ sætu til Bordz. Þa sagde Konunguren til Stulkuñar/ Bid af mier huers þu villt/ z eg skal veita þier/ Og hñ suor henne eirn Eid/ at huers þu beidist af mier þa skal eg gefa þier/ þott þ sie Helften af minu Rijke. Nun gieck vt z sagde til Modr siñar/ Huers skal eg bidia? Eñhun sagde/ vm Høfud Johañis Baptista. Nun gieck þa strax jñ mz skūda til Kongsins/ bad hñ z sagde/ Eg vil ad þu giefer mier nu strax Høfud Johañis Baptista a Diske. Kōguren hrygdist þa vid/ þo fyrer Eidsins saker z þra s̄ til Bordsins satu mz honum/ þa villde hñ ecke hrella hana/ helldur sende hñ Bødulen vt/ z baud at hñ færde hñs Høfud a Diske. Og hañ afhøfdade hañ i Myrkuastofuñe/ z bar hñs høfud a Diske/ z fieck þ Stulkuñe/ enn Stulkan fieck þ Modur siñe. Og er þ heyrdu hñs Lærisueinar/ komu þr og toku hñs Lijkama og løgdu hañ i Jørd. D

Luc. 9
Math. 14

Og er Postularner komu saman aptr til Jesu/ z kuñgiørdu hm allt huad þr høfdu giort z kient. Og hñ sagde til þra/ Komit ydr j eirnhuern afuiken stad j Eydemørku/ z huilist þar litla stund/ Þuiat marger voru þr sm geingu fra z til/ so þr høfdu ecke rum til at eta. Hñ stie þui a Skip og for affsida j Eydemørku. Og er Folket sa þa i burt fara/ þeckti hñ marger/ Og hlupu þangat a fæte vr øllum stødum/ z komu fyrr eñ þr/ z foru til hñs. Enn er Jesus gieck fram z sa þar margt Folk/ þa vorkynte hñ þui/ þuiad þr voru sm adrer Sauder er onguann Hird E

guan hafa Nirder. Og hn̄ tok til ad kienna þeim margt.

Og þa er a lidit giordist/geingu Læresueinarner til hans z sogdu/Þesse stadr er j eyde/ z framordit er/þui lat þa ganga burt j hin næstu þorp z Kauptū/at þr kaupe sier þar Braud/ þui þr hafa eckert at eta. Enn Jesus suarade z sagde til þra/Gefe þier þm at eta. Og þr sogdu til hn̄s/Skulu vær þa fara vt z kaupa fyrer tuohundrud peninga Braud/z giefa þm at eta? Enn hn̄ sagde þa til þra/Huersu morg Braud þa hafe þier? Ganget til z skoded.

F Og þa er þr hofdu þ skodat sogdu þr/Fim̄/z tuo Fiska. Og hn̄ baud þm ad þr settu sig all' nidr epter Bordsidū a grænt gras. Og þr settu sig þa nidr i ridlū hūdrad z hūdrad saan fim̄ tig' z fimtig' saan. Og hn̄ tok þau fim̄ Braud z tuo fiska/leit vpp til Hiens/blezade/z braut Brauden/fieck sinū Læresueinū/ad þr legdu fyrer þa/Og þm tueimr Fiskū skipte hn̄ z mzur ollum. Og aller þr atu og vrdu sadder. Peir.toku þa vpp leifarnar tolf Karfer fullar/z lȳka af Fiskunum. Enn þr voru s etet hofdu fim̄ Þusunder mana.

Og jafnsnart þa dreif hn̄ sina Læresueina til at þr fære a Skip/og færu fyrer honum yf er vm Sioen til Bethsaida/a medan hn̄ skilde Folkit vid sig. Og þa er han̄ hafde þ fra sier latid/for hn̄ vppa Fiallit ad bidiast fyrer. Og þa er Kuellda tok/var Skipit midt a Sionū/ enn hn̄ var eirn a Landi. Og hn̄ sa þa erfidande j rodri/þuiad vinduren var j mote þm. Og nær vm fiordu Eykt Nætur þa for hn̄ til þra gangande a sianum. Og hn̄ liest vilia ganga

G fram̄ hia þeim. Og þr sau hn̄ ganganda a Sionum/ ættludu þr Skrijmsl vera mūde/z koll udu vpp/þuiad þr sau han̄ aller/z vrdu ottaslegner. Enn strax þa talade hn̄ vid þa/z sag de til þra/verit ohrædder/eg em hn̄ ottist eige/Og hn̄ stie þa a Skipit til þra/z Vinden lygn de. Og þeir ottudust þa enn meir mz sialfum sier z vndrudust/ þuiad þm skildist enn eige af Braudunum/ z þra Hiortu voru forblindut.

Og er þr voru yfer vm farner/komu þr i Landit Genesareth z lentu þar. En̄ er þr stigu af Skipenu þecktu þr hn̄ strax/hlupu z vt i oll vm liggiande Hierod/toku til z fluttu saman þar vm kring siuka men̄ a Sængum. Og huar hellst þr heyrdu hn̄ vera/z huar er hn̄ gieck jn̄ j Kauptun/Þorp og Stade/þa logdu þr siuka men̄ a strætin/z badu hn̄/ad þr mættu snertka falld hn̄s fata/z aller þr er hn̄ snertu/þa vrdu heilbrigder.

> Matth. 14 Luc. 9. Joh. 6.
>
> 4 Fim̄ þusund fodd mz fim̄ Brodum og tuei mur Fiskū
>
> Math. 14
>
> 5 Jesus geingr a Sionum
>
> 6 Marger siuker fa heilsu

VII.

A Nar komu z til hn̄s Pharisei/ z nockrer af hinum Skriftlærdu sim̄ komner vo ru af Jerusalem. Og þa þr sau nockra af hn̄s Læresueinum medr almings hondum/þ er medr ohuegnum/eta Braud/aun̄tudu þr þa. Þuiat Pharisei z aller Gydingar eta eige nema þr þuoe optsinnis sinar hendr/halldande so Olldunganā setninga. Og þa þr komu af Torgum/þa neyttu þr eige nema þr skirudu sig adr/Og marg' adrer hluter eru þr/huerier þm voru setter ad vardueita/sim̄ var hreinsun Dryckiar kera/Bikara/Busgagns z Borda

Þa spurdu Ppharisei z hiner Skriftlærdu hn̄ at/Þui ganga þiner Læresueinar ei epter set ningum Olldunganā/helldr eta þr Braudet mz ohuegnum hondum? Enn han̄ suarade og sagde til þra/Næsta vel þa spade Esaias af ydr Hræsnurum/sim̄ skrifad er: Folk þtta heidr' mig mz vorunum/enn þra hiarta er langt fra mier/z til onytz þa Dyrka þr mig/kennande

B Kenningar z bodord mana. Þier yfergefet Gudz Bodord/ z halldit man̄anna vppsetninga/ sem er vm fæing Krwsa z Dryckiarkera/z margt annad þessu lijkt þa giore þier.

Og hn̄ sagde til þra/Finliga þa hafe þier Gudz Bodord giort onyt/ad þier mættud suo geyma ydvarn vppsetning. Þuiad Moyses sagde/Heidra þu Fodr þinn z Modr/enn huer han̄ boluar Fodur eda Modr/sa skal dauda deyia. Enn þier seiget/ Þegar nockur seiger Fodur og Modr a Corban/þad er/(ef eg offra þui/þ kienr þier meir til gagns)hn̄ giorer vel/z eige þa leyfe þier hm̄ framar nockut at giora Fodr sinū nie Modr sinne/onyt giorāde suo Gudz ord fyrer ydar setninga þa þier hafet sialfer vppsett / z margt annad þuilijkt þa giore þier.

Hn̄ kallade þa Folket aptur til sin z sagde til þra/Heyret mier z vnderstandet mig. Þar er eckert fyrer vtan j mannen jn̄farande þ hn̄ fae saurgat/helldr þ sim̄ vt af mannenū geingur/ þ er þ sim̄ mannen saurgar. Huer hn̄ hefer eyru ad heyra sa heyre.

C Og er hn̄ gieck jn̄ i Husit burt fra folkenu/spurdu hn̄s Læresueinar hn̄ at þssare Epterlijking. Enn hn̄ sagde til þra/Eru þier og so skilningslauser? Og skilie þier en̄ eige/at allt þad sem fyrer vtan er/og jn̄fer i mannen þ fær eige saurgat hn̄? Þuiad þ fer eige inn j hn̄s Hiar

> 1 Disputeran vm man̄a setninga
>
> a (Corban) So kallast su Forn/og er so mikit sagt/ Kiære fader/giarna wil eg giefa þier þ/enn þ er/Corban/ þat er betur kallit eg gefe þad Gude enn þier/ og þad kiemur þier meir til gagns
>
> Matth. 5
>
> 2 Ein epterlijking þad ei saurgist manna hiortu mz yfertrodslu manna setning-a helldr Gudz Bodorda

 ta/Helldr

ta/ Nelldr fer þ i magan og geingur so vt epter edleligre ras/ huer ed vthreinsar allan Mat. Og hn̄ sagde/ Nuad ed vtfer af mannenū þ saurgar mañen/ Þuiad af jñan vr hiartanu mañ sins þa framganga vondar Hugreñingar/ Hordomar/ Frillulijfe/ Manndrap/ Þiofnadr/ Agirne/ Illuilie/ Vnderhyggia/ Munadlijfe/ jllt til lit/ Gudlastaner/ Drambseme/ Vanuirding/ Allt þetta vont þa geingr vt af jñan ꝛ saurgar mannen.

Math. 15

Hn̄ stod vpp og for þadan j Landzalfr Tyri og Sidonis/ ꝛ gieck þar jnn i eitt hus/ ꝛ vill de þ onguan vita lata/ enn fieck þo eige dulet sīg. Þuiad ein Kona strax er hū heyrde af hm̄/ huerrar Dott' er hafde ohreinan Anda/ gieck iñ og fiell til fota hn̄s (enn þat var ein Grisk Kona Syrophenice ættar) og hun bad hn̄ at reka vt Diøfulen fra Dottur sinne. Enn Jesus sagde til hennar/ Leyf þu ad Bornen mettist adr/ þuiad þ er eigi tilheyreligt ad taka braudit Barnañā ꝛ kasta þui fyrer Hundana. Enn hun suarade og sagde til hn̄s/ so er þ Herra/ Eñ þo eta Hundar sm̄ eru vnder Bordenu/ af Molum Barnanna. Hn̄ sagde þa til hennar/ fyr er saker þessa ordz/ þa far hiedan/ Diøfullen er vtfaren fra þinne Dottr. Og hun gieck þadan i sitt hus/ og fann Stulkuna i Sæng liggiande/ ꝛ Diøfulen vtfaren.

4 Af þre Canuersku Kuinnu

Og þa hn̄ geck burt aptur vr bygdarlage Tyri og Sidonis/ kom hn̄ til Siafar i Galilea i midiar bygder þra tiu Stadanna. Enn þr leiddu til hn̄s Daufan mann/ þn̄ er ꝛ var Dūbe/ og badu hn̄ at hn̄ legde hendr yfer hn̄. Enn hañ veik honum affsida fra Folkenu/ og stack sinū fingre j hn̄s eyru/ hrækte vt/ snart ꝛ hn̄s Tūgu/ leit vpp til Hiins/ aduarpade/ ꝛ sagde til hn̄s/ Hephetah/ þ er/ opna þig. Og strax þa opnudust hn̄s Eyru/ þa vppleystist ꝛ eirnen hn̄s tunguhaft/ so hn̄ talade riett. Og hn̄ fyrer baud þm ad seigia þ neinum. Eñ þui meir er hn̄ fyrerbaud þm þ/ þess meir þa vijdfrægdu þr þ/ Þeir vndrudust þ næsta miøg ꝛ søgdu/ Allt þa hefer hn̄ vel giort/ þui Daufa lætur hn̄ heyra/ og mallausa mæla

5 Af þm Dauba og Dumba

VIII.

A Þui døgū þa þar var enn margt Folk komit saman/ ꝛ hafde ei til Matar. Kallade Jesus sina Læresueina til sin/ og sagde til þra / Eg kenne aumur a Folkenu/ Þuiad þr hafa nu þria daga hia mier verit og hafa ecke til Matar haft/ ꝛ ef eg læt þa fastandi fra mier heim fara/ verda þr hūgurmorda a leidiñe/ þt suer voru lāgt ad komner. Læresueinarner suorudu honū/ Huadā toku vær Braud hier a Øræfū ad vier sedium þa? Og hn̄ spurde þa at/ Hūsu mørg Braud þa hafe þier? Þeir søgdu/ sio. Og þa baud hn̄ folkenu ad skipa sier nidr a Folldena. Og hañ tok þa þau sio brauden/ þackade/ ꝛ braut þau/ ꝛ gaf sijnū Læresueinū ad þr legdu þau fram. Og þeir legdu þau fram fyrer Folkid. Þeir høfdu og fa eina Fiska /hañ blezade þa og baud þa fram ad leggia. Enn þr neyttu/ og vrdu metter. Þeir toku og vpp þ yfer var/ sio Karfer medr afgangs leyfar. Og þr voru sm̄ etid høfdu nær fiorum þusundū. Og hn̄ liet þa i burt fara fra sier

1 Fiógur þusund mañā sodd mz sio Braudū og þam Fiskum

Og strax þa stie hn̄ a Skip medr sinum Læresueinum/ og kom i þær Landzalfur er heita Dalmanutha. Pharisei geingu vt/ og toku at hafa spurningar vid hn̄/ freistudu hn̄s og epter leitudu af honum eins teikns af Himne. Enn hn̄ vard þrungen i sinum Anda/ ꝛ sagde/ Til huers þa sæker þesse Kynslod epter Teikne? Sannliga þa seige eg ydr/ ad þessare Kynslod gefst eckert Teikn. Og hn̄ forliet þa og stie a Skip/ og for yfer vm aptur.

2 Strapþ pharise is bidiandis epter Teikne

Þeir høfdu og gleymt ad taka Braud medr sier/ og høfdu ecke nema eitt braud medr sier i Skipenu. Enn hn̄ baud þeim og sagde/ Siaed til/ og varid ydur vid Surdege þra Phariseis/ og so vid Surdeige Herodis. Enn þr hugsudu allt annat/ og søgdu huer vid añan/ þad er af þui ad vier høfum eingen Braud. Og er Jesus fornam þ/ sagde hn̄ til þra/ Huad hure þier vm þ/ þo þier hafed ecke Brauden? Skynie þier eckert nie vnder standit? Hafe þier eñ for blindad ydart Hiarta? Hafed þo augu enn siaet eige/ ꝛ Eyru enn heyred eige. Þier hugsit ꝛ eige þar epter/ ad eg braut fim̄ braud i millum fim̄ Þusūda/ Huersu margar Karfer fullar mz afgangs leyfar toku þier þa vpp? Þeir søgdu/ Tolf. Enn þa eg braut þau sio a millū fiøgra Þusunda/ Hūsu margar Karfer fullar mz leyfar toku þier þa vpp? Þeir søgdu/ sio. Og hn̄ sagde til þra/ Hūnen eru þier þa skynsemdarlauser?

Math. 6

3 Af Phariseis Surdeige

Joh. 6. Math. 14 Sup. 6.

Hn̄ kom og til Bethsaida/ Og þeir leiddu þa eirn Blindan mañ til hn̄s/ og badu hañ vm at hn̄ tæke a honum. Enn hn̄ tok i hond hins Blinda/ og leidde hn̄ vt af fyrer vtan Kauptunit/ Spytte j hn̄s Augu/ og lagde sinar hendr yfer hn̄/ og spurde hn̄ ad huert hn̄ sæe nockut. Enn

4 Blindur werdr siaande

Enn hn̄ leit vpp og sagde. Eg sie mennena sm̄ Skogartrie være/er þar ganga. Þa lagde hn̄ enn aptur sinar hendr yfer hn̄s augu/og baud honum enn vpp ad lyta. Og hn̄ vard so lag færdur ad hn̄ sa allt klarliga/Og hn̄ sende hn̄ so til sins heimilis og sagde/gack eige jn̄ aptur j Kauptunit/seig þ og ei neinum þar jn̄e.

Jesus gieck ⁊ hn̄s Læresueinar jn̄ i eitt Kauptun stadaris Cesare Philippi/Og a leidin̄e þa spurde hn̄ sina Læresueina at/Huern seigia men̄ mig vera? Þeir ønsudu/Þeir seigia þu siert Johan̄es Baptista/en̄ adrer seigia þu siert Elias/en̄ sū̄er ad þu siert eirn af Spamønn̄ū. Þa sagde hn̄ til þra/ Enn þier? Huern seige þier þa mig vera? Þa suarade Petur og sagde til hn̄s/ Þu ert Christur. Og hn̄ þaggade þa/ad þr segde þ ei neinum vt af honum.

5 Spurning huer Christus er

D Hn̄ tok þa og til ad kienna þeim þ Mannsins sonur skyllde margt þola/⁊ hraken vera af Olldungunum/Høfudprestum ⁊ Skriftlærdum/⁊ liflaten vera/og a hinum þridia deige vpp ad rÿsa. Hn̄ talade ⁊ þesse ord berliga vt. Petur tok hn̄ þa høndum ⁊ atalde hn̄. Enn hn̄ snere sier vid/⁊ leit til sinna Læresueina/hastade a Petrum og sagde/Far a bak mier aptr þu Andskote/þuiad þu skyniar eige þ Gudligt er/helldr þ sm̄ Lÿkamligt er.

6 Fyrersøgn vm hn̄s Dauda og Vpprisu

7 Strapp Peturs

Og ad samankølludu folkenu samt mz hn̄s Læresueinum sagde hn̄ til þra/Huer hann vill mier epterfylgia/afneite sa sialfum sier/og take sinn Kross a sig/ ⁊ fylge mier so epter. Þuiat huer hn̄ stundar a ad foruara sitt lÿf/sa mun þui tortyna/Og huer hn̄ lætur sitt lÿf fyrer minar saker ⁊ Euangelÿ/sa mun vardueita þ. Huad stodar þ mannenum þott hn̄ eignist allan Heim/⁊ giørde so þar mz glatan sinne Salu? Edr huad ma maduren þ giefa/ad han̄ frelse sina Ønd mz? Enn huer hn̄ skamast min edr minna orda/hia þessare Hordomsins og Syndugre Kyn̄slod/ þan̄ mun Mannsins sonur og forsma/ þa hn̄ kiemur mz sinū Einglū i Dyrd sins Fødurs. Hn̄ sagde ⁊ þa til þra/Sannliga seige eg ydr/ad hier standa nockrer af þm/hūer eige smacka Daudan/þar til þr sia Gudz Rÿke mz Krapte komanda

8

Predikan / vm Kross og ofsokner

IX.

A Og epter sex daga tok Jesus mz sier Petrum/Jacobum Johannem/⁊ veik þm einumsømum vpppa eitt hatt fiall/og forklaradist fyrer þm. Hn̄s klæde vrdu skinande og næsta huit sm̄ Sniar/so ad eingen litunar madr a Jørdu/kan̄ so huitt at giøra. Þeim birtist og Elias mz Moyse/ ⁊ voru þar talande vid Jesum. Petr suarade ⁊ sagde til Jesu/Rabbi/gott er oss hier ad vera/Og giørum hier þriar Tilldbwder/þier eina/og Moyse eina/⁊ Elie eina. Enn hn̄ visse eige sialfur huad hn̄ sagde/af þui þr voru ottaslegner.

1 Forklaran Christi a Fiallenu

Mat. 17.
Luc. 9.

B Þar vard og eitt Sky/sm̄ þa yferskygde/Og rødd kom vr Skyenu/seigiande/Þesse er min̄ elskuligr Sonr/heyre þier hm̄. Og strax þar epter er þr litu vm sig/sau þr ønguan meir nema Jesum hia sier.

2 Gudz Fødurs Rødd

Og er þr geingu ofā af Fiallenu/baud hn̄ þm ad þr segde þ ongum/huad þr høfdu sied/þangad til ad Mannsins sonur være vpprisen af Dauda. Þeir hielldu ⁊ þui orde hia sier/spyriande sin a mille/huad þ være er hn̄ sagde/vpprisen af Dauda. Og þr spurdu han̄ at og søgdu/Huad er þ þa sm̄ hiner Skriftlærdu seigia/ad Elias byriar fyrre ad koma? Enn hn̄ suarade ⁊ sagde til þra/Elias skal ad vÿsu fyrre koma/⁊ allt til lags færa/ Þar ad auk mun Mannsins son margt lÿda og forsmadr verda/so sm̄ skrifad er. Enn eg seige ydr/þ Elias er komen/og þr hafa giørt honum huad hellst þr villdu/so sm̄ skrifad er af hm̄

3 Vm hingadkomu Elie

C Hn̄ kom til sinna Læresueina/og sa þar margt folk kring vm þa/og hina Skriftlærdu er spurdust a vid þa. Og strax er allt Folket leit Jesum/felmtrade þui/⁊ hræddust/hlupu ⁊ heilsudu honum. Og hn̄ spurde þa hina Skriftlærdu/Ad hueriu spyriest þier vm vid þa? En̄ ein̄ af Folkenu suarade ⁊ sagde/ Meistare/eg flutte son minn hingad til þin/hn̄ hefer mal lausā Anda/og nær hellst er hn̄ høndlast af honum/þa slÿtur hann hn̄/⁊ hn̄ frodu feller/⁊ nistrar tønnū ⁊ þornar vpp. Og eg talade til þinna Læresueina ad þr ræke hn̄ vt/⁊ þr gatu þ eige.

Mat. 17.
Luc. 9.

4 Tunglsiukr werdur heilbrigdur

Enn hn̄ suarade og sagde/O þu vantruada Kynslod/Huersu leinge þa skal eg hia ydr vera edа huersu leinge a eg ad lÿda ydr? Færet hn̄ hingat til min. Og þr færdu han̄ þangat til hn̄s. Og er Andin leit hn̄ / sleit hann hann / fiell a Jørd og velltist vm og frodu fellde: Hn̄ spurde og hn̄s Fødur at/huersu langr time er fra þui er hn̄ hrepte þetta? En̄ hn̄ sagde/ Fra Barnæsku/og optliga hefer hn̄ fleygt honum a Elld og i Vatn ad hn̄ fyrerfære honū so. Ef þu orkar nockru þa sia aumur a ⁊ hialpa ockur. Enn Jesus sagde til hn̄s/Ef þu giæter truad/ Þui truudum er allt møguligt. Og strax þa kallade Fader Barnsins vpp med Tarum/

D

5 Postularner strappast fyrer Vantruar þeira saker

6 Bæn vm truar auknningena

og sag

og sagde/Eg true Herra/Hialpa þu miñe Vantru.

Og et Jesus sa at folket hliop at/auitade hñ hinn ohreina Anda/ꝛ sagde til hñs/Þu dau fe og hinn Dumbe ande/eg byd þier at þu farer vt af honum/ꝛ farer ei meir j hñ þadã j fra. Og hñ kallade vpp/ sleit hñ miøg/ꝛ for vt af honum. Og hñ vard sm̃ være hñ Daudr/ suo ad marger søgdu: þ hñ være daudr. Enn Jesus hiellt hñs hønd/og riette hñ vpp/hñ reis þa vpp. Og þa hñ var til hus geingen/ spurdu hñs Lærесueinar hñ leyneliga at/Þui gatu vær eige drifet hñ vt? Eñ hñ sagde/Þetta kyn fæst mꝫ ongu ødru vtreked/nema fyrer Bæner og Føstu. E

7
Aunnur Þyrer søgn vm hñs Þynu og vpp risu

Eñ þr geingu og burt þadan/ꝛ ferduđust vm Galileam/Hñ villde ꝛ eige at þ skyllde nockr vita. Hñ lærde sina Læresueina/og sagde þm̃ þ Mannsins sonur skyllde seliast i manna hendur/ꝛ þeir munde aflijfa hñ/ꝛ þa hañ være aflijfadr/munde hñ a þridia deige vppaptur rijsa. Þeir vnderstodu eige þesse ord/og þordu þo eige ad spyria hñ at:

8
Þræta Læresueinanna huer þra mestur være

Hñ kom til Chapernaum/ og sm̃ hñ var til hus komen/ spurde hñ þa at/Huad handtierudu þier ydar a mille a veigenum? Enn þr þøgdu/þuiad þr høfdu metist vm a veigenum huer þra mestur være. Og er hñ sette sig/kallade hañ þa tolf ꝛ sagde til þra/ Ef nockur vill fyrstr vera/sa skal øllum sidastr vera og allra Þion. Og hñ tok eitt Barn ꝛ sette þad midt a millum þra/Og er hñ hiellt vm þ/sagde hñ til þra/ hu̇ sa s̃ medtekr eitt þuilijkt Barn i minu nafni/ hñ medtekr mig/ ꝛ huer hellst hñ medtekr mig/sa medtekr ei mig/helldr hñ/s̃ mig sende. F

Luc. 9.

9
Verdlaun þra sm̃ ordsins þion um giøra til goda

Enn Johannes suarade honum og sagde/Meistare vier saum eirn þañ sm̃ rak vt Diøfla j þinu nafne/huer ed eige fylger oss epter/og vær fyrerbudum hønum þ/af þui hañ fylgde oss eige epter. Enn Jesus sagde/eige skulu þier fyrerbioda hm̃ þ/Þuiad eingen er sa ef hñ giører Kraptauerk j minu nafne/ og kunne þa strax jlla at tala vm mig. Þuiat huer hañ er eige i mote oss/hñ er med oss/þui huer sem ydr gefur ad drecka eirn Bikar Vats i minu nafne/ af þui ad þier erut Christz/Sannliga þa seige eg ydur/ad þ skal honum ecki olaunat verda.

10
Vm Hneykslan

Og huer hñ hneykslar eirn af þm̃ enum litlu sm̃ a mig trua/honum være betra / ad Kuarnar steirn byndist vid hals honum/ og være so j Sio kastat:

Og ef þin Hønd hneykslar þig/þa snid þu hana af/betra er þier / handarlausum jnn ad ganga til lijfsins/enn hafande tuær hendr ꝛ fara til Helujtis/ i oslockualigañ Elld/huar ed þra Madkur deyr eige/og þar þra Elldur slocknar ecke. Og ef þig hneygslar Fotur þinn/ þa hogg hñ af/betra er þier Hølltum jnn ad ganga i eilijft lijf/enn þ þu hafer tuo fætr/ og kastist i Heluitskan Elld oslockualigan/ huar ad þra Madkr deyr eige/ꝛ þar þra Elldr slocknar eige. Hneyksle þig þitt auga/þa kasta þui fra þier/betra er þier eineygdu iñ ad ganga i Gudz rijke/ eñ ad þu hafer tuø augu og sendist i Heluitskan Elld/ huar ed þra Madkur deyr eige/ og þar þra Elldr slocknar eige. G

11
Af Predikunar Embætte

Þuiad aller hliota mꝫ Ellde ad salltast/og allar Forner sallte ad salltast/Salltid er gott/ enn ef Salltid afselltist/mꝫ hueriu krydde þier þa? Hafe þier Salltid mꝫ ydr/og hafed Frid ydar a millũ

X.

1
Vm Hiuskap og Hiona skilnad

OG er hñ reis vpp þadã/kõ hñ i endemørk Judalandz hinumeigen Jordanar/ þar kom og enn aptur margt Folk til hñs/ og sm̃ hñ plagade/þa tok hañ enn aptur til ad kienna þeim. A

Pharisei geingu og til hñs/spurdu hñ at/ef mannenum leyfdist ad forlata sina husfru? Freistande hñs so. Enn hñ suarade og sagde til þeirra/ Huad hefer Moses bodit ydur? Þeir søgdu/Moses leyfde skilnadarbref ad skrifa og vid at skilia/Hueriũ Jesus suarade ꝛ sagde/Fyrer hardleik Hiarta yduars þa skrifade hñ ydr þtta Bodord/Eñ af vpphafe skepnuñar/ giørde Gud eirn Kallmañ ꝛ eina Konu. Af þui forlætr maduren Fødur ꝛ Modr/og helldr til vid Konu sina/ꝛ eru suo þau tuø eitt holld/Af þui eru þau nu eige tuø helldr eitt Holld. Þui huad Gud hefur samteingt/þ skal maduren eige sundurskilia.

Og i Husenu spurdu hñs Læresueinar aptur ad vm hid sama. Og hañ sagde þm̃/Huer sm̃ forlætur sijna eigenkonu/og fastnar adra/sa dryger hor a henne. Og ef Konan forlætr sin eigen mann/og giptist ødrum/sũ Horast. D

2
Af blezaningu smabarna

Og þeir færdu vngbørn til hñs/ad hñ ahrærde þau. Enn Læresueinarner atøldu þa sem þau baru. Og er Jesus sa þ/likade honum þ eige vel/og sagde til þra/Leyfet Børnunum til

min ad

min ad koma/ ꝛ banned þm þ eige/ þt þuilikra er Gudz Riike. Sannliga seige eg ydr/ Huer hn̄ medtekr eigi Gudz Riike ſ anad vngbarn/ ſa mun eige jn̄ganga i þ/ Og hn̄ tok þau i fāg og lagde ſinar hendr yfer þau ꝛ Blezade þau.

Exo. 20.

Og þa hn̄ var vtgeingen vppa veigen/ hliop þar eirn fram̄ fyrer/ bucktade ſig fyrer hm̄/ ꝛ ſpurde hn̄ ad ſeigiande/ Gode Meiſtare/ Huad ſkal eg giora ſo ad eg eigneſt eilijft lijf? En̄ Jeſus ſuarade honum/ Hui ſeiger þu mig godan? Eingen er godr nema Gud eirn. Bodorden muntu kunna? Þu ſkallt ei Hordom drygia/ Eige mann vega/ Eige ſtela/ Eige ſkalltu Liug uitne mæla/ Eige ſuik giora/ Heidra Fødr ꝛ Modr. Enn hn̄ ſuarade ꝛ ſagde til hn̄s/ Meiſtare/ allt þetta hefe eg varduꝛitt i fra Barnæſku minne. Enn Jeſus horfde a hn̄/ elſkade hn̄ og ſagde til hn̄s/ Eitt þa breſtur þig/ far/ ſel allt þ þu hefur og gef Fatækum/ og þa muntu hafa eirn Fieſiod a Himnum/ kom/ og fylg ſuo mier epter/ og legg Kroſſ þier a Herdar. En̄ hn̄ vard hryggr vid þeſſe ord/ gieck þadan ſyrgiande/ þuiad hn̄ hafde myklar eigner.

3 Huernen madur ſkule eilijft lijf ødlaſt

4 Vm þa ryku X giörnu

Jeſus leit kringum ſig og ſagde til ſinna Læreſueina/ Huerſu toruellt er þeim Rijku jnn ad ganga i Gudz Riike. Enn han̄s Læreſueina ſette tuiſta vid þeſſe hn̄s ord. Jeſus anſade enn aptur og ſagde til þra/ Sonakorn min/ Huerſu toruellt er þeim ſm̄ treyſtande eru Peningum jnn at ganga i Gudz Riike. Auduelldara er Vlfballdanum ad ganga i gegnum Nalarauga/ enn Rijkum jn̄ ad ganga i Gudzriike. Þeir vndrudust en̄ meir og ſøgdu ſin a mille/ Huer fær þa hialpaſt? Enn Jeſus horfde a þa ꝛ ſagde/ Hia mon̄um er þ omøguligt/ enn eige hia Gude/ þuiad hia Gude er allt møguligt.

Mat. 19. Luc. 14

Og epter þ tok Petur til ad ſeigia honum/ Siadu/ vier forlietum allt ꝛ erum þier epterfylgiāde. Jeſus ſuarade ꝛ ſagde til þra/ San̄liga ſeige eg ydr/ ad eingen er ſa/ hu ad fyrerlætr Hus edr brædr edr ſyſtr/ edr Fødr edr Modr/ edr Eigin kōu edr Børn edr Akra fyrer min̄ ſak er/ edr Euāgelij/ ſa er ei medtekr Hundradfallt aptur nu a þeſſare tid/ Hus/ Brædr/ ꝛ Syſtur og Modr/ og Børn ꝛ Akra mz ofſoknum/ og i epterkomande Heime eilijft lijf. Og marger verda þr ſeinaſter ſm̄ eru fyrſter/ ꝛ þr fyrſter ſm̄ ſeinaſter eru. Þeir voru þa enn a veigenum ad fara vpp til Jeruſalem/ og Jeſus gieck fyrer þm/ þa ſette hlioda vid fylgiande honum þo epter og ottuduſt hn̄.

Matt. 19 Luc. 14

5 Huggū þatækra Gudhræddra

Hn̄ tok og þa tolf aptur til ſin/ og hof vpp at ſeigia þm/ huad yfer hn̄ munde koma. Sia ed þ / ad vær føru̅ nu vpp til Jeruſalem/ og Man̄ſins ſonur mun ſeliaſt Kennemanahøfdingium Skriftlærdum ꝛ Aulldungum/ þr munu og fordæma hn̄ i Dauda/ ꝛ ſelia Heidingium/ þr munu og ſpotta hn̄/ ꝛ fleingia/ ſpyta a hn̄/ og lijflata/ ꝛ a þridia deige mū hn̄ vppapte rijſa. Þa geingu þr Jacobus og Johannes ſyner Zebedei til hn̄s ꝛ ſøgdu/ Meiſtare/ vid vilium ad þu giorer fyrer ockur huers ſem vid bidium þig. Hn̄ ſagde til þra/ Huad vilie þid at eg ſkule giora yckr? Þeir ſøgdu þa til hn̄s/ Gef ockr þ vid ſitium i þin̄e Dyrd/ eirn til hægre Handar þier/ og annar til hinnar Vinſtre. Enn Jeſus ſagde til þra/ þid vitid eige huers þid bidied. Kunne þid ad drecka þann Kaleik huern eg mun drecka/ og ſkiraſt mz þre Skijrn huerre eg mun ſkiraſt? Enn þr ſøgdu honum/ þ getu vid. Jeſus ſagde þa til þra/ Ad ſønnu munu þid drecka þan̄ Kaleik huern eg mun drecka/ ꝛ medr þre ſkirn ſkirder verda huerre eg mun ſkiraſt/ En̄ ad ſitia til min̄ar hægre handar edr til Vinſtri/ er eige min ad giefa yckr/ helldr þm ſ þ er fyrer bued.

6 Þridia fyrerſøgn um hn̄s vpprijſu og Dauda

7 Þaniſlig metnad er gund Poſtulana

Luc. 22.

Og þa er þr tiu heyrdu þ/ voru þr gramer vppa Jacobum og Johannem. Enn Jeſus kallade þa til ſin og ſagde til þra. Þier vited þ ad þr ſm̄ ſynaſt hafa ſtiornan þiodanna/ þa drottna yfer þær/ ꝛ þr ſm̄ eru þra Formen̄ þa hafa þr valld yfer þm/ enn þ ſkal eige ſuo vera ydar a mille/ Helldr huer hn̄ vill vera ydar a mille ødrum meire/ ſa ſkal ydar þienare vera/ og huer hn̄ vill ydar a mille fremſtur vera/ ſa ſkal allra þion vera/ Þuiat Man̄ſins Sonr er ei ge komen til þeſſ ad honum þionadiſt/ helldr þ ad hn̄ þionade og giæfe ſina Ond vt til Endrlauſnar fyrer marga.

8 Grein a mille Verallldligs walds og andligs

9 Þui Christus er komen

Þeir komu og til Jericho/ ꝛ ad honum burt farande vr Jericho ꝛ hn̄s Læreſueinu̅ ꝛ myklum ødrum Folksfiølda/ Sat Bartimeus blindr ſon Timei vid veigen/ ꝛ badſt Olmuſu. Og er hn̄ heyrde ad þ var Jeſus af Hadſareth/ tok hn̄ til ad kalla ꝛ ſagde/ Jeſus Sonur Davidz myſkuna þu mier. Og marger atøldu hn̄ ad hn̄ þegde. Enn hn̄ kallade þſſ myklu meir/ Sonr Davidz myſkuna þu mier. Jeſus ſtod vid ꝛ baud ad kalla a hn̄. Og þr kølludu a hin̄ blinda ſeigiande til hn̄s/ verttu mz godum hug/ ſtatt vpp/ hn̄ kallar þig. Og hn̄ ſnarade ſin̄e yfer høfn af ſier/ ſtod vpp ꝛ kom til Jeſu. Jeſus ſuarade og ſagde til hn̄s/ Huad villtu ad eg ſkle giora þier? Enn hinn Blinde ſagde honum/ Rabboni/ Þad eg ſiæ/ Jeſus ſagde þa til hn̄s/

Math. 20 Luc. 18.

10 Blindr fær ſyn

 Gack

Gack hiedan/ þin trua giørde þig Nolpen/ Og ſtrax þa ſa hn̄/ ⁊ fylgde honū epter a veigenū.

XI.

Mat. 21
Luc. 19
1
Innreiden Chriſti i Jeruſalem og vm hn̄s eilyfa Ryke og Kennemanſkap

A
OG þa þr komu nær Jeruſalem til Betphage vid Fiallet vidſmiørs Vidaña ſende hn̄ tuo ſina Læreſueina vt/ ⁊ ſagde til þra/ Gangit j þ Kauptū ſ gegnt yckur er/ ⁊ ſtrax er þid ganget þar jn̄/ munu þid fiña Fola bunden a hueriū eingē madr hefr eñ ſetid/ leyſed hn̄ ⁊ leided hingat/ Og ef nockr ſeiger til ydar hui þier giørit þ/ þa ſeiget at hn̄ er Herrañum þarfligr/ og ſtrax mū hn̄ ſenda hn̄ hingat. Þeir geingu burt þadan / og fundu Folan bunden fyrer vtan Dyrnar a gatnamotenu / ⁊ leyſtu hn̄. Og nockrer af þm er þar ſtodu ſøgdu til þra / Huad giøre þid/ leyſande Folan? Enn þr ſøgdu til þra ſm̄ Jeſus hafde þeim bodet / ⁊ þeir leyfdu þm þ. Og þr færdu Folan til Jeſu/ løgdu ⁊ a hn̄ ſin klæde/ ⁊ hn̄ ſat a honum/ Enn marger breiddu ſin føt a veigen/ eñ adrer hiuggu kuiſtu af Trianū/ ⁊ dreifdu a veigen/ Og þr er fyr er geingu og hiner ſm̄ epter fylgdu kølludn ⁊ ſøgdu/ Hoſianna/ Blezadr ſie ſa ſem kemr i nafne DROTTINS/ og blezad ſie Ryke Fødurs vors Dauidz/ þ ed kiemr i nafne DROTTINS/ Hoſiaña j vpphædum

B

DROTTINN for ⁊ til Jeruſalem ⁊ gieck jn̄ i Muſterit/ ⁊ vmſkygnde alla hlute. Þa ed Kuellde var nu komit/ gieck hn̄ vt mz þm tolf til Bethania. Og añars dags þa hn̄ geck vt af Bethania/ hungrade hn̄/ Og er hn̄ ſa a leingdar Fikiutrie þ er Laufbløð hafde/ kom hañ at vita huert hn̄ fynde nockut a þui. Og þa hn̄ kom þangat ad/ fann hn̄ eckert nema Laufbløden/ þuiad þ var eige Fiknanna time komen. Jeſus ſuarade ⁊ ſagde til þeſſ/ Hier epter ete eingen af þier Auoxt ad eilyfu. Og hn̄s Læreſueinar heyrdu a þ.

2
Fikiutried viſnar

3
Jeſus rekur vt af Muſterenu ſeliendr og kaupendur

Þeir komu ⁊ til Jeruſalem/ og Jeſus gieck inn i Muſterit/ tok til vt ad reka þa ſm̄ ſelldu ⁊ keyptu i Muſterenu/ Bordum þra er reidupeningum ſkiptu/ og ſtolum þra er Dwfr ſelldu hratt hn̄ vm/ ⁊ ei lofade hn̄ ad nockur bære nockut vm Muſterit. Og hn̄ kende ⁊ ſagde til þra Er þ eige ſkrifat/ ad mitt hus ſkule kallaſt Bænahus øllum þiodum? Eñ þier hafet giørt þ at Spilluirkia jnne.

C

4
Truariñar kraptur
Math. 21

Þad heyrdu og hiner Skriftlærdu og Kennemañahøfdingiar/ og þr leitudu epter huernen þr mættu fyrerfara honum/ þuiad þeir ottuduſt hn̄/ af þui ad allr Lydr dadiſt at hn̄s Kenningu. Og er kuelld var komit gieck hn̄ vt af Borgiñe. Og ad morne þa geingu þeir þar hia/ og ſau Fikiutried þurt orded at rotum. Petur mintiſt a og ſagdi vid hn̄/ Rabbi / ſiadu Fikiutried/ hueriu þu formællter er vppuiſnat. Jeſus ſuarade ⁊ ſagde til þra. Hafet tru til Gudz/ Sannliga ſeige eg ydr/ huer hellſt hn̄ ſegde til þſſa Fialls/ Lypſt þu vpp og fleyg þier i Sioenn/ og efade eige i ſinu hiarta/ helldr tryde at þat munde ſkie/ huad hn̄ ſeiger / þa mun þ og ſkie hn̄/ huad hn̄ ſeiger. Fyrer þui ſeigi eg ydr/ allt huad hellſt þier bidiet i yduare Bæn/ ⁊ tru ed ad þier audliſt þ/ þa mun þ og henda ydr. Og nær þier ſtandit og bidieſt fyrer þa fyrergefet ef þier hafet nockurs kon" af ødrum ydr i giegn/ ſo ad ydar Fader ſm̄ er a Himnum fyrer gefe ydur ydar brot/ þuiat ef þier fyrergefet eige/ þa fyrergiefur ⁊ eige ydr Fader ydar ſ er a Himnum ydar Synder.

5
Bænariñar kraptur

6
Brodurlig fyrergiefning

D

Math. 11
Luc. 20
7
Vt af Valldenu Chriſti

Þeir komu og enn til Jeruſalem/ ⁊ þa er hn̄ gieck i Muſterenu/ komu til hn̄s Hofutpreſtar/ Skriftlærder og Olldungar/ ⁊ ſøgdu til hn̄s/ Vt af hueriu Vallde giører þu þetta? Og huer hefer giefet þier vallid til at þu giørder þtta? Enn Jeſus ſuarade og ſagde til þra/ Eg vil ſpyria ydr at einu orde/ ſuared mier/ Þa mun eg ſeigia ydr af huiu Vallde eg giøre þetta. Skyrn Johannis/ Var hun af Himnum edr af mønnum? ſuared mier. Þeir hugſudu med ſier og ſøgdu/ Ef vær ſeigum at hun være af Himnum þa ſeiger hn̄ til vor/ Þui trudu þier henne þa eige? Enn ef vær ſeigum at hun være af mønnum/ hrædunſt vær Folket/ Þuiad aller hielldu ad Johañes være ſañur Spamadr. Þui ſuørudu þr ⁊ ſøgdu til Jeſu/ vær vitum eige. Jeſus ſuarade og ſagde til þra/ Þa ſeige eg ydur og eige af hueriu Vallde ad eg giøre þetta.

XII.

1
Auitan Phariſeanna/ wiſkuþande Chriſto og hn̄s Ryke

A
HAnn tok og til ad tala vid þa i Epterlykingum. Madr plantade Vingard/ ⁊ girdte gard vm/ og grof þar Vynþrugu/ ⁊ bygde þar vpp Turn/ og ſkipade hn̄ mz Vingardzm̄/ ⁊ ferdadiſt langt i burt. Og er tyme var til/ ſende hn̄ þiō ſinn til Vyngardzmannanna at hañ medtæke af þeim vt af Vyngardſins Auexte. Eñ þr handtoku hn̄/ ⁊ børdu/ ⁊ lietu erindislauſan i burt fara. Og

enn aptur

Og enn aptur sende hn̄ annan þion til þra/og hn̄s høfud lestu þr grioke/og sleptu spottudum j burt. Og þa eñ aptur sende hn̄ annan/ og þañ aflyfudu þeir/ z fleire adra/ suma hyddū þr enn suma drapu þeir.

Hn̄ hafde þa enn epter eirn sinn kiærastan son/ z þañ sende hn̄ seinastan til þra/ og sagde þeir mūu feila sier fyrer Syne minum. Eñ Vingardzmeñ søgdu sin a mille/ Þesse er Eruingen/ kome þier/ Vegum hn̄/ so ad vor verde arftakan. Og þeir hendludu hn̄ z aflyfudu/ og kostudu honum vt fyrer Vingarden. Enn huad mun nu Nerran Vyngardsins giøra til? Hn̄ mun koma og fortyna Vingardzm̄num/ og gefa Vyngarden ødrum. Nafe þier eige lesid þessa Skrift? Þann Stein er Byggendz forløgdu/ hn̄ er orden høfud Hyrningar/ Af DROTTNE er þetta giørt/ og er vndarligt fyrer vorum augum. Og þeir leitudu vid at hād taka hn̄/ enn hræddust þo Lyden/ Þuiat þr fundu þat hn̄ sagde þessa Epterlyking til þeirra. Þeir forlietu hn̄ og geingu i burt

Psal. 118.

B Og þeir sendu til hn̄s nockra af Phariseis/ og Herodis þienara/ at þr veiddu hn̄ j ordum. Þeir komu og søgdu til hn̄s/ Meistare/ Vier vitum at þu ert sannsøgull/ z skeyter eige neinum Þuiat þu ser ecki epter Mannuirdingu/ helldz kenner þu Gudz gøtu mz sannleika/ Huert leyfest oss ad giefa Keisaranum skatt edz eigi? Hn̄ visse þra vnderhyggiu/ z sagde til þra/ Hui freiste þier min? Færed mier Peningen at eg siae hn̄/ Og þr feingu honum eirn. Þa sagde hn̄ til þra/ Hûs er þsse mynd z jn̄skrift? Þeir søgdu hm̄/ Keisarās. Jesus suarade z sagde til þra/ Gefit þa Keisaranū huad Keisarās er/ z Gude þ Gudz er. Og þr vndrudust yf' honū.

1 Vm Skatt peningen
Math. 3
Luc. 10

Þa komu og Saducei til hn̄s/ þeir ed seigia vpprisuna ecke vera/ spurdu hn̄ at z søgdu/ Meistare/ Moyses skrifade oss/ at ef nockurs Broder lietist/ og hefde Eigenkonu epter/ z liete eingen Børn epter sig/ þa a Broder hn̄s at mztaka hn̄s eignarkonu/ z vppuekia sinum Brodur Sæde. Nu voru þar siø Brædz/ og hinn fyrste tok sier Eigenkonu/ z er andadz/ latande eige Sæde epter/ Og sa annar tok hana z andadist/ liet z eige Sæde epter/ Og lyka hinn þridie z eirnen þr siø toku hana aller/ z lietu eige Sæde epter/ Seinast af øllum andadist z Konan. Enn j Vpprisunne þa er þr risa vpp/ huers þra Eigenkona þa verdz hun/ þuiat þr siø høfdu hana til Eiginkonu? Jesus suarade og sagde til þra/ Er eige so at þier villist/ vitande eẏ Ritningarnar/ z eige helldz Gudz Krapt/ Þuiat þa þeir rysa vpp af dauda/ kuongast þr eige nie lata sig kuonga/ Helldz eru þr sm̄ einglar Gudz a Himnum. Enn hafe þier eige lesid i Moyses Bok af framlidnum/ þ þeir munu vpprysa? Huernen sagde Gud til hn̄s i Skogar runnenum er hn̄ sagde? Eg em Gud Abrahams/ z Gud Isaac/ z Gud Jacobs/ Eige er hañ Gud Daudra/ Helldz Gud Lifendra/ Af þui villist þier miøg:

2 vt ap vpprisunne Framlidinna
Mat. 22
Luc. 20.
Deut. 25
C
Exo. 3

Og eirn af Skriftlærdum gieck at/ sa er heyrt hafde þa spyriast a/ sa og þat at hn̄ hafde suarad þeim vel/ og spurde hn̄ at/ Huert er þ ædsta Bodord af øllum? Enn Jesus suarade honum/ þ er þ ædsta Bodord af øllū: Heyr þu Israel/ DROTTIN Gud vor er eirn Gud Og elska skalltu DROTTIN Gud þinn af øllu Hiarta þinu/ og af allre Salu þinne/ og af øllu þinu hugskote/ og af øllum krapte þinum/ Þetta er hid ædsta Bodord. Enn añat er og þssu lykt/ Elska þu Naunga þinn s̄ sialfan þig. Eige eru þar øñz Bodord þssū meire.

3 Huert ad sie þat ædsta Bodord
Math. 22
Deut. 6.
Leui. 19.

Og hinn Skriftlærde sagde til hn̄s/ Meistare/ j sannleika þa sagder þu vel/ þuiat eirn er Gud z eingen er þar añar eñ hn̄/ Og at elska hn̄ af øllu Hiarta/ z af øllu hugskote/ af allre Sælu og af øllū krøptū/ Og at elska Naunga sinn sm̄ sialfan sig/ þ er øllum Brennefornū meira z offre. Enn er Jesus sa at hn̄ suarade vysliga/ sagde hn̄ til hn̄s/ Eige ertu langt fra Gudz Ryke. Og eingen þorde þa at spyria hn̄ meir.

D Jesus suarade z sagde/ er hn̄ kende i Musterenu/ Huernen seigia Skriftlærder Christum vera Dauidz son? Enn Dauid seiger sialfur af helgum Anda/ DROTTIN sagde minum DROTTNE/ Sit þu til miñar hægre hādar/ þar til eg legg þina Ouine til skarar þiña fota. Þar nefner Dauid sialfz hn̄ sinn DROTTIN/ Huernen er hn̄ þa Sonz hn̄s? Og margt af Folkenu heyrde hm̄ giarnan.

4 Huer Christus sie

Og j sinne Keñingu sagde hn̄ til þra/ Varit ydz vid Skriftlærdum þeim sm̄ ganga i sidum Klædum/ z heilsast a torgum/ z hafa hin fremstu sæte ad Kuellduerdum/ Huerier i sig gleypa Eckna hus/ vnder hylmingu langrar Bænar/ þeir munu z ødlast þess þyngra glotunar Dom

5 Ap þm̄ Skriptlærdu
Math. 23
Luc. 20

Og er Jesus sat giegnt Olmusu ørkiñe/ sa hañ huernen Folket varpade Peningum i Olmusu ørkena/ og ad marger Ryker køstudu myklu. Enn þa er ein Eckia fatæk kom/ liet hun tuo skarfa jn̄/ þ er eirn Pening. Hn̄ kallade sina Læresueina til sin og sagde þm̄/ Sannliga

6 Vt ap sannarlig re Gudz þionustu

seige eg

seige eg ydr/ at þesse fatæka Eckia liet meir j Olmusu Orkena/ enn aller adrer lietu þar jñ/ Þuiad aller lietu af þui jñ er þm var afgangs/ Eñ þesse liet af volat siñe allt huad hun hafde/ og sina Biorg alla.

XIII.

Math. 14
Luc. 21

A

OG þa hñ gieck vt af Musterenu/ sagdi eirn af hñs Læresueinum vid hñ/ Meistare/ skoda huiliker Steinar ⁊ huilÿkt smyde þetta er. Jesus suarade ⁊ sagde til hñs/ Ser þu allar þessar myklu byggingar/ Nier mun eige epter lætast Steirn yfer Steine/ sa er eigi verde nidurbroten.

1
vt af Foreydslu Jerusalem og enda Veralldar

Og þa hñ sat a Fiallenu Oliueti gegnt Musterenu/ spurdu hñ at sier i lage Petur ⁊ Jacob ⁊ Johañes ⁊ Andreas/ Seig þu oss nær þetta skal skie/ og huert teikn verdr þa þetta skal allt til taka at fullkomnast. Jesus suarade þeim/ og tok til ad seigia/ Siaet til ad eige fae nockr villt ydr/ Þuiad marger munu koma i minu nafne og seigia/ Eg em Christr/ Og munu marga villa

2
Fyrer farande Teikn

Enn þa þier heyred af Bardogum ⁊ hernadar tidindum/ ottist eige/ þuiat þessu byriar ad skie/ enden er þo enn eige þa. Ein þiod mun reisa sig ⁊ vpp i mot annare/ og Rÿke a mote rÿke/ og Landskialftar munu vera i sierhuerium stødū/ Hungr ⁊ Hrellingar munu ⁊ vóa. Þetta er vpphaf Hrygdaña.

B

Eñ siaed til vm sialfa ydr/ Þuiad þr munu færa ydr a Radstefnur og Samkunduhus/ og þier muñud strÿkter verda/ og fyrer Konungum ⁊ Høfdingium munu þier stāda/ miña vegna/ til vitnisburdar yfer þa. Og Gudzspiøllum byriar adr at predikast a medal allra þioda.

3
Huggun i Kross enum og sokn unum

Og þa þeir leida ydr ⁊ framselia/ skulu þier eige huxa fyrer/ huad þier skulut tala/ Helldr huad ydr giefst a þre stundu þ sklu þier tala. Þuiad ei tale þier helldr heilagr Ande. Eñ eirn Broder mun selia añañ j dauda/ ⁊ Fader Sonen/ Børnen munu og reisast vpp i mot Forelldrunum/ ⁊ styrkia þa i dauda. Og þier verdit øllum at hatre fyrer mins nafns saker. Enn huer hñ er stadfastr allt til enda/ sa hialpast.

C

4
Af skurgode Foreydingar irnar
Math. 24
Daniel. 9

Enn þa þier siaed Suiuirding Eydsluñar (af huerre Daniel Spamadr seiger) standande huar eige byriade. Huer ed les/ hñ vnderstande þ. Huerier þa eru a Gydingalande/ flye þr a Fiøll. Og huer hñ er vppa Ræfrenu fare sa eige iñ ad taka nockut vr sinu huse. Og sa s̄ er a Akre/ hñ snuist eige a bak sier aptur/ ad taka vpp Føt sin. Eñ vei þungudum Konum og Briostmylkingum a þm timū. Bidiet helldr at flotte ydar verde eige vm Vetur/ Þuiat a þm døgū verda slÿkar Hørmungar/ hueriar eige hafa verit fra vpphafe Skepnuñar/ þa s̄ Gud skapade/ og allt til þssa ⁊ eige helldr mun verda. Og ef DROTTEN stytte ecke þessa daga/ yrde eingen Madr holpiñ/ Eñ fyrer vtualdra saker hueria hñ vtualde/ hefer hñ stytt þessa Daga.

Og ef nockr seiger þa til ydr/ Sie/ hier er Christr/ Sie/ þar er hñ/ þa trued þui eige/ Þuiat vpp munu risa fals Christar ⁊ falsker Spameñ/ ⁊ munu giora Teikn ⁊ Stormerke til at villa (ef verda mætte) eirnen vtualda. Þui siaet til vm ydur/ sie/ Eg sagdi ydr allt þta fyrer.

D

Math. 24
Luc. 21

Enn a þm døgum epter þssa Hørmung/ mū Solen sortna/ og Tunglit eige giefa sitt skin og Stiornur munu hrapa af Himne/ Kraptar Himens munu ⁊ hrærast. Og þa munu þeir sia Mannsins Son komande i Skyunum mz Dyrd ⁊ Krapte myklum. Og þa mun hñ vtsenda sina Eingla ad samansafna sinum Vtuøldum af fiorum Vindum/ allt af enda Jardar/ ⁊ til Hædar Himens.

5
Epterlÿking vm Fikiutried

Af Fikiutrenu þa læret eina Epterlÿking: Þui þa ed þess kuistr giørist frior/ og Laufen springa vt/ þa vite þier ad Sumarit er i nænd. So og nær þier siaet þetta skie/ vitid ad þad sie þa nalægt fyrer dyrum. Sannliga seige eg ydr/ Þesse Kynslod forgeingur eige/ þar til allt þetta skier. Himen ⁊ Jord munu forganga/ enn min ord munu eige forganga. Enn af þeim deige og stundu veit eingen/ eige Einglar a Himnum/ ⁊ eige Sonuren/ nema Faderenn eirn.

6
[illegible] Lyktā/ þat vier skulum æ[illegible] [illegible] reidubuner
Mat. 26.
Luc. 13

Siaed til/ Vaket og bidiet/ þuiad þier vited eige nær tÿd er. So s̄m sa madur er ferdadist langt burt/ forliet sitt hus/ ⁊ gaf sinū þionū yferualld sierhuers verknadar/ ⁊ baud Dyrauerdenū ad hñ vekte/ Þui vaket nu/ þt þier vited ei nær Herran Hussens kemr/ huort hñ kemr ad Kuellde eda vm midnætte/ edr þa Haen gelr/ elligar ad Morne/ So ad ei kome hñ skyndeliga/ og finne ydur sofande. Enn huad eg seige ydr þ seige eg øllum/ Vake þier.

XIIII

Enn

A ENN epter tuo daga þa voru Paskar/ z Sætubraudz dagar. Og Høfudprestar z Skriftlærder soktu epter huernen þr giætu høndlat hñ mz vielum /og lijflated. Enn þr søgdu/ Eige þo vm Natijdena/ so at eige verde vpphlaup mz Folkenu.

1 Radagiörd i mote Christo Joh. 13

Og þa hñ var i Bethania i Huse Simonar vanheila/ og sat vid Bord/ kō Kona hafande Alabastrum budk mz omeingat z kostuligt Smyrsla Vatn. Hun braut Budken/ z hellte þui yfer høfut honum/ Eñ þar voru nockrer sm̄ stugguduzt vid z søgdu/ Til huers er þessi Smyrsla spilling giør? Þuiad þtta Smyrsla vatn mætte seliast meir enn fyrer þriuhundrud peninga/ z giefast Fatækum. Og þeir deilldu a hana.

2 Gestabod i Bethania og smurning Christi til Greptrunar

Enn Jesus sagde/ Lated hana kyrra/ Til huers styggc þier hana? Gott verk giorde hun a mier. Fatæka hafe þier jafnan hia ydr/ og nær þier villet meige þier giora þm gott/ enn mig þa hafe þier eige jafnan/ Huad hun hafde til/ ꝥ giørde hun/ Hun kom og fyrerfram̄ ad smyria miñ Lijkama til graftrar. Sannliga seige eg ydur/ Huar hellst i Heime øllum er þetta Gudspiall verdr predikat/ þa mun seigast j hennar miñing/ huad hun nu giørde.

B Og Judas Iscarioth eirn af tolf/ gieck burt til Høfutprestanna/ at hñ forriede hañ fyrer þa. Og er þr heyrdu ꝥ gløddust þeir/ Og þeir lofudu ad giefa honum peninga. Hñ leitade og epter huernen skapfelligast hñ giæte forradid hñ.

3 Judas Iscarioth

Og a hinum fyrsta Sætubraudz deige/ þa Paskalambit fornadist/ seiga hñs Læresueinar til hñs/ Hút villtu vier førū z reidū til ad þu neyter Paskañа? Og hñ sendi tuo af sijnū Læresueinū z sagde til þra/ Ganged jñ i Staden/ madr mun renna i mot ydr/ berande Vatzskiolu/ fylged honum epter/ og huar hellst hñ geingr jnn/ seige þier Husherranū/ Meistaren seiger/ Huar er ꝥ Herberge/ er eg skal neyta Paskanna j medr minum Læresueinum? Og hañ mun syna ydur astrakadan Sal storan tilbuen/ reide þier þar til fyrer oss. Og hñs Læresueinar geingu burt/ z komu jñ i Stadin/ z fūdu so s̄ hñ hafde sagt þm/ Og biuggu til Paskalābit.

4 Þat gamla Paskalamb

Og er Kuellda tok/ kom hañ medr þa tolf. Og er þr voru nidur setter z atu/ sagde Jesus/

C Sannliga seige eg ydr/ ad einn af ydr sa er etur mz mier forrædr mig. Enn þr vrdu hrygguer vid/ og søgdu huer epter ødrum til hñs/ Er eg ꝥ nockut? Eñ hñ suarade z sagde til þra/ Eiñ af tolf/ sa er Drepur hendinne i Fatid medr mier. Ad sønnu fer Mannsins Sonr hiedan so sm̄ skrifad er af honum/ Enn vei þeim mañe af huerium Mannsins Sonur fram̄selst/ Betra være þeim mañe ad eige hefde hñ føddr verit:

Matt. 17 Luc. 9

5 Huer Suikaren sie.

Og er þr neyttu/ tok Jesus Braudet/ giørde packer z braut ꝥ/ z gaf þm z sagde/ Taki þier neyted/ Þetta er mitt Holld. Hñ tok z Kaleiken/ blezade z gaf þm/ z þr drucku aller af honū Hñ sagde til þra/ Þetta er mitt Blod eins nytz Testametz/ sm̄ fyrer marga vthellist. Sannliga seige eg ydr/ at eg mun ei hiedan i fra drecka af þessum Vijnuidar Auexte / allt til þess dags/ þa ed eg dreck ꝥ nytt i Gudz Rijke. Og ad søgdum Lofsøngnū/ geingu þr til Fiallsins Oliueti.

6 Kuelldmaltijdarinnar insetning

Jesus sagde til þra/ Aller munu þier skam̄fyllast vid mig a þessare Nott / Þuiat skrifad er/ Eg mun sla Hirderen og Sauderner skulu tuistrast. Enn epter ꝥ er eg rijs vpp/ sk eg gāga fram̄e fyrer ydur i Galileā. Eñ Petr sagde til hñs/ Og þo aller skam̄fyllist a þier/ þa skal

D eg þo ei hnyekslast: Jesus sagde til hañs/ Sañliga seige eg þier/ at i daglāgt a þssare Nott/ adr eñ Hanin gelr tuisuar/ mūtu afneita mier þrisuar. Hñ talade þa eñ framar/ Þo at mier byriade ad deyia jafnframt þier/ skyllde eg þo eige neita þier. Og lijka eirnen søgdu aller þr.

7 Vm blotta Læresueinanna

8 Breyske Petri

Og þr kōu i ꝥ Gerdis tun er hiet Gethsemane. Og hñ sagde til siña Læresueina/ Sitie þier hier a medā eg bidst fyrer. Og hñ tok mz sier Petrū/ Jacob z Johañem/ z tok til ad skialfa og angrast/ z sagde til þra/ Sala min er hrygg allt i daudan/ blijfet hier z vaket: Og þa geck hñ lijtt leingra fram̄/ fiell a Jørd/ og tok at bidia/ ef ꝥ være møguligt at su stund lide hia hm̄/ og sagde/ Abba fader minn/ allt er þier møguligt/ tak burt þennan Kaleik af mier/ Eñ eige s̄ eg vil helldr sm̄ þu villt.

9 Huad i Grasgardenū skiede

10 Bænen Christi

Hñ kom og fañ þa sofande/ z sagde til Petro/ Simon sefur þu? kunner þu eige ad vaka eina stund medr mier? Vaket og bidiet/ ad þier fallet eige i freistne/ Anden er at sønnu reidubuen/ enn holldit er breyskt. Hñ gieck og enn burt aptur/ og talade hin sømu ord. Hñ kom aptur

E og fann þa enn sofande/ þuiad þra augu voru bolgen af Suefne/ og eige vissu þeir huoriu þr suørudu honum. Og hñ kom i þridia sinn z sagde til þra/ Sofet nu og huijlit ydur ꝥ nægist. Stunden er komen/ ꝥ Mannsins sonur framselíest i Syndugra hendr. Standit vpp gøngum hiedan/ Siaet at sa er mig forrædr hñ er i nand

Og

Math. 26.
Luc. 22.
Joh. 18

Og strax sem̄ hn̄ var ad tala vm þetta/ kom Judas Iskarioth eirn af tolf/ og med honum mykel sueit medur Suerdum & Støngum/ vtsender af Høfdings prestum / Skriftlærdum og Villdungū: En̄ Suikaren hafde gefet þm eitt teikn/ og sagt/ Huern hellst eg kysse sa er þ/ halldet hønum & leidet varygdarliga. Og þa hn̄ kom/ gieck hn̄ strax til hn̄s og sagde/ Heill siertu Rabbi/ & kyste hn̄. Enn þeir løgdu strax hendr a Jesum/ & hielldu honum. Og eitt af þeim sem̄ hia stod dro vt Suerd/ & slo Høfudprestsins þion/ & sneid af hm̄ Eyrat. Jesus suarade og sagde til þra/ Þier erut vtgeingner so sem̄ til annars Spilluirkia mz Suerdum & støngum ad grijpa mig/ Hüsdagliga var eg i Musterenu hia ydr & kiende/ & eige gripu þier mig Helldr þ Ritningen vppfylldist. Og þa forlietu hn̄ aller hn̄s Læresueinar og flydu. En̄ nockurt vngmenne fylgde honū epter kladdr Lijnklæde yfer bert Hørund. Og hn̄ gripu ofur vngmennē/ Enn hn̄ snarade Lijnklædenu og flyde naken i burt fra þm

11
Jesus gripin

12
Læresueinar flydu

Og þr leiddu Jesum til Høfudprestsins/ Þar komu samā aller Ken̄emen̄/ Skriftlærder & Villdungar. Enn Petur fylgde epter/ þo langt burt fra/ jn̄ allt i Høfudprestsins Fordyre/ & sat hia Þienurunum vid Ellden/ og bakade sig vid Logan. F

13
Huad fyrer Kennemönnunum skiede

Enn Høfudprestarner & allt Radit leitudu Vitna i giegn Jesu/ so ad þr giætu sellt hn̄ til Dauda/ og fundu eingen. Marger toludu Fals vitne j gegn honum/ enn þra Vitnisburder voru eige samlatande. Og þa stodu nockrer vpp/ & baru Fals vitne i mote hm̄/ & søgdu/ Vier høfum heyrt hn̄ seigia/ Eg vil þetta Mustere nidurbriota sem̄ mz høndum er giørt/ & a þremur døgum vppbyggia annad þ ei er mz høndum giørt. Enn þra Vitnisburder komu eigi samann.

14
Fals wottarner

Og Høfudpresturen reis vpp i midit/ spurde Jesum ad og sagde/ Suarar þu ønguu til þss sem̄ ad þesser vitna i mote þier? Enn hn̄ þagde & suarade ønguu. Þa spurde Høfudprestur en hn̄ enn aptur ad/ & sagde til hn̄s/ Ertu Christus sonur Gudz hins blezada? En̄ Jesus sagde honum/ Eg em hn̄/ Og þier mūut sia Mannsins son sitia a Hagre Hønd Gudz Kraptar/ og komande i skyum Himens. Enn Høfudpresturen reif þa klæde sin og sagde/ Huad þurfu vær nu meir ad girnast vitnan̄a? Þier heyrdut Gudløstūena/ Huad synist ydr? En̄ þr fordæmdu hn̄ aller sekan vera Daudans. Og nockrer toku ad spyta a hn̄/ og byrgia hn̄s Asianu/ og ad dusta hn̄ mz hnefū/ & ad seigia til hn̄s/ Spaadu oss/ Og þionarn̄ slou hn̄ pustra i Andlitit. G

15
Fyrersögn vm þan̄ sidasta dag

16
Christus straffast fyrer Gudlastan

Og Petur var nidr i Fordyrunū/ Þa kom ein af Ambattū Høfudprestsins/ & þa hun leit Petrum verma sig/ horfde hun a hn̄ & sagde/ Þu vart og mz Jesu af Nadsareth/ En̄ hn̄ neitade og sagde/ Eg þecke hn̄ eigi/ & eigi veit eg huad þu seiger. Og er hn̄ gieck vt fyrer dyrnar gol Hanen. Enn er Ambatten sa hn̄ aptur/ tok hun ad seigia þm er kringum stodu/ Þesse er eirn af þm/ En̄ hn̄ neitade nu en̄ aptur. Og litlu enn þar epter søgdu þr aptur er hia stodu til Peturs/ San̄liga ertu eirn af þm. Þuiad þu ert Galileare/ & þitt mal hliodar so. En̄ hn̄ tok ad formæla sier og sueria/ Eigi þecke eg þan̄ mann af huerium þier seigid. Og strax gol Hanen aptur. Og Petur mintist þess ordz sem̄ Jesus hafde sagt til han̄s/ adur Hanen galar tuisuar/ muntu neita mier þrisuar/ Og hn̄ tok ad grata.

17
Petrus afneitar Christo

XV.

Mat. 27
Luc. 22.
Joh. 18.

OG strax vm morgunen hielldu Høfud prestarner mz Villdungunū og Skriftlærdum & øllu Raduneytenu Radstefnu/ og bundu Jesum/ leiddu hn̄ & framselldu Pilato. Og Pilatus spurde hn̄ ad/ Ertu Konungur Gydinga? En̄ hn̄ suarade og sagde til hn̄s/ Þu seiger þ. Og Høfudprestarner aklǫgudu han̄ hardliga. Pilatus spurde hn̄ en̄ aptur ad og sagde/ Suarar þu ongu? Sia i huersu mørgu þr akiæra þig. Enn Jesus suaradi honum ongu þadan i fra. So ad Pilatus vndradist. A

1
Huad fyrer Pilato giördist

2
Þaugnin Christi

Enn hn̄ var vanur ad lata þeim lausan vm Hatijdena eirn af Bandingium/ epter huerium hellst þr beidust. Enn þar var sa ed nefndist Barrabas medr Illrædis mønnum bunden/ hū j vpphlaupenu hafde vijg vnnet. Og þa Folked gieck vpp/ tok þ ad bidia ad hn̄ veitte þui sem̄ hn̄ plagade iafnan. Enn Pilatus suarade þeim og sagde/ Vilie þier ad eg læte ydr Gydinganna Konungen lausan? Þuiad hn̄ visse at Høfudprestarner høfdu af Ofund frā sellt hn̄. Enn Høfudprestarn̄ eggiudu Lyden/ ad hn̄ giæfe þeim helldr Barrabam lausan B

3
Væ at lata lausan eirn þanginna

Math. 27

Pilatus suarade enn aptur og sagde til þra/ Huad vilie þier þa ad eg skule giøra honum?

huern þier seiget Konung Gydinganna? Enn þeir kølludu þa aptr/ Krossfestu hn̄. Pilatus
sagde til þra/ Nuad illt hefer hn̄ giort? Enn þr kølludu þui meir/ Krossfestu hañ. En̄ Pila-
tus villde Folkenu fullnægiu giøra/ liet þm lausā Barrabam/ z frāsellde þm Jesum/ Suipu̅
bardan at hn̄ krossfestist.

4 ...ade Gydinganu

5 Hudstryking Kryning/ Hædi ing Christi

En̄ Stridzþienararner leiddu hn̄ i fordyr Þinghussens/ z kølludu saman allan Nopen/ og
færdu hn̄ i Purpura klæde/ fliettande Þyrne koronu/ z settu a hn̄/ z toku ad heilsa honū. Neill
siertu Kongr Gydinga. Og slou hn̄s høfud mz Reyruende/ z hræktu a hn̄/ fiellu a Knie z til
badu hn̄.

Og þa þeir høfdu spottat hn̄/ færdu þr hn̄ vr Purpuranum/ z færdu hn̄ aptur i sin klæde
z leiddu hn̄ vt ad þeir Krossfestu hn̄. Þeir þreyngdu z þeim s̄ fram̄ hia gieck Simone hinu̅
Syrneska/ er komen var af Akurlande/ Fødr þra Alexandri og Ruffi/ ad hn̄ bære hn̄s Kross.
Og þr høfdu hn̄ j þann stad er hiet Golgatha/ þ þydist Nausskelia stadr/ og þr gafu honum
myrrad Vijn ad drecka/ z hn̄ tok þ eige til sin.

6 Krossfesting Christi og Klædaskipting

Og þa er þr høfdu krossfest hn̄/ skiptu þr klædum hn̄s/ z køstudu hlutuerpe yfer þm/ huad
C huer tæke. En̄ þ var vm þridiu stund/ er þr krossfestu hn̄. Og Titill hn̄s sakferlis var vpp
yfer honum skrifadr/ Pad hn̄ være Konungr Gydinga. Og mz honū krossfestu þr tuo Spill
virkia/ eirn til hægre handar/ en̄ añan til vinstre. Og su Ritning er vppfylld s̄ seiger: Medr
Illuirkium er hn̄ reiknadr.

7 Gudlastaner giegn þm krossfesta Christo

Og þeir s̄ geingu þar fram̄ hia/ hæddu hn̄/ skoku høfut sin z søgdu/ Suei/ Nuernen nidur
brytur þu Mustere Gudz/ z bygger vpp a þrim døgum aptur? Frelsa þu sialfan þig z stijg
nidr af Krossenum. Lijka eirnen speudu hn̄ Nøfudprestarner sin a medal medr Skriftlærdum
og søgdu/ Adra frelsade hn̄/ sialfan sig getur hn̄ eige frelsat/ sie hn̄ Christr Konungr Israels
stijge hn̄ nu nidur af Krossenum/ ad vier siaum og meigum so trua. Og þr er mz honum voru
krossfester atø.du hn̄ eirnen.

8 Myrkur yfer allre Jördu

6 Christur kallar sig yfergiefen

Og ad lidi n̄e siettu stūdu vrdu Myrkur vm allt Landit/ allt til niundu stundar. Og a hiñe
niundu stundu kallade Jesus vpp hærre røddu z sagde/ Eli Eli lama a sabathani? Nuad er
vtlegst/ Gud miñ/ Gud miñ/ þui forliestu mig? Og þa nockrer af þeim er þar stodu hia heyr
du þ/ søgdu þr/ Sia hn̄ kallar a Eliam. Enn eirn hliop ad/ og fyllte vpp Niardaruøtt med
Edik latande vppa eirn Reyrlegg/ gaf honum so ad drecka z sagde/ Lat vera/ siañ huert Eli-
as kemur ad taka hn̄ ofan.

10 Andlat Christi

Mat. 17. Luc. 13 Joh. 19

D Enn Jesus kallade vpp hærre røddu z andadist. Og Tialldit Musterisins rifnade sūdr
j tuent/ fra ofā verdu allt nidur i gegnum. En̄ er Nundradzhøfdingen sa þ huer þar stod ge-
gnt/ ad hn̄ kallade so/ þa er hn̄ liest/ sagde hn̄/ Señeliga hefer þesse madr verit Gudz Sonur.
Og Konur voru þar og langt fra horfdu a þ/ a medal huerra var Maria Magdalena/ og
Maria minna Jacobs z Josephs Moder/ z Salome/ og þa hañ var i Galilea høfdu þær
fylgt honum epter og þionad honum/ og margar adrar hueriar vnder eins høfdu vppfared til
Jerusalem.

11 Greptran Christi

Og þa er kuelld var komit (af þui þ var Affanga dagr/ huer ad er næstr fyrer Þuottdag-
en̄) kom Joseph af Arimathia/ eirn edlaboren Radherra/ sa er z stundade epter Gudz Rijke/
hn̄ gieck diarfliga iñ til Pilato/ z bad vm Likama Jesu. Enn Pilatus vndradist ad hn̄ være
þegar laten/ Og kallade Nundradzhøfdingian til sin/ spurde hn̄ ad ef hn̄ være þegar ādadr?
Og er hn̄ var þess vijs orden af Nøfudzmannenum/ gaf hn̄ Joseph Likaman. Enn Joseph
keypte Lijnduka/ tok hn̄ ofā z sueipade hn̄ j Lierepte/ z lagde hn̄ i Grøfena/ hū ed kløpput var
i einū Steine/ z vellte Steine ad Grafarmunnanum. En̄ Maria Magdalena og Josephs
Moder sau huar hn̄ var lagdr.

XVI.

1 ...t af vpprisunni Christi

A OG er Þuottdagurenn var liden/ keyptu þær Maria Magdalena z Maria Ja-
cobi og Salome dyrlig Smyrsl/ ad þær kiæme og smyrde Jesum. Og miøg
sneṁa morguns eirn Þuottdagañ/ komu þær til Grafariñar vm Solar vpp
runa. Og huer þra sagde til annarar/ Nuer mun vellta fyrer oss steinenum af
Grafarmuñanum? Og þær litu þangat og sau ad Steirnen var afuelltur/
þuiat hn̄ var næsta mykell. Og þær foru iñ i Grøfena/ og sau eitt vngmeñe sitia til hægre

hlidar

hlidar/skryddan sidu Klæde huitu/og þeim bløskrade vid.

B

Eñ hñ sagde til þra/Eige skulu þier hrædast. Þier leitit at hinū krossfesta Jesu af Nadsareth/hñ er vpprisiñ z er eige hier. Siaed þañ stad huar þr løgdu hñ/Gangit helldr burt z seiged hñs Lærefueinum z Petre/þad hñ mune ganga fram̄ fyrer ydur i Galilea / þar munu þier sia hñ/epter þui sm̄ hñ sagde ydr. Eñ þær geingu vt skyndeliga/og flydu fra Grøfinne/ þuiad komen var yfer þær Vggur og skialfte /Og eckert søgdu þær neinum/þuiad þær voru hræddar.

2 Opinberan Christi.

C

Enn er Jesus hafde snem̄a morguns vpprisit a fyrsta deige Þuottdagañ / þa birti hañ sig fyrst Mariu Magdalenu/fra huerre hñ hafde vtreket siø Diøfla. Nun for og kuñgiørdi þeim sm̄ medr henne hørmudu z grietu. Og er þeir heyrdu ad hñ lifde/og hñ være siedur af henne/trudu þr eige. Enn epter þad audsynde hñ sig tueimur af þeim i ánnare lijking/ þa er þeir geingu vm Þorpagrundernar. Þeir geingu og burt z kuñgiørdu hinū ødrum/þm trwdu þeir og eige.

3 Bodan Christi til Postulanna fyrer hsis vppstigning

D

Enn seinast er þeir ellefu sátu til Bordz/birte hñ sig/og auitade þra Vantru og Hiartas hardud/þad þeir høfdu eige truad þeim/sm̄ hñ høfdu sied vpprisen. Og sagde til þra/ Faret vt vm allan Heimen/Predikit Euangelium allre skiepnu/Huer hñ truer z verdr skirdur/sa sk frelsadr verda/Eñ huer eige truer hñ skal fordæmast

Eñ Teiknen er þm munu fylgia s̄ trua eru þesse/J minu nafne munu þr Diøfla vtreka/ nyiar Tungur tala/Nøggorma vpp taka/og ef þeir drecka nockut banuánligt/skal þ eige þeim granda/yfer siuka munu þr hendur leggia/og þa mun þm batna.

Og epter þ ed DROTTJN Jesus hafde talad vid þa / var hañ vpp numen til Himens/og situr til Gudz hægre handar. Enn þeir geingu vt og Predikudu allz stadar/DROTTJNE samuerkanda/z ordit styrkianda/ medr epterfylgiande Teiknum.

Ender Gudzspialla hins Heilaga Marcus.

I.

A

AF þui at marger hafa stundat i lag ad færa þær sagner/s̄ eru af þm hlutum er a mz al vor hafa tilborit/ Og epter þui at þr hafa oss i hendur feinged s̄ i vpphafe hafa sialfer sied/ z þienarar ordsins høfdu verit/ Synest mier/ af þui ad eg hefe og sialfur giørualt numit af vpphafe/ ad eg skrifade þier jnneliga z skickanliga til/minn gode Theophile/ so ad þu kyñer sannan gruñ þra orda/ sm̄ þier eru vnderuisud.

Formale

A døgum Herodis Konungs i Judea var sa Keñemadr er Zacharias er nefndur/ af stiettum Abia/ og hanns Husfru var af dætrum Aarons/ su er hiet Elizabeth. Eñ þau voru bæde Riettlat fyrer Gude/ og geingu i øllum Bodordum og riettlætingum DROTTINS ostraffanliga. Þau attu ecki Barn/ þuiad Elizabeth var Obyria/ og bæde þau voru Olldrud.

1 Johannis Forelldrar

Enn so bar til/ þa Zacharias atte ad fytia prestligt Embætte fyrer Gude/ epter til skickan siñar stiettar og siduenju Kennemansskaparens/ Og er honum hlotnadist ad hñ skyllde veifa Reykelsinu/ gieck hñ jñ i Mustere DROTTINS/ og allur Folksfiølden var fyrer vtan/ og badst fyrer vm Reykelsis veifunartiman. Enn honum birtist þa Eingell DROTTINS/ standande a hægra veg Alltaresins/ þess er Reykelsit var yferboret. Og Zacharias vard hræddr er hñ sa hñ/ og myklum otta þa slo yfer hñ.

2 Zacharie Embætte

Eñ Eingellen sagde til hñs/ Ottast þu eige Zacharia/ þuiad þin Bæn er alheyrd. Og Elizabeth eigen kona þin mun þier Son fæda/ og hñ skalltu Johañes ad nafne kalla/ z þad mun þier Føgnudur z Glede/ og marger munu fagna af hñs Burdartyd/ þuiad hñ mun verda mykell fyrer Gude. Vyn og afeingan dryck mun hñ eigi drecka/ og þegar fra Modurkuide mun hñ vppfylldur verda af Helgum Anda/ Og marga af Sonum Jsraels/ mun hann snua til Gudz DROTTINS sialfra þra. Og hñ mun fyrer honū fara j Anda z Krapte Elie/ at hñ snue Hiørtum Fedra til Sona/ og Vantruudum til kiænsku Riettlatra/ ad til bua so DROTTNE algiert Folk.

B

3 Birting Eingilsins

4 Embætte og kallan Johañis Math. 24

Og Zacharias sagde til Eingilsins/ Af hueriu skal eg þ vita/ þuiat eg em gamall/ z Hws fru min er komen til ára siña? Eingillen suarade og sagde til hñs/ Eg em Gabriel sa er fra m̄e fyrer Gude stendur/ og eg em sendr at tala vid þig/ z ad boda þier þetta/ Og sia: Ad þu munt Mallaus verda og ei talat gieta/ allt til þess dags/ huenær þetta mun framkoma/ fyrer þui ad þu truder ei minum ordum/ þau er vpp munu fyllast a sinum tima.

5 Synd Zacharie truande ecki Einglenum

Folket beid z epter Zacharia/ z vndradist huad hñ dualde i Mustereu. Eñ er hñ gieck vt/ gat hñ eige talat vid þa. Og þeir þottust þa vita/ ad hñ mūde Syn sied hafa i Musterenu. Hñ bente þeim og var Mallaus.

6 Syndariñar Hegning

C

Þad skiede og/ þa er lidner voru dagar hñs Embættis/ at hñ gieck til sins Heimkyñis. Eñ epter þa daga vard hñs Husfru Elizabeth þungut/ og leynde a sier fim̄ Manude/ og sagde. Þañen giørde Gud vid mig a þeim døgū hñ leit til min/ þa et hñ villde burt taka mitt Hneyksle/ þad eg bar a millum manna

7 Gietnadur Johañis

8 Gietning Christi bodut af Englenū

Enn a hinum siætta Manude var Gabriel Eingell sendur af Gude/ i þa Borg i Galilea 3 nefndist Nadsareth/til þrar Meyar er føstnud var þm mañe ed Joseph hiet/ af Nuse Dauidz/og heite Meyarinnar var Maria. Og Eingillen gieck jñ til hennar z sagde: Heil sierk þu Nadarfulla/DROTTJN er mz þier/ Blezud ertu a medal Kuenna.

Enn þa hun sa hñ/vard hun hrædd af hñs ordum/og hugleidde ad huilyk være þsse Kuediа. Og Eingillen sagde til hennar/Ottast þu eige Maria/þuiad þu fant Nad hia Gude.

9 Embættit og Rýkit Christi

Sia: Þu munt Barn gieta i Kuide þinum/ z munt Son fæda/og hañs nafn skallt þu Jesus kalla/ Hñ mun mykell verda/ z kallast sonur hins hædsta. Og Gud DROTTJen mū gefa honum sæte sins Fødurs Dauidz/og hñ mun rýkia yfer Nusi Jacobs ad eilýfu/ hñs Rýkis mun z eingen ende verda D

10 Huernen Christi getnadur sk skie

Þa sagde Maria til Eingilsins/Huernen skal þ skie/af þui eg hefeønguan mañ kient? Eingillen suarade og sagde til heñar/Heilagur Ande mun koma yfer þig / z Kraptur hinns Hædsta mun vmskyggia þig/af þui/ad þ hid helga sm̄ af þier mun fædast skal nefnast sonur Gudz/Og siadu: Ad Elizabeth frændkona þin hefur z Son gietid i elle sinne/z þesse er heñar siette Manudr/s køllut var Obyria/þuiad Gude er eckert ord vmattugt. Eñ Maria sagde/Sia. Eg em Ambatt DROTTJNS/ verde mier epter orde þinu. Og Eingillen veik fra henne.

Enn a þeim døgum stod Maria vpp/og for mz flyte til Fiallbygda i Borgena Juda/ og gieck jñ i Nus Zacharia z heilsade Elizabeth. Og þad vard so þa ed Elizabeth heyrde heilsun Mariu/ad Barnit spratt vpp i hennar Kuide. Og Elizabeth vard full af helgum Ande/kallade harre røddu og sagde/Blezut ertu a medal Kueña/og blezadr er Auoxtur Kuidar þins/Og huadan kiemr mier þta/ ed Moder DROTTJNS mins keimr til min/ Siadu/ Þa er rødd þinnar Kuediu kom mier til eyrna/ spratt Barnit vpp af Fagnade j minum Kuide. Og Sæl ertu sm̄ truder/þuiad þ mun fullkomnast/huad þier var heitit af DRottne. E

11 Krapter kuediu Mariu

12 Blezan Elizabeth

13 Packargiörd Marie fyrer hingadkomu og Hollogan Gudz Sonar

Og Maria sagde/ Ønd min myklar DROTTJN/ og gledst Ande minn i Gude Heilsugiafara minum. Þuiad hñ leit a læing Ambattar siñar/Sia: Af þui munu mig hiedan af sæla seigia allar ætter. Þuiad hñ veitte mier mykit sa er Volldugur er/ og hañs nafn er Heilagt. Og hñs Myskunsemd er yfer Kyne til Kyns/þeim er hñ hrædast. Hñ veitte Matt medr sinne hende/ z dreifde Dramblatum i fyrerhyggiu sins hiarta. Volldugа sette hann af Stole/og vpphafde Lýtelata. Hungrada fyllte hñ audæfum/z Rýka liet hñ fafeinga. Hñ mintist Myskunar sinnar/z medtok sinn þion Jsrael. So sm̄ hñ talade til Fedra vorra/ Abrahams z hñs Affspreingis ad eilýfu. Eñ Maria var hia henne so nær sm̄ þria Manude/ Og for þar epter aptur til sins Heimkynnis.

14 Fæding Johañs Baptiste

Enn er týme var komen at Elizabeth skyllde fæda/og hun fædde son. Og er Grañar hennar og Nafrændur heyrdu/ ad DROTTJN hafde myklat Myskun sina vid hana/ samglødduſt þeir henne. F

Og þ skiede/ad þr komu a hinum atta deige af vmskiera Sueinen/z nefndu hñ sins Føðurs nafne Zacharias. Enn Moder hñs suarade og sagde/Onguaneigen/helldr skal hñ Johannes heita. Þeir søgdu til hennar/Þar er þo eingen i þiñe ætt sm̄ heiter þessu nafne. Eñ þeir bentu Fodr hñs/huad hñ villde at hñ hiete. Og hñ beiddist hnefa spialldz/skrifade z sagde/Heite hñ Johannes. Og þeir vndrudust aller. Og jafnskiott laukst vpp hñs munnr/og Tunga hñs talade/ lofāde Gud. Og otte kom yfer alla hñs Nagraña/z vm allar Fiallbygder i Judea vidfrægdust øll þesse ord. Og aller þr er þ heyrdu/settu þ sier i Hiarta/z søgdu/ Huer grunar þig ad þesse Sueirn verde? Þuiad hønd DROTTJNS var medr honum.

15 Teikn a Zacharia

Og Zacharias Fader hñs fylldist af helgum anda spade z sagde/Blezadr sie Gud DROTTJN Jsraels/Þuiad hñ vitiade z frelsan giorde sinu Folke. Og hann vppreiste oss heilsu horn/i Nuse þions sins Dauidz. So sm̄ hñ hefer talat fyrer muñ siña heilagra Spamanna/þeirra sm̄ nu eru af Heimenum. Hñ frelsade oss i fra Ouinum vorū/z afhende allra þra sm̄ oss hotudu. Hñ giorde z Myskunsemd vid fedr vora/z mintist a siñ heilagan sattmala. Og a þ Sære er hñ suor Fødr vorum Abraham/ad hñ gæfe oss þ. Ad vier leyster af hende vorra ouina /þionudum honum an otta. J Heilagleik og riettlæte fyrer honū sialfū/ alla daga vora. Og þu Sueirn munt kalladr vera Spamadur hins hædsta/þuiad þu munt fyrer renna auglite DROTTJNS/ad til bua hñs vegu. Og ad giefa hñs Folke skilning heilsunnar/til fyrergiefningar Synda þra. Fyrer þa hiartgrona Myskun Gudz vors/i hūre hann vitiade vor/ vpprunnen af Hædum. Ad lysa þeim sem i Myrkrum og i Daudans skugga G

16 Packargiörd fyrer hingatkomu og Rýke Gudz Sonar

17 Embætte Johannis

skugga sitia / Til at greida fætur vora a Fridar gøtu.

Enn Barnit vogx vpp/og styrktist i Anda/og var a Eydemørkum allt til þess Dags er hũ skyllde audsynast fyrer Israel

II.

A KNN þad bar til a þeim døgum/af ꝥ bod geck vt fra Keisaranum Augusto/ ꝥ Heimuren allr skyllde skattskrifast. Og þesse Skattskrift hofst fyrst vpp hia Cyrino/sĩ þa var Landstiornare i Syria. Og aller foru ad tia sig/hũ til sinnar Borgar. Þa for og Joseph af Galilea vr Borginne Nadsareht vpp i Judeam/til Dauidz Borgar su ed kalladist Bethlehem/af þui ad hũ var af Huse z Kyne Dauidz/ad hũ tiade sig þar medr Mariu sinne Festarkonu olietre.

1 Fædingen Christi
Math. 1

Enn ꝥ giørdist/þa þau voru þar/ad ꝥr dagar fullnúdust ed hun skyllde fæda. Og hun fædde sinn Frumgieten son/ og vafde hũ i Reifum/ og lagde hũ nidur i Jøtuna/ Þuiad hun fieck eckert annat rwm i giesta Herbergenu.

B Og Fiarhirdar voru þar i sama bygdarlage/vm grandana vid Fiarhusen / sĩ varduetktu z voktu yfer hiørd siñe/Og sia: Ad Eingill DROttins stod hia þeim/ z Gudz birti liomade i kringum þa/Og þeir vrdu af myklum otta hrædder. Og Eingillen sagde til þra/Eige skulu þier hrædast/ Siaed: Eg boda ydr mikla fognud/ þann er skier øllum Lyd/ Þui i dag er ydur Lausnaren fæddr/sa ad er Christr DROTTINS i Borg Dauidz. Og hafed ꝥ til merkis/Þier munut finna Barnit i reifum vafet/z lagt vera i Jøtuna. Og jafnskiott þa var þar hia Einglenũ mykell fiolde Himneskra Hirdsueita/sĩ lofudu Gud/z søgdu/Dyrd sie Gude i vpphædum/Og Fridr a Jørdu/Og mønnum godr vilie

2 Christi fædingu opinbera Einglarner
3 Þackargiörd Einglanna fyrer endurlausn mannanna

C Og þa er Einglarner foru fra þeim aptur til Himins/ tøludu Hirdarner sin a milli/Gongu vær allt til Bethlehem/og siaum þau merke er þar hafa sked/z DROTTIN hefer kunngiort oss. Og þeir komu mz skunda/z fundu Mariu z Joseph/z Barnit liggia i Jotunne. Enn þa ꝥr høfdu ꝥ sied/ vydfrægdu ꝥr ꝥ ord vt õ ꝥm var sagt af þessu Barne. Og aller ꝥr ꝥ heyrdu/vndrudust ꝥ/huad ꝥm var af Hirdurunum sagt. Enn Maria varduejtte øll ꝥsse ord og bar saman i sinu Hiarta. Og Fiarhirdarner sneru aptur/dyrkande z lofande Gud/vm allt ꝥ huad ꝥr høfdu heyrt og sied/ og epter þui sĩ ꝥm var tilsagt.

4 Vitnisburdur Hirdarãna vt af Christi fædingu og hia þackargiörd

Og þa atta dagar voru lidner/ z ad Barnit skyllde vmskireast/ var hũs nafn kallad Jesus/ huad er kallat var af Einglenum/ adr enn ad hũ var medteken i Modurkuide.

5 Vmskurn Christi

Og þa dagar hennar hreinsunar fullnudust epter Moyses løgum/høfdu þau hũ til Jerusalem ad þau a hendr fæle hũ DROTTNE/so õ skrifat er i Løgmale DROTTINS/Ad D allt huad Kallkyns var/ꝥ er fyrst opnade sinnar Modurkuid/þa skyllde kallast DROTTNE helgat/Og at þau giæfi Offrid epter þui sĩ seigist i Løgmale DROTTINS/ tuær turtil Dwfur eda tuo Dwfu vnga.

6 Vt af hreinsun Mariæ

Og sia/ad madur var þar i Jerusalem/sa er Simeon hiet/ Og þesse same madr var riettlætur og Gudhræddr/bidande epter huggun Israels/og heilagur Ande var mz honũ. Simeon hafde andsuar feingit af helgum Anda/ad hũ skyllde eige daudan lita/nema hũ sæe adur fyrre Christ DROTTINS. Og kom af Andans til ladan i Musterit.

7 Vitne og opinberan Simeonis af þm nyfædda Frelsara

Og þa er Forelldrarner høfdu Barnit Jesũ i Musterit/ z giørdu fyr̃ honum epter siduenju Laganna. Og hũ tok hũ þa vppa sina armlegge/Lofade Gud og sagde

E Nu lætu DROTTIN þion þiñ/epter ordum þinum i Fride fara. Þuiad min Augu hafa sied þitt Hialprad. Þad þu tilreidder/fyrer auglite allra þioda. Lios til vppbirtingar heidnum Þiodum/z til dyrdar þins folks Israel.

8 Þackargiörd Simeonis fyre fæddan Frelsara

Og hũs Fader og Moder vndrudust ꝥ huad af honum sagdist. Og Simeon blezade þau og sagde til Mariu Modr hũs/Sia: Þesse er settur til falls z vpprisu margra i Israel/z til merkis hueriũ i mote mun mælast. Og eitt Suerd mun i giegnum smiuga sialfrar þiñar Ønd/ so ad auglios verde hugskotz hiørtũ margra.

9 Spadomr vt af Dauda og Ryke nu Christi

Og þar var þa Añna Spakona/ Dotter Phanuels/ af kyne Aser/ Hun var z komen til siña æra/ z hafde lifad i siø ar medr sinum eignar mañe fra Meydome sinũ. Og þesse Eckia hafde nær fiora vetur vm attrætt/huer ed eige gieck vr Musterinu/ þionande Gude Natt og F Dag mz føstum og bænahallde. Þesse gieck og samstundis þangad at/z prijsade DROTTIN/og sagde af honum til allra þra/sem Lausnarinnar bidu til Jerusalem.

10 Vitnisburdur Annu og þackargiörd

Og er þau høfdu allt algiort/ epter Løgmale DROTTINS/ sneru þau aptr i Galileam/ til Borgar sinnar Nadsareth. En̄ Barnid voxs vpp/ og styrktist j Anda/ fullur Visdoms/ og Gudz nad var mz honum.

Auglysing Christi i Musterenu þa hn̄ war Tolf wetra

G

Hn̄s Forelldrar geingu og arliga ∂rs til Jerusalem i mote Paskahatijdin̄e. Og þa han̄ var tolf ∂ra/ foru þau vpp til Jerusalē/ epter vāa til Hatijdarin̄ar. Og er þr dagar voru lidner/ og þau foru Heimleidis/ bleif Barnit Jesus eptr til Jerusalem/ og han̄s Forelldrar vissu þ eige/ enn meintu hn̄ være hia Selskapnum. Og þau voru komen þa eina dagferd/ z leitudu hn̄s a medal Frænda og kun̄ingia. Og þa er þau fundu hn̄ eige/ huurfu þau aptur til Jerusalem/ og leitudu ad honum. Og þ skiede so epter þria daga/ ad þau fundu hn̄ i Musterinu/ sitiande mitt a millum Lærefedranna/ heyrande þeim/ og atspyriande þa. Enn aller þr er hn̄ heyrdu/ vndrudust yfer hn̄s skilninge z andsuorum.

Og er þau sau hn̄/ bra þm vid. Og hn̄s Moder talade til hn̄s/ Sonr min̄/ Þui breyttr þu so vid ockur? Siadu. Fader þin̄ z eg leitudum harmþrungen at þier. Og hn̄ sagde til þra Huad er þ/ ad þid leitet at mier? Vite þid eigi at mier byriar at vera i þui sm̄ mins Fødurs er? Og þau vnderstodu eige þesse ord sm̄ hn̄ mællte til þra. Og hn̄ for mz þeim ofan/ z kom til Nadsareth/ var þeim z hlydugur. Og hn̄s Moder geymde øll þesse ord i sinu hiarta/ Og Jesu jokst Alldr z Viska og Nad hia Gude z mønnum.

III.

A

ENN a fimta ære Rijkis Tyberij Keisara/ þa er Pontius Pilatus var Landstiornare i Judea/ en̄ Herodes Fiordungs høfdinge i Galilea/ z Broder hn̄s Philippus Fiordungshøfdinge i Iturea z vm Trachonitidis hierod/ og Lisanias til Abilene/ og þa þeir Han̄as og Chaiphas voru Høfudprestar/ kō Gudz ord yfer Johannem son Zacharie i Eydemørku. Og hn̄ kom vm allt bygdarlag Jordanar/ og predikade Idrunarskirn til Syndanna fyrergefningar/ so s̄ skrifad er i Malabok Esaie Spamans/ s̄ seiger. Ein hropāde rødd er i Eydemørku/ Reide þier til gøtu DROTTINS/ og giorit hn̄s stigu rietta/ Huer Dalur mun fyllast/ z øll Fiøll og Halsar munu lægiast/ og þ bogiet er mun riettast/ og huad osliett er mun sniuast j slietta vegu/ Og allt Holld mun sia Gudz hialprad.

1 A huerium tijma og under huerium Høfdingia kallan Johannis skiede

2 Huar til Johannis er kalladur

B

Enn hn̄ sagde til Folksins þess er vtgieck ad skirast af honum/ Þier Nødrukyn/ Huer kenide ydur ad flyia vndan okominne Reide? Fyrer þui giorit makliga Avøxtu Idranar/ og takit eigi ad seigia mz sialfum ydur/ Vær høfum Abraham fyrer Fødr. Þuiad eg seige ydr/ at matkugur er Gud vpp ad reisa Abraham sonu af Steinum þessum. Þui Øxen er nu sett ad Rot Tresins. Huert þ trie sm̄ eige færer godan Avøxt/ mun afhøgguast og i Elld kastast.

3 Idrunar prediku Math. 3

4 Hyrnd þra Idranarlausu

C

Og Folkit spurde hn̄ at z sagde/ Huad skulu vær þa giora? Enn hn̄ suarade og sagde til þra/ Sa ydar sm̄ hefur tuo Kyrtla/ hn̄ giefe þm er onguan hefr/ Og sa er Vister hefr/ giore hn̄ slijkt hid sama.

Folked Tollheimtu menn Strijdzmenn

Tollheimtumenn komu og til hn̄s ad lata sig skijra/ og søgdu til hn̄s/ Meistare/ Huad skulu vær giora? En̄ hn̄ sagde til þra/ Krefiet eige meira enn til er skipat

Þa spurdu hn̄ Stridzmenn ad z søgdu/ Huad skulu vær giora. Hn̄ sagde til þra/ Kwgied onguan/ nie giored oriett/ z læted ydr nægia ydart kaupgialld.

D

Enn þa Folkit grunade/ og er þ hugleiddu aller i sinum hiørtū/ ef verda mætte/ þ ad Johannes være Christr/ suarade Johan̄es z sagde til allra/ Eg skijre ydr i Vatne/ en̄ sa er mier styrkre sm̄ epter mig mun koma/ huers eg em ei verdugr vpp at leysa þueinge hn̄s Skoklæda/ Hn̄ mun skijra ydr i Helgum Anda z Ellde. Huers Vindskufla ad er i hn̄s hende/ Og hn̄ mu hreinsa sin̄ Lafa/ og samansafna Hueitenu i Kornhlødu sina/ enn Agnernar brenna i Ellde Oslockuanligum. Og margt annad meira aminnte hann og bodade Folkenu.

5 Mismunr mille Christum og Johannem

Enn er Herodes Fiørdungshøfdinge straffadist af honum fyrer Herodiadem Brodurkonu sina/ og fyrer allt annad illt er Herodes giørde/ þa jok hn̄ ofan a þetta allt/ og luckte Johan̄em i Myrkuastofu

6 Johannes settr i Myrkuastofu

E

En̄ þ skiede þa ed allt folk liet sig skira/ z þa er Jesus var skirdur z badst fyrr/ ad Himin̄en opnadist/ og heilagr Ande stie ofan i Lijkamligre mynd yfer hn̄/ sm̄ Dwfa/ Og Rødd kō af Himne sm̄ sagde/ Þu ert Sonur min̄ elskuligr i þier þocknast mier.

7 Allduren Christi þa hn̄ skirdist

8 Ættartala Christi

Og Jesus hof vpp ad vera nær þriatijge ∂ra/ z var hallden son Josephs. Sa er var Sonur Elye.

z var

Sa ed var sonꝛ Mathath
Sa ed var sonur Leui
Sa ed var sonꝛ Melchi
Sa ed var sonꝛ Janna
Sa ed var sonur Josephs
Sa ed var sonꝛ Mathathias
Sa ed var sonꝛ Amos
Sa ed var sonꝛ Nahum
Sa ed var sonur Esli
Sa ed var sonꝛ Nange
Sa ed var sonur Mahath
Sa ed var sonꝛ Mathathias
F Sa ed var sonꝛ Semei
Sa ed var sonur Joseph
Sa ed var sonur Juda
Sa ed var sonur Johañа
Sa ed var sonꝛ Resia
Sa ed var sonꝛ Zorobabel
Sa ed var sonꝛ Salathiel
Sa ed var sonꝛ Neri
Sa ed var sonꝛ Melchi
Sa ed var sonur Addi
Sa ed var sonꝛ Kosam
Sa ed var sonꝛ Elmadam
Sa ed var sonꝛ Her
Sa ed var sonꝛ Jeso
Sa ed var sonꝛ Eliezer
Sa ed var sonꝛ Jorem
Sa ed var sonur Mattha
Sa ed var sonur Leui
Sa ed var sonur Simeon
Sa ed var sonꝛ Juda
Sa ed var sonur Josephs
Sa ed var sonꝛ Jonam
Sa ed var sonur Eliachim
Sa ed var sonꝛ Melea
Sa ed var sonꝛ Menam
Sa ed var sonꝛ Mathathan
Sa ed var sonꝛ Nathan
Sa ed var sonꝛ Dauid
G Sa ed var sonur Jesse
Sa ed var sonꝛ Obed
Sa ed var sonꝛ Boos
Sa ed var sonur Salmon
Sa ed var sonꝛ Nahasson
Sa ed var sonꝛ Aminadab
Sa ed var sonꝛ Aram
Sa ed var sonꝛ Esrom
Sa ed var sonur Phares
Sa ed var sonꝛ Juda
Sa ed var sonur Jacobs
Sa ed var sonꝛ Isaachs
Sa ed var sonur Abrahams
Sa ed var sonur Thara
Sa ed var sonur Nachor
Sa ed var sonur Saruch
Sa ed var sonur Ragahu
Sa ed var sonur Phaleg
Sa ed var sonꝛ Eber
Sa ed var sonꝛ Sala
Sa ed var sonꝛ Cainã
Sa ed var sonur Arphachsad
Sa ed var sonꝛ Sem
Sa ed var sonꝛ Noe
Sa ed var sonur Lamech
Sa ed var sonꝛ Mathusalah
Sa ed var Enoch
Sa ed var sonꝛ Jared
Sa ed var sonꝛ Malaleel
Sa ed var sonꝛ Cainan
Sa ed var sonꝛ Enos
Sa ed var sonꝛ Seth
Sa ed var sonur Adams
Sa var Gudz

IIII.

A EN Jesus fullur af heilogum Anda/kom aptur fra Jordan/og færdist af Andanũ a Eydemørk. Og freistadist af Dioflenũ i fiorutyger daga/ Og hñ neytte einkis a þeim døgum/Og ad þeim lidnum/hungrade hñ. Diøfullen sagde þa til hañs/Ef þu ert Gudz sonur/seig Steine þessum/ad hñ verde ad braude. Jesus suarade ⁊ sagde til hñs/Skrifad er ꝥ Maduren lifer ei af Braude einu/helldur af sierhueriu Gudz Orde. Og Diøfullen flutte hñ vppa ha tinda Fiallsins/⁊ syndi hm̃ a augabragde øll Ryke Veralldarinnar/og sagde til hñs/Allt þetta vellde ⁊ þess pryde mun eg giefa þier/Þuiad þau eru mier i hendur feingen/og huerium eg vil ma eg þau giefa/þui ef þu fellꝛ fram ⁊ tilbidur fyrer mier/skulu þau øll þin vera. Jesus suarade ⁊ sagde til hñs/Far burt fra mier þu Andskote. Skrifad er/DROTTJN Gud þiñ skallt þu til bidia og honum einum þiona.

I Christus freistast i eydemørku

B Og hñ færde hñ þa til Jerusalem/og sette hñ ofan a bust Musterisins/og sagde til hañs/ Ef þu ert Gudz sonur/fleyg þier hier ofan af/Þuiad skrifad er/Sijnũ Einglum bifalade hñ þig/ad þeir vardueite þig/ og ada sinum høndum bere þeir þig/ suo ad þu dreper eige þinum Fæte vid steine. Jesus suarade og sagde til hañs/ Sagt er: Ad eige skuler þu freista DROTTJNS Gudz þins. Og er Diøfullen hafde lycktad allar þessar Freistaner/ veik hann fra honum vm stundarsaker

Psal. 91
Deut. 6.

Og Jesus kom aptr i Andakrapte til Galileam/ Og ryktid gieck vt vm øll Nierød af hm̄. **C**

Og hn̄ kende i þeirra Samkunduhusum/og af ollū var hn̄ myklade.

Og hn̄ kō til Nadsareth/þar hn̄ var vppalinn/⁊ gieck jn̄ epter vana sinn̄ a Þuottdeige j Sākū (*2 Predika Christi i Nadsareth*)

dūa/ stod vpp og tok ad lesa/og honū var feingen Bok Esaie Spamans. Og er hn̄ flette vm (*Esai 61*)

Bokinne/fann hn̄ þann stad huad skrifat var. Ande DROTTINS er yfer mier/ og af

þui smurde hn̄ mig/og sende ad boda Euāgeliū Volodū/og at græda sundrada i Hiørtum/ ad (*mig*)

predika Herteknum endurlausn/og syn blindum/og kramda at kuitta til Lausnar/og ad predi **D**

ka þacknæmeligt aar DROTTINS.

Og þa liet hn̄ saman Bokena og fieck hana þienaranum aptur/ og sette sig. Og aller þr

sm̄ i Samkunduhusenu voru horfdu a hann. Enn hañ hof ad seigia til þra/ J dag er þesse

Ritning vppfylld i ydrum eyrum. Og aller gafu vitnisburd af honum/ og vndrudust þau

nadarsamlig ord sm̄ geingu fram af hn̄s munne og søgdu/Er þesse eigi sonur Josephs? Hañ (*3 Christus Forsmadur i sinu Fosturlāde*)

sagde til þra/ þier munut fullkomliga til min seigia þennan ordz kuid/ Lækner biarga sialfū

þier/Þui hue myked at vier høfum heyrt ad giort var til Capernaum/giør þu og hier a þiñe

Fosturiørd. Enn hn̄ sagde/Sannliga seige eg ydr ad eingen Spamadr er þacknæmr a siñe

Fosturiørdu

J Sannleik seige eg ydr/Margar Eckiur voru a døgum Elie/i Jsrael/ þa Himinin var (*3 Reg. 17*)

lucktur i þriu aar og sex Manude/Þa giørdist og mykell Sulltur vm allt Landit / og til ong- **E** (*4 Reg. 5*)

rar þra var Elias sendur/ nema i Sareptha Sidonie til eirnrar Eckiu. Og marger Lÿkþra

er voru i Jsrael a døgum Elisei Spamanns/og eingen þra vard hreinsadur nema Naaman

af Syria

Og aller fylldust þr vpp reide s̄ i Sākūduhusenu voru/er þr heyrdu þ/ stodu vpp ⁊ hneptu hn̄ (*4 Gremd og Reide Borgarmanna i Nadsareth i giegn Christo*)

vt af Borgiñe/⁊ leiddu hn̄ allt vppa fiallzgnipūa/þar ed þra Borg var yferbygd/ad þr hryn

de honū þar affram̄. Og hn̄ gieck burt mitt a mille þra. Og hn̄ for ofā til Capernaū borgar

i Galilea/⁊ kn̄de þm þar a Þuottdøgū/Og aller vndrudust hn̄s Kieñing/þui hn̄ var volldug.

J Samkūduhuseno var madr sa er hafde ohreinan Diøfuls anda/⁊ kallade vpp harre røddu

og sagde/Hei/Huad høfum vær nu þig Jesus af Nadsareth/ Þu komt ad fyrerfara oss/ eg **F** (*Math. 7*)

veit vel ad þu ert hinn Heilage Gudz. Og Jesus straffade hn̄ og sagde/ Þeige þu og far vt (*Mac. 1.*)

af honum. Og Diøfullen fleygde honum mitt fram̄ i mille þra og for vt af honum/ ⁊ grand- (*5 Dioplodar relsast*)

ade honum ad ongu. Otta slo og yfer alla þa/og tøludust vid sin a mille ⁊ søgdu/Huada or-

de er þtta/ad hn̄ bydur ohreinum Aundum af vallde og Krapte/⁊ þeir fara vt. Og hn̄s ryk-

te barst allstadar vt vm øll nalæg Hierød

Enn er Jesus stod vpp af Samkunduñe/gieck hn̄ i hus Simonar. Vermoder Simonar

var hallden af mykille Køldu. Og þeir badu hn̄ fyrer heñe. Hn̄ gieck til heñar/⁊ baud Køld (*6 Moderkonu Petri misser Køldu*)

unne/og hun forliet hana/ Og jafnskiott reis hun vpp og þionade þeim.

Enn þa Solen var vndergeingen/fluttu þeir til hn̄s/alla þa siuka menn sm̄ marghattad- **G**

ar sotter høfdu. En̄ hn̄ lagde hendr yfer sierhuern þra og læknade þa. Diøflar foru og vt af

mørgum kallande vpp ⁊ søgdu/Þu ert Christur sonur Gudz. Hn̄ hastadi a þa/ ⁊ leyfde þm

ecki ad mæla/þuiad þr vissu þ hn̄ var Christr.

Enn ed dagr var/for hn̄ og gieck vt a eitt Eydebol. Folked leitade ad hm̄/og kom til hn̄s/

og hafde gæt a hønum/ad hn̄ fære eige i fra þm/hnerium hn̄ sagde/Mier byriar og i ødrum

Borgum ad boda Euangeliū vt af Gudz Rÿke/þuiad til þss em eg sendur. Og hn̄ predikade

i Samkunduhusum j Galilea

V.

ENN þad skiede þa et Folkit flyktist ad honum til ad heyra Gudz ord/ og hn̄ sialfur **A**

stod vid Sioen Genesareth/og leit tuø Skip standa vid Sioen/enn Fiskemennerner (*1 Vm veide Fiska i Sionum Genezareth*)

voru stigner af Skipe/⁊ þuodu Net sin. Þa stie hn̄ a eitt Skipet/þ s̄ Simōar var/

og bad ad draga nockut fra lande. Hn̄ sat og kiende Folkenu af Skipenu.

Og sm̄ hn̄ gaf vpp ad kienna/sagde hn̄ til Symonar/Drag þu vt a Diupit/og leyset Net

ydar til Fiskedrattar. Simon suarade ⁊ sagde til hn̄s/Meistare/J alla Nott høfu vær erf-

idat og feingum eckert/enn i þinu orde mun eg mitt Net vpleysa. Og þa er þeir høfdu þat

giort/luckta þr jñe mykla mergd Fiska/og þra Net rifnade. Þeir bentu og sinum Fieløgum

sm̄ voru a ødru Skipenu/ þ þr kiæme og hialpudu þm. Og þeir komu ⁊ hlodu bæde Skip-

en full/so þau suckU ad mestu.

Þa Simon Petrus sa ꝥ/ fiell hn̄ til Knian̄a Jesu/ ⁊ sagde/ Gack fra mier Lauardr/ þui eg em madur Syndugr/ Af þui ad felmtur var yfer hn̄ komen/ ⁊ yfer þa alla sm̄ med honum voru ad þm Fiskedrætte/ er þeir feingu saman/ Lijka eirnen yfer Jacobum og Johañem sonu Zebedei/ lagsmeñ Simonar. Og Jesus sagde til Simonar/ Ottast þu eige/ þuiat hiedā i fra skallt þu menn veida. Og þeir drogu sin Skip ad Lande/ og yfergafu alla hlute og fylgdu honum epter.

Mat. 3. Mar. 1

E Þad skiede og/ þa hn̄ var i eirne Borg/ og sia: Ad þar var madr fullur Vanheilsu. Og þa hn̄ sa Jesum fiell hn̄ fram̄ a sina Asionu/ bad hn̄ og sagde/ DROTTIN/ ef þu villt þa kantu ad hreinsa mig. Og Jesus riette vt sina hond og tok a honum og sagde/ Eg vil/ vert hrein̄. Og jafnskiott huarf vanheilsan af honum. Og hn̄ baud honum ad seigia ꝥ onguum/ helldr gack og syn þig Kieñemoñunum/ og forna fyrer þiñe Hreinsan sm̄ Moyses baud/ þm til Vitnisburdar.

2 Spitelskr madr hreinsast. Math. 7 Leui. 14

Enn er hn̄s rykte barst vijdara vt/ kom margt folk saman honum ad heyra/ og ad læknast af sinum sottum. Enn hn̄ veik sier afuega i Eydemørk og badst fyrer.

D Og ꝥ bar til a einum deige er hn̄ sat og kende/ og þar satu Pharisei og Løgspekingar sem komner voru af øllū Kauptunū vr Galilea og Judea/ og fra Jerusalem/ Og Kraptur DROTTINS gieck fra honum til ad lækna þa. Og sia: Ad menn baru þañ mann a Sæng er jktsiukur var/ og sokttu til at koma honum jnn og leggia fyrer hn̄ fram̄. Og er þr gatu eigi haft hn̄ inn fyrer Folkenu/ foru þr vppa Ræfred/ og lietu hn̄ siga j Sængiñe nidur vm þekiuna/ mitt a mille þra/ fram̄ fyrer Jesum. Og er hn̄ leit þra Tru/ sagde hn̄/ Madr/ fyrergiefist þier Synder þinar. Skriftlærder og Pharisei toku ad hugsa mz sier/ og søgdu/ Hu̇ er þssi sm̄ mæler Gudlastan? Huer ma Synder fyrergiefa nema Gud eirn.

Math. 9 Mar. 2 3 Vm þañ Iktsiuka læknadan

Enn er Jesus fornam þra hugsan/ suarade hn̄/ og sagde til þra/ Huad hugxe þier vont i ydrum hiortum? Huert er auduelldara ad seigia/ þier eru þinar Synder fyrergiefnar / eda ad seigia. Statt vpp og gack? En̄ so ad þier vitid/ ꝥ Mañsins sonr hefur magt til a Jordu/ ad fyrergiefa Syndernar/ sagde hn̄ til ins Iktsiuka/ Þier seige eg/ Statt vpp/ ⁊ tak Sæng þina og gack i þitt hus. Og jafnskiott stod hn̄ vpp þeim asiaondum/ og tok Sængina vpp þa er hn̄ hafde aleiged/ ⁊ gieck i sitt hus lofande Gud. Þeim ognade øllū ⁊ lofudu Gud/ og fylltust af otta ⁊ søgdu/ J dag høfum vær sied vndarliga hlute.

4 Af vallde til at fyrergefa Syndernar

E

Epter ꝥ gieck hn̄ vt/ ⁊ sa þañ Tollheimtumañ er Leui var ad nafne/ sitianda/ ⁊ sagde til hn̄s/ Fylg þu mier epter. Og hn̄ forliet allt/ stod vpp ⁊ fylgdi honū epter. Leui giørde honum mikid Heimbod i sinu huse/ þar var og mikill fiolde Tollheimtumaña/ ⁊ annara þra/ er medr þeim satu til Bordsins. Pharisei ⁊ Skriftlærdu mogludu vid hn̄s Læresueina/ ⁊ søgdu/ Þui ete þier ⁊ drecket mz Tollfektamoñum og Bersyndugum? Jesus suarade og sagde til þeirra/ Þeir þurfa eige Læknarans vid sm̄ heilbrigder eru/ helldr þeir sm̄ siuker eru. Þuiad eige kom eg ad kalla Riettlata/ helldr Synduga til Idranar.

vid Tollbudena

F

5 Kallan Matthei

6 Þui Christus er komen

En̄ þeir søgdu til hn̄s/ Þui fostudu Læresueinar Johañis so opt og bædust fyrer/ so ⁊ lijka Phariseis Læresueinar/ en̄ þiner Læresueinar eta ⁊ dreckar Hann sagde þa til þra/ Meige þier nockut lata Brudgumās syne fasta/ a medā Brudgumen er hia þm? En̄ þr timar mūu kōa at Brudgumanum mun fra þeim kipt/ ⁊ þa munu þr fasta a þeim døgum

G

7 Vm Föstr

Og hn̄ sagde i Epterlijkingu til þra/ Eingen setr bot af nyiu Klæde a gamallt fat/ añars trefur hid nyia ꝥ vpp/ og boten af þui inu nyia fellur eige vid hid gamla. Og eingen lætur nytt Vijn i forna Belge/ añars spreinger hid nyia Vijnit Belgena/ og ꝥ spillist/ en̄ Vijnbelgerner tortynast/ Helldr skal nytt Vijn latast i nyia Belgi/ og mun þa huttueggia foruarast. So er og eingen sm̄ dreckr af hinu gamla ⁊ vilie strax hid nyia/ þuiad hn̄ seiger / Hid gamla er betra.

8 Huerier Gudz ord hrema edr ecke

VI.

A

Enn ꝥ bar til a añan Natijdardag/ ins fyrsta Þuottdags/ ad hn̄ gieck vm sadna Akra/ og hn̄s Læresueinar tindu Axin ofan af Kornenu/ ⁊ atu/ nuāde þau mz høndum sier. En̄ nockrer af Phariseis søgdu til þra/ Fyrer þui giøre þier ꝥ sm̄ eige leyfist a Þuottdøgum? Jesus suarade ⁊ sagde til þra/ Hafe þier eige lesit huad Dauid giørde/ nær hn̄ hungrade sialfan og þa sm̄ mz honum voru? Hu̇nen ad hn̄ gieck jn̄ i Gudz husit/ ⁊ tok skodunarbraudenn og at/ gaf og þeim sm̄ mz honum voru/ þau er onguum leyfdist ad eta nema Kieñemoñum einum. Og

1 Af Þuottdeiginum

einum. Og hn̄ sagde til þra/ Mannsins Sonur er Herra og eirnen Þuottdagsins.

2 Visen hönd læknast a Þuottdeige

Þad skiede og enn a ødrum Þuottdeige at hn̄ geck jn̄ i Samkūduhusit og kiende. Og þar var sa madr s hin hægra hond var a visnud. En̄ Skriftlærder z Pharisei hugdu at/ huert hn̄ læknade a Þuottdøgum/ so ad þr fynde þ huar af þeir mættu hn̄ akiæra. Enn hn̄ merkte vel þra hugsan/ og sagde til mañsins þess sm̄ hondena hafde visnada/ Rijs þu vpp og statt hier mitt. Hn̄ reis vpp og stod þar. Enn Jesus sagde til þra/ Eg spyr ydur at/ Huort hæfer a Þuottdøgum vel ad giøra edr illa? Lifenu ad forda edr tortyna? Og hn̄ leit til allra þra er i kringum hn̄ voru/ og sagde til mannsins/ Riettu vt þina hønd/ Og hn̄ rette hana vt/ enn su hn̄s hond vard so heil sm̄ hin ønnur. Enn þr fylltust af Heimsku/ z toludu til huer vid annan/ huad þr villdu af Jesu giøra.

Math. 10 Marc. 4

3 Kallar þra tolf postula

En̄ þ giørdist a þm døgum/ at hn̄ gieck a eitt Fiall ad bidiast fyrer/ z hn̄ var vm þa nott a bænum til Gudz. Og þa ed Dagr var/ kallade hn̄ sina Læresueina/ og kiøre tolf af þeim/ hueria ad hn̄ nefnde Apostula/ Simon þañ hn̄ kallade Petrum/ z Andream brodr hn̄s/ Jacobum og Johannem/ Philippum og Bartolomuem/ Mattheum og Thomam/ Jacobum son Alphei og Simon sm̄ kalladist Zelotes/ Judam Jacob son/ og Judam Iskarioth huer ad var Suikaren.

Og hn̄ for ofan medr þeim af Fiallenu/ og gieck a eirn slieттan fløt i Mørkiñe/ z flockur hn̄s Læresueina/ og mikill fiølde añars Lydz af allre Judea og Jerusalem/ z vr Tyro z Sidon vid sioeñ/ huerier komner voru honum ad heyra/ og þ þeir lækunudust af sinum sottum/ z at þr sm̄ kuoldust af ohreinum Aundum yrde heilbrigder. Og allur Lydr sockte til honum ad na/ þuiad kraptur gieck vt fra honum/ og hn̄ læknade þa alla.

4 Huerier Sæler eru

Og hn̄ hof sin augu vpp yfer Læresueina sina z sagde. Sæler eru þier Volader þt ydart er Gudz rijke. Sæler eru þier sm̄ hungrader erud nu/ þuiad þier skulut sadder verda. Sæler eru þier sm̄ nu grated/ þuiad þier munut hlæia. Sæler eru þier/ þo ad menn hate ydr/ og fraskilie ydur/ og hallmæle/ og forlegge ydart nafn so sm̄ annars Illuirkia/ vegna Mannsins Sonar/ Fagne þier og glediest a þeim deige. Þui Sia ydart verdkaup er mykit a Himne. Þui þannen giordu og þra Fedr vid Spameñina.

Math. 5

5 Huerier sie Vesaler

Enn þar j mot/ Ve ydr Audigum/ sem hier hafed ydra huggan. Ve ydur sm̄ nu erut saddir/ þuiad ydur mun hungra. Ve ydur sm̄ hlæget nu/ þuiad þier munut æpa og yla. Ve ydr nær ed huer madr lofar ydr/ þuiad so giørdu og þra Fedr vid hina følsku Spameñ.

6 Kiærleikans Bodord

Enn eg seige ydr sm̄ aheyred/ Elske þier ouine ydra/ giøret þm vel til sm̄ ydur hata/ Blessed þa er ydr bølua/ og bidiet fyrer þeim sm̄ ydur misþyrma/ Og huer hn̄ slær þig a eirn kinnvangan/ biod honum og añan fra/ Og huer hn̄ tekur af þier þinn Mottul/ þa ver honum eige þinn Kyrtil. Og huer þig bidur þeim gief/ og huer hn̄ tekur burt huad þitt er/ þ heimt eige aptur. Og so sm̄ þier viliet ad menn giøre vid ydr/ Giøre þier lijka so vid þa.

Og ef þier elskit þa sm̄ ydr elska/ Huer er þa ydar þøck? Þuiad Synduger elska sina elskendur/ Og þo þier giøred þm gott er ydur giøra vel til/ Huer verdr ydar þøck? Þuiad þetta giøra eirnen hiner Syndugu. Og þo þier skipted vid þa/ af huerium þier væntid launa/ Huer verdr þa ydar þøck? Þuiad Synduger byta vid Synduga/ ad þr take lijkt vid lijku. Huar fyrer þa elske þier ouine ydra/ Giøred gott og byted/ einskis þar fyrer væntande/ þa mun ydart verdkaup myket verda/ og þier munut verda syner hins hædsta/ Þuiad hn̄ er godfus vidr ohacklata og vonda.

Math. 7

7 Adskilianlig Bodord

Fyrer þui verit og myskunsamer/ lijka sm̄ ydar Fader er Myskūsamr. Eige sklu þier dæma/ ad þier dæmist eige. Fordæmet eige/ so ad þier fordæmist eige. Fyrergiefet/ þa mun ydr og fyrergiefast. Gefed og ydur skal giefast/ Goda z samanþryckta/ skekna z yferfliotanliga Mæling munu þeir gefa i ydart skaut. Þuiad medur þessare sømu Mælingu huerre þier mælet vt mun ydur aptur mælast.

Math. 5 Math. 7

Og hn̄ sagdi þm eina Epterlijking/ Fær Blindur nockut leidt blindan? falla þeir eige bader i Grofena? Eige er Læresueirnen yfer sinum Meistara. Þui nær ed huer er so sm̄ hn̄s Meistare/ þa er hn̄ algiørdur. En̄ huat sier þu Ogn i þins Broduirs auga/ enn ad þm vagle sm̄ i þinu auga er gaer þu eige/ Eda huernin mattu seigia Brodur þinum/ Broder leyf ad eg drage ognena vr auga þinu/ er þu sier eige sialfr vaglen i þinu auga. Þu Hræsnare/ drag þu fyrst vt vaglen vr þinu Auga/ z sia þa til ad þu drager vt ognena af þins broduirs auga.

Þui eckert gott trie þa ber vondan auogx/ og eckert vondt trie ber godan Auogst. Huert tre mun og kennast af sinum Auexte. Þuiad eige lesa menn saman Fikiur af Klungre/ og eige hirda

eige helldr Vijnber af Skogar ruñe. Godur madur af godum siod sins hiarta fremur gott/og G illur madr af vondum siod sins hiarta fremur illt/Þuiad af gnægd hiartans mæler muñuren. Til huers kalle þier mig Herra/ Herra/og giored eige þ eg seige? Huer hñ kiemr til min/ heyrer mijn ord og giorer þau/ þa mun eg syna ydr ad huerium hñ er lijkur/ Hñ er lijkur þm manne er bygde vpp hus/og grof diupt/og sette þess Grunduoll a Hellusteine. Enn er Vatz hridena giorde/dunde Vatzflodet ad husenu/og matte þ eige hræra/Þuiad þ var grunduallat a Hellusteine. Enn huer hñ heyrer þau og giorer eige/hñ er lijkur þm mañe er bygde sitt hws a Jordu/an grunduolls/ad hueriu Vatzflodet dunde/og þad fiell jafnsnart/z Hrapan þessa huss var mykel.

8 Af auextenum þeckist Tried
9 Epterlyking af einu Bygginga manne

VII.

A ANN þa hñ hafde lycktad sina rædu fyrer folkenu/gieck hñ inn i Capernañ Eñ þion eins Hundradzhøfdingia/lꝯ daud vona/huer ed honum var gedfelldr. Og er hñ heyrde af Jesu/Sende hñ menn af Olldungum Gydinga til hñs/og bad hñ at koma z giora siñ þion heilbrigdan. Enn er þr komu til Jesu/þr gratbæntu hñ z søgdu/Verdr er hñ þss ad þu veiter honum þ/ Þuiad hñ elskar vora þiod/og hefer vppbygt fyrer oss vort Samkundu hus/ Enn Jesus gieck mz þeim þadan.

Matth. 8
1 Þion Hundradz høfdingians verdr heill

Og þa er þr voru eige langt fra Husenu/ sende Høfdingen Vine til hñs og sagde. Herra/Þiaed ydur eige/Þuiad eg em ei verdr ad þu ganger iñ vnder mitt þak/þar fyrer hefe eg z eige reiknat sialfan mig verdugan til þin ad koma/helldr mæl þu ord/ z þa verdur miñ Þion Heill/Þuiad eg em madr Valldenu vndergiefen/hafande vnder mier Hernadar meñ/ og ef eg seige þessū/Far/þa fer hñ/z odrum/ Kom/so kemr hñ/z þion minum gior þetta/og þa giorer hñ þ. Eñ er Jesus heyrde þ vndradist hñ/z sneresst vid/ z sagde til Folksins sm̄ honum fylgB de epter/Sannliga seige eg ydr/ad eg hefe eige fundit þuilijka tru i Jsrael. Og er þeir sm̄ vt voru sender komu aptur til Hussins/fundu þr þañ þion er siukur hafde verit Heilbrigdan.

Þad skiede og epter þ/ ad Jesus gieck til þrar Borgar sm̄ hiet Naim/ og marger hans Læresueinar fylgdu honum/z fiolde annars Folks. Eñ er hñ nalgadist Borgarhlidit/ Sia: ad framliden madr var boriñ vt/einka sonur siñar Modr/z hun var Eckia. Og mykell Borgarmugr gieck vt mz henne. Og er DROTTJN leit hana/hrærdist hñ Myskunar z sagde til heñar/æptu eige. Og hñ gieck þar at/ z ahrærde Børuñar/enn þr ed baru stodu vid. Hñ sagde/Vngmeñe eg seige þier rijs vpp. Og sa reisstist vpp vid er framliden var / z tok ad C mæla/Og hñ fieck hñ aptr sīne Modr. Eñ yfer alla þa kom otte/lofudu Gud z søgdu/Spamadur mikill er a medal vor vpprisen/z Gud hefur vitiad sins Lydz. Og þesse saga barst vt af hm̄ vm allt Judeam z vm øll nalæg Hierød.

2 Af Eckiunnar syne i Naim sem af dauda war vpp waktur

Og allt þetta kunngiordu Johanni hñs Læresueinar. Og Johañes kallade tuo af sinum Læresueinū til sin z sende þa til Jesu/z liet seigia hm̄/Ertu sa ed koma mun/eda eigu vær añars ad bijda? Eñ er þr menn komu til hñs/søgdu þr/Johañes Baptista sende ockur til þin/ z liet seigia þier/Ert þu sa er koma mun/eda eigu vær añars ad bijda? Enn a þre stundu læknade hñ marga af sottum sinum og meinum/z af ohreinum Aundum/z mørgum blindū gaf D hñ syn. Og Jesus suarade z sagde til þra/Gägit/z kuñgiored Johañi huad þier hafit heyrt z sied/þ blinder sia/Hallter ganga/Lijkþraer hreinsast/Dauser fa heyrn/Dauder rijsa vpp/ Fatækum bodast Euangelium/ Og sæll er sa sm̄ eige skamfyller sig a mier.

Mar. 1
3 Johañis sende til Jesum
4 Huer Christus er

Enn er sendebodar Johannis voru burtgeingner/hof Jesus ad seigia til Folksins af Johanne/Huar til foru þier vt i Eydemørk/eda foru þier ad sia Reyruønd af vinde skeken? Eda villdu þier helldr vtfara ad sia mann i miukum klædum pryddan? Siaed: Ad þr sm̄ dyrmæt klæde bera/og at fysn lifa/ eru i Konungs gørdum. Eda huad foru þier ad sia? Villdu þier sia Spamañ? Enn eg kañ ydr ad seigia framar eñ Spamann. Þesse er sa af hueriū skrifad er/Sia: Eg sende miñ Eingil fyrer þinu auglite/sa er tilreida sk veigen fyrer þier. Þuiad eg seige ydr/ad a medal þra sm̄ ad Konu eru fædder/er eingen Spamanna meire enn Johañes Baptista/Eñ sa miñe er i Gudz Rijke/er honum meire.

5 Huer Johannes er
Mal. 3

Og allt þ Folk er tilheyrde/og lijka Tollheimtu menn/riettlættu Gud/z lietu sig skijra mz Skirn Johannis/enn Phariseí og Løgspekingar forsmadu Gudz rad i skrijd vid sialfa sig/og lietu eige skirast af hm̄.

6 Huerier vmsner rust edr ecki

Eñ DROTTJN sagde/Vid huad skal eg jafna mønum þessarar kynslodar/z hueriu

þeir

eru þeir lijker? Børnum þm eru þr lijker sm sitia a Torge z klakar huerk til annars/ z seigia/ Vær piipudum fyrer ydur z þier dønzudut eige/ Vær sungum fyrer ydur vor harmakuæde og þier æptud eige. Þuiad Johannis Baptista er komiñ/ at eige Braud nie drack Vijn/ þo seige þier hñ hafe Diøful/ Mannsins son er og komen at z drack/ og þier seiged/ Siaet: Etaran og Vijndryckiumannen/ vinen Tollheimtumanna z Bersyndugra. Og Speken hlytz so ad riettlætast af sinum Sonum øllum.

7 Riekning og dæme sannrar idranar

Eñ nockur af Phariseis bad hñ at hñ æte mz honum/ Og hñ gieck jñ i Pharisearãs hus/ og settist til Bordz. Og sia: Ad Kona var su i Borginne/ ad Bersyndug var. Og er hun visse ad Jesus sat til Bordz i Phariseárans huse/ hafde hun þangat Smyrsla budk/ og for a bake honum til fota hñs/ og tok ad væta hñs Fætur mz Tarum/ z ad þurka medz Lockū sins Høfudz/ kyste a hñs fætur/ z reid a Smyrslum. F

Eñ þa sa Phariseus sa þ s honū baud iñ/ mællte hñ mz sier z sagdi/ Ef ad þsse være Spamadz/ þa visse hñ huor z huilijk være su Kona er a honum tekz/ þuiad hun er ein Bersyndug Kona. Jesus suarade og sagde til hñs/ Simon/ eg hefe nockut þier ad seigia. Enn hñ sagde/ Seig þu Meistare. Tueir skulldamenn voru nockurs Akur kallz/ eirn var honum skylldugur sm Hundrud Peninga/ eñ annar fimtijge. Og er þr høfdu eigi ad giallda/ gaf hñ þm til badū/ Þui seig nu huor þra er hñ elskar meir. Simō suarade z sagde/ Eg meina ad sa s hñ gaf meira til. Enn hñ sagde til hñs/ Þad vrskurdader þu riett. G

Og hñ snere sier til Konunnar/ og sagde til Simonar/ Sier þu þessa Konu/ Eg gieck iñ i þitt hus/ og þu gafst eige Vatn minum Fotum/ Eñ þesse vætte mina fætur mz Tarum/ og þurkade mz sinum Høfudlockum/ Koss gafstu mier onguan/ enn þesse sidan hun gieck hier iñ hefer hun eigi lint ad kyssa minar Fætz. Mitt høfud smurder þu eige Vidsmiøre/ eñ þsse reid a mina Fætur Smyrslum. Fyrer þ seigi eg þier at heñe fyrergiefast margar Synder/ þuiat hun elskade mikit/ Enn þm sm minna fyrergefst/ hañ elskar midz.

8 Truarinnar Kraptur

Og hñ sagde til hennar/ Þier eru þinar Synder fyrergiefnar. Og þeir toku ad seigia/ s vid Bordet satu/ mz sialfum sier/ Huer er þesse sa er eirnen fyrergiefur Synder? Enn hann sagde til Konunnar/ Þin trua giørde þig holpna/ far i Fride.

VIII.

NAD skiede og epter þ/ ad hñ ferdadist i gegnum Borger og Kauptun/ predikāde og bodāde Euangeliū af Gudz Ryke/ z þr tolf medz honū/ z nockrar þær Konz sm hñ hafde grædt af ohreinū Aundū/ og ødrū sottarferlū/ einkū Maria su er hiet Magdalena/ fra huerre er sio Dioflar høfdu vt farit/ og Johanna Hustru Chusa/ forsionar mans Herodis/ z Susanna/ og margar adrar þær honum veittu af sinum eignum. A

1 Epterlijking af Sædaranum

Enn þa er margt Folk var samankomit/ og þr drifu ad honum vr Stødunum/ sagde hañ i Epterlijkingu. Sa gieck vt er sæde/ ad sa sinu Sæde/ Og þa hñ sæde/ fiell sumt hia veigenū/ z vard fottrodit/ og Fuglar Himins atu þ/ og sumt fiell a Hellu/ Og þa er þ spratt vpp visnade þ/ af þui þ hafde eige vøkuā/ og sumt fiell a medal Þyrna/ og Þyrnen spruttu vpp med og kefdu þui nidur. Sumt fiell i goda Jørd/ og þ vox vpp/ og bar hundradfalldan Auoxt. Þa er hñ sagde þetta/ kallade hñ/ Huer eyru hefer ad heyra/ hañ heyre. B

Eñ hñs Lærisueinar spurdu hñ ad/ huer ed være þesse Epterlijking? Huerium hañ sagde. Ydur er vnt ad vita leynda doma Gudz Rijkis/ enn þm ødrum i Epterlijkingum/ so ad siaande/ þa siae þeir eige/ og aheyrande skilie þr þ eige.

2 Vtskyring Epterlijkingarinnar Math. 13 Marc. 4.

Enn þesse er Epterlijkingen. Sæded er Gudz ord/ Eñ hiner vid veigen/ eru þr sm heyra/ eñ eptera þa kemur Diøfullen/ og tekur ordit vr hiørtum þra/ so ad þr true eige z verde holpner. Enn hiner er a Hellunna/ eru þr/ nær þr heyra þ/ þa mztaka þr þ mz fagnade/ z hafa þo eige rot neina/ Vm stundarsaker trua þr/ og a freistunar tima þa falla þeir fra. Enn þ sm fiell a millum Þyrnanna/ eru þr sm þ heyra/ og velkiast i sorgum/ Audæfum og girndum þessara lifdaga/ kefiast so/ og færa onguan Auoxt. Enn þ sm j goda Jørd fiell/ eru þeir sem heyra ordit/ og hallda þui j godu og sidsømu hiarta/ z færa Auoxt i þolinmæde. C

3 Vt af predikunar Embætte

Enn eingen kueiker a Liosenu/ og byrger þad i Kiere/ eda setur þad vnder Beck/ helldur setur hñ þ a Kiertahallden/ so ad þr sm þar inngannga siae Liosit. Þuiad eckert er so hulit/ ad eige verde opinbert/ og eckert so leynt ad eigi kunngiørist og i auglios kome. Fyrer þui giæted

ad huer

ad/huernen þier heyrid. Þuiat þeim ed hefur honum mun giefast/Og huer hellst eige hefur/ fra honum mun burt takast/eirnen þ hn̄ meinar sig hafa.

Enn Moder hn̄s og Brædr komu til hn̄s/og gatu eige fundet hn̄ fyrer Folkenu. Og hn̄ var þ vnderuisat/Moder þin z Brædr eru vte/z vilia sia þig. Enn hn̄ suarade og sagde til þra/Min Moder z miner Brædr eru þeir/ sm̄ Gudz ord heyra z giera.

4 Huerier ad eru Christi Brædur

Og þad bar til a einum Deige/ad hn̄ stie sialfr a Skip z hn̄s Læresueinar/ Hn̄ sagde þa til þra/Føru vær yfer vm þennan Sio. Og þr leystu fra Lande/ enn er þeir sigldu/sofnade hn̄. Og þar kom Huirfeluindr a Sioen/so ad fyllte vnder þeim/og þeim la vid Køpun. Þa

Math. 8 Marc. 5

D geingu þr ad hon̄u/vaktu hn̄ vpp z sogdu/Meistare/ Meistare/vær forgongū. Enn hn̄ stod vpp z hastade a Vinden og a Siafarolldun̄ar/Og þær sefuduſt/z giorde Logn. Hann sagde til þra/Huar er ydar tru? Enn þeir ottuduſt þ z vndruduſt/seigiande sin a mille/Nú ætle þier ad þesse sie/þuiad hn̄ bydur Vinde z Vatne/z þau hlyda honum. Þeir sigldu þa til þeirrar Bygdar huar Gadarem biuggu/huer ed liggr jafngegnt Galilea.

5 Sioꝛarbylgiur sefast

Og þa hn̄ stie af Skipe a Land/rann i mote honum madr nockr vr Borgin̄e/s hafde hafde Dioful vm langa tyma/og klæddist eige fotum/var z eige i husum/helldr i daudra manna leidū. Enn er hn̄ leit Jesum/fiell hn̄ nidr fyrer hon̄u/kallade vpp hærre roddu z sagde/Huad a eg mz þig Jesus sonur Gudz ins hæsta? Eg beide þig at eige kuelier þu mig. Enn hn̄ baud ohreinum Anda at hn̄ fære vt af honum/þuiad hn̄ hafde vm langa æfe hn̄ kualit. Hn̄ var z bunden Jarnuidium/og i Fiotrum varduettur/enn ad slitnum bondunum var hann reken af Dioflenum i Eydemork.

6 Dioꝼulodr madur frelsast af Dioflunum

E Jesus spurde hn̄ ad z sagde/Huert er nafn þitt? Hn̄ sagdi/Legion/þuiad marger Dioflar voru i hn̄ farner. Og þeir badu hn̄ ad ei skipade hn̄ þm at fara i Vnderdiupet. Enn þar var mikil Suinahiord a bite vm Fiallit/og þr badu hn̄ at leyfa sier at fara i þau. Og hn̄ lofade þeim þ. Þa foru Dioflarner vt af mannenum/z hlupu i Suinen/og Hiorden fleygde sier mz einu ahlaupe i Sioen og drecktist þar. Enn er þeir sau þ sm̄ hiordena geymdu/flydu þr z kun̄giordu þ i Borgena z j Þorpen.

Suina Hiorden

Þa geingu þr vt ad sia/huad skied var/z komu til Jesu/fundu man̄en/af huerium Dioflarner hofdu vt farit/sitianda klæddan z heiluita/til fota Jesu/z þm cade þ. Enn þr s þ hof du sied/kyntu þeim huernen sa en Diofulode var heilbrigdr orden. Og allr mugur Gadareni Bygdar badu hn̄/ad hn̄ vike burt fra þeim/Þuiad þeir voru af myklum otta halldner. Hann stie þa a Skip/ og snere aptur. Enn sa madr sm̄ Dioflarner voru vt af farner bad hn̄ ad hn̄ mætte vera hia hon̄u/Enn Jesus liet hn̄ fra sier/z sagde/Far aptr i þitt hus/z seig hue mikit Gud veitte þier. Og hn̄ for z predikade vm alla Borgena hue myked Jesus hafde hm̄ giort.

F Þad skiede og er Jesus kom aptur/ad Lyduren mztok hn̄/þuiad aller bidu hans. Og sia Madur kom þar sa er Jairus var ad nafne/z sa var Samkunduhussins Hofdinge. Hn̄ fiell til fota Jesu og bad hn̄/at hn̄ geinge i hn̄s hus/þuiad hn̄ atte sier einka Dotter nær tolf ara gāla/og hun var ad dauda komen. Og er hn̄ gieck þangat/þa þreyngde Folket ad hm̄

Jairus Math. 9 Marc. 5

Kona var þar og nockr/sm̄ haft hafde blodfall i tolf ar/huer ed vt hafde z giefet Læknurum sina alla Aleigu/og vard þo af onguum grædd/Hun gieck a bak til/og snart falld hans klæda/z jafnsnart stemdist hen̄ar Blodlæt. Jesus sagde/Nú er sa er mig snerti? Enn þa aller neitudu/sagde Petr z þr ed mz hm̄ voru/Meistare/Folket þreynger z þiakar ad þier/z þu seiger/Huer snart mig? Jesus sagde/einhuer hefur snortid mig/þuiad eg kienne Krapt vt af mier geingen. Enn er Konan sa/ad þ var eige hulit/kom hun skialfande z fiell fram̄ fyrer fætur hn̄s/z kun̄giorde fyrer ollu Folke/ fyrer hùia sok ed hn̄ hafde hn̄ snorted/z huersu hn̄ hafde jafnsnart heil ordit. Enn hn̄ sagde til hen̄ar/Vert glod min Dotter/þin trua giorde þig holpna/ far i Fride.

Math. 9 Marc. 5. 7 Blodfall stillist var Kunu

G Og er hn̄ talade enn þetta/kom nockr til Samkunduhussens Hofdingia/ seigiāde hm̄/Þin Dotter er læten/omaka hn̄ eige. Enn er Jesus heyrde þ/suarade hn̄ z sagde vid Fodr Stulkun̄ar/Hrædst eigi þu/Tru helldr/þa verdr hun heilbrigd. Og er hn̄ kō ad Husenu/lofadi hn̄ ei neinum jn̄ ad ganga mz sier/nema Petre Jacobo z Johan̄e/z Fodr z Modr Stulkunnar. Enn þeir grietu aller/og syrgdu hana. Hn̄ sagde þa/Grated eige/þuiad hun er ei daud/helldur sefur hun. Og þeir dæradu han̄/ þuiad þr vissu ad hun var læten. Enn hn̄ rak þa alla vt/og tok i h… …nnar/kallade og sagde/Stulka/statt vpp. Og hennar Ande kom aptur/z hun stod jafnsn… …kipade og ad giefa henne ad eta. Hennar Forelldrum felmtrade vid/enn hn̄ bau… …a ongum fra huad giorst hafde.

8 Dotter Jairi uppreist af Dauda

IX.

Math. 10 / Math. 6

1 Vtsending Postulanna mz sierligar bodaner

ENN Jesus kallade saman þa tolf er Postular nefnduſt/ ⁊ gaf þeim krapt ⁊ matt yfer alla Dioſla/ ⁊ ꝥ þeir læknudu Sotter/ sende þa ⁊ vt ad predika Gudz Rijke/ ⁊ at græda ſiuka/ ⁊ sagde til þra/ Þier ſkulut eckert bera mz ydr a veg/ huorke Staf nie Toſku/ eige Braud nie Peninga/ ⁊ þier ſkulut ei hafa tuo Kyrtla. Og i huert ꝥ hus sem þier inngangit/ þa bliſit þar þa̅gat til þier fared i burt þadan. Og sa huer er medtekr ydr eige/ þa gangit vt vr Borg þre/ ⁊ hriſtid dupt af fotum ydar/ til vitnisburdar yfer þa. Þeir geingu vt ⁊ ferduduſt i giegnum Kauptun/ bodande Gudz rijke/ ⁊ læknande allſtadar.

2 Herodes hrædiſt af ryktinu Jesu

Enn er Herodes Fiordungshøfdinge heyrde ꝥ allt/ huad er hn̄ giørde/ vard hn̄ hræddr/ Af þui ad af ſumum ſagdiſt ꝥ Johan̄is være af dauda riſin̄/ enn af ſumum ꝥ Elias være auglyſtur/ enn af ødrum ꝥ eirn af gømlu Spamønnum være vppaptur riſin̄. Herodes sagde/ Johan̄em liet eg afhøfda/ Enn huer er þeſſe af hueriu̅ eg heyre þuilikt? Og hn̄ fyſtiſt at ſia hn̄.

Math. 14 / Marc. 6 / Joh. 6.

Postularner ko̅u aptr ⁊ ſkyrdu honu̅ fra huad myckla hlute ed þr høfdu giort. Og hn̄ tok þa til ſijn/ ⁊ veik afuega i Eydemørk þrar Borgar s̄ hiet Bethſaida. Og er Folkit vard þſſ vart/ dro ꝥ epter honu̅. Og hn̄ mztok ꝥ/ ⁊ talade fyrer þm af Gudz Rijke/ læknade ⁊ þa s̄ þſſ þurftu. Enn er lijda tok a dagen/ geingu þr tolf til hn̄s/ og søgdu honum/ Lat Folket i fra þier/ ad ꝥ gange i þau Þorp og Kauptun er hier eru i kring/ at herbergia ſig/ ⁊ leita ſier ad fædu/ Þuiad vær erum hier a Eydemørku. Enn hn̄ sagde/ Gefe þier þeim ad eta. Þeir søgdu/ Vær høfum eige meir en̄ fim̄ Braud/ ⁊ tuo Fiſka/ nema vera meige/ at vær førum ⁊ kaupu̅ fædu þeſſu øllu Folke (En̄ þar var nær fim̄ þuſund mans) Hn̄ sagde þa til ſin̄a Læreſueina/ Latid þa ſetta ſig i lag/ fim̄tigum saman. Þeir giørdu og ſo/ ſettu ſig nidr aller samt. Hn̄ tok þa þau fim̄ Braud og tuo Fiſka/ leit til Himins/ giørde þacker/ ⁊ braut ſundr/ fieck ſinum Læreſueinum/ ad þeir legde fyrer Folkit. Þeir neyttu/ ⁊ vrdu aller ſadder. Þad var og vpptekid er þeim hafde afgeingit af leifunum/ tolf Karfer fullar.

til þeirra

3 Fim̄ þuſu̅d man̄a ſødd

4 Huer Christus hann ſie

Þad giordiſt ⁊ þa hn̄ var eirn/ ⁊ badſt fyrer/ ⁊ hn̄s Læreſueinar hia honum/ ad hn̄ ſpurde þa ad/ ⁊ sagde/ Huern ſeiger Folkit mig vera? Þeir ſuørudu ⁊ søgdu/ Þeir ſeigia þu ſiert Johannes Baptiſta/ enn adrer/ Elias/ enn ſumer ſeigia/ ꝥ eirn af inum fyrrum Spamøn̄um ſie vppriſin̄. Hn̄ sagde til þra/ Nu̅n ſeige þier mig vera? Simon Petrus ſuarade og sagde/ Þu ert Chriſtur Gudz. En̄ hn̄ haſtade a þa/ baud þm ad þr ſegde ꝥ ei neinu̅/ Og sagde/ ꝥ man̄ſins ſyne bære margt ad lijda/ ⁊ forſmadr ad verda afØlldungum/ Ken̄emannahøfdingium ⁊ Skriptlærdum/ ⁊ liflaten verda/ ⁊ a þridia deige vpp ad riſa.

5 Fyrſta þyrer ſógn vm hn̄s dauda og vppriſu

6 Vt af Kroſſenu̅ og Offsoknum

Hn̄ sagde þa til allra/ Ef nockur vill mier epterfylgia/ hn̄ afneite ſialfum ſier/ ⁊ take a ſig ſin̄ Kroſſ huersdagliga/ ⁊ fylge mier epter. Þui huer et ſinu life vill biarga/ han̄ tyner þui. En̄ huer ſinu life tyner minna vegna/ hn̄ giører ꝥ holpit. Þui huad gagnar ꝥ man̄enu̅/ þo hn̄ hreppe allan Heim/ enn glate ſialfum ſier/ edur ſkade ſialfan ſig? Þui huer han̄ feilar ſier min ⁊ min̄a orda/ þeſſ mun Man̄ſins ſonur feila ſier/ þa hn̄ kiemr i Dyrd ſinne/ ⁊ Fødur ſins ⁊ heilagra Eingla. En̄ eg ſeige ydr ſannliga/ ad nockrer af þeim hier ſtanda/ ſmacka eige daudan/ þangat til þr ſia Gudz Rijke.

Math. 17 / Marc. 8

7 Forklaran Chriſti a Fiallenu

Þad ſkiede og epter þeſſa rædu/ nær atta døgum/ ad hn̄ tok mz ſier Petrum / Jacobum og Johan̄em/ ⁊ gieck vppa Fiallet ad bidiaſt fyrer. Og þa er hn̄ badſt fyrer/ vard hn̄s Andlitz mynd øn̄ur/ og hn̄s klæde huit og ſkinande/ Og ſia: At tueir menn tøludu vid han̄/ huerier ed voru Moyſes ⁊ Elias/ ſm̄ ſauſt i birtunne/ ⁊ tøludu vm hn̄s vtfør/ hueria hn̄ munde fullkomna til Jeruſalem. Enn Petur ⁊ þeir er voru mz honum/ voru miøg ſuefnþunga. Og er þeir vøknudu/ ſau þeir hn̄s Dyrd/ og þa tuo menn er hia honum ſtodu

Þad vard og þa er hiner voru fra honum vikner/ ad Petur sagde til Jeſu/ Meiſtare/ gott er oſſ hier ad vera/ ⁊ giørum hier vpp þriar Tialldbuder/ Þier eina/ Moyſe eina/ Elie eina/ Og hn̄ viſſe eige huad hn̄ sagde. Enn þa hn̄ talade þetta/ kom ſky/ ⁊ ſkugde yfer þa. Og þr ottuduſt er ſkyed leid yfer þeim. Og rødd kom vr Skyenu er sagde/ Þeſſe er ſonur minn elſkuligur/ Heyred honu̅. Og i þui er Rødden vard/ fundu þeir Jeſum einanſaman. Og þr þøgdu og søgdu eige neinum fra þui/ a þeim døgum huad þr høfdu ſied.

Math. 17 / Marc. 9

Þad ſkiede og annars dags er þeir foru ofan af Fiallenu/ at margt Folk rann i mote honu̅. Og ſia: Ad madr i bla̅d folkit/ kallade vpp ⁊ sagde/ Meiſtare eg beide þig/ Sia til Sonar mins/ Þuiad hn̄ er minn einka ſon/ Og ſia: Ad andin grijpur hn̄/ þa emiar hn̄ vpp jafn

snart

snart/hrifur hann mz frodufalle/ ⁊ varla skilst hn̄ vid hann/þa hn̄ hefer slited hn̄/Og eg bad þina Lærefueina ad þeir ræke hn̄ vt/og þeir gatu eige. Þa suarade Jesus ⁊ sagde/O þu hin frahuerfa og vantruada Kynslod/Huersu leinge þa skal eg hia ydr vera og lijda ydr? fær þu hingat son þinn. Og þa hn̄ kom til hn̄s/hreif Diøfullen hn̄ og sleit. Enn Jesus straffade hinn ohreina Anda/ og læknade Pillten/og fieck hn̄ Fødur sinum/Enn þeim ognade øllū vid Gudz mikiluirke/Enn er aller þeir vndrudust ꝥ allt huad hn̄ giørde/sagde hn̄ til sinna Lærefueina/Setied þessa rædu i hiørtu ydar/Þuiad þar mun koma at mannsins son mun seliast i manna hendr. Eñ ꝥ ord vnderstodu þeir eigi/ ⁊ ꝥ var hulit fyrer þeim/so at þeir skildu ꝥ eigi

F Og þeir ottudust ad spyria hn̄ at þui sama orde.

8 Diøfulodu mador læknast

9 Ein auñur pyri etsögn vm hn̄s Dauda

Eñ sa þanke hofst þra a mille/Huer þra munde mestur vera? Og þa er Jesus sa þra hiartans þanka/þreif hn̄ Barn/ ⁊ sette ꝥ hia sier/og sagde til þra/Huer hellst er medtekur þuilikt Barn i minu nafne/sa medtekur mig/ ⁊ huer hn̄ medtekur mig sa mztekur þañ er mig sende. Enn sa ydar sm̄ minstur er allra/hn̄ mun mikill verda.

10 Þrattan Lærefueinaña

Johañis suarade þa ⁊ sagde/Meistare/Vær saum þañ er rak Diøfla vt i þinu nafne/og vær fyrerbudum honum ꝥ/þuiad hn̄ fylgde þier eige epter medr oss. Jesus sagde til hn̄s/Fyrerbiodet hm̄ ꝥ eige/þuiat huer hn̄ er ei mot oss/ sa er mz oss.

Mar. 9.

E Eñ ꝥ skiede þa þeir dagar voru fullkönader/ er hn̄ skyllde vppnemast/ snere hn̄ siñe Asiā at ganga til Jerusalem.Og hn̄ liet sendebod fara fyrer sinne augsyn/Þeir foru ⁊ geingu iñ i Samuerskan Kaupstad/at þeir reiddu þar til fyrer honum. Enn þeir ed þar voru toku eigi vid honum/af þui hn̄ hafde snuid sinne Asian/at reisa vpp til Jerusalem. Enn er hn̄s Lærefueinar Jacobus og Johannes sau ꝥ/sogdu þeir/Villtu Lauardr/þa viliū vier seigia/ at Elldur kome af Himne/og fortære þeim/lijka sm̄ at Elias giørde. Eñ Jesus snere sier vid/hastade a þa ⁊ sagde/Vite þier eige huers anda syner þier erut? Þui mañsins sonur er eige kōen til þss at Fyrerfara Sælū maña/helldr þær at frelsa. Og þr geingu burt i añad Kauptun.

11 Seinasta reisan Christi til Jerusalem

12 Reide Lærefueinaña strappast

Þad skiede og er þeir voru a veigenum/ad nockur sagde til hn̄s / Eg vil fylgia þier epter huert hellst þu fer. Jesus sagde til hn̄s/Refar hafa Holur/ ⁊ Fuglar Himins Hreidur / enn Mannsins son hefer eige huar hn̄ meige sinu høfde athalla. Hn̄ sagde ⁊ til eis añars/ Fylg þu mi^r ept^r. Eñ sa sagde/Herra/ Lofa mier fyrst at gāga ⁊ greftra Fødr miñ. Jesus sagde til hn̄s/Lat þa daudu grafa sina enu daudu/eñ þu gack ⁊ boda Gudz Rijke

13 Fatækten Christi

Math. 8

Og annar sagde/Herra/eg vil þier epterfylgia/enn lofa mier þo fyrst ad seigia þeim mina burtfør/sem eru i minu huse. Jesus sagde til hn̄s/Eingen sa er þrijfur siñe hende at ardrenum/ ⁊ lijtur a bak sier aptur/er hæfeligr Gudzrijkis.

X.

A EN epter þad vtualde DROTTIN ⁊ adra siøtijgu/ og sende þa vt pørum saman fyrer sier/i allar þær Borger og alfur er hn̄ villde koma. Og sagde til þra/Ad søñu er Kornskeran mykel/enn Verkmennerner fæer/Þui biddied Herran Kornskerunnar at hn̄ sende verkmenn i sina Kornskeru/Fare þier Siaet: Eg sende ydur so sm̄ Lomb a medal Varga/berit eige Pung/nie Tosku/ ⁊ eige Sko/Heilsit ⁊ ongum a Stræte/ ⁊ i huert ꝥ hus þier iñgangit/þa seiged fyrst/Fridr sie i þessu huse/Og ef þar er Sonur Fridarins/þa huilist ydar Fridur yfer honum/Eñ ef eige er/ þa snyst hn̄ til ydar aptur. Blijfit i þui sama huse/ etid ⁊ dreckit huad þar veitist/þuiad verdr er verkmaduren siña launa.

1 Jesus sendir þa Siøtijger Lærefueina vt

Math. 10

B Eige skulu þier rafa Hus af huse. Og j hueria Borg s̄ þier iñgangit/ ⁊ þr medtaka ydr/ þa etid ꝥ s̄ fyrer ydr verdr fram̄ sett/Og læknet siuka þa s̄ þar eru/Og seiged þm/Gudz Rijki er nalægt ydur. Eñ ef þier gangid j nockra Borg þar þr medtaka ydur ei/ gangit vta hennar Stræte/ ⁊ seigit/Eirnen þad dupt sm̄ lodde a oss vr yduare Borg/ hristum vær af a ydur/ Þo sku þier vita ad Gudz rijke var nalægt ydr. Eg seige ydur/ꝥ Sodoma mun bæreligra vera a þeim deige/eñ þre Borg

2 Refsing þra sm̄ ordit þorsma

C Vei þier Chorazim/Vei þier Bethsaida/Þuiad ef skied hefde i Tyro ⁊ Sidon þau krapta verk/sm̄ hia ydur hafa giørd verit/hefde þeir fordum setid i Seck ⁊ Øsku/ ⁊ giørt so Jdran. Þo mun Tyro ⁊ Sidone bæreligra vera a efsta Dome/ enn ydr. Og þu Capernaum s̄ vpp hafen ert allt til Himins/munt nidursøckua til Heluitis. Huer ydr heyrer/hn̄ heyr^r mier/Og huer ydur forsmar/hn̄ forsmar mig/Enn huer mig forsmar/hn̄ forsmar þañ er mig sende.

Enn þr siøtijger komu aptur mz fagnade/ ⁊ søgdu/Lauardr/Eirnen hafa Diøflar oss

 vnder

vndergiefner verit i þinu nafne. Hn̄ sagde til þra/Eg sa Andskotan so s̄ Elding hrapa af Himne. Siaed eg gef ydur valld til ad stiga yfer Hoggorma ⁊ Flugorma/⁊ yfer allan krapt Ouinarins/⁊ ydꝛ mun eckert granda meiga/Enn þo skulu þier eige glediast af þssu/þ Andar ner eru ydur vndergefner/Helldꝛ fagnet af þui/ þ ydar nøfn eru skrifut a Himnum

D

3 Þackargiörd fyrer Euangelium

Og samstūdis gladdist Jesus i Anda/⁊ sagde/Eg prijsa þig Fader ⁊ DROTTIN Himins og Jardar/ ad þu hulder þta fyrer Spekingum ⁊ Foruitringū/ ⁊ opinberader þ Smælingium/Ja at sønnu Fader/þuiad so þocknadist þ fyrer þier. Aller hluter eru mier i hendur feingner af minum Fødur. Eingen veit huer ed Sonuren er nema Faderen/eda huer ed Faderen er nema Sonuren/og huerium ed Sonuren vill þ opinbera.

Mat. 13.

Og hn̄ snerist til sinna Læresueina/⁊ sagde þeim sierdeilis/Sæl eru þau Augu s̄ sia huad þier siaed. Þuiad eg seige ydꝛ/þ marger Spamenn ⁊ Konungar villdu sied hafa huad þier siaed ⁊ sau þ eige/⁊ heyra huad þier heyrit/⁊ heyrdu þ eige

E

4 Huernen madur ødlist eilijft lif

Og sia: Ad nockꝛ Løguitringꝛ stod vpp/freistade hn̄s ⁊ sagde/Meistare huad sk eg giøra so ad eg eignist eilijft Lijf? Enn hn̄ sagdi til hn̄s / Huad er skrifad i Løgmalenu? Huernen les þu? Hn̄ suarade ⁊ sagde/Elska skalltu DROTTIN Gud þiñ af øllu hiarta þinu/ og af allre Ønd þiñe/⁊ af øllum mætte þinum/⁊ af øllu Hugskote þinu/ Og Naunga þiñ sem sialfan þig. Hn̄ sagde þa til hn̄s/riett suarader þu/giør þ ⁊ muntu lifa. Eñ hn̄ villdi riettlæta sialfan sig/⁊ sagde til Jesu/Huer er þa minn Naunge?

5 Af þeim sem fiell a medal Ræningia

Eñ Jesus suarade ⁊ sagde/Madur nockur for fra Jerusalem ofan til Jericho/⁊ hrasade i bland Ræningia/huerier ed rændu hn̄ klædum ⁊ lemstrudu hn̄ Sarum/geingu burt ⁊ letu hn̄ þar epter halfdaudan liggia. Eñ so bar til ad Kiennemadur nockꝛ for ofan sama veg/ Og er hn̄ leit hn̄/ gieck hn̄ fram̄ hia honum/Lijka ⁊ Leuiten þa hn̄ kom nær þm stad/⁊ er hn̄ sa hañ gieck hn̄ og fram hia. Enn Samuerskꝛ madur ferdadist ⁊ kom i nand hm̄/ Og er hn̄ leit hn̄ sa hn̄ aumur a honum/gieck ad ⁊ batt vm Sar hn̄s/hellande i þau Vidsmiøre og Vijne/ og lagde hn̄ a sinn Eyk/⁊ flutte til Herbergis/gaf ⁊ giætur ad honum. Enn añars dags ferdadist hn̄ burt/og tok vpp tuo Peninga og fieck Husbuandanum/⁊ sagde / Haf gæt a honum/og huad hellst þu leggꝛ meira vt/þa skal eg borga þier nær eg kem aptur / Huer þeirra þriggia synest þier vera þess Naunge s̄m hrasadꝛ var i bland Ræningiaña? Eñ hn̄ sagde/Sa er myskunsemdina giørde a honum. Þa sagde Jesus til hn̄s/Far þu ⁊ giør slijkt hid sama.

F

6 Af þeim tueimꝛ Systrū Maria og Martha

Enn þ skiede er þr ferdudust/at hn̄ gieck iñ i nockut Kauptū. Og sū Kuinna er Martha hiet mꝛtok hn̄ i sitt hus. Og hun atte þa Systꝛ er Maria hiet/huer ed sette sig fyrer fætꝛ Jesu/⁊ heyrde hn̄s Ord/Eñ Martha braust miog fyrer ad þiona honū. Hun gieck ad ⁊ sagde/ Lauardꝛ/Hirder þu ei vm þ at Syster min lætꝛ mig einasáan þiōa? Seig heñe ad hū hialpe mier. Enn Jesus suarade ⁊ sagde til heñar/Martha Martha/þu ert so ahyggiufull ⁊ mædist i mørgu/eitt er þo naudsynligt/Maria hefer kiøret sier gott hlutskipte / huad er eige skal fra heñe takast.

G

XI.

A

1 Vt af Bæninne

2 Drottinlig bæn

HAd skiede/ed hn̄ var i nockrum stad/ad bidiast fyrer. Og er hañ gaf vpp/ þa sagde eirn af hn̄s Læresueinum til hn̄s/Lauardꝛ/kenn þu oss ad bidia/lijka s̄ Johañes kiende sinum Læresueinum. Hn̄ sagde þa til þra/Nær þier bidiet seiget so. Fader vor/sa þu ert a Himnum. Helgist nafn þitt. Tilkome rijke þitt. Verde þiñ vilie/so a Jørdu s̄m a Himnum. Gef oss i dag vort dagligt Braud. Og fyrergief oss vorar skullder/suo s̄m vær fijrergiefum vorum skulldunautum. Og leid oss eige j Freistne. Helldꝛ leys oss fra jllu.

3 Iduglig skulu menn bidia

Hn̄ sagde til þra. Huer ydar s̄m hier hefꝛ vin/⁊ fer til hn̄s vm Midnætte/⁊ seiger honū/ Vinꝛ/ lana mier þriu Braud/þuiad Vinur miñ er komen af leid til min/⁊ eg hefe eige þ eg meige fram fyrer hn̄ setia. Og hiñ s̄m fyrer jnnan er suarar ⁊ seiger/Giør mier eige Onad/ þui Dyr eru luktar/⁊ Børn min eru i Suefnhuse hia mier/⁊ eige get eg vppstadit/ad fa þier þau. Eg seige ydꝛ/ef hn̄ stendꝛ eige vpp ⁊ fær honum þau/ fyrer þ ad hañ er Vinꝛ hn̄s/ Þo mun hn̄ fyrer saker hn̄s leiduligrar brekunar vppstanda/⁊ fa honum so miket s̄m hn̄ þarf:

B

4 Aminning til Bænahalldsins

Og eg seige ydꝛ/Bidiet/⁊ mun ydur gefast/Leited at/⁊ munu þier fiña/ Knyiet a/⁊ mun fyrer ydꝛ vpplokit. Þuiad huer ed bidꝛ/hn̄ mun odlast/ huer ed leitar hn̄ fiñur/ ⁊ hū ed aknyr fyrer honum lykst vpp. Enn huer Fader er sa af ydꝛ/ ef Sonuren bidꝛ vm Braud/ad hn̄ gefe honum Stein þar fyrer? Eda bidie hn̄ vm Fisk/giefur hañ honum nockut Hoggorm fyrer Fisk

er Fiskr? Eda ef hn̄ bidur vm Egg/ad hn̄ riette ad honum Flugorm þar fyrer? Þui ef þier sm̄ vonder erut kuñit godar giafer at giefa Sonum ydar/myklu meir þa mun Fader ydar af Himnum gefa þeim heilagan Anda er hn̄ bidia.

Og hn̄ rak vt Diøful þañ er Dumbe var. Og þ skiede er Diøfullen var vtfaren/at hiñ Mallause talade/og folkit vndradist þ. Enn nockrer af þeim søgdu/Fyrer Belzebub Diøfla høfdingia/þa drÿfur hn̄ Diøfla vt. Adrer freistudu hans/z sokku ad honum/ epter Teikne af Himne. Eñ er hn̄ sa þra hugreñingar/sagde hn̄ til þra/Huert Rÿke sm̄ i sialfu sier er sūdurþyckt/þ mun eydast/z huert hus mun yfer añat hrapa. Og ef Andskoten er i sialfū sier sundurþyckur/Huernen ma hañs Rÿke þa standast? Fyrst þier seiget mig fyrer Belzebub vt reka Diøfla. Nu ef eg a fyrer Belzebub Diøfla vt at reka/Fyrer huern rekast þr þa vt af Sonum ydrum? Fyrer þui verda þr z ydrer Domendr. Eñ ef eg rek vt Diøfla medur Gudz Fingre/Ad søñu kemr þa Gudz Rÿke til ydar

C

5 Af Dumbū og Diøfulodum

6 Rikit Christi og Andskotans

Nær ed sterkr Hertÿiadr vardueiter sitt Fordyre/ þa er allt mz mak huad hn̄ a. Eñ þa er añar honum yfersterkare kemr/z yferuiñur hn̄/z suipter hn̄ øllum Herklædum/a huer hn̄ treyste/z sūdurskipter so hn̄s Herfange. Huer hn̄ er ei mz mier sa er i mote mier/ Og hu hn̄ dregr eige saman mz mier sa sundurdreifer.

Nær ohreiñ Ande fer af mannenum vt/reafar hn̄ vm þurra stade/leitar ad huild z fiñur eige. Þa seiger hn̄/Eg vil huerfa aptur i hus mitt huadan eg for vt. Og er hn̄ kemur/fiñur hn̄ þ af Soplimum hreinsad. Þa fer hn̄ og tekr mz sier siø adra Anda/honum verre/z er þr eru þar jnnkomner/byggia þr þar/ z verdur so þess mans hid sidara/ verra hinu fyrra.

D

7 Riettlater lukast ad syndga ad nyiu

Mar. 11.

Enn þ skiede/er hn̄ talade þetta/hof nockr Kona vpp sina rødd z sagde til hn̄s. Sæll er sa Kuidr er þig bar/og þau Briost er þu mylkter. Enn hn̄ sagde/Huad vm þ. Sæler eru þr s̄ heyra Gudz ord z vardueita þau.

Eñ er Folkit flyktist þar ad/tok hn̄ at seigia/Kynslod þesse er ein vond Kynslod/ hun girnist Teikn/og henne gefst eckert Teikn nema Teikn Jona Spamans/Þuiat lÿka sm̄ Jonas var Teikn Niniue Borgar/so mun Mannsins son verda Kynslod þssare. Drottning Sudur ættar mun vpprisa a efsta Dome mz møñum þessarar Kynslodar z fordæma þa/Þuiad hun kom af ydstum Takmørkum Jardar at heyra Speke Salomonis. Og siaet: Hier er meir enn Salomon. Meñ Niniue Borgar munu z vpprisa a efsta dome medr þessare Kynslod z muñu hana fordæma/ Þuiad þr giørdu Jdran vidr Predikan Jonas/ z siaed: Hier er meir eñ Jonas. Eingen tendrar Liosit z setie þ i leyne/eda vnder Mæleask/helldr a Liosastiakan/so ad þeir sm̄ innganga siae Liosed. Lios þins Likama er augat/þui ef þitt auga er einfallt/so er þinn Likame allur skiær/Eñ ef auga þitt er Strakr/þa er eirnen þiñ Likame Myrkr/þui sia so til/ad Lios þ sm̄ i þier er/sie eige Myrkr. Nu ef allr Likame þiñ er skiær/eige hafande nockurn myrkuan Part/suo blÿfur hn̄ allur skiær/og mun vpplysa þig suo sm̄ Leiftran Elldingar.

8 Auitan Pharise is þat þr girnast Teikn

E

9 Af Predikunar Embætte

Og er hn̄ var slÿkt at mæla/þa bad hn̄ nockr Phariseus at hn̄ æte middags verd hia sier/ Hn̄ gieck jnn z sette sig til Bordsins. Eñ er Phariseaaren sa þ vndradist hn̄/ er hn̄ þuo sier eige fyrer Maltÿdena. Eñ DROTTIN sagde til hn̄s/Þier Pharisei/hreinsit nu hid ytra/ Bikara og matdiska/enn yduart ed iñra er fullt mz ræn z Jllsku. Þier Þussar/Er eige so/ at sa ed giørde id ytra hn̄ giørde eirnen hid jñra? Eñ huad vm þ/gefet þo Olmusu af þui s̄ til er/ og siaet at þa er ydur allt hreint.

Math. 23

10 Auitan Phariseanna Hræsne

F

Vei ydr Phariseis sm̄ tiundit Myntu gras z Ruthu z allt Kalgresi/z sneidit suo hia Dome Gudz og Riettlæte/Þui þta byriar at giøra/eñ hitt eigi epter ad skilia.

Ve sie ydur Phariseis/ sm̄ elskit hin fremstu Tignar Sæte j Samkundu husum/og kuediur a Torgum.

Vei sie ydr Løgspekingum/Phariseis/z Hræsnurum/þui þier erut sm̄ hulen Leide Framlidinna/yfer huerium at menn ganga z þeckia þau eige.

Þa suarade nockr Løgspekinga z sagdi til hn̄s/Seiger þu þetta eirnen til Hædungar vid oss? Enn hn̄ sagde/Og ydr Løgspekingum sie Vei/þui þier hladit a meñ þeim byrdum/er þr giefa ei borit/og sialfer þier snertid eige þær byrdar einum fingre ydar.

Vie ydr/þuiad þier vppbyggit Spamañaleiden/enn Fedr ydrer lifletu þa. Ad søñu þa vitne þier þad/og samsinnit so verkum yduara Fedra/þuiad þeir aflÿfudu þa/ eñ þier vppbyggid leide þra.

11 Strapp þeirra Skriptlærdu

G

Fyrer þui seiger/Speken Gudz/Eg mun senda til þra Spameñ z Postula/z suma af þm

munu

Math. 23
2 Par. 24

munu þeir deyda/enn suma ofsoknum sækia/so ad krefiest af þessare Kynslod Blod allra Spamaña þui vthellt hefer verit fra grunduallan Veralldar/ allt fra Blode Abels z til Blods Zacharie/huer ed liest i mille Alltaris z Musterisins. Ad vÿsu seige eg ydr ad þ mũ krefiast af þessare Kynslod.

Math. 23

Ve sie ydrLøgspekingum/þui þier berit Lyckil Vitskuñar/eñ komit þo eige sialfer þar iñ og hamlit þeim ed þar vilia jñganga.

Eñ þa hũ hafde þuilijkt til þra talad/toku Løgspekingar til z Pharisei þũgliga at þrengia at hm̃/ z vielsamliga hñ at mørgu atspyria/veitande hm̃ vmsat/z leitudu vid at jaga þ nockut af hũs munne/er þr mættu hñ vm kilia.

XII.

1
Pharis̃eis Swrdeig ad vordast

ENN er mykell og otøluligr Lydr flycktist þar saman/ so at naliga trad huer annan vnder/hof hñ vpp og sagde til sinna Lærisueina/J fyrstu vaktid ydur fyrer Swrdeige Phariseorum/ huad er hræsne/ Þuiad eckert er suo hulit at ei verde auglióst/nie nockut so leynt ad eige vitist/Fyrer þui huad þier seiget i Myrkrum/þ mun i Liose heyrast/z huad þier i Suefnhusum huijsled i Eyra/mun a ræfrum vppe predikat **A**

2
Huggun i Krøfne og Ofsoknum

Enn eg seige ydr Vinum minum/Nrædist eige þa sm̃ Likaman aflÿfa/ z eptr þ fa þr eigi meira adgiørt/Enn eg vil syna ydr huern þier skulut hrædast/Nrædist þañ/sm̃ epter þ er hñ hefer liflatid/þa hefr hñ mackt til ad seda i Neluite/Ad vÿsu seige eg ydr/þa hrædist hñ. Seliast eige fim̃ Skogarþrester/tueimr Peningum/z eirn af þeim er eige gleymdr fyrer Gude/So eru z øll høfut hær ydar talen. Fyrer þui skulu þier eige ottast/þuiad þier erut dyrre eñ marger Skogar þrester. **B**

3
Af Gudlostunar Synd

Enn eg seige ydr/huer hellst hñ vidurkenner mig hier fyrer mønnum/þañ mũ Mannsins son vidurkienna fyrer Einglum Gudz/Enn huer hñ af neitar mier hier fyrer mønnum/ honũ mun af neitad verda fyrer Gudz Einglum. Og huer ed talar ord i giegn Gudz syne/ þa mũ honum fyrergiefast/Enn huer hñ hæder ad Neilogum Anda/hm̃ skal eige fyrergefast

Math. 10
Math. 12

Enn nær þeir draga ydr inn i Samkunduhus/og fyrer sina Yferbodara z Valldzmeñ/þa veret eige hugsiuker vm/huernen/eda hueriu þier skulut suara/eda huad þier skulut seigia/Þui ad heilagr Ande mun fræda ydr a sømu stundu/huad ydr byriar ad seigia

4
Agirne ad vordast

Enn nockr af Folkeniu sagde til hũs/Meistare/Seig Brodr minum/at hñ skipte vid mig Arfleifd miñe. Enn hñ sagde hm̃/Þu madr/Nuer sette mig fyrer Domara eda Arfskiptismañ yfer ydr? Og hñ sagde til þeirra/ siaet til/og varit ydr vid allre Agirne/þuiat eingenn lifer þar af/þ hñ hafe mykel Audæfe. Og hñ talade þa eina Epterlÿking til þra z sagde. **C**

Audugr madr nockr var sa/ hũs Akr ed fært hafde friofuã Auoxt/hñ hugsade þa mz sier z sagde/Nuad sk eg til giøra? Eg hefe ei þ hur eg meige minũ Auexte i safna/Og sagde/Þad vil eg giøra/eg vil mina Nlødu nidr rÿfa/ z giøra vpp adra meire/z safna þãgat ollu þui er mier hefer groed/z so minũ Audæfũ/z þa mũ eg seigia til Salu miñar/Sala min/ þu hefur mykeñ Aud samãdreiget til margra æra/ huil þig nu/ et z dreck/haf z alls nægter/ Eñ Gud sagde til hũs/Þu dare/a þssare Nott mũu þr þina Sæl af þier krefia/Og huers verdr þ þa er þu hefur tilreidt? So er mz þm er sier draga siod saman/z eru eigi j Gude rÿker.

og verk glod

Math. 6
5
Buksorg og hugsyke fyrerboden

Þa sagde hñ til sinna Lærisueina/Fyrer þui seige eg ydr/Stured eige fyrer lifdøgum ydr huad þier skulut eta/Og eige fyrer lÿkama ydar/hueriu hñ skule klædast. Lÿfet er meira eñ Fædan/og Lÿkamen meire eñ Føten. Nygged at Nrøfnunum/þeir sa huerke nie vppskiera/eige hafa þr hlødu nie Kiallara/z þo fæder Gud þa. Myklũ mun meire eru þier þo Fuglunum.

Enn huer ydar fær mz sinne Nugsyke aukit leingd sina Alin einne? Þui ef þier orket eige hins minsta/Nuar fyrer sture þier þa fyrer hinu edru? Nugleidit hũnen Liliugrøsen vaxa/þau vinna eige nie spiña/Eñ eg seige ydr/ þ Salomon i allre sinne Pryde/var ei so skryddur sm̃ eitt af þeim. **D**

Nu fyrst Gud skryder so þ gras er i dag stendur a Akre/ z a morgun verdur i Baksturofn lated/myklu meir mũ hñ þo klæda ydr/o þier vesaltruader. Þier skulut z eige epterspyria huad þier etid/eda drecket/z eige hefia ydur hatt/Þuiad epter þessu ollu sæker Neiden þiod Veralldar/Enn Fader ydar veit vel ad þier þurfet þessa vid. Þui leited fyrst ad Gudz Rÿke/z hũs Riettlæte/ z mun ydur þa allt tilfalla.

Nrædst eige

Hrædst eige þu veskul hiørd/þuiad þad þocknadist Fødur ydar at giefa ydr Rijket. Seliet huad þier hafet/z gefet Olmusu. Giørit ydr z þa Secke/er eige elldast/z þañ Siod er eigi minkar a Himnum/at huerium Þiofar fa eige komist/ne Melur skorit. Þui huar ydar Siodur er/þar er z ydart hiarta

E Ydrar Lendar sie vmgyrdtar/z logande Lios i Høndum ydrum/veret og lijker þm moñum er bida epter sinum Lanardrottne/huenar hñ mune aptur koma af Brullaupum/so ad þa hñ kiemur z ber/sie strax fyrer honum vpplokit. Sæler eru þr Þionar/hueria ed(þa er Herrã kemur)finnur hñ Vakande. Sannliga seige eg ydr/ þ hñ mun vpp sijtta sig/lætur og þa til Bordz sitia/geingr fyrer þeim og þionar.

6 Bodan/ad meñ skule waka og wera athugal lauser

Og þo ef hñ kome/a añare Eykt eda a hiñe þridiu/z fiñe þ lika so. Sæler eru þr Þiõar. Enn þ skulu þier vita/at ef Husbonden vissi a huerre stundu ed Þiofuren kiæme/þa vekte hñ z liete eige grafa sitt Hus. Fyrer þui verit z reidubuner/þuiad Mañsins Sonur mun a þre stundu koma/er þier ætlit eige.

Math. 14

Þa sagde Petur til hñs/Herra/Seiger þu þessa Epterlijking til vor/eda til allra? Enn DROTTIN sagde/Hue mykels er vert vm truañ z Forsialañ Fyrersionarmañ/huern ed Herran setur yfer sitt Heimkyñe/at hñ gefe þeim j tijma siñ mællkan verd? Sæll er sa Þion

F sm̃ hñs Herra finnr so giørande/þa ed hñ kemr. Sañliga seige eg ydr/ þ hñ mun setia hañ yfer allt huad hñ eignast. Eñ ef sa same Þion seiger j hiarta sinu/Herra miñ giører duøl a ad koma. Og tekr ad beria Viñumenn z Ambatter/z at eta z drecka/z sig Drucken ad giøra. Og þa kemr Herran þess Þions a þm deige er hñ vonar eige/z a þre stundu er hñ veit eige/og skipter honum sundr/z leggr hm̃ sin laun medr o truudum.

Math. 14

Eñ huer sa Þion er veit sins Herans vilia/z bio sig eige til/giørde z eige epter hñs vilia/ hñ mun mykla refsing fa/Eñ sa hñ veit eige/ z giører þ Hegningar er vert/hann mun miñe Hirting fa. Þuiad þm sm̃ myket er veitt/ af honum æskist myket/ og huerium myket verdr j hendr sellt/af hm̃ heimtist myket.

G Eg kom at snæra vpp Elld a Jordu/huad eg giarna villda/at hñ bryñe nu þegar/Eñ eg hlyt mdr mz Skijrn ad skijrast. Og huersu eg þreyngiunst þangat til hun fullkomnast/Meine þier ad eg kiæme ad senda Frid a Jordu? Eg seige ydr/Nei/helldr sundurþyckiu. Þuiad hedan fra munu fim̃ verda j einu huse sundurþycker/þrir i mote tueimr/z tueir i mote þremr. Faderen mun verda i mote Synenum/z Sonuren i mote Fødurnum/Moduren i mote Dotturinne/z Dotturen i mote Modurenne/ Og Moder konu mas i moti Sonarkonuñe/z Sonarkonã j mote Modurkonu Mañsine.

7 Aminning vm hneykslan osamþyckis

Enn hñ sagde til Folksins/Huenær þier siaed Sky vppganga i Vestri/þa seige þier jafnskiott at Regn kome/z þ skier/z nær þier siaet Suñanvind blasa/þa seige þier hita ØDa/Þat skier. Og þier Hræsnarar/asynd Himins z Jardar kuñe þier at profua/Eñ þui profue þier ei þennan tijma sm̃ nu er? Eda fyrer þui dæme þier eige af sialfum ydur/ huad riettuijst er?

Enn nær þu geingr mz þinum søkudolg fyrer Valldzmañiñ/ þa kosta kapps a veigenum ad þu loser þig fra honum/at eige drage hñ þig nockut siñ fyrer Domaran/z Domaren selie þig Refsaranum/z Refsaren kaste þier so i Dyplytzu. Eg seige/ þ eige fer þu vt þadan/þar til þu borgar/eirnen hiñ sijdasta skarf.

8 Vm brodurlige forlykun

XIII.

A ENN i þañ sama tijma voru þar nockrer vid/ er kuñgiørdu hm̃ fra þeim i Galilea/ huerra Blode Pilatus hafde blandat vid þeirra Forner. Jesus suarade z sagde til þra/Meine þier ad þesser Galilei være fyrer øllu Galileis Synduger/ þott þr þyldu þetta? Eg seige ydr/Nei/Helldr ef þier giøret eige Jdran/þa fyrerfarist þier lijka aller/Eda meine þier ad þr ætian a hueria Turnen j Silo ahrapade z drap/hafe sakader veret framar øllum moñum er byggia til Jerusalem? Eg seige ydr/Nei/Helldr ef þier giøred eige Jdran/munu þier eirnen aller fyrer farast.

1 Jdranar aminning

2 Ogn Jdranar lausum

B Enn hñ sagde þm þessa epterlijking/Nockr madr var sa er Fikiu trie hafde plantad i sinũ Vijngarde/Hñ kom z leitade Auaxtar a þui og fañ eigi/ Þa sagdi hñ til Vijngardz fægarans/Sia: Nu i þriu ar hefe eg ærliga komit z leitad Auagstar af þessu Fikiutrie/z funded eige/høgg þ þui af/Huar til hindrar þ gardlendit? Enn hñ suarade z sagdi til hñs / Herra/ Lofa þui ad standa þetta ærit/þar til eg gref vm þ/z læt ad myke/ef þ villde so Auoxt færa/ enn ef eige/þa høgg þ eptera af.

3 Hñ hotar þm sm̃ ei giø a Auext Jdranarinnar

4 Jesus læknar þa Konu sem xviij ær var Krept

Og hann kende i Samkundu huse þa a Þuottdeige/ Og siaet: Ak þar var su Kona er haft hafde Krankleiks Anda j attian ær/ z hun var biug/ z mz ongu mote þa gat hun vpplitit. Enn er Jesus leit hana/ kallade hann hana til sin/ z sagde til hennar/ Þu Kona/ vert laus af Kranklæme þinu/ z lagde hendr yfer hana. Og jafnskiott riette hun sig vpp z dyrkade Gud. Þa suarade Yfermadr Samkunduhussins/ z þycktist vid/ þat Jesus læknade a Þuott døgum/ z sagde til Lydsins. Sex dagar eru þr/ a huerium ed hæfer ad vinna/ Þui kome þier eigi a þm at læta lækna ydr/ enn eige a Þuottdeige.

5 xm Þuottdagz Helgamna

DROTTJNN suarade hm z sagde/ Þu Hræsnare/ Leysir eige huer ydar eirn a Þuottdeige/ Naut sitt z Asna af Basi/ z leider til Vatz? Enn skyllde þesse eige leysast a Þuottdeige sem þo er Abrahams Dotter/ af þui bande er Andskoten hafde hana fiatrat. Sia: J attian ær. Og er hun sagde þetta/ skømmudust sin aller hans Motmælendr/ og allt Folkit gladdist yfer þm øllum dyrdaruerkum er af honum giørdust.

6 Lyking af Mustardzkorne

Hann sagde þa/ Huerium er Gudz Ryke lykt/ z huiu skal eg þui saiafna? Lykt er þat Mustardzkorne/ þui madr tok z varpade i Grasgard sinn/ þat spratt vpp og vard mikit Trie/ og Fuglar Himins hreidrudu sig vnder þess Kuistum.

7 Af Surdeige

Og enn sagde hann/ Huerju skal eg samlykia Gudz Ryke? Lykt er þat Surdeige þui er Kona tok z meingade vid þria mæla Miøls/ þar til at þat Syrdist allt. Og hann geck i gegnum borger z Kauptun/ z kendi/ z giorde sina reisu til Jerusalem.

8 Af uisdkapan Gydinga og mz tekningu Heidinna Þioda

Enn þar sagde nockr til hans/ Herra/ Meinar þu eigi ad þr sie faer er hialpast? Enn hann sagde til þra. Keppet epter jnn ad ganga vm hid þrengua hlidet/ þuiad marger(þat seige eg ydur)sækia til þar jnn ad ganga z fa eige getat/ Og i fra þui ed Husbondin er jnngeingen og hefer dyrnar apturlucktar/ þa take þier til þar fyrer vtan ad standa/ z a Dyrnar at knyia/ so seigande/ Herra/ Herra/ luktu vpp fyrer oss/ Hann mun suara z seigia til ydar/ Eige þecke eg ydr/ eda huadan þier erut.

Þa munu þier hefia vpp z seigia/ Vær hofum eted hia þier z druckit/ z a Strætum vorum kender þu. Enn hann mun þa seigia/ eg seige ydr/ þat eige kenne eg ydr/ huadan þier erut/ Fared fra mier aller/ þier jllgiørda menn/ þar mun vera op og tannagnistran. Nær þier siaet Abraham z Jsaac z Jacob z alla Spamenn i Gudz Ryke/ enn ydr vtrekna. Og þeir vr Austre og

Psal. 5 Matth. 8

Vestri/ Nordre z Sudre munu koma/ z til Bordz sitia i Gudz Ryke. Og siaet: At þr sem voru sidaster verda fyster/ z þr ed eru fyster verda sydaster.

9 Fyrersegn vm Christi Dauda/ og Jerusalem Foreydslu

A þm sama deige geingu nockrer af Phariseis jnn/ z sogdu hm/ Haf þig burt og gack hiedan/ þuiad Herodes vill aflyfa þig/ Hann sagde til þra/ Fare þier z seiget þm Ref/ Siaet: Ad eg rek vt Dioffla z fullgiøre Lækningar i Dag z a Morgun/ enn a þridia deige lyd eg vnder lok. Huad fyrer þat? Þo byriar mier i Dag z a morgun/ z næsta dag epter at ganga. Þuiat þat fær eige skied/ ad nockr Spamadr farist vtan i Jerusalem

Jerusalem Jerusalem þu sem aflyfar Spamennena/ z gryter þa steinum er til þin verda sender/ Huersu opt hefe eg viliat samansafna Sonum þinum? Lyka sem Hæna sinu hreidre vnder Vænge sier/ z þier hafet eigi viliat. Siaet: Yduart hus skal ydur þui eyde latid verda. Enn eg seige/ Pad eige munu þier mig sia þar til þat kiemr er þier munut seigia/ Blezadr sie sa/ er kemr i nafne DROTTJNS.

XIIII.

1 Ef a Þuottdeige meige lækna

Og þat skiede ad Jesus gieck a Þuottdeige jnn i hus nockurs þess sem var yferkodare Phariseorum/ braudz ad neyta/ þr hofdu z vørd a honum/ Og sia. Ad madr nockr sa Vatzsott hafde var þar framme fyrer honum. Jesus anzade z sagde til Løgspekiga z Phariseis/ so seigande/ Leyfest nockut at lækna a Þuott døgum? Enn þr þøgdu vid. Hann tok þa a honum/ z læknadi hann/ z liet burt fara/ Suarade z sagde til þra/ Huers ydar Asne eda Naut sem fellur i Pytt/ Er þat eigi jafnsnart vtdreigit a Þuottdeigi? Og þr gatu honum ønguu þar til suarad.

Enn þessa epterlyking sagdi hann til Bodzmannanna/ þa hann merkti huernen þr matust epter hinum fremstum sætum/ z sagde til þra/ Nær þu verdr boden af nockrum til Brudlaups/ þa set þig eige i hin ædstu sæte/ Kann skie/ ad annar eige værligre enn þu sie boden af honum/ z kome sa sem þier baud z honum/ seigi til þin/ Gef þessum Rum/ Og hlioter þu þa mz Kinnroda ad hallda hinn ydsta sess. Helldr nær ed þu verdr boden/ þa far z set þig j hid ydsta sæte/ so ad nær sa kemur er þier baud/ z seige til þin/ Vinr þoka þier vppbetr/ Og mun þier þa virding

veitt fyr

veitt fyrer þinum Sessunautum. Þuiad huer sig sialfur vpphefur/ hn̄ skal nidurlægiast/og huer sig sialfur lægkar/hañ skal vpphefiast.

2 Huerium Gesta madr skle bioda

E Hn̄ sagde þa til hn̄s er honum hafdi bodit/Nær þu helldr Middagzverd edr Kuelldmaltid/ þa skalltu eigi bioda Vinum þinum nie Brædrum/eige Frændum þinū nie Nagrōnum þm sīn Rijker eru/at eige biode þr þier heim til sin aptr/z sie þier þa endurgolldid/ Helldr nær þu giorer heimbod/þa biod Fatækum Vonudum/Holltum z blindum/z muntu sæll verda/ Þuiad þeir hafa eige til þier aptur ad luka/eñ þ mū þier endurgolldit verda i vpprisu riettlatra.

3 Vm þa myklu Kuelldmaltijd

Enn er þetta heyrdi nockr af þm er til Bordsins sat/sagde hn̄ til hn̄s/Sæll er sa madur sm̄ D etur Braud i Gudz Rijke. Enn hn̄ sagde til hn̄s/Nockurs konar madr var sa er giorde mykla Kuelldmaltijd/z baud mørgū til heñar. Og sende vt sinn Þion vm Kuelldmalstijman/ad hn̄ segde þo Bodzmønnunum/Komet/þuiad allt er nu reidubuet. Enn þr toku þa aller til/huer epter annan/at afsaka sig. Hin̄ fyrste sagdi til hn̄s/Bugard keypta eg/og hefe eg þui þørf ad fara vt z sia hn̄/eg bid þig afsaka mig. Og añar sagde/sm̄ Akneyte keypta eg/ z fer eg nu vt ad reyna þau/eg bid þig afsaka mig. Hin̄ þridie sagde/ Konu hefe eg festa/ fyrer þui E ma ege ei koma. Og þionustumaduren kom aptur/ z vnderuisade þ sinum Herra.

Þa vard Husbonden reidr/og sagde til sins Þions/Far snarliga vt a Stræte z gøtr Borgariñar/z leid Volada Vanada/Blinda z Hallta hingat jñ. Og Þionen sagde/Herra/ þat er giørt huad þu skipader/z þo er enn meira rūm. Og Herran sagde til Þionsins/Far þu vt a Þiodbrauter/ og vm Tungarda/z naudga þm hier jñ at koma/so mitt hus verde fullt. Eñ eg seige ydr þ /at eingen þra mañā sm̄ Bodner voru munu smacka mina Kuelldmaltijd.

Math. 10

4 Huerier ad sieu Christi Lærisueinar

Eñ margt folk gieck mz honū/ Og hn̄ snere sier vid og sagde til þra/Ef nockr kemr til min F og hafnar eige Fødur sinum og Modr/ Konu og Børnum/ Brædrum z Systrum/ z þar til sinu eigen Life/hn̄ fær eige min̄ Lærisueirn verit. Og huer hann ber eige sinn Kross z fylgier mier epter/sa gietur eige min̄ Lærisueirn verit

Þui huer ydar sm̄ Turn vill vppbyggia/Situr hn̄ eige adr og samanreiknar Kostnaden? Huad þarfligt er/og huert hn̄ hefer til nækta/ so ad nær eptera er hn̄ hefer grunduollen lagt/ gete hn̄ ei fullgiort hn̄/z aller þr þ sia taka at dæra hn̄/ z seigia/ Þesse madr tok ad byggia/ G og gat eige vid loket. Eda huer Konungur geingr vt ad hallda Orustu/giegn ødrum Konunge/Situr hn̄ eige adr z hugsar vm mz sier huert hn̄ getur mz tiu Þusunder runnet i mote honū er mz tuttugu Þusunder kemr til hn̄s? Enn ef eige þa sender hn̄ bodskap vt/þa þegar hinn er þo fiarlægur/ og bidr hañ þess sm̄ fridsamligt er. So og lijka sierhuer ydar sm̄ eigi afseiger øllu þui hn̄ eignast/fær eige minn Lærisueirn verit.

Salltid er gott/Eñ ef Salltit dofnar/mz hūu krydde þier þa? Þuiad þ er þa hūke a Tū iørd nie i tadhauga þarfligt/helldr verdur þui vtuarpad. Huer eyru hefer ad heyra hn̄ heyre.

XV.

1 Ap omælanligre Gudz Myskun kallāde alla til Idranar

A ENN aller Tollheimtumeñ og bersynduger nalægdust hn̄/ ad heyra honum. Og Phariseí og Skriptlærder møgludu/ og søgdu/ Þesse medtekr Synduga og etur medr þeim. Enn hn̄ sagde þessa epterlijking til þra/z sagde/Huer er sa i bland ydr/sm̄ hefur hundrad Sauda/og ef hn̄ tyner einum af þm/Forlætur eigi hn̄ niu z Niutigu/i Eydemørku/og fer epter þeim er tyndist/þangat til hn̄ finnur hn̄? Og nær hn̄ hefur hn̄ fundet/leggr hn̄ hn̄ vpp mz fagnade sier a herdar/kemr heim z samankallar Vine z Nagrañā/z seiger til þra/Samglediest med B mier/þuiad eg hefe min̄ Saud aptur fundit/sm̄ tapadr var. Eg seige ydur/ad lijka suo mun Føgnudr vera a Himnum yfer einum Syndugum þm er idran giører/meir enn yfer þm niu og Niutigu Riettlatum/er eige þurfa yferbotar vid. Eda huer su Kona ed hefur tiu Peninga/og ef hun tyner einum/Kueiker hun eige Lios/z sopar husit/z leitar vandliga/þar til hun finnr hn̄? Og nær hun hefer fundet hn̄/samankallar hun Vinkonur sinar z Grañkonur/og seiger/Samglediest mier/þuiad eg hefe minn Pening aptur fundet/huerium eg hafda tynt. Lijka so seige eg ydr/at Føgnudr mun vera fyrer Einglum Gudz/ yfer einum Syndugū/þeim yferbot giører.

Matth. 18 Infra. 19

C Og hañ sagde/Nockr madr var sa er hafde tuo Syne/z hin̄ yngre af þm sagde til Fødur sins/Fader/ gef mier þa deilld af Godzenu s mier ber. Og hn̄ skipte medr þm Gotzenu. Og innan færra daga/þa dro hinn yngre Sonuren allt til samans/z reiste sidā langt burt i fiarlægt Rijke

2 Dæme Gudz storrar Myskun ar medtakande Synduga til Jdranar

3 Lærdom og dæme rettrar Jdranar

lægt Rijke/og forfærde þar sinu Gotze j eydsluligum lifnade. Og epter er hañ hafde ollu D
soad/giordist megnt hungr j þui sama Rijke/so hñ tok Vesolld at þola. Nañ for og hiellt til
hia einum Borgare þess Rijkis/ Og sa sende hñ vta sinn Bustad at hñ gætte þar Suina/hñ
fyste ⁊ sedia siñ Maga af drafe/þui er Suinen atu/ ⁊ eingen gaf hm̃.

Enn hñ komst þa vid ⁊ sagde/Nue marger Leigumenn/þa eru j mins Fodurs huse/ þr ed
hafa nægd a Braudum/eñ eg ferst j Hungri þssu. Þui skal eg vppstanda/⁊ fara til Fodur
mins/⁊ seigia til hñs/ Fader/ eg syndgade j Himenin ⁊ fyrer þier/þui er eg eige verdugr ad
kallast þinn Sonur/gior mig þui sm̃ eirn af þinum Leigumonnum. Nañ reis vpp ⁊ kom til
Fodur sins. Og er hñ var enn langt i burt þadan/leit hñ Fader hñs /⁊ sa aumr a honum/ E
hliop at ⁊ fiell vm hals honum ⁊ kyste hñ. Eñ Sonuren sagde til hñs/Fader/ eg syndgade j
Himenin ⁊ fyrer þier/ af þui em eg nu eigi verdugr ad kallast Sonur þiñ. Enn Faderiñ
sagde til Þiona sinna/Berit strax hingad hid ædsta klædi og færit hñ j/og gefit hring a hñs
Hønd/og sko a hñs fætur/sækit aliñ Kalf og slatrid/⁊ neytum so ⁊ verum Kæter/Þuiat þssi
miñ Sonur var daudr/ og endurlifnadi/hñ tyndist ⁊ er nu funden. Og þr toku at glediast

4 Huggun ad sa[m] fortapade som tekst til nadar

5 Hræsne hins elldra sonar

Enn hñs hinn Elldre Sonur var a Akre/⁊ er hñ kom ⁊ nalgadist husit/ heyrde hñ Kuedskap/ og Danzlæte/ og kallade eirn af þionustumonnunum til sijn/ og spurde huat þtta være. F
Sa sagde hm̃/ Broder þiñ er komiñ/og slatrade Fader þiñ oldum Kalfe/þ hñ fieck hñ heilañ
aptur. Eñ hñ þycktist vid/ og villde eige jñganga. Þa gieck Fader hñs vt og baud hm̃. Enn
hñ suarade og sagde til Fodur sins/Sia! Nue mørg ar þiona eg þier/⁊ alldrei eñ yfergiefet
þin Bodord/og þu gafst mier enn alldrei Kid/so at eg mætte medr minum Vinum gladr vera
Enn nu er þesse þinn Sonr komen/huer ed hafdi sualt sinu godzi/medr Portkonum/ þa slatrader þu honũ alin Kalf. Eñ hñ sagde honũ/Sõ miñ/þu ert jafnã hia mier/⁊ allt huad mitt
er/þa er þitt/þui ætter þu nu ad vera kætur/og godsinnadr/þ þsse þinn Brodr var daudur ⁊
endurlifnade/hñ tyndist ⁊ er apturfunden.

XVI

1 Um þañ Ranglata Raadzmañ

ENN hñ sagde til sinna Læresueina/Audigr madr nockr var sa sm̃ sier hafde Rædzmann/og sa vard rægdur vid hñ/sm̃ hefde hñ fargat hñs Godze/Og kallade hñ til A
sin og sagde til hñs/Huernen heyre eg þtta af þier/Giør reikning þinnar rædzmeñsku/þuiad þu matt eige hiedan af rædzmensku hafa. Enn Rædzmadur sagde med
sialfum sier/Huad skal eg tilgiøra þa minn Herra suipter mig Rædsmenskuñe? Eige dugie
eg ad grafa/enn eg skømunst at bidia. Eg veit huad eg skal giora/ nær ad eg verd affettur
Rædzmeñskunne/so þ þr mztake mig i sin hus

2 Ranglig umhyggia fyrer stundligum hlutum enn gleymande þeim eilifu

3 Skipañ huernen madr skule Aud æpanna neyta

Hñ samankallade og lijka/alla skullda menn sins Herra/ ⁊ sagde til hins fyrsta/ Huersu B
myket ertu skylldugr minum Herra? Hñ sagde/Hundrad Tuñur Vidsmiors. Nañ sagde þa
til hñs/Tak þitt Bref/set þig ⁊ skrifa strax fimtige. Epter þ sagde hñ til annars/ Eñ ertu
myket skylldugr? Sa sagde/Hundrat Trog Hueitis. Þa sagde hñ til hñs/Tak þitt Bref ⁊
skrifa attatige. Og Herran lofade þañ ranglæta Rædzmañ/þ hñ hafde so forsialiga giort/
Þuiat syner þessarar veralldar eru kiænare sonum Liossins j sinne Kynslod. Og eg seige ydr/
giøred ydr Vine af hinum Rangferduga Mammon/so nær ed ydur þrotar/ad þr mztake ydr
i eilijfar Tialldbuder.

4 Agirnd at Fordast

Huer trwr er i minstu/sa er ⁊ trwr j myklu. Og huer Rangsnuen er i litlu/hñ er ⁊ rangferdugr i myklu/ Þui ef þier erut eige truer i hinũ rangferduga Mammon/ Huer trwer ydur C
þa til þess sm̃ sannarligt er? Og ef þier vorut eige trwer i annarligu/Huer mun giefa ydr þa
huad ydart er? Eingen Þion getur tueimr Herrum señ þionad/Þui annadhuort hafnar hñ
þm eina og elskar hiñ annan/eda þydist þañ eina ⁊ forsmar hiñ añan/Þier gieted eigi Gude
þionat ⁊ so þm Mammon.

Enn þr Pharisei heyrdu allt þta/sm̃ Agiarner voru/ ⁊ dærudu hñ/Þa sagde hñ til þra/
Þier erut þr huerier sig riettlæta fyrer monnũ/enn Gud þecker hiortu ydar/Þuiad huad hætt D
er hia moñum/þ er suiuirduligt fyrer Gude.

Math. 9
Marc. 5.
Math. 19

Løgmalit ⁊ Prophetarñ spadu allt til Johañem/eñ vpp fra þui bodast Gudz Rijke fyr' Euãgeliũ/⁊ suerhuerier meñ giora þui ofurefle. Eñ liettfelldara er ad Himen ⁊ Jord forgãge/eñ
eirn Titill af Løgunum falle. Huer sina Eigenkonu forlætur og giptist annare/sa dryger
Hor/Og huer ed giptist þre sm̃ fra manne er skilen hñ dryger Hor

Nockur mann Rijkur var þar/sa er klæddist mz Perl ⁊ Purpura/ ⁊ at dagliga skinande

Kræser

Kraser. Og þar var eirn Þurfamadr sm̄ Lazarus var ad nafne/ huor ed vte lꝏ fyrer hn̄s dyrum fullur Kauna. Og hn̄ fystist ad sedia sig af þm Molum sm̄ fiellu af Bordum hins Rỹka/ Og eingen gaf honum nockut. Helldur komu Hundar ⁊ sleiktu hn̄s Kyle. Enn so vard at hinn Volade do/ og var boren af Einglum i fadm Abrahams/ Hiñ Rỹke andadist lỹka/ ⁊ var jardadur.

5 Vm þañ Rỹka mann og þatæka Lazarum

F Og sm̄ hn̄ var j Heluijte ⁊ Kuolunum/ þa hof hn̄ vpp sin augu/ ⁊ leit Abrahā langt burt/ og Lazarum j hn̄s fadme/ þa hropade hn̄ ⁊ sagde/ Abraham fader/ myskuna mier/ ⁊ send Lazarum ad hn̄ drepe hinufremsta sins fingurs i Vatn/ og kiæle Tungu mina/ þuiat eg kuelst i þssum Loga. Og Abraham sagde til hn̄s/ Hugleidtu Sonr/ ad þu mzttokst þiñ goda j lỹfe þỹnu/ Lazarus þar i mot sitt hid vonda. Þui hlytur hn̄ nu at huggast/ eñ þu at kueliast. Og fram yfer allt þtta/ er j mille vor ⁊ ydar mykit huelf stadfest/ so ad þr sm̄ vilia hiedan fara til ydar/ gieta þ eigi/ og þr eigi þadan fra ydr vpp til vor farit.

6 Kuöl þra er wanbruka aud æþen

G Þa sagde hn̄/ þa bid eg þig Fader/ ad þu sender hn̄ j mins Fødurs hus/ þuiad eg hefe fim̄ Brædur/ at hn̄ gefe þm vitneskiu af/ so ad eigi komi þr i þeñan Kualastad. Abraham sagdi til hn̄s/ Þeir hafa Mosen og Spameñena/ heyri þr þm. Enn hn̄ sagdi/ Nei/ Abraham fader/ helldr ef nockr framlidinna færi til þra/ þa mundu þr Jdran giora. Enn hn̄ sagde hm̄/ Ef þr heyra eige Moyse og Spamønnønum/ þa munu þr og eigi helldr trua þo nockr framlidinna rise vpp.

XVII.

A ENN hn̄ sagde til siña Læresueina/ Omøguligt er at þar skyllde ei koma hneykslaner. Eñ Ve þm fyrer huern þær koma. Þarfara være honum at Kuernarsteirn heingdist vm hals honum/ og være i Sio kastat/ eñ þ at hn̄ hneyksle eirn af þessum vesalingum. Vaktid ydr/ Ef Brodur þinn brytur vid þig/ þa atel hn̄/ ⁊ ef hn̄ jdrast þa fyrergef honum þ. Og þo hn̄ briote siø sinnum a deige vid þig/ ⁊ snuest siø sinnum aptr a deige til þin/ ⁊ seige/ Þad jdrar mig/ þa fyrergef hm̄ þ.

1 Vm hneykslaner

2 Vm þorlỹtū og þyrergiæþning

B Og Postularner søgdu til DROTTINS/ Auk þu oss Truna. Eñ DROTtin sagde/ Ef þier hefdut tru sm̄ annat Mustards korn/ ⁊ segdut þessu Alldintrie/ Vpprǽt þig/ ⁊ rot set þig i Sionum aptur/ ⁊ munde þ ydr hlyda

3 Truaraukning og Kraptur

Enn huer ydar s̄ hefer þañ þion/ er plæger/ og Fienad Hirder/ nær ed hañ kemur heim af Akre/ at hn̄ seige hm̄ þa/ far strax/ ⁊ set þig til Bordz? Er þ eigi so at hn̄ seiger til hn̄s? Bu til þ eg hallde Kuelldverd/ ⁊ stytt þig vpp ⁊ þiona mier/ þar til at eg hefe etid ⁊ drucket/ ⁊ eptera þa skalltu eta ⁊ drecka. Þackar hn̄ nockut þm þion/ þo hn̄ giørde/ huad honum var bodit? Eg meina nei. So ⁊ þier lỹka/ nær þier hafet allt þ giørt/ huad ydr var bodet/ þa seiged/ Onyter Þionar eru vier/ huad vær ættum mz skylldu ad giøra þ giørdu vier.

4 J giegn atrūade eigenligra verka

C

Þad skiedi og þa hn̄ for til Jerusalem/ at hn̄ dro mitt i giegnum Samariam og Galileā. Og er hn̄ gieck iñ j nockurt Kauptun/ mættu honum tiu Lỹkþraer meñ huerier ed stodu langt fra/ hofu vpp sina raust og søgdu/ Jesu gode Meistare myskuna oss. Og er hann sa þa sagde hn̄ til þra/ Fare þier og synid ydr Prestunum/ og þ skiedi er þr geingu þadan/ ad þr vrdu hreiner. Enn eirn af þm/ nær hn̄ sa þ hn̄ var hreiñ vorden/ snere hn̄ aptur ⁊ lofadi Gud mz hærre raust/ ⁊ fiell fram̄ a sina Asionu/ fyrˢ fætur honum/ ⁊ þackade honum/ ⁊ þsse var Samuerskur. Enn Jesus suarade ⁊ sagdi/ Voru eigi tiu Hreinsader? Enn huar eru hiner niu? Fundust onguer adrer þr aptur sneru/ ⁊ giæfe Gudi Dyrd/ nema þsse vtlendingr? Og hn̄ sagde til hn̄s/ statt vpp ⁊ far hiedā/ þin Trua giørde þig holpen.

5 Vm þa Tiu Lỹkþra

D

E Eñ er hn̄ var adspurdur af Phariseis/ huenær ed Gudz rỹke kæme/ suarade hañ og sagde/ Gudz Rỹke kiemur ei mz ytre hegdan/ Þar mun ⁊ eige seigiast/ Sia/ hier/ eda þar er þat/ Þui siaet: Ad Gudz Rỹke er hid jnnra mz ydr.

6 Vm Gudz Rỹke nær þ kiemr og huar þ kiemr

Og enn sagde hn̄ til siña Læresueina/ Þær stunder koma/ þ þier munet girnast at sia eirn dag Mannsins sonar/ ⁊ munut hn̄ eige sia. Og þeir munu seigia til ydar/ Sia hier/ sia þar þa ganget ei þangat/ ⁊ eige helldur epter fylgit/ Þui ad so sm̄ Ellding af Himne leiptrar/ og lyser yfer allt huad vnder Himnenum er/ lỹka suo mun Mannsins sonur vera a sinum deige. Enn honum byriar fyrst margt ad þola/ og hraktur vera af þessare Kynslod.

7 Vm enda Veralldar

F Og so sm̄ þ skiede a døgum Noa/ lỹka so mun þ skie a døgum Mannsins sonar/ Þeir ætu og drucku/ þr kuongudust/ ⁊ lietu sig gipta/ allt til þss dags er Noe gieck i Orkena/ og Floded kom/ og tortynde þm øllum. Lỹka eirni skiede a døgum Lot/ Þeir ætu og drucku/ þr keyptu ⁊ selldu

Math. 24
Gen. 7.

selldu

selldu/þr plontudu z vppbygdu/enn þan̄ dag et Lot for vt af Sodoma/rignde ofan Ellde og Breñesteine af Himne/z fyrerfor þm ollum. Epter slijkum hætte mun sa dagr skie/er Mañ sins sonur mun opinberast

Math. 10

Huer hn̄ verdr j þan̄ sama tijma a Ræfre staddr/og sie hn̄s busgagn j husenu/þa stijge hn̄ ei ofan þ j burt ad taka. So og eirnen sa hn̄ er a Akri/þa snue hn̄ ei aptr epter. þui s̄ a bake honum er. Minnist þier a Konu Lotz/Huer hellst sm̄ epter sæker sina Ond at foruara/sa fyrer fer heñe/Og huer hellst hn̄ tyner heñe/sa byr hana til Lijfs.

Math. 24

Eg seige ydr/A þre Nott munu tueir liggia a eirne sæng/mū eirn medteken z añar forlatinn. Og tuær munu mala til samans/mun ein mzteken z onnur forlaten. Þeir suorudu z sogdu til hn̄s/Huar þa/Herra/ En̄ hn̄ sagde til þra/ Huar hellst at Hræit er/þagad safnast og Erneerner

XVIII.

1 Idugliga skulu meñ bidia

LNN hn̄ sagde epterlijking til þra/Huernin vier skylldum jafnan bidia og eige þreytast/z sagde/Sa Domare var j nockre Borg/ sm̄ eigi ottadist Gud/ og eigi skeytte vm menn. Enn Eckia nockr var þar j somu Borg/ og hun kom til hn̄s og sagde/Leys mig af minum motstodumonnum. Og vm langan tijma villdi hn̄ eige. Enn eptera sagde hn̄ mz sialfum sier / Þo eg ottist eigi Gud nie skeyti vm onguan/þo fyrer þad at þsse Eckia giorer mier onad mykla/þa vil eg leysa hana/so at hun kome ei ad sidustu og ofþreyte mig.

Þa sagde DROTTIN/Heyre þier huad sa ranglate Domare seiger. Skyllde Gud nu eigi giora frelsan sin̄a Vtualdra/þra sm̄ Nott z Dag til hn̄s kalla / og Þolinmæde yfer þm hafa? Enn eg seigi ydr/þ hn̄ mun bradliga giora þra frelsan. Enn þa/nær Mañsins sonur kiemr/ Meinar þu at hn̄ mune tru finna a Jordu?

2 Trunadartraust eigenligra verka straffast

Enn hañ sagde til nockra þra sm̄ trudu sig sialfa Riettlaata vera/ z forsmadu adra/þssa Epterlijking. Tueir meñ þa geingu vpp j Musterit/at bidiast fyrer/eirn var Phariseus/eñ annar Tollheimtumadr. Phariseaeren stod og badst þañen fyrer mz sialfū sier/Gud/eg þacka þier/at eg em eigi so sm̄ adrer menn/Ræningiar/Oriettferduger/Hordoms meñ/eda so sm̄ þsse Tollheimtumadr/Eg fasta tuysuar i viku/og gef Tiunder af ollu þui eg a. Og Tollheimtumaduren stod langt i fra/og villde eige vpphefia sin augu til Himins/helldr barde hn̄ a sitt Briost og sagde/Gud/vertu mier syndugum Lijknsamur. Eg seige ydr fyrer sañ/at þsse for meir Riettlatur i sitt hus eñ hinn/Þui huer sig sialfur vpphefur/hn̄ mun nidurlægiast/og huer sialfan sig nidurlæger/ hn̄ mū vpphafen verda.

3 Nidurkienning Syndanna og traust til myskū at Gudz

4 Vm smabornen

Þeir færdu þa til hn̄s vngborn/at hn̄ tæke a þm. Eñ er þ sau hn̄s Lærisueinar/auñtudu þr þa. Eñ Jesus kallade þau til sin og sagde/Leyfit Bornunum til min ad koma/og bañed þm þ eigi/þuiad þuilijkra er Gudz Rijke. Sañliga seigi eg ydr/ Huer hn̄ mzteku eigi Gudz Rijki/sm̄ Vngbarn/hn̄ mun eigi jnngāga j þ.

8 Huernen madur neige audlast ei lijft lyf

Og Hofdinge nockr spurde hn̄ at z/ sagde. Gode Meistare/Huad sk eg giora/ ad eg eignist eilijft Lijf? Enn Jesus sagde til hn̄s/Huad kallar þu mig godan? Eingen er godur nema Gud eirn/ Bodorden veitstu? Ad eigi skuler þu mañ vega/eige Hordom drygia/eige Þiofnat fremia/ecki Liuguitne bera/ Heidra skalltu Fodr z Modr. Enn hn̄ sagde/Allt þtta hefi eg hallded fra Barnæsku minne. Þa Jesus heyrde þ/sagde hañ til hn̄s/Eitt brestur þig eñ/ Sel allt huad þu hefr z gef Fatækū/z muntu þa hafa Siod a Himne/ og kom z fylg mier epter. Þa hn̄ heyrde þad/vard hn̄ hryggr/ af þui hn̄ var miog audigr.

6 Vm ha tyku Auduru

Enn er Jesus sa hañ hrygguan orden/ sagde hn̄/ Hiusu toruellt er þm jn̄ ad ganga i Gudz Rijke/sm̄ Rijkdom hafa/ Hægra er Vlsballdanum at gāga j giegnum Nalarauga/eñ Rijkum manne jn̄ ad ganga j Gudz Rijke. Þa sogdu þr sm̄ tilheyrdu/Huer fær þa hialpast? Eñ hn̄ sagde/ huad omattugt er fyrer monnum/þ er moguligt fyrer Gude.

7 Luggū patækra

Þa sagde Petur/Siadu/Vær forlietum allt z fylgdum þier epter. Eñ hn̄ sagde til þra/ Sannliga seigi eg ydr/eingen er sa/hū sitt heimile edr Forelldra/eda Brædr/Konu eda Born forlætur/vegna Gudz Rijkis/at hn̄ mztake eigi myklu fleira aptur a þessum tima/og i odrum Heime eilijft lijf.

8 Fyrirsogn vm Dauda og vpprisu Christi i þridia sinn

Enn Jesus tok þa tolf til sin og sagde til þra/Sjaed: Ad vier forum nu vpp til Jerusalem/og þ mun allt fullkomnad verda/huad skrifat er fyrer Spamennena af Mannsins syne Þuiad hn̄ mun framselldur verda Heidingium/og hn̄ mun hleigen/ spyttur z spieadr verda/z

þr munu

þr munu hn̄ hudstrÿkia z lÿflata/ Og epter þ a hinum þridia deige mū hn̄ vppaptur rÿsa. Og þr forstodu eckert af þessum ordum/ og þau voru hulen fyrer þm/ og eigi vissu þr huad þau høfdu at seigia.

G Eñ þ skiede þa hn̄ tok at nalgast Jericho/ at nockr mañ Blindr var vid veigen z bad Olmusu. Og er hn̄ heyrde/ ad Folket gieck þar fram hia/ spurde hn̄ at huad þ være. Þeir søgdu honum þa/ at Jesus af Nadsareth geingi þar hia. Þa kallade hn̄ z sagde/ Jesus Sonur Dauidz myskuna þu mier. Eñ þr sm̄ vndan geingu/ høstudu a hn̄/ at hn̄ þegde. Hn̄ kallade þui meir z sagde/ Sonur Dauidz myskuna þu mier. Enn Jesus stod kyrr/ z baud þm at leida hn̄ til sin. Og er hn̄ var komen hart nær honum/ tok hn̄ at spyria hañ at/ Huad villtu eg giøre þier? Hn̄ sagde/ Herra/ þ eg mætte sia. Jesus sagde til hn̄s/ Vert skygn/ þin trua giør þig holpen. Og jafnsnart fieck hn̄ Synena fylgde honum z epter/ vegsamande Gud. Og allt þ Folk er þta sa gaf Gude lof.

9 Blindur madur þær Syn
10 Kraptr truarinnar

XIX.

A Hann gieck og jn̄ z reiste j gi egnum Jericho/ og sia/ Ad madur sa er Zacheus var at nafne/ huer ed var Foringe Tollheimtumanna/ og sialfur hn̄ audigur og hn̄ girntist ad sia Jesum huer hn̄ være/ z gat eige fyrer Folkenu/ þuiad hn̄ var litill vexte. Hn̄ hliop þa fram vndan z klifrade vpp j nockurt Alldintre so ad hn̄ sæe hn̄/ Þui þar atte hn̄ fram vm ad fara. Og sm̄ Jesus kom ad þeim sama stad/ leit hn̄ vpp z sa hn̄/ z sagde til hn̄s/ Zachee/ stig þu mz skyndinge ofan/ þuiad j dag byriar mier at vera j þinu Husi. Og hn̄ stie skyndeliga ofan / og tok vid honum fagnande. Og er þr sau þ/ mogludu þr aller/ þ hn̄ skyllde herbergia sig hia Bersyndugum manne.

1 Lærdomur og epterdæme Jdranar i Zacheo

B Eñ Zacheus stod z sagde til Jesu/ Siadu Herra/ helftina minna eigna gef eg Fatækum/ og ef eg hefe nockurn tælt/ þa gefi eg ferfallt aptur. Jesus sagde til hn̄s/ J dag þa veitist þessu huse heilsa/ mz þui ad hañ er Abrahams sonur. Þuiad Mannsins sonr er komiñ epter ad leita/ og at frelsa huad fortapat er.

At þm enn a heyrundum/ jok hn̄ vid/ og sagde þssa Epterlijking/ af þui/ at hañ var hartnærre Jerusalem/ og þ/ þr ætludu/ at Gudz Rÿke mūde þa strax opinbert verda/ z sagde/ Nockur edla boriñ mañ ferdadist j fiarlæg Lond/ at hn̄ aflade sier Rÿkis/ z kiæme so aptur. Þesse kallade a tiu sina þiona/ z fieck þm tiu Pūd/ z sagde til þra/ Syslet þar mz til þss eg kem aptur. Eñ hn̄s Borgarmenn høtudu hn̄/ z sendu honum bod/ og lietu so seigia hm̄/ Vær vilium eij þennan rÿkia lata yfer oss:

2 Epterlÿking vm þundunum

C Þat skiede og þa hn̄ kom aptur/ sm̄ hn̄ hafde Rÿkid vnder sig tekit/ skipade hn̄ at kalla a þa somu þiona/ huerium hn̄ hafde Fied feingit/ so ad hn̄ visse huad myket huer hafde syslad. Hiñ fyrste kom og sagde/ Herra þitt Pund hefur afrekad tiu Pund. Hn̄ sagde þa til hn̄s/ Eÿa þu gode þion/ af þui þu vart trur i litlu/ skalltu valld hafa yfer tiu Borgum. Hiñ añar kom z sagde/ Herra/ þitt Pund hefur samandreiget fim̄ Pund/ Til hañs sagde hn̄. Og þu skallt vera yfer fim̄ Borgum.

3 Laun þra trulyndu þiona

D Og hiñ þridie kom og sagde/ Herra/ Sia: Þar er þitt Pund/ huert eg hefe j Sueitaduke folgit/ Eg hræddunst þig/ þui þu ert madur ogurligr/ tekur þ vpp huad þu hefur eige nidur lagt/ og vppskier þ/ huad þu sæder eige. Hn̄ sagde þa til hn̄s/ af þinum munne dæme eg þig hiñ vonde þion. Visser þu þ/ ad eg er madr ogurlegr/ takād þ huad eg lagde eigi nidr/ vppskerande þ huad eg sada eige/ Huar fyrer gafstu eigi minn Pening j Mangarans Bord? Ad nær eg kiæme hefde eg þss mz okre krafit.

4 Strapp hins otrua þions

Og þn̄ sagde til þra sm̄ hia stodu/ Taket þ Pund fra honum og faet þ þm sm̄ tiu Pund hefur. Þeir søgdu honum/ Herra/ tiu Pund hefur hn̄. Enn eg seige ydur þ/ at huer ed hefur honum mun gefet verda/ Eñ fra þm sm̄ eckert hefur mun þ burtnumit verda huad hn̄ hefur. Þo þa mina Ouine sm̄ eigi villdu mig rÿkia lata yfer sier/ leidet hingad/ og deydet hier frame fyrer mier. Og sm̄ hn̄ sagde nu þetta/ for hn̄ hid beinasta/ z gieck vpp til Jerusalem.

5 Pÿna þra sm̄ Christo vtskufa

E Og þ skiede/ þa hn̄ tok ad nalgast Betphage z Bethaniā/ z kō til Fiallsins Oliueti/ at hn̄ sende vt tuo af sinum Lærisueinum og sagde/ Fare þid i þ Kauptun huert giegnt yckur er/ og þa þier komit þar jn̄/ munu þid fiña Osnufola bunden/ a huerium alldrei hefer enn nockr maña setid/ Leysid hn̄ og leidit hingat. Og ef nockr spyr yckr/ þui þier leysit hn̄/ þa seiget honum suo/ Herran þarf hans vid.

6 Jnreiden Christi i Jerusalem

Enn þr foru burt sm̃ sender voru/ z fundu sm̃ hñ hafde sagt þm. Og er þeir leystu Folan/ sögdu hn̄s Drottnar/ Fyrer huad leyse þier Folan? Þeir sögdu/ DROTTinn þarf hans vid. Og þr hofdu hñ til Jesu/ og köstudu sinum klædum a Folan/ z settu Jesum þar vpp aa. Enn er hñ for af stad/ breiddu þr vnder sin klæde a veigen.

Og þa hñ tok ad nalgast/ z for ofan af Fiallenu Olivieti/ Hof vpp allur flockr hn̄s Lærisueina af fagnade/ Gud at lofa medr hærre röddu/ yfer öllum þm̃ kraptauerkum sm̃ þr höfdu sied/ og sögdu/ Blezadur sie sa Konungur er kemur j nafne DROTTINS / Fridur sie a Himne/ og Dyrd a vpphædum. Og nockrer af Phariseis þr ed voru mz Folkenu/ sögdu til hn̄s/ Meistare/ straffa þina Lærisueina. Til huerra hñ sagde/ Eg seige ydur þ/ ef þsser þegdu/ þa mundu Steinarner hlioda.

Og sm̃ hañ tok meir ad nalgast/ sa hañ a Borgena/ og griet yfer henne/ og sagde/ Ef þu G visser þ/ munder þu a þessum deige hugleida ad/ huad til þins Fridar heyrde/ enn nu er þ dulit fyrer þinum augum. Þuiat þr dagar munu yfer þig koma/ þ þiner Oviner muu vm þig

7
Vt ar Foreydslu Jerusalem

og þin Born mz þier/ Skialldborg setia/ z þier vmsat veita/ og a alla vegu at þier þreyngia/ og þig nidur ad velle briota/ z eige muu þr j þier lata stein yfer steine vera/ Af þui þ þu þeckter eige þinn vitiunar tijma

8
Seliendur og Kaupendur vtrekner

Og hñ gieck jnn j Musterit/ og tok vt ad reka/ þa s selldu og keyptu þar jñe/ og sagde til þra/ Skrifat er/ Mitt hus er Bænahus/ enn þier giördud þ ad Spilluirkia jñe. Og huers dagliga kiende hñ i Musterenu. Enn Kieñemañahöfdingiar og Skriftlærder/ z Bilidarm̃ Lydsins soktu epter ad fyrerkoma honum/ og gatu eige fundit huad þr skylldu hñ giora/ þuiad allt folket var honum ahangande/ og heyrde honum.

XX.

1
Vm Magt og Valld Christi

O G þ skiede a einum þssara daga þa hñ var at kienna Folkenu i Musterenu/ A og at predika Euangeliu/ Þa komu til hañs Prestahöfdingiar og Skriftlærder mz Olldungum/ toludu til hn̄s og sögdu/ Seig oss af huerre Magt er þu giorer þtta? eda huer er sa sm̃ þier gaf þessa magt? Jesus suarade og sagde til þra/ Eg vil Spyria ydr og at einu orde/ suarit mier. Skirn Johañis var hun af Himne/ edr af mönnum? Enn þr hugsudu mz sialfum sier og

2
Skirn Johañis og huadan hun var
Math. 21
Marc. 12.

sögdu/ Ef vier seigum af Himne/ so seiger hñ/ Fyrer þui trudu þier henne eige? Eñ ef vier seigum af mönnum/ þa mun allur Lydr lemia oss Griote/ þuiat þeir eru örugger i þui at Johañes være Spamadr/ Og þr suorudu at þr vissu ei huadã hñ være. Og Jesus sagde til þra/ Þa seige eg ydr eige helldr af huerre magt eg giöre þta.

3
Straff Pharise is vtskufande Christo

Enn hñ tok þa at seigia til Folksins þssa epterlijking/ Nockur mann plantade Vijngard/ B og bygde hñ Vijngardzmönum/ for sidan og var i burt vm langa tijma. Og er tijme var til sende hñ einn Þion til Vijngardzmañana/ at þr giæfe honum af Auerte Vijngardsins/ Hun Vijngardzmeñern hudflettu/ z lietu tomum hondum fra sier fara/ Og vm þ fram̃ sende hñ vt annan Þion/ Enn þr struktu þann z dærudu/ z lietu erindislausan i burt fara. Og enn yfer þ fram̃/ sende hñ vt hinn þridia/ huern þr lemstrudu Sarum z raku burt sidan. Eñ þa sagde Herran Vijngardsins. Huad skal eg til giora? Eg mun senda Son minn elskuligan/ ma vera/ at þa þr sia hñ þa feile þr sier.

Enn þa Vijngardzmennerner sau Sonen/ þeinktu þr mz sialfum sier/ og sögdu/ Þesse er C Erfuingen/ komit aflijfum hñ/ so ad vor verde arfleifden. Og þr hneptu hñ vt af Vijngardenum og lifletu hñ. Huad mun nu Herran Vijngardsins giora til vid þa? Hñ mun koma z tortyna þssum Vijngardz möñum/ og byggia sinn Vijngard odrum. Þa þr heyrdu þ/ sögdu þr/ Fiærre er þui.

Psal. 97

Enn hñ horfde a þa og sagde/ Huad er þa þ/ huad þar skrifat er/ Þann stein huern vppbyggendr forlögdu/ sa er orden ad höfde hyrningar. Huer hñ fellur a þennan Stein/ sa mun sundurmeriast/ Enn a huern hñ fellur/ þañ mun hñ kremia. Og Keñemaña höfdingiar og Skriftlærder leitudu epter hünen þr feinge hendr a hñ lagt i þ siñ/ z ottudust Folket at/ Þui ad þr formerktu at hñ hafde sagt til þra þssa epterlijking.

Math. 22
Math. 12

Þeir höfdu og vardhölld a honum/ og sendu vt tælsmenn/ huerier sier ætku at breyta/ sem D være þr alnyguer/ so at þr giætu veitt hñ j ordum/ z afhent hñ Valldzstiorniñe z yferualldenu Landstiornarans. Og þr spurdu hñ ad z sögdu/ Meistare/ vær vitu þu seiger riett z keñer og alijtur eige nockurs mans yferlit/ helldr kienner þu Gudz gotu i Sannleika. Huert hæfir

oss at

oss at giefa Keisaranum Skatt eda eige? Enn hn̄ merkte þra flatskap/ z sagde til þra/ Nuat freiste þier min? Synet mier Peningen/ huers mynd og ịn̄skrift hefur hn̄? Þeir suorudu og sogdu/ Keisarās. Hn̄ sagde þa til þra/ Þui giefit Keisaranū huad Keisarans er/ z Gude huad Gudz er. Og þr gatu eigi straffat hn̄s ord fyrer Folkenu/ vndrāde hn̄s andsuor z þognudu.

4
Vm skattgialld id Keisarans

E

Eñ nockrer af Saduceis geingu til hn̄s/ huier neita Vpprisūa ba/ spurdu hn̄ at z sogdu/ Meistare/ Moyses skrifade oss/ ef at einnhūs Broder andadist sa er eigen Konu ætte/ z være hn̄ Barnlaus daen/ þa skal hn̄s Broder taka hn̄s Konu/ z vppuekia so sinū Brodr sæde. Nu voru þr sio Brædr/ z hiñ ellste fieck sier eigin̄ konu/ z ādadist erfingialaus/ Og sa añar fieck hn̄ar/ z andadist Barnlaus/ Og hiñ þridie ætte hana. Lijka z einnen aller þr sio/ og lietu ei Born epter z ondudust. Eñ seinast allra þra andadist z Konā/ Nu̅s þra eigenkona verdr hn̄ nu j vpprisunne? Þuiat aller sio hafa þr haft hana til eignarkonu.

Math. 22
Deut. 25
5
Vm vpprisu Framlidinna

F

Og Jesus suarade z sagde til þra/ Syner þssarar Veralldar giptast z læta gipta sig/ eñ þr sm̄ verduger verda ad odlast hinn añan Heim z vpprisuna af daudanum/ þr munu huerke giptast nie sig gipta lata/ Þui þr giefa eige optar Dait/ Þui þr eru Einglū lijker/ og Gudz Born/ a medan þr eru vpprisunar born. Eñ þ ed hiner framlidnu mūu vpprijsa/ hefr Moyses audsynt vid Skogarrunnenn/ þa hn̄ kallade DROTTIN/ Gud Abraham/ Gud Isaac/ Gud Jacob. Enn Gud hn̄ er eigi Daudra/ helldur lifandramaña Gud/ þuiat þr lifa honum aller. Þa suorudu nockrer af hinum Skriftlærdu og sogdu/ Meistare þu hefur vel sagt. Og þr dirfdust eigi framar ad spyria hn̄ nockurs.

Exo. 3.

G

Enn hn̄ sagde til þra/ Huernen seigia þr Christ vera Dauidz son? Og sialfur Dauid seiger i Psalmabokiñe/ DROTTIN sagde til mins DROTTINS/ Sit þu til minnar hægre hādar/ þar til/ eg legg þina Ouine til skarᵃ þiña fota. Fyrst Dauid kallar hn̄ DROTTIN/ huernen er hn̄ þa hn̄s Sonur?

6
Huer Christus hann sie

Enn ollu folkenu aheyrande þa sagde hn̄ til sinna Læresueina/ Vakted ydur fyrer hinum Skriftlærdu/ huerier ganga vilia j sijdum klædum/ z kiærar hafa kuediur a Torgum/ og hin fremstu sæte j Samkundu husum/ z ædstan sess j samdryckium/ Huerier vppsuelgia Ecknaña hus/ mz Yferuarpe langs Bænahallds/ Þeir odlast þss þyngri fyrer dæming.

7
Agirne og metnadur Phariseis strapþast

XXI.

A

AN hn̄ leit vpp/ og sa þa hinu Rijku/ huernen þr lietu sitt offur j Olmusu stocken. Þa sa hn̄ og nockra Eckiu fatæka/ z liet þar jn̄ tuo halfpeninga. Og hn̄ sagde/ Sañliga seige eg ydr/ þ þsse Fatæka Eckia hefr meira lagt þar jn̄ eñ hiner aller/ Þui þr hafa aller af sinne yferuerande eign jnlagt til Gudz offurs/ Eñ þsse hefur af sinne fatækt alla sina næring þar inlagt.

1
Vm saña Gudz Dyrkan

Og er nockrer gatu af Musterenu/ ad þ være fægad mz goda Steina/ og

B

hæfur/ sagde hn̄/ Sa tijme mū koma/ a hueriū at allt þtta huad þier siaed/ mū eingen steirn yfer odrum læten/ at eige sie nidurbroten. Eñ þr spurdu hn̄ at z sogdu/ Meistare/ Nær skal þtta verda/ z huad merke er til/ þa þtta mun tiltaka at skie?

Eñ hn̄ sagde/ Siaed til/ ad þier verdet ei villter/ Þuiad marger mūu koma j minu Nafne z seigia/ Ad eg sie þ/ og sa tijme tekr ad nalgast/ Fylget þm eigi epter. Eñ nær þier heyred af Bardogum/ z missættū/ þa hrygguist eige/ Þuiad þssu byriar adr at skie/ eñ Enden er þo eige þa strax. Þa sagde hn̄ til þra/ Ein þiod mū hefiast vpp j mote añare/ z eitt Rijke j giegn odru/ og mykler Jardskialftar munu þar verda j ymsum stodum/ Hungur z Drepsott/ z Ognaner/ z storar vndraner munu þar skie af Himne.

3
Teikn fyrer vorcydslu Jerusalem og enda Veralldar

E

Eñ fyrer allt þtta/ munu þr hendr a ydr leggia/ z offokn veita/ z ydr framselia/ i sin Þinghus z Myrkuastofur/ Dragāde ydr fyrer Konunga z Lādzhofdingia/ fyrer mins Nafns saker. Eñ þtta hender ydur til vitnisburdar/ Þui setied ydur j hiortu/ þ þier hugsit ei fyrer/ hūnen þier skulut forsuara ydur. Þuiad eg mun giefa ydur Muñ og Vitsku/ huerium at eige skulu gieta j giegn stadit/ nie mote mællt/ aller ydrer motstodumeñ. Eñ þier munut z frasellder verda af Foreldrum og Brædrum/ Frændum og Vinum/ og nockra af ydur munu þeir lijfe suipta/ Og þier verdet huers mās hatur/ fyrer mins nafns saker/ Og eckert hær af ydru hofde skal þo farast/ Eignest mz yduare Þolinmæde Saaler ydrar.

Mat. 10
Marc. 13
4
Huggun i Offoknum

D

Eñ nær þier siaed Jerusalem vmkringda af Herflockū/ þa skulu þier vita ad nalgast tekur heñar aleyding. So ad huerier þa eru j Judea Lādi/ flyie þr til Fialla/ og þeir þar eru þa

Mat. 24
Marc. 3

mitt

mitt jñe/ fare hñ vt þadan/ z hůier a Lãdzbygdũ eru/ þr kome eigi þar jñ/ Þuiat þ eru hefn‑dar dagar/ suo at vppfyllt verde huad skrifat er. Eñ ve oliettum z brioſtmylkingum a þeim døgum/ Þuiad mykel Narmkuæle munu verda a Jørdu/ z Reide yfer þtta Folk/ z fyr' Südz eggium munu þr falla/ z herleidder verda bland allar Þioder. Og Jeruſalem mun vnder‑trodaſt af Heidingium/ þar til ad vppfyllaſt timar Heidiña þioda

5 Teikn fyrer hin sidaſta dag

Og þar munu ſkie Teikn a Solu z Tungle og Stiørnum/ z a Jørdu Kualning þioda/ z Vruilnan/ Siar og Bylgiur munu hlioda/ z meñ munu fyr' hrædſlu vppþorna/ z af epter bijdingu þra hluta/ huerier ed koma ſkulu/ yfer allan Heimen. Þuiat Kraptar Himens mu‑nu hræraſt. Og þa munu þr ſia Mañſins ſon komanda i Skyenu/ medz Tign z myklu Vell de. Eñ nær þtta tekur at ſkie/ þa lijtit vpp z vpphefiet ydr' høfut/ af þui at ydar Endurlauſn tekur at nalgaſt.

F

6 Huggũ og amĩn ing/ huernen menn sku wera a sidaſta dags

Og hñ ſagde þm þſſa Epterlijking/ ſkodet Fijkiutried og øll ønnur Trie. Nær þra Allden tekur vt at ſpringa/ þa merke þier a þm þ Sumarit er j nænd. So z lijka nær þier ſiaet/ þta ſkie/ þa vitid/ þ at Gudz Rijke er nalægt. Sannliga ſe ige eg ydz/ þad þſſe Kynſlod mun eigi fyrerfaraſt þar til allt þta ſkier/ Himen z Jørd forganga/ eñ min ord forganga eige. Eñ va‑rit ydur/ at ydar hiortu þyngiſt eige af ofaate z ofdryckiu/ z mz Sorgum þſſarar næringar/ at eige kome þſſe dagz haſtarliga yfer ydur/ Þuiat lijka ſm tælsnara mun hñ koma yfer alla þa ſm a Jørdu byggia. Koſtet þui vakande at vera alla tijma/ z bidiet/ ſo at þier mættut verd‑uger vera at vmflya allt þta/ huad epterkomande er / og at ſtanda ſuo frame fyrer mannſins Syne.

G

Og vm daga kiende hñ j Muſterenu/ eñ vm Nætur gieck hñ vt/ z dualdiſt i Fiallenu Olive ti/ og allt Folk tok ſig ſnema vpp til hñs j Muſterit/ hm ad heyra.

XXII

1 Hiſtorian Pin‑unnar Jesu Chriſti

2 Radagiörd vm Chriſti lijflat

ENN þa tok ad nalgaſt hatijdar dagur ins ſæta Braudz / huer ed kalladiſt Paſkar. Og Keñemannahøfdingiar z Skriftlærder epterleitudu / huernen þr giæte hann lijflatid/ þuiad þr ottuduſt Lyden. Enn Andſkoten var hlau pen j Judas þañ kalladz var Iſcharioth/ huer ed var eirn af tolf. Og hañ for burt/ z talade vid Keñemannahøfdingiana z Høfudzmeñena huernen/ hñ villde ſelia þm hñ. Þeir glødduſt vid/ z hietu at giefa hm Peninga til. Og hñ lofade þm þui/ z leitade lags at hñ feinge ſellt þm hñ aan vpphlaups

A

Math. 26
Marc. 14

3 Tilbuning Paſ‑kalambſins

Enn er kom dagz ens ſæta Braudz/ a huerium ſæfaſt ſkyllde Paſkalambit. Og hañ ſende vt Petrum z Johañem og ſagde/ Fare þid/ buit til Paſkalambit/ ſo at vier neytum. Eñ þeir ſøgdu til hñ s/ Huar villtu ad vier reidum þ til? Hñ ſagde til þra/ Siaet: Nær þier gãgit jñ j Borgena/ mun madz mæta yckur berande Vatzſkiolu/ Fylgit honum epter i þ hus/ huert hñ geingz jnn/ z ſeigit Husbondanum/ Meiſtaren lætz ſeigia þier/ Huar er þ Herberge/ þar eg meige Paſkalambit j eta med minum Læreſueinum? Og hñ mun vijſa ydur ſtorã Sal aſtrak‑adan/ Reidid þ þar til. Þeir geingu burt/ og fundu ſo ſm hñ hafde ſagt þm/ z reiddu til Paſ‑chalambid.

B

4 Heytſla þeſſ gamla Paſka lambſins

Og þa er ſu ſtund kom/ ſette hñ ſig nidz/ z þr tolf Poſtular mz honum. Og hañ ſagde til þra/ Mig hefur af Hiarta næſta epterlangat/ at eta þtta Paſkalamb mz ydz adur eñ eg lijd/ Þuiad eg ſeige ydz/ at hier epter mun eg eige optar af þui neyta/ þar til at þat fullkomnaſt j Gudz Rijke. Hñ tok og Kaleiken/ giørde þacker/ z ſagde/ Medtakit hñ/ z ſkipted hm a mille ydar/ Þuiad eg ſeigi ydz/ Eg mũ eige drecka af Vijnuidar auexte/ þar til at Gudzrijke kemz:

5 Kuelldmaltijd‑ar innſetning

Math. 26
Marc. 14

Og hñ tok Braudit/ giørde þacker/ z braut þ/ z gaf þm/ z ſagde/ Þetta er mitt holld/ þ fyr' ydur giefet verdz/ giøret þtta i mina miñing. Lijka eirnen z Kaleiken/ epter Kuelldmaltijdena/ og ſagde/ Þeſſe er Kaleikur hins nyia Teſtamẽtis/ j minu Blode/ huert fyrer ydz vthelliſt.

6 Vm ſuikaran Judas

Enn þo/ Siaet: Ad hond þſſ er mig Suikz er medz mier a Borde/ Og at ſønnu fer Mañ ſins ſon epter þui ſm alyktad er/ Þo ve þm manne/ fyrer huern hñ verdur ſuiken. Og þr toku at ſpyria ſin a mille/ Huer af þm være/ ſa er þtta munde giøra?

C

7 Þrattan huer þra ſie meſtur

Eñ þar hofſt vpp þræta þra a mille/ Huer þra munde meſtz hallden verda. Eñ hñ ſagde til þeirra/ Veralldliger Konungar Drottna/ og huerier Yfermaktena hafa/ þa kallaſt nad‑uger Herrar/ Enn þier ſkulut eige ſuo/ helldur ſa ſm meſtur er ydar a mille/ vere hñ ſuo ſem hinn minſte/ og hinn ædſte/ ſm annar Þienare. Þui huer er meire ſa ſm til Bordſins ſitur/ edur ſa ſm þionar? Er eige ſo/ at hñ ſm vid Bordit ſitur? Enn eg em a millum ydar/ ſm ſa er þion‑

er þionar/Eñ þier erut þr/huerier hia mier voru i minum freistingum. Og eg vil tileinka ydr Rÿke/so sm̃ miñ Fader hefer mier ꝥ til einkad/so ad þier skulut eta og drecka yfer mitt Bord i minu Rÿke/og sitia a stolum/dæmande Tolf Kynkuisler Israels.

D Eñ DROTTIN sagde/ Simon/ Simon/Stadu: Ad Andskoten hefer beidst ydar/at hñ mætti sællda ydur sm̃ Hueite/Eñ eg bad fyrer þier/at þin trua þrottnade eige/Og huenar þu snyst vm aptur/þa styrk þu Brædr þina. Eñ hñ sagde til hans/Herra/Reidubuen em eg mz þier i Fiøtur ⁊ Dauda at ganga. Eñ hñ sagde/Petre/ eg seige þier/at j dag gelur Hanen eige/adr þu hefer þrisuar afneitad þui at þu þeckter mig.

8 Bænen Christi fyrer sꝥnudenum

9 Hreyste Peturs

Og hñ sagde til þra/Þa eg senda ydur vt an Pungs edr Tøstu/eda skøfata / huort brast ydur þa nockut? Enn þr søgdu/Alls eckert. Þa sagde hñ til þra/Enn nu huer ed Pung hefur/sa take hñ/lÿka ⁊ eirnen Tøskūa/⁊ sa er eige hefur/selie hñ Kyrtil siñ/⁊ kaupe Suerd. Þuiad eg seige ydur/ at ꝥ hlytur a mier ad fullkomnast huad skrifat er/Þad hñ er medr illuirkium reiknadr. Þui huad af mier skrifat er hefer nu enda. Eñ þr søgdu/Herra/Sia: Tuø

10 Polinmædinnar aminning

E Suerd eru hier/Hñ sagde þa til þra/Þat er nog.

Og hñ gieck epter vana til Fiallsins Oliueti/ ⁊ hñs Læresueinar fylgdu hm̃ epter/ Og þa hñ kom til þss stadar sagde hñ til þra/ Bidiet ad eige falle þier j Freistaner. Og hñ veik sier fra þm/mestu steinsnare/ fiell a Kne ⁊ tok ad bidia/⁊ sagde/Fader/ef þu villt þa tak þennā Kalek af mier/Eñ þo eige miñ helldr verde þiñ vilie. Eñ honum birtist Eingill af Himne/styrkiande hñ. Og þar kom ad hñ þreytte vid daudan/og tok akafar ad bidia. Eñ hañs Sueite vard so sm̃ Blodzdropar/þr ed fiellu a Iørdena. Og hñ stod vpp af Bæniñe/og kom til siña Læresueina/⁊ fañ þa sofāde af hrygd/⁊ sagde til þra/Huad sofe þier? Standit vpp/ ⁊ bidied at þier fallit eige i freistne.

Math. 26 Marc. 14 Iohy 18.

11 Huat i Grasgardenum skiede

Þa hñ var þtta ad seigia/Sia: Þat flockuren/og eirn af tolf/sa Iudas hiet/gieck fyrer þm og villde nalgast Iesum/at hñ kyste hñ. Enn Iesus sagde til hñs/Iudas/suikr þu Mañsins son mz kosse? Enn er þr sm̃ hia honū voru sau huad verda villde/søgdu þr til hñs/Herra Skulu vær eige sla med Suerde? Enn eirn af þm slo Þion Prestahøfdingians/og hio af hañs hid hægra eyra. Iesus suarade og sagde/Leyfet þm at giøra allt hid frekasta. Og hñ

12 Iudas suikur Christum mz Kosse

F snart hñs eyra og læknade hñ

Enn Iesus sagde til þra Prestahøfdingia ⁊ Høfudzmaña Musteresins og Olldungaña/ huerier epter honum voru komner/So sm̃ til annars Illuirkia geingu þier vt mz Suerdum ⁊ Støngum/þa eg var dagliga j Musterenu hia ydr/løgdu þier eigi hendr a mig/Helldr er þta ydar time ⁊ magt Myrkranna. Eñ þr gripu hñ/⁊ leiddu hñ i Prestahøfdingiās hus/eñ Petur fylgde hm̃ epter a leingdar.

13 Christi handteken

14 Chaiphas hus

Þeir kueiktu þa vpp Elld j midium Forsalnum/⁊ settu sig j kringum hñ. Og Petr var þar a mille þra. Þa sa hñ Ambatt nockur sitia vid Logan/horfde a hñ ⁊ sagde/Þesse var og mz hm̃. Enn hñ afneitade hm̃ ⁊ sagde/Kona/eige þecke eg hñ. Og litlu einu þar epter/ sa hñ aññar ⁊ sagde/Þu ert og eirn af þm. Eñ Petur sagde/Ei em eg. Og er bil var a ordit sm̃ eins tima/tilstyrkte nockr annar og sagde/Ad sønnu var og þesse mz honum/þuiad hñ er Ga-

Math 16 Marc. 14 Ioh. 18

15 Afneitan Peturs þrefölld

G lileare. Enn Petur sagde/Madr/eige veit eg huad þu seiger/⁊ jafnsnart/ad hm̃ nu þta eñ talande/gol Hanin. Og DROTTIN snerist vid ⁊ leit til Peturs. Og Petur mintist orda DROTTINS/huernen hñ hafde sagt/fyrr eñ Hanen gelur/mūtu afneita mier þrisuar. Og Petur gieck vt og griet beiskliga.

Enn þr meñ sm̃ hielldu Iesu/dærudu hñ ⁊ dustudu/byrgdu hñ og slou j hñs Andlit/spurdu hñ at ⁊ søgdu/Spædu/huer sa er sm̃ þig slo? Og margt aññat hadugligt søgdu þr vid hñ

Og er Dagr var/komu saman Olldungar lydsins/og Prestahøfdingiar og hiner Skriftlærdu/og leiddu hñ vpp fyrer sitt Raad ⁊ søgdu/Ef þu ert Christus seig oss ꝥ. Og hañ sagde til þra/ef eg seige ydr/þa truit þier mier ei/Eñ ef eg spyr ydr/þa suarit þier mier eige/⁊ latet mig ei lausan. Og hiedan j fra mun Mansins son sitia til hægre handar Gudz Kraptar. Eñ þr søgdu aller: Ertu þa Gudz sonr? Hñ sagde til þra/Þier seiget ꝥ/þuiad eg em hñ. Eñ þr søgdu/Huad þurfum vier nu vitnisburden leingur? Vier sialfer heyrdū af hans Munne.

Math 26 Marc. 14

16 Fyrersögn vm hann sidasta Dag

XXIII.

1 Huad þyrer Pilato er skied/ og i Þinghusenu

2 Aklagan Christi þyrer Pilato

A

DOg allur þra Søfnudur stod vpp/og leidde hn̄ fyrer Pilatum/toku ad aklaga hn̄ og søgdu/ Þennan finum vier vmturna Folk vort/og fyrerbiodāda Skatt ad giefa Keisaranum/ꝛ seiger sig vera Konungen Christum. Enn Pilatus spurde hn̄ at ꝛ sagde/Ertu Konungꝛ Gydinga? Hañ suarade og sagde/ Þu seiger þ. Pilatus sagde þa til Prestahøfdingiaña ꝛ til Lydsins/Ongua søk finn eg mz þessum mañe. Enn þr voru þſſ afladare ꝛ søgdu/Hn̄ hefur vpp-æst Folket/ mz þui hn̄ hefer kent hier ꝛ huar a øllu Gydingalande/til teked j Galilea/ꝛ allt j þeñan Stad.

3 Huad þyrer Herodes er skied

Eñ er Pilatus heyrde Galileam nefnt/Spurde hn̄ at huert hn̄ være Galeiskꝛ madꝛ. Og er hn̄ fornam at hn̄ var vnder Herodis vallde/sende hn̄ hn̄ þa burt til Herodem/ huer ed sialfꝛ var a þm døgum j Jerusalem. Eñ er Herodes sa Jesum/vard hn̄ næsta gladꝛ/þuiat hn̄ hafde fyst vm langa tijma/at sia hn̄/ af þui at hn̄ hafde og heyrt margt af honum/ og vænte ad hn̄ mundi sia nockurt Teikn af honū gioraſt/ Og atspurde hn̄ a marga vega. Og hn̄ suarade honum ongu/Eñ Keñemañahofdingiar ꝛ Skriftlærder asøkudu hn̄ hardliga. Og Herodes mz sinu Hirdfolke forsmade hn̄ ꝛ spieade/færde hn̄ i huitt fat/ꝛ sende aptꝛ til Pilato. Og a þm deige vrdu þr Pilatus ꝛ Herodes Viner aptur/þuiad ꜳdur voru þr Ouiner sin a mille.

B

4 Pilatus ber vitne vm sakleyse Christi

Eñ Pilatus samankallade Prestahøfdingia/Høfudzmenn ꝛ Lyden/ꝛ sagde til þra/ Þier hafed þennan mañ til min haft/so sm̄ þañ er vmturnar Lyden/og siaet: Eg hefe spurt hañ hier fyrꝰ ydꝛ/ꝛ a þſſū mañe fiñ eg ongua søk þar vm þier klaget hn̄/ ꝛ ei helldꝛ Herodes/Þui ad eg sende ydur til hn̄s/Og siaed: Ad eckert hefur vppa hn̄ borist/þ Dauda sie verdugt/Fyrer þui vil eg giefa honum Radning/ꝛ lata sidan lausan. Þuiad hn̄ hlaut þm eirn epter venju Hatijdardagsins lausan at giefa.

C

Math. 27 Marc. 15 Joh. 19

5 Grimdar æde Gydinga

Eñ allꝛ Søfnøduren kallade vpp til lijka ꝛ sagde/ Tak burt þeñan/ ꝛ gef oſſ lausā Barrabam/huer ed var fyrer nockurt sundurþycke og Manslag er skied var j Borginne/ jnsettur j Myrkuastofu. Pilatus talade enn aptur til þra/ꝛ villde Jesum lausan lꜳta. Eñ þr kølludu vpp og søgdu/ Krossfestu/Krossfestu hn̄. Hn̄ sagde enn i þridia sin̄ til þra/Huad jllt hefꝛ þſſe giørt? Ongua daudasøk fiñ eg mz hønum/Fyrer þui vil eg hegna hm̃ ꝛ lata sidan lausan. Eñ þr stodu þui þiettara þar a mz myklū hliodū æskiande þ hn̄ yrde Krossfestꝛ. Og þra hliod ꝛ Høfudprestanna tok yfer.

D

9 Simon ber Krossen mz Christo

Og Pilatus dæmde at skie skyllde þra beidne/enn gaf þm lausan þann er jn̄ var settꝛ fyrer sundurþyckis ꝛ mañslags saker j Myrkuastofu/vm huern þr badu/Eñ hn̄ framselldde Jesum i þra valld. Og þa er þr leiddu hn̄ vt/høndludu þr nockurn/ Simon af Cyrene hū ed komen var af Akre/og løgdu Krossen vppa hn̄/at hn̄ bære hn̄ epter Jesu.

7 Aminning Jorfanar

Eñ honū fylgde epter mykell fiolde folks og Kueña/hueriar ed grietu hn̄ og aumkudu. Eñ Jesus sneriſt til þeirra og sagde/ Þier Dætur af Jerusalem/ grated eige yfer mier/ helldur grated yfer ydur sialfum ꝛ yfer Sonum ydar. Þui siaet: Ad þr dagar munu koma a huertum seigiaſt mū/Sælar eru þær obyriur/ꝛ þr Kuider er eige hafa fædt/ꝛ þau Brioſt huer eige voru mylkt. Þa munu þær taka at seigia Fiøllunum/hrynied yfer oſſ/ꝛ Hælsunum/ hylied oſſ. Þui ef þr giøra þtta vid hid blomgada tried/Huad mun þa skie vid hid þurra?

E

8 Krossfesting Christi

Enn tueir Spilluirkiar adrer leidduſt ꝛ vt/at þr være aftekner mz honum. Og sm̄ þeir komu j þann stad huer ed kalladiſt Høfudskeliastadꝛ/ Þa krossfestu þr hn̄ þar/ ꝛ Spilluirkiana mz honum/eirn til hægre handar ꝛ annan til Vinstre. Eñ Jesus sagde/Fader/ fyrergef þm þ/ þuiat þr vita eige huad þr giøra. Og þr skiptu hn̄s klædum/ꝛ vørpudu þar vm hlutkeste. Og Folkit stod ꝛ sa til

9 Hædung Christi

10 Titillen yfer hn̄s høfde

Og Høfdingiarn̄ dꜳrudu hn̄ mz þm ꝛ søgdu/ Adrū hefꝛ hn̄ hialpat/hialpe hn̄ nu sialfū sier/ef hn̄ er Christur hinn vtvalde Gudz. Ad honum hæddu og Strijdzmennerner/geingu til hn̄s/og baru honum Edik og søgdu/Ef þu ert Konungꝛ Gydinga/þa frelsa sialfan þig. Eñ yferskriften var ritud yfer honum mz Girskum / Ebreskum og Latinskū bokstøfum/Þesse er Konungur Gydinga.

F

11 Af Spilluirkianum

Enn eirn af þm Spilluirkium sm̄ heingder voru/lastade hn̄ og sagde/Ef þu ert Christus frelsa sialfan þig ꝛ ockur. Þa suarade hinn añar/straffade hn̄ ꝛ sagde/Og þu hrædiſt ei helldur Gud/sm̄ ert þo i samre Fordæmingu/Og at sonnu skier ockꝛ þtta riettliga/þuiad vid niztkum huad ockrar giorder voru verdar/ enn þſſe hefur eckert vondsligt giort. Og hañ sagde til Jesu/ DROTTIN/ Minstu min þa þu kiemur i Rijke þitt. Og Jesus sagde til hans/ Sannliga seige eg þier/j Dag skalltu vera mz mier i Paradis.

Og þa

Og þ var nær vm hina siettu stund. Og Myrkuren giordust yfer allt Landit til niūdu stū-
dr/ Og Solin sortnade/ Og Tialldit Musterisins rifnade j midiu sūdr. Og Jesus kallade ha-
rre roddu z sagde/ Fader j þinar hendr fel eg min̄ Ande. Og er hn̄ hafde þtta sagt/ lietst hn̄.
G En̄ er Hūdradzhøfdingen sa huad þar skiede/ dyrkade hn̄ Gud z sagde/ Ad visu hefr þsse madr
riettlatur verit. Og allt folk er þar var samankomit at horfa a þtta/ og sem þ sa huad þar
skiede/ barde þ sier a Brioster/ og snere j burt aptur. Enn aller hn̄s kun̄ingiar stodu langt fra/
og þær Konur sm̄ honum høfdu epterfylgt vr Galilea/ z horfdu a þta.

Math. 27
Marc. 15
12 Andlat Christi
13 Huad epter andlat Christi er skied

Og sia: Madr nockr Joseph ad nafne/ sa er var eirn Rædherra/ godr man̄ z riettuijs/ eigi sā-
þykte hn̄ þra rade og giørningum. Og hn̄ var af Borginne Arimathia vr Judea/ Huer ed z
stūdade epter Gudz Ryke/ Þesse gieck til Pilato/ z bad vm Lijkama Jesu/ og tok han̄ ofan/ og
sueipade hn̄ i Lierepti/ z lagde hn̄ j vthøggna Grøf/ j hueria ecki hafde en̄ nockr lagdur vered.
Og þ var Affangadagr/ z Þuottdaguren tok at hefiast. Enn þær Konr sm̄ komnar voru af
Galilea/ fylgdu epter/ z skodudu Grøfena/ z huernen hn̄s Likame var lagdur. En̄ þær sneru
aptur/ reidāde til sin Smyrsl z dyrligt Salue/ z vm Þuottdagen voru þær kyrrar epter Log-
malsins bodan.

Math. 27
Marc. 16
Joh. 19
14 Greptran Christi

XXIIII.

LENN eirn Þuottdagan̄a miøg snemma/ komu þær til Grafarin̄ar/ og baru
þau Smyrsl er þær høfdu til buit/ z en̄ nockrar adrar mz þm. Þær fundu
at Steinenum hafde vellt verit af Grøfinne/ Og stigu þar jn̄/ z fundu ecki
Likaman Herrans Jesu. Og sm̄ þær voru hugsiukar vm þtta/ Sia: Þa
stodu tueir men̄ hia þm j Leiptrande Klædum. En̄ þær vrdu þa hræddar/ z
hellu a sina Asionu til Jardar. Og þr søgdu til þra/ Huad leite þier hins Lifāda hia Dau-
dum? Hn̄ er eigi hier/ helldr er hn̄ vpprisin. Hugleidet at þui huad hn̄ taladi fyrer ydr/ þa
hn̄ var nu en̄ j Galilea/ er hn̄ sagde/ þ Man̄sins syne byriade at seliast j syndugra hendur/ og
krossfestur verda/ og a þridia deige vpp at rijsa. Og þær mintust a hn̄s ord.

Math. 28
Marc. 16
Joh. 20.
1 Vt af Christi vpprisu
2 Einglarner boda Christum vpprisen

Og þær geingu burt fra Grøfinne aptur/ z kun̄giørdu allt þta þm ellefu/ og so øllum ød-
rum. Enn þtta var Maria Magdalena/ z Johan̄a/ z Maria Jacobi/ og þær adrar er med
þm voru/ sm̄ þetta søgdu Postulunum. Og þra ord virtist þm sm̄ være þ Sionhuerfingar/ z
trudu eigi. Enn Petur stod vpp/ z hliop til Grafarin̄ar og laut þar jn̄/ z sa Linløken einsøm
liggia/ gieck burt/ og vndrade mz sialfum sier/ huernen þ være skied

3 Kuinnur boda Postulunum Christi vpprisu

Og sia: At tueir af þm geingu þan̄ sāa dag til nockurs Kauptūs/ þ er var fra Jerusalem
rums sextige skeida/ hūt ed Emahus var ad nafne. Og þr voru ad tala sin a milli vm alla þa
hlute/ sm̄ vid høfdu borit. Og þ skiede þa þr ræddust vid/ og spurdust a sin j millum/ at sialfr
Jesus nalægdist þa/ og gieck jafnframt þm. Enn þra augu voru so hallden ad þr þektu han̄
ei/ En̄ hn̄ sagde til þra/ Huad er þ fyrer rædu/ s̄ þid høndlit reikāde yckar a mille/ z erut hryg-
guer vt af? Þa suarade eirn er Cleophas var at nafne/ z sagde til hn̄s/ Ertu alleina so okun̄-
dur til Jerusalem/ ad þu veist eigi huad a þessum døgum þar jnne giørst hefur? Til huerra
hn̄ sagde/ Huad þa?

4 Christus birtist þm tueimr i einu

Enn þr søgdu til hn̄s/ Þat af Jesu hinum Naduerska/ huer ed var Spadoms madr/ mek-
tugur i verkum z ordum fyrer Gude z øllu Folke/ Huersu ad vorer hofud prestar/ z Høfding-
iar selldu hn̄ j fordæming daudans/ z krossfestu hn̄. Enn vier vonudum at hn̄ munde endur-
D leysa Israel. Og yfer allt þtta er nu hin̄ þridie Dagr i Dag/ er þta skiede. So hafa z skelft
oss nockrar Konr af oss til/ þær ed fyrer Lysingena høfdu hia Grøfin̄e verit/ z ecki fundit hn̄s
Likama/ komu z søgdu sig eirnen sied hafa Einglanna sioner/ þr ed søgdu hn̄ lifa. Og nock-
rer vt af oss geingu til Grafarinnar/ z fundu eins lijka sm̄ konurnar høfdu sagt/ enn hn̄ fundu
þeir ecki.

Og hn̄ sagde til þra/ O þier Heimsker/ z treger i hiarta ad trua þui øllu huad Spamen̄-
ner hafa talat. Haut Christus ei þta at lijda/ z jnganga so i sina Dyrd? Og hn̄ tok til fra
Moise og øllum Spamønnum/ og lagde vt fyrer þm allar Ritningar þær af honum voru.
Og þr toku at nalægast Kauptunit þ þeir geingu til/ Og hn̄ liet þa s̄ villde hn̄ leingra gan-
ga/ þeir neyddu hn̄ og søgdu/ Ver hia oss Herra/ þuiad kuellda tekur og a Dageu lijdur. Hn̄
E gieck inn z var hia þm.

Þad skiede og þa hn̄ sat mz þm til Bordz/ at hn̄ tok Braudit/ blezade þ og braut/ z riette
at þm

ad þm. Þa opnuduſt þra Augu/ ſo þr þecktu hn̄. Og hn̄ huarf vr þra augſyn. Og þr ſøgdu ſin a mille/ Bran̄ ei ockart hiarta j ockr þa hn̄ talade vid ockur a veigenum/ ⁊ opnade fyrer ockur Ritningarnar? Og þr ſtodu vpp a ſømu ſtundu/ ⁊ ſneru aptur til Jeruſalem/ ⁊ fundu þa ellefu ſamanſafnada/ og þa ſm̄ mz þm voru/ huerier ed ſøgdu/ DROTTIN er ſannarliga vppriſen og hefur birſt Simoni. Og þr tiadu þm huad giørſt hafde a veigenum/ ⁊ huernen þr hefdu þekt hn̄ j þui hn̄ braut braudet.

5 Chriſtus birtiſt þm elleфu ad Kuellde

Þa þr voru nu enn at tala vm þtta/ ſtie Jeſus mitt i millum þra/ ⁊ ſagde til þra/ Fridr ſie mz ydur. Enn þr fælduſt og vrdu hrædder/ og meinudu ad þr ſæe Anda nockurn. Og hn̄ ſagde til þra/ Nuad fæleſt þier/ og þui koma ſlijker þankar i ydar hiørtu? Siaet minar Nendur og mina Fætur/ at eg em hn̄ ſialfur/ Þreiſe þier ⁊ ſkodet/ þuiad Ande hefur ei holld nie Bein/ ſo ſm̄ þier ſiaet mig hafa. Og þa hn̄ ſagde þ/ ſynde hn̄ þm hendur ⁊ Fætur. Og er þr trudu enn eige fyrer fagnadar ſaker/ og vndrande þ/ ſagde hn̄ til þra/ Nafe þier nockut Matligt? Og þr løgdu fyrer hn̄ ſtycke af ſteiktum Fiſke og hunangsſeim. Og hn̄ tok þad/ og at fyrer þeirra augum. F

Og hn̄ ſagde til þra. Þetta eru þau ord/ huer eg talade til ydar/ þa eg var en̄ nu hia ydr/ þt þad hlaut allt ad fullkomnaſt huad af mier var ſkrifad j Moiſes Løgmale ⁊ j Spamanabokum og Pſalmum. Þa opnade hn̄ þra ſkilning ſo at þr forſtodu Ritningarnar/ og ſagde til þra/ So er þad ſkrifat/ og ſo byriade Chriſte ad lijda/ og vpp ad rijſa a þridia deige af dauda/ og predikaſt lata i ſinu nafne Jdran ⁊ fyrergiefning Synda/ a medal allra þioda/ vpphefiādi til Jeruſalem. En̄ þier erut vottar allra þſſara hluta. Og ſiaed/ Ad eg mū ſenda yfer ydr Fyrerheit mins Fødurs. En̄ þier ſkulut ſitia i Borgin̄e Jeruſalem/ þāgat til at þier klædiſt med Krapte af Nædum. G

6 Fyrerheit vm helgan Anda

7 Vppſtigning Chriſti til Himins

Enn hn̄ hafde þa vt allt til Bethaniam/ og hof vpp ſinar hendur og blezade þa. Og þ giørdiſt þa hn̄ blezade yfer þa/ at hn̄ leid fra þm/ ⁊ var vpp numen til Nimens.
Enn þeir tilbadu hann/ og ſneru aptur til Jeruſalem/ med myklū
Fagnadi/ og voru jafnan i Muſterenu/ Vegſam-
ande og Lofande GUD.

Ender S. Lucas Gudzſpialla

I.

A

I Upphafe var ord/ og þ Ord var hia Gude/ og Gud var þ Ord. Þat sama var i Upphafe hia Gude/ Aller hluter eru fyrer þ giørder/ & an þss er eckert giørt/ huad giørt er. J þui var Lijfet/ & Lijfet var Lios mannanna /Og Liosit lyser i Myrkrunum/ & Myrkuren hafa þ eige høndlat.

1 Ordit sm̄ er Gudz Son/ sá eilifur og iafn Faudurnū

Þar var eirn Madr af Gude sendur/ sa hiet Johan̄es / Han̄ kom til Uitnisburdar/ ad hn̄ bære vitnisburd af Liosenu/ ad aller skylldu fyrer hn̄ trua. Eigi var hn̄ þ Lios/ helldr ad han̄ bære vitnisburd af Liosenu. Þar var san̄arligt Lios/ hu̇t ed lyser øllum mønnū sem koma i þen̄an Heim/ Þad var i Heimenum/ & Heimuren var fyrer þ giørdur/ & Heimuren þeckte þat eige.

2 Þui Johanes er sendur. Math. 3. Marci 1. Luc. 3

B

Hn̄ kom til sin̄ar eigen̄ar/ & hn̄s sialfz mztoku han̄ eige. Enn so marger sm̄ hn̄ medtoku/ þa gaf hn̄ þm makt Gudz Børnum at verda/ þm er a han̄s nafn trua. Eige þm sm̄ af Blodenu/ eda þm sm̄ af Holldsins villd / edur af mannsins vilia/ helldur þeir sem af Gude eru borner.

Math. 1. Luc. 2.

3 Grein a mille Johan̄is og Christi

Og Ordet vard Holld/ og bygde mz oss. Og vier saum þss Dyrd/ Dyrd suo sm̄ eingietins Sonar af Fødurnum/ fullan Nadar og Sannleika.

4 Gudz Son ordin madur

C

Johannes vitnar af honum/ kallar og seiger/ Þesse er sa af huerium eg sagda/ Epter mig mun koma/ sa sm̄ fyrer mig var/ þuiad hn̄ var fyrre enn eg/ Og af hn̄s gnægd høfū vær aller feingit/ nad fyrer nad. Þuiad Løgmalit er fyrer Moysen vtgiefit/ enn Nad & San̄leikur er fyrer Jesum Christum orden. Eingen hefur vm alldur Gud sienan/ sa eingietne Sonur sm̄ i Fødursins fadme er/ hn̄ hefur oss þtta kunngiørt.

5 Uitnan Johan̄is vt af Christo

6 Greinarmun̄ Christi og Johan̄is

Og þta er Uitnisburdur Johannis. Þa þeir Judar sendu af Jerusalem Presta og kynsmen̄ Leui/ ad þr skylldu spyria hn̄/ Huer ert þu? Og hn̄ kiendist & neitade þui eigi/ Og hn̄ vidrkendist so seigiande/ Eige em eg Christur. Þeir spurdu hn̄ þa en̄ ad/ Huad þa? Ertu Elias? Hn̄ sagde/ Eige em eg/ Ertu Spamadr? Enn hn̄ ansade/ nei ecke. Þa søgdu þr vid hn̄/ Hu̇ ert þu þa? So ad vier meigum andsuar giefa þeim er oss vtsendu. Huad seiger þu af sialfū þier? Hn̄ sagde/ Eg em hropāde rødd a Eydemørku/ Greide þier gøtu DROTTINS/ so sm̄ sagde Esaias Spamadr.

7 Uitnisburdur Johan̄is vt af Christo og sier sialþum

Esaie 40

D

Og þr sm̄ vtsendust/ voru af Phariseis. Þeir atspurdu han̄/ og søgdu honum/ Þui skijrer þu þa/ ef þu ert eige Christur/ eige Elias/ eige Spamadr? Johannis suarade þm/ og sagde/ Eg skijre mz Vatne/ en̄ sa stendur mitt hia ydr/ huern þier þeckit eige/ Hn̄ er sa sm̄ epter mig mun koma/ sa ed fyrer mig var/ huers eg em ei verdr ad eg skal vppleysa han̄s skoþueinge. Þetta skiede i Bethabara/ hinumeigen Jordanar/ þar Johan̄es skirde.

8 Munur Johan̄is og Prophetanna

En̄ an̄ars dags epter sier Johannes Jesum koma til sin/ & mællte/ Siaed: Þar er þ Lābit Gudz/ hu̇t ed ber Heimsins Synder. Þesse er af hueriū eg sagde ydr/ Epter mig kemr madr sa fyrer mig var/ þuiad hn̄ var fyrr en eg. Og eg kenda han̄ eige/ Helldur ad han̄ yrde kunnur i Jsrael/ fyrer þui kom eg ad skijra mz Vatne.

9 Gudz Lamb sm̄ Heimsins Synder ber

Og Johan̄es vitnade/ & sagde. Eg sa Andan ofan stijga af Himnum j Dufu lijke/ og var yfer hm̄

10 yfer honum/ ⁊ eg þeckta hn̄ eige/ Enn sa mig sende ad skijra m̄z Vatne/ hn̄ sagde mier/ Yfer
Opinberan ad Christus sie Gudz Son huern þu sier Andan nidurstiga/ ⁊ yfer hm̄ vera/ Nū er sa sm̄ skijrer m̄z Helgum Anda. Og eg sa ꝥ/ Og þen̄an vitna eg Gudz son vera.

Enn annars dags aptur stod Johan̄es eñ/ ⁊ tueir af hn̄s Lærisueinū. Og sm̄ hn̄ leit Jesū ganga/ seiger hn̄/ Siaed/ þat er Lamb Gudz. Og tueir af hn̄s Lærisueinum heyrdu hn̄ tala/ og fylgdu Jesu epter. Enn Jesus snere aptr/ ⁊ leit þa sier fylgiande/ og sagde þm/ At hueriu

11 leite þier? Þeir søgdu honū/ Rabbi (huad at þydist/ Meistare) Huar m̄tt þu heima? Hn̄ sag
Kallan Lærisueinanna de þm/ Komit og siaet. Þeir komu og skodudu huar hn̄ være/ ⁊ voru hia honum þan̄ dag/ Eñ ꝥ var nær tiundu stund. F

Eirn af þessum tueimr var Andreas broder Simonar Petri/ s̄ heyrde af Johan̄e/ ⁊ Jesu
a epterfylgde. Hn̄ fann þa adr sinn Brodr Simon/ ⁊ sagde til hn̄s/ Vier høfū fundit a Messiam (huad vt legst/ Smurdr) ⁊ fylgde honum til Jesu. Þa Jesus leit hn̄/ mællte hn̄/ Þu ert Simon sonur Jonas/ Þu skallt kallast Cephas/ ꝥ vtlegst/ Hellusteirn.

a (Messias) Þetta a Girsku Christus/ enn a norrænu/ Smurdur/ og a Ebresku Messias/ þesse ord hafa alleina þyding

An̄an dag þar epter villde Jesus ferdast til Galileā aptur/ ⁊ fin̄ur Philippum ⁊ sagde til hn̄s/ Fylg þu mier epter. Eñ Philippus var af Bethsaida/ vr þre Borg Andresar ⁊ Peturs Philippus fan̄ Natanael/ ⁊ sagde honum/ Vier høfum þann fundit / af huerium Moyses i Løgmalenu/ og aller Spamen̄ hafa vmskrifat/ Jesum Josephs son af Nadsareth. Nathanael sagdi til hn̄s/ Huad ma af Nadsareth gods koma? Philippus sagde hm̄/ Kom og sia. G

Jesus sa Nathanael koma til sin/ ⁊ sagde af honum/ Siaet: Eirn san̄an Israelita/ i huer ium Suik eigi eru. Nathanael sagde þa vid hn̄/ Huernen þecker þu mig? Jesus suarade og sagde til hn̄s/ Adr eñ Philippus kalladi a þig/ þa þu vart vnder Fikiutrenu/ sa eg þig. Na-
Gen. 28 thanael suarade ⁊ sagde til hn̄s/ Rabbi/ Þu ert Gudz Sonur/ Þu ert Konungr Israels. Jesus suarade/ ⁊ sagde vid hn̄/ Þu truder/ af þui at eg sagda þier/ ad eg hefda sied þig vnder Fi
12 kiutrenu/ Sia muntu eñ ꝥssu meira. Og hn̄ sagde honum/ Senneliga sen̄eliga seige eg ydur/
Jacobs Stige Vpp fra ꝥssu munu þier sia Himinen opin̄/ ⁊ Eingla Gudz stiga vpp og ofan yfer Mannsins Son.

II

Cana j

Og þridia dag þar epter/ vard Brudkaup til Galilea/ ⁊ þar var Moder Jesu/ A
1 Jesus var boden ⁊ hn̄s Lærisueinar til Brudkaupsins. Og er þa þraut Vijnid/ sagde Moder Jesu til hn̄s/ Þeir hafa eige Vijn. Jesus sagde til hen̄ar/ Þu Kona/ Huad hefe eg m̄z þig? Min stund er ei eñ komen. Moder hanns sagde vid Þionustumen̄ina/ Huad hellst hn̄ seiger ydur/ ꝥ gioret. Eñ þar voru sex Steinker/ sett epter veniu Ebreskrar hreinsunar / huert eitt tok tuo eda þria mæler. Jesus talade til þra/ Fylled vpp Keren af Vatne/ ⁊ þr fylldu þau allt a barma Og hn̄ sagde þm/ Hellit nu a/ og færit Kiæmeistaranum/ Og þr færdu honum. Eñ þa Kiæmeistarin smackade Vijnet/ ꝥ Vatn hafde verid/ visse hn̄ ecki huadan ꝥ kom/ eñ Þionustumen̄ erner sm̄ Vatnit sokku vissu þat/ hn̄ kallar a Brudguman/ og seiger honum/ Aller men̄ giefa j fyrstu gott Vijn/ og nær þr gioraft øluader/ þa ꝥ hid liettara. Eñ þu hefr geymt hid goda allt til þessa. B

Brullaup i Kana Galilee
Forte sic/ Huat kemur þat vid mig og þig

Þetta er hid fyrsta Jarteikn ꝥ Jesus giørde til Cana j Galilea / og han̄ opinberade sina Dyrd/ Og hn̄s Lærisuein^r trudu a hn̄. Epter ꝥ for hn̄ ofā til Capernaum/ hn̄ ⁊ Moder hn̄s/ Brædr han̄s/ og Lærisueinar/ ⁊ voru þar eigi miøg marga daga.

2 Þa var og nalæg Paskahatijd Gydinga. Og Jesus for vpp til Jerusalem/ ⁊ fan̄ i Musterenu sitiande/ þa sm̄ selldu/ Naut/ Saude/ Dwfur/ og þa sm̄ vmskipte giørdu a Peningum. Þa giørde hn̄ sier Suipu af strengiū/ og rak vt allt af Musterenu/ bæde Naut ⁊ Saude/ ⁊ hratt nidr Peningū ⁊ bordū þra er vmskipten giordu/ ⁊ sagde vid þa s̄ Dwfurnar selldu/ Bere þier ꝥta burt hiedan/ og giørit eigi mins Fødurs hus at Sølu huse. Hn̄s Lærisueinar hugleiddu þa/ huad skrifat er/ Vandlæte Hus þins æt mig. C

Seliendur vtrekner af Musterenu

Þa ønzudu Judar og søgdu honum/ Huert Teikn syner þu oss/ at þu meiger ꝥta giøra?
3 Jesus suarade og sagde þm/ Briotid þetta Mustere/ enn eg skal a þridia deige ꝥ vppreisa. Þa søgdu Gydingar/ Þetta Mustere er vppbygt j sex og Fioru tige ar/ enn þu villt vppreisa ꝥ a þrim døgū? Hn̄ talade vm Mustere sins Lijkama. Og þa han̄ var af Dauda vppriseñ hugleiddu hn̄s Lærisueinar/ at hn̄ hafde ꝥta mællt/ ⁊ trudu Ritningun̄i/ ⁊ þm ordum er Jesus hafde talad D

Teikn Christi almættis/ aplegg iande og apturtakade sina ønd

Enn

Eñ s hn̄ var j Jerusalem vm Pascha a þm Naatijdardeige/þa trudu marger a hn̄s nafn/ þr s sau þau Takn er hn̄ giorde. Eñ Jesus trude þm eige til vm sialfan sig/af þui hn̄ þeckte alla/og þurfte eige vid at nockur bære af Mannenum vitne/þuiad hañ sialfur visse huad mz mannenum var

III.

A

NAr var eirn mann j bland Phariseos/Nicodemus ad nafne/ hn̄ var eirn af Nøfdingium Gydinga. Nn̄ kom til Jesu vm Nott/og sagde til hn̄s/Rabbi/ vier vitum/ad þu ert eirn Meistare af Gude komen/ Þuiad eingen getur giort þau Takn/sm̄ þu giorer/nema Gud sie mz honum. Jesus suarade ⁊ sagde til hn̄s/Sañliga sannliga seige eg þier/ Nema ef sa er nockur/sm̄ af nyiu verdur endurboren/hn̄ fær ei ad sia Gudz Rijke. Þa sagde Nicodemus til hn̄s/Nuernen ma maduren endurberast þa hn̄ er gamall? Edꝛ fær hn̄ stiget aptur j siñar Modurkuid og fædst so? Jesus suarade/Sañliga sannliga seige eg þier/Nema sa sm̄ endurboren verdur af Vatne ⁊ af Anda / hn̄ gietur eige jn̄geingit j Gudzrijke/Nuad af Nolldenu Fædist/þ er Nolld/Og huad sm̄ fædist af Andanum/þ er Ande. Undra þu eige/ þo eg segda þier/ad ydur byriade ad nyiu ad endurfædast. Vinduren blæs huert hañ vill/og þu heyrer hn̄s þyt/enn eigi veistu huadan hn̄ kiemur/edꝛ huert hn̄ fer/So eru aller þr sm̄ af Andanum eru endurborner.

> 1 Disputatio og Samtal vm greinarmun Riettlætis epter skynsemnne/og Truarinnar Riettlætis
>
> 2 Af endurgietningunne

B

Nicodemus suarade ⁊ sagde honū/Nūnen ma þtta skie? Jesus suarade ⁊ sagde/Ertu Meistare j Jsrael og veist eige þtta? Sañliga sannliga seige eg þier/at vier seigum þ vier vitum ⁊ vitnum þ vier sied høfum/og vort vitne medtakit þier eigi. Og ef þier trued eige þa eg seigi ydur af Jardligum hlutū/Nuernen mūu þier trua meiga/ef eg segde ydꝛ af Nimneskū hlutū?

> 3 Auitan Phariseárans

Eingen mun og vppstijga til Nimna/nema sa sm̄ ofan stie af Nimne/Sonur Mannsins sa sm̄ er af Nimne. Og so sm̄ Moyses vppfeste Nøggormen j Eydemørku/lijka byriar Mañsins syne vpp at festast/at aller þr er a hn̄ trua fortapist eigi/helldꝛ ad þr hafe eilift Lijf.

> 4 Sañarligt riettlæte er ecki Lögmalsins sidsemd helldꝛ þ ad truꝛ a Christū krossfestann og vppꝛisinn

Suo elskade Gud Neimen/ at hn̄ gaf vt sin̄ eingetin son til þess/at aller þr sm̄ a hann trua/fyrerfarist eigi/helldꝛ at þr hafe eilijft lijf. Þui eigi sende Gud Son sin̄ j Neimen/ ad hañ Dæme Neimen/helldꝛ at Neimuren frelsist fyrer hañ. Nuer a hañ truer/Dæmist ei/Eñ huer hañ truer eigi/hañ er nu þegar Dæmdur/þuiad hañ truer eige a nafn eingietins Gudz Sonar. Eñ þesst er Domuren/Liosit kom i Neimen/og mennerner elskudu meir Myrkret eñ Liosit/ þui þra verk voru vond. Nuer jlla giorer/sa hatar Liosit/hn̄ kemur ⁊ eige til Liosins/at eige straffist hn̄s verk. Eñ huer Sannleiken giorer/hn̄ kemꝛ til Liossins/so at hn̄s giorder verde kunnar/þuiad þær eru j Gude giordar.

C

> Mar. 13
>
> Math. 26

Epter þtta kemur Jesus ⁊ hañs Læresueinar til Gydingalandz/ ⁊ dualdist þar mz þm/ ⁊ skijrde/Johañes var þar enn/og skirde vid Enon nærre Salim/þuiat þar voru Vøtn mørg. Þeir komu þangat ⁊ skirdust/þuiad Johañes var eige þa jn̄ latin j Myrkuastofu.

Eñ þa giordist ein spurning af Lærisueinum Johañis vid Gydinga/vm hreinsum̄a. Þeir komu til Johannis ⁊ søgdu honum/Meistare/sa sm̄ hier var hinumeigen Jordanar/ af huerium þu bart Vitne/Sie: Nn̄ skirer nu/⁊ aller koma til hn̄s. Johannis suarade og sagde/ Madur fær eige medtekef nockut/nema höum verde þ af Nimnum gefit. Þier erut sialfer min Vitne/þ eg sagda/ad eg ei være Christur/ Nelldur þ ad eg væra fyrer honum sendur. Nuer ed Brudena hefur/sa er Brudgumen/enn Vinur Brudgumans er sa sm̄ stendꝛ ⁊ hlyder hm̄/glediandist af fagnade fyrer Brudgumans rødd. Sa same min̄ føgnudur er nu vppfylldꝛ/Nonū ber ad vaxa/enn mier ad minka.

D

> 5 Spurning huert Christo leypest at skyra
>
> 6 Greinarmunur a mille Christū og Johañis og añara Spamaña

Sa sm̄ ad ofan ad kiemꝛ hn̄ er yfer øllum. Nuer hn̄ er af Jørdu/hn̄ er Jørd/⁊ af Jørdu talar hn̄/Enn sa sm̄ kemꝛ af Nimne/hn̄ er yfer øllum/Og huad hn̄ sa ⁊ heyrde/ þ vitnar hn̄/og eingen tekur hn̄s Vitnisburd/Eñ huer hn̄ tekur hn̄s vitnisburd/sa jn̄ciglar þ ad Gud sie sannur. Þui huern þann sin̄ Gud sender/sa talar Gudz Ord/ þuiad eige gefur Gud sinn Anda ad skamte. Faderen elskar Sonen/og allt gaf hn̄ i hans hendur. Nuer hn̄ truer a Sonen/sa hefur eilijft lijf/ Enn huer hn̄ truer ecki a Soneñ /hn̄ mun eige sia Lijfet/ helldꝛ blijfur Gudz reide yfer honum

> 7 Eilijft Lijf er skeinkt Gudz og mzteklst mz truñe enn ei med verkum Lögmalsins

IIII.

Enn

EN þa DROTTIN fornam/ ad Pharisei høfdu heyrt/ ꝥ Jesus giørde fleire Lærisueina/ z skirde/ enn Johañes (þott Jesus skirde eigi sialfur/ helldꝛ hn̄s Lærisueinar) þa forliet hn̄ Gydingaland/ z for aptur til Galileā. Eñ hm̄ byriade og ad reisa vm mitt Samariam. Þa kom hn̄ j eina Samuerska Borg/ þa Sichar heiter/ nærre þui Akurlende/ er Jacob gaf Syne sinū Joseph. Eñ þar var Brunnꝛ Jacobs. Sem Jesus var orden vegmodꝛ/ þa sat hn̄ a Brunnenum/ ꝥ var nær vm siettu stund. **A**

Sichar
Gen. 48

Þa kemur þar ein Samuersk Kona Vatn ad sækia. Jesus sagde til heñar/ Gef þu mier ad drecka (þui hn̄s Lærisueinar voru inngeingner i Borgena at kaupa Fædslu) þa seiger su Samuerska kona so til hn̄s/ Huernen beider þu mig dryckiar/ þar þu ert eirn Jude enn eg em ein Samuersk Kona? Þuiad eigi samneyta Judar Samuerskum mønnum. Jesus suarade og sagde til hennar/ Ef þu visser Gudz giøf/ og huer hn̄ være/ sa þier seiger/ Gef mier at drecka/ Ma vera ad þu beidder af honum/ og hn̄ giefe þier lifanda Vatn. Þa sagde Konan vid hn̄/ Herra/ þu hefur eigi ꝥ s̄ þu getur mꝫ ausit/ enn hætt er ofan j Brunnen/ Eda huadan hefer þu lifanda Vatn? Edur ertu meire Fødꝛ vorum Jacob/ sa ed gaf oss þennan Bruñ? Hn̄ sialfur drack af honum/ Syner hn̄s/ Niord hn̄s. **B**

1
Samtal Christi wid Samuerska Konu

Jesus suarade z sagde henne/ Aller þr sm̄ drecka af þssu Vatne/ þa þyrster aptur/ Eñ hu̇ hn̄ dreckꝛ af þui Vatne sm̄ eg mun gefa honum/ hn̄ skal eige þyrsta eilijfliga/ Helldꝛ ꝥ Vatn sm̄ eg mun giefa honum/ skal verda j honum brunnꝛ vppsprettande vats til eilijfs Lijfs. Konan sagde þa til hn̄s/ Herra/ gef mier þtta Vatn/ suo ad mig þyrste eige/ og at eg kome eige hingat til Vatzaustrar. Jesus sagde til heñar/ Far þu og kalla a Mann þiñ z kom so hingat. Konan suarade z sagde/ Ei hefe eg mann. Jesus sagde til heñar/ Þu sagder satt/ eige hefe eg mann/ Þuiad sm̄ meñ hefer þu haft/ og þann þu hefer nu er eige þinn madur/ þetta sagder þu satt. **C**

2
Christus weitare og gefare ei lijfs lifs
3
Jdranar predikun/ þar mꝫ hn̄ synꝛ heñe sinar Synder

Konan sagde til hn̄s/ Herra/ eg sie at þu ert Spamadꝛ. Fedur vorer hafa a þssu Fialle til bedit/ enn þier seiget/ til Jerusalem sie sa stadur/ þar vær eigum til ad bidia. Jesus sagde hñe Kona/ tru mier/ Su stūd kemꝛ/ ad huerke a þssu Fialle/ nie til Jerusalē mūu þier tilbidia Fødꝛ. Þier tilbidied ꝥ þier vitit eige/ eñ vier vitū huad vier tilbidium/ Þuiad Heillen er af Gydingum. Enn sa time kemur/ og er nu þegar/ at sanner tilbidiendꝛ munu tilbididia Fødurenn j anda og sannleika/ af þui ad faderen æsker slijkra/ er hn̄ so tilbidia. Gud er Ande/ og huerier hn̄ tilbidia/ þm heyrer j anda z sannleika at tilbidia hn̄. **D**

4
Om Christi Rijke og saña Gudz þionustu
5
Huer Gud er og huernen hann skal Akallast

Konan sagde til hn̄s/ Eg veit ad Messias kemur sa sm̄ Christur kallast/ og nær hn̄ kemꝛ/ þa mun hn̄ vnderuijsa oss þtta allt. Jesus sagde heñe/ Eg em hn̄ sa sm̄ vid þig talar. Og j þui bile komu hn̄s Lærisueinar at/ og vndrudust þui hn̄ talade vid [a] Konuna/ Þo sagde eingen/ Ad hueriu spyr þu/ edur huad mæler þu vid hana? Enn Konan skildist þar vid sina skiolu/ og gieck jñ i Staden/ og sagde til þra maña/ Komet/ og siaet þañ mann er mier sagde allt ꝥ eg hefe giørt/ huort ad hn̄ er eige Christur. Þa geingu þr af Stadnum/ og komu til hn̄s.

a
Samuerska og Heidna

Eñ þss a mille/ badu hn̄s Lærisueinꝛ hn̄ z søgdu/ Meistare/ neyt þu. Eñ hn̄ sagde til þra Eg hefe þa fædu til at neyta/ af huerre þier vitid eige. Þa søgdu Lærisueinarner sin j mille/ Eda hefer nockur fært honum ad eta? Jesus sagde til þra/ Miñ Matꝛ er sa/ ad eg giøre hn̄s vilia þss mig hefur sendt/ at eg fullkomne so hn̄s verk. Seiget þier eigi sialfer/ at þat eru enn fiorer Manuder til Kornskurdartijmās/ Sie: Eg seige ydꝛ/ Lifted vpp augū ydar/ z siaet Akrlønden ꝥ þau eru eñ huijt/ til Kornskurdarins/ z huer s̄ vppuiñꝛ/ sa tekur laun/ og safnar Auexte til eilijfs Lijfs. At sa sm̄ sæer samfagne þm er vppuinnꝛ. Þui sañast hier ꝥ Ordtak/ ad annar sie sa sm̄ sær/ enn añar sa s̄ vppvinnur. Eg sende ydꝛ vpp at vinna ꝥ þier erfuidit ecke. Adrer hafa erfuidat/ eñ þier geingut iñ j þra Erfide. **E**

6
Christi þæda ad giera sins Fødurs wilia
7
Kornskeran er safnar Christ[i] n[...]nar

Marger Samuersk[r] menn af þm sama stad trudu a hn̄/ fyrer Konunnar ord/ ꝥ vitnande at hn̄ sagde mier allt huad eg giørt hefe. Enn þa hiner Samuersku voru til hn̄s komner/ badu þr hn̄/ at hn̄ være þar/ og hn̄ var þar tuo daga. Og myklu fleire trudu fyrer hn̄s Ord/ þr søgdu z so til Konunnar/ Ei truū vier nu fyrer þin ord/ Þuiad vier sialfer heyrdum/ z vitū at þsse er sannarliga Christur Lausnare Heimsins. **F**

8
Samuersker snerust þyrer Konunnar ord

Eñ epter tuo daga for hn̄ þadan og reiste til Galileam. Þuiad Jesus vitnade ꝥ sialfur/ at eirn Spamadur hafe eige heidur a sinne Fødurleifd. Þa hn̄ kom i Galileam/ mꝫtoku han Galeysker menn sm̄ sied høfdu allt ꝥ hn̄ giørde til Jerusalem vm Hatijdardagen/ Þui þr høfdu kum-

Mar. 6.
Math. 13
Luc. 4

du ⁊ komit til Natijdardagsins. Hn̄ kō ⁊ aptr til Cāa i Galilea/þar hañ hafde giort Vatn at Vijne.

Og þar var þa eirn Konungligr madur/huers sonur ad lꝫ Siukur til Capernaum. Þa G þesse heyrde þ/ad Jesus var komen af Gydingalande j Galileam/for hn̄ til hn̄s/ og bad hañ at hn̄ fære ofan og læknadi son hn̄s/Þuiad hn̄ være ad mestu latenn. Þa sagde Jesus til hn̄s/ Nema þier siaet Teikn og Stormerke/þa trued þier eigi. Sa Konungligi madr sagde þa til hañs/Herra/far ofan adur enn Sonur miñ andast. Jesus sagde honum þa/Farþu/Sonur þinn lifer. Og maduren trude þm ordum er Jesus sagde honum/⁊ gieck þadan. Eñ þa hn̄ for ofan epter/geingu hn̄s Þienarar j mote honum/og kuñgiordu honum seigiande/ Sonur þiñ lifer. Þa spurde hn̄ þa at/a huerium tijma/honum hafde batnad. Og þr sogdu honū/ J gær vm sioūdu stūd huarf fra honum Kaldan. Þa fañ Faderen ad þ var vm þañ tijma/ a huerium Jesus sagde honum/Sonur þinn lifer. Og hn̄ trude og allt hañs hus. Þetta er ad nyiu añad þ Jardteikn/er Jesus giorde/þa hn̄ kom af Gydingalande/til Galileā.

9 Epterdæme ad Heyreruader ver da ecki viskuþ ader

10 Truen wex og styrknar

V.

A EPter þ var Natijd Gydinga/Og Jesus for vpp til Jerusalem. Enn j Jerusalem hia Fiarhusenu/er Vatzdijke/sm̄ kallast a Ebresku Bethesda/ hafande fim̄ forbyrge/J þm la mykell Fiolde Siukra manna/Blindra/ Halltra/Visnadra/bidāde epter Vatsins hræring. Eñ Eigill DROTTINS stie ofan j til settan tijma j Dijkit/og hrærde vpp Vatnit. Huer sm̄ nu fyrstur stie ofan j Dijkit epter Vatsins hræring/sa vard heill/af huerre sott sm̄ hn̄ var hallden. Þar var eirn sa madr/sm̄ þriatijge og atta ar hafde siukur verit. Þa Jesus leit þeñan liggianda/ ⁊ forna at hn̄ hafde langan tima Siukur verit/seiger hn̄ til hn̄s/Villtu Heilbrigdur verda? Hinn siuke suarade hm̄/Herra/eg hefe eigi þañ mañ/þa Vatnit hrærist/ at late mig i Dijk- B id/þui nær eg kem at þa stijgur annar fyrr jn̄ eñ eg.

1 Huijtasuña Hatijd

Jesus sagde til hn̄s/Rijs vpp/tak Sæng þina/og gack. Og strax vard sa madr Heilbrigdur/ og tok sina Sæng ⁊ gieck þadan. Eñ a þm deige var Þuottdagr/Þa sogdu Gydingar honum sm̄ Heilbrigdur var orden/Þad er Þuottdagur/eige hæfer þier at bera Sæng þina. Hn̄ suarade þm/Sa mig heilan giorde/hn̄ sagde mier/Tak Sæng þina og gack. Þeir spurdu hn̄/Huer er sa madr/er þier sagde/tak Sæng þina og gack? Enn sa sm̄ Heilbrigdur var orden/visse eige huer hn̄ var/Þuiad Jesus hafde viket sier afuega/fyrst ad so mykell mañfiolde var i þm stad.

2 Jesus læknar hann Siuka obeden

3 Huort Christur og hn̄ sm̄ heilbrigdr war giordr briote þuott dagen?

C Epter þ hitte Jesus hn̄ j Musterenu/⁊ sagde til hn̄s/Sie nu erktu Heill orden/syndga nu eigi optar/so ad þig hende eige annat verra. Sa madur for og vnderuijsade Gydingum/at Jesus være sa sm̄ hn̄ hafde Heilan giort. Enn fyrer þ ofsoktu Gydingar Jesum/⁊ leitudust vm ad deyda hn̄/af þui at hn̄ giorde þtta a Þuottdeige. Jesus suarade þm / Fader minn verkar allt hingat til/ Eg verka ⁊. Enn fyrer þtta soktu Gydingar meir til ad deyda hn̄/Þuiad hn̄ braut eige ad einasta Þuottdagen/helldur sagde og/ad Gud være sinn Fader/ giorande sig suo Gude jafnan.

4 Jesus þorsuarar at sin̄ giorning

D Jesus suarade og sagde til þra/ Sannliga sannliga seige eg ydr/Sōuren fær eckert af sialfum sier giort/nema þ hn̄ sier Fodurenn giora/Þuiat huat hellst hn̄ giorer/þ giorer og eineñ Sonuren/þui Faderen elskar Sonen/og syner honum allt þ hn̄ giorer/og enn mun hañ syna honum øfur verk þessum meire/so þier munut vndrast. Þuiad so sm̄ Faderen vppuekr Dauda/og lifgar/so lifgar og Sonuren þa sm̄ hn̄ vill/Þui eige dæmer Faderen nockurn/ helldur gaf hn̄ Synenum allan Dom/at aller heidre Sonen/so sm̄ þr heidra Fodurenn/Huer hn̄ heidrar ei Sonen/sa heidrar eige Fodurenn/sa sm̄ hn̄ sende. Sañliga sañliga seige eg ydr/Hū min ord heyrer og truer þm sm̄ sende mig/ sa hefer eilijft lijf/ og eige kemr hn̄ i Dom/ helldr lijdur hn̄ vr dauda til Lijfs.

5 Sonurin̄ er Fodurnum samlykr

16 Verdkaup þra sm̄ Sonen heidra er Eilijft lijf

E Sañliga sañliga seige eg ydr/Ad su stūd kiemr/⁊ er nu/þ Dauder mūu heyra rodd Gudz Sonar/og þr sm̄ heyra/munu lifa. Þuiad lijka s̄ Faderen hefur Lijfet j sier sialfum/ so gaf hn̄ Synenum at hafa Lijfit i sialfum sier/Hn̄ gaf honum ⁊ valld til yfer ad dæma/ af þui at hann er Mannsins Sonur. Eige skulu þier vndrast þetta/Þuiad su Stund kiemur/a huerre/ad aller þr sm̄ i Grofonum eru/skulu heyra Rodd Gudz Sonar / Og þr munu þa framganga

7 Vitnā vm Gud domen Christi

ganga sm̃ gott giørdu/til Lijfsins vpprisu/Enn þr sem jlla giørdu/i Doms vpprisu.
Eige fæ eg af mier sialfum giørt nockut/Sem eg heyre/suo dæme eg/og minn Domur er riettur/Þuiad eg leita eigi mins vilia/helldr hn̄s vilia s mig sende. Ef eg ber mier sialfum vitne/þa er mitt Vitne ecki satt/Annar er sa/s af mier ber vitne/og eg veit/ad hañs vitne er satt/þ hn̄ ber af mier.

8
Straþþan at þr villdu ecke trua Johañe

Þier sendut til Johañem/ ꝛ hn̄ bar af Sannleiknum vitne. En̄ eg tek eige vitne af møn̄um/ Helldr seige eg ydr þtta/ vppa þ þier hialpist. Hn̄ var skinanda og loganda Lios/ enn þiˢ villdut skam̃a stūd glediast af hn̄s Liose. Eg hefe en̄ meira vitne en̄ Johañis Vitne/Þui ad þau verk sem Faderen gaf mier/at eg fullkomni þau/ þau verken sem eg giøre/ bera mier vitne/þ Faderin̄ hafi mig sendt. Og Faderen sa s mig sende/hn̄ sialfur bar mier vitne. Eige hafe þier nockurn tima heyrt hn̄s Rødd/ nie sied hn̄s Mynd/ꝛ hn̄s Ord hafi þier ei j ydr blijfande/Þuiat þann hn̄ sende/honum trued þier eige. F

9
Fødursins Vitnisburdur

Ransakit Ritningena/Þuiad þier meinit ydr j hn̄e at hafa eilijft Lijf/Og hn̄ er þ/ huer af mier ber Vitne/ Og eige vilie þier koma til min/ suo at þier hefdut Lijf. Eg tek ongua Dyrd af mønnum/ En̄ eg þecke ydur/ at þier hafit eige Gudz astsemd mz ydur. Eg kom j mins Fødurs nafne/ꝛ þier mztokut mig eige. Ef annar kiemur i sinu eigen nafne/þañ medtake þier. Huernen meige þier trua/þar sm̃ þier takit Dyrd jnnbyrdis huer af ødrum? Og þa dyrd sm̃ af einum Gude er heñar leite þier eigi. G

10
Vitnan Moisis vt af Christo

Eige skulu þier þ meina at eg mune klaga ydur fyrer Fødurnum/Þar er sa sm̃ ydr klagar Moyses a huern þier vonit. Ef þier trydut Moysi/so trydut þier og mier/þuiat af mier skrifade hn̄. Þui ef þier trued eigi hn̄s skrife/ Huernen meige þier þa minum Ordum trua?

VI.

Math. 14
Mar. 6
Luc. 9

EPter þ for Jesus burt yfer vm Siaen Galilee/til stadarins Tyberias/Og mykell mannfiølde fylgde honum epter/ af þui þr sau þau Jarteikn er hañ giørde a siukum. Jesus gieck þa vppa eitt Fiall/ꝛ settist þar sialfur medur sinum Læresueinum/Þa var og Paskahatijd Gydinga nalæg. Jesus hof þa vpp sin Augu/og sa at margt Folk dreif at honum/þa sagde hn̄ vid Philippum/Huar kaupum vier Braud/þ þesser neyti? Enn þtta sagde hañ af þui/at hn̄ villde reyna hn̄/Þuiat hn̄ visse sialfur huad hn̄ villde giøra. A

1
Sm̃ þusūd manna mett mz sm̃ Braudū og ij. Fiskum

Philippus suarade honum/Tuohundrud peningabraud/nægiast þm eige/þo at hu̇ eirn fae þa nockut lijtid. Þa sagde hōum eirn af hn̄s Læresueinum/Andreas broder Simonar Petri/Hier er eitt vngmenne/ sa hefr sm̃ Byggbraud og tuo Fiska/Enn huad skal þtta medal so margra? Þa sagde Jesus/Latit mennina setiast nidur. Þar var j þm stad myked Gras. Þa settust þar nidur Kallmenn at tølu/nær sm̃ Þusundum. Jesus tok Brauden/ og giordi packer ꝛ fieck sinum Læresueinum/En̄ Læresueinarner feingu þm s nidur høfdu sest. Lijka eitnen af Fiskunum so myket sm̃ þr villdu. B

2
Bod og skipan giegndar og sparneytne

Enn þa þr voru metter/sagde hn̄ til sinna Læresueina/Safnet saman þær leyfar sem afganga/so eckert spillist. Enn þr søfnudu saman/ꝛ fylldu vpp tolf Karfer/medr þssar leyfar/af sm̃ Byggbraudum/huert ed auk var þss/sm̃ þr høfdu neytt. Þa er þsser men̄ sau þat/at Jesus giørde þta Teikn/søgdu þr/Þesse er sannlega sa Spamadur sm̃ j Heimen skal koma. En̄ þa Jesus sañ þ/at þr mundu koma at grijpa hn̄/ꝛ kiosa til Konungs / flyde hn̄ eirn vpp aptur a Fiallit. C

3
Jesus þornæmist Kongstign

At kuellde geingu hn̄s Læresueinar ofan til Siafar/stigu þr a Skip/og þa þr komu yfer vm þann Sio til Capernaum/var þegar myrkt ordit. Jesus var þa eige komen til þra. En̄ Sioren tok at æsast vpp af miklu Vedre. Þeir høfdu þa roet sm̃ ꝛ tuttugu edr þriatigu skeida. Þeir sau þa Jesum ganganda a Sionum/og komen nær Skipenu/þr ottudust þa. En̄ hn̄ sagde til þra/Eg em/ottist þier eige. Þa villdu þr hafa tekit hn̄ jnn a Skipit. Og jafnsnart var Skipit komit ad þui Lande sm̃ þr foru til. D

4
Jesus gieck a Sionum

Annan dag epter/sa folket sm̃ hinumeigen Siafarins stod/at eige var þar añad Skip til nema þ eina sm̃ hn̄s Læresueinar høfdu astijgit/ꝛ Jesus hafde eige sialfur Stijget a þ Skip medur sinum Læresueinum/helldur voru hn̄s Læresueinar einer af stad farner. Þar komu og yfer vm ønnur Skip fra Tyberias/ huad nærre er þm stad sm̃ þr høfdu Brauden eted/ fyrer

Herrans

Herrans þackargiørd. Og þa er Folket sa ad Jesus var eige þar/ ⁊ eige helldr hn̄s Læresuei nar/ stie þ a Skipen/ kom til Capernaum/ og leitade ad Jesu

Og þa þr høfdu fundit hn̄ hinumeigen Siafarins/ søgdu þr til hn̄s/ Rabbi/ Hær komtu hingat? Jesus suarade þm og sagde/ Sannliga sannliga seige eg ydr/ Þier leited min eige af þui/ at þier saut Teiknen/ helldur af þui at þier neyttud af Braudunū/ og vrdut sadder. Verkit ei þrar fædu s̄ forgeingr/ helldr þrar s̄ stødug blyfr til eilyfs Lyfs/ hueria ed Mānsins Sonur mun giefa ydur/ Þuiat Gud Fader hefur hn̄ inciglat.

D Þa søgdu þr til hn̄s/ Huad skulu vier þa giora/ so vier giørum Gudz verk? Jesus suaradi og sagde þm/ Þad eru Gudz verk/ at þier trued a hn̄/ þann hn̄ sende. Þa søgdu þr til hans/ Huort giører þu fyrer Teikn/ so at vier siaum ⁊ truū þier? Huad giører þu? Fedr vorer atu Himnabraud a Eydemørku/ s̄ skrifad stendur/ Hn̄ gaf þm at eta Braud af Himne. Þa sagde Jesus til þra/ Sañliga sannliga seige eg ydur/ at eige gaf Moyses ydr Braud af Himne/ Helldr gefr Fader miñ ydur satt Braud af Himne/ Þuiat þta er Gudz Braud/ þ s̄ af Himne stie ofan/ ⁊ Heimenum giefur Lyf.

Þeir søgdu þa vid hn̄/ Herra gef þu oss jafnan þta Braud. Eñ Jesus suarade þm þa/ Eg em lyfsins Braud/ Hū hn̄ kiemur til min/ þann mū eige hūgra/ Og sa hn̄ truer a mig/ hn̄ mun alldreige þyrsta. Eg sagda ydr/ þ þier hafet mig sienan/ ⁊ truet þo eige/ Allt huad Faderen giefur mier/ þ kemur til min/ og huern þañ sm̄ til min kemr/ hn̄ mun eg eige vtreka/ Þuiad eg stie ofan af Himne/ eige vppa þ at eg giøre minn vilia/ helldr hañs vilia sm̄ mig sende. Þetta er Fødursins vilie/ þss mig sende/ at eg glate ongu/ af øllu þui sm̄ hn̄ gaf mier/ helldr sk eg vppuekia þ a efsta deige. Eñ þ er mins Fødurs vilie/ þss mig sende/ at huer sa sm̄ Sonen sier/ ⁊ truer a hn̄/ hafe eilyft Lyf/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige.

Þa mogludu Judar yfer þui/ þ hn̄ sagde/ Eg em þ Braud hūt ed ofanstie af Himne. Og þr søgdu/ Er eige Jesus þsse sonur Josephs/ huers at vier þeckium bædi Fødur ⁊ Modr? Hūnen seiger hn̄ þa/ þ eg em ofanstigen af Himne? Jesus suarade þm/ Moglet eige jnbyrdis. Eingen fær til min komit/ nema sa Fader sem mig sende toge hañ/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige. So er og skrifat a Spamaña bokum/ Ad þr munu aller verda af Gude lærder. Huer hellst nu heyrer af Fødurnum/ og lærer þ/ sa kemur til min/ Eige þ/ at nockur hafe Føduren sienan/ nema sa sm̄ er af Fødurnū/ hn̄ hefur sied Føduren.

F Sañliga sannliga seige eg ydur/ Huer sm̄ truer a mig/ hn̄ hefur eilyft lyf. Eg em Lyfsins Braud. Fedur ydrer atu Himnabraud j Eydemørku/ ⁊ eru Dauder. Þetta er þ Braud s̄ ofanstie af Himne/ huer sm̄ etur af þui/ hn̄ deyr eige. Eg em þ lifanda braud sm̄ af Himne stie ofan/ Huer s̄ etur af þssu Braude/ sa lifer eilyfliga/ Og þ Braud s̄ eg mun giefa er mitt Holld/ huert ad eg mun vtgiefa/ Heiminum til Lyfs.

Judar þrættudu þa sin a mille/ so seigiande/ Huernen fær þesse giefet oss sitt holld at eta? Jesus sagde til þra/ Sañliga sañliga seige eg ydr/ Nema ef þier etid holld Mañsins sonar/ ⁊ dreckit hn̄s Blod/ þa hafe þier ecki lyfit mz ydr. Huer hn̄ etur mitt Holld/ ⁊ dreckr mitt Blod/ sa hefer eilyft Lyf/ Og eg mun vppuekia hn̄ a efsta deige. Þui mitt Holld er sønn Fæda/ og mitt Blod er sañur Dryckur. Huer hn̄ etur mitt Holld/ ⁊ dreckr mitt Blod/ sa blyfur j mier/ ⁊ eg mz honum. Lyka sm̄ at mig sende lifande Fader/ ⁊ eg life saker Fødursins/ So ⁊ huer hn̄ etur mig/ sa mun og lifa fyrer minar saker. Þetta er þ Braud sm̄ ofan stie af Himne. Eige so sm̄ þ ydrer Fedr høfdu Himnabraud etit/ ⁊ eru dauder. Huer hn̄ etur þta Braud/ sa lifer at eilyfu.

G Þetta sagde hn̄/ keñande i Samkunduhusenu til Capernaum. Eñ marger af hn̄s Læresueinū sm̄ þra heyrdu/ søgdu/ Hørd er þsse Ræda/ Huer kañ heñe ad heyra? Eñ er Jesus visse medur sialfum sier/ at hn̄s Læresueinar mogludu af þssu/ þa sagde hn̄ til þra. Misþockar ydr þta? Huad mun þa/ ef þier sæut Mannsins son vppstyga þangat sm̄ hann var fyrr? Anden er sa er lifgar/ Holldet er til einskis nytt/ Þau Ord er eg tala fyrer ydur/ þau eru Ande og Lyf. Enn nockrer eru þr af ydur huerier eige trua. Þuiad Jesus visse af Vpphafe huerier eige voru truader/ og huer sa var er hn̄ munde svykia/ Og hn̄ sagde/ Fyrer þui sagda eg ydur/ þ eingen fær til min komit/ nema at honum sie þ gefit af minum Fødur.

Epter þ geingu marger af hn̄s Læresueinū aptr til baka/ ⁊ geingu ei leingr þadā af medr hn̄. Þa sagdi Jesus til þra tolf/ Vilie þier og fraganga? Enn honum suaradi Simon Petrus/ Herra/ Hūt skulu vær fara? Þu hefr Ord eilifs Lyfs/ Vier truū ⁊ keñū/ þ þu ert Christr Sonr Gudz Lifāda. Jesus suaradi þm/ Hefi eg eigi vtualit ydr tolf? Og eirn af ydr er Diofull/

5 Strapp Folksins/ leitande ad Christum sinnar gagnsemdar vegna

6 Samiafnā Moyses og Christi

7 Christus er þad lifanda Braud

8 Moglan Gydinga

Þesse Cap. talar ecke um Sacramentū Braudz og Vyns/ helldr um þa andliga neytslu/ sm̄ er at trua at Christus Gud og madur/ hafe vthellt sinu Blode fyrer oss/

9 Huernen mēn skulu neyta Christs

10 Hneyxlan Læresueinanna

11 Apfall Læresueinanna

12 Jatning og stødugleike Postulanna

Enn hn̄ sagde af Judase Simons syne Ischarioth/þuiad hn̄ sueik hn̄/þo ad hn̄ være eirn af Tolf.

VII.

1 Tialldbudar ha tijd/huer ed byr⸗ last xv Decemb⸗ ris og warde i sió Daga

EPter ꝥ gieck Jesus vm Galileam/þuiat hn̄ villde eige ganga vm Judeam/ af þui at Gydingar villdu j Helsla hn̄/þa var ⁊ nalæg Tialldbwdarhatijd Gydinga. Brædꝛ hañs søgdu þa til hañs/Tak þig vpp og gack til Judalandz/so at þiner Læresueinar siae þau verk er þu giører/Þuiad sañliga giører eingiñ sa nockut leyneliga/sm̄ sialfur hn̄ epterleitar kuñur at verda. Ef þu giører ꝥ/þa opinberar þu sialfan þig Heimenum/ Þui hn̄s brædꝛ trudu ei a hann. A

2 Huar fyrer Christꝛ er hatadur

Jesus sagde til ꝥra/Minn tijme er eige eñ komen/ enn ydar tijme er jafnan reidubuen. Heimuren fær ydr eigi hatat/eñ mig hatar hn̄/þuiat eg ber vitnisburd af honum/ ꝥ hn̄s verk eru vond. Fare þier vpp til Hatijdardagsins/eg vil enn eige fara vpp til ꝥssarar Hatijdar/ ꝥt min̄ time er eñ eigi vppfylldꝛ. Eñ þa hn̄ hafde sagt ꝥm ꝥtta/bleif hañ samt j Galilea. B

3 Ymisliger vmskurder vm Christū

Nu sm̄ hn̄s Brædꝛ voru vppfarner/þa for hn̄ ⁊ sialfꝛ vpp til Hatijdariñar/eige opinberliga/ helldꝛ so s̄ nockut a laun. Judar spurdu at hm̄ vm Hatijdena/⁊ søgdu/Hu^r er hn̄? Og mykell krytur var i Lydnum vm hn̄. Sumer søgdu/ Godꝛ er hn̄/enn adrer søgdu/Nei/ helldur leider hn̄ Lyden afuega. Eingen talade þo bert vm hn̄/fyrer hrædslu saker vid Gydinga.

4 predikan og Lærdomꝛ Christi

Enn at halfnadre Hatijdiñe/stie Jesus vpp j Musterit/⁊ kn̄de. Judar vndrudust so seigande/Huernen veit hn̄ Ritningarnar/þar hañ hefur þo eigi lært þær? Jesus suarade ꝥm og sagde/Miñ Lærdomur er eige miñ/helldꝛ hn̄s sm̄ mig sende. Ef sa er nockꝛ sm̄ giøra vill hn̄s vilia/hn̄ reyner huert ꝥsse Lærdomur er af Gude/edur huert eg tala af mier sialfum. Huer sm̄ af sialfum sier talar/sa leitar sinnar eigiñar dyrdar/Enn huer hn̄ leitar ꝥss dyrdar sm̄ hañ sende/sa er sannꝛ/og eckert Ranglæte er mꝫ hm̄. C

5 Auitan ꝥra rōngu meiningar vm Huottdagen ꝥ ꝥr villdu ei lata lækna a hm̄

Gaf Moyses ydꝛ eige løg/þo eingen ydar hallde Løgen? Edꝛ þui sæke þier epter at lijflata mig? Lyduren suarade ⁊ sagde/Diøfulen hefer þu/Huer sæker til at lijflata þig? Jesus suarade ⁊ sagde/Eitt verk giørda eg/⁊ ꝥ vndre þier aller. Moyses gaf ydꝛ þui Vmskurnarskirn/eigi ꝥ hun være af Moyse komen/helldꝛ af Forfedrunum/ Og þo vmskiere þier mañen a Huottdeige. Nu ef maduren medtekꝛ vmskurdar skirn a Huottdeige/so at eige briotist Moyses Løgmal/enn þier reidist þo vid mig/þad eg giørde allan Mannen heilan a Huottdeige. Þier skulut eigi dæma epter ysekitum/helldꝛ dæmit riettum Dome. D

6 Hæskasemd Christi og ymisligar rædur vm hañ

Þa søgdu nockrer af þeim sm̄ voru af Jerusalem/ Er ꝥ ecki sa sm̄ ꝥr sokku til at lijflata? Siaet: Nu talar hn̄ opinberliga/⁊ eingen ꝥra seiger honum grand/Eda vita vorer Høfdingiar ꝥ vijst/at ꝥsse er sañꝛ Christꝛ? Eñ vier vitū þo huadā ꝥsse er/Þa Christꝛ kemꝛ/ veit eingen huadan hn̄ er.

Þa kallade Jesus j Musterenu/lærande/⁊ so seigande/Þier kieñit mig ⁊ vited huadan eg em/Og eg kom eige af sialfum mier/helldꝛ er hn̄ sañordur/sa mig sende/huñ þier þecket eige/ Eñ eg þecki hn̄/þuiat eg em af hm̄/ ⁊ hañ hefꝛ sent mig. Þa sokku ꝥr til at grijpa hn̄/eñ eingen lagde þo hendꝛ a hn̄/þuiat eigi var hn̄s tijme eñ komen. Margt af Folkenu trude a hañ ⁊ søgdu/Þa Christꝛ kemur/ mun hn̄ nockut giøra fleire Teikn enn ꝥsse giører? E

Þa Pharisei heyrdu nu Lyden krytia ꝥtta vm hn̄/Þa sendu Prestahøfdingiar ⁊ Pharisei Þienara vt at ꝥr handtæke hn̄. Jesus sagde þa til ꝥra/Litla stund em eg enn hia ydur/⁊ þa fer eg til hn̄s sm̄ mig sende/Þier leited min ⁊ fiñit mig eige/⁊ þar sm̄ eg er / þangat fae þier eige at koma. Þa søgdu Gydingar sin a mille/Huert vill hn̄ fara so at vier finnum hn̄ eige? Edꝛ vill hn̄ ganga j sundurdreifing Heidinna maña/⁊ læra þar Heidnar Þioder? Huernen er su ræda s̄ hn̄ sagde? Þier leitit min ⁊ fiñet eigi/⁊ þar s̄ eg er/þangat fae þier eige at kōa.

7 predikan Christi i Musterenu a þann seinasta Tialldbudar hatijdar Dag

A sidasta deigi hinnar myklu Hatijdar/stod Jesus vpp/⁊ kallade/so seigiandi/Ef nockurn þyrster kome hn̄ til min/⁊ drecki. Huer hn̄ truer a mig/ so s̄ Ritningen seiger/ af hn̄s Kuide skulu framfliota vøtn lifanda Vats. Eñ ꝥta sagde hañ af ꝥm Anda/huern ꝥr skylldu mꝫtaka/s̄ a hn̄ trydu/þui heilagꝛ Andi var þa ei (vtgiefin) af þui at Jesus var eñ eigi auglystꝛ. F

Og marger af Lydnum sm̄ heyrdu ꝥssa hn̄s rædu/søgdu/Þessi er sannur Spamadꝛ. Adrer søgdu/Hn̄ er Christur. Enn sum' søgdu/Skal Christꝛ nockut koma af Galilea? Seig' eigi Ritningin/at Christur komi af Dauidz Sædi ⁊ vr Kastalāum Bethlehem þar s̄ Dauid var.

var? Lijka so vard ein misgreining mz Folkenu. En̄ nockrer af þm villdu hafa gripit han̄/ enn eingin lagde þo hendur a hn̄

G Þienararner komu aptur til Phariseis z Prestahofdingiaña/z þr søgdu þa til þra/ Þui hefdu þier hn̄ eige hingat? Þienararn̄ suørudu/Þar hefur alldrei nockr madr so talat sm̄ þsse madr. Þa suørudu Pharisei þm/ Eda eru þier z villter/truer nockr Høfdingiaña edur af Phariseis a hn̄? Helldr þ Folk sm̄ eckert veit af Løgmalenu/z bøluat er. Nicodemus sag de þa til þra/sa sm̄ kom til hn̄s vm Nott/huer ed eirn var af þm/Dæmer vort Løgmal nock ut mannen nema hn̄ sie fyrre ransakadr/z sie vitat huat hn̄ gierer? Þeir suørudu z søgdu til hn̄s. Ertu eirn af Galileis? Ran̄saka þu z skoda/ þ af Galilea mū ei Spamadr vpprijsa. Og huer gieck heim til sinna husa.

8 Vitnisburdr G umaña Christi vm han̄ samma lærdom

VIII.

A Iesus gieck þa j fiallit Oliueti. Og at morne i døgun kom hn̄ aptur j Muster rit/og allt folkit kom til hn̄s/Hn̄ sette sig og lærde þ.

Hñur Pridi kun at endrad re hatijdinne

En̄ hiner Løgkloku z Pharisear leiddu fram̄ fyrer hn̄ þa Konu sm̄ j Nordóe var gripen/z settu hana þar j midit/z søgdu til hn̄s / Meistare/þsse Kona er nu funden i Nordome/Enn Moyses bydur oss j Løgmalenu/at beria þss hattar menn griote/Eda huad seiger þu til? Enn þtta søgdu þr/ af þui þr freistudu hn̄s/at þr mættu so akiæra hn̄. Enn Iesus laut nidr/ritade mz fingrenum a Iørdena. Og sm̄ þr lietu eigi af at spyria hn̄/þa riette hn̄ sig vpp/z sagde til þra/Huer ydar s̄ er an Syn dar/ kaste sa fyrstur Steine a hana. Þa laut hn̄ nidr aptr/z ritade a Iørdena. Þa þr heyr du þtta/z þra samuitska straffade þa/gieck eirn epter ødrū vt/fyrster þo Olldungarner. Iesus var þa eirn epter/og Konan þar standande mitt fyrer honū. En̄ þa Iesus riette sig vpp/ og sa þar onguan nema Konuna/sagde han̄ til hennar/Kona/Huar eru þr sm̄ þig aklaga? Hefer nockur fordæmt þig? En̄ hun sagde/Herra/eingen. Iesus sagde henne þa/eige mun eg fordæma þig helldr/gack hiedan/ z syndga nu ei optar hiedā af

1 Af þre Rumnu sm̄ fallen war i horddom

2 Greinarmum a mille Andligs walldz og Ver alldligs

B Iesus talade enn aptur til þra so seigande/Eg em Lios Heimsins/Huer hn̄ fylger mier epter/sa geingur eige j myrkurunum/helldr hefur hn̄ Lios lijfsins. Þa søgdu Pharisei til hn̄s/ Þu ber Vitne af sialfum þier/þinn Vitnisburdur er eigi sañur. Iesus suarade og sagde til þra/Ef eg ber af sialfum mier vitne/ þa er min̄ Vitnisburdur sannr/ Þui eg veit huadan eg kom/z huert at eg fer/Enn þier vitid eige huadan eg kom/edr huert eg fer. Þier dæmit epter Holldenu/Eg dæme ønguan/enn ef eg dæme þa er min̄ Domur riettur/þuiat eg er eige eirnsa man/helldur eg og sa Fader er mig sende. So er og skrifat j Løgum ydar/ at tueggia maña vitnisburdur sie sannur/Eg em sa sm̄ af mier sialfum ber vitne/z Faderen sa mig sendi/ han̄ ber og af mier vitne. Þa søgdu þr til hn̄s/Huer er Fader þin̄? Iesus suarade/Eige kienne þier mig nie minn Fødur. Ef þier þecktud mig/þa þecktu þier z min̄ Fødr. Þesse ord taladi

3 Greinarmum a mille Mosen/ Spamaña/ Postulanna/ og Christm̄

4 hædne Gydinga wid Christum

C Iesus vid Almøsukistuna/þa hn̄ kiende j Musterenu/Og eingen tok hn̄/þui han̄s stund var enn eige komen

Þa sagde Iesus en̄ til þra/ Eg fer/og þier leitit min/og i Synd yduare deye þier/huert eg fer/þangat fae þier eige at koma. Þa søgdu Gydingar/Mun hn̄ vilia drepa sialfan sig/þ hn̄ seiger/ Huert at eg fer þāgat fae þier eigi at koma? Þa sagde hn̄ þm/ Þier erut hier nedā at/Eg em at ofā. Þier erut af þssū Heime/Eg em ei af þssū Heime/Þui sagde eg ydr/ad þier mūdut deyia j syndū ydrū. Þui ef þier truid ei ad eg sie hn̄/þa mūu þier deyia j ydrū syndū/ Þa søgdu þr til hn̄s/ Huer ert þu? Iesus sagde til þra. Þat vpphaf/sm̄ nu talar vid ydur/ Margt hefe eg at tala z dæma vm ydr/ enn sa mig sende/hn̄ er sannordr/z huad eg heyrda af honum/ þ tala eg fyrer Heimenum. En̄ þr skildu þ eige/at hn̄ sagde þm̄ af Gude Fødur.

5 Hebnd þyrerlitningar Christi og Euangelij

6 Speskaparþull spurning Gydinga

D Þa sagde Iesus til þra/ Nær þier vpphefiet Mannsins Son/þa skilie þier/at eg sie han̄/ Og af mier sialfum giøre eg eckert/helldr þ s̄ mig lærde minn Fader/þ tala eg/Og sa er mig sende/hn̄ er medr mier/ Faderen liet mig ei eirn saman̄/ þuiad eg giore iafnan þ hm̄ er þægt. Þa hn̄ talade þta/trudu marger a hn̄.

Þa sagde Iesus til þra Gydinga sm̄ a hn̄ trudu/Ef þier blijfet vid mina rædu/þa eru þir miner sañer Lærisueinar/z þa þecke þier sannleiken/og Sannleikuren mū ydur frelsa. Þa suørudu þr hm̄/ Vier erum Abrahams sæde/z alldrei høsum vier nockurs mans þrælar veret. Huernen seiger þu þa/Þier skulut frialser verda.

7 Amining at þr stade i Trune

8 Frelse þyrer Christum

 Iesus

9 Opsoknarmenn og ottner Gudz Ordz eru eige Kristelig Kirkia

Jesus suarade þm og sagde/Sañliga sannliga seige eg ydur/Nú hellst sm̄ Syndena giø-rer/hñ er Syndarinnar þræll/Þrællen blyfur eigi eilyfliga j Husenu/eñ Sonuren blyfr þar eilyfliga. Nu ef Sonuren frelsar ydur/þa eru þier riettliga frialser. Eg veit at þier erut A-brahams syner/þo sœke þier til at deyda mig/þuiat min ræda grypur onguan stad hia ydur. Eg tala ꝥ sm̄ eg sied hefe hia minum Fødr/⁊ huad þier saud hia ydrum fødr/ꝥ giøre þier. E

10 Diöfulsins verk og hñs Barna er at hata Ordit lyflata Heilaga og tala Lyge

Þeir suørudu og søgdu til hñs/Abraham er vor Fader. Þa sagde Jesus þm/Ef þier vær-rut Abrahās syner/þa giørdu þier Abrahās vk/Eñ nu leite þier eptr ad lyflata mig/þñ mañ þo ō sañleikā seiger ydur/ þñ eg heyrde af Gude/ Þetta giørde eige Abrahā/Þier giører ydr fødursverk. Þa suørudu þr/Eige erum ver j Hordome borner/ eirn Gud høfum vier fyrer Fødr. Jesus sagde þa til þra/Ef Gud være ydar Fader/þa elskudut þier mig/ þui eg em af Gude komen og framgeingen/þui eige kom eg af sialfum mier/helldr sende hñ mig/Fyrer þui þecke þier þa ecki mitt Mal/af þui þier meiget eigi heyra mina Rædu.

Þier erut af Fødurnum Fianda/⁊ girndum ydar Fødurs þa vilie þier epterfylgia/Hann var eirn Mordinge þegar at vpphafe/ ⁊ eige stod hñ i sañleiknum/þuiad Sañleikuren er ei-mz honum/Þa hñ talar Lyge/talar hñ af sinu eigen/þui hañ er eiñ Liugare/so ⁊ þss hlutar Fader/Eñ mier/af þui eg seige Sañleiken/ þa vilie þier ei trua. F

Huer ydr kañ straffa mig af nockure Synd/nu ef eg seigi Sañleiken/Þui true þier mier þa eige? Huer hñ er af Gude/sa heyrer Gudz ord/Af þui heyre þier eige/at þier erut eigi af Gude.

11 Mismunr a milie sañChristinna og Fals Christinna

Þa suørudu Judar og søgdu honum/Seigiũ vær eigi vel/at þu ert Samuerskur /⁊ hefur Diøfulen? Jesus suarade/Eige hefi eg Diøful/helldr vegsama eg Fødr miñ/⁊ þier vanheid red mig/Eg leita eigi at miñe Dyrd/sa er sm̄ leitar og dæmer.

12 Kraptur Truar innar/ huer ed helldr Christi ordum

Sañliga sañliga seige eg ydr/Ef nockr er sa ō geymer min Ord/hñ mũ ei sia Daudan at eilyfu. Þa søgdu Judar vid hñ/Nu fiñu vær at þu hefer Diøfulen. Abraham er daudur og Spameñerner/⁊ þu seiger/ Ef nockur er sa ed geymer min Ord/ hañ mun eigi smacka dau-dan ad eilyfu/Edr ertu meire Fødr vorum Abraham/huer framliden er/ ⁊ Spameñerner eru og framlidner/huern giører þu sialfan þig? G

13 Mismunr a mille Christum Abrahams og Spamannanna

Jesus suarade/Ef eg vegsama mig sialfur/þa er min Dyrd eingen/þar er miñ Fader sæ mig vegsäar/huern þier seiget yduarn Gud vera/⁊ þeckid hñ þo ei/Enn eg þecki hñ/og ef eg segda ꝥ eg þeckti hñ ecki/ þa være eg eirn Liugare lykur ydr/helldr þecki eg hñ/⁊ geyme hans Ord.

14 Vitnā vm Gud domenn Christi

Abraham Fader ydar gladdist/at hñ skyllde sia miñ dag/Og hñ sa hñ/ ⁊ vard gladr vid. Þa søgdu Judar til hñs/Þu ert eñ eige fimtugr/þo sæstu Abraham? Jesus sagde til þra/ Sañliga sañliga seige eg ydr/Adr enn Abraham var/em eg. Þa toku þr vpp Steina/at þr køstudu a hñ. Enn Jesus fordade sier/ og gieck vr Musterenu.

IX.

1 Sa blindur var borin þær syn

OG þa ed Jesus gieck fram hia/sa hñ þann eirn mann/sm̄ Blindr var boren. Hñs Læresueinar spurdu hñ þa at ⁊ søgdu/Rabbi/Huert braut þsse edr hñs Forelldrar at hañ fæddist so blindur? Jesus suarade/ eigi braut þsse nie hñs Forelldrar/helldr at Gudz verk skulu auglysast a honum/Mier byriar ad ver ka hñs verk þss mig sendi a mzan at dagr er/Notten kemur nær eingen fær verkad: So leinge sm̄ eg er j Verølldiñe/þa em eg Lios Veralldar A B

Þa hñ hafdi sagt þtta/spytti hñ a Jørdia/⁊ giørde sier hrakasaur/⁊ nere saurnũ vm au-gu hins blinda/⁊ sagdi honum/far þu til Dykesins Syloa(huad at þydist sendr)⁊ þuo þier. Þa gieck hñ og þuo sier/⁊ kom siaandi. Þa søgdu Nagrannar hñs/⁊ þr sm̄ hñ høfdu ædur þekt/at hñ var Olmusu madr/Er ꝥ eigi sa sm̄ sat og beiddi? Sumr søgdu/Hñ er ꝥ/Eñ ad rer søgdu/Lykur er hñ honum. Hñ sialfur sagdi/eg em sa. Þeir søgdu þa vid hñ/Huernen eru þin Augu vpploken? Hñ suaradi ⁊ sagdi/Sa madr sm̄ nefnist Jesus/ giørdi sier saur og reid a min augu/⁊ hñ sagdi mier/Far þu til Dikisins Syloa/⁊ þuo þir/eg gieck og þuo mir og fieck synena. Þeir søgdu til hñs/Huer er hñ? Hñ sagde/Eg veit eigi.

Þa leiddu þr hñ fyrer Phariseos sm̄ ædr hafde blindr verit/eñ þa var Þuottdagr er Jesus giørde þañ Sauren/⁊ opnade hñs Augu. Þa spurdu Pharisei hñ eñ at/huernen hañ hefde syne. C

Synina feingit? Eñ hñ sagdi þm/Saur lagde hñ a min augu/eg þuode mier/z nu sie eg. Þa søgdu sumer af Phariseis/Eigi er þssi madꝛ af Gude/þt hñ helldꝛ eige Þuottdagen. Eñ adrer søgdu/Huernen ma Syndugꝛ madꝛ giøra þuilijk teikn? Og þar vard sundurþyckia þra a mille. Þa søgdu þr enn til hins blinda/ Huad seiger þu af honum/ þad hann opnade þin Augu/Eñ hñ sagde / Spamadꝛ er hñ.

2 Þrætta vegna þss Blinda huar ap Jarteignen wer dꝛ eñ opinberari

D Gydingar trudu eige af honum/at hñ hefde Blindꝛ verit/z være nu skygn orden / þangad til þr kølludu a hans Forelldra/ sm̃ Synina hafdi aptur feingit/z spurdu þa at suo seigandi/Er hñ yckar Son/huern þier seigit Blindan borin vera/edꝛ huernen sier hñ nu? Hñs Forelldrar suørudu þm z søgdu/ Vid vitum at þsse er ockar Sonur/z þ hñ var Blindꝛ boren/eñ mz huerium hætte hñ sier nu/þ vitu vid ecki/edur huer hñs Augu opnade þ vitum vid ecki/Hñ hefur sialfur alldꝛ til at suara fyrer sig/spyriet hñ af. Þetta søgdu hñs Fedgin/af þui at þau ottudust Gydinga/þuiat Gydingar høfdu þa þeg^u samblasit mz sier/þ ef nockꝛ mzkiendi hñ Christum/at sa skyllde vtrekin af þra Samkundum/Fyrer þui søgdu hñs Fedgin/Hñ er nogu gamall/spyriet hñ at

E Þa kølludu þr aptur j ødru sinni a þann mañ sm̃ Blindꝛ hafde verit/z søgdu honũ/Gef Gude Heiduren/vier vitum at þsse madꝛ er Syndugꝛ. Hñ suaradi z sagdi/Er hñ Syndugꝛ/þ veit eg ecki/Eitt veit eg/at eg var Blindꝛ z nu sie eg. Þeir søgdu þa til hñs/Huad giørdi hñ þier/eda huernen lauk hñ vpp þinũ Augũ? Hñ suaradi þm/Eg sagda ydꝛ nu þ/hafi þier ecki heyrt þ? Til huers vilie þier heyra þ aptur? Eda vilie þier verda hñs Læresueinar? Þa bøluudu þr honum/z søgdu/Vertu hñs Læresueirn/enn vær erum Moyses Lærisueinar/ vier vitum at Gud talade vid Moysen/enn vier vitum eige huadan þssi er:

F Sa madꝛ suaradi z sagdi þm/Þat er vndarligt at þier vitit eigi huadan hñ er / z þo lauk hñ vpp minum augum. Enn vier vitum at Gud heyrer eigi Synduga/helldꝛ þat ef nockur er Gudz dyrkare/z giøret epter hñs vilia/þann heyrer hñ/Vm alldꝛ hefer þ eigi heyrt verit/ad nockur hafi vpp lokit þss mans augum s̃ Blindꝛ var boren. Være þssi madꝛ eigi af Gude/þa mætte hñ eckert giøra. Þa suørudu þr z søgdu til hñs/Allur ertu j Synd Alen/ og þu lærer oss. Og þa ræku þr hñ vt.

G Þa Jesus heyrde þ/at þr høfdu hñ vtrekit/Og er hñ fann hñ/þa sagde hñ til hñs/Tru^v þu a Gudz Son? Hñ suarade z sagde/Herra/Huar er hñ/so at eg true a hñ/Jesus sagde til hñs/ Þu sætt hñ/z hñ sm̃ vid þig talar/sa er hñ. Hiñ suarade/Herra/eg true/Og hñ tilbad hann. Jesus sagde / Til Doms kom eg j þennan Heim/ ad þeir sm̃ eigi sia skylldu sia/og at þr verde Blinder sm̃ sia. Og nockrer af Phariseis heyrdu þta sm̃ hia honum voru/ z søgdu til hñs/Eda eru vier þa blinder? Jesus sagdi þm/ef þier værut blinder/þa hefdu þier øngua Synd/Nu fyrst þier seigit/ Vier siaum/þa blijfꝛ ydar Synd

3 Bannþærdur ap Phariseis medteken ap Christo

X.

A SAnnliga Sañliga seigi eg ydur/Hũ hñ geingꝛ eigi jnn vm dyrnar j Saudahusit/helldꝛ stigꝛ hñ jnn mz ødrum hætte/sa er þiofur/z Spilluirke/Enn sa sm̃ geingur jnn vm dyrnar/hñ er Hirdir Saudanna/Fyrer honum lykur Dyrauørduren vpp/z Sauderner heyra hañs rødd/ z hañ kallar sina Saude mz nafne/leider þa z vt/Og þa hñ hefur sina Saude vt latit/ geingꝛ hñ frammi fyrer þeim/ Sauderner fylgia honum og epter/ þuiat þeir þeckia hñs rødd/ Eñ ødrum annarligum fylgia þr ei epter/helldꝛ flyia þr fra honum/ þuiat þr kienna eigi anarliga rødd. Þeñã malshætt taladi Jesus til þra/enn þr vissu eigi huad hñ sagde þm.

1 Grein a mille godra og wondra Hirdara

B Þa sagdi Jesus en aptur til þra. Sañliga sañliga seigi eg ydur/Eg em dyr Saudaña. Aller huerier hellst fyre mier komu/ þr voru Þiofar z Spilluirkiar/ z Sauderner hlyddu þm eigi. Eg em Dyrnar/ef nockur geingꝛ jnn vm mig/sa mun frelsast/hñ mũ og ganga vt z jñ z fiña sitt fodur. Þiofuren kiemꝛ ei til annars enn hñ steli/ drepe og fordiarfi/ Eg em komen til þss at þr skylldu hafa Lijf og fulla nægd.

2 Vtlegging Malshattarins

C Eg em godur Hirder. Godur Hirder giefꝛ sitt Lijf vt fyrer sina Saude/ Eñn Leigumaduren sa eige er Hirder/og huers Sauderner eru eigi eigenliger/ hann sier Vlfen komanda/og yfergefur Saudina z flyr/enn Vlfuren grijpur z sũdꝛdreifer Saudunum/Eñ Leigumaduren flyr/af þui at hñ er Leigumadur/z hirder ecke vm Saudena. Eg em godur Hirder/z eg þecki

3 Greinarmunr a mille Christi þss ædsta Hirders og añara godra Hirdara

mina

mina Saude/⁊ eg þeckiunſt af minum/Soſm̄ at þecker mig miñ Fader/⁊ eg þecki Fødurenn og mitt Lÿf legg eg vt fyrer mina Saude. Eg hefi ⁊ adra Saude/ſ̄ eigi eru af þſſu Saudahuſi/þa byrı[r] mi[er] ⁊ higat til at leida/⁊ þr mūu heyra mina Rødd/ Og þar mū verda eitt Saudahus ⁊ eirn Hirder.

4 Kallan Heidingia

Fyrer þui elſkar mig minn Fader/at eg legg vt Lÿf mitt/eg tek þad ⁊ aptur. Eingen tekur þad og af mier/ helldur legg eg þad vt af mier ſialfur. Eg hefi valld til þad af at leggia/ eg hefi og valld til þad aptur at taka. Þetta Bodord fieck eg af minum Fødr. Þa vard eñ ſundurþyckia i millum Gydinga fyrer ſaker þſſara orda. Eñ marger af þm ſøgdu/ Diøfulin hefur hn̄/⁊ odur er hn̄/til huers heyre þier honum? Adrer ſøgdu/þſſi Ord eru einſkis odzmans/ Fær Diøfullen nockud Blindzmans augum vpplokit? D

5 Þetta valld og Embætte heyrer Chriſtō alleina til

Þa giørdiſt Muſteris vÿgſla til Jeruſalem/þ var vm vetur/ Og Jeſus gieck i Muſterenu j Forbyrgi Salomonis. Þa vmkringdu hn̄ Judar/⁊ ſøgdu til hn̄s/Hverſu leingi þa hell dur þu vorre Salu vpp? Ef þu ert Chriſtus/þa ſeig oſſ þ berliga. Jeſus ſuarade þm/Eg ſagda ydr þ/enn þier truit eigi/Þau verk er eg giøri j mins Fodurs nafne bera vitne af mier: Eñ þier truit eigi/þuiat þier erut eigi af minū Saudū/ſo ſm̄ eg ſagda ydr/Þui miner Saud[er] heyra mina Rødd/Eg þecki þa/⁊ þr fylgia mier epter/⁊ eg gef þm eilÿft Lÿf/⁊ eigi ſklu þr fyrerfaraſt ad eilÿfu/eingen ſkal þa ⁊ grÿpa vr miñe hendi/Fader miñ ſa ed mier gaf þa/hn̄ er øllum meiri/⁊ eingen fær þa gripit af mins Fødurs hende. Eg ⁊ Faderin erum eitt. E F

6 Tiallbvrdar hatyd þañ xv Nouembris

7 Spurning/ Ert þu Chriſtus?

8 witnisburdr vm Guddomen Chriſti

Þa toku Gydingar enn Steina vpp/at gryta hn̄. Jeſus ſuaradi þm þa/Mørg God ůk ſynde eg ydr af minum Fødr/fyrer hůrs verks ſaker þa vilie þier gryta mig? Gydingar ſuørudu honū þa ſo ſeigiādi/ Fyrer gott ůk grytu vier þig eigi/ helldr fyr[er] þa Gudlaſtan/þar ſ̄ þu ert madr/⁊ giører þig ſialfan at Gudi. Jeſus ſuarade þm/Er eigi ſo ſkrifat j ydru Logmale? Eg ſagda/þ þier erut Guder/ Nu ef þ kallar þa Gude/til hůra Gudz Ord eru ſkied/ og Ritningen ma eigi Riufaſt/enn vid þañ ſm̄ Faderin helgadi og j Heimen ſendi/þa ſeigi þier/Þu Gudlaſtar/af þui eg ſagda/Eg em Sonr Gudz/Ef eg giøre ecki mins Fødurs ůk/ þa truet mier ecki/Nu fyrſt eg giøre þau/þa truet verkunum/ þo þier viliet mier ecki trua/ſo ad þier kieñit ⁊ trued/ þ Faderin ſie medr mier ⁊ eg medr honum. G

9 Jeſus bviſſar ſig ad vera Gudz Fødurs Son

Þeir ſoktu þa eñ til at grÿpa hn̄/ Eñ hn̄ gieck vt fra þra Høndū/ ⁊ for aptr j þann ſtad/ hinumeigin Jordanar ſm̄ Johannes hafdi adr ſkÿrt/ ⁊ var þar. Marger komu til hañs og ſøgdu/Johañes giørde ad vÿſu eckert Teikn/ Enn allt huad Johañes ſagde af þſſum/ þa er ſatt. Og marg[er] trudu þar a hn̄.

XI.

ÞAr la eirn ſiukur madr Lazarus at nafne/af Bethania/i Hybylum Mariu/ ⁊ hennar ſyſtur Marthe. Enn Maria var ſu ſm̄ Herran hafde ſmurt med Smyrſlum/⁊ þurkat hn̄s Fætr mz ſinum hærlockum/huerrar Broder var ſa Lazarus ſm̄ ſiukur la. Syſtur hn̄s ſenda þa til Jeſu/ſo ſeigiande/Herra/ſia nu/ſa þu elſkar hañ er nu ſiukur. Þa Jeſus heyrdi þ/ ſagde hañ / Þeſſi ſott er eigi til dauda/helldur til Gudz Dyrdar/ſo at Gudz ſonur verdi fyrer hana dyrkadur. Enn Jeſus elſkadi Martham ⁊ ſyſtur hennar Mariu ⁊ ſo Lazarum. Þa hn̄ hafdi þ heyrt ad hn̄ var ſiukur/bleif hn̄ ſamt tuo daga j þm ſtad ſm̄ hn̄ var þa. A

1 Hiſtorian wt af þm framlidna Lazaro/huern Jeſus vppvakte af dauda

Epter þ talar hn̄ til ſinna Læriſueina/Gøngu vier aptur j Judeam. Þa ſøgdu hn̄s Læriſueinar vid hn̄/Rabbi/næſt þa villdu Judar gryta þig/⁊ þo villtu fara þangat aptur? Jeſus ſuaradi/Eru eigi tolf ſtunder j Deigi? Nů hn̄ geingur vm dagen/ſa ſteyter ſig eigi/þuiad hn̄ ſier þſſa Heims Lios/Enn huer hn̄ geingr vm Nætur/ſa ſteytir ſig/ þui þar er eckirt Lios j honum. Þetta mællti hn̄/⁊ epter þ ſagdi hn̄ til þra/Lazarus Vinr vor hn̄ ſefur/enn eg fer at vekia hn̄ af Suefni. Þa ſøgdu hn̄s Læriſueinar/Herra/ef hn̄ ſefur þa batnar hm̄. Jeſus taladi vm hn̄s dauda/enn þr ætludu at hn̄ mundi ſeigia af edliligū ſuefni. Þa ſagdi Jeſus þm opinberliga/Lazarus er lætiñ/ ⁊ eg fagna fyrer ydar ſaker/þ eg var ei þar/ſo at þier truit/og gøngum nu til hn̄s. Þa ſagde Thomas ſ̄ kallaſt Tuibure til Læriſueinañā/Gøngu vær med/ ſo ad vier deyum mz hm̄. B

2 Daude heilagra er ei daude/helldur Suefn

Jeſus kom ⁊ þa/ ⁊ fann at hn̄ hafde fiora daga j Grøfinne leigit. Enn Bethania læ hart nærre Jeruſalem/ſo ſ̄ fimtan renneſkeid. Marger Gydingar voru þar komner til Martham og Mariu/at þr huggudu þær vm læt Brodur ſins. Sm̄ Martha heyrer at Jeſus kemur/ rdnnr C

mur/rennur hun j mote honum/enn Maria sat heima.

Þa sagdi Martha vid Jesum/ Herra/ef þu hefder hier verit þa være Broder minn eigi latinn/Enn eg veit/at huers þu beidist af Gude/þ giefur Gud þier. Jesus sagde til hennar/ Broder þinn skal vpprijsa. Martha sagde til hn̄s/Eg veit ad hn̄ rijs vpp a efsta dags vpprisu. Jesus sagde vid hana/Eg em vpprisa og lijf/huer hn̄ truer a mig/sa mun lifa þott nu være daudur/z huer hn̄ lifer og truer a mig/sa skal eigi deyia at eilijfu/Truer þu þssu? Hun sagde þa til hn̄s/Ja Herra/eg trui at þu siert sa Christur Sonur Gudz/sm̄ j Heimen skyllde koma.

3 Medkienning Kraptsins Christi/þ hn̄ se Herra yfer Daudanum

D Þa hun hafde þtta sagt/for hun og kallade j hliode a Systur sina Mariu/suo seigiandi/ Meistaren er hier nær og kallar a þig. Þa hun heyrde þ/stod hun fliott vpp og kom til hn̄s/ þuiat Jesus var enn ei komin til Kastalans/helldur var hn̄ enn j þm stad sm̄ Martha hafdi j moti honum komit. Enn þr Judar sm̄ j husenu voru z hana huggudu sau þ at hun stod so fliott vpp/z gieck vt/fylgdu þr hen̄i epter/og søgdu/Hun fer til Grafarin̄ar at grata þar.

4 Ad wier fyrer Trūa a Christū frelsūst fra daudanū og ødlunst eilyft Lyf

Þa Maria kom þangat sm̄ Jesus var/z hun leit hn̄/fiell hun til Fota hn̄s/og sagdi hm̄. Herra/ ef þu hefder nu hier verit/þa være Broder min̄ eigi latin̄. Sm̄ Jesus sa hāa nu grata/z þa Gydinga grætandi er mz henne komu/bystist hn̄ vid j sinū Anda/ z hryggdist mz sialfum sier/z sagde/Huar hafi þier lagt hn̄? Þeir søgdu honum/Herra/kom z skoda. Þa tærfelldi Jesus. Þa søgdu Gydingar/Sia: Huersu kiæran hn̄ hefur haft hn̄. En̄ adrer af þm søgdu/Matti hn̄ s opnade blindzmans augu/eigi giøra vid þui at þssi hefdi ecki daitt? Jesus sturladist þa enn mz sialfum sier/z þa kom hn̄ til Grafarinnar. Enn þ var eirn Jardmun̄i/ Steirn var z yferlagdur:

E

5 Christr sturlast/ og reidist i gegn Syndin̄e/Daudanum/og Diøfulsins werkum/ huer hn̄ atte nidur ad briota

Jesus sagde/Taket af Steinen. Þa sagdi Martha/Syster hins dauda til hn̄s/Herra/ Han̄ lyktar nu/þuiat han̄ er ferdagadr. Jesus sagde til hen̄ar/Sagda eg þier ecki/ ad ef þu tryder/ þa munder þu sia Gudz Dyrd. Þa toku þr Steinen af þm stad/ sm̄ hin̄ daudi var lagdur. En̄ Jesus hof þa sin augu vpp z sagde/Fader/Eg þacka þier þ þu heyrder mig/en̄ eg veit þo at þu heyrer mig jafnan/helldr fyrer folksins saker sm̄ hier stendr j kring/ þa sagda eg þ/so at þ true þui at þu sender mig.

6 Þackargiørd Christi

F Þa hn̄ hafde þta sagt/kalladi hn̄ hærri Roddu/Lazare kom þu vt. Og þa strax kom sa vt/sm̄ daudur hafdi verit/reyrdur mz Lijkbøndum/at høndum z fotum/z vm hans Asion var suetþat medur Sueitaduke. Jesus sagde til þra/Leysit han̄/z latid burt ganga. Marger af Gydingum sm̄ komit høfdu til Mariam/z sau huat Jesus giørde/þa trudu a hn̄. Enn sumr af þm geingu burt til Phariseis/ z søgdu þm huad Jesus hafdi giørt

7 Klar witnisburdur ad Christus sie eirn Herra yfer Lyf og Dauda

Þa sātoku Ken̄emanāahøfdingiar z Pharisei eitt rad/z søgdu/Huad sku vær tilgiøra? Þui þssi madr giører mørg Teikn/ z ef vier sleppū honū so/þa trua aller a hn̄/ z þa kōa Romueriar z taka vort Land z Lyde. Enn eirn af þm Caiphas at nafne/sa s þ sama ær var Ken̄emanāahøfdinge/sagde til þra/Þier vitit eckert z hugleidit eckirt/Betra er fyrer oss/at eirn madur deye fyrer folkit/so at eigi tapist allr Lydur. En̄ þta sagde hn̄ ei af sialfū sier/helldur af þui hn̄ var þss ærs Kn̄emanāahøfdinge/ þa spade hn̄ at Jesus skyllde deyia fyrer Folkit/Ei einasta fyrer þ Folk/helldr þ/at hn̄ safnadi j eitt þm Gudz Børnū/er sūdur voru dreifd. Og vpp fra þm deigi samtoku þr mz sier at lijflata hn̄.

G

8 Radagiørd i giegn Christo

Jesus gieck eigi þadan af berliga hia Gydingum/helldr for hn̄ burt j eitt Bygdarlag nærre Eydemørku/j þa Borg sm̄ kalladist Ephrem/z þar dualdist hn̄ medr sinum Lærisueinū. Enn þa var Paskahætijd Gydinga nalæg/Og marger vr þre Sueit geingu vpp til Jerusalem fyrer Paskana at hreinsa sig. Þeir stodu og spurdu epter Jesu/z toludu sin a millum j Musterinu/Huad synist ydur þ hn̄ kiemr ei til Hatijdardagsins? En̄ Byskupar og Phariseis gafu vt þ Bodord/Ef nockur visse huar hn̄ være/ þa skyllde vnderuijsa þm / suo at þr mættu hondla hn̄.

XII.

A SEx dogum fyrer Pascha/kom Jesus i Bethania/þar s Lazarus hin̄ framlidne var/huern ed Jesus hafde vppuakit af Dauda. Enn þeir biuggu honum þar eina Kuelldmaltijd/og Martha þionadi/Lazarus var einn af þm sm̄ til Bordsins sat mz honum. Þa tok Maria eitt Pund Smyrsla/af hinu skiærasta og dyrmætasta Narden/og smurde mz fæturnar Jesu/z þurkade so hn̄s

1 Kuelldmaltijden i Bethania

2 Maria smyr Fætur Jesu

Fætr

Fætur mzur sinum hærlockum. Husit fylltist ⁊ vpp af ilm Smyrslanna. Þa sagdi eirn af hn̄s Læresueinum/ Judas Symons son Ischarioth/ sa er han̄ sueik þar epter/ Fyrer þui eru þsse Smyrsl ecki selld fyrer þriuhundrud peninga ⁊ giefit Fatækum? Þetta sagdi hn̄ eigi af þui at hn̄ hirte vm Fatæka/ helldr af þui at hn̄ var Þiofur/ ⁊ hafdi Fiepyngiuna/ ⁊ bar þ sm̄ giefit var. Þa sagde Jesus/ lat hana j fride/ þtta geymde hn̄ til mins greftrunardags. Volada hafi þier jafnan hia ydr/ en̄ mig hafi þier eigi at jafnadi.

3
Radagiörd ad lyfslata bæde Jesum og Lazarū

En̄ er fioldi mikill af Gydingum fornā at hn̄ var þar sialfur/ komu þr ei einasta þangad fyrer Jesu saker/ helldr at þr sæe Lazarum þann sm̄ hn̄ hafdi af dauda reist. En̄ Prestahøfdingiar samtoku ⁊ þ/ at lata j hel sla Lazarum/ Þuiat fyrer hn̄s saker geingu marg' af Gydingum þangat/ ⁊ trudu a Jesum.

4
Inreiden Christi i Jerusalem þss sam̄a Paskalambz/ giefande sig viliugliga til Fornfæringarinnar

An̄an dag epter/ þa ed Lyduren heyrdi/ s til Natt̄dardagsins var kōen/ at Jesus kō til Jerusalem/ þa toku þr sier kuistu af Palmuide/ ⁊ geingu vt j mote honum/ ⁊ hropudu/ Hosian̄a Blezadur sie sa sm̄ kiemr j nafni DROTTINS/ Konungr Israels/ Enn Jesus fieck einn Asnu ⁊ reid þar a/ So s skrifat er/ Ottast eigi þu dotter Sion/ Sie: Þinn Konungr kemur ridandi a einum Asnu fola. Enn þta skildu eigi hn̄s Lærisueinar j fyrstu/ helldur þa ed Jesus var auglystr/ þa hugleiddu þr/ at þtta var af hm̄ skrifat/ ⁊ þr hofdu hōum þta giort.

Enn þ Folk bar honum vitne/ sm̄ hia var þa hn̄ kalladi Lazarum vr Grøfin̄e/ ⁊ af dauda vpp vakti/ Af þui gieck mugafolkit vt j moti honum/ þ heyrdi/ at hn̄ hafdi giort sodant teikn. En̄ Pharisei søgdu sin a mille/ Þier siait nu at vier orkū ongu/ Sie: Allr Heimr fer ept' hm̄

5
Metnadr Postulanna hugsandi tapnā vm holldligt rijki Christi

Þar voru ⁊ nockrer Gricker/ mzur þm sm̄ vpphøfdu farit at tilbidia vm Natydina/ þeir geingu til Philippo/ huer ed var af Bethsaida vr Galilea/ badu hn̄ ⁊ søgdu Herra/ Vier villdum fa at sia Jesum. Philippus kom ⁊ sagdi þ Andrea/ En̄ Andreas ⁊ Philippus søgdu þ Jesu. En̄ Jesus ansadi þm ⁊ sagde/ Sa time er nu komin at Sonr Mansins auglysist.

6
Auijtā og pyrersögn vm han̄s dauda/ vm kross Kristninnar/ og þen̄ar þorklarā

San̄liga san̄liga seigi eg ydr/ Nema þ at Frækon̄it falli j Jordēa ⁊ deyie/ þa blijfr þeinsaallt enn ef þ deyr/ þa færer þ miken auoxt. Huer han̄ elskar sitt Lijf/ hann glatar þui/ Enn huer hann hatar sitt Lijf j þssum Heimi/ sa vardueiter þad til eilijfs Lijfs. Ef nockur vill mier þiona/ þa fylgi hn̄ mier epter/ Og huar eg em/ þar sk ⁊ min̄ þienare vera/ Ef nockur þionar mier/ þa mun min̄ Fader hn̄ heidra

7
Hrygd og Angist Christi

Min Sala er nu hrygg/ Og huad skal eg seigia? Fader/ frelsa þu mig af þssum tima/ en̄ fyrer þui kom eg þo j þen̄an tijma/ Fader/ birtu nafn þitt. Þa kom Rødd af Himne/ so seigiandi/ Eg hefi þ vppbirt/ ⁊ eg skal þ enn vppbirta. Þa sagdi Folkit sm̄ hia stod/ ⁊ aheyrde/

8
Födursins vitnā vt af Christo

Þar vrdu Reidarþrumr. Adrer søgdu/ Eingill taladi vid hn̄. Jesus suaradi og sagdi/ Eige kom þsse Rødd fyrer minar saker/ helldr fyrer saker ydar.

Nu er komen Domr þssa Heims/ Nu mun og þssa Heims Høfdingi vtrekast/ Og fyrst eg verd vpphafinn af Jørdu/ þa mun eg draga allt til min sialfs. Enn þta sagde hn̄/ teiknandi mz huerium dauda er hn̄ skyllde deyia. Þa suaradi Folket honum / Vier høfum heyrt wr Løgunum/ at Christur blifi at eilijfu/ Huernen seiger þu þa at Mansins Syne byriar vppad hefiast? Huer er sa Mannsins Sonur? Þa sagde Jesus til þra/ Liosit er stutta stund hia ydur/ Ganget þui a medan þier hafit Liosit/ suo at Myrkuren grijpe ydr eige. Sa er geingr j Myrkrunum/ hn̄ veit eige huert hn̄ fer. A medan þier hafit Liosit/ þa truet a Liosit/ vppa þ þier sieut Syner Liossins.

Þetta talade Jesus/ ⁊ gieck burt sidā ⁊ fordade sier fyrer þm. Og þott hn̄ giørde slijk teikn

9
Vantru og þraleitur blindleikt Gydinga

fyrer þm/ þa trudu þr þo eige a hn̄/ so at vppfylldest ordsaga Esaia Spamans/ þa hn̄ sagde/ Herra huer truer vorre Predikan/ ⁊ huerium er Armleggur DROTTINS opinberadr? Fyrer þ mattu þr eige trua/ þt Esaias seiger en̄ j odrū stad/ Hann blindade Augu þra/ ⁊ forherte hiortu þra/ so at þr siae eige mz augunum/ nie skilie mz hiartanu/ at þr vmsnuest suo eg græde þa. Þetta sagdi Esaias/ þa hn̄ leit hn̄s Dyrd/ ⁊ talade af honum. Marger af Høfdingium trudu þo a hann/ enn fyrersaker Phariseis þa mzkendu þr þ eige/ suo ad þr være eige forbodader/ þuiat þr elskudu meir vegsemd manna/ enn Gudz Dyrd.

10
Aluarlig og brennandi amīning og Predikan til Truarinnar

Jesus kallade þa og sagde/ Huer s a mig truer/ hn̄ truer ei a mig/ helldr a hn̄ s mig sende. Og huer han̄ sier mig/ hn̄ sier þan̄ sm̄ mig sende. Eg er Lios j Heimen komenn/ so at huer s a mig truer blijfe eige j Myrkrunum. Og ef nockur heyrer min ord ⁊ truer ecke/ hn̄ mun eg ei dæma/ Þuiad eg kom eige ad dæma Heimen/ helldr at frelsa Heimen. Huer hn̄ fyrer lijtr mig

11
Lotā Gudz ordz þorsmanara

⁊ medtekur eige min ord/ hn̄ hefer þann hn̄ dæmer/ Þad ord sm̄ eg talade/ þ mun dæma han̄ a efsta deige. Þuiad eg talade ei af sialfum mier/ helldr Faderen sa mig sende/ hn̄ gaf mier sialfur bod

fur Bodord til/huad eg skyllde seigia edr mæla. Og eg veit at hñs Bodord er eilýft lýf. Þad eg tala/ þ tala eg so/ so s Faderen sagde mier.

12 Þar fyrer/ verdlaun riettrtruadra er eilýft Lýf

XIII.

A Fyrer Paskahatýdena/ þa Jesus visse at hñs týme var komen/ at hñ geinge vr þssu Heime til Fødursins/ ⁊ lýka sm̃ hañ elskade sina þa er hier voru j Heime/ so elskade hñ þa allt til enda. Og at giørdre Kuelldmaltýdinne (þuiad Diøfullen hafde þa þe gar sendt i hiarta Judasar Simon sonar Ischarioth/ at hñ suiki hñ) visse Jesus þ Faderen hafdi allt giefit honum j hendr/ ⁊ þ at hñ var af Gude vtkomiñ/ og til Gudz þa fære hñ/ Þa stod hñ vpp fra Kuelldmaltýdinne/ lagdi af sier Klæden/ ⁊ tok eitt Lýnklæde/ gyrte vm sig/ epter þ hellte hñ vatne j eina Mulaug/ ⁊ tok til at þuo fæturna a Læresueinunum/ ⁊ þurkade medr þui Lýnklæde er hñ var mzgyrdtur.

1 Fotaþuotturen/ Hñ merker/ at Synder og dau de þuæst aþ oss/ og eilýft lýþ og Riettlæte gefst oss/ fyrer Christum

Þa kom hñ til Simonar Petri/ Enn Petur sagde til hñs/ Herra/ attu at þuo a mier Fætur? Jesus suaradi ⁊ sagdi honum/ Huad eg giøre þ veist þu nu eigi/ enn seirna veitst þu þ. Þa sagdi Petur til hñs/ Alldrei vm æfe skallt þu minar fætur þuo. Jesus suaradi honum/ Ef eg sk ei þuo þier/ þa hefr þu ei hlutdeilld medr mier. Simõ Petrus sagdi þa til hñs/ Herra/ ecki einasta fæturna/ helldr jafnuel høfud ⁊ hendr. Jesus sagdi til hñs/ Sa þueigen er/ hñ þarf eigi at þuo nema Fæturnar/ þui hñ er allur hreiñ. Þier erut ⁊ hreiner/ enn eigi aller B /Þui hñ visse fyrer/ huer sa var er hñ mūde suikia/ fyrer þ sagde hñ/ þier erut ei aller hreiner.

Enn epter þ hñ hafde þueigit fætur þra/ tok hñ sin klædi/ settist nidur aptur/ og sagde þa enn til þra/ Vite þier huad eg giørda ydr? Þier kallit mig meistara ⁊ Herra/ þier seigit þ ⁊ riett/ þuiat eg er hñ og. Nu ef eg ydr Herra ⁊ Meistare þuo ydra fætr/ þa sku þier ⁊ jñbyrdis þuo huer annars fætur. Þetta gaf eg ydr til epterdæmis/ suo þier giørit lýka sm̃ eg giørde vid ydur. Sañliga sannliga seige eg ydr/ at Þionen er eigi meire sinum Herra/ nie Sendeboden þm̃ er hñ vt sende.

2 Epterdæme Christi Kieñendrū þyrerset

Ef þier vitit þtta/ þa eru þier sæler ef þier giørit þtta. Ei seigi eg af ydr øllum/ Eg veit hueria eg hefi vtualit/ Helldr þ at vppfyllist Ritningen/ Sa sm̃ at etur braud medr mier/ hañ tredr mig vnder fætur. Nu seigi eg ydur þ adr enn þ skier/ so at þier truet/ þa þ er skied/ ad eg em hñ. Sannliga sañlega þa seigi eg ydr/ Huer hñ mztekur þann er eg sende/ sa medtekr C mig. Eñ huer hñ mztekr mig/ hñ mztekr þann sm̃ mig sendi.

3 Fyrersögn vm Suikaran/ huer hñ munde vera

Þa Jesus hafde þtta sagt/ hrygdist hñ j sinum Anda/ vottadi ⁊ sagdi/ Sañliga sannliga seige eg ydr/ Eirn af ydur mun forrada mig. Þa leit huer Lærisueinañá til annars/ vggande vid af huerium hñ sagde. Enn þar var eirn af hñs Lærisueinū/ sm̃ sat til Bordsins j fadme Jesu/ huern et Jesus elskadi/ honum bente Simon Petrus/ at hñ spyrde hñ/ huer sa være er hñ hafde til talad? Af þui hñ lá þa a brioste Jesu/ Og hñ sagde til hñs/ Herra/ Huer er sa? Jesus suaradi/ Sa er hñ/ at huerium eg riette vokuadan Braudbita. Og þa hñ vokuadi braudit/ gaf hñ þ Judase Simons syne Ischarioth. Og epter þañ bita for Andskoten j hñ

4 Hñ lætur i liost Suikaran

Þa sagde Jesus til hñs/ Huad þu giører/ þa giør þ snart. Enn eingen af þm̃ s til bordsins satu visse til huers hñ taladi. Sumer ætludu þ/ af þui at Judas hafde Fiepyngiuna/ ad Jesus munde seigia honum/ Kaup þ er oss giørist þørf til Hatýdardagsins / eda at hañ giæfi D nockut fatækum. Og þa hñ hafdi bitan fekit/ gieck hñ strax vt/ ⁊ þa var Nott. Enn þa hñ var vtgeingen/ sagde Jesus/ Nu er Mansins Sonur auglystur/ ⁊ Gud er auglygstur mz hm̃ Fyrst Gud er auglystr mz honum/ þa mun Gud auglysa hñ j sialfum sier/ ⁊ snarliga mun hñ auglysa hñ

5 Auglysing mañs sinns Sonar/ og Gudz þødurs

Sonakorn min/ eg em eñ litla stund hia ydur/ þier leitid min/ ⁊ lýka sm̃ eg sagde vid Gydinga/ huert eg fer þangat kuñe þier eigi at koma/ og nu seige eg ydur. Eitt nytt Bodord þa gef eg ydr/ at þier elskit huer annan/ lýka sm̃ eg elskadi ydr/ so skulu þier og elskast jnnbyrdis/ Og af þui kienna aller/ at þier erut miner Lærisueinar/ ef þier hafit Kiærleikan ydar a mille. Simon Petrus seiger til hañs/ Herra/ Huert fer þu? Jesus suaradi honum/ Þangat sm̃ eg fer mattu nu ad siñe eigi fylgia mier/ enn seirna meir þa muntu fylgia mier. Petur seiger til hñs/ Herra/ Þui ma eg nu eigi fylgia þier? Eg vil setia mitt Lýf vt fyrer þig. Jesus suarade honum/ Huad munder þu setia þitt Lýf vt fyrer mig? Sañliga sannliga seige eg þier/ at Hanen gelurei/ adr enn þu hefur neitad mier þrysuar.

6 Fyrersögn vm hñs Dauda

7 Vm þ nyia Bodord

8 Oforsiallig hreyste Petri/ og hñs Strapp

XIIII

Þa

1 Huggun i giegn Haskasemdum/ ofsoknū og fleirum Forhindrunum

HA sagdi hañ til sinna Lærisueina/ Hrygguist eigi j ydru Hiarta/ True þier a Gud/ þa true þier a mig. J mins Fødurs husi eru margar verur/ Eñ ef eige so være/ þa segdi eg/ at eg færa/ at tilbua ydur stad. Og ef eg fer hiedā at til bua ydur stad/ þa vil eg þo aptur koma/ & taka ydr til min sialfs/ so þier sieut þar sm̄ eg er/ & huert eg fer/ ꝥ vite þier/ & veigen vite þier.

2 Af vidurkeñingu Fødursins og Sonarinns

Thomas sagde til hn̄s/ Herra/ Vier vitum eigi huert þu fer/ Eda hūnen megu vier þa veigen vita? Jesus sagdi til hn̄s/ Eg em Veguren/ Sañleikuren & Lyfit. Eingen kemur til mins Fødurs/ nema fyrer mig/ Ef þier þeckit mig/ þa þecki þier og miñ Fødr. Og nu hiedan fra/ þa þecki þier & so sau þier hn̄

3 Auitā Philippi þeckiande ecke Christū

Philippus sagde til hn̄s/ Herra/ Syn oss Føduren þa næger oss. Jesus sagde þa til hn̄s/ So leingi er eg j hia ydr/ & þu þecker mig eigi? Philippe/ Huer mig sier sa sier & Føduren/ & huernen seiger þu þa? Syn oss Føduren/ Truer þu eigi/ ad eg em mz Fødurnum/ & Faderen med mier? Þau ord eg tala til ydar/ þau tala eg eigi af sialfum mier. Faderen sa sm̄ medr mier bygger/ hn̄ sialfur giører þau verk/ Truet mier/ ad eg sie mz Fødurnum/ & Faderen medr mi /Ef eigi annars/ þa truet mier þo fyrer verkanna saker

Sannliga sañliga seigi eg ydur/ Huer hn̄ truer a mig/ sa mun giøra þau verk s̄ eg giøre/

4 Kraptur Daudans Christi

hn̄ mun & giøra ꝥssum meire/ þuiat eg fer til mins Fødurs. Og huers þier bidied Føduren j minu nafne/ ꝥ vil eg giøra/ so at Faderen dyrkist j Synenū. Nu̍s þier bidiet j minu nafni/ ꝥ vil eg giøra

5 vitnisburdr Guddomsins Christi

Ef þier elskit mig þa halldit min Bodord/ Og eg mū bidia Føduren/ at hn̄ gefi ydr añan Huggara/ þann er blyfur mz ydr eilyfliga/ þann sannleiks Anda/ huern Heimuren fær eige medtekit/ þui hn̄ sier hn̄ eigi/ & þeckir hn̄ eigi/ Enn þier þeckit hn̄/ þuiat hn̄ blyfur hia ydr/ & mun vera mz ydr. Eigi læt eg ydr Fødurlausa/ eg kiem til ydar.

6 Fyrerheit heilags Anda/ og huggūar Traust

Innan skams tyma þa mun Heimuren ei sia mig meir/ enn þier skulut sia mig/ þuiad eg life/ & þier munut & lifa. A þm deigi kienne þier/ at eg er mz Fødurnum/ & Faderen mz mier/ & eg mz ydr.

Huer hn̄ hefer min Bodord/ & helldr þau/ hn̄ er sa sm̄ mig elskar. Eñ hu̍r hn̄ elskar mig/ sa elskast af minum Fødur/ & eg mun elska hn̄/ og eg mun opinbera mig honum. Þa sagde Judas/ eigi Jscharioth til hn̄s/ Herra/ Huad verdr ꝥss giørt/ at þu munt vilia opinbera sialfann þig oss/ enn eigi Heimenum? Jesus suaradi og sagdi til hans/ Hu̍ hann elskar mig/ sa vardueiter min ord/ Og minn Fader mun elska hn̄/ & vid komum til hn̄s/ & giørum ockur j hia hm̄

7 Vtmala Christi ligrar Kirkiu

vistarueru. Enn huer hn̄ elskar eigi mig/ sa vardueiter eigi min ord/ Og ꝥ ord er þier heyred er eigi mitt/ helldr Fødursins ꝥss er mig sendi.

8 Enn fyrerheit heilags Anda

Þetta sagda eg ydur a medan eg var hia ydr. Enn Huggaren hinn Heilagi Ande/ þann er miñ Fader mun senda ydur j minu nafni/ hn̄ sialfur mun læra ydr alla hlute/ og amiña ydr a allt huad eg sagda ydr.

9 Vm frid og fognud hiartans i Gude

Miñ Frid læt eg hia ydr/ minn Frid gief eg ydr. Ei so sm̄ Heimuren gefur þa gef eg ydr. Ydart hiarta hrygguist eigi nie skeluist. Þier heyrdut ꝥ eg sagda ydr/ Eg fer/ & kiem til ydar aptur. Ef þier elskudut mig/ þa gleddust þier vid ꝥ/ at eg sagda/ Eg fer til Fødursins/ ꝥt Faderinn er mier meire. Og nu sagda eg ydr ꝥ fyrr eñ ꝥ skier/ so at þier truet þa ꝥ er skied

10 Huggun vt af Siguruinningu Christi/ oss giefine

Hier epter mun eg eigi tala margt vid ydr/ Þui Høfdinge ꝥssa Heims kiemr/ og mz mig hefur hn̄ eckert/ Helldr ꝥ at Heimuren kienne/ ꝥ eg elska Føduren/ & ꝥ eg giøre so sm̄ Faderen hefur mier bodit. Støndum vpp & gøngum hiedan

XV

1 Christelig Kirkia vtmalast fyrer Vynuid/ og Vingardzmann

EG em sannur Vynuidur/ og minn Fader er Vyngardz madureñ. Huern þn̄ Kuist a mier/ er eigi færer Auoxt/ mū hn̄ afkuista/ & huern þn̄ s̄ Auoxt færer/ mū hn̄ hreinsa/ so at hn̄ fære meira Auoxt. Þier erut nu hreiner fyrer saker ꝥss ordz at eg talade vid ydur. Blyfit j mier/ og eg mz ydur. Lyka sm̄ Vynkuisturen fær eigi fært Auoxt af sialfum sier/ nema hn̄ sie a Vinuidartrenu/ So & eigi helldr þier/ nema þier blyfit a mier

Eg em Vynuidartried/ enn þier erut Vynuidarkuistern̄. Huer hn̄ blyfur j mier/ & eg mz honum/ sa færer miken Auoxt/ Þuiat an min fae þier einskis orkat. Huer sa er eigi blyfur j mier/ hn̄ er vtkastadr sm̄ annar Vynuidarkuistur/ & vppþornar/ og þr samanlesa þa/ & kasta a Elld & brenna. Nu ef þier blyfit j mier/ og min ord blyfa j ydur/ Bidiet þa huers þier viliet/ Og

iet/Og

tet/z þ ſk ydꝛ veitaſt/ Þar mz verdꝛ miñ Fader Dyrdkadꝛ/at þier færit miken Auoxt/ z ődet miner Læreſueinar

B So ſm̃ elſkade mig miñ Fader/lÿka ſo elſka eg ydꝛ/ Blÿfet j miñe Aſtſemd/ Ef þier vardueitit min Bodord/þa blÿfi þier j miñe Aſtſemd/lÿka ſm̃ eg varduei te mins Fødurs Bodord/ z eg blÿf j hñs Aſtſemd. Þetta tala eg þui til ydar/at minn Fegnudꝛ blÿfi hia ydꝛ/ og ydat fegnudur vppfyllist. Þat er mitt Bodord at þier elſkiſt ydar a mille/ſuo ſm̃ eg elſkadi ydur. Eingen hefur meiri aſtſemd eñ ſa/ at hañ ſetur ſitt Lÿf vt fyrer ſina Vine. Þier erut miner Viner/ef þier giørit þ eg byd ydꝛ. Og hiedan af kalla eg ydꝛ eigi Þienara/þuiat Þionenn veit eigi af huad hñs Herra giører/Eñ ydꝛ ſeigi eg Vine/Þui allt huad eg heyrde af minũ Fødꝛ þ kuñgiørda eg ydꝛ.

2 Bodord vm inn byrdis elſku og ſampyke

3 Huerier ad eru Chriſti viner

C Eige vtuøldu þier mig/helldꝛ hefi eg vtualit ydꝛ/ og eg ſkickade ydꝛ til/ad þier geingut og færdut Auoxt/ſo at ydar Auogxtur blÿfi/ til þſſ/at huers þier bidiet Fødurenn j minu nafne/þ gefi hñ ydꝛ. Þat byd eg ydꝛ/at þier elſkit huer añan/ef Heimuren hatar ydꝛ/þa vitit/ad hñ hefur hatat mig fyrre eñ ydꝛ. Ef þier værut af þſſum Heimi/þa elſkadi Heimuren þ hñs være. Enn mz þui þier erud ecki af þeſſum Heime/ helldur vtualda eg ydur af Heimenum/ fyrer þ hatar ydur Heimuren. Minniſt a min ord/ er eg ſagda/Þionen er eige meire ſinum Herra. Ef þr hafa ofſokt mig/þa munu þr z offækia ydꝛ/Hafa þr geymt min ord/þa munu þr og geyma ydar ord.

Sup. 13. Math. 10 Luc. 6

D Enn allt þta munu þr giøra ydꝛ/fyrer mins nafns ſaker/ þuiat þr þeckia eigi hñ/ þañ er mig ſendi. Ef eg være eigi komen/ z hefde eige ſagt þm þ/þa hefdi þr ongua Synd/Nu hafa þr eckert/ þ þr vernde ſina Synd mz. Huer ſm̃ mig hatar/ſa hatar og minn Fødꝛ. Ef eg hefda eige giørt þau verk a medal þra/ſm̃ eingen hefur añar giørt/þa hefdu þr ongua ſynd/ Eñ nu hafa þr ſied þau/ z hata þo bæde mig z miñ Fødꝛ/Helldꝛ þ at ſu Malsgrein ẽ ſkrifud er j þra Løgmale vppfylldiſt/Fyrer eckert høfdu þr mig at hatre. Eñ þa ſa Huggare kemur/er eg mun ſenda ydꝛ af minum Fødꝛ/ſm̃ er ſannleiks Andi/huer af Fødurnũ framgeingur/hñ mun bera Vitne af mier. Þier munut z bera mier vitne/þuiat þier hafed j vpphafi hia mier verit.

4 Enn fyrerheit hins helga anda

XVI

A Nn þtta tala eg til ydar/ ſo at þier hneyxliſt eigi/þui þr munu forboda ydꝛ/ Og ſa tÿme kemur/at hũ ydꝛ lÿflætur/hñ meinar ſig giøra þægt verk Gude. Og þta giøra þr ydꝛ af þui/at þr þeckia huerke Fødurenn nie mig. Eñ þta tala eg þui til ydar/at nær ſu ſtund kemꝛ/þa ſkulu þier minnaſt þar a/at eg ſagda ydꝛ þ/Enn þta ſagda eg ydꝛ eige j vpphafi/ þui eg var hia ydur.

1 Aminning vm Kroſſ og Motgang fyrer ord ſins ſaker

Og nu fer eg til hñs ſm̃ mig ſende/ z eingen ydar ſpyr mig at / Huert fer þu? Helldꝛ af þui eg taladi þta til ydar/þa vppfylldiſt ydart hiarta af hrygd. Enn eg ſeige ydꝛ þo ſañleiken/ Þad batar ydꝛ ad eg fare hiedan/Þuiat ef eg fer eige hiedan/þa kiemꝛ eige Huggaren til ydar. Enn ef eg fer hiedan/þa mun eg ſenda hñ til ydar. Og þa hñ kemur/ ſtraffar hñ Heimen fyrer Synd/ z fyrer Riettlæte/ z fyrer Dom. Fyrer Syndena/þui þr trua ei a mig. Enn fyrer Riettlætid/þui at eg fer til Fødurſins/ og þadan af ſiae þier mig eige. Enn fyrer Domen/þuiat þſſa Heims Høfdinge er dæmdꝛ

2 Huggan wegna hns burtfarar

3 Vm Embætte heilags Anda

B Enn hefi eg margt at ſeigia ydur/ enn þier faet eigi allt borit at ſinne. Nær at kemur ſa ſannleiks Ande/þa mun hann kienna ydur allan ſannleik/ Þuiat eige talar hañ af ſialfũ ſier/helldꝛ huad hñ heyrde þ talar hñ/og huad okomit er þ kunngiører hñ ydur. Hañ ſame mun og auglyſa mig/þuiat af minu mun hñ þ taka z kuñgiøra ydꝛ. Allt huad minn Fader hefꝛ þ er mitt/ Fyrer þ ſagda eg/at af minu mun hñ þ taka og kunngiøra ydꝛ.

4 Same lærdom Chriſti og heilags Anda

Vm litin Tima þa munu þier eige ſia mig/og enn aptur vm litin tima þa munu þier ſia mig/þuiat eg fer til Fødurſins. Þa ſøgdu hñs Læriſueinar ſin a mille/ Huad er þ/at hñ ſagde oſſ/Vm liten tima þa mũu þier ei ſia mig/Og eñ aptꝛ vm litiñ tima/þa mũu þier ſia mig þuiat eg fer til Fødurſins? Þa ſøgdu þr/Huad er þ er hñ ſeiger/Vm litin tima? Vier vitũ eigi huad hñ ſeiger. Þa fornã Jeſus ad þr villdu ſpyria hñ at/ z ſagdi til þra/Þier ſpyriet ad þui ydar a mille at eg ſagda/ Vm litin tÿma þa mũu þier ei ſia mig/ z þa aptꝛ vm litin tima mũu þier ſia mig. Sañliga ſañliga ſeige eg ydꝛ/Þier munut græta og ſyrgia/ enn Heimuren mun fagna. Þier verdit hrygguer/enn ydar Hrygd ſkal ſnuaſt j Føgnud

C

5 Fyrerſøgn vm hanns dauda og vppriſu

6 Breyſklekke Læriſueinanna Kroſſen

Konan nær hun skal fæda/ þa hefer hun hrygd/ þuiad hennar stund er komen/ Eñ þa hun hefer Barnit fætt/ mīñist hun eigi þſſ Narmkuælis fyrer fagnadarsaker/ þui madur er j Heimen borin. Þier hafit nu hrygd/ enn eg skal sia ydr aptur/ og ydart hiarta skal fagna/ og ydnarn fögnud skal eingen af ydur taka. A þm deigi munu þier mig ⁊ einkis spyria. Sañliga sannliga seigi eg ydur/ Huers þier bidiet Fodurinn j minu nafni/ ꝥ mun hñ giefa ydr. Hingat til hafi þier einkis bedit j m[in]u nafni. Bidiet/ þa munu þier medtaka/ so ad ydar Fögnudr fullkomnist

8 Aminning vm Bænahald og Fyrerheit

Þetta hefi eg talat j Ordzkuidum til ydar. Sa time kemur/ at eg tala eigi leingur Ordzkuide til ydar/ helldr kunngiøre eg ydr berliga af minum Fødr/ A þm deige munu þier og bidia j minu nafne. Og eigi seige eg ydr/ ad eg mune bidia Foduren fyrer ydr/ þuiat sialfr Faderen elskar ydr/ af þui þier elskit mig/ og trued þad eg sie af Gude vtgeingen/ Eg em af Fodur nū vtgeingen/ ⁊ komen j þñan Heim. Eg fyrerlæt ⁊ aptur þñan Heim/ og fer til Fodursins **D**

9 Huggan Gudz Födurligrar elsku

Hñs Lærisueinar seigia þa til hñs/ sie/ Nu talar þu berliga og mæler ongua Ordzkuidu/ Nu vitum vier at þu veist alla hlute/ ⁊ þu þarft eigi at nockur spyrie þig. Fyrᵉ ꝥ truum vier at þu siert af Gude vtgeingin. Jesus suarade þm/ Nu true þier/ Siaet: Su stund kiemur/ og er nu þegar komen/ at þier sundrist huer til sinna/ ⁊ latid mig einan saman/ Eñ eg er þo ei eirnsaman/ þuiad Faderen er mz mier.

10 Fyrersögn vm flotta og tuistran Lærisueinanna

Þetta tala eg þui til ydar/ at þier hefdut frid j mier. J Heimenum hafi þier Hørmung/ eñ verit þo hughrauster/ Þui eg yferuañ Heimen.

XVII.

1 Bæn Christi fyrer sier og öllū Söfnudenum

ENN þtta talade Jesus/ ⁊ hof vpp sin augu til Himins/ ⁊ sagde/ Fader/ stunden er komen/ at þu auglyser Son þiñ/ so at þiñ Sonur auglysi ⁊ þig So s̄ þu gafst honum yferuallð alls holldz/ at hñ gefi þm öllū er þu gafst hm̄ eilyft lijf. Eñ ꝥ er eilijft Lijf/ at þr iate þig einan ⁊ sañan Gud vera/ ⁊ þañ þu vtsendᵉ Jesum Christ. Eg auglysti þig a Jordu/ ⁊ fullkomnadi ꝥ verk er þu fiekst mier at giøra. Og nu auglys mig Fader hia sialfum þier/ medr þre Dyrd er eg hafda hia þier/ adr eñ Heimuren var. Eg hefi opinberat nafn þitt hia mönnum/ þm er þu gafst mier af Heiminum. Þeir voru þiner/ og þu gafst mier þa/ og þr geymdu þin ord. Nu vita þr at allt huad þu gafst mier/ sie af þier/ Þui þau ord er þu gafst mier/ þa gaf eg þm/ og þr hafa þau mztekit/ og sannliga vidurkent/ ꝥ eg em af þier vtgeingen/ ⁊ trua þui at þu sender mig. **A** **B**

2 Huad eilijft Lijf er

2 Vitnisburdr vm Guddomen Christi

Eg bid fyrer þm/ Eige bid eg fyrer Heimenum/ helldr fyrer þm/ hueria þu gafst mier/ þui þr eru þiner. Allt huad mitt er ꝥ er þitt/ Og huad þitt er/ ꝥ er mitt/ Og j þm er eg auglystur. Og eige em eg nu meir j Heimenum/ enn þr eru j Heimenum/ ⁊ eg kem til þin. Heilagr Fader/ geym þa j þinu nafne/ hueria þu gafst mier/ at þr sie eitt so sm̄ vid. A medan eg var hia þm j Heimenum/ þa geymde eg þa j þinu nafne/ ⁊ hüia þu gafst mier/ þa vardueitti eg og eingen af þm er glatadr/ nema sa eirn glatanar sonr/ suo ad Ritningen vppfylldist.

Eñ eg kem nu til þin. Og þta tala eg j Heimenū/ so at þr hafe miñ fullan Fögnud mz sial fum sier. Eg gaf þm þin ord/ ⁊ Heimuren hatar þa/ þuiad þr eru eigi af Heimenum/ lijka sm̄ ꝥ at eg er ei af Heimenum. Eg bid eigi/ at þu taker þa af Heiminum/ helldr at þu geymᵉ þa fra jllu. Þeir eru eigi af Heimenum/ so sm̄ at eg er ei af Heimenum. Helga þu þa i þinum Sannleik/ Þin ord eru Sañleikur. Lijka sm̄ þu sender mig j Heimen/ suo sende eg þa j Heimen/ Fyrer þa helga eg sialfan mig/ suo ad þr sieu og helgader j Sannleikanum. **C**

Eg bid eigi einasta fyrer þm/ helldr og jafnuel fyrer þm sm̄ trua mūu a mig fyrer þra ord so at þr sie aller eitt/ so sm̄ þu Fader ert medr mier ⁊ eg medr þier/ at þr sieu og eitt mz ockur/ So ad Heimurē true/ ꝥ þu sēder mig. Og þa Dyrd s̄ þu gafst mier/ þa gaf eg þm/ At þr sie og eitt/ so sm̄ ad vier erum eitt/ eg mz þm/ ⁊ þu mz mier/ so ad þr sieu fullkomner j eitt/ ⁊ ꝥ ad Heimuren kienne/ at þu sender mig/ ⁊ ꝥ þu elskader þa/ suo sm̄ þu elskader mig. **D**

Fader/ hueria er þu gaft mier/ vil eg/ at huar sm̄ eg er/ þa sie þr medr mier/ So þr siae mina Dyrd/ þa þu gafst mier/ Þuiad þu elskader mig fyrr enn Heimuriñ var skapadr. Rettuijse Fader/ Heimurin kieñer þig eigi/ eñ eg kiehne þig/ ⁊ þſser keña ꝥ þu sender mig/ ⁊ þitt nafn giørda eg þm kunnigt/ ⁊ eg vil giøra þm ꝥ kunnigt/ so ad su astsemd mz hüri þu elskader mig sie j þm/ og eg medr þm.

Þa

XVIII.

A

Pijnan vors DROttins Jesu Christi

1 Grasgardurenn
Math. 26
Mar. 14
Luce 22

DA Jesus hafde nu þta talat/gieck hn̄ vt mz sina Lærisueina/yfer vm Læken Kedron/þangat sm̄ eirn Grasgardur var/Og Jesus gieck þar jn̄ mz sijna Lærisueina. Enn Judas sa er hn̄ sueik/vissi z þennan stad/Þuiat opt kom Jesus þar mz sina Lærisueina. Þa Judas hafde nu til sin tekit flock mañа og eirnen af Kiennemañahøfdingia z Phariseis Þienurum/kom hn̄ þangat mz Lyktum z Logbrøndum/z Neruopnum. Nu þt Jesus visse allt huad yfer hn̄ atti at koma/þa gieck hn̄ fram̄/z sagdi til þra/At huerium spyrie þier? Þeir suørudu honum/Ad Jesu af Nadsareht. Þa sagdi Jesus til þra/Eg em hn̄.

B

2 Krapt Christi Orda

Enn Judas sa er hn̄ selldi stod þar hia þm. Og þa er Jesus sagde til þra/ Eg em hañ/ hørfudu þr a bak aptur/z duttu til Jardar. Hn̄ spurde þa enn aptur at/At huerium spyrie þier? Enn þr søgdu/At Jesum hinum Naduerska. Jesus suaradi/Eg sagda ydr/þad eg er hn̄. Og ef þier spyriet at mier/þa lætid þssa burt ganga/So ad vppfylldist þ ord er hn̄ sagde/Onguun glatade eg af þm sm̄ þu gafst mier.

3 Bardage Peturs

Simon Petrus hafdi hia sier eitt Suerd/dro þ vt/ og slo til eins Kieñemañahofdingians þienara/z hio af hn̄s hægra eyra/enn Þienaren hiet Malchus at nafne. Þa sagde Jesus til Peturs/Stiktu þinu Suerdi j Slijdrer/Skal eg eigi drecka þann Kalek sm̄ mier gaf min̄ Fader?

C

4 Jesus leiddur i Chaiphas hus

Enn Flockuren og Nershøfdingen/z Gydinga þienarar høndludu Jesum/bundu hañ/og leiddu fyrst burt til Hannas(et var Magur Chaiphas)sa er þa var þss ars Kiennemannahøfdinge. En̄ Caiphas var sa/er Gydingum gaf þ rad/At betur fære þ eirn madr være lifl atin̄ fyrer Lyden

5 Petur apneitar Christo

Simon Petrus fylgde Jesu epter/z en̄ añar Lærisueirn. Sa var kuñigr Kieñemañahøfdingianum/z gieck jn̄ mz Jesu j Kiennemañahøfdingians Herberge/en̄ Petur stod fyrer Dyrunum vte. Þa gieck vt hin̄ añar Læresueirn sm̄ Kieñemañahøfdingianum var kuñigr/z taladi vid hana er Dyrnar geymde/ z leidde Petrum jn̄. Þa søgde Ambatten su dyrnar geymde til Peturs/Ertu eigi eirn af þss mans Lærisueinum? Hn̄ sagde/Eige er eg. Enn Þienarar og Vndermenn stodu vid Elldzglædr/z vermdu sig/Þuiat Kulde var. Petur stod þar hia þm z vermde sig.

D

6 Medkienning Christi

Kieñemannahøfdingen spurde Jesum þa at/vm hn̄s Læresueina/z vm hn̄s Kieñing. Jesus suarade hm̄/Eg hefi opinberliga talat fyrer Heimenum/ Eg kendi og jafnan j Samkunduhusū z j Musterinu/þar s̄ aller Gydingar kōu sāan/z a laun hefi eg eckert talat/Þui spyr þu mig þar at? Spyr þu þa þar at/sm̄ heyrt hafa huad eg hefi talat fyrer þm/Sia: Þeir vita huad eg hefi sagt. Enn sm̄ hn̄ sagde þta/þa gaf eirn þra Þienaranna s̄ nær stodu/Jesu Pustr/z sagde/ Skalltu suo suara Kieñemañahøfdingianum? Jesus suaradi/ Ef eg talade jlla/þa vitna þu þ vont vera/enn ef eg taladi satt/Þui slær þu mig þa?. Og Hannas sende hn̄ þa bunden til Caipham Kieñemañahøndingia.

7 Pienarin slær Christum pustur

E

Og er Symon Petrus stod þar og vermdi sig/þa toludu þr til hn̄s/Ertu eigi eirn af hn̄s Læresueinum? Hn̄ neitade z sagdi/Eigi er eg. Þa sagde honum eirn af Kiennemañahøfdingians þienørum/frænde hins sm̄ Petur hio Eyrat af/Sa eg þig eige j Grasgardenū hia honum? Þa neitadi Petur þui en̄ einu sinne. Og strax gol Hanen.

8 Giórningar i Domhusinu fyrer Pilato

Þa leiddu þr Jesum fra Caiphas z j Þinghusit. En̄ þ var snema Morguns. Og þr geingu ei sialfer jn̄ j Þinghusit/ad þr saurgudust eckt/helldr so þr mættu neyta Paskaña. Pilatus gieck þa vt til þra/z sagde/Hueria akiæru fære þier j giegn þssum manne? Þeir suøru du z søgdu til hn̄s/Ef þssi væri eigi illrædis madr/þa hefdu vier eigi j hendurfeingit þier hn̄.

F

9 Christus atlagast

Þa sagdi Pilatus til þra/Take þier hn̄ z dæmit epter ydrum Løgum. Gydingar søgdu þa til hn̄s/Eige hæfir oss at lijflata nockurn/So at þ ord vppfylldist er hn̄ sagdi/teiknande til mz huerium dauda hn̄ ætti at deyia

10 Grein a mille Christz Rijke og veralldliga Rijkes

Pilatus gieck jn̄ aptur j Þinghusit/kalladi Jesum/z sagdi til hn̄s/Ertu Gydinga Konungur? Jesus suaradi/Talar þu þ af sialfum þier/Eda hafa adrer sagt þier þ fra mier? Þa suaradi Pilatus/Er eg nockut Gydingr? Þin þiod z Kieñemañahøfdingiar selldu þig mier/ Huad giordir þu? Jesus suarade/Mitt Rijke er eigi af þssum Heime / Ef at mitt Rijke være af þssum Heime/þa mundu miner Þienarar strijda j mot/so at eg selldist eigi Gydingum/enn nu er mitt Rijke eigi hiedan. Þa sagde Pilatus til hn̄s/Þa ert þu þo Konungr? Jesus suarade þu

G

rade þu

di/Þu seiger þ/Eg em ⁊ Kongur. Til þss em eg fæddꝛ/⁊ til þss em eg j Heimen komen/at eg
bere Vitne Sannleiknum. Og aller þr sin̄ eru af Sannleikanū þr heyra mina Rødd. Pilatus
sagdi til hn̄s/Huad er Sannleikuren?

11
Pilatus witnar wm sakleysi Christi

Og þa hn̄ hafdi þtta sagt/gieck hn̄ vt aptur til Gydinga/⁊ sagdi til þra/Eg finn ongua
søk mz honū. En̄ þ er ydar siduenia/ad eg gefi ydꝛ eirn lausā a Paschū/ Vilie þier at eg ge-
fe ydur nu lausan sialfan Gydinga kongen? Þa kølludu aller aptur j mote/seigandi/Eige
þennan/helldꝛ Barrabam. En̄ Barrabas var Spilluirke.

XIX.

1
Christus hudstrykur/þyrnū kryndur og spottadur

NA tok Pilatus Jesum/⁊ liet strykia hann. Og Stridzmennern̄ fliettudu Ko-
ronu af Þyrnum/⁊ settu a hn̄s Høfut/færdu hn̄ ⁊ j Purpuraklæde/og søg-
du/Heill siertu Konungꝛ Gydinga/Og gafu hm̄ pustra. Þa gieck Pilatus
vt aptur/⁊ sagdi til þra/Siaet: Eg leidi hn̄ nu vt til ydar/so at þier vitid þ
eg fin̄ ongua søk mz honum. Þa gieck Jesus vt/beradi Þyrne Koronu ⁊ eitt
Purpuraklæde. Og hn̄ sagdi til þra/ Siaet Mannen. Þa er Kiennemanna

2
Yperlitur Christi/Esaie liij. Vier saum hn̄/et ct.

høfdingiarner ⁊ Þienararner sau hn̄/kølludu þr so seigiandi/ Krossfestu/ Krossfestu hn̄. Pi-
latus sagde til þra/ Taki þier hn̄ ⁊ Krossfestit/þuiat eg fin̄ ongua søk mz honum. Þa suøru
du honum Gydingar/ Vier høfum Løg/og epter vorum Løgum skal hn̄ deyia/þuiat hn̄ giør-
di sig sialfan at Gudz syne.

3
Samtal Christi og Pilati/wm walld weralldligrar wallds stiornar

Þa Pilatus heyrde þssi ord/ottadist hn̄ enn meir/⁊ gieck in̄ aptur j Þinghusit/og sagdi til
Jesu/Huadan ert þu? Enn Jesus gaf honum eigi suar. Þa sagdi Pilatus til hn̄s / Talar
þu eigi vid mig? Veist þu eigi/at eg hefi valld til at lata Krossfesta þig/⁊ eg hefi valld til ad
giefa þig lausan? Jesus suaradi/Eigi hefder þu nockut valld yfer mier/nema þier væri þad
giefit hier ofan af/Fyrer þui hefur sa meiri Synd/er mig sellde þier. Og epter þ leitade Pi-
latus vid at lata hn̄ lausan/Enn Gydingar hropudu ⁊ søgdu/Ef þu lætur þennan lausan/
þa ertu ecki Keisarans Vinur/Þuiat huer s̄ sig giører Konung/hn̄ mæler j mote Keisaranū.

4
Christus dæmdr til dauda

Þa Pilatus heyrde þssi ord/leidde hn̄ Jesum vt/ ⁊ sette sig a Domstol/ j þm stad s̄ kallast
Haesløtur/enn a Ebresku Gabbatha. Enn þ var a Affangadeigi Paska nærre siettu stund.
Þa seiger hn̄ ⁊ til Gydinga. Siaet Konung yduarn. Enn þr kølludu/ Tak j burt/ Krossfes
tu hn̄. Pilatus sagde til þra/Skal eg krossfesta Konūg yduarn? Kiennemannahøfdingiarn
suørudu/Onguan høfū vær Konung nema Keisaran. Þa selldi hn̄ þm hn̄/at hn̄ krossfestist.

5
Giörningar wt ā Borgar i aftøkustadnū

Þa toku þr Jesum ⁊ leiddu hn̄ þadan. Hn̄ sialfur bar sin̄ Kross/og geck vt j þann Stad
s̄ kallast Høfutskeliastadꝛ/Enn a Ebresku Golgatha/huar þr krossfestu hn̄/Og tuo adra mz
honum/sinn til huorrar hādar/enn Jesū j midit. Pilatus skrifadi eina yferskrift/⁊ setti hana
vpp yfer Krossen̄/ En̄ so var skrifat/Jesus af Nadsareth/Gydinga Kongꝛ. Þessa Yferskrift
lasu marger af Gydingum/þuiat sa stadꝛ var nærre Borginne er Jesus var krossfestur a. En̄
þ var skrifat a Ebresku Girsku ⁊ Latinu. Þa søgdu Kiennemannahøfdingiar ⁊ Gydingar vid

6
Yperskriptin yp er Jesu

Pilatum/ Skrifa þu eigi Konungꝛ Gydinga/ Helldꝛ þ hn̄ hefde sagt/Eg em Konungꝛ Gyd-
inga. Pilatus suaradi/Huad eg skrifadi/þ hefi eg skrifat.

7
Hlutskipte klædanna Christi
Psal. 22

Þa Strijdzmenn høfdu Krossfest Jesū/toku þr hn̄s klædnad/ ⁊ giørdu a fiogra hlutaskip-
te/sierhuerium Strijdzmanne sin̄ hlut/og þar mz Kyrtilen. Enn Kyrtillin̄ var eigi saumadꝛ/hell
dꝛ fra ofan verdu allꝛ prionadꝛ. Þa tøludu þr sin j mille/ Skieru vær hn̄ ei/hlutust helldꝛ vm
ed huß hn̄ skal vera/so at Ritningen vppfylldist er seiger/Þeir skiptu mz sier Klædū minum/⁊
a mitt fat þa løgdu þr hlutkeste. Og þta giørdu nu Strijdzmennerner.

8
Moduren a hendur falen Johanni

Enn þar stodu vid Krossen hia Jesū/Moder hn̄s/⁊ Modersyster hn̄s Maria husfru Cle-
ophas/og Maria Magdalena. Þa Jesus sa nu sina Modꝛ/⁊ þann̄ Læresuein nærstandandi
er hn̄ elskadi/seiger hn̄ til sinnar Modꝛ/Kona sia þu/þar er þinn Sonur. Epter þ seigr hn̄
til Læresueinsins/Sie: Þat er þin Moder. Og vpp fra þre stundu/tok Læresueirnen hana
ad sier.

9
Jesum þyrster

Epter þ þa Jesus vissi at allt var nu fullkomnat/⁊ at Ritningin vppfylldist/þa seiger hn̄/
Þyster mig. Þar var sett eitt ker fullt af Edike/Enn þr toku og fylltu eirn Niardaruott mz
Edik/og løgdu j Ysop/settu sidan fyrer Munn honum. Enn þa Jesus hafde Edik et til sin

10
Jesus Andast
Deut. 16

tekit/sagde hn̄/Þad er fullkomnat. Og at hneigdu høfde/þa liet hn̄ sin̄ Anda.
Enn af þui at Tilfangadagꝛ Gydinga var/og at Likamarner væri eigi a Krossenum vm

Þuottdagen/ þuiat ꝥ var hiñ mykle Dagr Þuottdagshelginnar/ Þa badu þr Pilatum ad þra Bein brytust og j burt tækist. Þa komu Strijdzmenn/og brutu sundr Bein hins fyrra/ z so hins añars/sm̄ mz honū voru krossfester. Eñ þa þr komu til Jesu/sau hn̄ nu z Daudan/ þa brutu þr ei hn̄s Bein/helldr lagde eirn af Strijdzmoñum j hn̄s Sijdu mz Spiote/og strax þa rann vt Blod og Vatn.

11 Spilluirkianna bein briotast

12 Sijdan Jesu opnast

Og sa er ꝥ hefr sied/ ber þar Vitne vm/ z hn̄s Vitnisburdr er riettur/ z hn̄ same veit þad at hañ seiger satt/ suo at þier trued. Þuiat þtta var skied/suo ad Ritningen vppfylldist/Eige skulu þier briota nockut hn̄s Bein. Og enn aptur seigr ønnr Ritning/ Þeir munu sia þn̄ j huern þr stungu.

E

Exo. 12

Zacha. 12

Enn epter þta bad Joseph af Arimathia(huer ed var Lærisueirn Jesu/þo heimugligr fyrer ottasaker vid Gydinga)Pilatū vm/at hn̄ mætte taka burt Likama Jesu. Þad leyfde Pilatus. Þar kom og Nicodemus/sa er fyrre kom vm Nott til Jesu/færande samblandada Mirru vid Aloe nær hundrad Punda. Þa toku þr Likaman Jesu/og sueipudu j Lijne mz jlmande Smyrslum/so sm̄ sidur er til Gydinga ad greptra. Enn þar j þm stad sm̄ hn̄ var Krossfestur var Grasgardur. Og j Grasgardenum var ny Steinþro/j hueria at eingen hafde enn verid lagdr. Þãgat løgdu þr Jesum fyrer saker Affangadagsins Gydinga/þt su Grøf var so nær.

13 Greptranen Christi

XX.

A

A Einum Þuottdeigenum/þa kemr Maria Magdalena sneṁa/þa ad eñ var myrkt/til Grafarinnar/z sier at Steirniñ er burtteken af Grøfiñe. Þa hleypur hun z kemur til Symonar Peturs/og til hins añars Lærisueins/ þann ed Jesus elskade/og seiger til þra/ Þeir hafa tekit burt Herran vr Grøfiñe/ og vier vitum eigi huar þr hafa lagt hn̄. Þa gieck Petur vt/ z hinn añar Lærisueirn/z komu til Grafariñar. Eñ þau tuo hlupu jafnt/ þui hiñ añar Lærisueirn hliop vakrara fram̄ eñ Petur/z kom fyrst til Grafariñar. Og er hn̄ laut nidur/ þa sa hn̄ Lijnløken løgd þar/eñ þa stie hn̄ eigi jñ. Þa kemr Symon Petrus eptr honum/stijgr i Grøfina/z sier ad Lijnløken eru løgd þar/ og þañ Sueitadwk er var vm Jesu Høfud/ei lagdan mz Lijnløkunum/helldur sierdeilis saman vnden j einum ødrum stad. Þa stie z hinn añar Læresueirn jñ/ sa er fyrre kom til Grafarinnar/sa ꝥ z trude ᵃ þui. Þuiat þr kuñu þa eige enn Ritningena/ꝥ honum byriadi vpp ad rijsa af Dauda. Og þa geingu Læresueinarner aptur til sialfra sinna.

14 Vt af Vpprisunne Christi

1 Maria Magdalena

Johannes

Petrus

B

ᵃ Ad han være burt teken

E

Enn Maria stod vid Grøfina vte/z griet. Og er hun griet/þa laut hun nidr j Grøfina/ z sa tuo Eingla huijtklædda/sitiande þar/eirn til høfda/enn añan til fota/ sm̄ þr høfdu lagt Lijkama Jesu. Og þr søgdu til hennar/Kona/Huad grætur þu? Hun sagde þm/Þeir hafa tekit burt Herran miñ/og eg veit eigi huar þr hafa lagt hn̄. Þa hun hafde þta sagt/snerist hun vid/z leit Jesum standa þar/z veit þo ei at ꝥ er Jesus. Þa sagde Jesus til hennar/ Kona/Huad grætur þu? Ad huerium spyr þu? Eñ hun ættladi Garduørden vera / og sagde til hn̄s/Herra/ef þu bart hn̄ burt/þa seig þu mier/huar þu hefur lagt hn̄? So eg take hañ j burt þadan. Jesus sagde til hennar/Maria. Nū snerist vid/z sagde til hn̄s/Rabboni/Þad kallast/Meistare/Jesus sagdi til hennar/Snert þu mig eigi/Þuiad eg er eigi eñ vppstijgen til mins Fødurs. Far helldr til Brædra minna/og seig þm: Eg stijg vpp til mins Fødurs/z til ydars Fødurs/til mins Gudz/z til ydruars Gudz. Maria Magdalena kom og kuñgiørde Lærisueinunum/Eg hefi sied Herran/ z þta sagdi hn̄ mier.

2 Samtal Jesu og Marie

D

E

Enn ad kuellde þss hins sama Þuottdags/ þa er Læresueinarner voru samankomner / ad luktum Dyrum/fyrʳ hrædslu saker vid Gydingana/kom Jesus þar/z stod j midit/ og sagde til þra/Fridr sie mz ydr. Og þa hn̄ sagde þtta/synde hn̄ þm Hendurnar z sina Sijdu. Þa glødust Lærisueinarner vid/ad þr sau Herran. Þa sagde Jesus eñ aptur til þra/Fridr sie mz ydr/ Lijka sm̄ Faderen sendi mig/so sendi eg ydur. Og er hn̄ sagdi þta/blies hn̄ a þa/og sagde til þra/Medtaki þier Heilagan Anda/Huerium hellst þier fyrer giefit Syndernar/ þa eru þær þm fyrergiefnar/Og huerium hellst þier þær apturhalldit/þa eru þær apturhalldnar.

3 Christus birtist Lærisueinunū/ standandi i midit

F

Eñ Thomas eirn af tolf/sa er kalladist Tuibure/var eigi medr þm/þa Jesus kom. Þa søgdu adrer Lærisueinarner til hn̄s/Vier høfum sied Herran. Enn hn̄ sagdi til þra/ Nema eg siae Naglaføren j hn̄s Høndum/z og lati minn fingr j naglaføren/z eg leggi mina hønd i hn̄s Sidu/þa true eg eigi.

4 Thomas er Tortryggen

Og atta døgum epter þ/ þa voru hn̄s Lærisueinar þar aptr en̄ jn̄e/ z Thomas medr þm. Þa kom Jesus ad luktum dyrum/ stie j midit og sagdi/ Fridr sie mz ydur. Þui næst seiger hn̄ til Thomam/ Riettu þinn fingr hingat/ z skoda minar hendr/ lypt vpp þin̄e hendi z legg j mi-na Sydu/ og vert eigi vantruadur/ helldr truadr. Thomas suaradi z sagdi til hn̄s/ DROT-TINN min̄ og Gud min̄. Jesus sagdi til hn̄s/ Þui at þu satt mig Thoma þa truer þu. Sæler eru þr er eige sia z trua þo.

5 Christus birtist i annat sinn Lærisueinunum og Thoma

Morg on̄ur Teikn þa giorde Jesus j auglite sinna Lærisueina/ huer ed eigi eru skrifud j þssari Bok. Enn þtta er þui skrifat/ at þier truit/ þ Jesus sie Cristur Gudz Sonur/ Og ad þier fyrer þa Tru/ hefdut Lyf j hn̄s nafne.

XXI.

1 Opinberā Christi vid Fiske dratten

A

Epter þ opinberade sig Jesus/ vid Sioenn Tiberiadis. En̄ hn̄ opinberade sig so/ Þar voru til saans Simon Petrus/ og Thomas sa er kalladist Tuibure z Nathanael sa er var af Cana vr Galilea hieradi/ z syn̄ Zebedei/ z en̄ ad-rer tueir af Lærisueinum. Simon Petrus seiger til þra/ Eg vil fara at fis-ka. Þeir søgdu hm̄/ Vier vilium z koma mz þier. Þeir geingu vt og stigu strax a Skip/ Og a þre Nott feingu þr eckert. En̄ at morne komnu̅/ þa stod Jesus j Siafarfiørun̄e. Læresueinarner vissu eigi at þ var Jesus. Þa sagdi Jesus til þra/ Børn/ Hafi þier ecki til Matar? Þeir suørudu hm̄/ Nei. En̄ hn̄ sagdi til þra/ Kastit vt Ne-tinu til hægrihandar vid skipit/ z þa mu̅u þier nockut fin̄a. Þa køstudu þr vt/ z gatu ei drei-git fyrer fiølda saker fiskan̄a. Þa sagdi sa Lærisueirn til Peturs s̄ Jesus elskadi/ Herrā er þ.

B

En̄ þa Simon Petrus heyrde þ/ at Herran være þ/ vafde hn̄ vm sig Mølinu̅/ þt hn̄ var Naken/ z varpadi sier vta Siaen/ Enn adrer Læresueinarner komu a skipe/ þt þr voru ei lāgt fra lande/ so nær sm̄ tuø hu̅drut alna/ z drogu Netit mz fiskunu̅. Og er þr stigu a land/ sau þr Elldzglædr/ z fisk yferlagdan/ z Braud. Jesus seiger til þra/ Færit hingat af þm Fiskunu̅ þier feingut nu. Symon Petrus stod vpp/ z dro Netid ad lande fullt af storu̅ Fisku̅/ hundrad þremur og fim̄tiju. Og þott þr være so marger þa rifnade þo eigi Netid. Jesus seigr til þra Kome þier z snædit. En̄ eingen Lærisueinan̄a þordi spyria hn̄ at/ Huer ertu? Þuiat þr vissu at þ var Herran. Þa kō Jesus/ z tok Braudit/ gaf þm þ/ z lika eirnen fisken. Og þta er nu hid þridia sin̄ er Jesus opinberade sig sinu̅ Lærisueinu̅/ epter þ han̄ var vpprisin af Dauda.

C

2 Bifalning Postulūum og ord sins þienurum giefin/ ad elska Christum/ og fæda Gudz Sößnut

Þa þr høfdu nu snætt/ seiger Jesus til Simonar Peturs/ Symō Jonas son/ elskr þu mig meir en̄ þsser? Hn̄ sagdi hm̄/ Ja Herra/ þu veist at eg elska þig. Hn̄ sagdi þa til hn̄s/ Fæd þu Lømb min. En̄ seiger hn̄ aptr j ødru sin̄e til hn̄s/ Simō Jonas son/ elskar þu mig? Han̄ seiger hm̄/ Ja Herra/ Þu veist eg elska þig. Hn̄ seiger þa til hn̄s/ Fæd þu Saudi mina. Hn̄ seiger en̄ aptur j þridia sin̄ til hn̄s/ Symon Jonas son/ elskar þu mig? Þa hrygdist Petur vid/ þui hn̄ sagdi þrisuar/ Elskar þu mig? Og sagdi til hn̄s/ Herra/ Þu veist alla hlute/ þu veist at eg elska þig. Jesus seiger til hn̄s/ Al þu þa Saudi mina

San̄liga san̄liga seige eg þier/ þa þu vart yngre/ gyrter þu sialfr þig z giekst þangat þu villder/ en̄ þa þu elldest/ muntu þinar hendr vtbreida/ z an̄ar mu̅ þa gyrda þig/ z þāgat leida s̄ þu villt eigi. En̄ þta sagde hn̄/ teiknandi mz huerium Dauda at hn̄ skyllde Gud dyrka.

D

3 Sierhuer stāde i sinu kallan/ yfer gefit hana eigi/ og lyde þo eirn og annar sie mz ødru mote kalladur

Og þa hn̄ hafde þta sagt/ seiger hn̄ til han̄s/ Fylg þu mier epter. Petur sneri sier vid/ og leit þn̄ Læresuein epterfylgiādā s̄ Jesus elskadi/ sa er z vm Kuelldmaltijdēa hafde a hn̄s brio-ste leigit/ z sagt/ Herra/ Huer er sa er þig Forrædur? Þa Petur leit nu þenan̄/ seiger han̄ til Jesu/ Herra/ Huad skal þsse? Jesus seiger til hn̄s/ Ef eg vil at han̄ blyfi til þss ad eg kiem/ huad keur þ vid þig? Fylg þu mer eptr. Þa geck su ordræda a mzal brædran̄a/ Þessi Lærisueirn deyr eigi. Jesus sagdi eigi til hn̄s/ hn̄ deyr eigi/ Helldr ef eg vil ad hn̄ blyfe til þss ad eg kem/ Huad kemr þ vid þig? Þesse er sa Lærisueirn er vm þta ber vitne/ og þetta skrif-ade/ Og vier vitum/ ad hn̄s Vitnisburdr er sannur.

Þar eru z marger adrer hluter sm̄ Jesus giørde/ huerier ef þr skylldu aller skrifast/ huer epter ødrum/ þa helld eg/ at Heimuren munde eigi yfergrijpa þær bækr sm̄ skrifast mættu.

Hier endast S. Johannis Euangelium

Formale yfer Postulaña Giorninga

ÞEssa Bok skulu menn lesa og alyta/ eige so sem vier hofum fyrr giort/ So sm̃ at hefde S. Lucas hier inne at eins Giörninga Postulaña/ edr sierhuers þra eigenlig werk vppskrifat/ til epterdæmis godra werka og Gudligs lyfernis. So sm̃ S. Augustinus og marger adrer hafa þra epterdæme halldit þ allra besta i þssare Bok/ Ad Postularner med þeim Christnu höfdu alla hlute sameigenliga et cet. Huad þo skamastund warde/ og stod ei leinge yfer.

Huernen menn eigi ad lesa Bok þessa

Helldr skulu meñ þetta merkia og athuga/ at S. Lucas wnderuijsar og lærer allann Kristendomen i þessare Bok/ allt til Veralldarinñar enda/ þa sönu höfudgrein Christeligs Lærdoms/ sm̃ er þesse/ Huernen wier aller hliotum at werda Riettlater/ alleinasta fyrer Truna a Jesum Christum/ an nockurs studnings Lögmalsins/ edr tilhialpar worra eigenligra werka. Þetta hefur werit su hellsta meining/ sök og efne þui hñ hafe þssa Bok skrifat. Þar fyrer þa framknyr hñ og aluarliga framsetur/ ecki alleinasta Postulaña predikaner/ wt af trunne a Jesum Christum/ huersu bæde Gydingar og hiner Heidnu hafa ordit fyrer hana Riettlater ad werda/ an allra werka og forþienustu/ helldr þa framsetur hañ eirnen dæmen og giörninga slyks Lærdoms/ huersu bædi Heidingiarner/ so wel sm̃ Gydingarner/ sie fyrer Euangelium/ an Lögmalsins/ riettlater ordner. Og so sm̃ S. Petur hñ wottar i x. og xv. Cap. Ad Gud i þssu efne hafe onguan misnum giört a mille Gydinga og Heidingia/ Helldr/ so sm̃ at hñ Heidingium/ sm̃ an Lögmalsins lifdu/ gaf fyrer Euangilij predikan hañ heilaga Anda/ So hefur hñ og þann sama Anda/ eirnenn giefet Gydingunum fyrer Euangelium/ enn ecki fyrer Lögmalit/ nie helldr fyrer þra werka edur werdskulldunar saker. Setiandi so til samans iafnframt huort ödru/ i þessare Bok/ bæde Lærdomen wt af Truñe/ og so eirnen Epterdæme truarinnar

Huad S. Lucas sierdeilis kieñer i Postulaña giörningum

Predikan wt af truñe a Christũ

Fyrer þessar greiner ma þessa Bok wel kalla eina gloseran yfer S. Pals pistla. Þuiad huad S. Pall kienner og framknyr mz ordum og epterdæmum Heilagrar Ritningar/ þad syner S. Lucas hier/ og sannar þat hid sama med epterdæmum og giörningum/ ad so hafe þat skied/ og þannen hliote þat at skie/ so sm̃ S. Pall lærer/ Ad eckert Lögmal og eingen goduerk giöre mannen riettlatan/ Helldr alleinasta Truen a Christũ.

Þesse Bok er glosieran og wtskyring yfer S. Pals pistla

Og i þessare Bok/ hefur þu eina agiæta skuggsio og Sionargler/ huar inne þu matt sia/ huersu sañarliga þad er satt/ SOLA FIDES Justificat/ Alleina truen giörer mannen riettlatan. Þuiat til þssa sama Lærdoms/ eru öll þau epterdæme/ og aller þeir giörningar sm̃ i þessare Bok standa/ ofalluallt og huggunarsamligt witne/ sm̃ ecki kann ad bregdast. Þui/ leid þier fyrer hugskotz augu/ huernen S. Pall er snuiñ/ Jtm̃ huernen sa Heidne Cornelius wmsnerist fyrer ord S. Peturs/ So sm̃ Eingillen sagde honum fyrer/ at Petur skyllde predika fyrer honum þat ord/ fyrer huert hñ skyllde werda Saluholpen/ Jtm̃/ Landstiornaren Sergius/ So og allar þær Borger/ þar S. Pall og Barnabas predikudu. Hugleid þat fyrsta Concilium og Þing Postulanna/ til Jerusalem/ Capite xv. Hygg at öllum predikunum S. Peturs/ Stephans og Philippi/ Þa finnur þu/ huersu þat allt kiemur i þennan eirn stad nidur/ sm̃ er/ þat wier fyrer truna a Christum alleina/ fyrer wtan Lögmalit og werken/ hliotum til Nadarinnar at komast/ og Riettlater at werda.

Epterdæme af þeim sem fyrer Truna æn Lögmalsins verka eru Riettlater ordner

Fyrer Truna æ Cristum an Lögmalsins og verkaña verdũ vier Riettlater

Nær þu mz soddan hætte les/ og wnderstendur þessa Bok/ þa er miög auduellt nidur at þagga Motstödumennena/ huerier oss til Lögmalsins wijsa/ og til worra eigenligra werka/ Latandi so i Liose fyrer öllum Heimenum sina fauitsku og skilningsleysi. Þar fyrer seiger S. Lucas/ Ad slyk epterdæme Truarinnar/ hafe og so þa Gudhræddu Gydinga/ sm̃ truader woru ordner/ felmsfulla giört/ Enn hiner adrer wantruudu Gydingar hafe sinnulauser og olmer þar wt af ordit/ Huad ei war furdanda/ Af þui at þeir woru wppfostrader i Lögmalenu/ og höfdu wid þat wanist allt i fra Abraham. Og þat hlaut þm̃ ad mislyka/ ad Heidingiar sm̃ huerke wissu af Gude nie Lögmalenu/ skylldu lyka i Gudz Nad þeim iafner wera

Enn þat worer menn (wier sm̃ aller erum Heidingiar) lasta og ofsækia þennan Articulum og Lærdom/ þad er Tiu sinnũ slæmara. Þar wier þo siaum/ og kunnũ þess ei ad þræta/ ad Gudz Nad og widurkienningen Christi/ er komen til worra Forfedra/ an Lögmalsins/ og an nockrar werdskulldunar og forþienustu Þa þeir woru i hrædeligre skurgodadyrkan og allzkyns glæpum.

Huernenvier Heidingiar erũ komner til Gudz Nadar/ og vidrkẽingar

Enn mz þeirra lastyrdum og ofsoknum munu þeir ecki meir a winna/ enn Gydingarner med þra grimd og æde/ hafa afrekat. Þuiat hñ/ sa sm̃ fyrr meir hotadi Gydingũ/ og liet þm̃ fyrer Mosen þssa wijsu syngia Eg vil vppæsa ydr yfer þm̃/ s̃ ei er miñ Lydr/ z yfer fauijsu Folke vil eg vpperta ydr. Og Osee Cap. 2. Eg vil kalla mitt Folk þat sm̃ ecki er mitt Folk (þ er) þat sem lifer an Lögmalsins og Verkanna/ z cet. Hñ hefer þat ent og halldit. Þesse sa hinn same/ hañ hotar og so eirnen worum löstrurum (sm̃ hañ hefur alla reidu wppbyriat) hñ mun þat efna og hallda. Eñ þessu trua þeir ecki/ fyrr enn þr reyna þad/ so sm̃ Gydingarner

Deut. 22

AMEN

Annar Partur S. Lucas
Gudzspialla/ sem er vt aþ Postulaña giørningum

I.

Hinn þyrra Bok- A
mala giørda eg at sønu
vm allt þ(þu Theophi-
le)sm̃ Jesus hof vpp ad
giøra z læra/ allt til þſſ
dags/er hñ vard vppnu-
men/Epter þui hñ hafde fyrer Heilagā
Anda kunngiørt Postulūum/hueria hñ
hafde vtualit/þm er hñ tiade og sialfan
sig lifanda epter Pijſl sina/i marghatt-
udum audsynjngum/z liet þa sia sig vm
fiørutigu daga/talāde fyr' þm af Gudz
Rijke. Og sm̃ hñ hafde þa samansafn-
ad/baud hñ þm ad þr færi eigi vt af Je-
rusalem/ Helldur at þr skylldu epterbijda

1
Fyrerheit vm þañ heilaga Anda

Fyrerheite Fødursins/ s̄ þier (sagdi hñ)
hafid af mier heyrt. Þuiat sañliga skir-
de Johannes mz Vatne/ enn þier skulut
mz heiløgū Anda skirder verda/ eigi lāgt
epter þſſa daga.

2
Faþræde Postulanna/ vm þad Andliga og eilyfa Christi Ryke

Enn þr sm̃ þar voru til samans kom
ner/spurdu hñ at og sødgu/Herra/Vill-
tu nu a þijsum tima vpprietta Jsraels
Rijke? Enn hñ sagde til þra/Þat er ei-
gi ydart at vjta stūder edr Pūcta timaña B
hueria Faderen setti j sialfs sins vallde/
Helldr munu þier ødlast krapt heilags Anda/þſſ er yfer ydr mun koma. Og þier skulut min'
Vottar vera til Jerusalem/ og j øllu Judea z Samaria/z allt til jns ydsta Jardar enda.

3
Vppstigning Christi til Himins

Og er hñ hafdi þta sagt/var hñ þm asiaøndum vppnumen/z Skyit tok hñ vpp i burt fra
þra Augum. Og er þr horfdu vpp epter honum til Himins vppfarāda/Sia: At tueir meñ
stodu hia þm j huitum klædum/huerier og sogdu/Þier meñ vt af Galilea/til huers standi þier
og horfit vpp j Himinen? Þesse Jesus sm̃ vppnumen er til Himins/mū koma/lijka so sm̃ þier
saut hñ til Himins vppfara.

Spadomr Einglaña vmtilkomu Christi til Domsins

o Olueti

Þa sneru þr aptur til Jerusalem/af Fiallenu þui s̄ kalladists o Vidsmiør vidarfiall/hūt C
ed i burt fra Jerusalem er/nær a Þuottdagsgøngu. Og er þr komu jñ/geingu þr vpp j þañ
Sal/huar ed vaner voru at vera Petur og Jacobus/Johannes/Andreas/ Philippus/Tho-
mas/Barthalameus z Mattheus/Jacobus Alphei/Symon Zelotes/z Judas Jacobus bro-
der. Þesser voru aller mz einum huga støduger j Bæn og akalle/mz Kuiñunū/z med Mariu
Moder Jesu/z hñs Brædrum.

a Þuottags gāga war Þusūd skref/Beda

4
Predikan Petri vm vtualning Postula i staden Judas

Og a þm døgum stod vpp Petur a mille Læresueinaña/z sagde(enn flockur þra maña er
þar voru til samans komner/ var nærre tuttugu og Hundrad) Þier menn og brædr / þre Rit-
ningu byriadi vpp ad fyllast/hueria ed heilagr Ande adur fyrer sagde fyrer munn Dauidz vt D
af Juda/huer ed var þra Leidtogare er Jesum høndludu/ Sa er og talen var medr oſſ/z hm̃
hlotnadist hlutdeilld þſſa vors Embættis. Hñ hefer ad sønnu vtuegat akuren fyrer Ranglæti-
sins verdaura/og heingde sig sialfan vpp/ z er i midiu sundur j tuo hlute brostin/z hñs Jñifle
eru og øll vthlaupen/og þ er øllum kunnigt vordit þm er i Jerusalem byggia/so at sami Akr
er kalladr a þra Tungu/Hakeldama/þ er Blodzakur.

Þuiat so er skrifat i Psalmabokinne/Hñs Setur skal i eyde verda/z eigi sie sa nockur s̄ þar
jnne

inne bygger/Og hn̄s Biskupsdom medtake an̄ar. Fyrer þui hæfer þ/ ad af þm mønum sem alla tima hafa j bland oss verit/fra þui er DROTTIN Jesus tok at ganga vt og jñ vor a mille/vppbyriandi j fra skirn Johan̄is/allt til þss dags er hn̄ var vppnumen j fra oss/at eirn af þm verde vottur hn̄s vpprisu medr oss.

Psal. 47

Og þr settu til tuo/Joseph þn̄ er hiet Barsabas/at vidurnefne Just/z Matthiam/ badu og søgdu/Þu DROTTIN sm̄ veist allra man̄a hiortu/ syn huern þu vtuelur af þessum tueimur/so ad eirn medtake þ þionustu rum z postuligt embætte/j fra hueriu Judas er af fallen/þ hn̄ burt fære j sin̄ stad. Og þr løgdu hlute yfer þa/ hluturen fiell yfer Matthiam/Og hn̄ var reiknadr j tølu þra ellefu Postula.

Matthias vtuallen til Postula j stadin Judas

A

II

OG þa er fullkomnudust Huitasun̄udagar/voru þr aller mz einum huga j þm sama stad. Og þar vard skyndeliga þytur af Himne/lijka s̄ mikils tilkomāde vindar/z fyllde vpp allt husit þar þr satu j. Og a þm saust sundurgreinelligar Tungr/so sm̄ at være þær gloandi. Hn̄ sette sig yfer sierhuern þra. Og þr vrdu aller fuller af heiløgum Anda/z toku ad mæla ymisligar Tungr/epter þui sm̄ heilagr Andi gaf þm til vt at tala.

1 Postularner skirast mz helgum Anda epter Fyrerheitenu/ til ad vtbera Euangelium vt af þm krossfesta Jesu

Enn þar voru Gydingar byggiandi til Jerusalem/Gudliger men̄/vt af allra handa þiod þre sm̄ vnder Himnenum er. Og er þsse rødd skiede/kom man̄fiølden til samans/z vard otta

B slegen/þuiad huer z eirn heyrde þa tala sina Tungu/ so þ at aller toku ad ottast z vndrast z søgdu/Sia: Eru þsser eigi aller sm̄ þar tala vt af Galilea? Huernen heyrum vier þa/huer eirn sitt tungumal/þar ed vier erum innefædder? Parthi z Medi/z Elamite/z þr sm̄ byggia j Mesopothamia/ Judea/Capadocia/Ponto z Asia/Phrigia z Pamphilia/a Egiptalāde z j alfum Lybie/hueriat eru nærre Cirenia/og vtlendsker af Roma/Gydingar og þr sm̄ Judar høfdu giørst/Cretar og Arabiar/z vier heyrum þa tala vorum Tungum Gudz Stormerke. Enn aller vrdu ottaslegn̄/z vndrudust þ/seigandi sin a millum/Huad mun þta vilia verda? Enn adrer darudu þa/z søgdu at þr være fuller af nyiu Vijne.

2 Felmtur og vndran margra þioda/wegna þss margfallda Tungumals sm̄ postulunum var giefit

C Þa stod vpp Petur medr þm ellefu/hof vpp sina raust/ og taladi til þra/Þier Gydingar goder menn/og þier aller sm̄ buit til Jerusalem/Þad sie ydur kun̄igt/z latid ydr min ord j Eyrum loda/ Þuiat þsser eru eigi druckner sm̄ þier meintud/a medan þ er ei meir en̄ þridia stund dags/Helldr er þta þ/huad sagt var adr fyrer Spaman̄en Johel/Þad skal ske a sidøstu døgū seiger DROTTIN/ad eg skal vthella af minum anda yfer allt holld/Og Syner ydrer og Dætur ydrar skulu fyrerspa/og Vngmen̄e ydar skulu Sioner sia / og ydrerØlldungar skulu Drauma dreyma/ Og eg sk at vijsu vthella af minum Anda/a þm døgum yfer mina þræla og yfer minar Ambatter/og þr skulu fyrer spa/Og eg skal gefa Stormerke a Himnum vppe og teikn a Jørdu nidre/Blod z Elld z Reyk Sualu. Solen skal snuast i Myrkur/en̄ Tunglit j Blod/ adr en̄ sa hin̄ myckle z alkun̄e Dagur DROTTINS kemr. Og þ skal z ske/ad hu hn̄ akallar Nafn DROTTINS/sa skal holpin̄ verda.

3 Predikan Peturs birtisande af Spamen̄nū vm Heilags Anda sending

D Þier Israels men̄ heyrid þsse Ord. Jesum af Nadsareth/eirn man̄ af Gude vid ydr auglystan/mz kraptauerkum/Stormerkium z Taknū/þau er Gud giørde fyrer hn̄ a mzal ydar/so sm̄ þier sialfer vel vitid/þan̄ sama(epter þ hn̄ var af tilsettu rade z Gudz fyrerhugsan ofurselldr)hafe þier tekit hn̄ fyrer hendr Rāglatra/z Krossfest hn̄ z lijflatit. Þen̄an̄ hefr Gud vpp reistan/ad vppleystum daudans hørmū. Fyrer þui ad þ var omøguligt ad han̄ skyllde af hm̄ hallden verda. Þuiat Dauid seiger so af honum/Eg hefe alla tima DROTTIN fyrer minne augsyn settan/þui hn̄ er mier til hægre handar/so ad eg skielfunst eigi. Fyrer þ er mitt hiarta gladuært/z Tunga min gledst/Af þui mitt Holld mū huilast j von̄iñe. Þuiat þu mūt eigi forlata mina Ønd j Heluijte/z eigi leyfer þu þ at þin̄ Heilage skule Rotnan sia. Kun̄a giørder þu mier Lijfsins vegu/Þu munt mig mzur glede fylla/fyrer þinu Auglite.

4 Petrus sannar mz Ritningun̄e ad Jesus af Nadsareth huern Gydingar Krossfestu sie vpprisinn og ryke til Føðurs hægre handar/ ad hn̄ sie DROTTIN og Christus sa fyrerheitne/huer nu hefur vthellt þeim helga Anda

E Þier menn goder Brædr/Leyfit mier mz frelsi til ydar at tala af Forfodurnum Dauid/ Hann er framliden z greptradr/ og hn̄s Grøf er hier hia oss/ allt til þssa dags. Af þui at hn̄ var nu Spamadr z visse þ/ad Gud hafde honum mz Eide fyrerheited/ þ Friofgun hn̄s Lenda skyllde a hn̄s Stole sitia/hefur hn̄ þ adr fyrersied z talad af Christz vpprisu/at hn̄s Sala sie eigi j Heluijte forlaten/z eige hafi hn̄ Rotnan sied.

Þennan Jesum vppuakte Gud/ Huers vottar vier erum aller. Nu hn̄ er fyrer Gudz hægre

hønd

hond vpp hafiñ. Og at medteknu heilagr Anda fyrer heite af Fodurnum/ vt hellti hñ þessu þ
þier siaet og heyrit. Þuiat Dauid er eige vpp stigiñ til Nimna/ enn hñ seiger/ DROTT·
Psal. 109
IN sagde DROTTNE minum/ Sit þu til minnar hægre handar/ þar til eg set Quine F
þina til skarar þiña fota. Þui vitid þ nu fyrer sañ allt Jsraels hus/ at Gud giorde þeñan
Jesum/ huern þier krossfestud/ ad einu DROTTNE z Christe

Eñ er þr hofdu þta heyrt/ sastūgust þr j hiartanu/ z sogdu til Peturs z til añara Postul·

5
Fyrsta predikū Petri vm Jdranina og Syndanna fyrergefning

aña/ Þier meñ og goder Brædr/ Nuad skulu vier giora? Petur sagde til þra/ Giøret yferbot/
og huer ydar eirn late skira sig j nafne Jesu Christi/ til fyrergiefningar ydar Synda/ Pa
munu þier medtaka heilags Anda giøf. Þuiad yduart og ydara Barna er Fyrerheitit/ og
allra þra s̄ i fiarska eru/ hueria hellst ed Gud DROTtin vor hier tilkallar. Og mz morgū
ødrum ordū vitnadi hñ fyrer þm/ aminte pa z sagde/ Latid frelsa ydr j fra þssare vondre kyn·
slod. Og þr sm fuser medtoku hañs ord/ voru skirder. Og þar vrdu a þm Deigi vidauknar
nær þrim Þusundum Salna.

Þeir blifu og aller stoduger j Postulanna Kieñingu/ og j samneyti z Braudsins brotnin· G

6
Sameign allra hluta þrials/ vilianlig e gi af Gude bodenne skiput

gu/ z j Bænahallde. Og allra Saler vrdu ottaslegnar. Og þar giordust morg teikn z stor
merke fyrer Postulana. Eñ aller þr sm truader voru ordner/ voru til samans/ og hofdu alla
hlute sameigenliga. Eigner sinar z fastagodz selldu þr/ og sundurskiptu þui medal allra/ ep·
ter þui sm huerium var þorf a. Og jafnan voru þr dagliga mz einum huga/ huer hia odrū j
Musterēu/ z brutu Braudē j ymsū husū/ toku fædslu/ z lofudu Gud mz gledi z einfolldu hiar
ta/ og hofdu Nad hia ollu Folke. Enn DROTTIN lagde dagliga til Sofnudsins/ pa s̄
Nialpast attu

III.

1
Postulañna Lærdomur stadfestist fyrer Jarteikner og Dasemdarverk/ Eirn madur Halltur fra Modurlyfe verdur heil.

ENN þr Petur z Johañes geingu til samans vpp til Musterisins vm niu· A
du stund/ sm vanaligt var at bidiast fyrer. Og þar var þsskonar madr/ sm
Halltr hafde verit/ fra siñar Modr kuide/ Sa liet bera sig/ z þr settu hñ dag
liga fyrer Musterisins dyr/ þær ed kolluduſt enar fogru/ so at hñ bæde Ol·
musu af þm er jñ j Musterit geingu. Pa hñ sa þ Petur z Johañes villdu
jñganga j Musterit/ bad hñ at honum giæfist Olmusa. Eñ Petur horfde
a hñ mz Johañe/ z sagde/ Horf þu a ockur. Enn hñ horfde a pa/ vonande at hañ munde fa
nockut af þm. Eñ Petur sagde/ Silfur z Gull hefi eg eigi/ enn þad eg hefi þ gef eg þier. J
nafne Jesu Christi af Nadsareth statt vpp og gack. Og tok j hñs hægre hond/ z reiste hann
vpp. Og jafnsnart styrktust hñs legger z Jliar/ spratt vpp/ gat geingit og stadit/ z gieck jñ
mz þm j Musterit/ stock vpp z gieck/ lofande Gud.

Og allt folk sa hñ ganga/ z lofa Gud. Þeir þektu hñ/ og þ hñ være sa/ sm fyrer Olmusu B
hafde setit/ fyrer fogru dyrum Musteresins. Og þr fylltust af vndran og hrædslu/ yfer þui er
honum hafde giørst. Enn sm þsse hinn Hallte er heilbrigdur var orden/ hiellt sig at Petre og
Johañe/ hliop allt Folkid til þra j þ Forbyrge sm heiter Salomonis/ vndrande þta.

Eñ er Petur sa þ/ andsuarade hñ Folkenu/ Þier Jsraels meñ/ Nuad vndrar ydr þta/ eda huar
fyrer sprokfetie þier ockur? So sm hefdu vid giort þeñan ganganda fyrer vorn eigen krapt og
verdskulldan. Gud Abrahams/ Gud Jsaacs/ Gud Jacobs/ Gud Fedra vorra hefur vegsam·
at siñ Son Jesum/ huern þier at sonnu ofurselldut/ og neitudut fyrer auglite Pilati/ þa hñ dæ
mde þo/ ad hñ skyllde laus latast/ enn þier afneitudut hinum Heilaga z Riettlata/ z beiddust
at sa Mañdrapa madr skyllde ydur giefast/ Ad vysu/ Lyfsins giafara aflyfudu þier/ huern ed
Gud vppuakte af Dauda/ hus vottar ai vier erū. Og fyr' pa Tru s̄ a hñs Nafn er/ hefr hñ E
þennan sm þier siaet og þeckit styrkt j sinu nafni/ z su Trua sm er fyrer hñ/ hefur þssum gie·
fid heilbrigde j allra ydar augsyn.

Nu veit eg goder Brædur/ at þier hafet giort þ af Ouitsku/ so s̄ ad ydrer Hofdingiar. Eñ
sa Gud sm fyrer munn allra siña Spamanna/ hefr adr kuñgiora latid/ huernen Christr atte

2
Aminning til Jdranar

ad lyda/ hñ fullkomnadi þ so/ Fyrer þui giorit yferbot/ z snuist so at afmaist synder ydrar/ So
ad endurlifgunar time kome af Herrans augsyn/ nær hñ sender þann sm ydr verdur nu fyrer·
fram bodadur/ Jesum Christum/ huerium ad sonu byriar Himinen til sin at taka/ allt til þra
stunda/ pa aller hluter skulu endurskickader verda/ Hueria hlute Gud hefur adur talat fyrer
Muñ sinna heilagra Spamaña/ j fra Veralldar vpphafi.

Þuia

D Þuiat Moyses hefer sagt til Fedranna/Spamann mun Gud DROTTIN ydar vppuekia ydr vt af Brædrū ydar/mier likan/hn̄ sku þier heyra/⁊ øllu þui er hn̄ mū seigia til ydar/Og þad mun ⁊ skie/ ad huer su Sǫnd sm̄ eigi heyrer þm sama Spamañe/skal vtskufut verda fra Folkenu. Og aller Spamen̄ j fra Samuel/⁊ þar epter so marger sm̄ talat hafa/þr hafa af þessum døgum kuñgiort

Þier erut Spamannaña ⁊ Sattmalans Børn/huern ed Gud giørde vid Fedur ydra/ þa er hn̄ sagde so til Abrahams/J þinu Sæde skulu blezast allar þioder Jardar. Ydur þa hefur Gud vppuaktan sinn Son Jesum/⁊ hefer hn̄ til ydar sendt/ydr ad bleza / suo ad huer ydar eirn sneríst i fra sinne Jllsku.

Deut. 17
3
Amining ad la þ ta Mosen þar enn heyra Christo
Gene. 12.22.

IIII.

A ENN sm̄ þr toludu til folksins/komu til þra Prestar og yferbodarar Musterisins/og Saducei. Þeim mislykade þ/ad þr skylldu læra Folkit/⁊ þ þr bodudu j nafne Jesu vpprisu af dauda/løgdu hendr a þa/⁊ settu þa i vardhalld til næsta Morguns/þuiat Kuelld var komit. Enn marger af þm er ordit heyrdu/giørdust truader/og tala þra maña vard nær sim̄ Þusundum.

Enn ad morne komnum/samansøfnudust Høfdingiar þra ⁊ Olldungar ⁊ Skriftlærder j Jerusalem/⁊ Hañas Kiennemañahøfdinge/⁊ Caiphas/Johañes/⁊ Alexander/⁊ so marg sm̄ þr voru vt af Kieñemannakynenu/skickudu þa mitt fram̄ fyrer sig/og spurdu þa/ af huerium Krapte/eda j huers nafne giørdut þier þtta? Petur fullur af heiløgum Anda sagde til þra/Heyre þier Høfdingiar Lydsins/⁊ Olldungar j Jsrael. Þott vier rañsøkust j dag vm þ B er vier giørdum vel til þssum Siuka mañe/⁊ af hueriu skiale hn̄ var heilbrigdur giør/ Þa sie ydur þ ⁊ øllu Jsraels Folke kuñigt/þ þesse stendr(j nafne Jesu Christi af Nadsareth/ þann þier krossfestut/huern er Gud vppuakte af Dauda)hier fyrer ydur heilbrigdr. Hn̄ er ⁊ sa stein sm̄ vtskwfadur er af ydr Vppbyggiurum/huer ed giørdur er ad høfde Hyrningar. Og eige er i nockrum ødrum heilsugiøf/Þuiad þar er eckert añat nafn giefid Himnenum vnder/a med al manna/j hueriu oss byriar Saluholpnum ad verda.

C Eñ sm̄ þr sau stødugleik Peturs og Johannis/vndradi þa/þui þr vissu fyrer sañ þ þr voru olærder og Leikmeñ/⁊ þekti þa/þad þr høfdu verit mz Jesu. Eñ þr sau Mannen/þañ s heill var orden standa hia þm/ ⁊ kunnu þar ecke j mot ad seigia. Þa skipudu þr þm vt j burt fra Radenu/og toku þa ad radgast vm sin a mille/⁊ søgdu/Huad skulu vier giora þessū møñum? Þuiad þ Teikn sm̄ af þm er giørt/ er kuñigt øllum þm sm̄ j Jerusalem byggia/⁊ vær getum þui ei neitad. Enn so ad þ skule eigi vijdara vtspyriast mzal Folksins/þa ognum þm aluarliga/ad þr seigi eigi neinum manne hiedan j fra/af þssu nafne.

D Og þr lietu kalla a þa/⁊ budu þm/ ad þr toludu ei mz nockru møte/nie kiendu j nafne Jesu. Enn Petur og Johañes suørudu/⁊ søgdu til þra/Dæme þier sialfer/huort þad er riett j Gudz auglite/ad vier skulum framar hlyda ydur enn Gude? Þuiad þ meigu vær eigi/ad vier skulum eigi tala þ huad vier høfum heyrt og sied. Eñ þr ognudu þm/⁊ lietu þa lausa/⁊ fundu eigi huernen þr giæte þa þijnt fyrer Folksins saker/af þui ad aller lofudu Gud yfer þui s til hafde borit/Þuiad sa madur var meir enn fiorutijger ara/a huerium ed skied var þta Heilsu Teikn.

E Og sm̄ þesser voru lauser lætner/komu þeir til sinna/kuñgiørdu þm huad hellst ad Presta høfdingiar og Olldungarner høfdu til þra sagt. Þa þr heyrdu þ/hofu þr vpp mz einū huga sina rødd til Gudz/⁊ søgdu/Þu DROTTIN sm̄ ert sa Gud er giørder Himen ⁊ Jørd Sioen ⁊ alla hlute huerier j þm eru/ Sa þu sagder fyrer muñ þins þions Dauidz/Fyrer þui æddu so hiner Heidnu/og Folkit asette þat huad hiegomligt var? Konungar Jardariñar hielldu til sama/⁊ Høfdingiar samansøfnudust j eitt/j giegn DROTtne ⁊ j giegn hn̄s Christe.

F Þui senneliga komu þr til samans j þssare Borg/ j giegn þinū heilaga Syne Jesu/þañ þu smurt hafder/Herodes ⁊ Pontuerskur Pilatus/ samt ødrum Heidingium ⁊ Jsraels folke/ ad giøra huad þin hønd og þitt rad hafde adur fyrre hugsat huad skie skyllde/ Og nu DROTtin/lijt þu a þra heitingar/⁊ gief þinū þionū mz allre alud at tala þitt ord/⁊ riettvt þina hønd/so ad þar skie Teikn/heilsz maña/ ⁊ stormerke fyrer nafn þins Heilaga Sonar/Jesu. Og sm̄ þr høfdu bedist fyrer/hrærdist sa stadur j huerium þr voru til samans safnader. Og þr vrdu aller fuller af heiløgum Anda/⁊ toludu Gudz ord mz allre alud.

1
Fyrsta Opsokn epter kening og Jarteikner Postulana

2
Jatning Petri aluarlig at Christus sie einka frelsare Heymsins

3
Postularner olærder

4
Forhersta Gydinga

5
Aluara Petri og Johannis

6
Þackargiørd fyrer Endurlausn og werndan

7
Bæn ad Gud wilie vera hia þeirra Lærdome og kenningu

Enn man̄mergd þre er trude var eitt hiarta z ein Ond. Og eigi sagde nockur þra ad þad
være sitt/ er hn̄ atte/ helldur voru þm aller hluter sameigenliger. Og af myklum Krapte gæfu G
Postularner vitnisburd af Vpprisu DROTTINS vors Jesu Christi. Og mykel Nad
var mz þm ollum. Þar var og eingen þra þurfandi/ Þuiat so marger sm̄ þr voru er Akra

8
Samþyckt Safnadarins og sa eigin ig eign alla hluta

edur hus attu/ þeir selldu þat/ z fluttu verdkaup þra Peninga ē þr høfdu sellt/ z løgdu fram
fyrer fætur Postulanna/ Og sierhuerium skiptist epter þui han̄ hafde þørf til.

Enn Joses sa er auknefndz var af Postolunum Barnabas (huad er þydist huggunar
Sonur) Leuite ad ætt/ vt af Ciprien/ hn̄ hafde Akz/ z sellde hn̄/ Bar verdit/ z lagde fyrer fæ-
tur Postulanna.

V.

1
Hrædiligt strapp Hræsnin̄ar a Anania og Sapira

2
Vitnā vm Gud dom heilags Anda

ENN þess konar madur sm̄ Ananias var ad nafne/ medz Hwsfreyiu sin̄e Saphira/ A
sellde eigner sinar/ z dulde af Verdenu/ at vitund sinnar Hwsfreyiu/ en̄ færde sum-
an hlut/ z lagde til fota Postulan̄a. Þa sagde Petur/ Anania/ Þui vppfyllde And
skoten hiarta þitt/ so ad þu lyger ad heilogum Anda/ og dulder sumu af verdaurum
Akursins? Var hn̄ eigi þin̄ ad ollu? Og þa hn̄ var selldz/ var hn̄ j þinu vallde. Fyrer þui
setter þu slijkan hlut þier j hiarta? Eige hefz þu logiet ad mønnum/ helldz ad Gude. Enn þa
Ananias heyrde þsse ord/ datt hn̄ nidz z gaf vpp Ondena. Og hrædsla mikel kom yfer alla
þa sm̄ þad heyrdu. En̄ Vngmen̄en stodu vpp/ z toku hn̄ j burt/ baru hn̄ vt/ og grofu hn̄.

Og þad skiede jnnan skams/ nærri þrim stundum ad hn̄s Hwsfreyia kom þar jn̄/ og visse B
eigi huat þar hafde giørst. Enn Petur seiger til hen̄ar/ Seig þu mier Kona/ huort þid selld
ut Akuren suo dyrt? Hun sagde/ Ja/ so dyrt. Þa sagde Petur til hen̄ar/ Fyrer þui eru þid
samþyck orden ad freista Anda DROTTINS? Siadu: Fætur þra sm̄ jordudu Mann
þin̄/ eru fyrer dyrum vte/ z þr munu þig vtbera. Og jafnsnart datt hun nidur fyrer fætz hm̄/
og gaf vpp Ondena. Enn vngmen̄en komu jn̄/ z fundu hana dauda/ baru vt z grofu hana
hia manne sinum. Og myklum otta slo yfer allan Søfnuden/ z yfer alla þa er þad heyrdu. C

Enn mørg Takn og Stormerke giørdust mz Lydnum fyrer Postulanna hendz. Og aller
voru þr asamt mz einum huga j Forbyrge Salomonis. Og onguer adrer dirfdust meir at sā-

3
Skugg'n Petri læknar Siuka

laga sig þm/ helldz myklade þa Lyduren. Þar tok og en̄ meir ad aukast fiolde þra Karla og
Kuenna sm̄ a DROTTIN trudu/ so ad þr baru vt vanfæra men̄ a Stræten/ z løgdu þa a
Sængur edur Børur/ so þa at Petur kiæme/ at hn̄s skugge skygde yfer nockra af þm. Þar
komu og marger til samans vt af þm Borgum sm̄ j nand voru vid Jerusalem/ z færdu mz sier
siuka men̄/ z þa sm̄ af ohreinum Ondum kualder voru/ huerier ed aller vrdu Heilbrigder.

Þa stod vpp Kiennemanahøfdingen/ og þr aller sm̄ mz honum voru (huerier ed eru villu- D
flockz Saduceorū) z vppfylltust af Vādlæte/ z løgdu hendz a Postulana/ z settu þa jn̄ i alme-

4
Opsokn i mote postulunum

ligt vardhalld. En̄ Eingill DROttins kom vm Nott/ z lauk vpp dyr Myrkuastofun̄ar/ leid
de þa vt og sagde/ Farit/ stijgit vpp/ z talit til Folksins j Musterenu oll þssi lijfsins Ord. Þa

5
Eingillin prel sar Postulana

þr høfdu þad heyrt/ geingu þr jn̄ j døgun j Musterit/ og toku ad kienna.

Enn et Kien̄eman̄ahøfdingen kom til/ z þr ed mz honum voru/ kolludu þr saman Radid/ z
alla Olldunga Jsraels Sona/ og sendu til Myrkuastofun̄ar þa ad sækia. En̄ þa Þienar-
arner komu þar/ og fundu þa eigi j Myrkuastofun̄e/ hurfu þr aptur og kun̄giordu þm þad/ z E
søgdu/ Myrkuastofuna fundu vær ad sønnu lukta mz allre athygle/ z vard men̄ina standan-
de þar framan fyrer dyrum/ enn þa vier lukum vpp/ fundu vier onguan þar jn̄e. En̄ er Kien̄i
maduren og Yferstiornare Musterisins/ z adrer fleire Kiennemana høfdingiar heyrdu þesse
ord/ toku þr ad verda efablandner vm þa/ huad af þm munde hafa matt verda.

Þa kom þar nockur/ sa vnderuijsade þm/ Siaet: Þeir menn sm̄ þier settud i Myrkuasto-
funa/ eru j Musterenu/ standa og kienna þar Folkenu. Þa for Yferbodaren burt mz Þienu-

6
Postularner asakast fyrer Radenu

runum/ og sokttu þa fyrer vtan ofurualld/ Þuiad þr ottudust Folkit/ ad þr munde mz Griote
grytter verda. Og sm̄ þr soktu þa/ skickudu þr þa fyrer Radit. Kien̄eman̄ahøfdingen spurde
þa ad og sagdi/ Høfu vær eigi af allre aluøru bodit ydur/ ad þier skylldut eigi læra j þssu naf
ne? Og siaet: Þier hafit vppfyllt Jerusalem medz ydra kien̄ing/ z þier viliet so leida yfer oss
þessa mans Blod.

Enn Petur suarade/ og þr Postularner/ z søgdu/ framar ber ad hlyda Gude en̄ men̄unū. F
Gud Fedra vorra vppuakte Jesum/ huern þier lijfe suiptut og vppheingdud a Triet/ Þen̄an

hefr Gud mz sinne hægre hende vpphafit til eins Høfdingia ⁊ Lausnara/ at veita Jsrael Jdrū ⁊ syndanna fyrergiefning/ Og vier erū hans vottar til þessara orda/ ⁊ heilagr Ande/ hun ed Gud gaf øllum þeim er honum hlyda. Enn þa þeir heyrdu þ/ skærust þr j gnan/ ⁊ hugsudu sier ad lyf lata þa.

7 Opinberligt andsuar Peturs aminnande til Jdranar

Þa stod vpp nockur af Phariseis af Rädenu/ Gamaliel ad nafne/ eirn Løguitringr/ mykels virtur af øllu Folke/ og Baud ad Postularner skylldu vijkia vt vm stundar saker/ og sagde til þeirra/ Þier Jsraelsmenn/ takit ydur i vakt huad þier skulut giøra vid þessa menn/ Fyrer þessa daga reis vpp Theudas/ seigande sig nockurn vera/ huerium at samsinte tal manna nær fiorum hundrudum/ huer ad j hel er sleigen/ og aller þr sem honum trudu eru j sundurdreif G der og ad onguu giørder. Epter hann stod vpp Judas af Galilea/ a skøttunar døgum/ og vmsnere myklu Folke epter sier/ Og hann fyrerforst/ og aller so marger sem honum samsintu/ eru j sundurtuistrader.

8 Grimdarræde Gydinga stiller Gamaliel

Og nu seigi eg ydur/ Vijket fra þessum mønnum/ ⁊ lätid þa kyrra. Þuiad ef þetta räd edur verk er af mønnum til/ þa forgeingr þ. Enn ef þ er af Gude/ þa meigi þier ei þui kefia/ so ad ei synust þier beriast Gude j mote. Þa samsintu þr honum/ Og køllududu a Postulana/ stryktu þa/ ⁊ budu þeim ad þr toludu mz ongu mote j nafne Jesu/ ⁊ lietu þa fara

Enn þr geingu ad sønnu glader j burtu fra Rädsins Asian/ þat þr høfdu þess verduger verit/ ad lijda hädung fyrer Jesu nafns saker. Og huern dag j Musterinu og i ødrum fleire Husum/ gafu þr ei vpp ad kienna/ ⁊ ad predika Euangelium vt af Jesu Christo.

VI.

A Þeim døgum/ sem ad vogs tala Lærisueinanna/ giordist møgl medr þeim Girskum/ i giegn hinum Ebreskum/ af þui ad Eckiur þeirra fyrerlitust j dagligre þionustu. Þeir tolf kølludu þa til samans fiøldan Lærisueinanna/ ⁊ søgdu/ Þad er eigi hæfiligt ad vier forlätum Gudz ord/ og þionum fyrer Bordum. Fyrer þui goder Brædur/ skygnist vm ydar j mille epter þeim sio mønnum sem gott mannord hafa/ ⁊ fuller eru mz Vitsku ⁊ helgan Anda/ huerra vier meig B um skicka yfer þessa naudsyn/ Enn vier vilium j Bæninne og ordsins þionustu stadnæmast. Og þesse ord þocknødust øllum mugnum. Og vtuøldu Stephanum/ eirn mann fullan Truar og heilags Anda/ Philippum ⁊ Prochoron/ Nicanor/ ⁊ Timon/ Parmenan/ ⁊ Nicolaum sem Gydingur hafde giørst/ vt af Antiochia. Þessa skickudu þr fram fyrer Postulanna augsyn/ bädust fyrer og løgdu hendur yfer þa.

1 Sio menn vtualder ad sia fyrer inntektum og vtlatum Safnadarins

Og Gudz Ord tok ad vaxa/ ⁊ Lærisueinanna tala margfalldadist nærsta til Jerusalem. Þar giørdist mykell Kiennemannahopur Trunne hlydugr. Enn Stephanus fullur af Näd ⁊ C styrkleika/ tok at giøra Stormerke og Takn mykel medal Folksins. Þa stodu vpp nockrer af þre Samkundu sem kalladist Libertinorum/ Cyrenorum/ og Alexandrinorum/ og þra sem voru vr Cilicia og Asia/ þreytande spurningar vid Stephanum. Og þr gatu eigi motstadit þre Speke nie þeim Anda af huerium hann talade. Þa sendu þr vt menn sem seigia skylldu sig hafa heyrt hann mæla hädungar ord a mote Gude ⁊ Moysen/ og æstu so vpp Lyden ⁊ Olldungana ⁊ hina D Skriftlærdu/ hlupu ad og gripu hann/ burtleiddu fyrer Radit/ og settu til Liugvotta sem seigia skylldu/ Þesse madr lætur eigi af ad tala Nædyrde j giegn þessum Heilaga Stad/ og Løgmalinu. Þuiad vier heyrdum hann seigia/ Jesus af Nadsareth mun þennan Stad nidurbriota/ og vmhuerfa þeim setningum er Moyses hefr oss giefet. Og aller sem j Radenu satu horfdu a hann/ og sau ad hans Asiona var so sem ønnr Eingils Asiana.

2 Historian vt af S. Stephano

3 Stephanus äklagast so sem Gudlastare

VII.

A ÞA sagde Kennemannahøfdingen/ Er þessu so varit? Enn hann sagde/ Þier menn goder Brædur/ og Fedur/ Heyret til.

Gud Dyrdarinnar/ birtist Fødur vorum Abraham/ þa hann var enn j Mesopotamia/ ädur fyrr enn hann bio i Haram/ ⁊ sagde til hanns/ Far þu vt af þinne Jørdu/ og j fra ættleifd þinne/ og far til þrar Jardar sem eg mun syna þier. Þa gieck hann vt af Chaldea lande/ og bygde til Haram. Og eptera þa hans Fader var laten/ flutte hann hann hingat yfer a þetta land/ j hueriu þier bygget nu/ Og gaf honum ongua arftøku þar jnne/ og eckert fotspor/ Enn hiet þo ad giefa honum þad til

1 Andsuar Stephans

Gen. 13.

eignar/og hñs Sæde epter hñ/þa hñ hafde þo onguann Son

Gen. 14.

Enn so talade Gud/ad hñs Sæde munde vtlægt verda a annarligre Jørdu/⁊ þad þr nūde þia ꝥ j Þrældome/og þuinga ꝥ jlla j fiøgurhundrud Ara. Og þa þiod s̄ þr munu þiona/ skal eg dæma/sagde Gud. Og epter þat mūu þr ganga vt þadan/⁊ þiona mier j þſsū stad. Og gaf honum Sættmalan vm skurdarins. Og hñ gat Jsaac og vmskær hñ a ættūda degi/Enn Jsaac gat Jacob/Enn Jacob þa tolf Forfedur.

B

Og Forfedurner hrærder af Ofund/selldu Joseph j Egiptaland. Enn Gud var mz hm/ ⁊ frelsade hñ vr øllum hñs Narmkuælum/Og gaf honū Rad ⁊ Vijsdom j auglite Pharaonis/Konungsins af Egiptalande/ og hañ sette hañ Nøfudzmañ yfer Egiptaland/⁊ yfer allt sitt Nws.

Gen. 45.
Gen. 46.
Gen. 23. 33.

Þar kom Nungr ⁊ Narmkuæle miket yfer allt Egiptaland ⁊ Chanaans Jørd. Og vorer Fedur fundu ongua fædslu/Eñ er Jacob heyrde at Korn var a Egiptalande/sende hann vt j fyrstu Fedur vora. Og er hñ sende þa vt j annat siñ/vard Joseph þektur af sinum Brædrū. Og Pharaoni giordist kunnigt Josephs sleckti. Enn Joseph sende vt og liet sækia Fødr siñ Jacob/⁊ alla sina ættkuisl/sim̄ og siøtiger Salna. Jacob for ofan til Egiptalandz/⁊ er andadr/hñ ⁊ Fedur vorer/⁊ eru flutter yfer vm til Sychim/⁊ lagdr j þa grøf sm̄ Abraham keypte medr Silfre af Sonum Emor sonar Sychim.

C

Enn þa nalgast tok Fyrerheitisins time/sa er Gud hafde suarit Abraham/ogs folkit vpp ⁊ tok at aukast a Egiptalande/allt þangat til at annar Konungr kom / sa er eigi visse vt af Joseph. Nū nidrade voru Kyni/⁊ þiade Fedur vora/at þr bære vt Børn sin/so þau lifdu eige. A þm tima fæddist Moyses/⁊ var Gude þeckr/og var þria Manude fostradr j sins Fødurs hwsi. Enn er hñ var vtboren/ tok hañ vpp Dotter Pharaonis/⁊ ol sier vpp fyrer Son. Og Moyses vard mentur j allre Speke Egipskra maña/⁊ var volldugr j ordum sinū ⁊ vkū.

Exo. 2.

Enn þa hñ var fiorutijger æra gamall/slo honum j hiarta at finna Brædr sina Jsraels sonu. Og hñ leit þañ er oriett þolde/stod hñ hia honum/⁊ hefnde hñs sm̄ oriett þolde/⁊ Vo þann hiñ Egiptska mann. En hañ meinte ad siner Brædr skylldu vnderstanda/ꝥ Gud munde giefa þm heill fyrer hñs hønd/Eñ þeir vnderstodu þad ecke.

Exo. 2.
Rom. 12.
1. Petri 2
Ebre. 13.

D

Og enn annars dags epter/kom hann til þra/þar þr voru at þrætta sin a mille/⁊ tok at semia Frid medr þm/ ⁊ sagde/ Þier goder meñ erut Brædr/ fyrer hui gi̇ører huer ydar ødrū oriett? Enn sa er sinum Naunga giørde oriett/stakade honum fra sier ⁊ sagde/Nuer setti þig Nøfdingia edr Domara yfer oss? Eda villtu drepa mig so sm̄ þu drapst j giær hiñ Egiptska mann? Enn Moyses flyde fyrer þre rædu/⁊ giørde sig vtlendan a Jørdu Madian / huar ed hñ ol tuo Sonu.

Og ad fullkomnudum fiorutijger ærum/birtist honū j Eydemørku a fiallenu Synai Eingill DROTTJNS/j Elldzloga j Riodrenu. Enn er Moyses sa ꝥ/vndradist hñ synena. Og er hñ gieck til og villde hyggia at/kom Rødd DROTTJNS ad honum/⁊ sagde/ Eg em Gud Fedra þiña/Gud Abrahās/Gud Jsaacs/ Gud Jacobs. Eñ Moyses vard ottafsleginn ⁊ þorde eigi ad at hyggia. Eñ DROTTJN sagde til hñs/ Leys þu af þier skoklæde Fota þiña/þuiad sa stadur þu stendur a er heiløg Jørd. Algiorliga hefi eg sied harmkuæle mijns Lydz þess sm̄ at er a Egiptalāde/⁊ þra kueinan hefi eg heyrt/⁊ eg em ofankomen þa ad frelsa/Far nu hingat/⁊ mun eg senda þig til Egiptalandz.

Exo. 2.
Exo. 4.
Exo. 14. 16.
2
Christus er sa Spamadur

E

Þennan Moysen/huerium þr afneitudu og søgdu/Nuer sette þig Yfermañ og Domara? Þann sama sende Gud þm til Nøfdingia ⁊ Frelsara/fyrer hønd Eingilsins þſs er honū birtist j Riodrenu. Þesse leidde þa vt/ giørande Takn ⁊ Stormerke a Egiptalande/ ⁊ j Nafenu rauda/⁊ so a Eydemørkiñe j fiorutijger ær. Þesse er ⁊ sa Moyses sm̄ sagde til Jsraels sona/ Spamann mun Gud vppuekia ydr af Brædrū ydar/likan mier/hm̄ skulu þier heyra.

Exo. 32.
3
Skurgodadyrkā Gydingalydz

Þesse er sa sm̄ var a Eydemørku j Samkunduñe mz Einglenum/huer ed talade vid hañ a Fiallenu Synai/⁊ vid Fedr vora. Þessi mztok lijfsins ord so at hñ giæfe oss ꝥ/Nuerium ad eigi villdu hlyda ydrer Fedur/helldr skwfudu þr honum j fra sier/ ⁊ sneruft j sinum hiørtum til Egiptalands/seigandi til Aarons/Giør þu oss Gude/þa fyrer oss skulu ganga/Þuiad vier vitum eigi huad vt af þm Moyse er ordit/sm̄ oss leidde vt af Egiptalande/⁊ giørdu sier a þeim døgum Kalf/⁊ offrudu honum Skwrgodaforner/⁊ toku ad glediast af sinum handauerkum.

Niminsins Nerskapur
Moloch

F

Eñ Gud snere sier fra þm/⁊ gaf þa ofur/so ad þr dyrkudu Niminsins Nerskap/epter þui s̄ skrifat er j Spamanna bokiñe. Nafi þier nockurn tima af Jsraels husi j þau fiorutijger ara a Eydemørkunne/offrad mier Offre edur Fornum? Og þier mztokut Tialldbwd Molochs

⁊ Ni-

& Himenteikn Gudz ydars Remphan/ þær mynder ſm̄ þier giordut ydur til a at kalla. Og eg mun vtſkufa ydur allt vt yfer Babilon.

Remphan

Vorer Fedꝛ høfdu Vitniſburdarins Tialldbwd a Eydemørkiñe/ ſo ſ Gud hafde þm̄ fyrer ſkipad/ þa hñ ſagdi til Moyſen/ ad hñ ſkyllde hāa giøra epter þre mynd er hñ hafde ſied. Hūna ed vorer Forfedur medtoku/ & fluttu hana medꝛ Joſua j þat land er Heidingiar hiellldu/ Hūnū Gud vtſkwfade af augſyn Fedra vorra. Allt til daga Dauidz/ hū ed fañ Nad hia Gude/ og bad at hñ mætte Tialldbwd ſiña Gudi Jacob. Eñ Salomon bygde honum vpp hus.

4 Vitniſſburdarins Tialldbwd

Enn ſa hiñ hædſte bygger eigi j þm̄ Muſterum er mꝫ høndum eru giørd/ ſuo ſm̄ hñ ſeiger fyrer Spamañen/ Himinen er miñ Stoll/ eñ Jørden er ſkør miña fota/ Huada huſe vilie þier vppbyggia mier? Seiger DROTtin/ Edꝛ huer er ſtadꝛ minnar huildar? Hefur eigi min hønd giort allt þta

Eſa. 66.

Þier hardſuirader & ovmſkorner j hiørtum & eyrum/ þier ſtädet jafnan j mote heiløgū Anda/ ſo ſ Fedꝛ ydrer/ lijka eirnen þier. Huern Spamaña hafa ydrer Fedꝛ ei ofſokt? Og þa j hel ſleigit ſm̄ fyrerfram̄ bodudu til komu ens riettlata? hūs Suikarar og Mordingiar þier erut nu ordner. Þier ſm̄ hafit metekit Løgmalit fyrer Englaña tilſkickan/ & halldit eigi. Sm̄ þr heyrdu þtta/ ſkaruſt þr j ſinum hiørtum/ & niſtu Tøñum yfer honum. Eñ mꝫ þui hñ var full ur af heiløgum Anda/ hof hñ vpp ſin augu til Himins/ og ſa Gudz dyrd/ og Jeſum ſtanda til hægre handar Gude/ & ſagde/ Siaet: Eg ſie Himnana opna/ og Mannſins ſon Standa til Gudz hægre handar. Eñ þr kølludu vpp hære røddu/ & ſamanluku ſin eyru/ & giørdu honum aræs mꝫ einum ſamdrætte/ hneptu hñ vt af Borginne & gryttu hñ. Eñ Vottarner løgdu ſijn klæde til fota þſſ Vngmeñis er Saul hiet/ og lømdu Stephanū griote. Hñ kallade vpp og ſagde/ DROTTJN Jeſus mꝫtak þu miñ Anda. Eñ hñ kraup nidꝛ/ & kallade hare røddu/ DROTTJN/ Legg eij þm̄ til þſſa Synd. Og ſm̄ hñ hafde þ ſagt/ ſofnadi hñ.

B

5 Auiſtan Stephani og mꝫkeñing

6 Grimd Gydinga

7 Vitnā vm Guddomen Christi

8 Stephanus grytiſt

9 Poſlmmædiñar epterdæme

VIII.

A

ENN Saul var ſamſiñandi hñs dauda. Þa giørdiſt og mykell ofridꝛ þm̄ Safnadi ſm̄ var til Jeruſalem. Og þeir tuiſtruduſt aller burt vm Hierod Judee & Samarie/ fyrer vtan Poſtularner. Enn Gudhrædder meñ biuggu vm Stephanum/ & baru yfer honum trega mykenn. Enn Saul tok ad eyda Søfnudenum/ gangande jñ i ymſra hus/ dragande vt menn & kuiñur/ og ſetti j vardhøllo.

1 Saulus ofſoknare Safnadarins

2 Ofſoknen er ſtr huar fyrer Euangelium eñ meir wtbreidiſt

Enn þr ſm̄ tuiſtrader voru/ foru vm kring og predikudu Gudz ord. Philippus for & ofan til Borgarinnar j Samaria/ og predikadi þm̄ vt af Chriſto/ Og Folkit tok mꝫ einu ſamhellde ad heyra/ & giætur ad þui ad giefa ſm̄ af Philippo ſagdiſt/ ſiaande & þau teikn er hañ giørde. Þuiad ohreiner Andar foru vt af mørgum þm̄ er oder voru/ mꝫ ope myklu. Marger Icktſiuker og Hallter vrdu & heilbrigder. Þu mykell føgnudur giørdiſt j þre Borg.

B

Enn þar var adꝛ fyrre j þre Borg ſa nockꝛ ſm̄ Simon hiet/ Tøfra madur/ & tælde mꝫ þui hina Samuerſku þiod/ ad hñ ſagde ſig vera nockurshattar mykiñ/ Hūium þr hlyddu aller/ fra hinum minſta til ens meſta/ ſeigiande/ Þeſſe er Kraptur Gudz ſa er kallaſt hiñ mykle. Eñ þr lutu honum af þui/ ad hñ hafde j langa tima ært þa mꝫ ſinne ſiølkinge. Og þa þr trudu nu Philippo ſm̄ hñ predikade af Gudz Rijke/ og af nafne Jeſu Chriſti/ ſkirduſt bæde Menn og Konur/ Þa trude & Simon ſialfur/. Og er hañ var ſkirdur/ hiellt hñ ſig ad Philippo. Enn þa hñ ſa þau Takn & Kraptauerk ſm̄ ſkiedu/ tok hñ felmsfullur ad vndraſt:

C

Simon Magus

3 Samaria ſnyſt til truarinnar fyrer Philippū

Eñ er Poſtularner þr ſm̄ til Jeruſalem voru heyrdu þ/ at Samaria hefde medtekit Gudz ord/ ſendu þr til þra Petrū & Johañem. Og þa þr ofan komu/ badu þr fyrer þm̄ ſo ad þr medtæke Heilagan Anda/ Þuiad hañ var eigi enn komen yfer nockurn þra/ nema þr voru ad eins ſkirder j nafne DROTTJNS Jeſu Chriſti. Þeir løgdu þa hendur yfer þa/ & þr medtoku heilagan Anda

4 Petrus og Johañes ſender i Samariam

Enn er Simon ſa þ/ ad heilagur Ande vard giefiñ fyrer handa vpplegging Poſtulaña/ baud hañ þm̄ Peninga & ſagdi/ Gefe þier mier & þtta valld/ ſo ad yfer huern er eg legg hendꝛ ad hñ medtake heilagan Anda. Enn Petur ſagde til hñs/ Peningꝛ þiñ ſie mꝫ þier til glotunar/ þui þu meinter Gudz gafu mꝫ Pening vtuegaſt/ Eckert hlutſkipte nie giæfu lag verdꝛ þier af þeſſu ordi/ þuiad þitt hiarta er eigi riettferdugt fyrer Gude/ Fyrer þui giør Jdran fyrer þeſſa þina jllſku/ og bid Gud vm/ ef verda mætte/ ad þier fyrergiefeſt þeſſe hugſan þins

D

5 Simon Magus ſtrafaſt af Petro

hiarta

Hiarta/ Þuiad eg sie þig vera med beisku Galle /og j fiøtre Ranglætisins.

Þa suaradi Simon ⁊ sagde/ Bidie þier fyrer mier til DROTTINS/ so at eckert kome yfer mig vt af þui sm̄ þier søgdut. Enn þr/ þa ed þr høfdu vitnat og talat Ord DROTT INS/ sneru þr aptur til Jerusalem / og predikudu Gudzspiollen i mørgum Samuerskum Kauptunum. E

6 Gelldinguren Blalandz Drottningar giørdist truadur og skirdist af Philippo

Eñ Eingill DROTTINS taladi til Philippo/ ⁊ sagdi/ Statt vpp/ ⁊ gack j sudr a þn̄ veg sm̄ liggr fra Jerusalem ofan til Gaza/ þrar s̄ j eyde er. Hn̄ stod vpp ⁊ gieck j burt. Og siadu: Ad Blalendskur madr/ Gelldingur ⁊ villdarmenne Drottningarinnar Candases af Blalande/ huer ed yfer var settur allar heñar Fiarhirdslur/ Hn̄ var faren til Jerusalem at til bidia/ ⁊ for nu heim i veg/ ⁊ sat i sinum Vagne/ lesandi Esaiam Spamañ.

Eñ Andin sagde til Philippo/ Gack þangat at/ ⁊ teing þig ad þm̄ Vagne. Þa skundade Philippus þangat at/ ⁊ heyrde at hn̄ var ad lesa Esaiam Spamañ/ ⁊ sagde/ Skilur þu ec- ki huad þu les? Enn hn̄ suarade/ Huernen ma eg kuña þ/ nema ad nockur leidriette mig. Þa bad hn̄ Philippum þ hn̄ stiyge vpp og sæti hia sier. Enn Ritningar jnnehalld/ þ hañ las var þetta. So sm̄ Saudur er hn̄ til dræps leiddr/ ⁊ þeigandi sm̄ Lamb/ fyrer þm̄ er þad klypper/ Lijka so hefur hn̄ og eigi vpplokit sinum muñe. J hn̄s læckan er hn̄s Domur burt hafen/ Eñ huer mun hn̄s Alldur vt meiga seigia? Þuiad hn̄s lijfdagar eru af Jørdunne j burt tekner/ Þa suarade Gelldinguren Philippo og sagde/ Eg beide þig/ Af huerium talar Spamaduren þtta/ sialfū sier/ edr vm nockurn añan? F

Enn Philippus lauk vpp sinum muñe/ og tok til j fra þssare skrift/ og bodade hm̄ af Je- su. Og sm̄ þr foru vm veigen/ komu þr at Vatne nockru. Og Gelldinguren sagde/ Siædu Vatnit/ Huad hamlar mier þ eg skirunst eigi? Enn Philippus sagde / Ef þu truer af øllu hiarta/ þa hæfer þ. Hn̄ suarade ⁊ sagde/ Eg true at Jesus Christus sie Gudz sonur. Og hn̄ baud at Vagnen stadnæmdist. Og þr stigu bader ofan j Vatnid Philippus og Gelldingur en/ ⁊ hn̄ veitte honū Skirn. Enn er þr voru vpp komner vr Vatnenu/ greip Ande DROT TINS Philippum j burt/ ⁊ Gelldinguren sa hn̄ eigi meira/ Med þat for hn̄ gladr sina gø tu. Enn Philippus fanst j Asdod/ gieck vm kring/ ⁊ predikadi Euangelium j øllum stød- um/ þar til hn̄ kom til Cesaream. G

IX.

1 Historian vt af S. Paulo huersnen hn̄ snerist til Truarinnar. Año Christi xxxiij.

2 Vitnisburdr ad Gud af skiærre Myskun mztake þa sm̄ snuast/ an wei kanna werdskulldunar

SAul blies Ognun ⁊ Alldurtila j giegn Larisueinum DROTTINS/ Gieck til Kieñemannahofdingians/ ⁊ beiddist af honū Brefa til Samkuñ duñar j Damasco/ So ad ef hn̄ fynde þar nockra þss vegar/ Karla edr kuiñr ad hn̄ færde þa bundna til Jerusalem. Og sm̄ hn̄ var a veg komen/ skiede þ so/ er hn̄ tok at nalgast Damasco/ ad j skyndingu leiptrade vm hann Lios af Himne/ Og hn̄ fiell til Jardar/ ⁊ heyrde røddena er til hañs sagde / Saul/ Saul/ Þui ofsæker þu mig? Eñ hn̄ sagde/ Huer ertu Lauardur? DROTTIN sagde/ Eg em Jesus huern þu ofsæker/ Hart er þier ad bakspirna mot Broddunum. Enn hn̄ skialfande og felmsfullr sagde/ DROTTIN/ Huad villtu eg giøre? DROTTIN sagde til hn̄s/ Statt vpp/ ⁊ gack jn̄ j Borgena/ ⁊ þar mun þier sagt verda huad þier byriar at giøra. A

Enn þr meñ sm̄ mz honū foru stodu felmsfuller/ heyrdu ad vijsu Røddena/ eñ sau þo ong- uan. Saul stod þa vpp fra Jørduñe/ ⁊ mz vppluktum augum sa hn̄ eckert. Enn þr hielldu vm hønd hn̄s/ ⁊ leiddu hn̄ jn̄ j Damascum. Og so var hn̄ j þria daga/ at hn̄ sa eige/ ⁊ eigi at hn̄ nie drack B

Enn j Damasco var sa Lærisueirn/ sm̄ hiet Ananias/ Og j syn þa sagde DROTTIN til hn̄s/ Þu Anania. Enn hn̄ ansade/ Sie: Hier em eg Herra. DROTTIN sagde til hn̄s/ Statt vpp ⁊ gack j þat Stræte sm̄ kallast hid rietta/ ⁊ spyr ad j husi Juda epter þm̄ sm̄ Saul er at nafne vt af Tharsen/ þui/ Sia nu: At hn̄ bidur/ Og j Sion sa hn̄ mann jn̄ til sin koma Ananiam at nafne/ leggiande hønd yfer sig/ so at hn̄ yrde siaande aptr

Ananias suarade/ DROTTIN/ vt af mørgū hefi eg heyrt vm þeñan mañ/ Huad myk et jllt hn̄ hefur giørt þinum Heiløgum til Jerusalem/ ⁊ hier hefur hn̄ vt af Kieñemañahøfd- ingium/ valld til ad binda þa alla sm̄ þitt nafn akalla. Enn DROTTIN sagde til hn̄s/ Far þu/ Þuiad þsse er mier vtualit Kier/ at hn̄ bere mitt nafn fyrer Heidin Lyd ⁊ Konunga/ ⁊ C

fyrer

fyrer Israels sonū/Eg mū ⁊ syna hm̄ huersu miket hm̄ ber ad lyda fyrer mins nafns saker.

Og Ananias for þāgad/⁊ gieck jn̄ j Husit/lagde yfer hn̄ hendr ⁊ sagde/Saul broder/DROTTIN Jesus sende mig hingat/ hū þier birtist a veigenum/ þm er þu komt hīgat/so ad þu feinger syn aptur/⁊ vppfylltist heiløgum Anda. Og jafnskiott fiell af hn̄s augum/so sm̄ annat Fiskehreistur/⁊ hn̄ fieck syn aptur. Hn̄ stod vpp ⁊ liet skira sig/ tok sidan fædslu til sin og styrkte sig.

D Saul var þa nockra daga hia þm Lærisueinum er voru j Damasco. Og jafnsnart gieck hn̄ j Gydinga Samkundur/⁊ tok ad predika þm Jesum/þat hn̄ same være Gudz sonur. Eñ þm bløskrade øllum er honum heyrdu/⁊ toku at seigia/Er þsse eigi sa sm̄ til Jerusalem stryd de a alla þa sm̄ þta nafn akølludu/og hing at kom til þss/at leida þa bundna fyrer Kiennemannahøfdingia? Eñ Saul tok ad styrkiast myklu framar/ ⁊ hnekte þm Gydingum sem j Damasco biuggu/full eflande ꝥ ad sa være Christr.

3 Giörningar pauli i Damasco

Og mørgum døgū þar epter/ hielldu Gydingar samstefnu sin a mille/ad þr aflyfudu hn̄. Enn þra Vielræde vrdu Saulo vnderuysut. Eñ þr vardueittu Nott ⁊ Dag Porten/ so at þr feingi hn̄ i hel sleiget. Þa toku hn̄ Lærisueinarner vm Nott/ ⁊ lietu hann yfer muren/ ⁊ lietu i Kørf ofan siga.

4 Paulus staddr i Haska þyrer sakir widurkienningar og Lærdoms Christi

E Eñ þa Saul kom til Jerusalem/freistade hn̄ þss ad samlaga sig til Lærisueinañ/ Og þr ottudust hn̄ aller/truande eigi þui ad hn̄ være Lærisueirn. Enn Barnabas tok hañ /⁊ leidde til Postulanna/⁊ sagde þm j fra/huersu hn̄ hefde sied DROTTIN a veigenum/og ꝥ hañ hefde talat vid hn̄/⁊ huernen hn̄ hefde til Damasco truliga predikat nafn Jesu. Og hn̄ var hia þm/gieck vt og jn̄ til Jerusalem/⁊ predikade Nafn DROTTINS Jesu truligana. Þa tok hn̄ at tala og heyia spurningar vid hina Girsku. Enn þr leitudu vid at lyflata hañ. Þa Brædurner fornumu ꝥ/leiddu þr hn̄ vt til Cesaream/⁊ sendu hn̄ til Tharsen. Og so hafde Søfnuduren at søñu frid vm allt Judeam ⁊ Galileam/⁊ Samariam/hrestust vpp ⁊ geingu j otta DROTTINS/⁊ margfølldudust j huggun heilags Anda.

5 Paulus kiemur til Jerusalem a þridia are ept er þat hn̄ sneristt

6 Aunnur Haska semd pauli i Jerusalem

F Þat skiede ⁊/þa Petur ferdadist vm kring allra at vitia/ꝥ hn̄ kom eirnen til þra heilagra sm̄ biuggu j Lidda. Þar fañ hn̄ þann mañ sm̄ Eneas var ad nafne/huer ed legit hafde j Reckiu meir enn j atta ar/hn̄ var siukur j Kueisu. Petur sagde til hañs/Enea / Jesus Christus giøre þig heilan/statt vpp/⁊ reid vpp sialfur vm þig. Og hn̄ stod jafnsnart vpp/⁊ aller sau hn̄ þr sm̄ biuggu j Lidda ⁊ j Assarona/huerier ⁊ snerust til DROTTINS.

7 Giörningar Petri Lydda og Joppe/Eneas læknast

Eñ j Joppe var su Lærdomsins þionustukuiña/s Thabitha var at nafne/huad er vtlegst Dorcas/ꝥ Heiter Skogargeit/Hun var full godra verka/og medur Ølmusu giørder sm̄ hun veitte. Eñ a þm døgum bar so til/ad hun tok sott og andadist. Og sm̄ þr høfdu þueigit hana/settu þr hana j Bordstofuna/ Enn mz þui at Lidda liggr j grend vid Joppen/og þa Lærisueinarner heyrdu ꝥ ad Petur være þar/sendu þr til hn̄s/⁊ badu hn̄ vm ad hañ liete sier ecki þungt þikia til þra at koma.

8 Thabitam vpp uekur Petur af Dauda

G Enn Petur stod vpp/⁊ for mz þm. Og er hn̄ kom þar/leiddu þr hañ j bordstofuna. Og allar Eckiurnar flycktust vtan vm kring hn̄/gratande ⁊ syndu hm̄ þa kyrtla og klædnad/ sem Dorcas hafde giørt medan hun var hia þm. Og er Petur hafde þa alla vtdrifit /fiell hañ a Knien/badst fyrer/og snerist ad Lykamanum og sagde/Thabitha statt vpp. Enn hun lauk vpp sinum augum/Og er hun sa Petrum/sette hun sig vpp. Eñ hn̄ riette heñe høndena ⁊ reiste hana vpp/⁊ kallade a hina Heiløgu/⁊ a Eckiurnar/⁊ afhente þm hana lifande. Og þad kuñgiørdest vm alla Joppen. Og marger trudu a DROTTIN. Þad skiede og so ad hn̄ bleif marga daga j Joppen/hia Simone þm nokrum sm̄ var eirn Sutare.

X

A EN sa madr nockr var j Cesarea sm̄ Cornelius var at nafne/Høfudzmadur yfer þm Selskap er kølludust Valer/Gudligur mañ ⁊ Gudhræddr/ mz øllu sinu husi/gefande folkenu myklar Ølmusur /⁊ var jafnan a bæn til Gudz/ Hn̄ sa opinberliga j Syn/ nær niundu stundu dags Eingil Gudz ganga jnn til sin/er sagde til hn̄s/Corneli. Eñ hn̄ horfde a hn̄/ottaslegen ⁊ sagde/Huad er ꝥ Herra? Hañ sagde honum þa/Bæner þinar og ølmusugiørder eru vpp stignar til Minnis fyrer Gude/ Og sent nu vt menn til Joppen/⁊ lat sækia Simon þn̄ kalladr er Petrus/hn̄ herbergiar hia Simone Sutara einum/ huers hus ad liggur vid Siovenn/

1 Vitnisburdur ꝥ Gud bænheyre Gudhræddra mañа Bæner þo ad þeir sieu Stryđzmenn

hn̄ mun

hũ mun seigia þier huad þier byriar at giøra. Enn er Eingillen sa vid hũ kaladi var j burt geingen/ kallade hũ a tuo sina þionustumeñ/ z eirn Gudligan Strijdzmañ/ vt af þm er honũ lutu/ Nuerium hũ sagde allt fra/ og sende þa til Joppen.

2
Cornelius sendi der til Petrum

Enn dagen epter er þr voru a leidinne z toku ad nalgast Borgena/ stie Petur vppa Lopt id at hũ bædist fyrer/ nær siettu stund. Og er hũ hungrade/ villde hũ matar neyta. Eñ a med an þr voru ad bua til/ leid yfer hann brios̃thofge/ Og hann sa Himinen open/ og ofan fara at sier Disk nockurn mikinn/ so s̃ Lijnlak j fiorum hyrningum vppbunden/ z hũ vard af Him ne ofalatin a Jordena/ Ihueriũ ed voru allar ferfættar kindr Jardar/ Skogdyr z skridkuikinde z Fuglar Himins. Og þar skiede Rodd til hũs/ Statt vpp Petur/ slatra og et. Enn Petur sagde/ Nei Nerra/ þuiat eg hefe enn alldrei nockut almenneligt edur ohreint etid. Og Rod den sagde enn aptur j annat sinn til hañs/ Nuad Gud hreinsade/ þat seig þu eigi almeñeligt. Þetta skiede þrisuar siñum/ Og Diskuren vard vppnumen aptur til Himens.

3
Sionen Petri at Heidingiar skulu medtakast til sa lags Euangely

4
Vtskyring Sionarinnar

Og er Petur var efablanden vm mz sialfum sier/ huer þsse Syn munde vera/ sm̃ hũ hafde sied/ Stadu: Ad þa spurdu þr menn er vt voru sender fra Cornelio/ epter husi Simonar/ og stodu vte vid Hurdena. Og at vtkølludum nockrum/ spurdu þr at huort Simon at vidurnefne Petrus hefde þar Herberge? Eñ er Petur hugleidde vm Synena/ sagdi Andin til hũs/ Sia/ du: Þesser meñ leita at þier/ statt vpp/ far ofan/ z gack mz þm/ og efa eckert/ þuiat eg sende þa hingat. Þa stie Petur ofan til þra manna sm̃ sender voru til hũs fra Cornelio/ z sagde/ Siaet: Eg em þañ same þier spyriet at/ Huer efne eru til þss at þier erut hier komner? Þeir søgdu/ Cornelius sa Nøfdinge from̃ madr z Gudhræddr/ hafande godan ordstyr af øllu Gyd inga folke/ er mz vitran amintur af heiløgum Eingle/ at hũ kallade þig j sitt hus/ so hũ heyr de Ord af þier. Og þa kallade hũ þa jñ/ z veitte þm Herberge.

5
Virding Strijdzmannsins er hũ veiter Ordsins þionustugiord

Annan dag epter ferdadist Petur mz þm/ z nockrer Brædr af Joppen fylgdu honũ. Og annars dags þar epter komu þr til Cesaream. Enn Cornelius beid þra/ og samankallade sina Frændur z virkta Vine. Og er þ skiede at Petur kom jnn/ gieck Cornelius j mote honũ/ z fiell til fota hũs/ z tilbad hñ. Enn Petur reiste hñ vpp/ z sagde/ Statt vpp/ eg em z madr.

6
Eingenn sa sem truer a Christũ skal kallast ohreinn

Og er hũ hafde haft samtal vid þa/ gieck hũ jnn/ z fann þa marga er þar voru samankom ner/ z sagde til þra/ Þier vitid at þ er ecki leyfiligt þm manne sm̃ Gydingur er/ at fella sig vid edur ganga til vtlendra manna. Enn Gud synde mier/ at eg segda onguan mann almennan edr ohreinan. Fyrer huad eg kom vtan duøl/ þa eg var tilkuaddr/ Þui spyr eg ydr nu ad/ huar til þier lietut kalla mig.

7
Gudræk eligt Epterdæmeeins Strijdzmans

Cornelius sagde/ J dag er fiorde dagur fra þm/ eg var fastande allt til þssarar stũdar/ og vm niundu stund er eg badst fyrer j minu husi/ Og sia: Þa stod madr frame fyrer mier j skin anda klæde/ z sagde/ Corneli/ Þin bæn er alheyrd/ z þinar Olmusur eru j minne settar fyrer Gudz auglite/ af þui send þu til Joppen/ z lat kalla Simon þañ auknefndur er Petrus/ hũ herbergiar j husi Simonar Sutara vid Siden/ Þui þa hũ kemr/ mũ hũ tala fyrer þier. Þa senda eg jafnsnart til þin/ z þu giorder vel þat þu komst hingat/ Nu erum vær hier aller na læger fyrer Gude/ at vier heyrum þa alla hlute s̃ þier eru af Gude bodner

8
Predikan Petri huerrar merg ur og mehalld þta er/ ad Jesus sa sm̃ Krossfestur war til Jerusalem/ sie sannur Messias

Enn Petur lauk vpp sinn Muñ og sagde/ Nu reyne eg j Sañleika/ þ ecki er Mañgrein munur hia Gude/ Helldr a øllu Folke/ sm̃ hũ ottast z giører Riettuijsi/ þa er honum þocknan. Þier vited af þre Predikan sm̃ Gud sende til Jsraels Sona/ bodandi þm Frid fyrer Jesũ Christum(huer at er DROTTJN allra)af hũrre predikã rykted vtbarst vm allt Gydinga land/ su er fyrst hofst vpp j Galilea/ epter þa skirn sm̃ Johannes predikade/ Þad Gud hefde smurt Jesum af Nadsareth mz heilogum Anda z Krapte/ huer ed vm kring gieck/ giørde gott z grædde alla þa sm̃ af Dioflinum voru vnderþryckter/ af þui Gud var mz honum. Og vier erum vottar alls þss hũ giørde a Gydingalade/ z j Jerusalem/ Huern þr aftifudu/ z a Tried vppheingdu.

Þennan vppuakte Gud a þridia deigi/ Og liet opinberan verda/ eigi øllu Folke / helldr oss sm̃ adur vorum hũs vtualder vottar af Gude/ Vier sm̃ atum z druckum mz honum/ epter þat hañ var vpprisinn af dauda. Og hann baud oss ad predika Folkenu/ og Vitni vm bera/ þad hũ være sa/ sm̃ skickadr er af Gude Domari lifendra z daudra. Af þssum bera aller Spam̃ vitne/ ad fyrer hũs nafn skulu aller þr sm̃ a hũ Trua/ mztaka Syndaña fyrergiefning.

Esa. 55.
Jere. 31.
Mich. 7

9
Vitnisburdur þ Heidingiar mz takast ad Løg malunum

Þa Petur talade þessum ordum/ fiell heilagr Ande yfer þa alla sm̃ ordit heyrdu. Og þeir truader sm̃ af Vmskurneñe voru/ z mz Petre hofdu komit/ ondrudust þ/ at heilags Anda giøf være vthellt yfer Heidna meñ/ Þui þr heyrdu þa Tungr tala z vegsama Gud. Þa suarade Petur/

Petur/ Huer ma fyrerbioda þm Vatnit ad þr skirist eigi/ sm̃ mz tekit hafa heilagan Anda/ lik ka sm̃ vier? Og hñ baud at skira þa j nafne DROTTINS. Þeir badu hñ þa ad hann være hia þm nockra daga.

XI.

A

OG er þ heyrdu Postularner ⁊ þr Brædur ẽ j Judea voru/ ad Heidingiar hof du mz tekit Gudz Ord. Og þa Petr kom vpp til Jerusalem/ toku þr ad þra tta j mote hønum/ ẽ voru af Vmskurninguñe/ ⁊ søgdu/ Þu gieckst jñ til þra maña sm̃ yferhwd hafa/ ⁊ matadist mz þm

1 Þrattan Gydin ga wid Petur at hñ mz tok Heid ingia

Eñ Petur tok til af vpphafi/ ⁊ fram talde fyrer þm eitt epter aññat/ ⁊ sag de/ Eg var j Borgiñe Joppen/ a bæn/ Og eg sa j leidslu mins hugskotz Syn þa/ at Diskur nockur leid ofan stor sm̃ annat Lijnlak medr fiorum hyrningum/ ofan laten af Himnum/ ⁊ kom allt jñ til min/ a huern eg horfda/ hugda eg at ⁊ sa ferfættar Kindr Jardar/ skogdyr/ Skridkuikinde/ ⁊ Fugla Himins. Eg heyrda þa Rødd sm̃ til min sagde/ Statt vpp

B

Petur/ slatra og neyt. Enn eg sagde/ Herra/ Nei/ þuiad eckert alment edur Ohreint hef ur enn nockurn tima jnn j minn Munn geingit. Eñ Rødden suarade mier j annat siñ af Him ne/ Huad Gud hreinsade/ þ seig þu eigi alment. Og þtta skiede þrisuar. Og þa var allt vpp numit aptur til Himins.

Og siaet: At jafnsnart stodu þrijr meñ vte fyrer husinu þar eg var jnni/ sender af Cesa rea til min. Eñ Anden sagde mier/ at eg skyllde ganga mz þm/ ⁊ efa eckert. Eñ mier fylgdu þsser sex Brædr. Og vær geingum jñ j þss mans Hws/ hñ kuñgiorde oss huernen hañ hafde sied Eingil j sinu husi/ huer ed stadit hafde fyrer honũ ⁊ sagt til hñs/ Send þu vt meñ til Jop pen/ og lat kalla til þin Simon þañ kalladr er Petur/ hñ mun seigia þier þau Ord/ af hueriũ

C

þu munt holpen verda ⁊ allt þitt Hws. Eñ þa eg tok til at tala/ fiell heilagur Ande yfer þa lijka sm̃ hñ fiell yfer oss j vpp hafi. Þa kom mier þ j hug/ huad DROTTIN hafde sagt. Johañes skirde at søñu j Vatne/ enn þier skulut mz heiløgum Anda skirder verda. Þui fyrst Gud hefur gefit þm lijkar giafer ẽ oss/ þann tijd vier trudum a DROTTIN Jesum Chri stum/ Huer var eg þss/ at eg mætta þ Gude baña? Þa þr heyrdu þ þøgnudu þr vt af/ veg sømudu Gud/ ⁊ søgdu/ Þa hefur Gud vnt Heidingium Jdran til Lijfs.

2 Opinberligur vitnisburdur at Gud medtake Heidingia

Og señeliga þr sm̃ j sundur høfou dreifst/ af þre Nørmung er bar til vm Stephanũ/ gein gu vm kring allt til Phenicen ⁊ Ciprià/ ⁊ Antiochiam/ talande Ordit fyrer ongũ nema Gyd ingum einum. Þar voru og nockrer vt af þm/ sm̃ voru af Ciprìa og Cirenià/ huerier/ þa þr geingu jñ i Antiochiam/ toku at tala til þra Grickia/ bodande þm DROTTIN Jesũ. Og Hønd DROTTINS var medr þm. Og mykel tala truadra maña snerist til DROT TINS.

3 Euangelium we berst epter þa og sorn sm̃ skede vp er Stephano

D

Eñ þ ordslaug ẽ af þm for/ kom til Eyrna Safnadarins ẽ var j Jerusalem. Og þr sen du vt Barnabam/ þ hñ geingi til Antiochiam. Og sm̃ hñ kom þar/ ⁊ sa Gudz Næd/ vard hñ gladur/ ⁊ ried þm øllum at þr skylldu mz øruggu hiarta hia Gude stadnæmast/ þui hñ var go dur madur/ og fullur heilags Anda ⁊ Truar. Og margt Folk jokst þar DROTTNE. Enn Barnabas for til Tharsen/ at hñ friette vpp Saulum. Og er hñ hafde fundet hñ/ fylg de hñ honum j Antiochiam. Og þ skiede so at þr voru til samans Arit allt/ hia þm Søfnu de/ kendu þar ⁊ mørgu folke/ so at Lærisueinarner kølludust fyrst j Antiochia Kristner.

4 Barnabas sen dur til Antio chiam

Eñ a þm døgum komu Spameñ af Jerusalem til Antiochiam/ Og einn af þm stod vpp/ Agabus ad nafne/ Hñ tilteiknade fyrer Andan ad koma skyllde myket hungur j øllum verall dar Heime/ huert ed skiede vnder Claudeo Keisara. Eñ Lærisueinarner løgdu til/ huer epter þui sm̃ hñ formatte/ ⁊ sendu þm Brædrum til biargar er biuggu j Judea/ huad þr giørdu/ og sendu til þra Olldunga/ fyrer hendr Barnabe og Sauls.

6 Spadomr Agabi vm hallæri

XII.

A

A þeim tima lagde Herodes hendur a nockra af Safnadenũ/ at pina þa. Hñ liet þa drepa Jacob Brodur Johañis mz Suerde. Og er hñ sa/ at þ þeck tist Gydingum/ for hñ til/ ⁊ liet høndla Petrum. Enn þta var vm Paska. Og sm̃ hñ hafde hñ grijpa lætid/ liet hñ setia hñ j Myrkua stofu/ ⁊ fieck hñ j hendur inum fiorda parti fiordunga stadaskiptis Hermaña/ til varduetslu/

1 Fiorda Ofsokn Safnadarins Jacobus lyflaten

viliandi

2 viliade epter Paskana framselia hn̄ Folkenu. Og Petur geymdist at sønnu j Myrkuastofu/ Enn Søfnuduren bad j akafa fyrer honum til Gudz. Og þa er Herodes villde hn̄ framleida lata/ suaf Petur a þre Nott medal tueggia Strijdzmanna/ bunden tueimr Jarnuidium/enn Vardmeñerner forurudu vte fyrer Dyrunum Myrkuastofuna.

Petrus latin̄ i Myrkuastofu

3 Og sia: Ad Eingill DROTTINS stod þar/ z lios skein j Husinu. Hn̄ laust a sijdu Peturs/ vppuakte hn̄ z sagde/ Statt vpp skyndeliga. Og Hleckern fiellu af hn̄s hendū. Eingillen sagde þa til hn̄s/ Gyrt þig/ z tak sko þina a þig. Og hn̄ giørde so. Hn̄ sagde z til hn̄s/ Legg þin̄ Kyrtel yfer þig z fylg mier. Og hn̄ gieck vt z fylgde hm̄. Og eigi visse hn̄ þad til sans sm̄ fyrer Eingilen giørdist/ Helldr meinte hn̄ sig Syn sia. Og þr geingu vm hid fyrsta z an̄ad vardhalld/ z kōu til Jarnhlidsins er la til Borgarin̄ar/ en̄ þ lauk sier vpp sialft/ Og þr geingu vt. Enn sm̄ þr reikudu eitt Stræte/ veik Eingillin̄ sier jafnsnart fra honum.

Eingillen frelsar Petrum af Myrkuastofun̄e

B

Og er Petur kom til sialfs sins/ sagde hn̄/ Nu veit eg sen̄eliga/ þ DROTTIN sende Eingil sin̄/ z frelsadi mig af hendi Herodis/ z af allre eptervæntan Gydingalydz. Og sm̄ hn̄ giætte sin/ kom hn̄ til Husa Mariu Modr Johan̄is þss sm̄ kalladr var Marcus/ huar et marger voru til samans komner/ z badust fyrer. Enn sm̄ Petur laust a Dyrahurdena/ gieck stulka fram/ ad sia til/ su Rode var at nafne. Og er hun þekte hliod Peturs/ lauk hun eigi vpp hurdun̄e fyrer feigenleika/ helldr hliop hun jn̄ z sagde at Petur stæde vte fyrer Hurdun̄e. En̄ þr søgdu til hen̄ar/ Ertu galen? Hun hiellt þui fastara a at þ være so. Þeir søgdu/ þ er hn̄s Eingill. En̄ Petur klappade þui tijdara a. Og er þr luku vpp sau þr hn̄ z vndrudust/ En̄ hn̄ bente þm̄ mz hendin̄e at þr þegde/ z sagde fra huernen DROTTIN hefde leidt hn̄ vt vr Myrkuastofun̄e/ z sagde/ Kun̄giørit þta Jacobo z Brædrunum. Hn̄ geck vt þadan og gieck burt j an̄an stad.

C

4 En̄ þa dagur kom/ var eigi lijtil Angurseme a mille Strijdzmananna / huad vordit hafde af Petre. En̄ er Herodes heimte hn̄ z fan̄ eigi/ liet hn̄ forheyra Vardmeñena/ z skipade þa burtleida. For sidan af Judea ofan til Cesarea/ z þar dualdist hn̄/ Þuiad hann var missattur vid þa j Tyro z Sidon. En̄ þr komu mz einu samhellde til hn̄s/ z rædguðust vm vid Blastum/ huer ed var Konungsins Drottsete/ z beiddust fridar/ af þui at þra bygdarløg nærdust af Konungsins Lande. En̄ a tilsettum deigi/ klæddist Herodes Konungligum skrwda/ settist a Domstolen/ z hof sier rædu til þra. En̄ folkit tok at kalla/ Gudz rødd er þtta/ en̄ eigi mans. Jafnskiott slo hn̄ Eingill DROTTINS/ af þui hn̄ gaf eigi Gude Heiduren/ vard hn̄ eten af Modkum og andadist.

Historian vm Herodes Agrippa og han̄s dauda

D

5 *Hefndarplaga Herodis fyrer hn̄s ofsokn sem han̄ veitte Søfnudenum*

Ord DROTTINS toku at vaxa z margfalldast. En̄ er Barnabas z Saulus komu til Jerusalem aptur/ z afuentu þm̄ þær vister/ z toku mz sier Johan̄em þann er at vidurnefne hiet Marcus.

XIII.

A

OG j þm̄ Søfnude sm̄ var j Antiochia voru Spamen̄ z Lærefedr/ mzal huerra var Barnabas/ z Simon er kalladist Niger/ z Lucius hin̄ Syrlendske/ og Manahen sa ed var samfostre Herodes Tetrarcha/ z Saulus. Og þan̄ tijd þr þionudu DROTTNE z føstudu/ sagde heilagr Ande/ Vtueliet mier Barnabam z Saulum j þ verk/ sm̄ eg hefi þa tilkiørit. Þeir føstudu þa og badust fyrer/ løgdu hendur yfer þa/ og lietu j burt fara. Og sm̄ þr voru ad son̄u vtsender af heiløgū Anda/ geingu þr burt til Seleucia/ z þadan sigldu þr til Cipria. Og þa þr komu til Salamin Borgar/ toku þr at predijka Gudz Ord/ j Sam̄kundū Gydinga. En̄ þr høfdu Johan̄em til Þionustu

1 *Pall og Barnabas vtsender til Heidingia at predika Euangelium*

Og sm̄ þr geingu yfer Eyna allt jn̄ til Paphos Borgar/ þar fundu þr nockurn Fiølkyngisman̄/ z Falspropheta þan̄ Gydingur var/ huers nafn ed var BarJehu/ sa var hia Sergio Paulo Landzstiornara forstalligum man̄e. Hn̄ kallade fyrer sig Barnabam z Saulum/ z hn̄ fyste at heyra Gudz Ord. Þa stod þm̄ j mot sa Galldramadr Elymas (þuiat so verdr hn̄s nafn vtlagt) og sokte epter at snua Landzstiornaranum fra Trun̄e. Enn Saulus/ sa er og hiet Paulus fullur af heiløgum Anda/ leit a hn̄ z sagde/ O þu Diøfuls son fullr alls Tals og Flærdis/ z ouinur allrar Rietltuisi/ Þu lætur eigi af at vmsnua riettum vegum DROTTINS. Og sia nu: Ad hønd DROTTINS kemr yfer þig/ z þu skt Blindr vera/ z sia ei Sol vm nockra tima/ Og jafnsnart fiell a hn̄ Dim̄a z Myrkr/ falmade vm kring sigz leitade at

B

Sergius Landzstiornare Elymas Magus

2 *Saulus strafar og blindar Galldramannin̄*

ade at þm ed hñ villde leida. Þa Landstiornaren sa huad giordist/trude hñ z vndradist yfer keñingu DROTTINS.

C Eñ þa Pall z þr sm̃ mz honum voru sigldu fra Papho/komu þr til Pergen j Pamphilia lande. Eñ Johannes skilde vid þa/z for aptur til Jerusalem. Enn þr foru þar þuert yfer fra Pergen/z komu til Antiochia j Pisidia lande/Og geingu jñ j þra Samkundu a Þuottdeige/z settust nidur. Eñ epter Logmalslesturen z Spamañanna/sendu yfermenn Samkundunnar z lietu seigia þm/Þier meñ z brædur/ef nockur amiñingar ræda er hia ydur til Folksins/þa seigit fram

4 Velgiörningar Gudz vid Folkit allt i fra Egiptalandz vtleidslu

Þa stod Pall vpp/z bente til hliodz mz hendinne/z sagde/Þier Jsraelsmeñ/z þier sm̃ ottist Gud/þa heyret. Gud Jsraels lydz vtualde Fedur vora/ z hof vpp Folk þtta/þa þegar þ var vtlægt a Egiptalãde/ z mz hafũ Armlegg vtleidde hñ þ þadã/ z mestu j fiorutigu ar vm leid hñ þra sidueniz j Eydemorku. Og afmade sio þioder a Chanaãs Jordu/z skipte mz þm epter hlutfalli þra Lande.Epter þ gaf hñ þm Domendz j þriu hũdrud og fimtiger Aara/allt til Samuel Spamans. Epter þ æsktu þr sier Konungs/ Og Gud gaf þm Saul son Kis/ mañ af Beniamins kyne j fiorutiger ar. Og er hñ affsette þañ/oppuakte hñ Dauid þm til Konungs/af huerium hñ vitnade og sagde/Eg hefe fundit Dauid son Jessa/mañ epter minu hiarta/huer giora skal allan minn vilia.

D

Af huers sæde Gud framleidde epter fyrerheitenu/Jesum Jsraels Lausnara/Epter þui s̃ Johañes predikade adz Jdranarskirn/fyrer hñs auglitz hingatkomu/ollu Jsraels folke. Eñ s̃ Johañes hafde lyktat sitt skeid/sagde hñ/Eg em eigi hñ/huern þier meinit mig vera/Helldz siaet/at sa kiemur epter mig/huers skoklæde eg em eige verdugz at leysa.

5 Ad Jesus hafi krossþeste sie Heimsins Frelsare

Þier meñ goder Brædur/z þier syner Abrahams slektis/z þr sm̃ ydar a mille ottast Gud/ ydz er þta hialprædis ord sendt. Þuiat þr sm̃ bruggu j Jerusalem/z þra Hofdingiar/mz þui þr þekktu hñ eigi nie Spamaña raddernar(hueriar lesnar verda huern Þuottdag)hafa þr mz sinu Doms atkuæde vpp fyllt. Og þo þr fynde ongua daudasok mz honum/beiddu þr af Pilato ad hñ liete aflysa hñ. Enn sm̃ hñ hafde fullkomnat allt huad af honum var skrifat/toku þr hñ ofan af Trienu/z logdu j Grof. Enn Gud vpp vakte hñ af dauda/huer og siedur er vm marga daga af þm/sm̃ mz honũ foru af Galilea vpp til Jerusalem/huerier at eru hñs vottar hia Folkenu

E

6 Historian vm Krossþesting og Vpprisu Christi

Og vier bodum ydz þ Fyrerheit/s̃ til Fedra vorra er skied/at þ sama hefur Gud vppfyllt oss þra Sonũ/j þui hñ vppuakte Jesum. So sm̃ j odrũ Psalme skrifat er/Þu ert miñ Son j dag ol eg þig. Eñ þ Gud vppuakte hñ af dauda/ ad hñ kiæme ei framar til Rotnũar aptur/þa sagde hñ so/Truliga skal eg hallda vid ydur þa nad er Dauid var lofut. Fyrer þui seiger hñ/eñ j odrum stad/ Þu munt eigi leyfa/ at þiñ Heilage skule rotnan sia. Þui señeliga þa Dauid hafde siñ Alldur vt þionat/z at Gudz forsio sofnade hañ/ z er lagdur til Fedra sinna/z hefur rotnan sied/Enn sa huern Gud vppuakte/hefz eigi rotnan siena.

F

Fyrer þui sie ydz viturligt goder meñ z Brædz/ þ ydz bodast fyrer þeñan syndañafyrergiefning/z af ollu þui/hueriu þier gatud ecki riettlater ordit fyrer Moyses Logmal. Eñ hũ hñ truer a þeñan sa er riettlatur. Þui siaet suo til/ad eigi kome þ yfer ydur/huad sagt er fyrer Spameñina/Sia þier Forsmanarar/vndrit ydur z verdit ad ongu/Þuiat eg giore þ verk a ydrum dogum/ hueriu þier truit eigi/ þo ef nockur talade ydz þ vt.

Enn ad vtgeingnum Gydingum af Samkunduñe/badu þr hiner heidnu þ hñ segde þeim þsse ord a epterkomande Þuottdeigi. Og er Samkũdan j sundurdreifdist/fylgde Pale z Barnaba marger Gydingar epter/z Gudrækner meñ sm̃ Judar hofdu giorst. Og þr sogdu þm/ z aminntu þa at þr skylldu stoduger blyfa j Gudz Nad. Enn ad epterkomanda Þuottdeigi/ kom til samans nærsta allur Borgarmugz/at heyra Gudz Ord. Og er Gydingar sau Folkit/fylltust þr Ãdlætingar/ z toku ad mæla j giegn þui s̃ Pall sagde/motkastande þ/z Nadungar ordum lastande. Þeir Pall z Barnabas sogdu þa skorugliga/Þad byriade/ad ydur skyllde Gudz ord fyrst seigiast/ enn af þui þr̃ rekit þ fra ydur/z dæmit ydur sialfa eilyfs Lyfs omakliga/ Siaet: Þad vier snuust þa til Heidiñaþioda/þt so hefz DROTTen bodit oss/Eg setta þig Heidnum þiodum til lioss/so ad þu siert Hialprad allt til ydsta Jardar enda

G

7 Fyrer þall Gydinga weittist Heidingum Heilsugiof

Og þa hiner Heidnu heyrdu þ/glodduft þr/og vegsomudu ord DROTTINS/ og suo marger vrdu truader sm̃ til eilyfs lyfs voru skickader. Og Ord DROTTINS toku vt ad berast vm oll Hierod. Enn Gydingar huottu þa vpp Gudræknar og hæfuerskar Kuinnur og hina ædstu meñ Borgarinnar/og vppkueiktu so offsokn j mote Pale og Barnaba/og ræku þa

8 Offsokter Pall og Barnabas

burt vr

burt vt sinum Landzalfum. Enn þr hristu dupt fota sinna a þa / z komu til Iconiam. Og Lærisueinarner fylltust af fagnade z heilogum Anda:

XIIII.

1 Giörningar Pals og Barnabe i Iconia

OG þ skiede j Iconia/at þr geingu til lijka jnn j Gydinga Samkundu/Og tøludu/so ad mykill mannfiølde trude/bæde Judar og Gricker. Eñ þr Gydingar sm̃ mistrua voru/vppvøktu z til reide huøttu j mot Brædrunũ huge Neidinna maña. Po duøldu þr þar vm langã tima/styrkliga erfuidande mz Nerrans fulltinge/Nú ed sialfur vitne bar ordũ siñar Nadar/ z veitte at Takn z stormerki skiedu fyrer þra hendr. Eñ Borgarmuguren tuiskiptist j sũdr/so ad sumer hielldu af søñu mz Gydingum / eñ sumer mz Postulunum.

2 Osam þycke i Iconia

Enn er giørdist vpphlaup mz Neidingium/ z lijka eirnen mz Gydingum z þra Yferbodurum so þr fære til mz vallde z gryttu þa griote. Pa fornumu þr/ og flydu j þær Borger sm̃ liggia j Liconia lande/Listra z Derben/og allstadar j þra vmliggiande Landzalfur/z predikudu þar Euangelium. Og madr nockur j Lystra sat/fota hrumr/z var halltr fra siñar Modurkuide/sa er alldrei hafde enn geingit/hñ heyrde Pal mæla. Og sm̃ hñ leit a hñ z sa at hañ trude/þ honum mætte hialpa/sagde hñ mz hærre røddu/Statt vpp riettur a þina fætur. Og hñ spratt vpp z gieck. Enn er Lyduren leit huad Pall hafde giørt/ hofu þr vpp hliod sin a Lycaonesku/z søgdu/Guden eru mønnum lijk vorden/ z til vor ofanstigen. Og Barnabam kølludu þr Jupiter/eñ Pal Mercurium/Af þui hñ var frambere ordsins. Eñ Jupiters Prestur sa er fyrer Borgiñe var/flutte bæde Yxn z Kransa fyrer Dyrnar/og villde fornfæra þm mz folkenu.

3 Predikan Pals og Barnabe

Pa er Postularner Pall og Barnabas heyrdu þ/ hrifu þr klæde sin/stucku vt til folk sins/kølludu og søgdu/Pier menn/Nui giøre þier þta? Vid erum og daudliger meñ/lijka sm̃ þier/Og biodum ydur at snuast fra þssum Hiegomum/til lifanda Gudz/sa er giørde Himen z Jørd/Sio og allt huad j þm er. Huer er vm lidnar allder hefur allar þioder ganga latid sina sialfs vegu/Og þo ad sønnu hefur hñ eigi forlatid sialfan sig an Vitnisburdar/þa hñ veitr gott/z giefur oss døgg af Himne/og friofsama tima/vppfyllande vor hiørtu mz Fædslu z fagnade. Og er þr søgdu þta/gatu þr þo varla stillt Lyden/ so at þr fornudu þm eigi.

Rom .9.

4 Pall verdr gryttur 2 Cor. 11

Pa komu þar nockrer Gydingar fra Antiochia og Iconia/huerier at vmtoldu Lyden/suo ad þr gryttu Pal/z drogu vt af Borgiñe/meinande hñ daudan vera. Eñ þa Lærisueinarner vmkringdu hñ/stod hñ vpp/z gieck jñ i Borgena. Og deigenum epter for hñ mz Barnaba til Derben/og predikadi Euangelium j þre Borg/og lærde þar margan/ Vende sidan aptur til Lystram/Iconiam z Antiochiam/styrkiande Ander Læresueinanna/z amiñande þa/ ad þr være stadfaster i Trunne/og þat/at oss byrjar fyrer margar hrellingar jnn at ganga i Gudz Rijke. Og þr skickudu þm Olldunga i sierhueria Samkundu/badust fyrer/og føstudu/z folu þa sidan þm DROTTNI a hende a huern þr trudu.

5 Pall og Barnabas komu i Antiochiam

Og er þr høfdu geingit vm Pisidiam/ komu þr i Pamphiliam/z toludu Ord DROTTINS til Pergan/og foru ofan til Atthaliam/Padan sigldu þr til Antiochiam/huadan þeir voru af Gudz Naad tilfeingner/i þat verk huert þr høfdu fullkomnad. Og sm̃ þr voru komner og samanfafnat Søfnudenum/tøldu þr fram hue myket Gud hefde giørt medr þm/z hũnen hñ hefde dyrum Truariñar vpplokit fyr̃ Neidingiũ. Og þar duøldu þr eigi skamastũd/ hia Lærisueinunũ.

XV.

1 Spurning Gydinga i Antiochia/Ef ad menn verda Saluholpner an vmskurdar skirnar?

OG þr nockrer ꝫ ofan komu af Judea/ lærdu Brædurna þ/ Nema ef þier latid vmskiera ydr epter sideuiu Moyses/þa kuñe þier ei Saluholpner ad vda. Og af þui giørdist þar z osãþycki ei lijtit. Pall og Barnabas settu sig fast i mote þm. Pa skickudu þr Pal og Barnabam til/og nockra adra af þm/ad þr fære vpp til Postulanna og Yferprestaña i Jerusalem/vm þtta Prætumal. Og sem þr voru af Safnadenum a leid leidder/geingu þr vm Phenicen og Samariam/seigiande Neidinna þioda vmuendan/ og giørdu øllum Brædrum myken føgnud. Eñ þa þr komu til Jerusalem/medtokust þr af Søfnudenum z Postulunum/og so af Olldungunum. Og þr kunngiørdu þm fra/huersu myket Gud hefde giørt medur þm. Pa risu vpp nockrer

nockrer vt af Phariseis Selskap/ þr vid Tru høfdu tekit/ seigiande at þ byriade at vmskera þa/ og budu ad hallda Moyses Løgmal. Eñ Postularner z Prestarner komu til samans/ ad þr lite a þtta Malefne.

B Og er mykel þrattan hafde verit/ stod Petr vpp z sagde til þra/ Goder meñ z Brædr/ þier vitid at fyrer langre æfe/ þ Gud hefur vtualit vor a mille/ at Heidner meñ skylldu heyra fyrer miñ muñ Gudzspiallsins Ord/ z so at trua. Og Gud sa hiortun kieñer bar Vitnisburd vm/ gefande þm heilagan Anda so sm oss/ z giørde onguan mun a mille þra z vor/ hreinsande mz Tru vor hiortu/ Fyrer huad freiste þier nu Gudz/ þ þier leggit Ok yfer Lærisueinaña hals huert at ei gatu borit huerke vær nie Fedr vorer? Helldr truū vier/ at frelsast fyrer Nad DROTTINS Jesu Christi/ mz sama hætte z þr. Pa þagdi z allur Mugurenn/ z hlyddu þm Barnaba z Pale/ er þr sogdu fra huer Teikn og Stormerke ad Gud hafde giort mzal Heid inna Pioda fyrer þa.

E Epter þat þr þognudu/ suarade Jacob z sagde/ Þier meñ goder Brædur heyrit mig/ Simō sagde fram mz huerium hætte Gud hafde i fyrstu vitiad/ z medtekit sier Folk vt af Heidnum Piodum j sinu nafne/ Og þssu samhlioda Spamaña orden/ so s̄ ad skrifad er/ Epter þta mun eg aptur koma/ z vppbyggia Tialldbwd Dauidz/ huer ad fallen er/ z hennar nidr brot skal eg endurbyggia/ z hana vpprietta/ So ad þr meñ sm epterbliifa skulu DROTTINS leita/ z þar til allar heidnar þioder/ yfer hueriar mitt nafn akallat er/ seiger DROTTIN/ sa er þtta giorer allt. Gude eru oll sin verk kunnig/ j fra Veralldar vpphafi. Fyrer þui vrskurda

D eg/ þ vier giorum ongua Þuingan þm/ sm snuast fra Heidne til Gudz/ helldr skrifum þm til at þr hallde sig fra ohreinleik skurgoda dyrkunar/ z fra Frillulifnade/ z køfnudu/ z af Blode/ Þuiad Moyses hefur fyrer langre æfe til sett j ollum Borgum/ þ hñ skule Predikast j Samkundum/ huar hñ verdur z lesinn alla Þuottdaga.

Þat hagade þa Postulunum z Olldungunum mz ollum Søfnudenum/ at þr vtueldu af þm meñ/ z sende til Antiochiam mz Pale og Barnaba/ til einkadan Judam þañ kalladr var Barsabas/ og Silam ener ædstu meñ mzal Brædraña/ Og sendu Rit fyrer þra hendur/ med þssu atkuæde.

E Vier Postular Prestr z Brædur/ heilsum þm Brædrunum er vt af Heidingium/ z i Antiochia/ Syria/ z Cilicia eru. Med þui at vier høfum heyrt/ ad nockrer af oss eru vtgeingner/ s̄ hafa sturlat ydur mz ordum/ z fleckad Ander ydrar/ biodande ydur at vmskierast/ og Løgmalit at hallda/ Huerium vier høfum ecki slijkt bodit. Þui hefur oss litist mz eindrægne samankomnum/ at senda til ydar valinkunna meñ mz vorum elskuligum Barnaba z Pali/ huerier meñ ut vthafa sett sinar Saler fyrer nafn DROTTINS vors Jesu Christi. Fyrer þui sendū vier Judam z Silam/ huerier ed sialfer meiga mz ordum seigia ydr hid saña. Þuiad þ list hei

F løgum Anda og oss/ at vier skylldum onguar byrder leggia a ydur/ fyrer vtā þssa parsliga hlute/ Þat þier halldit ydr af þui sm skurgodum er fornat/ z Blode/ z fra køfnudu/ z fra Frillulijfe/ Af hueriū ef þier varduerted sialfa ydur/ þa giøre þier vel. Lifet saler.

Þa þsser voru af stad sender/ komu þr til Antiochiam/ z samansøfnudu Safnadenum/ og feingu þm Briefet. Þa þr læsu þ/ vrdu þr af þre Huggan glader. Eñ Judas z Sylas/ hu ier at Spamenn voru/ amintu Brædurnar mz nogum ordum/ z styrktu þa. Og þr duoldust þar vm stundarsaker/ og vrdu sidan mz Fride af Brædrunum sender til Postulaña aptur. Eñ Sila leist a ad vera þar. Pall og Barnabas duoldust j Antiochia/ sendu z bodudu/ samt od rum fleirum ord DROTTINS.

G Enn epter nockra daga sagde Pall til Barnaba/ Føru vid aptur/ z vitium Brædra vorra vm allar Borger j hueriū vid høfum bodat ord DROTTINS/ huernen at þr haga sier. Enn Barnabas gaf til rad/ ad þr tæke mz sier Johañem/ sa er auknefndist Marcus. Enn Pall villde ecki/ ad sa s̄ fra þm hafde snuet vr Pamphilia/ og gieck eigi mz þm j Verk/ skyllde medfylgia. Og suo hart sundurþycke vard þeirra a mille/ at huer skilde vid annan. Og Barnabas tok ad sonnu Marcum mz sier/ og sigldi i Cipriam/ Eñ Pall kiøre sier Sylam/ og var af Brædrunum Gudz Nad bifaladur. Og hañ gieck vm Syriam og Ciliciam styrckiande Søfnudena.

2 Samkunda/ edr þing Postulaña og Aulldunga̋ anna til Jerusalem/ huar Moyses Løgmal verdur aftekit.

Amos. 9. Act. 17

Supra 13

3 Decretum og vrskurdr Samnadarins

Act. 12

Judas Silas

4 Visitatio/ Vitian Kirknaña

5 Agreining Pals og Barnabe/ epterdæme mañligs breyskleika og so mz þm Heilogu

XVI.

Enn

ENN er hñ kom til Derben og Lystran/ Sia: At Lærisueirn var þar/ Thi- **A**
moteus at nafne/ sonur eirnrar truadrar Gydinga Konu/ eñ at Federni Gri-
skur. Þessum bæru þr brædur gott Vitne sm̃ voru j Lystrã og Iconia/ Þeñ
an villde Pall mz sier fara lata/ tok at sier ꝛ vmskar hñ fyrer saker þra Gyd
inga sm̃ voru j þm̃ stødum/ Þuiat þr vissu aller þ hñs Fader var Girskur.
Eñ þar þr foru vm Borger/ budu þr j þm at vardueita þær setningar õ skick
adar høfdu verit af Postulunum ꝛ Prestum þm sm̃ til Jerusalem voru. Og so styrktust Søf-
nuderner j Truñe/ ꝛ fiolgudust dagliga at tølu.

1 Timothei kallã og Vmskurn

Og þa þr geingu vm Phrigiam ꝛ Galitiu rijke/ var þm forbodit af heiløgũ Anda at ta-
la Gudz Ord j Asia. Eñ õ þr komu til Mysian/ freistudu þr at gãga vm Bythiniam/ ꝛ An- **B**
den lofade þm þ eigi. Eñ þa þr geingu yfer vm Mysian/ foru þr ofan til Troaden. Og
Pale var Sion synd vm Nottena/ at madur nockꝛ af Macedonia/ stod ꝛ bad hñ/ ꝛ sagde/ Far
þu i Macedoniam og hialpa oss. Eñ sm̃ hñ hafde Sionena sied/ stundudum vier strax at rei
sa i Macedonia/ fullgiørder j þui þ DROtten kallade oss þãgat at predika þm Gudz spioll.
Enn þa vier reistum fra Troada/ komu vier a riettu skeide til Samothracian/ ꝛ añars dags
til Neapolin/ ꝛ þadã til Philippis/ huer at er hin ædsta/ ꝛ frelsis høfud Borg j Macedonia.

2 Pall þerdast vm Phrigiam Galatiam Mysiam allt til Troadem

3 Sion/ m: huerre Pall kallast vr Asia i Europã til at predika Euangelium

Og vær duølduſt i sømu Borg nockra daga. Og a Þuottdeigenum geingu vier af Borg
iñe/ at þui Vatne/ huar þr pløgudu at bidiast fyrer/ settum oss/ ꝛ tøludũ til þra Kueña er þar
komu til samans. Og kona nockur Gudræken Lydia at nafne/ huer et Purpura sellde/ veran- **C**
de vt af Thiatiris Borg heyrde til/ huerrar hiarta DROTTJN opnade so at hun giætte
at þui huad af Pali sagdist. Eñ õ hun ꝛ heñar hus var skirt/ beidde hun oss og sagde/ Ef þier
halldit mig truada vera j DROTTNJ/ þa gangit jnn i mitt hus/ ꝛ blijfet þar. Og hun
neydde oss.

4 Huad i Philippis borg giørdist

Enn þ skiede þa vier geingum til bænar/ at stulka nockur/ su er hafde sannsagnar Anda/
hliop j mote oss/ huer ed giørde sinum Lanardrottnum myken bata j sañsøgle/ þsse sama fylgde
Pale og oss allzstadar eprer/ kallade ꝛ sagde/ Þesser meñ eru þionar Gudz hins hædsta/ þr ed
boda ydur hialprædis gotu. Þetta giørde hun vm marga daga. Enn þ gramdist Pale/ þui
sneriſt hñ vid ꝛ sagde til Andans/ Eg byd þier j nafne Jesu Christi/ at þu farer vt fra heñe/ **D**
Og hñ for vt a samre stund.

5 Jarteikn/ Lærdoms styrking

Enn er Drottnar hennar sau þad/ ad von siñar abatanar var vte/ gripu þr Pal ꝛ Silam
og leiddu þa a Torg/ til Nøfdingiaña/ og færdu þa fyrer yferbodarana/ ꝛ søgdu/ Þesser meñ
giøra styriolld j Borg vorre/ mz þui þr eru Gydingar/ og boda þa veniu er oss hæfer eigi med
at taka nie at giøra/ mz þui vier erũ Romuersker. Og Folkit æstist vpp j mote þm/ ꝛ Yferbod-
ararner lietu þa af Føtunum færa/ og budu at strykia þa. Og er þr høfdu veitt þm stora
hwdstroku/ snørudu þr þm j Myrkuastofu/ og budu Myrkuastofuverdenũ at geyma þa grãd
uarliga. Og hañ tok slijkt bod at sier/ og kastade þm i hid jnsta vardhalld/ ꝛ sette þra Fætur
i Stock. **E**

6 Vpsoln og hørd stryking Pals og Silas

Enn vm Midnætte bædust þr fyrer Pall og Silas/ ꝛ lofudu Gud. Og þr heyrdu til þra
sm̃ j Vardhalldenu voru. Enn jafnsnart vard mykill Jard skialfte/ so at hrærdist allꝛ grund
uøllur Myrkuastofunnar/ Og jafnsnart opnudust allar dyr/ ꝛ allra þra Fiøtr vppleysiust.
Enn sm̃ Myrkuastofuuørduren vaknade/ ꝛ sa Myrkuastofu dyrnar opnar/ dro hñ vt Suerd/
og villde fyrerfara sier/ meinande Bandingiana burtflyda. Eñ Pall kallade hærre røddu og
sagde/ Giør þier eckert vont/ þuiad vier erum hier aller.

7 Bænariñar krap tur

Enn hñ heimte Lios/ gieck jnn/ og af ottasleigen/ fiell hñ Pale og Syla til Fota/ leidande **F**
þa vt ꝛ sagde/ Nerrar miner/ Nuad byriar mier at giøra/ so eg verde Saluholpiñ? Eñ þr søg-
du/ Tru þu a DROTTJN Jesum/ so verdur þu holpen ꝛ þitt hus. Og þr søgdu hm̃ Ord
DROTTJNS/ og øllum þm er i hñs husi voru. Nũ tok þa at sier þa sømu stund Nætr/
ꝛ þerde beniar þra/ Nũ liet þa og skijra jafnsnart sialfan sig og allt sitt Nws. Og þa leidde
hñ þa j sitt Nws/ reiste vpp Bord fyrer þm/ og hñ gladdist mz øllu sinu husi/ þat hañ var a
Gud truadur vorden:

8 Epterdæme/ huernen madur verde riettlatur an Løgmals og verkaña

Og er dagade sendu Yefrbodararner Þienara Stadarins þangat/ ꝛ søgdu/ Lættu þessa **G**
menn lausa. Enn Myrkuastofuuørduren kunngiørdi þtta Pali/ at Yferbodararner hefdu
þangat sent/ at þiet skylldud lauser latast/ Þui gangit nu vt og farit i Fride. Eñ Pall sagdi
til þra/ Þeir hafa almeñeliga an Doms lætid hwdfletta oss Romuerska meñ/ og i Myrkua-
stofu kastat/ og nu vilia þr reka oss vt heimugliganna? Eige skal so/ Nelldur kome þr sialfer og
reke oss

reke oss vt. Enn þsse ord kuñgiørdu Stadarins þienarar Yferbodurunum. Og er þr heyrdu þ at þr voru Romuersk'/ottuduſt þr/komu ſidan/beiddu þa z vtleiddu/z badu at þr fære burt vr Borginne. Þeir geingu þa af Myrkuaſtofunne/z komu til Lidia. Og er þr høfdu brædurna ſied z hugſualat þm/ferduduſt þr burt.

9 Þolinmædiñar epterdæme

XVII.

A LN þa þr foru vm Amphipolin og Appolloniam/komu þr til Teſſaloniu Borgar/huar ed var Gydinga Samkunda. Eñ Pall gieck jnn epter venju ſinne/til þra z ſagde þm vm þria Þuottdaga vr Ritningunum / opnade fyrer þm/og ſannade þ Chriſte byriade at lijda / og af dauda vpp at rijſa/ Og at þeſſe Jeſus huern eg boda ydr(ſagde hñ)ſie ſa Chriſtr. Og nockrer af þm trudu/z ſamløgudu ſig Pale z Sila/z mykell fiølde Gudligra grickia/þar mz hinar ædſtu Kuiñur eige allfar.

1 Giörningar Pals og Siles i Teſſalonia

B Eñ þr våtruudu Gydingar fylltuſt vädlætingar/z feingu mz ſier nockra jllþydis Almugameñ Og er þeir høfdu dreiget flock ſaman/giørdu þr vpphlaup j Borgiñe/og ædu fyrer hus Jaſonis/ og ſoktu epter at leida þa fram fyrer alþyduſolkit: Enn er þeir fundu þa eige/drogu þeir Jaſonm og nockra brædur til Hoſdingianna Borgariñar/ z kølludu/Þeir ed villa alla Jardarkringlu eru hier koner/hueria Jaſon hyſer/Og þſſer aller giøra i mote Keiſarans bode/ſeigiãde añan Kong va/ſ er Jeſus. Eñ þr æſtu vpp Lyden/z Hoſdingia Borgariñar/þa er þr heyrdu þta.Og ſ þr høfdu fullt anſuar feingit af Jaſone z þm ødrū/lietu þr þa lauſa.

2 Ofſokn i mote Paule og Syla

C Enn Brædurner lietu Pal og Sylam burt fara vm nott/ til Berrhøen. Og er þr komu þar/geingu þr jnn j Gydinga Samkundu. Enn þr voru hiner edlabornuſtu mzal þra ſem voru j Teſſalonia/huerier ordit mztoku af øllum hugarins tilbunade/ ranſakande dagligana Ritningarnar/huort þ være ſo. Og marger af þm giørduſt truader/z eirnen erlegar Kuiñr Girſkar/z eigi allfaer Kallmeñ. Og er þ feingu at vita þr Gydingar ſ voru til Teſſalonia/ ad Gudz Ord voru bodut af Pale j Berrhoen/ komu þr z þangat/ z æſtu vpp Lyden. Enn jafnſnart ſendu brædurner Pal þa j burt/þ hñ geinge allt vt til Siafarins/eñ Silas z Thimotheus bliſu þar epter. Og þr ed leiddu Pal a veg/fylgdu honum allt til Athenu/ Og ſem

3 Giörningar Pals i Berrhoea borg

4 Auñur Ofſokn i Berrhoa mott Pale

D þr feingu þañ bifalning af honum til Sila z Thimotheo/þ þr kiæme ſm ſnaraſt til hñs/ſo ru þr aptur

Enn a medan Pall beid þra til Athena/gramdiſt hñs Ande mz ſialfum honum/er hañ ſea Borgena ſo miøg hneigda til Skwrgodadyrkunar. Af þui hafde hañ ſpurningar frame vid Gydinga z Gudræknameñ j Samkunduñe/z alla daga a Torge til þra maña ſm til hñs komu. Enn nockrer Epicurer/Stoici/veralldliger Spekingar þrættudu vid hñ/z ſumer ſøgdu/ Huad vill þſſe Ordſnapr tilſeigia? Eñ adrer ſøgdu/Þat ſyniſt ſ hñ vilie nyrra Guda bodare va/fyrer þui hñ hafde bodat þm Euãgeliū af Jeſu/z af vppriſuñe. Og þr gripu hñ høndū z

5 Giörningar Pals i Athenu Borg

E leiddu a Domſløten/ſeigiande/Meigu vær eckt fa at vita huer þſſe nyia keñing er ſm af þier ſeigiſt? Þuiat nockut nytt flytur þu fyrer vor eyru/ Fyrer þui villdu vier vita huad þad være: Enn aller Athenu Borgarmeñ z ſo vt lendingar/z Geſter/ſkundudu eckert añat/nema ſeigia edr heyra nockut nytt.

Enn Pall ſtie vpp a midian Domſløten z ſagde/Þier meñ Athenu borgar/Eg ſie/þ þier erut j øllum hlutum nærſta hiatruader. Eg hefe geinget hier vm/og ſied ydra Skwrgodadyrkan/Eg fañ og Alltare/a hueriu vpp var ſkrifad/ Þeim okuñuga Gude. Fyrer þui boda eg

6 Þredikan Pals i Athenu Borg

F ydur þañ ſama/huerium þier ouitande dyrkan giørit. Sa Gud ſm giørde Heimen/z allt huat j honum er/fyrer þui at hñ er DROTTIN Himens og Jardar. Eigi bygger hñ j Muſterum þm ſ mz høndum eru ſmijdut/z eigi fagaſt hñ j mañligum høndum. Hñ þarf og enſkis vid/mz þui hñ giefur ſialfur øllum lijf og andardræatt a allan hatt. Hñ giørde og af einu Blode allt mannkyn/þ er byggia ſkyllde yfer allre augſyn Jardar/ z alyktade forſkickada tima/z takmørk þra byggingar hefur hñ ſtadfeſt. So at þr ſkylldu Gydz leita/ef oda kyñe/ at þr mætte a honum þreifa/og a honum fiña/ Og ſañliga/ hañ er eigi langt fra einum ſier huerium vorra/Þuiad fyrer hñ lifum/hræruſt/og erum vær/ So ſ nockrer ydars Landsdiktarar hafa ſagt/Vier erum og hñs ſlecktis. Nu mz þui vier erum Gudz ſlekte/ſkulum vier eigi meina Guddomen/likan vera Myndum af Gulle og Silfre/edr ſteinum/af mañafyndingū giørdū.

Ebree. 2.
Rom. 1.
Acto. 15.
Aratus

L Og ad

Og af sønnu hefur Gud tima þssarar ouitsku lida latid/Enn nu bydr hn̄ øllum mønnum G huar hellst þr eru/at aller giøre yferbot/Fyrer þui hn̄ hefur dag til sett/a huerium hn̄ vill dæma alla Heimskringluna mz riettuijst/fyrer eirn Man̄/fyrer huern han̄ hafde þ og alyktat/Tru at veita øllum/epter þ han̄ vppuakte hn̄ af dauda.

Enn er þr heyrdu af vpprisu framlidinna/hæddu sumer ad þui/En̄ sumer søgdu/Vier skulum heyra þig aptur/en̄ vm þtta. So gieck Pall vt midt a millum þra. Og nockrer menn hielldu mz honum/z vrdu truader/mzal huerra var Dionisius eirn af Rædenu/ z Kona Damaris at nafne/z fleire adrer mz þm.

XVIII.

1 Huad i Corintho Borg bar til

Og epter þ gieck Pall burt af Athenu/z kō til Chorinthio/z fan̄ þar eirn Gyding Aquilam ad nafne/sa er nylegana var komen af Vallande/og hn̄s Nwsfru Priscilla/ af þui at Keisari Claudius hafde bodit øllū Gydingū at fara af Rom. Til þss hins sama gieck hn̄ jnn. Og mz þui at þr voru eins handuerks menn/bleif hn̄ hia þm og erfidade/Enn þra handuerk var Tialldueßnadr. Og alla Þuottdaga kiende hn̄ j Samkunduhusi/z hafde fortølur fyrer Gydingum/z eirnen lijka fyrer Grickium. A

Paulus var Tialldueßare

2 Disputatio Pauli Corinthu borg

Enn er Silas og Thimoteus komu af Macedonia/þreyngde Anden Pale til at vitna fyrer Gydingum/þat Jesus være Christur. En̄ sm̄ þr mælltu j mote þui/og løstudu Nadungar Ord/ hriste hann sijn føt og sagde til þeira/ Ydvart Blod sie yfer ydar høfde/ Hreiñ geing eg epter þtta til Heidinna þioda. Og hn̄ veik þadā/z gieck jnn i hus nockurs þss er Justi var at nafne/Hn̄ heidrade Gud/hn̄s hus var og hid næsta Samkunduñe. Enn Crispus huer ed var Foringe Samkunduñar/trude a DROTTIN mz ollu sinu hyski/Og marger Corinthiumenn þr ed tilheyrdu vrdu truader/z lietu skira sig. B

Crispus

3 Paulus blijfur halßt annat ar i Corinthu Borg

En̄ DROTTIN sagde fyrer Syn vm Nott til Pals / Ottast eigi / Helldur tala þu og þeig ecki/þuiad eg em mz þier/z eingen skal þier til leggia/at þig meigi skada/ þuiat margt Folk er mitt j þssare Borg. Enn hn̄ sat þar Aarit vm kring z sex Manude/ z kiende þeim Gudz Ord. C

4 Paulus aklagast fyrer Gallione Landzdomara

En̄ er Gallio var Landstiornare j Achaia/risu Gydingar vpp m z einum huga i mote Pale/z leiddu hn̄ fyrer Domstolen z søgdu/Þesse rædr mønum at dyrka Gud j mote Løgmalinu. Enn þa Pall bio sig til at luka vpp muñen/sagde Gallio til Gydinga/Judar miner/Ef þat være vm nockur ranginde/edr vansemd/þa heyrde eg ydur giarnan/ En̄ mz þui þ eru spurningar af ordum og nøfnum ydars Løgmals/meige þier sialfer til sia/þuiat eg vil eigi þra Domare vera/og rak þa fra Domstolnum. Þa gripu aller Gricker Sosthenem Samkunduñar høfdingia/og slogu hn̄ fyrer Domstolenum/En̄ Gallio gaf sier þar ecke ad. D

5 Reisan Pals wr Corintho Borg til Jerusalem

6 Pall witiar saf nadarins wm borgernar Asie

Pall dualdist þar sialfur j marga daga/Sidan kuadde hn̄ Bræduñar/og sigldi j Syriam og Priscilla og Aquila medur honū. Og han̄ rakade Nøfut sitt/ j Cenchrea/ Þuiat hn̄ hafde heit a hende. Hn̄ kom þa ofan til Epheso/og þar skilde hn̄ þau epter/enn han̄ gieck sialfur jnn j Samkunduna/z þreytti spurningar vid Gydinga. Enn þr badu hn̄ at hn̄ blife þar en̄ leingra tima hia sier. Enn han̄ sinte þui eigi/helldr kuadde hn̄ þa og sagde/Mier byriar mz ollu/ a þre Hatijd sm̄ tilstendur at vera til Jerusalem/ Helldr skal eg/ at Gudz vilia/ koma til ydar aptur. Og er hn̄ leyste fra Epheso/kom hn̄ til Cesarea/gieck vpp z heilsade Safnadenū/Og for ofan til Anthiochia/og dualdist þar nockra stund. For burt sidan/z gieck huad epter ødru vm Galiciu Rijke/z Phrigiam/styrkiande alla Lærisueina. E

Apollo Alexandrinus

En̄ þar kom til Epheso Gydingur nockur Apollo at nafne/ fæddr j Alexandria/ Mælskumadur og mattugur j Ritningunum. Þesse var formentur j Veige DROTTINS/z talade mz gloanda Anda/ og tok at kenna allkappsamliga þ huad DROTTINS er/ vitande einasta af skirn Johannis. Þesse tok truliga at predika j Samkunduñe. En̄ er Aquila og Priscilla heyrdu honum/ toku þau hn̄ at sier/og løgdu enn jnᵉligar vt fyrer honum veg DROTTINS. Og þa hn̄ villde reisa j Achaiam/skrifudu Brædurner z riedu Læresueinum at þr mztake hn̄. Og sm̄ hn̄ var þar komen/ bætte hn̄ vm fyrer mørgum þm er truader voru ordner fyrer Nadina/ Þui hn̄ yferuan̄ Gydinga allskørugliga/ Synandi þm opinberliga/ fyrer Ritningarnar / Þat Jesus være Christur. F G

XIX.

A

Og þ skiede er Apollo var til Corintho/at Pall gieck þa vm Vpplond/ z kom til Ephesum/ z fañ nockra Lærisueina/ z sagde til þra/ Nafe þier nockut mz tekit heilagan Anda/ sidan þier vrdut truader? Enn þr sogdu til hans/ Vær hofum eñ eigi heyrt huort at nockur heilagr Ande være. Hann sagdi til þra/ Vppa huad eru þier þa skirder? Enn þr sogdu/ Vppa skirn Johañis. Pall sagde/ Johañes skirde at soñu mz Idranarskirn/ z sagde fyrer Folkenu/ at þr skylldu trua a þañ sm epter hñ munde koma/ þ er a Jesũ/ þ hñ sie Christur. Sem þr heyrdu þ/ letu þr skira sig j nafne DROTTins Jesu Christi. Og er Pall hafde haft hendr yfer þm/ kom Heilagr Ande yfer þa. Og þr toludu Tungr z toku at spa. Enn þr meñ voru allz nær tolf.

1 Giörningar Pauli til Epheso

B

Nu gieck hñ j Samkunduhusit/ z predikade j frelsi vm þria Manude/ kende z þm fortolur sette af Gudz Ryke. Eñ þa þr voru nockrer õ hardsyllder voru/ z ei trudu/ talande jllt af veigi DROTTINS fyrer Alþydu/ veik hann fra þm/ og atskilde Lærisueinana/ dagligañna talande j kennslu husi þess mans er Tyrannus hiet. Og þetta giordist vm tuo ar/ suo ad þr aller õ biuggu j Asia heyrdu Ord DROTTINS/ bæde Gydingar z Gricker. Og Gud giorde eigi litil kraptauerk fyr' hendr Pals/ so at ef eirnen Sueitadukar edr nærklæde af hñs likama barust yfer siuka/ þ kranksæmen hurfu af þm/ z jllsku andar vtforu af þm.

2 Pall er vm tuo ar i Epheso

Kraptauerk Pauli

C

Eñ nockrer feristudu vt af vmhleyppings Judum/ særingameñ/ at kalla a nafn DROTTINS Jesu yfer þm sm Illsku anda hofdu mz sier/ z sogdu/ Vier særum ydur fyrer Jesũ þañ Pall predikar. Enn þsser voru sio er þtta fromdu/ syner þss Gydings z Prestahofdingia er Sceua hiet. Enn Illskuanden suarade z sagde/ Jesum keñe eg/ z Pal veit eg/ eñ huter eru þier? Og sa madr j huerium Illsku anden var/ stock vppa þa/ vard þm oflugre/ z var þade þm vnder sig/ so at þr flydu nackter z sarer vr þui sama husi. Þetta vard ollum kuñigt sm biuggu j Epheso/ bæde Gydingum z Grickium. Og yfer þa alla slo otta/ Og nafn DROTTINS Jesu var næsta myklat.

3 Særingar meñ Falskristner skappast

D

Þar komu z marger sm truader voru vordner/ vidurkiendu z kunngiordu/ huad þr hefdu at hafst/ z marger af þm sm Forneskiu lister hofdu framit/ bæru Bækurnar saman og brendu þær ollum hia verondũ/ z samanreiknudu þra verde/ fundu þr þess fiar fimtigu þusund Peninga. So oflugliga tok at vaxa Ord DROTTins z at eflast. Nu sm þta var vtgiort/ sette Pall sier j Anda/ at ferdast vm Macedoniam z Achaiam/ z at ganga til Jerusalem/ z sagde/ Þui epter þ er eg hefe verit þar/ byriar mier at sia Romã. Og hñ sende tuo af þm er honũ þionudu/ Timotheum z Erastum til Macedoniã/ eñ hñ bleif sialfr vm stundarsaker i Asia.

4 Skirde manna snyst til Christi og so Fiölkyngis menn

E

Enn j þañ tima hofst eigi lijtell vpphlæstur af þssum veigi. Þuiat nockur Gullsmidur sa Demetrius var at nafne/ huer ed giorde Silfurhulder Dianu/ z þ giorde þm embættismoñum eige litin Abata/ hueria hañ samankallade/ sm þss hattar Verkmeñ voru z sagde/ Goder menn/ Þier vitit ad vier hofum nocken groda af þssu verklage/ z þier siaet z heyret/ eigi allein asta j Epheso/ helldur z næsta vm alla Asiam/ þ þsse Pall vmhuerfer myklu Folke/ teliande vm fyrer þui/ z seigir at þat sie onguer Guder sm mz hondũ verda giorder. Eñ þta hlutskipte kemur ei einasta oss til Tions z voru verklage til nidranar/ helldur mun Mustiere hinnar myklu gydiu Dianu einskis virt/ þar til mun hennar tign nidur broten verda/ hueria oll Asia z Heimskringlan vegsamar.

5 Vpsokn Pauls af Demetrio Gullsmid

F

Sem þr heyrdu þ/ fylltust þr Reide/ æptu vpp z sogdu/ Hin mykla Diana j Epheso/ z oll Borgen fylltist af sneyppan. Og þr giordu mz einu hugarfare ahlaup til Sionarslotsins/ gripu þa Gaium og Aristarchum af Macedonia/ forunauta Pals. Pall vilde þa ganga jñ at Folkenu/ Og Lærisueinarner leyfdu honum þ eigi. Og nockrer Yfermenn vr Asia þr et Pals goder viner voru sendu til hñs/ og badu at hñ giæfe sig eigi fram a Sionarsloten. Sumer kolludu so/ enn adrer añar/ þuiat Alþydan var vill vorden/ og flester vissu eigi af hueriu efne þeir voru til samans komner. Enn sumer af Folkenu drogu fram Alexandrum þm er Gydingar framyttu/ enn Alexander bente hendiñe sier til hliodz/ viliandi forsuara sig fyrer Folkinu. Og er þr formerktu þ hñ var Gydingur/ hofst vpp eitt kall af ollũ/ nær tueim stundum/ Hin mykla Diana j Epheso

6 Mustere hinnar myklu Dianu

Vpphleypt stöduast

G

Og sm Kanzeleren fieck stoduad Folkit/ sagde hñ/ Þier meñ j Epheso/ Huer er sa mañ/ ed ei veit þ Borgin Ephesus sie dyrkunar jña hiñar myklu Gydiu Dianu/ og hennar Likneskiu af Himne ofan fallna/ Nu mz þui at þssu seiger eingen j mote/ þa byriar ydr spokum at vera z eckert af Bradræde at giora. Þier hafit nu þssa meñ hingat dreigit/ sm huerke eru Ræn-

 ingiar

ingiar Kirkna/nie hædzmeñ ydrar Gydiu. Þott Demetrius ꝛ þr embættis meñ sm̃ mz honū eru hafe kiærumal vid nockurn/ þa giørist þar Løg vm/ ꝛ þar eru Borgmeistarar/klagist þr jnnbyrdis fyrer þm. Enn ef þier leitid nockut epter vm adra hlute/ þa lætit þ vpp leysast a annare løgligre Samkomu. Þui þ er haskasamligt/at ef vier skulum seker verda fyrer þessa dags vpphlaup/mz þui þo at eingen søk er vnder nidre/ huadan vier meigum skial af giefa þssa vpphlaups. Og er hñ hafde þta sagt/sleit hñ safnadenum.

XX.

1
Reisan Pauli fra Epheso til Jerusalem

Enn epter þ er vpphlaupenu linte/kallade Pall Lærisueinãa til sin/ bad þa vel lifa/ ferdadist sidan j Macedoniã. Eñ þa hñ hafde þær somu lãdzalfr yfer farit/ ꝛ þm amiñing veitt mz mørgū ordū/kō hñ til Gricklãdz/ꝛ tafde þar þria Manude. Enn þa honum voru vmsat giørd af Gydingū/er hñ villde sigla j Syriam/vard hñ þss siñis/at snua aptur vm Macedoniã. Og þsser foru mz honum allt til Asiam/Sopater af Berrohen/enn af Tessaloniu Aristarchus ꝛ Secundus/ꝛ Gaius af Derben ꝛ Timotheus/Enn af Asia Tychicon/ og Trophimas. Þesser geingu vndan ꝛ bidu vor j Troada/eñ vier sigldū epter Paskana af Philippis/ꝛ komum til þra j Troade jñan fim̃ daga/ꝛ duøldum þar j siø daga. A

2
Færunautar Pauli

B

Enn eirn Þuottdaga þa Lærisueinarner voru til samans komner Braud at briota/ taladi Pall vid þa/þui añars dags villde hñ ferdast/ꝛ teygde ræduna allt til midrar Nætur. Og j þm Sal voru mørg lios/sm̃ vær vorum samankomner/Og nockurt Vngmeñe Eytichos ad nafne/sat j Vindaugãu ꝛ søck j diupan suefn/Og mz þui at Pall talade so leinge/þa þyngdist hñ þui meir af Suefne/ ꝛ hrapade ofan vr hinum þridia Loptsal/ og var daudr vppteken. Eñ er Pall gieck ofan/lagde hñ sig fram yfer hñ/ꝛ hiellt vm hñ og sagde/ Giørit onguan hæfada/þuiat hñs Ønd er mz honum. Hñ gieck þa vpp aptr/braut Braudit ꝛ bergde/ og talade margt vid þa allt til þss Dagr rañ/ꝛ so ferdadist hñ. Eñ þr leiddu sueinen vpp lifanda/ꝛ þr hugsuøludust vid þat eigi allitt.

3
Giørningar Pauli i Troade

4
Paulus vppuekr Eytichum af Dauda

Eñ vier stigum a skip/ ꝛ sigldum til Asson/ þar villdu vier hafa tekit jnn Pal/ Þui hann hafde so asett/þ hñ villde yfer Land fara. Eñ sm̃ hñ kom til Asson/toku vær hñ til vor/ꝛ komum til Mytilen. Þadan sigldu vier/og komum añars dags giegnt Chion/Og deigenū epter toku vær høfn vid Samon/ꝛ duøldū j Trogilion/Og næsta dagen epter komu vær til Mileto. Þuiat Pall hafde sett sier at sigla fram hia Epheso/so at hñ hefde ongua duøl j Asia/ af þui flytte hñ sier/ef honum være þ møguligt at vera a Huitasunnu til Jerusalem. C

Jfra Mileto sende hñ til Epheso/ꝛ liet kalla hina ellstu Presta af Safnadenum. Og þr komu til hñs/sagde hñ til þra/Þier vitit/at j fra þm fyrsta deigi er eg kom j Asiam/huersu eg hefi vm alla tima hia ydr verit/ꝛ DROTTNI þionat mz øllu hugarens lijtelæte/ og mz myklu tárfelli og freistingum/ hueriar mier hafa hlotnast af vmsætum Gydinga/ og þat eckert vndandreiget sm̃ ydr var bati/ so eg hafi þ eigi kuñgiørt ydur opinberligana j ymsum Hwsum/og vitnad bæde Gydingum og Grickium Jdran til Gudz/og Trwna a DROTTJN vorn Jesum D

5
Paulus kuedur Søfnudena i Asia

6
Jtehalld Kieñingar og giørningar Pauli i Asia

Og nu siaet: Þad eg em bunden j Anda/at ferdast til Jerusalem/vitãde eigi huat þar mū yfer mig koma/Nema þat er heilagr Ande vitnar vm allar Borger/seigiande/ Ad Fiøtur ꝛ Harmkuæle munu min þar verda. Enn eg gef þui ongua vakt/Eg helld og eigi sialfs mins lijf dyrmætt/so at eg fullkomne mitt hlaup mz fagnade/ꝛ þad Embætte sm̃ eg hefi mztekit af Herranum Jesu/til vitnisburdar Euangelio Gudz Nadar. E

7
Stadfeste Pauli

Og siaet: At nu veit eg/at þier munut aller eigi sia mitt Andlit meir/ hueria eg hefe vm geingit/og predikat Gudz rijke. Fyrer þui vitna eg ydur a þssum deigi/þ eg em hreiñ af allra Blode. Þuiat eg hefe eckert vndan dreigid/ þ eg hafe eige kunngiørt ydur allt Gudz Rád/ Af þui hafet gæt a sialfum ydur/ꝛ a allre Hiørdinne/medal þra sm̃ ydur sette heilagr Andi til Byscupa/at stiorna safnan Gudz/hueria hñ hefur endurleyst sinu eigenblode. Þuiat þ veit eg/ad epter mina burtfør munu jnnganga medal ydar olmer Vargar/ þr ed eigi mūu þyrma Hiørdiñe/ Og af ydur sialfū munu menn vpprijsa er tala vmhuerfar Kieñingar/ ad þr teyge Læresueinana epter sier/Fyrer þui vake þier/ꝛ minnist a þ/at eg hefe j þriu ár Nott ꝛ Dag eigi aflatit at amiña eirn og sierhuern ydvarn medr Tárum. F

8
Aminning Pals at vardast Fals lærendr

9
Pall war iij ár i Epheso

Og nu brædur bifala eg ydur Gude/ꝛ orde hñs Nádar/huer mættugr er vpp at byggia ꝛ ydur

Gydur arftøku at giefa mzal allra þra sm̄ helgader verda. Eigi girntist eg nockurs ydars Silfur Gull edr klædnad/þuiat þier vitit sialfer/at þssar hendr hafa mier vþiet/til miñar Naudþurftar z þra sm̄ mz mier voru. Allt synda eg ydur/ad so byriade oss at erfuida/ z Vañfæra at añast/og miñast orda DROTTINS Jesu/þar hn̄ sagde/Sælla er at gefa enn at þiggia.

10 Erfide og Gus tøkugiørder

Og er hn̄ hafde þtta sagt/fiell hn̄ a Knie z bad/samt þm ollum. Eñ þra a mille giørdist Grætur mykell/z løgdu hendur vm hals Pale/z kystu hn̄/Syrgiande mest af þui orde er hañ sagde/at þr mynde eigi sia hn̄s Andlit meir. Og þr fylgdu honum til skips.

11 Bæn Pals og þra annara i þeirra skilnade

XXI.

A

SEm þ var skied/at vier leystum z hurfum fra þm / komu vier beinleidis til Co/ z añars dags til Rodis/ Og þadan til Patara. Og þar fundu vier skip þat er fara atti til Phenicen/stigum þar a/z sigldum þāgat. Eñ s vier feingum at sia Cipriam/lietum vi þ vinstre handar z sigldum j Syriam z komū at Tyro/þui þar atti skipit at leggia vpp farmen. Og s vier fūdum Lærisueinana/blifu vær þar i sio daga/hûier Pale søgdu fyrer Andagipt/þ hn̄ skyllde eigi fara vpp til Jerusalem. Og þ skiede/s þr dagar voru lidner/forū vær z geingum af stad. Og þr aller mz husfreyum sinum z Børnum fylgdu oss a veg/vt fyrer Borgena/z fiellum a hnie j Fioruñe/z bædunst fyrer. Og er vær høfdum kuadt huer annan/stigu vier a Skip/ eñ hiner sneru aptur til siña Heimkyña.

1 Sigling Pals til Jerusalem su seinasta

2 Pall duelst i Tyro

B

Og er vier høfdum lyktat vora sigling fyrer Tyro/komu vær ofan til Ptolomaida/z heilsudū Brædrunū/z vorū þar eirn dag hia þm. Eñ añars dags foru vær j burt/ þr ed mz Pale voru/z komū til Cesarea/ z geingum jn̄ j hus Philippi Gudzspiallara/huer ed var eirn af sio/og blifum hia honum. Hn̄ ætte fiorar dætur þær Meyiar voru/z spadu fyrer. Og sem vier duøldunst þar nockra daga/kemr Spamadr sa af Judea er Agabus var at nafne. Og þa hn̄ kom til vor/tok hn̄ Linda Pals z batt hendr sinar z fætr/ z sagde/Þetta seiger heilagr Andi/ Þañ mañ hûs et þsse Linde er mūu Gydingar so binda j Jerusalem/z selia hn̄ j Heidinna mañа hendr.

3 Agabus seiger Paulo fyrer Fiötra og Fangelse

C

Enn sm̄ vier heyrdum þ/badu vier hn̄ z þr adrer sm̄ j þm stad voru/þ hn̄ fære eigi vpp til Jerusalem. Eñ Pall suarade þa og sagde/Huad giore þier er þier grætid og hrellit mitt Hiarta? Þui eg em eigi alleinasta reidubuen til at lata mig binda/helldr at deyia i Jerusalem/fyrer saker nafns DROTTINS Jesu. Og mz þui vier gatū ei talat vm fyrer hm̄/þøgnudu vær og søgdum/Verde vilie DROTTINS. Og epter þa daga forum vær vt/Geingum vpp til Jerusalem/þangat komu og nockrer Lærisueinar medr oss af Cesarea/ hafande þann nockurn gamlan Læresuein medr sier af Cipria Mnasonem at nafne/hia huerium vier Herberge tokum. Og þa vier komum til Jerusalem/toku Brædurner feigensamliga vid oss. Enn añars dags/gieck Pall jn̄ mzur oss til Jacobum/aller Olldungar komu þar z saman. Og sm̄ hn̄ hafde heilsat þm/skyrde hn̄ þm fra/huad epter añat/þad Gud hafde giort a medal Heidiña þioda fyrer hn̄s þionkan.

4 Styrkleike Pauli

5 Pall kemur til Jerusalem/i sein nasta sinni/ og huat þar vid bar

Þa þr høfdu þ heyrt/vegsømudu þr Gud/ og søgdu til hn̄s/Broder/þu sier hue mørg þusund Gydinga at þr eru sm̄ truader hafa vordit/enn þeir aller eru þo vandlætingar meñ Løgmalsins. Og þeir hafa heyrt sagt epter þier/þat þu kender þeim Gydingum ollum sm̄ mzal

D

Heidiña þioda eru/at snua fra Moyse/seigiande þeir skylldu eigi vmskiera sonu sina / og eige epter þre sidueniu ganga? Huad vm þ er/byriar Safnadenum allra hellst til samans ad koma/þuiat þr munu fa at heyra/þ þu ert komen/þui giør nu þ huad vier seigum þier.

6 Rædlegging Olldunganna/ til ad stilla Gydinga med

Vier høfum hier fiora meñ/hûier heit hafa fest yfer sier/Þa sømu tak at þier/ z hreinsa þig medr þm/z kosta þa/at þr rake sitt høfut/so at aller vite at þ huad þr hafa heyrt vm þig sie osañinde/Helldr þat þu ganger sialfur z vardueiter Løgmalit. Þui þm s truader høfdu giørst af Heidingiū skrifudū vier/z vrskurdudū/at þr skylldu eckert þesskonar hallda/ nema þ þr vorudu sig vid skurgodadyrkan/z Blode/køfnudu/z Frillulifnade. Þa tok Pall þa meñ at sier/og liet annars dags hreinsa sig medr þm/ z gieck jn̄ j Musterit/ z tiade sig ad hallda vppfylling hreinsanar dagaña/þar til ad huer eirn þra offrade fyrer sig siñe Forn.

F

Eñ sm̄ þr sio dagar voru lidner/sau hn̄ þr Gydingar j Musterenu er voru vr Asia/z æsku vpp allan Lyden/ løgdu hendur a hañ og kølludu/ Þier Israels meñ/hialpit til. Þesse er sa

7 Pall fangadur

 madur

8 madr/sm allstadar kiecker øllum møñum j giegn þssu Folke og Løgmale/z so j mot þssu stad. Þar ofan a hefur hñ jnnleidt Heidna meñ j Musterit/z saurgat so þeñan heilaga Stad. Þui at þr høfdu sied Trophimum af Epheso mz honum j Borgiñe/þañ meinudu þr at Pall hefde j Musterit jnn leidt. Og øll Borgen okyrdist/z ahlaup vard af Folkenu. Og þr toku Pal høndum/ z drogu vt af Musterenu/z jafnsnart vrdu dyrnar aptr læstar.

Pall akærist þyrer Gudiastan/ vpphlaup/ og saurgan Musterisins

9 Sem þr leitudu vid at lijflata hñ/kom su fregn vpp fyrer Yferhøfdingian Herlidsins/þat øll Jerusalem være vppuægd. Hñ tok Strijdzsueinana z Hershøfdingiana til sin / og hliop burt j mille þra. Eñ sm þr sau Hershøfdingiañ og Strijdzfolkit/gafu þr vpp at beria a Pale. Eñ Hershøfdingen gieck þar at/z tok hñ at sier/z baud at binda hñ tueimr Jarnuidium G og spurde at huer hñ være/z huad hñ hefde giørt? Eñ sitt kallade huer af folkenu. Og mz þui hñ fieck ecki vijst at vita fyrer vpphlaupenu/baud hñ ad leida hñ j Kastalan. Og sm þr komu at trøppuñe/hlutu Strijdzmeñirner at bera hñ fyrer adswg folksins/Þuiat mykell Folks fiølde fylgde epter og kølludu/Afskaf þu þeñan.

Pall frelsast af daudans haska

10 Og sm Pall vard jñleiddur j Kastalan/sagde hñ til Yferhøfdingians/ Leyfist mier ecki at tala vid þig? Enn hñ sagde/Kantu Girsku? Ertu eige sa hiñ Egiptske madr/ sm fyrer þssu døgum styrtølld vpp vakter/og drogst vt a Eydemørk fiorar þusunder Morduarga? Eñ Pall sagde/Eg er at søñu madr Gydingakyns af Tarsen/eiñ Borgare vt af nafnfrægre Borg j Cilicia. Eg bid þig lofa mier at tala til Folksins. Og er hñ lofade honum / stie Pall vpp a trøppurnar/ z bandade hendiñe til Lydsins. Og er mykel þøgn giørdist/ talade hñ til þra a Ebreska tungu z sagde.

Sáta[illegible] Pals og Høfdingi[illegible]ns

XXII

1 Hier menn goder Brædur og Fedur/heyret nu mitt forsuar til ydar. Enn ð A þr heyrdu hñ tala Ebreska tungu til þra/giørdust þr enn hliodare. Og hñ sagde/Eg em madr Gydinga kyns/ føddr vt j Tarsen j Cilicia/eñ vppalen j þessare Borg til fota Gamalielis/og af øllu kostgiæfe lærdur j fødurligu Løgmale/Og var lagaña Vādlætare/lika ð þi^r erut all^r eñ j dag/Eg hefe

Fyrsta þorsuarā Pals i mote hns sakargiptū

2 z þeñan veg ofsokt allt til dauda. Eg batt z j vardhølld sellde/bæde meñ z Konur/so sm kieñemannahøfdingiñ og aller Olldungar bera mier vitne vm/ af huerium eg mztok Bref til Brædranna/z for til Damasco/þ eg dræge þa bundna til Jerusalem sm þar B voru/so at þr mætte pijnder verda.

Paulus ofsoknare þra Kristnu

3 Enn þ skiede þa eg þangat for/z tok nalgast Damascum / nær midium deigi/at leiftrade vm mig skyndeliga lios myket af Himne/z eg fiell til Jardar / og heyrde Rødd þa er til min sagde/Saul Saul/Huar til ofsæker þu mig? Enn eg suarade/Huer ertu Lauardr? Og hañ sagde til min/Eg em Jesus af Nadsareth huern þu ofsæker. Og þr sm mz mier voru sau ad sønnu liosit/z vrdu felmsfuller/eñ Røddena þa er vid mig talade/heyrdu þr ei. Eñ eg sagda/ Herra/Huad skal eg giøra? DROTTJN sagde til min/Statt vpp z gack j Damascum/ C þar mun þier sagt verda af øllu huad þier til skickat er at giøra. Enn sm eg gat eigi sied fyrer Liosins biartleik/vard eg handleiddr af minum førunautum/z kom til Damascum.

Umuendā Pals huernen hun skiede

Ananias

4 Enn þar var Gudhræddr mañ epter Løgmalenu/Ananias/sa godan ordstyr hafdi af øllū Gydingū er þar biuggu. Hñ kom til min/gieck at mier z sagde/Saul broder lyttu vpp. Og eg leit til hñs a samre stund. Hñ sagde þa/Gud Fedra vorra hefur skickat þig til/at þu skyll der vidurkieña hñs vilia/z atter at sia þañ a Riettlata/z heyra rødd af hñs Munne/Þuiat D þu munt hñs Vottur verda til allra maña/þra hluta ð þu hefur sied z heyrt. Og huat tefur þig nu? Rijs vpp og lat skira þig/ z afþuo so þinar Synder/ og akalla þu nafn DROTTJNS.

Kallan Pauli

a (Riettlata) Christū

5 Þat skiede z þa eg kom aptur til Jerusalem/er eg var a Bæn j Musterenu/at eg vard nu meñ fra mier/z eg sa hñ. Þa sagde hñ til min/Skunda þig/z far burt af Jerusalem/þuiat þeir mztaka eigi þiñ Vitnisburd vm mig. Eñ eg sagda/ DROTTJN/Þeir vita sialfer þat eg dro j Myrkuastofu z liet lemia j ymsum Samkunduhusum/þa ð a þig trudu/Og þa E er Blod Stephans þins vottar vthelltist/stod eg þar hia/ z var samsiñande hñs Dauda/ og eg geymda þra føt sm hñ j hel slogu. Og hñ sagde til min/Far hiedā/ þuiat eg vil senda þig langt j burt medal heidiña þioda.

Christus birtest Pale i Musterenu

Actu. 8

Enn þr heyrdu honū allt ad þui orde/hofu vpp raddernar z sogdu/ Afma þsshattar mañ ad Jør-

mann af Jördu/ þuiat honum er eige leyfeligt at lifa. Enn sem þeir kolludu/ vorpudu þr af sier klædunum/ z fleygdu Molldu j lopt vpp. Yferhøfdingen baud þa/ at hñ skyllde leidast jñ j Kastalan/ z skipade þm at forheyra hñ og hwdstrykia/ so hñ feinge at vita fyrer hueria sok at þr kolludu so yfer honum. Og er hñ reyrde hñ at mz kaugum/ sagde Pall til vnderhøfdingians er stod nær honum/ Huort þm være þ leyfiligt at hwdstrykia Romuerskã mañ odæmdã? Og er vnderhøfdingen heyrde þ/ gieck hñ til Yferhøfdingians/ z vnderuisade hm þ/ z sagde/ Huad villtu til giora? Þesse madr er Romuerskr.

G Þa kom yferhøfdingen þangat/ z sagde til hñs/ Seig mier ef þu ert Romuerskr? Eñ hñ sagde/ Ja. Vnderhøfdingen suarade/ Þennan Borgarriett hlaut eg ærnu fie at kaupa. Pall sagde/ eg em Rōuerskr fæddr. Jafnskiott geingu þr fra honū sem hañ skylldu hafa forheyrt/ og Yferhøfdingen ottadist ed hñ fornam þ hñ var Romuerskr/ at hñ hafde lætid binda hañ.

Annan dagen epter villde hñ greineligar vita fyr' hueria sok hñ klagadist af Gydingum og leysti hñ vr bøndum/ z baud Kieñemañahøfdingium z Ollu þra Rædi-samankoma/ z leidde sidan Pal fram z sette hñ hia þm.

XXIII.

A EN Pall hörfde a Rædit z sagde/ Þier meñ z brædr/ Eg hefe af allre godre sāuisku geingit fyrer Gude/ allt til þssa dags. Eñ Ananias Kieñemañahøfdinge skipade þm er hia honum stodu/ at liosta a hñs Muñ. Þa sagdi Pall til hñs/ Gud mun sla þig þu huitfagade veggr/ Situr þu z dæmer mig epter Logmalenu/ z bydur at sla mig j mote Logunum. Eñ þr sem hia stodu sogdu/ Bøluar þu ædsta Kieñemañe Guds? Pall sagdi/ Eg vissa ei brædr þ hñ var Kennemañahøfdinge/ þuiat skrifat er/ Ad Høfdingia þins Lydz skalltu eigi Bøls bidia.

B Sem Pall visse at þar voru af eirne alfu Saducei/ z af añare Pharisei/ kallade hañ vpp fyrer Rædenu/ Þier meñ z brædr/ Eg em eirn Phariseus z sonur eins Phariseara/ Eg dæmist fyrer von z vpprisu framlidiña. Og er hñ sagde þta/ giordist sundurþyckia j mille Phariseos og Saduceos/ z sa Selskapur skilde sig at/ Þuiat Saducei seigia vpprisu framlidiña eige vera/ ei Eingil nie Anda. Eñ Pharisei vidurkiendu huortueggia. Eñ þa giordist hæfade mykell/ z hiner Ritkloku af Phariseanna lide/ risu vpp z stodu j mote z søgdu/ Vier fiññm eck ert vondsligt a þssum mañe/ þo at Ande edur Eingill hafe vid hñ talat/ þa kuñum vier eigi at strijda j mote Gude

C Eñ s mykel misgreining vard/ vggade yfer Høfdingian/ at þr mundu slijta Pal fra þm/ z skipade Strijdsfolkenu ofã at fara/ at grijpa hñ midt burt fra þm/ z leida j Kastalan. Eñ næstu Nott epter/ stod DROTTIN hia honum/ z sagde/ Pall/ Vertu mz godu giede/ Þui ad lijka sem þu hefur vitnat af mier j Jerusalem/ so hlytur þu og at vitna af mier j Rom.

Enn er Dagr kom/ samantoku sig nockrer Gydingar z streingdu þ heit/ at eta huerke nie drecka/ þar til þr hefdu Pale j hel komit. Eñ þr voru fleire eñ fiorutigu maña s þta samtak hofdu giort. Þeir geingu til Kieñemañahofdingians z Olldungaña og søgdu/ Vier høfū heitstreinging streingda/ at bergia einskis/ þar til vier høfum Pal af lijfe tekit. Þui vndervisa nu Høfdingianum/ z Rædinu/ þat hañ læte leida hñ a morgen til ydar/ lijka sem þier vill dut nockurs sannara vijsser verda af honum/ Eñ vier erum adur enn hñ nalægist ydur reidubuner at sla hñ j hel.

D Og er Systur sonur Pals heyrde þ Suikræde/ kō hñ og gieck jñ j Kastalan/ og vnderuijsade þ Pale. Eñ Pall kallade til sin eirn af vnderhøfdingium/ z sagde/ Leid þu þeñan Pillt til Yferhøfdingians/ þuiat hñ hefur nockut at kunngiora honum. Og hñ tok hañ at sēñ ad sier/ z leidde hñ til Yferhøfdingians/ seigãde/ Hiñ bundne Pall kallade mig til sin/ z bad mig at hafa þeñan Pillt til þin/ hñ hefde at seigia þier nockut.

E Yferhøfdingen tok hñ þa j hønd/ z veik honum vt af/ spurde hñ at/ Huad er þ/ þu hefur at seigia? Enn hñ sagde/ Gydingar hafa samblasit at bidia þig/ þ þu hafer a morgen Pal fyrer Rædit/ so sem þeir vilie nockut sannara af honum fregna. Eñ tru þu þm eigi/ Þui meir enn fiorutigu manna veita honum vmsat/ þeir ed heitstreingt hafa sier/ huerke eta nie drecka/ þar til þeir giæte honum j hel komit/ Og nu eru þr reidubuner/ bidande epter þiñe fyrersøgn.

F Þa liet Yferhøfdingen Vngmennit j burt fra sier fara/ z baud honum at hñ segde þat ønguum/ at hann hefde honum kunngiort þetta. Og kallade tuo Vnderhøfdingia til sin/ og sagde/

6 Grimd Gydinga i giegn Pale
7 Pall Romuerskr Borgare
1 Paulus porsuarar sig i añat sin
2 Sundurþycki a mille Phariseis og Saduceis
3 DROTTIN styrker Pal og seiger þyrer ad hñ skule koma til Rom
4 Sambãnd Gydinga ad lijflata Paulum
5 Pall frelsast af lijfshaska

sagde/ Bued til tuo hundrud Fotgongulidz/ at þr gange til Cesaream/ z siøtige riddara/ z tuo hundrut skottmanna/ vm þridiu stund Nætur/ og reidit til þann fararskiota sem Pall skal a sitia/ og færit hann vel foruaradan til Felicem Landsstiornara/ Og skrifade Brief/ þessarar meiningar. F

6 Sendebrief Lysias/ til Landstiornarans Felix.

Claudius Lysias/ Heilsar hinum volldugasta Landzstiornara Felix. Þennan mann høfdu Gydingar høndum tekit/ z villdu hann j hel hafa sleigit/ Enn eg kom þa at mz Strijdzfolkenu/ z sleit hann af þeim/ Og er eg formerkte þ hann var Romuerskur/ þa villde eg vita fyrer hueria Søk þr aklogudu hann/ z liet eg leida hann fram j þeirra Rad. Enn eg fann þa at hann klagadist vm spurningar þra Løgmals/ z ongua søk hafde þa dauda være verd edur Banda. Og þa mier voru vnderuijsut þra Suikræde/ er Gydingar høfdu honum fyrerbuit/ senda eg hann strags til þin/ biodande hans aklogurunum/ at huad þeir hefde i mote honum/ þad mætte þeir seigia fyrer þier. Far vel. G

7 Pall hafdr bunden til Cesarea/ þar hann war i bøndum i ij ær

Enn Strijdzmennerner epter þui sem þeim var bodit/ toku Pal at sier/ og færdu hann vm Nottina i Antipatriden/ enn annars dags lietu þr Riddara lidit mz honum fara/ og sneru sidan aptur til Kastalans. Enn sem þr komu til Cesarea/ feingu þr Landzstiornaranum Brefit/ z skickudu Pal fyrer hann. Enn er Landzstiornaren las Briefit/ spurde hann at vt af hueriu Lande hann være? Og er hann fornam þ hann var vr Cilicia/ sagde hann/ Eg skal forheyra þig/ nær þiner akiærendur koma/ z hann baud at vardueita hann j domhuse Herodis

XXIIII.

1 Pall akiærdr fyrer Gudlastan Vpphlaup og saurgan Muzsteris

ENN epter fimm daga/ for Ananias Kiennemannahøfdinge og Olldungarner ofan/ og medur þeim Tertullus Mælskumadr/ huerier sig tiadu fyrer Landzdomaranum j giegn Pale. Enn at Pale fyrerkølludum/ tok Tertullus til at æklaga hann og sagde/ Af þui vier lifum j myklum fride vnder þier/ og margar sæmder veitast þssu folke fyrer þina framsyne agiætaste Felix/ huad vier jafnan z j huern stad til vor kiosum/ mz allre þackargiørd. Enn at eg drage þat eigi Langsamliga fyrer þier/ bid eg þig/ fyrer þina manndygd/ at þu heyrer oss fa ein ord. A

Þennan mann høfum vier fundit skadligan/ þann sundurþycke vppæser medal allra Gydinga vm allan Heim/ z foringia hins Naduerska villudoms. Hann hefr z eirnen vidurleitat at saurga Musterit/ huern vier gripum/ Og villdum hafa dæmt hann epter Løgum vorum/ enn Lysias Yferhøfdinge kom þar fram/ z greip hann mz myklu ofurefle vr vorum høndum/ biodande hans aklogurum til þin at koma. Af huium þu matt kenna/ ef sialfur villt eptergrenslast/ alla þa hlute vm hueria vier aklogum hann. Þa løgdu Gydingar til z sogdu þ so vera.

2 Forsuar Pals fyrer Felice i þridia sinn

Enn Pall (Þa er Landstiornaren bente honum at tala) suarade/ Med þui at eg veit þig nu vm morg ar Domara verit hafa þssarar þiodar/ vil eg sialfur mz oskielfdu hugarfare mijna søk forsuara. Þuiat þu matt vita/ at þat eru eigi meir enn tolf Dagar/ þat eg kom vpp til Jerusalem at bidiast fyrer. Og eigi hafa þr fundit mig tala vid nockurn j Musterenu/ edur giørande nockurt vpphlaup mz Folkenu/ huorke j Borgum nie Samkunduhusum/ z eigi geta þr þetta sannat/ vm huad þr kiæra mig. B

Enn þ iata eg þier/ at eg þiona (epter þeim veige hun þr kalla Villudom) so Gude minna Fedra/ at eg true øllu þui huad j Løgmalinu skrifat er z Spamønnunum/ hafandi þa von til Gudz/ hurar þr sialfer vænta/ einkum vpprisu framlidinna/ bæde riettlatra z Ranglatra. Enn j þssu saa jdka eg sialfan mig jafnan/ at hafa hindranarlausa Samuisku/ bæde vid Gud z menn

Enn morgum ærum epter/ kom eg z færda minu Folke Olmusu giafer/ z offur/ Þar med fundu þeir mig ad eg liet mig hreinsa j Musterenu/ eigi mz hafada nie nockru vpphlaupe. Enn þar voru nockrer Gydingar vr Asia/ huerier hier ættu at vera fyrer þier og aklaga mig/ ef þr hefdi eitthuad mier j mote. Elligar lat þssa sialfa seigia/ huort þr hafa nockut rangferdugt a mier fundid/ a medan eg stend hier fyrer Rædinu/ Nema alleinasta fyrer þssa eins ordz saker/ þa er eg stod þra a mille/ z kallade/ Vm Vpprisu Framlidinna verd eg j Dag af ydur aklagadur. C

3 Felix skytur æ i frest akæru Gydinga i gegn Pale

Og er Felix heyrde þta/ teygde hann fyrer þeim/ þuiat hann visse grant af þssum veige/ z sagdi/ Nær Lysias Yfer høfdinge kemur ofan/ þa vil eg forheyra ydar malefne. Enn hann skipade Vnderhøfdingianum at foruara Pal/ z lata hann hafa huijld/ z fyrerbioda ei neinum af hans/ at þiona honum edr til hans ad koma.

Nock

Nockrū døgū þar epter kom Felix medr husfreyiu sińe Drusilla/hū ed var Gydingakyns. Þau kølludu a Pal/og heyrdu af honū vm Truna/s er a Christum. Eñ þa Pall talade vm Rietturijse og hreinlife/ og af epterkomanda Dome/ skielfdist Felix og ansade / Gack hiedan at sinne/nær eg hefe tomstund til mū eg þig kalla lata. Enn hann vænte jafnframe ꝥ honū munde Peningar giefast af Pale/so at hñ liete hñ lausan. Fyrer þui liet hañ optsinnes kalla a hñ/& atte tal vid hñ. Enn at lidnum tueimur Aarum /kom Portius Festus / i Felix stad. Felix villde þa syna Gydingum velsemd/& liet þa Pal bunden epter sig.

4 Paulus uõ ar i þangelsi til Cesarea

XXV.

A ÞA Festus var nu j Land komen/ for hañ þrim døgum epter af Cesarea vpp til Jerusalem. Eñ fyrer honum tiadu sig þa Kieñemañahøfdingiar & Formenn Gydinga j mot Pale/badu hñ og beiddu vm lidueitslu j mote honum/ at hñ liete kalla hñ til Jerusalem/rekiande suo sin vmsat/at þr giæte honū j hel komit a veigenum. Þa suarade Festus/at Pall yrde at sønnu vardueitt j Cesarea/ enn hñ munde þo jnnan skams fara þangat aptur. Þui þr sem ydar a mille(sagde hñ)hafa matt til/fare þr til lijka ofan og/aklage þañ mañ/ef nockr van semd finst mz hm̄

1 Gydingar beidast Pals

Enn er hñ hafde hia þm verit enn tiu daga/for hñ ofan til Cesaream. Og annars dags epter sette hñ sig a Domstolen/ og skipade Paulum fram̄ at leida. Og sm̄ hñ var framleiddur/geingu þr Gydingar kringum hñ er komner voru ofan fra Jerusalem/berande fram mar B gar og þungar sakagipter i giegn Pale/hueriar þr gatu þo eigi sannat/Af þui at Pall suarade so fyrer sig/ꝥ hñ hefde eckert forbrotid/huorke j mot Gydingaløgum nie Musterenu/ og eigi helldr vid Keisaran.

2 Pall verdr aklagadr þyrer Festo

Festus villde þa syna Gydingum lidueitslu/suarade Pæle/& sagde/Villtu fara vpp til Jerusalem/og dæmast þar af mier vm þtta? Enn Pall sagde/Eg stend fyrer Keisarans Domstol/þar byriar mier at dæmast/Þui Gydingum hef eg ongua vansemd giørua/so sm̄ þu sial fur betur veist. Enn hafe eg nockrum mein giørt/eda nockut ꝥ adhafst sm̄ dauda sie vert/þa mæle eg eigi j mote dauda ad þola. Eñ ef eckert finst þra af hueriu þr akiæra mig/þa ma ein gen mig þm j hendur selia/þui eg skyt mier fyrer Keisarā. Festus raadgadist þa vm vid Raadit/& suarade/Fyrer Keisaran hefur þu þier skotid/til Keisarans skalltu & fara.

3 Pall þorsuarar sig þyrer Festo

4 Pall apellerar þyrer Keisaran

Enn er nockrer dagar voru lidner/Foru þau Agrippa Konungr & Bernica ofan til Cesa C rea/at seigia Festum velkomen. Og er þau høfdu þar marga daga verit/skyrde Festus Kōungenum fra sakargiptum Pals/& sagde/Nockur mañ er hier j Fiøtrum af Felix epterlatiñ huers vegna ed Prestahøfdingiar & Olldungar Gydinga komu fyrer mig/ þa eg var til Jerusalem/& badu at refsing skyllde a hñ ganga/huerium eg suarade / At þat væri eigi hattur Romueria/at nockr madr være til Refsingar selldur/fyrr eñ sa sm̄ klagadist hefde sina aklagendur nalæga/og fae þar mz tom til sig vndan at færa þm Lytum sm̄ hm̄ verda tilløgd. Enn þa þr komu hier til samans/setta eg mig añars dags(an nockrar dualar)a Domstolen/ & skipade þann mann fram̄ at leida/ a huern þa aklagararner komu til/baru þeir ongua þa søk fram vm þssa hlute/hueria eg meinade/helldr høfdu þr nockrar Spurningar j mote honum/ vm þra a Niatru/& af nockrum framlidnum Jesu/huern Pall vottar lifa. Eñ er eg vnderstod ei þss hattar Spurningar/sagde eg. Nuort hñ villde fara vpp til Jerusalē & dæmast þar vm þetta. Enn þa Pall apellerade/at hñ geymdist til Keisarans ransaks / baud eg at vardueita hñ/þar til eg senda hñ til Keisarans.

5 Agrippa Kongur og Festus tala vm Paulum

(Hia tru) So spottliga og drambsamliga talar sa stollte Heidinge vm þa Kristeliga Tru

D Þa sagde Agrippa til Festo/Eg villda og fa at heyra þennan mañ. Hñ sagde/ A morgen skalltu hñ heyra. Enn añars dags þa Agrippa & Bernice komu mz myklu Skraute/og geingu jñ i Raadhusit mz Yferhøfdingium & høfudzmoñum Borgariñar. Og er Festus skipade/var Pall framleiddur. Festus sagde/Agrippa Konungur/& þier aller goder menn sem hier eru medur oss/Þar siae þier þañ mañ/af hueriū allar Gydingasueiter hafa til min sagt/ bæde til Jerusalem & so hier/& seigia ꝥ honum byriar ei leingur ad lifa. Enn þa eg fornam þat hañ hafde eckert giørt ꝥ dauda være vert/mz þui at hñ sialfur skaut sier vnder Keisaran/ þa hefe eg einsett mier at senda hñ þangat/ Vm hún eg hefe eckert sannarligt þad eg meige Herranum til skrifa/Fyrer þui hefe eg og latid leida hñ hier fram fyrer ydur/& eirnamest fyrer ydur Agrippa Konungur/so at eg epter vmlidna Forheyrslu/ mætte þad fa huad eg skrifa skyllde

6 Forheyrsla Pauli i naueru Agrippe Kongs Bernice og Festus

skyllde. Þui þ synist mier ouitmanligt ad senda nockurn Bandingia / z keikna ei vpp huar saker til hns eru kiærdar

XXVI.

1 Pall vorsuarar sig fyrer Aggrippa Konge

ENN Agrippa sagde til Pals / Þier leyfist sialfu ad tala fyrer þig. Þa sua rade Pall / z riette fram hondina / Sæll þikiunst eg þssi Agrippa Konungur at eg nae j dag at forsuara mig fyrer þier / af þui ollu sm eg aklagast af Gydingum / Mest þ þu veist allar venur z spurningar Gydinga / Fyrer þui bid eg þig at þu villder þolinmodliga heyra mig. A

At sonnu / min æfe j fra Barnæsku / huer verit hefur þegar j vpprūa hia þssare þiod j Jerusalem / vita aller Gydingar þr mig þektu fordum j vppuexte / ef þr villdu þar vitne vmbera. Þuiad eg lifda epter hiñe hordustu sidueniu vorrar Gudzdyrkunar eirn Pharise ari / Nu stend eg z verd aklagadr vm þa von Fyrerheitsins / þsi skied er af Gude til Fedra vor ra / til þss vorar tolf Kynkuisler vona sier at koma mz stodugre Gudz þionkan Natt sm Dag. Vegna þrrar vonar (Herra Konungr) þa aklagast eg af Gydingū. Fyrer huad mū þ otru anligt dæmast meiga / þ Gud gete framlidna meñ vppuakit? B

2 Frasögn vm hns vþsokn huer nen hn vþsokte Christum

Eg meinade at soñu mz sialfum mier / þ eg mætta myket j mote giora nafne Jesu af Nad sareth / huad eg og giorda til Jerusalem / at eg lukta margan Heilagan j Myrkuastofu. Ad feingnu Yferuallde vt af Kieñemañahofdingiū / Og þa þr voru afteknir / sagda eg Domen vpp. Og vm oll Samkundu hus kualde eg þa optliga / z þuingade þa til Gudlastanar / og eg var meir eñ hofe gegnde odur a þad / z veitte þm ofsokner allt j vtanlandz Borger. Fyrer huerra hluta saker / þann tid eg for til Damasco / medr magt og bodskap Prestahofdingiaña / þad a midium deige / sa eg (Herra Konungr) Lios af Himne Solarskine biartara / þ vm mig leiptrade / z vm þa er mz mier voru. C

3 Frasögn huernen Pall snerist

Enn þa vier fiellum aller til Jardar / heyrda eg rodd til min tala / Su er a Ebreska Tun gu sagde / Saul / Saul / Huad ofsæker þu mig? Hart er þier at bakspirna j mot Broddenum Enn eg sagda / Huer ert þu Herra? Hañ sagde / Eg em Jesus huern þu ofsæker. Rijs vpp z statt a Fætur þina / Þuiat til þss birtist eg þier / þ eg skickade þig / til þienara og vitnismans þra hluta / huerra þu sast og þra sm eg skal þier eñ birta / frelsande þig af þssu Folke z Heid iñe þiod / a medal huerra er eg mun þig vtsenda / þra augum vpp at luka / suo at þr snuist fra Myrkrum til Liosins / og fra Anskotans vallde til Gudz / so at þr mztake Syndaña fyrergief ning / z Arftoku medur þm er Helgader verda / fyrer þa Tru sm a mig er. D

4 Vm hns Lærdom og kenning epter þat hn var vmuendur

Fyrer þui var eg ecki (Herra Konungur) Himneskre birting vantruadr / Helldur bodade eg hana j fyrstu þm j Damasko z Jerusalem / og vm allar Sueiter Gydingalandz / z sidan Heid ingium / at þr giorde yferbot og snere sier til Gudz / z giorande verdug verk Idranariñar. Og fyrer þa sok gripu Gydingar mig j Musterinu / z einsettu sier at lijflata mig. Eñ fyrer Gudz fullting er mier biargat / þ eg stend allt til þssa dags / vitnande bæde fyrer smæm og storum / seigande eckert annat / eñ þ er Spamennerner z Moyses hafa fyrersagt / at skie ætte / þ Christus skyllde lijda / og fyrstur vera vt af vpprisu Framlidiña / og sa sm Liosit skyllde Lydnum boda / og so Heidnum þiodum. E F

Festus ansar Paulo

Enn er hn hafdi suarat þssu fyrer sig / sagde Festus hærre raust / Odur ertu vorden Pall / þ mykla Bokuit giorer þig odan. Eñ hn sagde / Eige em eg odur miñ gode Festus / helldur ta la eg Sannleiksins z skirleiksins ord. Þui Herra Konunguren veit þtta vel / hia huerium eg ræde alls oruggur / þui eg meina at eckert þssara mune fyrer honū folgit vera / Af þui at þta er ecki j Hyrningum skied. Truer þu Agrippa Herra Kongur Spamoñunū? Eg veit at þu truer. Enn Agrippa sagde til Pals / Lijtid vantar a at tala vm fyrer mier / so eg giordist Kri stiñ. Enn Pall sagde / Þess æske eg af Gude / þ brestur j myklu edur litlu / eigi alleinasta þu / helldur og eirnen aller þr sm mig heyra j dag / være þuilikr huilijkur ed eg em / vndan teknum þessum bondum. Og þa hn hafde þta talat / stod Konunguren vpp og Landzstiornarenn / og Bernice / og þr ed hia þm sætu. Enn sm þr viku sier afsijda / toludu þr sin a mille og sogdu / Þesse madur hefur eckert giert þ dauda sie edur banda verdt. Þa sagde Agrippa til Festo / Þesse madr hafde matt laus vera laten / ef hn hefde ecki skotid sier fyrer Keisaran. G

XXVII.

Sem

A Senn þad nu var vrskurdat/ ad vier skylldum sigla i Valland/ feingu þr Pal z nockra adra Bandingia þm Hundradzhøfdingia vt af Keisarans Hird/ sm̄ Julio var at nafne. Og vier stigum a þ skip s af Adramantio vide var og skylldum sigla fyrᵉ Asiam/ z lietum sidan fra lande. Aristarchus vr Macedonia af Tessaloniu var medz oss/ og tokum annars dags Land j Sidon. Julius birte sig blidan vid Pal/ og lofade honum at ganga til sinna godra Vina/ at sysla sinna naudþurfta. Þadan leystum vier og sigldum vnder Cipriam/ fyrer þui at Vindarner voru oss ønduerder/ og sigldum yfer þad haf sm̄ gegnt er Cilicia z Pamphilia/ z komū til Myra j Lysia

1 Sigling Pauls til Valland3 Lucas z Aristarchus føruṅautar Pals

Cy̆prus Cilicia

B Þar fan̄ Vnderhøfdingen skip vr Alexandria/ þ sigla atte i Valland/ A þ sette hn̄ oss. Enn er oss veitte tregt at sigla/ so at vier komust varla vm marga daga giegnt Gnidon(þui Vinduren bægde oss)sigldu vær vnder Krijt til Borgariñar Salmone/ z gatū þo varla beitt fram hia. Þa komu vier j nockurt þ læge/ sm̄ kalladist Sæluhøfn/ þar la z Borgen Lasea j grend vid. Eñ er mykler timar voru vmlidner/ mz þui at nu var þo hættu meire siglingen/ ad Fastan var þa vmliden/ Fyrer þ rædlagde Pall þm z sagde til þra/ Goder menn/ eg sie at vor sigling mun verda bæde haskasøm z skada mykel/ ei alleinasta fyrer Farmen og skipet/ helldz z eirnen vorra lijfdaga. Enn Vnderhøfdingen trude meir Skipherranum z leidsagnarman̄enum/ eñ þui er Pall sagde. Og er þar var eingen høfn hæfelig til Vetrarlegu/ þotte flestū rædligt at sigla burt þadan/ at ef þr mættu koma til Phenicen til vetrarlegu(su høfn sm̄ at er vid Krit j giegn Sudvestan og Nordvestan Vinde)enn þa Sunnanvindz tok at gusta/ z þr meintu at hallda sina leid/ leystu þr Asson/ og hielldu fyrer framan Krit.

Gnidus Creta

2 Paulus seiger fyrer haska siglingar

C Enn eigi langt þar epter/ hofst vpp þueruinde j giegn skipenu/ þan̄ vier køllū Nordaust. Og er skipit la vnder afollum/ og gat eigi riett sig vid Vedrinu/ lietu vier draga fyrer vind z suømludum so. Enn sm̄ vier komū vid Ey nockra þa Clauda hiet/ gatum vier varla Baken vppdreigit/ Enn vier neyttum þa orku/ z settum hn̄ vpp/ z bundum vid bordit/ Þuiat vær ottudust at oss munde bera a grynningarnar/ z lietum vt Tuñudusl og drifum so. Og er vier høfdum sterkan Storm lidit/ vørpudu þr annars dags vt Streing/ og a þridia deige snørudu

D vier vt mz sialfs høndum reidskapnū Skipsins/ Og j marga daga skein hverke Sol nie Stiørnur/ enn Stormuedratta eigi litil fyrer sionum/ so at øll von vors hialpræðis var horfen.

Og er vier høfdum leinge einskis neytt/ þa gieck Pall j midit til þra/ z sagde/ Goder men̄/ Þier skylldut hafa hlydt mier/ z leyst eigi vt af Krit/ so hefdu vær eigi lidit þssa Kuøl z Skada. Og nu ræd eg ydz ad þier sieut mz godu giede/ þuiat einskis vors Fiør mū tortynast/ at fra teknu Skipenu. Þui a þssare Nott/ stod hia mier Eingill Gudz/ þsser eg em/ z þm eg þiona z sagde/ Ottast þu eigi Pall/ þier byriar fyrer Keisaran at koma/ Og sia : Þat Gud hefur

E veitt þier þa alla/ er mz þier sigla. Fyrer þui goder menn verit mz katre lund/ Þuiat eg trwe Gude/ at þ mune so skie sm̄ mier er sagt. Enn til Eyiar nockurar hliotum vier at koma.

3 Pall seiger þyrer Skipbrot

Enn epter þ er hin fiortanda Notten var yferkomen/ sigldu vier vm midnætte j Adria/ Skipmennena grunade þa/ at sier munde synast Land nockurt/ z vørpudu grun̄søcku/ og fundu tuttugu fadmadiup/ z skamt eitt þadan/ køstudu þr søckuñe j annat sinn/ z fundu fimtan fadma. Þa hræddust þr/ at þa munde meiga steyta a skerium/ z fleygdu vr bakskutnum fiorū Ackerum/ æsktu z þss at dagur kiæme. Enn er Skipueriar leitudu vid at vmflyia Skipet/ og lietu Baten a Sioen siga/ vnder þre hylmingu at þr lietust vilia vr fram skipenu færa vt Ackere/ þa sagde Pall til Vnderhøfdingians z Strijdzmañana / Nema at þesser blyfe kyrrer j Skipenu/ giete þier eigi biargast. Þa hiuggu Strijdzmeñerner batfestarnar/ og lietu ofan detta.

4 Þesse Sigling og þtta skipbrot kienner oss at Christeleg Kirkia/ og heñar þienarar werndast og warduettast af Gude/ i storm̄um og haskasemdum þessa Lijfs

F Og þa er birta tok/ ried Pall þm at þr tæke fædslu til sin/ þui þ er j dag(sagde hn̄)fiortāde dagz/ at þier hafet bidleikat vid/ z fastāde vit/ z a onguu bergt/ Fyrᵉ þui ræd eg ydz/ at þier takit fædslu ydz til hressingᵘ/ þt eingē ydar hærlockz mū af ydru hofde forglatast. Og er hn̄ hafde þtta rædt/ tok hn̄ braudit/ giørde Gude þacker j allra þra augsyn/ braut þad sidā z at. Þeim tok þa z øllum at batna j Skape/ z toku sier fædslu. Enn vier vorum allz j Skipenu tuo hūdrud sio og Siotijger Salna. Og er vier vorum metter lietu vær af Skipenu/ z køstudum Kornenu j Sioen.

G Eñ er dagz var/ þeckti þr eigi Landit/ Eñ vid hafnarsund nockurt vrdu þr varer/ þ Landtøku hafde/ huert þr villdu vijkia Skipenu/ ef þr mættu þui vidkoma. Og er þr drogu vpp Ackeren/ slogu þr sier til Sios/ z leystu vpp stiornbønden/ z settu Ræreglit j þing fyrer Vedrenu/ og

5 Skipbrot Pauli

rinu/ꝛ hielldu ſo at lande. Og er vier komum at þui Rife/er Sior gieck vmhuerfis/ſteytti þᵘ G
Skipit a/ſuo at fram ſkipit ſtod grun̄ obhræranliga /Enn ſkuturen leſtiſt ſundur af ofurefle
Bylgnanna

Enn Strÿdzmennerner løgdu þ rad til/ at Bandingiarner være drepner/ ſo at eingen̄
þra vmhlype/þott vt kynne at ſueima. Eñ Vnderhøfdingen villde Pale eigi granda læta/ ꝛ
talmade þra aſetninge/Og baud at þr ſ ſyndt giætu ſkylldu fyrſter fleyta ſier vtan/ꝛ leggiaſt
at Lande/enn adrer/ ſumer a Hlemunum/eñ ſumer a Skipbrotunum. Og þ ſkiede ſo at þr ko
muſt aller holpner til Landz.

XXVIII

Og er vier komuſt af/þa viſſum wier at Eyen hiet Melite. Eñ þr Lyder ſyn A
du oſſ eigi litla Vinattu/ Kueiktu Elld/ ꝛ mztoku oſſ alla / wegna þſſ Hregg-
uidris er yfer oſſ hafde drifit/ꝛ fyrer Kuldaſaker. Eñ þa Pall var at tina ſa
man hrwgu mz ſmauidu/ꝛ lagde a Ellden/þa ſkreid Nadra vr Loganum/ꝛ
hrecktiſt a hønd Pale. Enn er þ ſau Eyiar meñ/at Kuikuendit hieck a hen
de hn̄s/ſegdu þr ſin a mille/Endeliga mun þſſe Mandrapare wera / hueriū

1 Fyrſta Jarteikn Pals i Mileta

hefndin leyfer ecki at lifa/þo hñ ſie wr ſiafarhaſka leyſtz. Eñ hñ ſleingde Nødruñi a Ellden/ B
ꝛ honū ward eckert mein at. Eñ þr meintu at hñ munde vppþrutna/edz jafnſnart daudz nidz
detta. Og ſm̄ þr høfdu leinge epter þui bedit/ꝛ ſau eckert wont a honum werda/wmhuerfdu
þr ſinu ſiñe/ ꝛ ſøgdu hñ Gud wera.

2 Pall giörer Födr Publij heilbrigdan

Enn j þm ſømu takmørkum/hafdi Foringi Eyariñar ſin Hybyle/ſa Publius hiet/huer oſſ
mztok og veitte vm þria daga all wingiarnliga. Enn ſo bar til/þ Fader Publij la kualenn j
Koldu og Blodfalle/Til hanns gieck Pall jñ/ og badſt fyrer/og lagde hendur yfer hann/og C
giørde hann heilbrigdan. Þa þad war ſkied/ komu og hiner adrer a Eyunne þangat ſm̄ ſot
ter høfdu/ꝛ lietu ſig lækna/ꝛ þr veittu oſſ myklar wirdingar/ Og er vier ſigldum þadā/lægdu
þr til huad oſſ war þarfſamligt

Enn epter þria Manude ſigldu vier þadan a þui ſkipe er var wr Alexandria/ huert ad j
Eyuñe hafdi leigit vm Veturen/Þat hafde fyrer merke Tuibura teikn. Og er vier komū til
Syracuſa/vorū vier þar j þria daga. Þadan ſigldu wier vm kring ꝛ komū til Region/Og ei-
num deige þar epter ſm̄ Suñanuindur tok at blæſa/ komu wier annars dags til Puteolon/

3 Pall kemur til Roms a ödru are Neronis Anno Christi lvij. epter ſina vmuerndan xxv are

huar wier fundum Brædurna/ꝛ vrdum af þm bedner þat wier tefdum hia þm vm ſio daga. D
Og ſo komū vær j Romam. Og er þr brædz ſm̄ þar woru/heyrdu af oſſ/ geingu þr wt j mote
oſſ allt til Apifer ꝛ Tretabern. Og þa er Pall leit þa/giørde hañ Gude þacker/ꝛ fieck Tru-
ar efling. Eñ þa wier komum j Romam/ afente Vnderhøfdingen Bandingiana þeim æd-
ſta Hers høfdingia. Enn Pale war lofat ad wera huar honum lÿkade/mz þm einum ſtrÿdz
mañe ſm̄ a honum tok wakt.

4 Samtal Pals og Gydinga

Þad ſkiede a þridia deige þar epter/ at Pall ſamankallade hina ædſtu meñ af Gydingum
Þa þr woru til ſamans komner/ ſagde hñ til þra/ Þier meñ goder Brædur/Eg hefi eckert j
giegn woru Folke giørt/nie j mote Fødurligre ſidueniu/ꝛ em þo bunden Romuerium j hendur E
feingen/huerier mig willdu hafa lauſan lætid/þa þt høfdu mig heyrt / mz þui at þar fanſt
eingen daudaſok mz mier. Eñ þa Gydingar mælltu þui j mot/neyddust eg til at ſkiota mier
fyrer Keiſaran/eigi ſo/ þ eg hefda vm nockut/ ad aklaga mitt Folk . Enn fyrer þad tilefne
ſamankallade eg ydur/þ eg mætta ſia ꝛ ſamtal hafa wid ydz. Þui fyrer ſaker wonar Iſra-
el em eg mz þſſare feſti vmuafdz.

Þeir ſogdu til hn̄s/Eingen Bref høfu wier feingit þiña wegna af Gydingalande/ꝛ ein-
gen broder er þadan komeñ/ſa af þier hafe nockut wont kuñgiert edur til þin talad. Þo fy-
ſer oſſ at heyra af þier huad þu helldz/Þui af þm Villudom er oſſ þat kuñgiørt/at hm̄ werde
allſtadar j mote mællt. Og ſm̄ þr einkudu honum dag til/þa komu marger til hn̄s j Herberg- F
it/huerium hñ vtlagde og vitnade Gudz Rÿke/og talde vm fyrer þm vt af Jeſu/ vr Moyſes
Løgmale/og Spamøñunum/ j fra Morne allt til Kuelldz. Og nockrer vt af þm trudu þui
ſm̄ hñ ſagde/eñ ſumer trudu þui eigi.

Og er þr voru ei ſāþyckᵉ ſin a mille/geingu þr j burt/þa Pall talade eitt ord/Vel hefz heila
gz Ande ſagt fyrer Eſaiā Spamañ til Fedra vorra/ ſo mælāde/ Far þu til þſſa Folks ꝛ ſeig/
Med Eyrū mūu þier þ heyra ꝛ ei ſkilia/ꝛ mz Augunū mūu þier þ ſia ꝛ ei þeckia. Þui hiarta

Folks

G þſſa er foħardnat/ ꝛ mz Eyrunũ heyra þr þũgliga/ ꝛ ſin augu haka þr ſaanlukt/ ſo at þr ſiae ei mz augunum/ ꝛ heyre ei mz Eyrunum/ ꝛ ſo þr ſkilie ei mz hiartanu/ ꝛ ſneruſt/ ſo eg læknade þa. Fyrer þui ſie ydur kuñigt/ þ Heidingium er ſent þta Gudz hialprœde/ ꝛ þr mũu heyra þ. Og er hñ talade þta/ geingu Gydingar vt fra honum/ ꝛ hǫfdu þrætu mykla ſin a mille.

6 Vt aþ kallan Heidingia

Enn Pall bleif vm tuǫ ar j ſinu leiguhuſi/ ꝛ mztok alla þa er til hñs jñgeingu prediкãde Gudz Rijke/ ꝛ bodãde þ/ huad er var af DROTTNI Jeſu Chriſto/ mz allre rǫkſemd/ an fyrer bodunar

Hier tekſt ender a giördum Poſtulanna

ſm̃ hinn heilage Lucas hefur ſkrifat.

Formale yfer S. Pals Piſtil til Romueria

NEſſe Piſtill er hiñ heilage Pall ſkrifar til Romueria/ er riettr kiarne ꝛ hofud mergur hins nyia Teſtamẽtis/ og hid ſkiæraſta Euangelium/ ſm̃ þeſſ weluerdugt væri/ ad huer Chriſten mann kyñe eigi alleinaſta ord þra orde þyrer wtan/ helldr at hñ wmgeinge hñ huersdagligana/ ſo ſm̃ annad dagligt braud Salarinnar. Þuiat hñ kann alldreigi oþopt edur oþ vel leſin edr tractieradr verda/ Og þui meir ſm̃ hñ verdr idkadr/ þſſ koſtuligre þiker hñ/ og þær æ betra ſmeck. Fyrer þui vil eg mina þionuſtu þar tilleggia/ og tilreida þyrer þennan miñ þormala/ eina iñgöngu þat þremſta ſm̃ Gud heþur mier þöng a geþit/ ſo at hñ werde þeſſ giör wnderſtadin aþ öllum. Þuiat hingat til heþur hñ mz dimre gloſeran og margſlungnu hiale þanytrar ordmælgi nærſta omanliga myrkuadur werit/ ſm̃ þo er i ſialþum ſier ſkiært lios/ mz öllu þuilþeingen til wppbirtu allra Ritninga.

Piſtilin til Romueria er kiarne og mergur nyia Teſtamentis

J þyrſtu hliotum wier ad þa kyñing og rietta wnderſtödu/ þra orda/ og wita huad hiñ heilage Pall meinar med þeſſi ord/ Lögmal/ Synd/ Nad/ Tru/ Rietlæti/ Holld/ Ande/ og öñur lik/ elligar er þar ei neitt gagn hñ ad leſa.

Þetta ord/ Lǫgmal/ maттu eigi vnderſtanda epter Mannligre ſkynſemd/ ad þ ſie ſa Lærdomur ſm̃ einhuer werk bodar at giöra/ elligar wid at ſporna/ Sem hattur er til weralldligra laga/ þad wier ſkulum mz werkũ Lögmalinu þullnægiu giöra/ þott hiartans godþyſe ſie wyſt þiarlæg. Eñ Gud dæmer epter hiartans gruñe/ aþ þui kreþur hñs lögmal gruñ hiartans/ og lætur ſier eigi ad werkenu þullnægia/ Helldur ſtraþþar hñ myklu þramar þau werk ſm̃ ſkie an hiartans gruñ/ ſoſm̃ Hræſne og lygar. Huar at aller verda Lygemeñ kallader (Pſalmo cxvi) þyrer þui/ ad eingen helldr nie halldit gietur aþ Hiartans grunne Gudz Lögmal/ Þuiat huer madur þiñur mz ſialþum ſier widbiod til ins goda/ eñ lyſting til ins wonda. Huar nu er eige þriaſlig lyſting til ins goda/ þar er og ei helldur hiartans gruñur/ þott at i augſyn ſkyne ſidþerdugt lijþerne margra godra werka.

Lǫgmalit

Lǫgmalit kreþur hiartans grunns

Huadan hiñ heilage Pall a lycktar/ hier i ödrum Cap. at aller Gydingar ſieu Syndabrotz menn/ og ſeiger/ At einaſta ſa ſm̃ wpp þyllingar madur er Lögmalſins/ ſie riettlatur þyrer Gude. Huar med hñ will/ þat eingiñ ſie aþ ælþu ſialþs ſinna verka vppþyllingar madur Lögmal ſins/ helldr ſeiger hñ myklu þramar ſo til þeira/ Þu kienner at meñ ſkule eigi Hordom drygia/ Eñ ſialþur þa dryger þu Hor. Jtm̃/ huar þu dæmer eirn añan/ þordæmer þu ſialþan þig/ mz þui þu giörer hid ſama/ þar þu wmdæmer. Sem willde hñ ſegia/ Þu liþer þinliga þyrer manna auglite i Lögmalſins werkum/ og dæmer adra er eigi ſo liþa/ og at huerium mañe kantu ad þinna/ Augnena ſier þu i annars auga/ eñ Bialkans i þinu auga ſialþs werdr þu ei war.

Giorendr Lögmalſins Rom. 2

Þott þu hallder nu wel þyrer augſyn Lagaña giörder aþ hrædſlu heþndariñar/ edur aþ aſtud werdlaunaña/ þa giörer þu þo þat allt ſaman an þrialſrar Lyſtingar og Kiærleika til Lögmalſins/ helldur giörer þu þta mz Olyſt og Þuingan/ Villder þeigenſamligar helldr ödru uis breyta/ eþ Lögmalit wære eigi. Huad an ad alycktaſt/ þat þu ſiert Lögmalſins Fiandmañ aþ gruñ þins hiarta. Huad heþr þ þa at þyda/ ꝛ þu keñer ödrum ad ſtela eigi/ enn ert þo i hiartanu þioþr/ og auglioſliga giarnan wærer eþ þu þyrder/ Þott at opinſkar werk werde eigi leingi innebyrgd/ hia þuilykum Hræſnurum. So lærer þu nu añan/ eñ ſialþan þig keñer þu eigi/ weiſt ſialþur eige huad þu annan lærer/ heþer þar og alldreigi Lögmalit riettelliga vnderſtadit. Ja mz ſlijku þoreykur nu Lögmalit Syndena/ ſo ſm̃ hñ ſeiger hier i v. Cap. Ad þui gramare ſm̃ maduren er Lögmalinu/ þui þramar kreþie þat þeſſ ſem hñ eigi orkar.

Art og Edle þeirra werkþeiglögu og hræſnara

Lǫgmalit eykur Syndena

Fyrer þui ſeiger hann i ſiöunda Cap. þad Lögmalit ſie Andligt/ Huad er þat? Eþ Lögmalit være Likamligt/ þa yrde þui mz werkum þullnægt. Eñ þyrſt þat er andligt/ þa þullnæger þui eingen mz neinũ werkum/ wtan þad werde allt aþ hiartans gruñ huad þu gott giörer. Eñ ſlijkt hiarta þær eingen gieþit/ nema alleinaſta Gudz Heilagur Ande. Hñ giörer manneu Lögmalenu lijkan/ ſo at hñ þær i hiartanu lyſting til Lögmalſins/ og giörer þadan i þra ecki neitt þyrer ogn og þuingan/ helldur alla hlute wt aþ wiliugligu hiarta. Þuiad lijka ſuo ſm̃ Lögmalit er andligt/ ſuo will þad med ſlikum andligum hiörtum elſkat og wppþyllt wera/ æſkiande widlijks eins Anda. Þui huar hñ er nu eigi i hiartanu/ þa bliþur þar Synd/ Olyſting og þiadſkapur i gegn Lögmalenu/ huert þo er ſialþt riettþerdugt/ gott og heilagt i ſier.

Lǫgmalit er andligt

Fyrer þui wen þig a þſſe maltæke/ Ad þat er eigi eins ad giöra Lögmalſins werk/ og þ at vppþylla Lögmalit. Enn þat eru allt Lögmalſins werk/ ſm̃ maduren giörer eda giört getur/ epter Lögmalſins ſkipan/ aþ

ſinum

sinum frialsum wilia og eigenligum formætti. Eñ mz þui at wnder/ og fafnframt slikū werkum/ blifur wid-
biodur og stygd i hiartanu til Lögmalsins/ þa eru þuilijk werk öll forglötud og einskis neyt. Þat meinar S.
Pall Postule i hinum þridia Cap. þar hñ seiger/ At fyrer Lögmalsins verk verde eingen mañ Riettlatur/
fyrer Gude. Þar af sier þu nu/ at þiner snotru og slæguitru Sophistici/ eru sanner Villumeñ/ nær þeir kieña
þat maduren meige mz werkum reidubua sig til Nadariñar. Huernen ma sa reida sig mz godū verkū til Nad-
ariñnar/ sm̄ eckert gott werk giörer an olystingar og wlfbudar i hiartanu? Eda huersu meiga þess mans giör
der Gude þeckiast/ sm̄ skie af einu olystugu og motþroudu hiarta?

Lærdom͞r Þra Sophistia

Enn þad ad vpp fylla Lögmalit/ Þa er medur lyst og Elsku at giöra þess verk/ og frialsliga an Lög-
malsins þuingunar vel ad lifa og Gudliga/ lika sem þar være eckert Lögmal nie nockur straffñ fyrer hön-
dum. Enn slika lyst frialsligs kiærleika/ gefur hinn heilage Ande i mansins hiarta/ sem hañ seiger i v. Cap.
Þat heilagur Ande verde eckj gefin/ nema alleinazta i/ med/ og fyrer þa Tru sem er a Jesū Christ/ Sem sial-
fur hann vt skyrer i sinum Formala. Af þui veitizt su Trua ei nema alleinasta fyrer Gudz ord og Euange-
lium/ þat Christum Predikar/ ad han sie Gudz sonur og mann/ Dauda lidit og vpprisin aptur fyrer vorar sa-
ker/ so sm̄ hann seiger i hinum iii. iiii. og x. Cap.

Lögmalit at wppfylla

Truan er vt af ordinu

Þadan af kemur og þat/ at Truan sie einasta su sem rettlæter og lögmalit vpp fyller/ Þuiat hun at sier
ladar heilagan Anda/ fyrer Jesu Christi verdskulldan/ enn sa hiñ heilage Andi skapar oss eitt godsamt/ lyst-
ugt/ og frialsligt hiarta/ epter þui sm̄ sialft Lögmalit æskia vill. Og so epterfylgia þa goduerckin sialf riettre
Tru. Þad meinar hñ i hinum þridia. Cap. þar hann skufar vt Lögmalsins verckum/ mz þui yferuarpi/
sm̄ wilie hñ Lögmalit af ma og onyta fyrer Truariñar skulld/ Nei seiger hañ/ helldr widriettum wier Lög-
malit/ fyrer Truna/ Þat er/ wier wppfyllum þ med Trunne

Truen allei- na riettlæter

Lögmalit stadfestist fyrer Truna

Synden

Synd kallast i skriptine eige einasta þau synneligu Likamans verk/ helldur allt þad Natt-
urligt edle/ er hann hreyfer sig med/ og hrærer til augliosligrar verckunar/ einkanliga sialfur hiartans gruñ/
mz öllū sinum formætte. So at þetta ord (Synd dryia) skal kallast/ Nær madurin fellur mz öllu og hraf-
ar i Syndina/ þad ad eingen augsyneligur giörningur Syndarinnar skiedur/ sa þad madurinn hneige sig eigi
allan mz önd og likama þagad ad. Med þui ad heilög Ritning renner sierdeilis sinu sialldre til hiartans/ og
til þeirar rotar og Vppsprettu allra Synda/ sem er su vātruan/ er i hiartans gruñe bygger. Med þm̄ hætte so
lika sm̄ truan er alleinasta su sem Riettlatann giörer manneñ/ heilagan Anda veiter og lysting veiter til aug-
syneligra godra vercka. Med sama mote syndgar og einasta vantruan/ og teyger holldit til vondra augsyne-
ligra vercka/ so sem ad þau Adam oh Ewu hentu i paradis/ Gen. iij. Cap

Vantruan Brunn͞r og wpp spretta allra Synda

Þadan kemur og þad af/ Ad Christur kallar Vātruna eina Synd/ so sem hañ seiger Johann. xvi. Cap.
Þad heilagur Ande skuli heimenn straffa fyrer Syndarinar skulld/ af þui hñ truer eige a mig. Fyrer þa sök
hlytur nu annat huort fyrr i hiartanu ad bua Truan edur Vantruan / adur eñ god edur vond verck skie/
so sem önnur god edur vond friofgan/ Þuiad vantruan er rot/ adill og Mergur allra synda/ huar fyrer hun
kallast i heilagre Ritningu/ Höggorms haus og hid gamla Drachons höfut/ huert ad kuinnunnar affsprenge
sem var Jesus Christur/ hlaut i sundur at meria/ epter þui sm̄ Adā var fyrer heitit.

Christus nef- ner alleinasta Vantruna Synd

Naden z Giofin hafa þan ad skilning / Ad Naden kallast eigenliga Gudz vinatta og El-
ska hueria hñ hefr til vor med sialfum sier/ af huerri hñ hneigest ad hella i vor hiörtu sialfum Christe og hñs
heilögum Anda/ med sinum astgiofum/ sem klarliga birtist i hinum v. Cap. Þar hañ seiger/ Nad og Giof i
Christo et ct. Eñ þott ad giöfen og sa Ande þroist dagliganna med oss/ þa erum vier eñ eigi fullordner/
a medan ad Synder og vondar girnder/ eru hier i voru holldi/ þær ed beriast i giegn Andanum Sem hañ
seiger/ vij. Cap. Galat. v. Og suo sem Gene. i iij. Cap. lofat er þat ouinskapur skule vera a millum
Konuñar sædis og hoggormsins sædis. Nadin giörer þo so myckit ad/ þat vier erum mz öllu og fullkomliga
Riettlater/ fyrer Gudi reiknader/ Þui hñs Nad deiler sig eigi nie sundur partar so sem at gafurnar giöra/
helldur med tekur hñ oss algiörliga til Nadar fyrer Jesu Christi skulld/ vors tenadar manz og medalreñara/
og fyrer þa skuld ad astgiafernar eru vid oss vppteknar

Naden Gafan Epterleyfar Synda og von- dra girnda eru eñ nu i Heilögū

So vnder stendur þu nu þad vij. Cap. Þar hiñ Heilage Pall auitar sig/ eñ fyrer einn syndugan mañ.
Og þo seiger hñ i hinum atta/ ad þar sie eingen Fordæming a þeim sm̄ at eru i Christo Jesu. Af þeire alfu/
þott ad gafan sie og Andeñ i oss eñ ofullkomnadur. Þui fyrer þess o deydda Holldz saker/ þa erum vier eñ
misgiörda menn/ Enn med þui vier truum a Jesum Christum/ og höfum Andarins vpptekiu/ er Gud oss so
vorkunnlatur/ og liknsamur/ þat hñ vill eige reikna nie dæma slikar Synder/ helldur breyter hñ vid oss epter
mykilleik siñar Myskunar/ Frar Truar saker er vier hofū a Jesu Christo/ þagat til at Syndin sæfist mz öllu.

Sa Christne er riettlatur og þo Syndugr

Truan er eigi sa likamligur grunur/ og draumur/ þann er sumer menn hallda fyrer Tru/
Og þa þeir sia ad eingin betran lifnadarins nie god verck epter fylgia (enn kuña þo ad heyra og margt
ad fleipra af Trunne) falla þeir i þann Villudom/ og seigia/ Þad Truā næist eige/ þui hliotu vier verckin at
giöra/ skulu vær aña͞rs fromer og hialpliger verda. Eñ þessu velldur/ ad nær þeir heyra Gudz Euangelium/
fara þeir til og giora sier vpp vt af eigenligum Formætti/ þann þancka i Hiartanu/ sem seigia kan/ Eg true/
Og hallda þat so fyrer eina rietta Tru. Eñ lika so sem þad er ein likamlig dicktan og þancki/ þann er hiar-
tans gruñ kannar alldreige/ Þui efler hñ og eckert/ þar fylger og eingen bot nie betran epter.

Truan Huer ad sie sénn Trua/ og huad Draumar

Eñ ein riett Trua þa er Gudz verckan i vorum briostum/ su er vm snyr oss/ og at nyu endur fæder i Gude
heilögum Anda (Johannis i) og deyder so hiñ forna Adam/ giörandi oss algiörliganā ad ödrum monnum
vt af riettu hiarta/ siñe og sidferdi og ollum formætti/ færande med sier heilagan Anda. O ho: Huad er til
sagna? Eda er þetta eigi eiñ lifande megn og mattugr dasemdar gripr ein riett Trua? Huad omoguligt er at
hū skyllde ei ætyd eitthuad gott giöra? Hun frietter eigi at/ huort goduerk eru til at giöra/ Helldr hefur hun
adr enn wier tilfregnum giört þau/ og er æ iden i godre starfan. Enn huer hñ giorer eige þuilijk werk/ sa er
at sönnu Truarlaus/ huimar og falmar vmhuerfis sig/ epter riettre Tru og godum werkum/ enn weit ei huad
þo ein riett Trua edr god uerk eru/ þuætter þo margt og masar vm Truna og goduerken

Krapfur og werkan Truarinnar

Truan er ein lifande stadlig won til Gudz Nadar/ so örugg/ at hñ munde eigi hirda þo hñ ætte Þusund
sinnum þar fyrer at deyia. Og þuilijk won og widurkienning Gudligrar Nadar/ giorer mañen gladuæran

Huad Truan er

Þiarþan

Diarþã og lystuga̅ vid Gud/og allar skiepnr vt i þra/huad heilagr Ande verkar i Truñe. Huar aþ Maduren verdr/an allrar þuinguñar/vilkugr og þws/öllū gott at giöra/ öllū at þiona allzhattad at lyda/Gude til Loþs og astar/ huer hm̄ heþr þuilyka Nad augsynda. So/at ꝥ er omöguligt at skilia god werk þra riettre Tru/So sm̄ ꝥ er wm megn at skilia hita̅ og skinit þra Elldenū. Fyrer þui giæt ad þier wãdliga/ad eigi tæle þig sialþs þalskligr þanke/og onytt ordaskualldr annara maña/sm̄ kloker latast wera/ at dikta og dæma wm Truna og goduerk/eñ eru þo hiner mestu Pussar i þre grein. Bid helldr Gud at hñ eþle i þier Tru rietta/ elligar blyþr þu æþinliga an sannrar Truar/ þu diktar og giörer huad þu kant og villt.

Omoguligter ad skilia verken þra Trunne

Eñ þuilyk Trua er Riettlætit/⁊ kallast Gudz Riettlæte/edr ꝥ s fyrer Gude gillder/af þui ad þat sialþt er Gudz gaþa/ og reiknast til riettlætis þyrer Christū vorn Medalgangara/og giörer mañen so aud uelldã/ at hñ gieþr og giorer huer sū einū huad hñ skylldugr er. Þuiat þyrer rietta Tru weitist mañenū/þat hñ kuittast þra Syndū/og hrepper lystingtil Gudz Bodorda/ Huar mz hñ gieþr Gude sin Loþstir/og giellde honū so ꝥ hñ er hm̄ pliktugr/Eñ Nauganū þionar hñ i öllu þui hñ gietr/og gelldr so hueriū mañe mz þui. Eñ slíku Riettlæte kañ eige Natturan/ nie sialþrædis vilien og ei worer kraptar aþ stad at koma/Þui lyka sm̄ eingen get ur sialþū sier rietta Tru gieþet/So þær og ei nockr Vãtrũa i burt tekit/Huernen viliū wier þa eñ smærre Synder eda hina allra minsta Synd i burt plana? Fyrer þui er þat allt þals/hræsne og Synd/ huad an riettrar Truar/edr þat sm̄ i Vantru skiedr/Rom. xiiij. huersu skiært sm̄ þat skinr þiker.

Gudz Riettlæte

Rom. 4

Holld og Anda mattu eigi hier so skilia/ad ꝥ sie alleina Holld/er Munadlyfe ahrærer/⁊ ꝥ Ande huad innra skiedr i Hiartanu. Helldr kallar hinn heilage Pall þat allt Holld/so sm̄ sialþr Lausnariñ giörer/Johañ. iij. Cap. huad aþ kiötligum burde er þædt/so sem ad er Maduren allur mz Aund og Lykama/Skynsemd/og Skilningarvite/Fyrer þui/at allt þad huad mz mañenum trakterast er eigi annat/eñ þad Holldsins er/ So mattu nu þat vita huer holldligr ma kallast/einkū sa sm̄ er an Heilags anda nadar/ eñ dicktar/lærer margt/ og þræter vm andligar greiner. Sm̄ þu matt vel skilia aþ Holldsins werkū/Galat. v. Cap. Þar hñ kallar willudom og Fiandskap holldsins werk. Og Rom. i hinum viij. Cap. seiger hann/At þyrer Holldsins saker werde Lögmalid kreinkt/huad ei er einasta talat vm Munadlyþe/helldr vm allar Synder/enn eirna mest vm Vantruna/huor ad er hin allra Suiuirdeligasta aþ Andligum löstum.

Holld Ande

Holldligr madur

Joh. 3

Holldsins werk

Gal. 5.

Þar i mot/mattu þañ andligan kalla/sm̄ mz allra augsyneligustum verkum vmgeingr/suo sm̄ ad sialþur Grædaren Jesus þuo þætur sinna Lærisueina/og Petrum þa er hñ þor mz Skip ad Fiskum. Lyka so sm̄/ad Holld er eirn Madr innre og ytre/sm̄ liþer og alla holldsins þarþliga hlute werkar til stūdligra Naudsynia/ Enn Ande er sa hiñ innre madr og ytre/sm̄ liþer og werkar þat sm̄ til Andligra hluta og epterkomande liþs þienar. An slyks Skilnings ꝥssara orda/ muntu huerke þennan S. Pals Pistil nie nockra adra bok heilagrar Ritningar riettelig a vnderstanda. Fyrer þui vara þig vid öllum ꝥm sm̄ odruuis edr mz annarlig re þydingu vtleggia þesse ord/þott þad sie sialþer höþud Doctores og yþer Spekingar/so sm̄ Origines/ Ambrosius/Augustinus Hieronimus/og adrer þeirra iaþningiar.

Rö. 8

Andligr madur

Holld Ande

Nu skal vm sialfan Pistilin ræda

Med þui at einum Gudzspialligum Predikara byriar i fyrstu fyrer Lögmalsins opinberan og Syndariñar/ꝥ allt ad straþþa/og ad Synd giöra/sm̄ eigi werdr liþat epter sañre Andagipt og riettre Tru a Christū/so at madurin̄ tate sina eymd/og komist til rettrar vidurkeñingar/litelætande sig so og hialpar bidiande.

Embætti eins Gudspiall ligs Predikara

Lyka so giörer hier hiñ heilage Pall/⁊ byriar i hinū i. Cap. at straffa þær Storsynder ⁊ vãtru sm̄ augliosar woru/ og so sm̄ þa woru Heidiña maña Storglæper/ og eñ eru þra sm̄ an Gudz Nadar liþa/og seiger at Gudz Reide werde auglios aþ Himnū yþer alla meñ/þyrer Euãgelium/wegna þra Ogudligs liþernis og Rãglætis saker. Þui þott þeir wite og dagligaña widurkeñe/at þar sie eiñ Gud/Þa er þo Natturañ i sialþre sier an Nadariñar so vond/þat hun huorke þackar hm̄ nie wegsoma giörer. Helldur þorblindar hun sialþa sig/og þellur so endalaust i werra liþerne/ So leinge/at hun skamast ecke næst skwrgodadyrkã/at drygia hinar skamsãligustu Synder/mz allre hadung/og þar mz lætur hina adra ostraþþada sm̄ sömu skamer giöra.

I

I ij. Cap. þenur hñ slyka straffan vijdara vt/vppa ꝥsskonar meñ s fromer skina j maña auglite/edr heimugliga syndgast/So sm̄ þa woru Gydingar/og eñ nu eru aller Hræsnarar/ꝥr sm̄ an godþyse og astsemdar vel latast liþa/eñ eru þo i hiartãu gramer Gudz Lögmale/huerier þwser dæma vm añara maña sidu. So sm̄ hræsnis maña hattur er til/at ꝥr hallda sig sialþa skiæra wera/eñ eru þo þuller mz Agirnd/Hatr Dramb/og allan wondskap/Mat. xxiij. Þeir eru og þat sm̄ Gudz Myskunseme þorsma/og epter siñe hiartãs hardud saþna ꝥr og yþer sig hlada Gudz Reide. So lætur nu hiñ heilage Pall/ sm̄ eirn rettur Lögmals wtskyrare/onguañ mañ an Syndar wera/Helldr keñer hñ öllū Gudz Reide/ꝥm sm̄ wel wilia liþa aþ natturugiptiñe/edr aþ sialþs sins þrialsligum wilia/Og þa lætur hñ onguum mun betre wera/eñ opinbera Storglæpameñ Ja/hñ seiger þa hardsinnada/stockhalsada og oyþerbotarsama.

II

Edle og Art Hræsnarara

S. Pall lætur onguã synd lausan blyþa

Enn i hinum iij. varpar hñ ꝥm badū tueimr i eina kos/⁊ seiger þañ eina eigi betra eñ añan/aller samt sie ꝥr Synduger þyrer Gude. At einasta þui wndantekñu/ꝥ Gydingar höþdu Gudz Ord/þott marger haþe þar eigi atruat/ Eñ þo er eigi mz þui Gudz Tru og Sannleikr nidre byrgdur. Og þærer stuttliga iñ ꝥ maltæke wr hinū þimtugasta og i Psalme/ At Gud sie rettþerdugr i sinum Ordū. Eñ epter ꝥ kemur hñ aptr til ins sama/og sañar mz heilagre ritning/at ꝥr sie aller syndbrotzmeñ/og ꝥ at þyrer Lögmalsins werk werde eingen rettlatur/Helldr ꝥ Lögmalit sie til ꝥsswtgeþit/at þar lære meñ at widurkeña sinar Synder

III

Judr ⁊ Heidingiar aller syndarar

Epter ꝥ tekr hñ til ad keña riettã veg/huernen wier skulū þromer og saluholpner verda/ og seiger/At ꝥr sie aller synduger meñ og an Gudz wegsömũar/og hlote aller an eigenligrar þorþieñũar rettlater at verda þyrer þa Tru sm̄ er a Christū Jesū/sa er þyrer oss heþr ꝥ werdskulldat/medr siñe blezadre Blodzwthellingu/og er orden oss eiñ Nadarstoll aþ Gude Födr/huer oss allar worar wmlidnar synder þyrerlætur. Vppa ꝥ hñ auglyne/at oss hialpe alleinasta hñs Rettlæte/huert hñ geþur i Truñe/sm̄ i þan tima þyrer Gudzspiöllen opinberadist/og ꝥ adr til þorna wær witnad/þyrer Lögmalet og Spamenniña. Lika so widriettist nu Lögmalit þyrer Truna/þott ad Laugmalsins werk mz sinne hrosan werde wnder lok lögd.

Þui Lögmal it er geþet

Huernen madur werdur þyrer Gude Rettlatur

I hinū fiorda/Sem hñ hefur nu fyrer hina fyrstu þria Cap. opinberat huad Synden er/og kent sañan Truarinnar weg til Riettlætis/Pa heþur hñ sidan wpp at mæta nockrum giegnyrdum/og Spurningū. Og tekur i þyrstu ꝥ þyrer sig(sm̄ tyet er ꝥm aullum sm̄ aþ Trunne heyra) þat hun Riettlæte an werck

IIII

Abraham er Riettlatur orden alleinasta fyrer Truna

anna Riettlatur/og þeir ed so seigia/Skulu wær þa eingen goduerk giora? Þui setur hn̄ hier sialfr Abra-
ham fyrer sig/og seiger/Huertu hefr Abrahā mz sÿnum werkum af stad komit/eda koma þau oll til einskis?
Voru hn̄s verk onguu nyt? Og lyktar þat so/at Abraham sie an allra werka/alleinasta fyrer rietta Tru/
Rettlatur orden/ Suo algiorliga/at hn̄ ward ødr enn hn̄ liet wmskerast/alleinasta sinnar Truar wegna/i hei-
lagre Ritning/Riettlatur prÿsadur/Gen. xv. Hafe nu þetta werk wmskurdarins/ongu orkat til hn̄s Rett-
lætis/þad er Gud baud honum þo/ og eitt gott werk war Hlydninnar/ Senneliga mun þa eckert annad
gott werk til Riettlætisens nockut stoda/ helldr so sm̄ at Vmskurdarskirn Abarahams war eitt syneligt Takn/

Vmskurn Abrahams

huar med hann audsynde sÿtt Riettlæte i Trunne/ Lyka suo eru oll aunnr goduerk ecke wtan synelig Teikn/
huer wt af riettre Tru koma/og auglysa/sem aunnr god Friofgan/þad Maduren sie þegar hid īnra riettla-
tur fyrer Gude.

Psal. 32
Rom. 3

Þar med stadfester nu hinn heilage Pall/sem med einu auflugu epterdæme wr heilagre Skrift/sÿna adr
sagda kienning i hinum þridia Capitula/ vm Truna. Og leider Dauid til Vitnis i hinum xxxij. psal.

Madurin̄ verdr Riettlatur fyrer Truna an werkaña/enn er þo ecki an verka þa hn̄ er Rettlatur orden

Þar hn̄ seiger/at Maduren werde an verkanna Riettlatur. Epter þat teyger hann vt þat Exemplum
i giegn øllum audrum Logmalsins werkum/ og a lyktar þat/ At Gydingar fa eigi werit Abrahams arf-
uar/einasta fyrer þat þeir eru hn̄s Afspreinge/enn myklu midr þo af alfu Laugmalsins verka/Helldr hlio-
ta þeir at erfua Abrahams Tru/wilie þeir annars rietter Erfuingiar wera. Med þui at Abraham er adr
fyrer Truarinnar skulld/Riettlatur worden/enn Laugen woru sett/bæde Moyses og wmskurdarins/og ein
Fader kalladur allra Riettruadra. Þar til aflar Logmalit myklu framar reide/enn Nadar/mz þui at ein-
gen giorer þss werk af sañre godfyse og riettre Astsemd/ fyrer þui kiemr myklu meiri onad af en̄ Nad Laga-
ña werkū. Þar fyrer hlytr einasta Truan þa Nad at audlast sm̄ Abraham war fyrerheitin. Þuiad slyk epte-
erdæme eru worra wegna skrifut/þat wier skylldum og trua.

V

Auoxtur og verk Truariñar

I hinū fimta kemr hn̄ til Auaxtarins og Truarinnar verka/ sm̄ at eru/Fridur/ Fognudr
og Astsemd/til Gudz og huers māns/ þar mz aurugleike/ Diarfleike og stødugleike/ Hughreysti og won i øll-
um Hørmungum og motkaste. Þuiat aller slyker hluter epterfylgia eiñre riettri Tru/og fyrer þeirrar ovm-
rædāligrar og yfergnæfanligrar Giæsku saker/sm̄ Gud Fader hefr oss audsynt i sÿnum Syne Christo Jesu/þ
hn̄ liet hn̄ dauda lÿda fyrer vora skulld/fyrr enn vier kynnum hn̄ þar vm at bidia/og þo þa þegar vier wo-
rum hn̄s Fiandmenn. Af þessu meigu vier skilia/þat Truan riettlæter/an allra verka/Enn þo dregst þad
eigi þar af/at vier skulum fyrer þann skulld eingen goduerk giora/helldr ad þau hinu Riettskapligu verk
munu eigi leingi i hlie liggia/ A huertu hiner verkheilögu hafa eckert skyn/huerier sier dikta helldr vpp sial-
fer eigenlig verk/þar huorke er Fridr inne nie Fögnudr/Ast eda Auruggleike/Von edr Diarfleike/og ey noc-
kut annat rietts Christeligs verks/ nie Truariñar Art og Edli.

Þar eptera vikur hann fra þessare Rædu/ og telur fram huadan at kemr/ bæde Synden og Riett-
lætid/Lyfet og Dauden. Og setur þa tuo alsæmeliga huern i giegn ødrum Adam og Christum. Viliande

So sm̄ Adam arfleidde oss til Syndar so arfleidde Christus oss til Rettlætis

so seigia/ Fyrer þa skulld atte Christr ad koma/ ein̄ annar Adam/sa er oss hlaut at arfleida til sÿns Riett-
lætis/fyrer eina nyia andliga Fæding i Trunne/Mz sama hætte sm̄ forne Adam leidde yfer oss arftekiū Syn-
darinnar/fyrer hina gömlu kiotligu fæding.

Enn mz þessu verdr þat kunngiort og stadfest/at eingen sier sialfr vr Syndinne til Riettlætis mz verku-
num hialpar/og þo myklu sÿdr/ helldr enn hn̄ fær vid þui spornat/þat hn̄ verde eigi lÿkamliga fæddr. Hier
mz bewÿsast þat/ at Gudligt Lögmal/ (huad þo skapligast være at þat hialpade/ ef nockut skyllde hialpa
til Riettlætis)er eigi alleinasta an styrks og hialpar komit/helldr hefr þat Syndena foraukit/fyrer þ ad hin
vonda Nattura verdr þui þess gramare/og vill sina lysting þess giarnar drygia sm̄ Laugmalit bannar henne
meir. Og mz slyku mote giorer nu Lögmalit Christum oss enn myklu nytsamligra/ æskiande af honum mei-

Løgmalit eykur Syndena

re Nadar/vorre Natturu til hialpar.

VI

Strÿd Andans og holldsinns

I hinum siøtta ahrærer hn̄ sierdeilis þ Truarinnar verk/sm̄ er baratta Andans vid Holl-
dit/med fullkomligre deydingu yferblifinna Synda/og vondra girnda/sm̄ epter Riettlætingena epteruerda i
worum Limum. Og kienner oss þat/At vier sieum eigi/suo frelsader fyrer Truna fra Syndunum/þat vier
skulum idiulauser/later og Sællyfer vera/so sm̄ at þar være nu eingen Synd meir fyrer hondum. At sonnu
er en̄ Synd epter blifen i vorum lidum/þo hun verde ei til Fordæmingar reiknut/fyrer þrar Truar saker/sm̄

Truen berst tapnliga i mote Syndiñe

vid hana stryder. Fyrer þui hofu vier ærit nog at starfa/vid sialfa oss vm vora lifdaga / þad vier temium
vorn likama til/sinar girnder ad deyda/og sÿna Limu at þuinga/so at hn̄ verde Andanum hlyden/enn eige
sinum girndum. Vppa þ vier sieum lyker Christz dauda/og wpprisu/og fullkomnum vora skirn/huer at mer-
ker Syndanna deyding/og eitt nytt Nadarinnar lyferne/þangat til vier werdum mz ollu af Syndunum skir-
ir/ og likamliga wpprisū mz Christo Jesu/og at eilÿfu lifum

Ad vera an Lögmalsins
Ad vera vnder Lögmalenu

En þetta gietū wier giört(seiger hn̄)a medan vier Nadiñe wnderuorpner erū/enn ei Lögmalinu. Hua-
hn̄ sialfur vtleggr/þat an Lögmals at wera/sie eigi wnder þa grein talat/þat wier skulū eckert Lögmal hafa
og meigi þat gioraft huad huern ein̄ lyster/ Helldr heiter þad wnder lögum at wera/nær wier wmgongum(an
Nadar) Laganna werk. Sie/ so Drottnar þa senneliga Synden fyrer Lögmalit/ Fyrer þui eingen̄ er Lög-
malinu hollur af Natturu)huad at er ein stor Synd) En̄ Naden giörer oss Lögmalinu astfolgna/sie/þa er
þar eingen Synd meir fyrer höndum/og Lögmalit er þa eigi meir i mote oss/helldr er þad mz oss.

Frelsan i fra Syndinne og Lögmalenu

En̄ þetta sama er riettligt frelsi af Syndū og Lögmalinu/wt af huertu hn̄ skrifar allt til enda/þess ins
sama Cap. At þat sie eitt frelsi/ alleinasta mz Lyst og godu lyferne nockut gott at giöra/ an Lögmalsins
þuinganar. Af þui er þtta frelsi/ eitt andligt frelsi/ þat sm̄ huerke i burt skufar nie onyter Lögmalit/Hell-
dr lætur þad fram/ huad er af Lögmalinu krafit werdr/ einkū godfyse og astseme/Huar mz Lögmalid still-
ist/og hefur ongua þia nie kröfu meir.

Lyka sem nær þu einum skylldugur wærer/og hefder ongua borgan/wid hann hlytur þu med tuennu
mote kuittur ad werda / Einu med þui/ at hann willde eckert af þier hafa/og rife sitt Registur i sund-
ur/ Enn med ödru mote suo / At einhuer godur mann borgade fyrer þig/og giæfe þier suo miket/at þu
giörder hañs Registro þar fullnægiumed. Med þessum hætte hefur Christus giort oss frialsa fra Lög-
malenu. Af þui er þetta eckert sialfrædis nie likamligt frelse sem eckert gott skule giora/helldur þat/er allt

og marghattad gott giörer. Og er af Lögmalsins kröfu og Sakargiftum kuitt og akiærulaust.

I hinum siøunda. stadfester hñ slijkt mz eirnre epterlijkingu Hiuskapar lijfernis. Lijka s ad þa maduren deyr/er su Kuinna laus/og so er þa huort laust og wid añat skilit. Þo eigi so/at Kuinnan meigi eigi nie skule añan mañ eiga/Helldur hitt/þat hun sie þa allra fyrsta riettiliga frij einum ödrũ at gipt tast/Huad hun matte eigi adr/fyrr eñ hun ward hins annars laus. Lijka so er wor Samuitska forbunden Lögmalenu/vnder þeim syndsamliga gamla mañe/ Nær hñ deydist/ fyrer heilagan Anda/ þa er samuitskan frij/og huort wid annat laust. Eigi so/þat Samuitskan skule eckert gott adhafast/Helldur nu hid allra fyrsta skule hun rietteliga fydast Christum sinn añan eignarmañ/og bera so lifande frioffgan.

Epter þat teyger hñ wijdar vt Syndarinnar Art og Lögmalsins/huernen riettligast Synden fer at yppa sier/og mattug at werda fyrer Lögmalit. Einkum af þui/at hiñ gamle madur werdur Lögmalenu þess grimare/a medan hñ gietur eige borgat þat er Lögmalit krefur. Þuiat hñs Nattura er Synd/og gietur eigi af sialfre sier annat/af þui er Lögmalit hñs Daude og allt Þijslaruætte. Eige suo at skilia/þad Lögmaled sie wondt/helldur at su hin wonda Nattura kuñe eigi at lyda hid goda/so at þat krefie nockurs godz af hñe. Lijka sm̃ eirn Sottlera madur/þær eigi lidit/þad hlaup edur stedian sie at honum heimt/og adrer Heilbrigdra manna Fimleikar.

Fyrer þui geingur hinn heilage Pall hier fyrer enda wm þat/huar at Lögmalit verdr riettiligana kent/og allra best vnderstadit/þar giöre þat eigi añat/eñ miñer oss a worar Synder/og deyder oss fyrer þær hinu somu/giörande oss seka eilijfrar reide. Suo sm̃ wier faum finliga lært og kañat i vorre Samuitsku/þa hun werdr rietteligana af Lögmalenu snorten. Suo at þa hliotum wier at hafa eitthuad annad og meira til eñ Lögmalit eitt/at giöra mannen med froman og hialpligan. Enn hiner sm̃ Lögmalit þeckia eigi riettiliga/eru blinder/ana fram mz sinu siergiæde/ og meina þui medr werkunum fullnægiu at giöra/þuiad þeir hafa eigi witsmunena/huersu myklis at Lögmalet wtkrefur/Einkanliga/eins frialsligs/wiliugs/ag godfwst Hiarta. Fyrer þui lijta þr eigi Moysen riett wnder augun/ ad Dwkuren er þar en fyrer heingdur/og wm hañs Asionu wafdur.

Nœsnarar fiña ecki Lögmalsins Kraft

Epter þad wtuijsar hñ/huernen Andin og Holldit striijda i mañenum huort mot ödru. Og setur sialfan sig til eins epterdæmis/so wier lærum þat verk(Syndena at deyda i sialfum oss)rietteligana at kieña. Eñ hañ kallar þo bæde Andan og so Holldit eitt Laugmal/þuiat/ so sem Gudligs Lögmals hattur er til/ ad þia og krefia. Lijka suo þiar og krefur/og æsist holldit i giegn Andanũ/wiltande sina Lysting hafa. Þar þuert i mot þiar og krefur Anden i giegn Holldino/ og will sina lysting hafa Þesse Agreiningur warer i oss suo leinge sem wær lifum til/J einum meir/enn ödrum midur/epter þui huort Anden edr Holldit auflugra werdur. Enn maduren allur er þo sialfur þ huortueggia/bæde Holld og Ande/huer vid sialfan sig Strdyer/þar til hann werdur med aullu Andligur.

Baratta Andans og Holldsins i þm helögu

Art og Edle Holldsins og Andans

I hinum Atta. hughreyster hañ slika stridendur/ ad þa fordæme eigi þuiligt Holld. Og wtuijsar framar meir/huer Holldsins og Andans art sie/og þat Anden kome fyrer Christum/sa er oss hefur giefit sinn heilaga Anda/huer oss andliga giörer og Holldit kiefur. Giörande oss all örugga / suo ad wier erum þo lijka wel Gudz Börn/huersu hart sm̃ Synden geisar i oss/so leinge sm̃ wier fylgium Andanum epter og Syndiñe i mot staundum/hana at deyda. Enn mz þui at eingen hlutur er so godur til Holldit ad deyda edur kiefia/sm̃ Krossburdur og Pijna/þa hugstyrker hñ oss i Motgangenũ/fyrer hiastod Andans/og kiærleika allra Skiepna/Einkum af þui at wor Ande ber opt þungan mod/og þad allar Skiepnur lägar til mz oss/þad wier mættum Holldsins og Syndarinnar kuitter werda. So siañ wier nu þat at þesser þrir Capitular/ vi. vij. viij. Hlioda einkum wppa Truarinnar werk/huad er kallast/ hinn forna Adam ad deyda/og Holldit ad þia.

VIII Holldit og Synden kefiast mz Krossenum

I hinnum ix. x. xj. Cap. Kienner hñ vt af eilijfre Gudz Vtualningu og fyrerhugsan/ Huadan þad wppsprettande hier fliotande kiemur / huer riett skal trua edur eigi trua/og huer fra Syndinne kañ leysast og eigi leysast. So þad sie mz öllu oss wr greipum numit/ og Gude einum i hendur feingit/þad wier hialpliger werdum/Er oss og þat hid allra mesta naudsyn. Þuiat vier erum breysker og ostöduger/so at ef þ være vnder oss komit/yrde senneliga eingen mañ holpen/Þui Diöfullenn munde þa at söñu alla yferbuga. Enn fyrst Gud er nu stoduglyndr/og at honum ma eigi sin fyrer hugsan bregdast/og eigi fær nockur hm̃ þat varit/af þui höfũ wær eñ örugga won i mot Syndinne.

IX. X. XI. Lærdomur vt af eilijfre Gudz Forsio

Eñ þeim Dräbsömu Aundũ og Diupuitringũ er hier eitt Takmarck sett/þeir ed sinne wnderstödu wilia sm̃ fyrst hingat ad wijkia/og hefia fyrst af wpphafe at ransaka wnderdiup Gudz fyrerhyggiu/ Huort þeir eru wtualder af Gude/angrande sig med þessu til einskis. Huar mz þr steypa sier sialfum i Auruilnan / edur sig mz öllu yfergiefa.

Enn þu fylg þessum Pistle/epter sinne skickan/og stunda Jesum Christ og hñs Euangeliũ/so at þu mætter fa widurkienning þiña Synda og hñs Nadar. Og kunner suo þadan i fra wid Syndernar ad striida/ epter þui sm̃ hier hefur kient/ hid fyrsta/ij. iij. iiij. v. vi. vij. viij. Cap. Enn epter þad þu ert komen i hid atta/wnder Krossburd og Kuellingar/ Þa mun þad læra þig huad Riettlig Gudz Forsio er i hinum ix x. xi. Cap. og huersu huggunarsamlig hun sie. Þuiad an Pynckingar Kross og daudans hættu/kuñu vær eigi þa Gudliga forsio at handtiera/æn tions og heimugligrar/reide giegn Gude. Af þui hlytur hiñ forne Adam med giörvöllu daudur at wera/adur enn þu lijdur þennan hlut/ og dreckur hid sterka Vijn. Fyrer þui giæt þess wandliga/ad þu dreckir ecki Vijn/medan þu ert eirn Briost mylkingur/Þuiat huer Lærdomur hefur sinn skamt/Tijma og Alldur.

Fornfæring Kristiña manna og at þar sie allt er Keñemenn

I hinum Tolfta Lærer hñ riettan Gudz þionustu/ꝛ giorer alla christna meñ ad Prestum/ at þeir skule offra huorke Peningũ nie Kuikfie/helldr fra eigenligum lijkömũ mz deydingu lijkamligra girnda. Epter þad skrifat hañ wm ytra dagfar Kristinna manna i andligre stiornan/huersu þr eiga at predika/stiorna/þiona/weita/og lijda/ elska/ lifa og giöra/ widr Vine og Ouine/ og huern mann annan. Þet Valld er miseitta eru þau werken/sm̃ sierhuer Christen giörer/ Þuiat(so sm̃ sagt er)Truã er alldrei idiulaus

XII Huar fyrer Veralldligt Valld er miseitt

I hinum

XIII

J Þrettanda Capitula. kenner hn̄/þad vier skulum i heidre hafa Veraldar Valldzmen/z þeim hlyduger wera/ Huerier fyrer þat eru innsetter/ þott ei betre þeir oss fyrer Gude/Þa giöra þeir þo so myket/ ad goder menn hafa stundligan Frid/Vernd/og Forsuar/og wonder menn meiga eigi an hrædslu nie med Fride/frelse edur huylld/nockut wont af sier giöra/ Fyrer þui ber godum mönnum þa at virda/þott þeir þurfe eigi þeirra wid. Enn wid nidurlagit lykur hn̄ þetta allt i Kiærleikanum/og endar þad medur Christz epterdæme/þat wier skulum honum epterfylgia/og breyta lyka so sm̄ hn̄ hefz widz oss breytt.

XIIII

Huernen breyta skal wid þær weyku samuitskur

J hinum Fiorkanda. kenner hn̄/þad vier skulum miukligana fara ad vid breyskar samuitskur i Trunne/og fyrer þm vægia/so at Christinna mañа frelse brukist ei til skada/helldz Breyskttruudum til betrunar. Þuiat huar þad gioriſt eigi/þa fylger þar sundurþycke og fyrerlitning Gudzspiallaña epter/huar þo aull Naudsyn aliggz/ þad betra sie ad wykia weyktruudum vm litin mun/þar til hn̄ styrkuare werdz/Helldz enn þat/ad Lærdomur Gudzspiallanna skyllde mz öllu i grun̄ ganga. Og þuilykt werk/ er sierdeilis eitt kiærleiks werk/þat a þessum timum er wel nytsamligt/huar mz Kiötæte og ödru Christilegu frelsi ofbelldtsliga og herfeliga/an allra Naudsynia/hin breyska samuitska werdz skielfd og wmturnut/ædz enn hun widur kienner Sañleikan.

XV

Huernen vier eigum ad lyda þa breysku

J hinum fimtanda. setz hn̄ Christum til epterdæmis/ꝥ vier skulum vid adra breyska men̄ hoglynder wera/so sm̄ wid þa er hrasat hafa i opinberar Storsynder/ edz otierliga breytne/hueria wier megū eigi stragx forleggia/helldz þa vmlyda þar til þr betra sig. Þuiad so hefz Christus wid oss giort/og eñ dagligana giorer/þad hn̄ wmlidz nærsta margar odygder/ og wonda breytne/iafnframt ollum ödrum ofullkominleika a oss/og endalausa hialp veiter.

Epter þat til eirnrar alyktingar/bidur hn̄ fyrer þm/lofar þa/og Gude a hende felur/og audsyner þm sitt embætte og predikan. Og bidur þa nærsta fagurliga wm hialp og studning wid fatæka til Jerusalem. Og allt þat huad hn̄ vmtalar og þat hn̄ fer med/er skiær Kiærleike.

XVI

Viduørū vid Mañа Lærdome Canones Decretales

Hinn sidaste. er eirn Heilsunar Cap. Enn þar vnder blandar hn̄ eirnre næsta agiætre vidvaran fyrer manna Lærdomum/þeir ed iafnframt innfalla Gudzspiallіgre kieñingu/og hindraner vpptendra. Mestu sm̄ hn̄ hefde ad sönnu þat fyrer sied/at af Rom og fyrer hina Romuersku skylldu koma þeir tælāliger og hindrāarsomu Canones og decretales/og su Suæla og Madkamaur mannligra seitninga og Bodorda/huerier wm þssa tima dreckia allre werölld. Hafa og þeñan pistil og alla heilaga Ritning/ Lyka og eirnen Andan/ sm̄ truna applanar / so ad eckert meira er yferblifet/ enn sa þeirra Afgud er Mage heiter/ huers þienara hn̄ heilage Pall seiger þa hier wera/Gud frelse oss fra þeim/Amen.

Huad einum Christnū manni er þorf at wita/ Þat er i þssū pistle innebūdit og falit

Suo finnum vier j þssum Pistle hid allra rykligasta/huad einum Christnum mañe ber ad wita/einkum huad Lögmal sie/Euangelium/Synd/Straffan/Nad/Tru/Riettlæte/Christz/Gud/Goduerk/Kiærleike/Von/og Kross. Og huersu wier skulum hegda wid huern mañn/sie hn̄ Fromz eda brotligur/styrkur eda breyskz/Vin edz Ovin og huernen wier skulum breyta i mot sialfum oss. Þar til grunduallar hann allt þetta all sæmiliga mz skriptinne/og mz sialfs syns og Spamañanna epterdæmum wtuysar/so at hier er einskis meir æskiande. Fyrer þui skyn þat so/sm̄ hafe hn̄ heilage Pall wiliat i þessū pistle/einu sinne i stuttu male iñe lyckia/ allan Christiligan og Gudzspiallıgā Lærdom/og til reida so eirn iñgang i allt hid gamla Testamtum. Þuiat an efa/huer þennan pistil hefur wel i hiarta fest/sa hefur hins gamla Testamtis lios og krapt hia sier. Fyrer þui giöre huer Christen mañ hn̄ sier alkuñan/ og læte iafnā tydkadā wera/Huar Gud wnne oss sina Nad til/AMEN.

Til Romueria

I.

A

Vnder skrift

ÞAll þion Jesu Christi/kalladr til Postula/vtlesin til at predika Gudz Euangelion/ hueriu hn̄ hafde adr fyr̄ heitit fyr̄ sina Spamen̄/i heilagre Ritningu/ af sinū Syne/huer ad fæddur er af Dauidz Sæde epter holldguniñe/enn volldugliga auglystur Sonur Gudz epter Andanū/ Sa er helgar fyrer vpprisuna Daudra/ sem/ er/ Jesus Christus vor DROTTIN / Fyrer huern vier høfum medtekit Naad og Postuligt Embætte a medal allra Heidinna þioda/ Truarinnar hlydne vpp at rietta / vnder hans nafne/af huerra tolu þier erut/sm̄ kallader erut j Christo Jesu.

Christus Gudz og Dauids son

Øllum þm̄ Gudz elskuligum ⁊ kølludum Heilogum sm̄ eru j Rom.

Yfer skrift

Naad ⁊ Fridr/af Gude vorum Fødr/ og DROTTNE Jesu Christo þa sie med ydur.

Heilsan

Fyrst giøre eg at sonnu þacker minū Gude/fyrer Jesum Christum/allra ydr̄ vegna/Vm þ/ at ydar Tru berst vt vm

Þackargiørd

B allan Heim. Þuiat Gud er minn Vottur(huerium eg þiona j minum Anda vti Gudzspiøllū hn̄s Sonar) þ at i sifelle minnunst eg ydar/ ⁊ jafnan i minum Bænū bid eg þess/ þ eg mætta eirnhuern tima/at Gudz vilia/hafa þ Luckusprang/at koma til ydar/ Þui mig langar at sia ydur/So at eg bytta ydr nockre andligre giøf/ydur til styrktar (Þat er)at eg mætta taka lijka Huggan ydar a mille/fyrer ydra Tru og mina/sm̄ vier høfum vor a millum.

Enn eg vil eigi dylia fyrer ydur Brædr/þ eg einsetta mier opt at koma til ydar(þo mier hafe bægt verit til þssa) so at eg hefda fært nockurn Auoxt ydar a mille/lika sm̄ a medal an̄ara þioda. Þui eg em skulldunautr/bæde Girskra og ogirskra/Spakra og Ospakra/Af þui so myked sm̄ eg forma/em eg reidubwen til/ydur sm̄ erut j Rom/at predika Euangelium.

Þuiat eg skam̄ast min eigi Christs Euangelij/Þui þat er kraptur Gudz/ s̄ hialpliga giorer alla þa sm̄ þar a trua/fyrst Gydinga/og Gricke. Af þui at þar opinberast jn̄e þ Riettlæte s̄ fyrer Gude duger/ hu̅t ad kiemur vt af Truñe j Truna/So s̄ skrifat er/Sa Riettlaate mun af sin̄i Tru lifa.

C Þuiad Gudz Reide af Himnum opinberast yfer allt Ranglæte/⁊ oriettuijse man̄a/þeir ed San̄leiken afrækia i Ranglætenu. Fyrer þui þad men̄ vita/ad Gud er/þad er þm̄ opinbert/ Þuiad Gud hefur þm̄ þat opinberat/ med þui/ at Gudz osyneliger hluter siast/ þat er hn̄s eilijft Almætte ⁊ Guddomr/þui þ ma merkiast af þm̄ verkū s̄ hn̄ giorer a Heimenū/ hu̅n hn̄ hefr skapat/so at þr hafa ongua afsakā/Med þui þr vissu þ/ad Gud er/⁊ hafa hn̄ þo ei dyrkad so s̄ Gud/ nie honū þacker giort/Helldr eru þr j sinum hugreñingum at Hiegoma vorner/ og þra fauist hiarta er formyrkuat/Þui þa þeir hielldu sig visa vera/eru þr at Þussum vordner/og hafa vmsnued Dyrd oforgeingeligs Gudz i Likneskiur forgeingeligra man̄a/Fugla og Ferfættra Dyra/og Skridkuikinda.

Idranar predikā

Openberan Gudz

Af þui hefur Gud yfergiefed þa i þra hiartans girndum og ohreinnmensku / ad þr skømmudu so sina Lijkame/a sialfum sier/Hverier Gudz sannleika hafa vmsnuit i Lygar/⁊ hafa meir

Heidingiar

dyrkat og þionad skiepnuñe eñ Skaparanumum/ huer lofadur sie vm allder Amen. Fyrer huad er Gud yfer gaf þa j skamsamligum girndum/ Þuiat Konur þra hafa snuit natturligre atferd j onatturliga. Slijkt hid saa hafa meñerner yfergiefet edleliga atferd til konuñar/ ꝛ logudu j sinum girndum/ huer til annars/ og hefur so madr mz manne skom̄ framit/ og medtekit so verdkaup sins Villudoms (epter þui sm̄ verdugt var) a sialfum sier. D

Og lijka s þeir hafa þſſ ei giætt/ þ þr skylldu af Gude kyñing hafa/ So hefur Gud yfergefet þa j fraleitt sinne/ ad giora þad / huad eigi var hæfiligt/ fuller vpp alls Ranglætis/ Frillulifnadar/ Flatskapar/ Agirndar/ Fiandskapar/ fuller Naturs/ Manndrapa/ Prætu/ Suika/ Oheilinda/ Kuis samer/ Bakmalger/ Gudz forsmanarar/ Hædgiarner/ Drambsamer Stalfhælner/ Pretuijser/ Forelldrunum Ohlyduger/ Skilningslauser/ Ohalldinorder / Astlauser/ Hardsuirader/ Omyskunsamer/ Huerier Gudz Rettlæte þa vita (Ad þeir sieu dauda verduger sm̄ þuilijkt giora) nu giora þr þat ei at eins/ helldur eru þr eirnin þm samsiñande sem þat giora.

II.

Fyrer þui kantu eigi/ o madr/ þig at afsaka/ huer hellst þu ert sm̄ dæmer. Þui huar þu dæmer vm annan/ þar fordæmer þu sialfan þig/ af þui þu giorer þ sama/ huad þu dæmer. Þui vier vitū þ Gudz domur er riettur yfer þm s þuilijkt giora. Eñ þeinker þu/ o madr/ s dæmer þa/ er þuilijkt giora/ ꝛ þu giorer hid sama/ at þu muner vm flyia Gudz Dom? Eda forsmar þu Rijkdom hn̄s godgirndar/ Þolinmæde/ og Langlūdar gied? Veistu eigj þat/ at Gudz Godgirne leider þig til Yferbotar? Enn þu epter þinne hardud/ og oyferbotarsomu hiarta/ safnar þier sialfum Reide/ vppa Reidiñar dag ꝛ vppbirtingar Gudz Riettlætis doms/ sa er giallda mun einum og sierhuerium/ eptet hans verkum/ þeim at sonnu Heidur og Vegsemd/ og ofalluallta veru/ sm̄ mz Þolinmæde godra Verka epterleita eilijfu lijfe/ Eñ hinum sm̄ prætugiarner eru/ ꝛ huerier eigi hlyda sañleikanum / enn hlyda helldr Ranglætinu/ Sneypu/ ꝛ Reide/ Hrellingar og Harmkuæle yfer allar Saler þra mañá sm̄ jllsku drygia/ fyrst Gydingum ꝛ so Grickium/ Eñ Heidr/ Vegsemd ꝛ Fridr ollū þm sm̄ gott giora/ fyrst Gydingum ꝛ so Grickium. A B

Þuiat eckert Mañgreinaralit er fyrer Gude/ þui þr s an Logmals hafa syndgast/ þr mūu ꝛ an Logmals fyrerfarast. Og þr s vndr Logmalenu hafa syndgat/ mūu fyrer Logmalit dæmder ûda. Af þui at aheyrendr Logmalsins eru ei Riettlaater fyrer Gude/ helldr eru þr Riettlater s Logmalit giora/ Þui ef þr Heidnu s eigi hafa Logmalit/ eñ giora þo af natturu huad Logmalit jnehelldr/ þr sonnu/ mz þui þr hafa ei Logmalit/ eru þr sier sialfer Logmal/ mz hūu þr vtuisa/ þ Logmalsins uk sie skrifut j þra hiortū/ s þra Samuitska sialf ber þm vm vitne/ ꝛ þr þankar s sin a mille aklaga sig edr afsaka/ a þm deigi/ nær Gud dæmer leynda hlute mañaña/ epter minu Gudzspialle/ fyrer Jesum Christū. C

Gydinganna Synder

Enn sia: Þu kallast Gydingr/ og forlætur þig vppa Logmalit/ og hrosar þier af Gude/ og veist hn̄s vilia/ ꝛ mz þui þu ert lærdur j Logmalenu/ reyner þu huad at best sie at giora/ ꝛ formetur þig sialfan ad vera Blindra Leidtogara/ ꝛ Lios þra sm̄ j Myrkrum eru / Fauijsra Tyftunarmañ/ ꝛ Lærefodr einfalldra/ hafande bæde Vitskunnar form ꝛ Sañleikans/ j Logmalinu. Nu lærer þu añan/ eñ sialfan þig lærer þu eigi/ Þu predikar at eigi skule stolit verda/ og þu stelur. Þu seiger at eigi skule Hordomr drygiast/ ꝛ þu dryger Hor. Þu suiuirder Skurgoden/ a ræner þo Gud sinu. Þu hrosar þier af Logmalenu/ ꝛ vanuirder Gud fyrer yfergongu Logmalsins. Þuiat fyrer ydar skulld verdr Gudz nafn lastat medal Heidiña þioda/ so sm̄ at skrifat er. D

Umskurduren duger at sonnu/ ef þu vardueiter Logmalit/ Eñ ef þu ert Yferkrodslumadr Logmalsins/ þa er þin Vmskurn orden at Yferhwd. Þuiat ef Yferhwden vardueiter Riettlætingar Logmalsins/ Reiknast eigi þa hn̄s Yferhwd fyrer Vmskurn? Og so mun þad/ þa sm̄ af Natturu er b Yferhwd ꝛ Logmalit fullkomnar/ dæma þig/ s ert vndr Bokstafnum ꝛ Vmskurniñe/ yfertodslu mañ Logmalsins. Þuiat sa s auglioslliga er Gydingr/ er ei Gydingr/ Og ei su auglios Holldsins Vmskurn/ er Vmskurn/ Helldr er sa Gydingr s heimugligr Gydingr er/ ꝛ Vmskurn hiartans er Vmskurn su er skier c j Andanum/ eñ eigi j Bokstafnū/ Huerrar Lofstyr eigi er af mońum helldr af Gude.

a (Ræner) Gudz er Pyrdin hn̄e suipta hann aller þeir sem aþ sialþs verckum þickiast heilager verda.

b (Yþer hudin) Hiñ heilagi Pall kallar Heidna meñ þui yþer hud ad þeir eru eige vmskorner

c (J Andanum) andi kallast allt huad Gud verckar i Mañenum yþer natturūa/ Eñ bokstaþur kallast allar giorder man An ha giptar

III.

Huad

A Vad hefur þa Gydingr til þss at hn sie fremre? Eda hu nytsemd er at Vmskurninne? Nærsta mykel a allan hatt. Seneliga fyrst/ þat/ At þm er til truat huat Gud hefur talat/ Þott at nockr vt af þm hafi þui eigi truat/ Nuad vm þ? Skyllde fyrer þra Vantruar saker Gudz Tru vnder lok lyda? Fiarre sie þui/ Helldur blijfur þ so/ Ad Gud sie sannsøgull/ en aller menn Lygarar/ so sm skrifat er/ At þu Riettlatur sierl j þinu Rædum/ z yferuinner nær þu dæmist.

Psal. 116
Psal. 51

Enn er þ so/ at vort Ranglæte prijse Gudz Riettlæte/ Nuad skulu vier seigia? Er Gud þa Ranglatur/ þott hn reidist þar fyrer? (Nu tala eg epter plagsidum manna) Fiarlægt sie þui Huernen skyllde Gud elligar Heimen dæma? Þui ef Gudz Sannleikur verdr fyrer mina Lygn vegligre til hns Dyrdar/ Nuar fyrer skyllde eg þa epter þ sem annar Syndbrots madr dæmdr verda? Og ei myklu framar so breyta (sm jlla verdr til vor talat/ z so s sumer seigia/ þ vier seium) giorum jllt/ so at gott epter kome? Huerra fyrerdæming er riettlig.

B Nuad beru vier þa af þm? Allz ecke. Þuiat vier hofum adur vtuisat bæde Gydinga og Gricke alla vnder Synd vera/ epter þui sm skrifat er/ At eigi sie sa nockr sm Riettuijs er/ z ecke eirn/ z eige sa s Skynugr sie/ og eingen sa er ad Gude leite. Aller eru þr frahneigder ordner/ og lijka aller onyter giørder/ z einge er sa s gott giører/ z eigi eirn. Þeirra Barke er open Grøf/ og mz sinum Tungum handtiera þeir suiksamlega/ Høggorma Eitur er vnder þeirra Vorum/ z munnur þra/ fullur af Bøluan z beiskleika/ Fætr þra eru flioter til Blodz vthellingar. J þra vegum er Eymd z hugar angr/ z Fridarins gøtu þeckia þr eigi/ Og ei er þar nockur Gudz otte fyrer þra augum.

Psal. 14
Psa. 5
Psal. 140
Pro. 1
Esa. 59
Psal. 36

Enn vier vitum/ ad huad Løgmalit seiger/ þ seiger þ þm s vnder Løgmalenu eru/ So ad allra Munnr vdi til byrgdur/ z Heimuren allur vid Gud sakadr/ Fyrer þui at eckert holld af Løgmalsins verkum/ gietur fyrer honum riettlatt vordit. Þuiat fyrer Løgmalit kiemur eigi vtan vidurkienning Syndarinnar.

C Enn nu er an Løgmalsins studnings þ Riettlæte opinberat s fyrer Gude duger/ huert ad er sannprofat fyr Vitnisburd Løgmalsins og Spamannanna. Enn eg tala vm þat Riettlæte fyrer Gude/ huert at kiemr fyrer truna a Jesum Christum/ til allra/ og yfer alla þa sm trua

Þui hier er eingen greinar munr/ Aller saman eru þr synduger/ z þm er skortur a þre hrosan sm þr attu a Gude at hafa/ Og vda so vt vt af hns Nad/ an verdskulldanar Riettlætet fyrer þa endurlausn sm vorden er fyrer Jesum Christum/ huern Gud skickade til forlijkunar mans fyrer Truna j hns Blode/ til auisingar þss riettlætis sm fyrer honum er fullt/ j huerju hn fyrer gefur Syndernar/ þær a adur eru vmlidnar/ vnder þre Gudligre polinmæde sm hann hafde/ þ hn a þssum tima auisade þat Riettlæte sm fyrer honum duger/ Vppa þ at hann sie alleina Riettlatur/ z giore þann riettlatan/ sm þar truer a Jesum Christum.

a (Adur) Syndin gat ei Løgmalid nie nockut verck s burt tekit/ þad hlaut Christus at giora.

D Nuar er nu su hrosan? Er hesse lokit? Fyrer huert Løgmal? Fyrer verkanna Løgmal? Ecki so/ Helldr fyrer Truarinnar Løgmal

So holldum vier nu/ þ Madurinn vde Riettlatr an Løgmalsins vka/ fyrer Truna. Eda er hn alleinasta Gud Gydinga? Er hn z ei Gud Heidinna manna? At vijsu er hn og Gud heidinna Pioda. Nu mz þui at þ er eirn Gud/ sa er Vmskurnena riettlæter af Trunne/ og Yferhudena fyrer Truna. Nuad? Nidr briotum vier þa Løgmalit fyrer Truna? Fiarre sie þui/ helldr b vpprietum vier Løgmalit

b (vpprietum) Truin vppfyller Løgmalit/ enn verkin vppfylla ecke minsta punct af þui

IIII.

A Vad seigum vier þa af Fødur vorum Abraham/ þ hn hafe funden epter holldenu? Þad seigum vier/ Ef ad Abraham er af verkunum riettlatur/ þa hefr hn Lofstyr/ En ei fyrer Gude. En huad seiger Ritningen? Abraham trude Gude/ og þ er honum reiknat til Riettlætis. En þm sm mz verken fæst/ verda launen ecki vt af Nadinne tilreiknud/ helldr epter skylldu. Enn honum at sønnu sm eigi vmgeingur verken/ en truer a þann sm riettlæter Ranglata/ þm vdr sin Trua reiknut til Riettlætis/ Epter þui mote s a Dauid seiger/ Þad Saluhialpen sie alleina þss mans/ huerium Gud tilreiknar Riettlætit/ an til løgu verkanna/ suo sm hn seiger/ Ad þr sie sæler huerium sinar Ranglætingar eru fyrer giefnar/ z huerium sinar Synder eru huldar. Sæll er sa Madr huerium Gud tilreiknar ecki Syndena.

Abraham
Gen. 15.
a Hier sannar hn med tueim: epter erdæmu ad þorþienasta sie einge/ helldr alleinasta Gudz Nad

B Nu þsse Farsælld/ Snertur hun einasta vmskurnena/ eda einnen lijka Yferhudena? Þui
wier

Vier hliotum ad seigia/ þ Abraham sie sin Trua til riettlætis reiknut. Eñ huort er hun hm̄ þa tilreiknud j Vmskurnīñe/ eda j Yferhwdiñe? An [b] efa/ eigi j Vmskurniñe helldr j Yferhwdiñe. Eñ þ teikn vmskurnareñar mz tok hañ til merkis þss Riettlætis sm̄ kiemur fyrer Truna/ hueria hñ hafde j Yferhwdiñe. So at hñ yrde og Fader allra Truadra j Yferhwdiñe/ so at þm yrde ⁊ slijkt reiknat til Riettlætis/ Og þ at hñ yrde Fadr Vmskurnariñar/ Eigi einasta þra s̄ af Vmskurdar kyne eru/ helldr jafnuel ⁊ þra s̄ ganga j Fotsporum þrar Truar/ sm̄ var j Yferhwd Fødr vors Abrahams.

b (Efa) Abraham trude og prisast þui Riettlatur adur eñ hñ var vmskurdin/ so er Nadin fræmar fyrer eñ verckin

Þui fyrerheitid/ þ hñ skyllde veralldariñar Erfinge vera/ skiede ei til Abrahams/ edr hañs Sædis/ fyrer Løgmalit/ helldr fyrer Truariñar Riettlæti. Þui ef þr af Løgmalenu eru Erfingiar/ þa er Truan einskis verd/ ⁊ Fyrerheitid onytt giørt. Af þui at Løgmalit afrekar eitt añat eñ Reide. Þui huar Løgmalit er ecki/ þar er ⁊ eingen yfertrodning. Fyrer þss saker hlytur Riettlætit af Truñe at koma/ so at þ sie vt af Nadiñe/ og þ Fyrerheit blijfe stødugt øllu [c] Sæde/ Eigi einasta þui sm̄ vnder Løgmalinu er/ helldr þui s̄ er Abrahams Truar/ huer ad er allra vor Fader. Epter þui sm̄ skrifat er/ Þig hefe eg settan til Fødur margra Þioda/ fyrer Gude/ huerium þu truder/ Sa er Dauda lifgar/ og kallar þat sm̄ ecke er/ lÿka sem þad sie.

Gen. 15

c (Sæde) Bæde Gydingū og Heidingium/ þuiad riettruad er vt af Heidingium eru so vel Abrahams Sæde sem Gydingar

Og hñ trude vppa von/ þar eingen von var a/ So at hñ yrde Fader margra heidiña Þioda/ Epter þui s̄ til hñs er sagt/ So skal þitt Sæde vera (s̄ Stiørnur Himins ⁊ Siafar sandur) Eñ hñ vard eigi veykur j Truñe/ gaf ⁊ eigi vakt at sinum eigen Likama/ þm daiñ var/ af þui at hñ var at mestu hundrat vetra/ ⁊ eigi dains kuidar Sarú. Þui hñ efade ecki Gudz Fyrerheit/ vegna vantruar/ Helldr vard hñ styrkur i Truñe/ gefande Gude Dyrdena/ vitande þat fyrer fullañ sañ/ at hueriu s̄ Gud lofade/ þ var hñ mattugur ad giøra/ Fyrer þui var hm̄ þ reiknat til Riettlætis.

Eñ þ er ei einasta skrifat fyrer hñs saker/ ad þat sie hm̄ tilreiknat/ helldr fyrer vorar saker/ þeim þ skal tilreiknat verda/ ef vier truum a þañ s̄ DROTTIN vorn Jesum Christ vpp vuakte af Dauda/ Sa er fyrer vorar Synder var ofurselldr/ ⁊ fyrer vors Riettlætis saker vpp vaktur.

V.

Auexker Truarinnar

AF þui vier erum nu Riettlætter fyrer truna/ þa høfum vier Frid hia Gude/ fyrer DROTTIN vorn Jesum Christum. Fyrer huern at vier høfum ⁊ til gongu j Truñe til þssarar Nadar/ þar vier jñe stondum/ og hrosum oss af Von þrar tilkomande Dyrdar/ er Gud mun giefa. Enn eige einasta þ/ helldur hrosum vier oss eirnen lÿka af Hørmungūum/ af þui vier vitum þad Hørmung aflar Þolinmæde/ eñ Þolinmæde aflar Reynslu/ eñ Reynsla aflar Vonar/ eñ Vonen lætur eigi at hneykslun verda. Þuiad Gudz Kiærleike er vthelltur j vor hiørtu/ fyrer heilagan Anda/ þañ oss er veittur.

Þuiad þa vier vorum enn breyskliger epter tijdiñe/ hefur Christur fyrer oss ranglata dait. Enn nu deyr varla nockur fyrer Riettlætan/ og ma vera at sa sie trautt sm̄ fyrer godan dirfist at deyia. Fyrer þ prijsade Gud sinn Kiærleika vidr oss/ j þui at Christur hefur fyrer oss Daait/ þa þegar vier vorum Synduger. Fyrer þ verdum vier ⁊ myklu meir frelsader af Reidiñe/ fyrer sialfan hñ/ af þui vier erum riettlæter ordner j hañs Blode.

Þui ef vier erum nu Gude Forlijkter fyrer hñs sonar Dauda/ þa vier vorum eñ Ovinner/ Myklu meir verdum vier frelsader fyr hñs Lijf/ sm̄ forlijkter erū. Eñ eigi alleinasta þta/ Helldr þa hrosum vier oss og j Gude/ fyrer DROTTIN vorn Jesum Christ/ fyrer hūn at vier høfum Forlijkunina mztekit.

Huadan komin er bæde Syndin/ Riettlætit/ Daudin/ og Lyfit

Fyrer þui/ lÿka sm̄ Synden er fyrer eirn mañ komen j þeñan Heim/ ⁊ Dauden fyrer Syndena/ og so er Dauden til allra maña jñsmogiñ/ af þui at aller hafa syndgast. Þuiat Synden var j Heimenum/ allt til Løgmalsins/ Enn huar ecki er Løgmalet/ þar verdur og ecke Synden til reiknud. Helldr drottnade Dauden fra Adam allt til Moysen/ og eirnen yfer þm sm̄ ecki høfdu Syndgazt mz þuilÿkre yfertrodslu sm̄ Adam/ huer ad er ein fyrermynd þess sm̄ koma atte.

Enn þat er eigi so fallit mz giøfiñe sm̄ mz Syndiñe. Þui ef marger eru dauder fyrer saker eins mans Syndar/ Þa gnæfer þo myklu meir Gudz Nad ⁊ Gaafa yfer fleirū/ fyrer eins mans Nad Jesu Christi

Og giøf

D Og Gæfan er ei alleinasta yfer eine Synd/ so sm̄ fyre eina Synd/ eins Syndara/ eru aller fordiarfader. Þuiat Domurin̄ er komin̄ af einne Synd til Fordæmingar/ En̄ Nadin̄ hial-par fra morgum syndum til Riettlætis Þui ef dauden rijker vegna ein̄rar syndar fyrer eirn/ Myklu meir munu þr sm̄ ødlast gnægd Nadarin̄ar og giøf Riettlætisins/ rijkia i Lijfenu fyr-er eirn/ Jesum Christ.

Lijka sm̄ ad Fordæmingen er nu komen fyrer eins mans Synd/ yfer alla men̄/ So er og komit fyrer eins Riettlæti/ lijfs Riettlæted/ yfer alla men̄. Þuiat lijka s̄ fyrer eins mans ohlydne eru marger Syndugꝛ ordner/ So verda ꝫ fyrer eins hlydne margꝛ Riettlater

Enn Løgmalit er þo jafnframt jn̄komit/ so ad Synden skyllde yfergnæfa. En̄ huar Synden gnæfer/ þar yfergnæfer Næden/ enn myklu framar. Vpp a þ ad lijka sm̄ Synden rijkꝛ til Daudans/ so lijka rijker Næden fyrer Riettlætit til eilifs lijfs/ fyrer Jesum Christum.

Næd fyrer Nad

So sm̄ Adās Synd er ordin̄ vor so er Christi Riettlæte ordid vort eigid Løgmalit

VI.

A Hvad eigum vier hier til at seigia? Skulu vier þa j Syndinne blijfa/ suo ad Naden meige yfergnæfa? Fiarre er þui. Huernen skylldum vier þ vilia at lifa j Syndin̄e/ epter þ vier erum hen̄e fradeydder? Vite þier eigi/ At aller vier sm̄ skirder erum j Jesu Christo/ þ vier erum j hn̄s dauda skirder. Þui erū vier og eirnen mꝫ honum greptrader fyrer skirnena/ j Daudann/ Vppa þ/ lijka sm̄ Christur er vppuaken af Dauda/ fyre Dyrd Fodursins/ lijka so skulu vier gāga j endurnyungu Lijfdagan̄a. Þui fyrst vier erū med hm̄ plantader/ so s̄ hn̄/ j hn̄s Dauda/ So munū vier ꝫ honum lijker verda j vpprisun̄e. Med þui vier vitum þ at vor gamle madꝛ er med hm̄ krosssfestur/ so at afskiæfest Likame Syndarin̄ar/ at epter þ þionudum vier ecke Syndin̄e. Þuiat huer sm̄ deyddꝛ er/ hn̄ er riettlættur af Syndin̄e.

Baratta og Stryd Andans i mote Holldinu

B Enn fyrst vier erum med Christe deydder/ þa truum vier/ þ vier munum ꝫ mꝫ honum lifa. Enn vier vitum þ Christur er vppuaken af Dauda/ ꝫ deyr eigi meir/ Dauden mū og eigi framarmeir Drottna yfer hm̄. Þui þ hn̄ do/ þat er hn̄ eitt sin̄ Syndin̄e dain̄/ En̄ þ hn̄ lifer/ þ lifer hn̄ Gude. So og lijka/ skulu þier hallda ydꝛ sialfa þar fyrꝛ/ at þier sieut ꝫ deydder fra Syndin̄e/ en̄ lifet Gude i DROTTNI vorum Jesu Christo.

Fyrer þui lætid nu Syndena eigi a drottna j ydrum daudligum Lijkama/ suo at þier sieut hen̄e hlyduger i hen̄ar girndum. Og liaet eigi ydra Limu Syndin̄e til Ranglætis Verklæda/ Helldur liaet sialfa ydꝛ Gude/ lika sm̄ af dauda vpplifnada/ og ydra Limu Gude til riettlætis Verskrwda/ Þuiat Synden fær eigi b Drottnat yfer ydur/ af þui at þier erut eigi vnder Løgmalenu/ helldꝛ vnder Nadin̄e.

C Huernen þa? Skulu vier þui Synder drygia þ vier erum ei vnder Løgmalenu/ helldur vnder Nædin̄e? Fiarre sie þat. Vite þier eigi/ at huerium sm̄ þier giefet ydur til þionustumanna/ vnder hlydne/ hn̄s þionar eru þier/ huerium þier hlyduger erut/ huort þ er Syndinne til daudans/ edur hlydnin̄e til Riettlætis? En̄ Gude sie þacker/ þ þier vorut Syndarin̄ar þionustu men̄/ en̄ nu hlyduger vordner af hiarta/ þre Lærdomsins j mynd/ sm̄ þier erut tilgiefner. Þui fyrst þier vrdur frelsader af Syndin̄e/ þa eru þier vordner Riettlætisins Þionustumen̄.

a (Merck) þeir Heilögu þin̄a en̄ vondar gyrnder i Holldinu/ en̄ þr þyigia þeim ecke

b So leinge sem Andin riker/ þa er Samuitskan þrials/ og þuingar Syndina i Holldinu/ en̄ þa madur er an nadarin̄ar/ þa ryker Syndin/ og þa verdamer Løgmalit Samuiskuna

D Eg hlyt lijkamliga hier af at seigia/ fyrer yduars holldꝫ breyskleika saker. Lijka sm̄ þier hafet ydra limu lied til at þiona ohreinleikanum/ j fra ødru Rāglæte j an̄at/ Lika so skulu þier nu lia ydra limu til ad þiona Riettlætenu/ til Helgunar. Þui þa þier vorut Þionustumenn Syndarinnar/ voru þier fri fyrer Riettlætinu/ Huern Auøxt høfdu þier þan̄ tima? Þan̄ þier skam̄ist ydar nu af/ þuiat endalok þra hluta eru dauden. En̄ nu þier erut frelsader af Syndinne/ og vordner Gudꝫ Þionustumen̄/ hafe þier yduarn Auøxt til Helgunar/ enn ad endalokū eilijft Lijf. Þuiad verdlaunen Syndarinnar er Dauden/ En̄ Gudꝫ giøf er eilijft Lijf/ j DROTTNI vorum Jesu Christo.

VII.

A Vite þier ecki Brædur (þui vid þa kala eg sm̄ Løgmalit vita) þ ad Løgmalit Drottnar yfer mannenum/ æ so leinge hn̄ lifer? Þuiad su Kona sm̄ manne er vndergiefen/ hun er at mannenum lifanda/ Løgmalenu vnderuorpen/ Enn ef hennar madur deyr/ þa er hun laus af þui Løgmale/ sm̄ mannen ahrærer. Nu ef hun er hia ødrum ad man̄enum lifanda/ verdur hun Horkona kollud.

Epterlijking vt aꝫ hiuskapar bandꝫ liꝑnade

En̄ ef

Enn ef hennar madur deyr/ þa er hun frelsut af Løgmalenu/ þ mannen ahrærer/ So at hun er eigi Horkona/ þo hun sie hia ødrum mañe.

Lika so/ eru þier Brædur miner/ deydder Løgmalinu/ fyrer Christz Likama/ so at þier sieut hia ødrum/ einkum hia þeim/ sm̃ af Dauda er vpp vaken/ vppa þ vier færum Gude Auøxt. Þui þa vier vorum j holldenu/ voru Syndsamligar girnder j Holldenu (þær sier hreyfdu vpp fyrer Løgmalit) j vorũ Limũ kroptugar/ Daudanũ Auøxt at færa. Eñ nu eru vier lauser af Løgmalenu/ og fra þui deydder/ s oss hiellt hertekna/ So at vier þionũ j nyiungu Andans/ eñ ecki j fornre veru Bokstafsins.

Embætte Lögmalsins

Huad sku vier þa framᵃ seigia? Er Løgmalit Synd? Fiarre er þui. Helldr þ/ Eg keñe ei Syndẽa nema fyrer Løgmalit. Þui eg vissa ei huad girnd være ef Løgmalid hefde ei sagt/ Ei skalltu girnast. Enn er Synden tok til efne af Bodordenu/ z ol vpp j mier allzhattadᵃ girnder. Þuiat an Løgmalsins var Synden daud. Enn eg lifda fordum an Løgmals. Og er Bodordit kom/ endurlifnade Synden/ Enn eg deyda. Og þat skiede so/ at þat Bodord vard mier ad dauda/ sm̃ mier var til Lijfs giefed. Þuiat Synden tok tilefne af Bodordenu/ tælde mig og deydde fyrer þ sama Bodord. Løgmalit sialft er þo senneliga heilagt. Bodordit er og heilagt gott og Riettuist.

Strijd Andarins og Holldsins i þeim Heilögu

Er þa þ sm̃ gott er/ mier ad dauda vordit? Fiarre er þui. Helldr so/ þat Synden auglysist þ hun være Synd/ z þ hun hefde mier fyrer þ goda dauda aflat/ So ad Synden yrde ofur mata syndsøm fyrer Bodordit. Þui vier vitum/ þ at Løgmalit er andligt/ Enn eg em kiøtligur/ vnder Syndena selldur. Af þui eg veit eigi huad eg giøre/ Þuiad eg giøre eigi huad eg vil/ helldr þ eg hata/ þat giøre eg. Enn fyrst eg giøre þ huad eg vil ei/ þa samþycke eg þ/ ad Løgmalit sie gott. So giøre eg nu þa eigi þ sama/ helldur su Synd sm̃ j mier bygger. Þui eg veit ad j mier/ þat er/ j minu hollde bygger eckert gott. Vilian hefe eg/ eñ ad fullkomna hid goda finn eg ei. Þuiat þ goda sm̃ eg vil/ giøre eg eigi/ helldur þ vonda/ huad eg vil eigi/ þat giøre eg. Enn fyrst eg giøre þat huad eg vil eigi/ þa giøre eg eigi þat sama/ helldr su Synd sm̃ j mier bygger.

So fiñ eg i mier þ Løgmal/ þa eg vil giøra hid goda/ loder vid mig þ vonda. Þuiat mig lyster til Gudz Løgmals epter hinum jnnra mañenum/ Eñ eg sie þo añat Løgmal i minum Limum/ þ er j motstrijder minu hugskotz Løgmali/ og fører mig Herleiddan j Syndarinnar Løgmal/ huert at er j minum Limum. Eg vesall madr/ Huer mun frelsa mig af likama þessa daudans? Eg þacka Gude fyrer Jesum Christum DROTTIN vorn. So þiona eg nu j minu hugskote Gudz Løgmale/ eñ j holldenu Syndariñar Løgmale.

VIII.

Ein huggun vegna Syndariñar/ sm̃ enn nu er mz þeim Heilögu a (Fordæmeligt) Þo ad Syndin vppæsist i holldinu þa Fordæmer hun þo eige aþ þui ad Anden er riettlatur og stendur a mote syndeñe. Eñ huar eige er Anden þar veykist Lögmalit fyrer holldit/ og verdr yþer trodit so at omøguligt er ad Lögmalit stode manninum/ nema til Syndar og Dauda. Þar fyrer sende

SVo er nu eckert Fordæmeligt a þeim sm̃ j Christo Jesu eru/ þeir sm̃ eigi ganga epter holldenu / helldur epter Andanum. Þuiad Løgmal þess Anda sm̃ ad lifgar j Christo Jesu/ hefur giørt mig frialsan/ af Løgmale Syndarinnar og Daudans. Þui huad Løgmalinu var omøguligt (med þui þat kreinktist fyrer Holldit) þ giørde Gud/ og sende sinn Son j lijking Syndugs Holldz/ og fordæmde Syndena j holldenu/ fyrer Syndena/ So at Riettlætingen sm̃ af Løgmalinu Heimtist/ vppfylldist i oss/ sm̃ eigi ganga epter Holldenu/ helldr epter Andanum.

Þuiat þeir sm̃ holldliger eru/ eru holldliga sinnader/ Enn hiner sm̃ Andliger eru/ þeir eru Andliga sinnader. Þui Holldsins siñe er Daude. Enn Andarins siñe er lijf og Fridur/ Þuiad Holldsins sinne er Fiandskapr j giegn Gude/ af þui at þ er ecki Gudz Løgmale vnderuorpit/ þ fær þess og eigi orkat. Eñ þr sm̃ Likamliger eru/ geta eigi Gude þocknast.

Eñ þier erut ecki Likamliger/ helldr Andliger/ ef Gudz Ande bygger añars j ydr. Eñ huer hañ hefur eigi Christz Anda/ sa er eigi hañs. Enn ef Christur er mz ydur/ Þa er likamen ad sønnu daudr Syndarinnar vegna/ enn Anden er lijfet fyrer Riettlætingariñar saker. Þui ef hañs Ande sm̃ Jesum vpp vakte af Dauda bygger i ydur/ þa mun z sa same sm̃ Jesum Christum vppuakte af dauda lijfga z ydra daudliga Likame/ vegna þess at hañs Ande bygger j ydr.

Þar fyrer erum vier kiærer Brædur nu eigi Holldsins skulldunautar/ þat vier eigum epter Holldinu ad lifa/ Þui ef þier lifet epter holldenu munu þier deyia/ Eñ ef þier deyder fyrer Andan Holldsins giørder/ munu þier lifa. Þui þr sem af Gudz Anda leidast/ þeir eru Gudz

Syner

Syner. Þui þier hafet eigi medtekit Þrælkunar anda/ suo þier þurfet nu aptur ad vgga vm ydur/ Helldr hafe þier medtekit Sonarligan anda/ fyrer huern vier køllum/ Abba/ elskanligr Fader. Sa same Ande ber Vitnisburd mz vorum Anda/ þ vier erum Gudz Syner. Enn fyrst vier erum Syner/ so erum vier og Erfuingiar/ Einkm Gudz Erfuingiar/ og samarf ar Christs/ Ef vier lidum annars mz honum/ vppa þ at vier werdum/ eirnen mz hm̄ vpphaf der til Dyrdariñar

Gud son sin̄/ og lagde vorar Synder vppa hn̄ og Hielpade oss so ad vpp fylla Løgmalit fyrer hans Anda

D Þuiat eg helld þar / at motlæting þessara tima/ sie ecki verd til þeirrar Dyrdar sm̄ vid oss mun opinberut verda. Þuiat ahyggiusamligt epterbid skepnuñar/ bijdur epter vppbirtingu Gudz Barna. Med þui þo at skiepnan er Hiegomanum vndergiefen/ an heñar vilia/ Helldur fyrer hn̄s saker sm̄ hana hefur vnderlagt/ vppa Vonina/ Þuiat sialf skiepnan mū frelsud vda af Þrælkan fallualltrar veru/ til dyrdarligs frelsis Gudz Barna. Þui vier vitum/ þad alla skiepnu forleinger/ z hun ber sott mz oss/ allt til þssa tima.

Eigi alleinasta hun/ helldur vier sialfer sm̄ høfum andarins frumtøk/ oss forleinger sialfa epter þre Arfleifd/ og væntum epter lausn vors Likama. Señeliga erum vier Saluhialpliger/ Eñ þo j Voninne/ þui su Von sm̄ siest er eigi Von/ Eda huersu kunnu vier þess ad vona sm̄ vier siaum? Enn ef vier vonum a þ er vier siaum ecki / þa bidum vier þss fyrer Þolenmæde.

E So hialpar og Anden eirnen lijka vorum Breyskleik. Þuiad vier vitum ecki huad vier skulum bidia/ sm̄ þ byriade/ Helldur bidur sa Ande fyrer oss/ mz vomrædanligre Anduarpan. Enn hn̄ sm̄ Hiortun ransakar/ veit huad Andarins meining er/ Þuiat hañ bidur fyrer Heilø-gum/ epter þui ed Gude hagar. Enn vier vitum/ at þm/ sm̄ Gud elska tekst allt til Betran-

F ar/ einkum þm sm̄ epter fyrerhyggiuñe kallader eru. Þuiat hueria hn̄ hefur adr fyrerhug-ada/ þa hefur hn̄ og tilskickat/ þat þr skylldu verda samliker hn̄s Sonar jmynd/ So at hn̄ sial fur sie Frumgietningr medal margra Brædra. Enn hueria hn̄ hefur fyrerhugada/ þa hefur hn̄ og kallat/ eñ hueria hn̄ hefur kallat/ þa hefur hn̄ og riettlæta giørt/ enn hueria hañ hefur Riettlætta/ þa hefur hn̄ og dyrdarliga giørt.

Huad eigum vier til ad seigia? Er Gud mz oss/ Huer er þa a mote oss. Huer z eigi þyrm de sinum eigenligum Syne/ helldr gaf hn̄ vt fyrer oss alla/ Huernen skyllde hañ þa eigi veita

G oss alla hlute mz honum? Huer vill nu þa asaka Gudz vtualda menn? Gud er sa sm̄ Riett-læter/ Huer er hn̄ sm̄ þa fordæmer? Christur er hn̄ sm̄ dait hefur/ z eirnen sa sm̄ vppaptur er vakeñ/ huer at er til hægre handar Gudi/ z bidur fyrer oss.

Nu vill oss skilia fra Gudz elsku? Hørmūg edr Motlæte? Offsokn edr Hūgr? Volad edr Naske? edr Suerd/ so sm̄ at skrifat er/ Fyrer þig verdum vier deydder allan dag/ og erū reiknader sem Saudur til draps ætladur/ Señeliga berum vier langt af þssu øllu/ vegna hn̄s er oss elskade Þuiat eg em þss full øruggur/ at huerke Daude nie Lijf/ Einglar nie Høfdingia stietter / eda Yferualld/ z eigi hid nalægia nie hid okomna/ eigi Hæd/ eda Dypt/ nie nockr øñur skiepna fær oss skilit fra Gudz Kiærleika/ huer ad er i DROTTNI vorū Jesu Christo.

Psal. 13.

IX.

A O G seigi Sannleik j Christo Jesu/ og lyg eigi/ þss mier ber Vitne min Samuiska/ j Heilogum Anda/ At eg hefe storan Harm z jdugliga Hrygd j minu hiarta. Eg hefe z æskt mier þss/ at vera bøluadr af Kriste fyrer mina Bræd ur/ huerier at eru miner Frændur epter Holldenu/ sm̄ eru af Jsrael/ huerium Arfleifden tilheyrer og so Vegsomen/ Sattmalen og Løgmalit/ Gudz þionu-stan z Fyrerheitin/ huerra Fedur eru z þr sm̄ Christur er vt af komen epter

B Holldinu/ sa ē ad er Gud yfer øllum hlutum/ blezadr vm allder Amen.

Vt af eslifre Gudz þorsio

Christur Gud

Enn eg tala eigi þta til þss/ ad Gudz Ord skylldu þar fyrer vte vera. Þuiad þ eru ecki allt Jsraels menn sm̄ af Jsrael eru/ Og ecki aller þr Syner sm̄ af Abrahams sæde eru/ Helldur skal þier j Jsaac þ Sæde nefnt verda/ Þat er/ Þeir eru ecki Gudz Børn sm̄ epter Hollde nu er Børn/ Helldur verda þr sm̄ eru Fyrerheitisins Børn fyrer Sæd reiknader. Þuiat þta er Fyrerheits ordit/ þar hn̄ seiger/ A þm tima mun eg koma/ z þa skal Sara Son hafa.

Gen. 12

Gen. 25

C Þetta er enn eigi ad eins þm/ helldr og þa Rebecca var þūgut af Fødur vorū Jsaac/ adur enn Børnen voru fædd/ og þau høfdu huorke giørt gott nie vont/ Suo at Gudz Fyrerhyggia stødug stæde epter vtualninguñe/ Þuiat heñe var tilsagt/ eigi vt af verdskulldā verkaña/ helldr

wt af

vt af Nꜳd þſſ er kallar/ſo/ Hinn meiri ſkal þiona hinum miña/Epter þui ſm̃ ſkrifat ſtendr/
Mal. 1 Jacob elſkade eg/eñ Eſau hafde eg at hatre.

Huad eigũ vær hier til at ſeigia? Er Gud þa Ranglꜳtur? Langt fra þui. Þuiat hñ ſeig D
Exo. 33. er til Moyſen/Huern eg nꜳda þm em eg Nꜳdugr/ꝛ huerium eg myſkuna þm em eg Myſkũ
Exo. 9 ſamr. Þui er ꝥ ei komit vnder nockurs vilia edr tilhlaupe/helldur vnder Gudz Myſkunſemd.
Þui Ritningẽ ſeiger til Pharao/Til þſſ vppuakta eg þig/at eg ſynda a þier miñ krapt/ſo at
mitt nafn kuñgiøriſt vm øll Lønd. So Myſkũar hñ nu þm hñ vill/ꝛ forherder þañ hñ vill.

Þu ſeiger þa til min/Hueria ſkulld giefur hñ oſſ þa? Huer fær hanns vilia j mote ſtadit?
Ja godr madr/Nú ertu þa/ef þu villt gãga j laga þrætu vid Gud? Seiger nockut Efnit ſuo
til Smidſins/Huar fyrer giørder þu mig ſo? Eda hefur ecki Leirkieraſmiduren valld til/ wt E
af ſømum Mo at giøra añat Kerit til Heidurs/eñ añat til Smanar? Þui þa Gud villde aud
ſyna ſina Reide/ꝛ kuñgiøra ſina Magt/hefur hñ mz mykille þolinmæde vmlidit Keren Reid
iñar/ſ̃ buin eru til fordæmingar/vppa ꝥ hñ ſynde Rijkdom ſiñar Dyrdar a Kerũ Myſkũar-
iñar/þau hñ hefr vtreitt til Dyrdariñar/Húia hñ hefr kallat/einkãliga oſſ/ Eigi einaſta þa
Osee 1 ſ̃ vt af Gydingũ/eru helldr ꝛ eiñen Heidingiũ/ſo ſ̃ hñ ſeig' fyr' Oſeam Spamañ/Eg mũ ꝥ
Kallan Heid-inna þioda kalla mitt Folk/ſm̃ ecki var mitt Folk/ꝛ þa mina Vñuſtu ſm̃ ecki var min Vñuſta. Og ꝥ
mun ỏa/at j þm ſtad/huar til þra var ſagt/þier erut ecki mitt Folk/þar ſklu þr kallader ver F
da Gudz Børn lifanda.

Enn Eſaias kallar yfer Jſrael/Þott tala Jſraels ſona være ſm̃ Siafar Sandr/Þa mun
de þo þat eina ſm̃ afganguren er Holpit verda. Þuiat ſina Rædu mun hñ fyrer þm ſtytta/ꝛ
þa algiøra til Riettlætis/af þui at DROTTIN mun forſtockott ord giøra a Jørdu. Og
Esa. 27. ſo ſm̃ Eſaias ſagde ꜳdr fyrre/Nema ef DROTTIN Zebaoth hefde oſſ Sæde yferlꜳtit/
þa værum vier ordner ſm̃ Sodoma/ꝛ lijkaſ ſm̃ Gomorra.

Huad eigu vier nu ad ſeigia? Þat eigu vier ad ſeigia/Ad þr Heidingiar ſ̃ ei hafa Riettlæ G
a (Hindrunar) Christur riettlæter an verkanna eñ þui trua þr eigi mz þui reka þr ſig a hañ og hindra ſialþa ſig
tenu epterfylgt/hafa Riettlætid høndlat/Eg ſeigi af þui Riettlæte ſ̃ vt af Truñe kemr. Eñ
Jſrael hefr Løgmalſins Riettlæte epterfylgt/ꝛ hefr þo ecki komiſt til Riettlætis Løgmalſins/
Huar fyrer? Þuiat þr hafa eigi leitad þſſ vt af Truñe/helldr ſo ſm̃ vt af Løgmalſins verk-
um/Þuiat þr hafa rekit ſig a þann a Hindrunar ſtein/epter þui ſm̃ ſkrifat er/Siaet: At eg
ſet j Zion Hindrunar ſtein/ ꝛ hneykſlunar hellu/Og huer hñ truer a hñ/ſa ſkal ecki at hneyk
ſlan verda.

X

A

Kiærer Brædur/Senneliga er ꝥ oſk mins hiarta/ꝛ gratlig Bæn til Gudz fy-
rer Jſrael/at þr hialpuduſt. Þui eg ber þm vitne/ at þr vandlæta vm Gud
Enn eigi at ſkynſemd. Þuiat þr þeckia ecki ꝥ Riettlæte ſm̃ Gudz er/ Og lei
ta vid vpp at rietta ſinar eigenligar Riettlætingar/Og eru ſo þui Riettlæti ſ̃
fyrer Gude duger ecki vndergiefner. Þuiat Endalok Løgmalſins er Chriſtr/
til Riettlætis øllum þm a hñ trua

Moiſes ſkrifar vm þat Riettlæte ſm̃ kiemur vt af Løgmalenu/Huer ſa mañ/ſm̃ ꝥ giører/
Leui. 28. hñ lifer þar jñe. Enn ꝥ Riettlæte ſm̃ vt af Trunne kiemr/ſeiger ſo/Seig þu ecki j þinu hiar-
Deu. 30. ta/Huer vill vppſtijga j Himinen? (Þad er eigi annat eñ Chriſtum af Hædiñe ofan aptr ad B
toga)Eda huer vill nidurſtijga j vnderdiupit?(þad er eigi añat eñ Chriſtum af Dauda vpp
aptur ad teygia)Enn huad ſeiger Ritningen? Ordit er þier nær/ einkum i þinum Muñe og j
þinu Hiarta.

Þetta er truarinnar Ord/huert vier predikum. Þui ef þu vidurkienner Jeſum mz þinum
munne/þat hñ ſie DROTTIN/og truer i þinu hiarta/ꝥ Gud hafe hñ vppuakit af Dau
da/þa muntu hialpaſt. Þuiad nær vier truum af hiarta/verdum vier riettlꜳter/Og þa vier C
Esa. 28. vidurkiennum mz Muñenum/verdum vier Hialpliger. Þui huad ſeiger Ritningen? Huer a
hñ truer/ſa mun eigi at hneykſlan verda.

Þuiat eingen greinarmunur er a millum Gydings og hins girſka/ af þui at eirn er DR-
OTTIN allra/Rijkur vt yfer øllum/þm hñ akalla. Þui huer hñ akallar Nafn DRO-
TTINS ſa mun holpin verda. Enn huernen ſkulu þr kalla a þañ ꜳ hún þr trua eigi?
Eda huernen ſkulu þr nu trua a þann af huerium þr hafa eigi heyrt? Enn huernen ſkulu þr
heyra ꜳn Predikaranna? Eda huernen ſkulu þr meiga predika nema þr ſie ſender? So ſem
ſkrifat

skrifat er/ Húsu prydeliger eru fæter þra/ sem̃ Friden boda/ ⁊ þra ed boda hid goda. Eñ þr eru þo ei aller Gudzspiallenu hlyduger/ Þui Esaias seiger/ DROttin/ Hú truer vorre Predikan? Fyrer þui kemr Truen vt af Predikuñe/ eñ Predikunen fyrer Gudz Ord. Eñ eg seigi/ Hafa þr eigi heyrt ꝥ? Señeliga er þra Hliomr vm øll Lønd vtgeingiñ/ ⁊ þra Ord j allar Heimsins ælfur.

Psal. 52. Esa. 53. Psal. 18.

Enn eg seigi/ Hefur Jsrael eigi þekt þad? J fyrstu seiger Moyses/ Eg mun æsa ydur vpp til vandlætingar yfer þm̃ sem̃ er nitt Folk/ og yfer skynlausre Þiod mun eg etia ydur til Reide. Enn Esaias er Mældiarfur ⁊ seiger/ Eg em af þm̃ funden/ sem̃ eigi hafa min leitad/ og þm̃ auglystur sem̃ eigi hafa ad mier spurt. Eñ til Jsrael seiger hñ/ Allan dag hefe eg minar hendr vtbreidt til folks þessa/ er eigi vill trua/ helldr mier j mote mælande

Deut. 32 Esa. 65. Esa. 52.

XI.

A

SVo seige eg nu/ Huert hefur Gud þa sitt Folk fra sier rekit? Fiarre er þui. Þuiad eg em ⁊ Jsraels madr/ vt af Abrahãs sæde/ af kyne Beniamin. Gud hefur eckj sitt folk fra sier rekit/ ꝥ hñ hefur adr fyrerhugat. Eda vite þier ei gi huad Ritnigen seiger af Elia? Huernen hñ bad fyrer Gude/ j giegn Jsrael ⁊ sagde/ DROTTJN/ Spamenn þina hafa þr j Hel sleigit/ ⁊ þinum Ollturum vmuellt/ og eg em eirn epterblifen/ og þr vmsitia mitt Lijf. Enn huad seiger honum Gudligt andsuar? Siø Þusunder mañа hef eg latet mier yferblijfa/ þeir sem̃ eigi hafa beygt sin kne fyrer Baal. So geingr þad og nu til a þessum tijmum/ ad nockrer blijfa enn epter/ epter vtualningu Nædariñar. Eñ fyrst ꝥ er vt af Nadinne skied/ so er verdskulldanen eingen/ annars være Naden eingen Nad. Enn er ꝥ vt af verdskulldaniñe/ þa er Naden eckert/ Elligar være Verdskulldanen eingen verdskulldan.

Af vtskufan Gydinga 2. Reg. 19

B

Huad er nu þa? Þad Jsrael epterleitade/ ꝥ hefur hann eigi audlast/ enn vtualningen audladist ꝥ/ enn þr adrer eru forblindader/ Epter þui sem̃ skrifat er/ Gud gaf þeim eirn Þuerwdar Anda/ og augu ad þr sia eigi/ ⁊ Eyru ad þr heyra eigi/ allt til þessa dags. Dauid seiger og/ Þeirra Bord lat þm̃ verda ad snøru/ til Fiøtrũar ⁊ hneyksla/ ⁊ þm̃ til endurgiallds. Forblinda og þra Augu/ so þr siae eige/ og beyg jafnan þra Hrygg.

Ese. 6 Psal. 69.

So seige eg nu/ Hafa þr þar fyrer rekit sig a/ ad þr skylldu falla? Langt er fra þui. Helldur er vt af þra hrasan/ Heidingium heilsugiøf orden/ so ad þr huøttu þa til Vanlætingar. Þui ef þra fall er Heimsins audlegd/ og þra minkan Heidinna mañа Rijkdomr/ Huersu mikit meir være ꝥ so ef þra full tala þar være? Vid ydr Heidingia tala eg/ mz þui ad eg em Postule Heidinna mañа/ vil eg mitt Embætte heidra / ef eg giæta þa eirnhuerneigen huatt þa õ mitt holld eru til vandlætingar/ og nockra af þm̃ hialpliga giørt. Þui ef þra glatan er Heimsins forlijkun/ Huad være ꝥ annat/ enn vier ødludunst lifit af Daudum? Þui ef sneiderner eru Heilagar/ þa er og Deigid heiglagt/ Og ef Roten er Heiløg / þa eru og Kuisterner Heilager.

C

Enn þo nockrer af Kuistunum sie afbrotner/ enn þu sem̃ vart villur Vidsmiørs vidr/ ert a millum þra jnn plantadur/ ⁊ vorden hlut takare þrar Rotar/ og feitleika þss vidsmiørs vidar. Fyrer þui skalltu eigi meta þig j giegn Kuistunum. Eñ ef þu metur þig j giegn þm̃/ þa matt þu vita/ ad þu ber eigi Rotena/ helldr ber Roten þig. Þu seiger so/ Kuisterner eru þui afbrotner/ at eg yrde jnnplantadr. Þad er og sann talad/ Fyrer Vantruarsaker eru þr afbrotner/ eñ þu stendr fyrer Truna. Vert þui eigi metnugur/ helldur ottasleigen. Þui ef Gud hefr ecke þyrmt Natturligum Kuistum/ verda ma at hñ þyrme þier eigi helldr.

Þar fyre/ sia þu godgirne Gudz ⁊ hardwd/ Hardwdena a þm̃ sem̃ fallner eru/ eñ Godgirnena a þier/ ef þu stødugur blijfur j godgirninne / elligar verdur þu og eirnen afhogguen. Og hiner adrer ef þr blijfa eigi i Vantruñe/ þa verda þr jnnplantader/ þuiat Gud er mattugur til ad rotsetia þa jnnaptur. Þui ef þu sem̃ af Natturu ert villur Vidsmiørs vidr/ ert afsniden/ og i mot Natturuñe ert jnnplantadr a hid goda Vidsmiørs tried / Myklu framar munu þeir þa sem̃ epter Natturuñe eru/ jnnplantast sinum Vidsmiørs vide.

D

Eg vil eigi dylia fyrer ydur goder Brædr/ þennan leyndañ dom/ suo at þier sieut eigi metnadarfuller mz sialfum ydr. Blindleike er i suman mata Jsrael yferfallen/ þãgat til at fylling Heidinnar þiodar er jnn komen/ og øll Jsrael verde suo holpen/ epter þui sem̃ skrifat er.

[Esa. 59.] Vtaf Zion mun koma sa sm̄ frelsar/og vmsnyr ogudligu athæfe af Jacob. Og þesse er min Sattmale vid þa/nær eg burt tek þra Synder. Eg helld þa at sonu fyr' Ouine/epter Gudz spiallenu/fyrer ydrar saker. Eñ epter vtualninguñe hefe eg þa kiæra fyrer Fedranna saker.

Gudz giafer og kallan/eru Oumskipteliga. Þuiat lika so sm̄ þier hafit eigi fordum truat a Gud/enn nu hafe þier Myskun ødlast fyrer þra Vantruar skulld. So hafa nu hiner og eigi viliat trua a Myskun þa sm̄ þier hafet hlotid/ So ad þr mættu z Myskunseme ødlast. Þuiad Gud lukte alla vnder Vantruñe/Vppa þ at hū myskunade øllum.

O huilýk Dypt Audæfanna/bæde Spekinnar z so Gudz vidurkieñingar/ Nuesu oumrædanliger eru hn̄s Domar/og ofiñanliger hn̄s veiger? Þui hū hefur þeckt Nerrans siñe? Eda [Esa. 60.] huer hefur hn̄s Radgiafe verit? Edr huer hefur honum nockut fyrre giefet/so at honū mætte þ verda endurgolldit? Þuiad af honum/og fyrer hū/og i honum eru aller hluter / Nonum sie Neidur og Dyrd ad eilýfu Amen.

XII.

[Lærdomur vt af godum verkum]

[A] Fyrer þui beide eg ydur goder Brædr/fyrer Myskū Gudz/at þier giefet ydra Likame til þess Offurs sm̄ lifande er og heilagt/og Gude þacknæmt/huert ad er ydar skynsā lik Gudz þionusta. Og hegdit ydur eigi epter þessum Neime/Nelldr giørit ydur vmskipteliga mz endurnyūgu yduars hugskotz/ so ad þier meigit reyna huer ad sie godr/ þægur/og algiordur Gudz vilie.

Þuiad eg seigi fyrer þa Nad sm̄ mier er giefen/huerium sm̄ einum ydar a mille/ Pad eingen hallde meir vt af sier/enn honum byriar af sier at hallda/ Nelldur hallde hann vt af sier hoofliga/epter þui sm̄ Gud hefur vtskipt huerium z einū mæling Truarinnar.

[B] Þuiat lika sm̄ vier høfum marga limu a einum Likama/ enn aller Limerner hafa ei lýka hegdan/Lýka so erum vier marger eirn Likame j Christo/Eñ vor a millum erum vier huer anars Limr/og høfum marghattadar giafer/epter þre Nad sm̄ oss er giefen. Nafe nockr Spadom/þa sie hū Truñe lýkur. Nefur nockur Embætte/þa giæte hū þess Embættis. Kenner nockur/þa vakte hū þa Kieñing. Amiñer nockur/þa hygge hū ad þre Amiñing. Gefr nockur/þa giefe hū einfalldliga. Stiornar nockur/þa stiorni hū mz ahyggiu. Fremur z nockur Myskunseme/þa giøre hū hana mz godfyse.

[C] Elskan sie flærdarlaus. Natid hid vonda/Enn lodit a hinu goda. Brodurligr Kiærleike sie astudligur ydar a mille. Nafe huer annan sier j Virdingum ædra. Verit og eigi later j þui þier skulut viña. Verit gloande j Andanum. Negdid ydur epter týdinne. Verid glad er j Voninne/Enn þolinmoder j Kuølinne/Stadfaster j Bæniñe. Annist naudþurfter Voladra. Kostgiæfet Gestrisne. Blessit þa er ydur ofsækia/Blessit enn Bøluit eigi. Fagned mz Føgnundum/enn gratet mz gratundum. Verit samhuga jnnbyrdis/Stundit eigi þ/huad hatt er/helldur lutid ad þui sm̄ lagt er. Verit eigi sierkloker. Gialldit ongum Illt a mote jllu. Leggit kapp a ad vera sidsamer þat moguligt er vid huern mann. Og þ þier formeig- [D] it/þa hafet Frid vid alla Meñ.

Nefnit ydar eigi sialfer(miner elskuliger)helldr giefet a rwm Reide Gudz/ Þuiat skrifat er/Min er hefnden/Eg vil endurgiallda/seiger DROTTIN.

[a (Rum reide) Pad er eigi ydar Reide helldr Gudz Reidi/ so at hū hefne þui at hañs er hefnden]

Nu ef Ouin þiñ hungrar/þa gief honum fædu/Þyrster hū/gef honum ad drecka/eñ nær þu giører þetta/þa safnar þu glodum Elldz yfer høfut hm̄. Lat ei yferstiga þig hid vonda/ helldr yferuiñ þu hid vonda mz godu.

XIII.

[Vt af Hlydne vid veralldligt valld]

[A] Huer madur sie Valldstiorniñe vndergiefen/þre sm̄ yfer hōum stiornar. Þui ad su er eigi nockur Valldstiorn/ vtan hun sie af Gude. Eñ huar Valldstiornen er þa er hun af Gude skickut. Nuer hū motstendur nu Valldstiornena/sa stendur j mote Gudz skickan/Enn þr sm̄ j mote stāda/ munu yfer sig taka dōsafelle. Þuiad Valldit er ei godum verkum helldr vondū til skielfuingar. Eñ villtu eigi ottast Valldstiornina/ þa giør huad gott er/ Og muntu Lofstyr af henne hafa. Þuiad hun er Gudz þienare/þier til goda. Eñ ef þu giører huad vont er/ [B] mattu ottast/ Þuiad hun ber eigi Suerdit forgiefens/Þuiad hun er Gudz Þienare og Nefndar madur/

dar madr/ad aga þañ sm̃ jlla giører. Nuar fyrer/oss byriar vndergiefnum af vera/eigi allei nasta Nirtingarennar vegna/Nelldur og lijka eirnen fyrer Samuitskuñar saker. Þar fyrer hliote þier og Skatt ad giallda / Þuiad þeir eru Gudz Þienarar/sm̃ slijkar verndaner skulu handtiera.

C Þui giefet þat huerium sm̃ þier pliktuger erut/þm Skatt sm̃ skattur heyrer/ þm Toll er tollur heyrer/þm Otta er otte heyrer/þm Neidur sm̃ heidran heyrer. Verit ongum skyllduger nema þat þier elskit huer annan/ Þui huer hñ elskar annan/ sa hefur Løgmalit vppfyllt. Þuiad þ sm̃ þar seigist/ Þu skallt eigi Nor drygia/Eigi Mañ vega/Eige stela/ Eigi Liugvitne mæla/Þu skallt og eigi girnast/Og ef þar er nockurt annat Bodord/þa felst þ j þssum ordum/Elska skalltu Naunga þiñ sm̃ sialfan þig. Elskan giører Naunganum ecki mein. Þui er nu Elskan Løgmalsins fylling.

D Og mz þui ad vier vitũ slijkt/einkũ þa stũd/þat tijme er vpp ad rijsa af Suefnenũ(af þui at vor heill er nu nær/helldr enn þa vier trwdum)Notten er vmlidin/enn Dagurenn tekur ad nalgast. Leggium þui af verken Myrkrañа/ og j skrydunst Nerklædum Liossins/suo ad vier gongum sidsamliga sm̃ a Deigi/eigi j Ofaate eda Ofdryckiu/eigi j Legukofum/ og Munadlijfe/eigi j Þrattan nie Ofundsyke/Nelldr jklædist þier DROTTNI Jesu Christo. Og [a] rækit Nolldit/þo so þ fremie ecki sinar girnder.

[a] (Rækit) Þad er/Þijned ecke Lykaman meir eñ hñ þo. þ er mz obæril giñ heilagleika/Vökum Föstũ Kulda/so sm̃ Hræsnarar giøra

XIIII.

A **E**NN þañ sm̃ breyskur er j Trusie þa annist/og skelfet ecki Samuitskurnar. Annar truer hñ meigi alls neyta/Enn hiñ sm̃ breyskur er/ete hñ Kalgrese. Enn huer ed etur hñ forsmae ecki þañ sm̃ ecki etur. Og hñ s ecki etur/dæme eigi þann sm̃ etur/Þui Gud annadist hñ. Nuer ert þu/sm̃ annarligan þion dæmer? Hñ stendr eda fellur sinum Lauarde. Enn hñ fær hañ vel vidriett/ Þuiad Gud er mattugr hñ vpp ad rietta.

Nuernen menn sklu breyta vid þa weyku

Annar helldr meir af ødrum deigi/eñ af ødrum/ hinn añar helldr alla daga jafna. Nuer eirn læte sier sitt hugbod fullnægia. Nann sm̃ af Deigenum helldur / giører þad DROTTNI/Og hiñ sm̃ þar helldur eckert af/hñ giører þ og DROTTNI. Og huer ed etur/

B sa etur j DROTTNI/Þuiad hñ giører Gude þacker. Og hiñ sm̃ ecke etur/ hñ etur eigi j DROTTNE/ og giører Gude þacker. Þuiad eingen vor lifer sialfum sier / og eingenn deyr sier sialfũ. Þui ef vier lifum þa lifum vier DROTTNE/ Deyium vier/þa deyũ vier DROTTNE. Þar fyrer/huort vier lifum eda deyum/þa erum vier DROTTINS. Þuiad þar fyrer hefur Christur dait/vppaptur risit z endur lifnat/þ hñ sie DROTTIN yfer lifundum og daudum.

Eñ þu/Nuad dæmer þu þiñ Brodr? Eda þu hiñ añar/Nuar fyrer forsmar þu þiñ Broder? Þui vier munum aller standa fyrer Gudz Domstole/epter þui sm̃ skrifat er/So sanneliga sm̃ eg life/seiger DROTTIN/Mier skulu øll Knie beygiast/z allar Tungr skulu Gud vidurkienna. Þa mũ og huer sm̃ eirn fyrer sialfan sig giallda Gude reikningskap. Fyrer þui latum oss nu eigi meir dæma huor vm annan hiedan j fra. Nelldr dæmit myklu framar vm þ

C at Brodurnum leggist eigi til nockur hindran edr hrasanarefne.

Eg veit þ/og em þess fulluis j DROTTNI Jesu/at þar er eckert [a] almeñeligt j sialfu sier/nema þm sm̃ þ reiknar fyrer almennt/honum er þ almeñeligt. Nu ef Broder þiñ sturlast vpp/ fyrer þinnar fædu saker/þa geingr þu þegar eigi epter Kiærleikanum. Miñ kiære Fordiarfa eigi þann mz þinum Mat/fyrer huern Christur er daiñ. Fyrer þui kostit kapps vm/ad [b] ydvar Audr verde eigi lastadr. Þuiad Gudz Rijke er ecki Matur og Dryckr/Nelldur Riettlæte/Fridur og Føgnudur j heiløgum Anda. Nuer hñ þionar Christe þar mz/ sa er Gude þeckur/ z mønnum gedfelldr

[a] (Almeñeligt) Þat er so mykit saurugt eda Oklart/so sm̃ þ er eige er Vygt nie Helgat

[b] (Ydar Audur) Euangelium er wor audur/eñ þ ad þui werdur Lastan til lögd wallda þeir sm̃ Christeligt frelse handtiera herpeliga og orwijsliga/hinum breyskt truudum til Hindrunar

D Fyrer þui latum oss stunda epter þui/sm̃ til Fridarins heyrer/z varduecitum þ sm̃ til betrunar er vor a medal. Minn kiære/ fordiarfa þu eigi Gudz verk fyrer Matarins saker. All er hluter eru ad sonnu hreiner/enn þat er honum eigi gott sm̃ þad etur mz nagan siñar Samuitsku. Myklu betra er/ad þu eter ecki Kiøt og drecker ecki Vijn/eda þ nockut/ sm̃ þiñ Broder tekur sig a/ eda argast af/eda veykist vid. Nafer þu Truna / þa haf hana hia sialfum þier/ fyrer Gude. Sæll er sa sm̃ ongua Samuitsku giører sialfum sier /j þui/hñ neyter/Enn

 hñ sm̃

hũ sm̃ efablanden er/og etur sm̃ ædur/sa er fordæmdr/þuiad þ skier ecke af Tru. Eñ huad ecki er vt af a Truñe/Þad er Synd

XV

a (Breyskliger) Þesse Cap. tala ar vm veykleika holldsins sm̃ eru þr ed þalla i opinberar syn der edur haþa Breck/ad menn skle lyda og vm bera þa þar til þeir styrkna So sm̃ hũ i þyrr er þarandi Cap. kendi ad breyta vid veykar Sam uitskur

EN vier sm̃ styrkuer erum/skulum vmliJda vanmatt þra sm̃ a Breyskliger eru/z hafa eigi giedþeckne a sialfum oss. Og huer sm̃ eirn vorra þegde sier so/þ hũ þocknist sinum Nauga j godu/til betrunar. Þuiad Christr haf de ecki gied þeckne a sialfum sier/helldr epter þui sm̃ skrifat er/Þeirra Sma ner sm̃ þig lyttu/siellu yfer mig.

A

Eñ huad s̃ skrifat er/þa er þ skrifat oss til Lærdôs/so ad vier fyrer Þolin mæde og huggun Ritninganna/hefdum Vonena. Enn Gud Þolinmædiñar/z Hugganar innar giefe ydr þ/ad þier sieut samlynder ydar a mille epter Jesu Christo/suo ad þier mættud mz einu samhellde/ og einum munne dyrka Gud z Fodur vors DROTTJNS Jesu Christi. Þar fyrer annist huer annan j sinbyrdis/lika sm̃ Christur añadist ydur Gude til Neidurs.

Enn eg seigi/Christum verid hafa Þionustumañ Vmskurnarinnar/fyrer Gudz Sañleika saker/til stadfestu fyrerheitanna/sm̃ til Fedranna eru skied. Enn þ ad Neiden Lydr heidrar Gud/ er fyrer Myskunsemdena ordit/ epter þui sm̃ skrifat er/Fyrer þ vil eg DROTTJN vegsama þig/medal Neidinna þioda/z þinu Nafne syngia Lof. Og j annat sinn seigr hũ/Fagne þier Neidingiar medr hũs Folke. Og enn aptur/Lofe þier DROTTJN allar Þioder/og mykle hũ allur Lydur. Og enn aptur seiger Esaias/Þad mun skie at Root Jesse/ og hũ sm̃ vpp rijs til ad stiorna Neidnum þiodum/þ a hũ munu Neidner menn vona. Enn Gud Vöariñar/fylle ydr mz ollũ fagnade z Fride j Truñe/so ad þier hafet gnægd j Voniñe/ fyrer Krapt heilags Anda.

Suma Sum arum þessa Pis tils/Gud vill at aller bæde Gyd ingar og Heid ingiar werde Saluholpner

B

Enn eg em fullviJs j þui Brædur miner/þ þier sialfer erut fuller godgirne/vppfyllder allrar vitsku/so ad þier gietit leidriett huer fyrer ødrum. Og fyrer þa sok/Skrifade eg Brædur miner þess diarfligar til ydar/so sm̃ ydur amiñande/af ælfu þrar Nadar sm̃ mier er af Gude giefen/þad eg skule vera Christz þienare/ medal Neidinna þioda/ fornfærande Gudz Euangelium/so ad Neideñ Lydur yrde Gude þægeligt Offur/helgat fyrer hũs heilagan Anda.

Psal. 18
Deut. 31.
Psal. 117
Esa. 11.

Þadan hefe eg þ/huar af eg ma hrosa mier i Christo Jesu/ad eg er Guds Þienare. Þui ad eg dirfdist eigi nockut ad tala af þessu/ef Christur efldi ecki þ sama fyrer mig/at koma heid iñe þiod til Hlydninnar/fyrer ord og giorder/fyrer Krapt Taknaña z Stormerkiaña/z fyrer matt Gudz Anda/So ad eg hefe j fra Jerusalem/z þar vm kring liggiãde Lønd/allt til Jllricũ/vppfyllt mz Christz Gudzspialle. Og serdeilis lagt kapp a ad predika Gudz Euangelium þar/huar nafn Christz var eigi kuñigt/so ad eg byggdi eigi vppa annarligan grunduøll/ Helldur epter þui sm̃ skrifat er/Þeim sm̃ eckert var af hũ bodat/ þr skulu þ sia/ Og hiner er þ hafa ecke heyrt/þr skulu þ skilia.

C

Esa. 52.

Þar er til efnit/huert mier hefur optsinnis talmat til ydar at koma. Og fyrst eg hefe nu eigi rwm meir j þessum Løndum/enn eg hefe þo haft Lysting a vm mørg ær ad koma til ydar/eñ þa eg reise j Spaniam/mũ eg koma til ydar. Þuiad eg vænte at eg mune þar hia ydr vm fara/og sia ydur /z af ydur vt þadan a veg leiddr verda/Þo so ad eg take adr huild hia ydur vm stundar saker.

Enn nu reise eg til Jerusalem/þm Heiløgu til þionustu er þar eru. Þui þr af Macedonia z Achaia/hafa vilianliga samanlagt nockurn almeñiligã peninga styrk/þm voludũ Heilogum til biargar/sm̃ eru j Jerusalem. Þad hafa þr vilianliga giort/ þr eru og þra skullda menn. Þui fyrst hiner Neidnu eru hluttakarar vorner/ þra andligra Audæfa/ Þa er skaff elligt/ad þr synde þm biørg/j likamligum audæfum. Enn nær eg hefe þtta fullkomnat/ og jnnciglat þm þann Auoxt/mun eg ferdast fyrer ydur j Spaniam. Enn eg veit nær eg kiem til ydar/ þad eg mun koma mz fullre blezan Christs Euangelij.

D

Enn eg beide ydur Brædr miner/fyrer vorn DROTTJN Jesum Christ/ z fyrer Andarins Kiærleika/ad þier hialpit til j ydrum Bænum fyrer mier til Gudz/suo ad eg frelsist fra þeim vantruudum/sm̃ a Gydingalande eru/z þ min þionusta sm̃ eg giøre til Jerusalem/ verde þeim heilogum þacknæm/Suo ad eg mætte fyr Gudz vilia til ydar koma j fagnade/at eg endurnærda mig mz ydur. Enn Gud Fridarins sie mz øllum ydur/Amen.

XVI.

Vora

A

HOra Systur Pheben fel eg ydur a hende/huer ad er Þionustu kuiña Safnadarins til Cenchrea/þad þier medtakit hana j DROTTNI/ so sm̃ Heilogum hæfer/og giorit henne hiastod i huerre naudþurft sm̃ hun kann ydar vid ad þurfa/þuiad hun hefur mørgum hiastod veitt/og mier sialfũ.

Quedia og aminning vm mañа lærdom

Heilset Priscam z Aquilam/ miñũ hialparmoñum j Christo Jesu/þeir ed sina halsa hafa vtsett fyrer mitt lijf/ hueriũ ecki alleinasta eg giøre þacker/helldur aller Søfnuder Heidinnar þiodar. Og heilsit þm Safnade sm̃ i þra Huse er. Heilsit Epenetum minum elskanligum/ sa ẽ at fyrst er fra vr Achaia i Christo. Heilsit Mariam/ huer myked erfide hefur haft mz oss. Heilsit Andronico og Junion/minum Nafrændum og sambandingiũ/ huier ad fræger eru a medal Postulaña/og fyrer mier voru i Christo Jesu. Heilsit Amplian minum elskuligasta j DROTTNE. Heilsit Vrbano vorum hialparmañe j Christo Jesu/og Stachyn minum elskulegum. Heilsit hinum mæta Apellen j Christo.

B

Heilsit þm sm̃ eru af Heimkyñum Aristoboli. Heilsit og minum frænda Herodionem. Heilsit og þm sm̃ eru af heimkyñe Narcissi j DROTTNI. Heilsit Triphena og hinum Triphesa/ huier mikid hafa lidid j DROTTNI. Heilsit Persida minne elskuligre/ huer at mikit hefur lidid j DROTTNI. Heilsit Rufo hinum vtualda j DROTTNI/ og hñs Modur z minne. Heilsit Asyncriton z Phlegontem/Herman/Patroban/Hermen/z þm Brædrum sm̃ hia þm eru. Heilsit Philologũ og Julian/Nereum og Systur hñs/ z Olimpan/og øllum Heilogum sm̃ hia þm eru. Heilsit huer ødrum ydar a mille med heiløgũ Kosse. Ydur heilsa aller Christz Søfnuder.

E

Enn eg miñe ydur a goder Brædr/ ad þier hafet gaat a þm sm̃ rugl og Hindraner vppbyria j giegn þm Lærdome sm̃ þier hafet lært/ og snued fra þm sømum. Þuiat þss Naktar menn þiona eigi DROTTNI Jesu Christo/helldur sinum Kuide / og fyrer sætlig Ord og fagurligt Maltæke/tæla þr hiørtu meinlausra. Þuiad ydar hlydne er i bland allra vtkomen. Fyrer þad fagna eg yfer ydur. Enn eg vil ad þier sieut Vitrer vppa hid goda/ og einfallder vppa hid vonda. Enn Gud Fridarins mun jñan skams sundurmeria þann Andskota vnder ydra fætur. Nad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydr

Þetta er talad vm allan Mañligañ Lærdom

D

Ydur heilsar Timotheus miñ hialpar mañ/z Lucius/z Jason/z Sosipater miner nafrændur. Eg Tertius/ sm̃ þetta Brief skrifade/heilsar ydur j DROTTNI. Ydur Heilsar Gaius minn og alls Safnadarins Husbonde. Ydur heilsar Erastus Borgarikar Fiarrentu vørdur/og Quartus Broder. Nad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydur øllum Amen.

Enn honum/sem mattugur er ydur ad styrkia epter minu Euangelio / og predikan vt af Jesu Christo/fyrer hueria leyndur Domuren er vppbirtur/ sem i ~~langa tima~~ hefur yferuered þagat/ enn nu opinberadur og auglystur fyrer Ritningar Spamannanna/epter bode eylijfligs Gudz/Truarinnar hlydne til vppreisingar/ medal allra heidinna þioda/Þeim einũsaan Gude ẽ alleina er vitur/ sie Dyrd fyrer Jesũ Christ/ad eilijfu Amen.

fra valldar vpphafe

Til Romuerja

Sendur af Corinthio/ fyrer Pheben / sm̃ Þionustukuinna war Safnadarins til Cenchrea

Formale hins fyrra

Pistils til Corinthios

Þessum Pistle amiñer hiñ heilage Pall þa i Corinthiu borg/þ þr skulu samlynder wera i Trunne og i Lærdomenum/Haffande vakt a þui/ ad þeir lærdu wel þssa høfud grein/einkum(þad Christur sie allra wor Saluhialp) A hueria grein allar manligar skynsemder og Vijsdomar haþa sig a rekit.

Hofudgrein Christeligs Lærdoms

Þuiad lijka sm̃ nu wpphefia sig wm wora daga/i þra þui ed Euangelium kom i auglios/ marger þauiser sialþbirgingar(þa wier kollum Flugu anda Suælur og Villumenn)huerier allt þorsnema eru kloker og lærder vordner/og eigi þa þyrer myklum Meistaraskap og Vijsdome halldit sig lijka wid nockurn eda samlynda. Þann eine will hingat hiñ añar þangat/

Ark og Edle Villumanna

so sm̄ ad være þ stor Sman/nær ed huer eirn skyllde eigi nockut sierligt fyrer sig leggia/og sinū eigenligū Vijs|
dome wppfleygia/Hueriū eingen fær wmuent aptur til sins Vitskuleysis/Enn þo wita þeir i þele nidre allz ecke
nie wnderstanda wt af hinum riettu Höfudgreinum/ þott þeir rause/gialfre og þuætte margt wm þetta med
munnenum.

Huad S. Pal hefur hent Nneyxlaner, og flockadratt fra i Corinto

Lijka so skiede a dögum hins heilaga Pals/ þa er hn̄ hafde kient sinum ꜳstuinū i Corinthiu Christeliga
Tru/og frelsit af Lögmalinu/Pa hofu sig og wpp hiner fauisu sialfbirgingar/og otiduger witringar/i sun|
durlundadan Lærdom/giörande so sundurþyckan flockdratt medal truadra manna. Þann eine willde wera
Pals/hinn annar Apollinis. Þan̄ eine Peturs/enn annar Christs. Eirn willde wmskierast lata/en̄ annar
ecke. Þann eine willde giptast/hinn annar ecke. Þan̄ eine willde eta skurgodafórner/ enn an̄ar ecke. Sumer
willdu og wera likamliga frialser. Og nockrar Konur willdu nied beru hare ganga / og slijkt annad þessu
lijkt. Par til ad þr komu so fiarre/þad eirn drygde suiuirdeligan misuerknad i mote Frelsenu/ takande sina
Stiupmodur til eigen ordz. Og sumer hiélldu alls ecke wt af wpprisunne daudra manna/Enn adrer nærsta
lijtid af holldtekiu DROTTINS.

Snögt ad seigia/Pad gieck miög wndarliga og nærsta oskickanliga til/so ad huer eirn willde Meistare we
ra og Kienningar drygia/og þat eina giöra med Gudzspiöllen/Sacramentit/ Truna huad hm̄ gott þotte. Og
lietu a medan þessa höfut grein fara/og wnder fotum liggia (Pad Christur sie wor Saluhialp/Riettlæte og
Endurlausn) lijka so sm̄ hefdu þeir þessa grein fyrer löngu m̄z sölum sinna skofata forslitid. Af þui ad
suoddant stycke fær ecki wid magt ad blijfa/huar menn sialfer wpphefia Kloker og witrer ad þikiast.

Flockadrætter a worum dögū

Aullu deile eins/lika so sm̄ þad geingur nu til m̄z oss/ Sidā wier opinberudum i Þyduerskunne (seiger
Meistaren) þetta Euangelium wt af Gudligre Nad/ þa will huer eirn hinn ædste Meistare wera/og hafa
hinn heilaga Anda alleina. Lijka sm̄ være Euangelium fyrer þan̄ skulld predikat/ þad wier skylldum leita
worrar hrosunar/audsynande worn klokleika og skynsemd þar inne. So ad þesser Corinthiu borgarmenn/
meiga vel wera ein fyrer lijsing worrar þiodar a þessum timum/ huer ed þörf hefde eins þuilijks Pistils.
Enn so hlytr þad at wera/ og so a þ Euangelio ad ganga/þad hiner heimsku sialfbirgingar og otyduger wit
ringar/eiga wpp ad byria flocka dratt og hindraner/so ad þr sm̄ reynder eru(epter þui sm̄ hier seiger hinn
Heilage Pall)opinberir verde.

IIII Sum̄a z in̄ehalld hin̄a fiog ra Capitula

At vilia vera witr i Euāgelio

Fyrer þui straffar og fordæmer hinn Heilage Pall slijkan skadsamlegan Vijsdom nærsta
aluarliga. Og giörer þuilijka heilaga nefuitringa aptur ad witleysingum/og seiger m̄z slettum ordum/ad þr
wite eckert af Christe/ nie af hn̄s Anda og afgiöfū/ þær oss eru i Christo Jesu weittar/ og eigi skulu þr ken̄
ingar vppbyria/þui þr hliota andliger ad wera sm̄ þad skulu wnderstanda. Enn wilia witrer wera og Klok
leik syna medr Euangelio/þad er ein riett hindran og hamlan/Gud og Christum ad widurken̄a. Enn flocka
dratt og sundurþycke wpp ad byria/þar er kloklig Skynsemd og Vijsdomur wel tilhæfeligur/so ad þeir wer
de ad eins Heimsker sialfbirgingar og Christner Villingar. En̄ DROTTIN worn Jesum Christum fa þr
alldreigi rietteliga widurkient/nema þeir snuist aptur i hid forna Viskuleysi/ og late sig so lijtelatlega/fræra
og læra/fyrer þad hoguæra og einfalldliga Gudz ord. Slijkt giörer hn̄ og vm hönd hefur i hinum fyrstum
fiorum Capitulum.

V Ban̄ huernen þ sk hantierast

J hinum fimta straffar hn̄ pa myklu Vansemd/þss hins sama sem sina Stiupmoder haf
de til eignar tekid/og will bannfæra hn̄ og Dioflinum giefa. Gefande þar med ad skilia eina rietta wnder|
uisan/huernen Bannit ætte ad handtierast/So ad þad skule skie m̄z einu Samþycke alls Safnadarins/fyrra
sm̄ riettruader eru/yfer opinberum Storsyndum/so sm̄ ad Christur kenner og sialfur Matth. xviij.

VI Natur

J siøtta straffar hn̄ þ Agg og Prætumal yfer Domstolū/sierdeilis fyrer heidnum mon̄um
og wantruudū. Og ken̄ir ad þr skule sialfer innbyrdis sakernar forlijka/elligar Rangindi lijda.

VII Niuskapar stett og hrein lijfe

J hinum siøunda vnderuisar hn̄ af hreinlifenu z Niuskapar bandenu. Lofar fast Hrein|
lifed og Jungfrurdomen/þad hn̄ sie nytsamligur/so þui framar og betur gete hn̄ Gudzspiallan̄a giætt. So
sm̄ ad sialfur Christur kienner Matth. xix. af þeim hreinlijfismönnum sm̄ wegna Gudzspiallan̄a edr Him
narijkis vilia hreinlijfer vera. En̄ Pall will onaudugā og ofuin̄gadan Jūgfrurdom hallden hafa vtā alls
haska meire Syndar/Annars sie hiuskaparbandit betra enn hreinlijfis bindindit/þad idugliga weykist i ostöd
ugum bruna/og tafnan hefur heimugliga stinga.

VIII Huernen wid weykar Samuitskur skule handtiera

J hinum Atta. allt til hins Tolfta/Hondlar hn̄ marguisliga/huernen ad dier skulū lijda
og handtiera wid breyskuar samuitskur/ i augsyneligum malaferlum/so sm̄ ad er i Matarnautn/Dryckiu og
klædaburde/og i bergingu Gudz likama. Fyrerbiodande i öllum stödum þad hiner styrkuu skulu forsma hi|
na breyskltruudu. Af þui ad hn̄ sialfur/þott hn̄ være eirn Postule/ha hafe hn̄/sm̄ adur/halldit sig i fra mör
gum þm hlutum/þar hn̄ hafde þo godan̄ riett til. Par til meiga wel hiner styrkuu/wera ottaslegner wm sig/
af þui ad fordum daga/ eru so marger af Israels folke forgeingner/sm̄ þo woru adr aller saman wtleidder
fyrer Dasemdaruerken af Egiptalandi. En̄ iafnfraamt þessu framsetur hn̄ nockrar hialpsamligar ken̄ingar.

XII Gafur Gudz marghattadar

J hinum xij allt til hins xiiij hondlar han̄/Huersu marghattadar ad Afgiafer Gudz eru/
a medal huerra þad Kiærleikuren sie þo hin besta. Þuiad han̄ wppbefur sig eigi/Helldur innbyrdis samþy
ckeliga þionande/m̄z þui ad þar er eirn Gud/ein̄ DROTTIN/eirn Ande/og aller hluter eins huersu marg
hattader ad eru.

J xiiij/ken̄er hn̄ Predikurū/Spamon̄ū z Songmon̄ū/þ þr sku skickālega jdka sinar ga|
fur/og alleinasta til betrunar/en̄ ei til eiginligrar dyrdar sina predikan/lyst edr skynsemd þar m̄z at audsyna.

Predikunar Embætted

J fimtanda/Straffar hn̄ pa sømu sm̄ rangliga hafa lært z truat vm Holldsins vpprisu.

J hinum sijdasta minner hn̄ pa a/ vm brodurliga hialp/og stundliga styrking Lijkamlig|
rar næringar/wid hina þurftugu.

Hinn

Hinn fyrre S. Pals Pistill

Til Corinthios

I

A PAll kalladr til Postula Jesu Christi/ fyrer vilia Gudz/ ⁊ Sostenes vor Broder. *Vnderskrift*

Þeim Gudz Søfnude sem er i Corinthiu/ þeim helgader eru j Christo Jesu/ þm̄ kolludum Heilogū/ Samt ollum þm̄ s̄ akalla nafn DROTTINS vors Jesu Christi/ j ollum þra Landzaalfum og vorum. *Yferskriften*

Nad og Fridur/ af Gude vorū Fødur/ ⁊ DROTTNE Jesu Christo sie mz ydur. *Quedian*

Þacker giøre eg Gude minum jdugliga ydaruegna/ fyrer þa Gudz Nad sm̄ ydur er giefen j Christo Jesu/ þad þier erut fyrer hn̄ i ollū hlutum audgader/ j allre kunnattu og vidurkienningu/ Epter þui sm̄ su predikā af Christo Jesu/ er krøptug vorden j ydur/ So ad þier hafet onguan brest i nuckure giøf/ Epterbidande auglysingu vors DROTTINS Jesu Christi/ sa er ydur mun stadfesta allt *Þackargiord*

B ad lokum/ So at þier sieut ostraffanliger a deigi DROTTINS vors Jesu Christi/ Þui Gud er trwr/ fyrer huern þier kallader erut til [a] Samlags Sonar hanns Jesu Christi vors DROTTINS.

[a] (Samlags) Þad er/ Samar uar og sameigendr allra hluta med Christo

Enn eg beide ydur Brædur/ fyrer nafn DROTTINS vors Jesu Christi/ þad þier hafet aller hin̄ sama Ordrom/ og eige sie þar nockurt sundurlynde ydar a mille/ Helldr þ þier sieut fullkomner j samlikre lund/ og ein̄re meiningu. Þuiad mier er so kunngiort/ Brædur miner/ af þm̄ sm̄ af Cloes heimkynne eru/ vt af ydr/ ad Þrætur sie ydar a mille. En̄ eg seige þar af/ þ huer ydar eirn skule seigia. Eg em Pals/ sa annar/ Eg em Appolinis/ hinn þridie/ Eg em Cephas/ hin̄ fiorde/ Eg em Christz. Huad? Er Christr nu þa j sundurskiptur? Er nockut Pall fyrer ydur krossfestur? Eda eru þier skirder j Pals nafne? Eg þacka Gude/ þ eg heke onguan yduarn skirt/ vtan Crispum og Gaium/ so ad eingen þurfe þ ad seigia/ ad þier sieut skirder j minu nafne. Eg skirda og heimamenn Stephane/ Framar veit eg ecki/ huort eg

C hefe nockurn yduarn annan skirt.

Þuiad Christur sende mig eigi til ad skira/ helldr at boda Gudz Euangelion / Eigi medur Ordasnilld/ so ad eigi yrde Kross Christi ad hiegoma. Þuiad þtta ord af Krossenū er fiflska þm̄ sm̄ fortapader verda/ Enn oss sm̄ hialpast/ er þ Gudz Kraptur. Þuiad so er skrifad/ Eyda mun eg Vitsku vitringanā/ og skilning skynsamra mun eg forleggia. Huar er nu Spekingurenn? Huar er Ritningameistaren/? Huar er Veralldar Vitringuren? Hefur Gud ecke giørt Speke Heims þssa ad Heimsku. *Esa. 29. Esa. 33.*

Þuiad a medan Heimuren fyrer sina vitsku/ þeckti ecki Gud j sinum Vijsdome/ þocknadist Gude þad vel/ fyrer fauisliga predikan hialpliga ad giøra/ þa sm̄ þar atrua. Med þui ad Gydingar æskia Teikns/ og Gricker spyria ad Speke. Enn vier predikum Christ hin̄ Krossfesta/ Gydingum ad sønnu hneykslan/ enn Grickium Heimsku/ En̄ þm̄ sm̄ kallader eru/ bæde Gydingium og Grickium/ bodum vier Christ ein̄ Gudligan Krapt ⁊ Gudliga Speke. Þui

D at Gudz Fauiska er mon̄um hyggnare/ og Gudz [b] Veykleike er mon̄um styrkuare.

[b] (Veykleike) Gudlig Þauitska og veykleike er Euangelium þad er heimska fyrer þm̄ Vijsu enn willa fyrer þeim Heilögu/ enn fyrer þeim Christnu er þat Kraptur og Vijsdomur

Fyrer þui/ alijtid goder Brædr ydra kallan/ Þad eigi eru marger Spekingar epter Holldenu/ ei marger vollduger/ eigi marger Edalborner kallad'/ Helldr þ huad heimskuligt er fyrer Heimenum/ þad hefur Gud vtualit/ oppa þ ad hn̄ giørde Vitringana ad hneykslan. Og þ sm̄ veykligt var fyrer Heimenum/ þ vtualde Gud/ so ad hn̄ giørde at hneykslan þ huad Øflugt er. Og þ sm̄ vedla var fyrer Heimenum og forsmad/ þad hefur Gud vtualit. Og þad s̄ eckert er/ so ad hn̄ nidurþrycke þ huad nockurs hattad er/ So ad eingen madr mætte sier fyrer hn̄s augsyn hrosa/ Vt af huerīu þier erut komner j Christo Jesu/ Hu oss er af Gude giørdur til Vijsdoms/ ⁊ Riettlætis/ til Helgunar/ ⁊ til Endurlausnar. So ad huer (epter þui sm̄ skrifad er) sm̄ sier hrosar/ sa hrose sier j DROTTNI. *Iere. 9*

II.

Og eg

OG eg/Goder Brædur/þa eg kom til ydar/kom eg ecki medr ordahæd edr hærre **A**
Visku til ydar/ad boda ydr Gudz predikan. Þui eg hiellt mig eckert vita ydar
a mille/ vtan Jesum Christ þann hinn Krossfesta. Og eg var hia ydur medr
veykleika/og mz vgg og Otta myklum. Min Ræda z min Predikan var ei-
ge j snilldarordum mañligrar Visku/ helldur i audsyningu Andans og Krap-
tarins/So ad ydar Tru sie ei af mannligre vitsku/helldur af Gudz Krapte.

Enn þar vier rædum vm/þad er þo Speke a medal þra sm̃ algiørder eru / enn þo eingen
þessa Heims Speke/og eigi þessa heims høfdingia/hueriere ed forganga. Nelldur seigũ vier **B**
af þeirre heimugligre huliñe Gudz Speke/hueria Gud hefur fyrer hugad fyrer Allder/
til vorrar Dyrdar/Hueria eingen þessara Heims høfdingia hefur þekt. Þui ef þeir hefdu
þekt hana/ þa hefdu þeir eigi krossfest DROTTIN Dyrdarinnar/ Helldr epter þui sem
skrifad er/Þad eige hafi auga sied/og eigi Eyra heyrt/og ecki j mannsins hiarta komit/ huad
Gud hefur fyrerbuit þm er hñ elska.

Esa. 44

Enn oss hefur Gud þad opinberat fyrer sinn Anda. Þui Anden ransakar alla hlute/eirn- **C**
en diupleika Guddomsins. Huer manna er sa/ed vite huad j mannenum er/ vtan alleinasta
sa Ande s mz sialfũ hm̃ er? So lyka veit og eingen huad Gudz er/nema Gudz Ande. Eñ vier
høfũ ei medtekit þessa Heims Anda/helldr þann Anda s af Gude er/ so ad vier vitũ huad oss
er af Gude giefit/huar vier og af seigum/eigi medur þm ordum sm̃ mañlig viska kienner/hell
dur mz þm ordum sm̃ heilagr Ande lærer/dæmande so andlig efne andliganna. Eñ a Lykam **D**
ligur madur skyniar eckert þad s er af Gudz Anda/af þui ad þ er honum heimska/ z hñ fær
eigi skilit/Þuiad þ hlytur andliganna ad vrskurdast. Enn sa andligur er/hañ giegnum sier
alla hlute/eñ hñ verdur af ongum ransakadr. Þuiad huer hefur þekt hugskot DROTT
JNS? Eda huer lagde honum nockut rad? Eñ vier høfum Christz hugskot.

a (Likamligur) Eñ Likamlige madur er/ ep ter þui hñ er an Nadar innar/ mz allre skynsemd/Kuñ attu og skilning- ar sinne og ollũ þornæmte og so sm̃ hañ er allra bist skickadur

III.

OG eg/ goder Brædur/ matte eigi tala vid ydur so sm̃ vid andliga/ helldur so s **A**
vid Likamliga/og lika sm̃ vid ønnur vngberne j Christo. Miolk hefe eg ydr
til dryckiar gefit/enn eige megnan mat. Þuiad þier formattud þad ecki/ So
formeige þier þ nu eñ eigi helldr/ þt þier erut enn Likamliger. Þuiad a med
an at agg z þrætur eru ydar a mille/ Eru þier þa eigi Likamliger/ og gangit
epter likamligre siduenju?

vandlæte

Þui þa nockur ydar seiger/Eg em Pals/hiñ annar/Eg em Appollinis/Eru þier þa eige
likamliger? Huad er Pall? Eda huer er Apollo? Vtan þionustumenn/fyrer hueria þier erut **B**
trwader ordner/og þ sama/ epter þui sm̃ DROTTIN hefr huerium einũ veitt. Eg plan-
tade/Apollo vøkuade/Enn Gud hefur friofgunena giefet. So er nu huerke eg nie sa s plan
tade/ nie sa er vøkuar nockut/ helldur Gud sa er Friofgunena giefur. Enn sa sm̃ plan-
tar og hinn sm̃ vøkuar þeir eru eins. Enn huer eirn mun sitt eigenligt verdkaup ødlast ept
sinu erfide. Þui vier erũ Gudz Samerfidismeñ. Þier erut Gudz Akuryrkia/ z Gudz vppbygging

Nier fordæmer S. Pall bæde Pauadom og allar Villur

Eg hefe vt af þre Gudz nad sm̃ mier er gefen/ grunduøllen lagt/ so sem eirn hyggin hwsa
smidur/Enn eirn añar bygger þar yfer. Huer eirn hafe og gæt a huernen hñ bygger þar yf- **C**
er. Þuiad eingen fær annan Grunduøll lagt/helldur enn pañ sm̃ adur er lagdr/ huer ad er
Christus Jesus. Enn ef nockur bygger vppa þennan Grunduøll Gull/Silfur/Gimsteina/
Triahark/Hey/Strahalm/Þa mun huers eins verknadur opinber verda/ z dagurin mun hñ
augliosan giøra. Þuiad hñ mun mz Ellde opinberadr verda/og huilykur ad huers eins verk-
nadur sie/ þa mun Elldurenn reynslu a giøra. Ef nockurs verknadur bijfur/ sa hñ hefur þar
yferbygt/þa mun hñ laun ødlast. Enn huers verknadur sm̃ forbreñur/þa mun hñ skadseme
lijda/Enn hñ sialfur mun holpen verda/þo so lyka sem þ sie fyrer Ellden

Vite þier ecki/þ þier erut Gudz Mustere/og þ Gudz Ande bygger j ydur? Eñ hñ s skam **D**
ar Gudz Mustiere/ þeim mun Gud tortyna/ Þuiad Gudz Mustere er heilagt/huert þier er-
ut. Tæle eingen sialfan sig. Og ef nockur er sa ydar a mille/s Vitur þikist vera/verde hñ ad
þssa Heims Ouitringe/so ad hñ mætte vitur vera. Þuiad þssa heims Speke er Heimska hia
Gude. Þuiad so er skrifad/Hondla mun eg Spekinga i Slæguitsku þra/Og eñ aptur/DR
OTTIN veit hugsaner Spekinganna/þuiad þær eru Hiegomligar. Fyrer þui mete sig
eingen af monnum. Allt er þad yduart/sie þad Pall/ eda sie þad Apollo / sie þ Cephas eda
Heimur

2 Cor. 6

Joh. 5
Psal. 94.

Heimuren/sie pad Lijfit eda Dauden/sie pad hid nalæga eda okomna/allt er pad yduart/enn pier erut Christz/ enn Christur er Gudz.

IIII.

A DAr hallde oss huer mann fyrer/einkum fyrer Gudz pienara/ z verkstiornara yfer Gudz leynda doma. Nu heimtum vier eigi meir af Verkstiornurunum enn þ þr finnist truer. Pui er mier þ fyrer minsta koste/ad eg ske af ydur dæm ast/edr af mannligum deigi/ Enn po dæme eg mig ei sialfur/ Pui eg veit min eckert/enn j pui em eg po ecki riettlatur/ DROTTIN er sa sem Dæmer. Fyrer pui dæmit ecki fyrer tijman/pangat til ad DROTTIN kiemur/sa er auglysa mun pad j myrkrunum er hulid/ z opinber giora raden hiartanna/ z mun pa huerium sem einum Lofstyr skie af Gude.

B Enn petta goder Brædur/hefe eg myndat vppa sialfan mig og Apollo ydar vegna/ so ad pier lærdut af ockur/pad eingen hallde meir af sier/enn so sem nu er skrifat/vppa þ/ad eingen hroke sig vpp mot ødrum/fyrer nockurs saker. Pui huer helldur pier fram? Eda huad hefur pu pad at pu hafer eigi nitekid? Enn fyrst pu hefur þ medtekit/ huad metur pu pig pa so sa pad hefde ecki medtekit? Pier erut nu sadder/pier erut nu pegar auduger vordner/pier rijkit an vor/Giæfe pad og Gud ad pier rijktut/so ad vier mættum og rijkia mz ydur.

Enn eg meina ad Gud hafe audsynt oss Postulana fyrer hina allra sidustu/ so sem Daudanum yfergiefna/ puiad vier erum sionargler vordner Heimenum/ og so Einglum og mønnum. Vier

C erum Pussar fyrer Christz saker/enn pier forhyggner j Christo/ Vier veyker/ enn pier styrk-uer/Pier dyrdliger vier forsmaarliger. Puiat allt til pessa dags polum vier Sueingd z Porsta/ og erum klædfaer/og verdum hnefum barder/høfum onguann samastad/ erfidum og verkum mz vorum eigen høndum. Og nær oss er formælt pa blezum vier/eru vier ofsokter/pa lidum vier erum vier lastader/pa beidu vier/og iafnan erum vier so sem Hrak pessarar Verølldar/z hrein-sunar Offur allra manna/ allt til þssa

Petta skrifa eg eigi/vppa þ eg hneyksle ydur/Helldur aminne eg ydr so sem mina kiærustu Syne. Pui po pier hefdit tiu Pusunder Læremeistara i Christo/pa hafe pier po ei Fedurna

D marga/ Puiad j Christo Jesu fyrer Euangelium pa hefe eg alid ydur. Fyrer pui aminne eg ydur/ad pier sieut miner epterfylgiarar/ Par fyrer sende eg Timotheum til ydar/ huer ad er minn kiær z trur sonur j DROTTNI/ad hann vnderuisi ydr mina vegu/ pa so ad eru j Christo/Lijka so sem eg j øllum Samkundum og allstadar kienne.

Par hroka sier nu nockrer vpp/lijka sem eg munde eigi koma til ydar/Enn eg mun po snar liga koma til ydar/ef DROTTIN vill/ad eg reyne/eigi ord Pra sem vpphrokader eru/helldur Krapt/Puiad Gudz rijke er eigi folgit j ordum/helldr j Krapte. Huad vilie pier? skal eg mzur. Vende til ydar koma/eda mz Kiærleik og hoguærum Anda?

V.

A ALmennelight rykte er/ad par sie horaner ydar a mille/og po slijk Horan/sem eckj er gietid a medal Heidinna pioda/pad at nockur skal hafa sins Fødurs Eigenkonu. Og po eru pier vpphrokader/og hafed ecki myklu framar Hrygd vm halit/so ad sa sem þ verk hefr drygt/yrde j midit burt tekinn fra ydur. At sønnu eg fra verande likama/po nalægur j Anda/hefe so sem par nærverande dæmt yfer honum sem slijkt hefur giort/j nafne DROTTINS vors Jesu Chri-

B sti/ad ydur samankomnum medur minum Anda/og mz Krapte vors DROTTINS Jesu Christi/ hann ofur ad selia Andskotanum/ til Holldsins fordiorfunar/ so ad Andinn sie hialplig a deige DROTTINS vors Jesu.

Yduar hrosun er ecki god/Vite pier ecki ad litid Surdeig syrer allt Braudit? Fyrer pui hreinsit burt hid gamla Swrdeigit/so ad pier sieut nytt Deig/so sem pier sieut osyrder. Pui-

C ad vort Paskalamb er Christur fyrer oss offradr. Fyrer pui høllldum vora Pascha/eigi j gomlu Swrdeigi/og eigi j Swrdeigi Illskunnar og Prettuijsinnar/helldur j sætu Deige/Skirleik-sins og Sannleikans.

Eg skrifade ydur j Briefenu/ad pier skylldut ecki samblandast Hooranarmønnum. Onguan neigen meina eg pessa heims Horunarmenn/eda Agirndarmenn/Rængingia nie Blotmenn skwrgoda.

(Leyndadoma) Pad er Euangelium i hueriu Guddomlig polgen audæfe werdr pyrer oss framsett

b (Ryker) Jroma/hann kallsar pa Postulanna og predikaranna embætte i pessu Heime

Bannfæring

goda/annars hlyte þier Verølldena ad ryma. Enn nu skrifa eg ydr/pad þier skulut eigi sa- D
blandast/einkum ef sa er nockur sm̄ sig lætur Brodur kalla/og er Frillulijfis madr/eda Agirn
dar madur/Blotmadur skwrgoda/ eda Brixlunar madur/ Ofdryckiumadr edr Ræninge/ med
þesskonar mønum skulu þier ecki Matar neyta. Þui huad koma þr vid mig sm̄ þar fyrer vt-
an eru/ pad eg skyllde þa dæma? Er eigi so ad þier dæmit þa sm̄ hier fyrer jnnan eru? Enn
Gud mun dæma þa sm̄ fyrer vtan eru. Latid þann burt fra ydr sm̄ vondur er.

VI.

HVernen dirfest nockur af ydr/þott hn̄ hafe eitthuad Kiærumal j moti ødrum/ A
ad lata dæma þ hia Ranglatum/og eigi helldr hia Heilogum? Vite þier ecki
pad Heilager munu Heimen dæma? Og fyrst Heimuren skal dæmast af ydr/
Eru þier þa eige nogu vel fallner til ad dæma vm þ s miñe hattar er? Vite
þier ei/þ vier mūum yfer Einglunū dæma? Nūsu myklu meir þa yfer stūdligū
Audæfum? Enn þier nær þier hafed nockur malaferle vm stundligan Aud/
þa take þier þa sm̄ hia Søfnudenum a Forsmader eru/ og setied þa til Yferdomara. Ydur
til Smanar seige eg þetta. Er þar þa mz øllu eingen so vitur ydar a mille/ pad dæma kyñe B
millum Brodurs og Brodurs? Helldur deiler Broder vid Brodur/þar ofan a fyrer Van-
truudum.

a (Forsmader) Þat eru Heidingiar/huerier eckert samlag hafa mz þm̄ Christnu i andligum hlutum/suo sm̄ er Sacramentū etc

Þar er senneliga fullkomligt brot i bland ydur/pad þier hafit Lagadeilur yduar a mille/
Huar fyrer lyde þier ei myklu helldr oriett? Eda þui late þier ecki suikia ydur helldr? Þier giø
ret helldur rangt og suikit/og þo þ vid Brædurnar.

Vite þier ei þæd Ranglater mūu eigi eignast Gudz Rijke? Latid eigi villa ydr/hūke Frillu
lifismenn/nie Blotmenn skwrgoda/eigi Hordoms menn nie Sælgiætingar/ eigi helldur þr s
skøm drygia med Karlmønnū/eigi Þiofar nie Agirndarmeñ/eigi Ofdryckiumeñ/eigi Hneyk-
slarar nie Ræningiar munu Gudz Rijke eignast. Og þuilijker hafa fordum daga nockrer vt C
af ydur verit/Eñ þier erut nu afþuegner/þier erut nu helgader/þier erut nu Riettlætter fyrer
nafnit DROTTINS Jesu/ og fyrer Anda Gudz vors

Lærdomur og Huggun

Allt leyfest mier/enn eigi batar þ mig allt. Eg hefe allra hluta valld/enn mig skal eckert
yferbuga. Fædslan Maganum/og Magin Fædsluñe/ Enn Gud mun þetta og hitt afma.
Likamen ad sonnu eigi Frillulifnadenvm/ helldur DROTTNI/ og DROTTIN Li-
kamanum. Enn Gud hefur vppuakit DROTTIN/ og so mun hann oss vppuekia fyr
er sinn Krapt. Eda vite þier ecke þad ydrer Likamer eru Christs Limer? Skyllda eg nu ta
ka Christz Lim/ og giora þar af Skiækiunnar Lim? Þad sie fiarre. Eda vite þier ecki/ad D
huer hn̄ samlagar sig skiækiuñe/ad sa er eirn Likame medur henne? Þuiad þau munu(seig*
hn̄)tuø j einu hollde vera/Eñ hū hn̄ samteinger sig DROTTNI/sa er eirn Ande mz hm̄.
Flyit Frillulifnadinn. Þuiad allar Synder hueriar maduren dryger eru vtan hn̄s Lika-
ma. Enn huer ed Frillulifnaden dryger/sa syndgar vid sin̄ eigin Likama. Eda vite þier ecki/
ad ydrer Limer eru Musteri þss Heilags Anda sm̄ j ydur er/þn̄ þier hafed af Gude? Þier erut
og eigi ydrer sialfs/Þuiad þier erut dyru verde keypter. Þar fyrer vegsamit Gud i ydrum Li-
kama/og ydrum Anda/huerier Gudz eru.

2 Cor. 6

VII.

Vm Hiuskap ogifttena og Meydom

UM adra þa hlute/ þier skrifudut mier til/ andsuara eg/ Þad mannenum A
er gott at hn̄ snerte eigi neina Konu. Enn fyrer Frillulifnadar saker þa
hafe huer eirn sina Eigenkonu/og huer ein hafe sinn eignarmann/ Madur-
en giøre Kuinnuñe sitt skylldugt atlot/slikt hid sama Kuiñan Mannenum.
Konan hefur eigi valld sins Likama/helldur Madurin/Lijka og eirnin mad
urinn hefur eigi Valld sins Likama/helldur Konan. Tæle huorke annad/ B
nema þad sie af beggia Samþyke/ vm stundarsaker/ suo at þier sieut þess lidugre til føs-
tu z bæna halldz/og komit sidan aptur til samans/ so ad Andskoten freiste ydar ecki/fyrer yd-
uars ostodugleiks saker.

Þetta seige eg af vorkunseme/z eigi epter skipan/Eñ eg villde helldr ad aller meñ være so
sem ad eg em. Huer eirn hefur sina eigenliga giøf af Gude/eiñ ad sønnu suo/enn añar suo.
Enn þ seige eg þeim ogiptum og Eckiunum/ ad þeim er gott/ ef þeir blifa so sem eg. Enn
ef þeir sa

ef þr fa sier eigi halldit/giptist þr þa/þuiad betra er ad giptast enn ad Brēña.

Eñ þm ſ gipter eru bydr/eigi eg/helldr Drottin/þ Konan skilie sig ecki vid Mannen/eñ ef hū skilur/þa blijfe hū vtā Hiuskapar/eda forlijke sig vid siñ mañ/Og maduren forlegge ecki sina Eigenkonu

D Hinū odrū seigi eg eñ ecki Drottiñ/ Ad ef einhuer Broder hefr vātruada Konu/ z hm̄ hagar at bwa vid hāa/þa skilie hñ eigi vid hana. Og ef su Kona er ſ vantruadā mañ hefur/z þ hagar heñe hia hm̄ ad bwa/þa skilie hū eigi vid hñ. Þuiad vātruadr madr er helgadr fyrer Konūa/z vātruud Kōa er helgut fyr᷒ mannen. Añars være børn ydar saurug/eñ nu eru þau heiløg. Eñ ef hiñ vantruade vill skiliast/þa latid hñ skiliast/Þui broder edr syster eru eij forbūden af þsſ hatt᷒ efne. Gud hefr oss j Fride kallat. Eda huad veistu þ Kōa nema at þu kuñer at giora mañen holpen? Eda þu madr/Huad veistu nema þu gieter giort Konuna hialpliga? Þo epter þui ſ Gud hefr hueriū einū vthlutad Nū og eiñ/epter þui ſ at Drotten hefur hñ kallat þa gāge hñ/z so skicka eg þ til j øllū Søfnudū. Er nockr vmskorin kalladr/sa æske eij yferhudar. Er z nockr kalladr j yferhwdiñe/læte sa ei vmskera sig. Vmskurnin er eckert/Yferhwden er z eckert/helldr vard ueiting Gudz Bodorda. Nū eirn blijfe nu i þre kallā ſ hñ er jñe kalladr. Ef þu ert eiñ Þræll kalladr/þa haf

E þar eij ahyggiu fyrer/Eñ gietur þu frials vordit/ þa kostgiæf þad helldr. Þuiat hū hñ er Þræll kalladur j Drottne/sa er Frelsinge Drottins/Lijka z eirnen hū hñ er Frelsinge kalladr/sa er Þræll Christi. Þier erud dyru verde keypter/Verdit ei þrælar mañaña. Nū z eiñ goder Brædr/j hūre stett ſ hñ er kalladr/þar blijfi hñ jñe hia Gude. Eñ af Meyunū hef eg eckert bodord Drottins/ Þo gef eg til rad/ ſ sa ed hefr myskunseme ødlast af Drottne/at eg sie trwr/Þui meina eg nu þ gott vera fyrer nalægrar naudþurftarsaker/þ mañenū sie gott so at blijfa. Ertu vid Konūa būden/þa sæk ei epter laus at vða. Eñ ertu Kōulaus/þa leita ei Kuōfāgs. Þott þu giptist syndgar þu ecki. Og þo at ein Mey giptist/syndgar hū ei/Þo muñu þssko-nar holldsins harmkuæli hafa. Eñ eg þyrmda ydr giarna: Þat seigi eg ydr goder brædr/at timen er naumr

F Frāar er þ þo meinigen/at þr ſ eigenkuænt᷒ eru/þ þr sie so ſ at þr hefdu ei neinar/z þr er harma/ so ſ at hørmudu þr ei/ z þr ſ fagna/ſ at føgnudu þr ei/ z þr ſ kaupa/so ſ eignudust þr þ eigi/ z þr ſ tidka þñan hei/ so ſ at tidkudu þr hñ ei/Þui þssa heis athøfn forgeingr. Eñ eg villda þ þi᷒ værut vtā ahyggiu. Hū okuæntr er/sa ber ahyggiu vm þ huad Drottins er/hūnen hñ meigi Drottne þocknast. Eñ hū eigenkuæntr er/sa ber ahyggiu vm þ huad heimsins er/z hūsu hñ meigi hwsfreyuñe þocknast. Atskiliālig grein er a millū Meyar z mañs konu. Hin ogipta ber ahyggiu vm þ huat Drottiñs er so at hū sie Heiløg j Lijkāa z anda Eñ su ſ gipt er ber ahyggiu vm þ huat heimsins er/z hūnen hun megi mañenū þocknast. Eñ þta tala eg til ydrar gagnseme/ei vppa þ eg leggi snøru fyrer ydr/Helldr til þss sm̄ sidsamligt er/so at þier mættut jafn-

G an oforhindrader Drottne þiona. Eñ ef nockur þikist sia þ sier mūe toruelldr vda siñ Meydomr/ ef giafords timen lijdur / og so ef þ vill eigi ødru vijs vda/þa giøre hañ huort hm̄ likar/Gipt᷒ hñ sig þa syndgar hñ eigi. Eñ huer þ setur stødugt sier j hiarta/z hefur þar mz eigi neina Þuingā/hafande suo valld sins eiginligs vilia/z stadfester j sinu hiarta/at vardueita siñ meydō/hñ giører vel. Og hū ed giptist sa giører z vel. Eñ hñ sm̄ gipter sig ecki/sa giører betur. Kuiñan er Løgmalinu vnderbūden/so leinge sm̄ hennar madr lifer/Eñ nær heñar Madur er latiñ/so er hun frials sig ad gipta huernū hū vill/vtan þ skal skie i Drottne. Eñ þo er hun sælle ef hun blijfur sm̄ mitt rad er til. Enn eg helld þ/ad eg mune og hafa Gudz Anda.

VIII

A EN vm þ ſ Skwrgodū offrast/vitu vier/þ vier aller høfū skynsemina. Skynsemen hun blæs vpp/eñ Astsemen bæter vm. Nu ef einhuer lætur sier þikia þ hñ vite nockut/sa veit eñ eigi/so sm̄ hm̄ ber ad vita. Eñ ef sa er einhuer sm̄ elskar Gud/ hñ er af honum þecktur.

B So vitū vier nu af þre fædslu ſ Skwrgodū offrast/þ Skwrgodit sie einskis vert j Heimenū/þui eingen er Gud nema eiñ. Og þo ad þar sie nockrer sm̄ Guder kallast/huort þ er a Himne/edr a Jordu (mz þui ad marger eru Guder og marger DRottnar) Þo høfū vier ecki vtan eirn Gud/Fødur/af huerium at aller hluter eru/ og vier j hm̄/ og eirn Drottin Jesum Christū/fyrer huern aller hluter eru / og vier fyrer hñ.

C Eñ þssa skynsemi hafa eigi aller/Þuiad nockr᷒ hafa giørt sier samuitsku hier til/yfer þm Skwrgodū/og atu þ fyrer skwrgoda forner/z mz þui ad þr voru so veyker/þa fleckadist þra Samuitska j þssu. Enn fædan batar oss ecki fyr᷒ Gude. Etū vier/ þa erū vier ei betre fyrer þ/Etu vier z ecki/þa vdū vier ei verre fyr᷒ þ. Enn siaet so til ad þta ydart frelsi verde ei til hindrunar/ hinum veyk truudum. Þui ef nockur sæe þig

D (þu sm̄ skynsemina hefur) sitia til Bordz i godahusi/verdur þa eigi hañs Samuitska(mz þui hañ er breyskr) huett vpp ad eta skwrgodaforner? Og so forferst þiñ breyskue broder j þiñe skynseme/fyrer huern ad Christur er liflaten. Og nær þier syndgist so vid Brædurna/ og slait þra breyskua samuitsku/ þa syndgist þier vid Christ. Huar fyrer ef ad fædan hindrar Brodur minn/ skyllda eg alldrei Kiøt eta/ suo ad eg giørda ongua hindran minum Brodur.

IX.

Aminning/ad misbreyta ecke Kristelegu frelse/og hañ setur sig sialfan til epterdæmis/Ep eg Postuli tek ecki frelsid sm̃ eg ma/mykla sidur hæfer ydur ad misbreyta þui/til hneykslunar veykum Brædrum

ER eg ecki Postule? Em eg eigi frials? Hef eg ecki sied DROTTen vorn Jesum Christ? Eru þier ecki mitt verk j DROTTNI? Og þo eg sie ei añara Postule/ þa em eg þo ydar Postule/ Þui jñcigle mins Postuligs em bættis/eru þier j DROTTNI. Enn andsuar mitt vid þa s̃ mig adspyrja/er þetta/ Høfum vier eigi valld til ad eta og drecka? Høfum vier ei valld til einhueria Systur/ad eignarkonu vm ad flytia/ lika sm̃ adrer Postular og Brædur DROTTINS/og so sm̃ Cephas? Eda høfum vid ecki/ eg ⁊ Barnabas/ magt til þta ad giøra? Huer slæst og vppa sitt eigit verdkaup? Huer plantar Vingarden og etur ecki af hñs Auexti? Eda huer fodrar Hiørdina ⁊ neyter ecki af Miolk Hiardariñar?

Enn eg tala þta epter mañligre sidueniu. Seiger ⁊ ecki Løgmalit þta? Þuiad so er skrifat i Moyses Løgmale/Eigi skalltu mulbinda Naut ꝥ sm̃ eriar/Huert ber Gud ahyggiu fyrer Nautunum? Eda seiger hñ ecki þetta allzkostar vorra vegna? Þuiad fyrer vorar saker er þta ritad/Af þui þañ s̃ plæger skal plægia j voniñe/ ⁊ sa s̃ þresker hñ sk̃ þreskia j voninne so ad hñ verde hluttakare sinnar vonar. Fyrst vier sædum ydur hid andliga/Er ꝥ mykels vert þo vier vppskerum yduart hid likamliga? Og ef hiner adrer eru hluttakande þessarar ydrar magtar/ Huar fyrer skylldu vier eigi myklu framar?

Deut. 25

Enn vier høfum eigi tidkat þssa magt/helldur vmlidu vier allra handa/suo ad vier giørdū Christz Euangelio ongua hindran. Vite þier ecki ꝥ/ þr sm̃ Fornernar fæ ra/ eta af þui sm̃ fornfært er? Og þr sm̃ Alltarenu þiona eru Alltarisins hluttakarar. Lyka so hefur ⁊ DROTTIN til skickad/ad þr sm̃ Euangelium kuñgiora skulu af Euangelio sitt fæde hafa. Eñ eckert þssara hefi eg tidkat.

Math. 10

Eñ eg skrifa eigi þta þar fyrer/ad so skule vid mig vera giørt/Þui betra være mier helldr daudum ad vera/ enn ꝥ ad nockur skyllde mina vegsemd onyta giøra. Þui þad eg predika Gudz Euāgelium/þa ma eg ecke vegsama mig vm ꝥ/þuiat naudsynen rekur mig þar til/Og vei sie mier þa ef eg predika ecki Euangelium. Nu ef eg giøre ꝥ viliugr/þa er mier ꝥ launad/Eñ ef eg giøre ꝥ naudugr/ þa er mier ꝥ þo embættit a hendur folgid. Huad er nu þa min laun? Þetta/ad eg predika Euangelium Christi/ ⁊ giøri ꝥ sama viliugliga fyrer eckert/so at eg misbruke ecki mitt frelsi a Gudzspiøllunum.

Þui þott eg sie frials fyrer øllum/þa hefi eg þo giørt sialfan mig ad huers mans þion/so ad eg vinne þa alla. Þuiad Gydingum em eg vorden suo sm̃ Gydingur/vppa þad eg vinne Gydinga. Og þeim sm̃ vnder Løgmalinu eru/em eg vordin suo sm̃ vnder Løgmale/suo ad eg vinne þa sm̃ vnder Løgmalinu eru. Og þm sm̃ an Løgmals eru/em eg vordin so sm̃ an Løgmals(sm̃ eg em þo eigi an Løgmals fyrer Gude/ helldur em eg j Christz Løgmale)suo at eg vinne þa enu sømu sem an Løgmals eru. Þeim sm̃ breyskuer eru/em eg vorden sem være eg breyskur/so ad eg vinne hina breysku. Øllum em eg ordin allshattar/ so ad eg giørde allstad ar einhueria hialpliga. Enn allt þta giøri eg vegna Gudz Euangelij/so at eg verdi þss hlut takari.

Eda vite þier ecki/at þr s̃ a skeidit hlaupa/ꝥ þr aller hlaupa/eñ eiñ er sa s̃ Hnossit tekr? Hlauped nu og so ad þier høndlit ꝥ. Enn huer sa sm̃ slæst hñ varar sig vid øllu/þr at søñu/ vppa þad þr ødlist forgeingeliga Koronu/ Enn vier oforgeingeliga. Enn eg hleyp/ lika so/ eigi sm̃ vppa hid ouissa/eg slæst/eigi so sm̃ sa er j Vinden slær/helldr þiae eg miñ Likama ⁊ tem hñ/so ad eg predike ꝥ ei ødrum/ og verde sialfur rækr.

X

GOder Brædur/ enn eg vil ei dylia fyrer ydur /Þad vorer Fedr voru aller vnder skyenu/og aller geingu þr yfer hafit/aller eru þr og skirder af Moysen j Skyenu og j Sianum/og aller hafa þr neytt hiñar sømu andligrar fædslu/ og aller hafa þr hiñ sama andliga dryck druckit/ Eñ þr drucku af þre Andlegre Hellu/sm̃ þm mz fylgde/huer Hella ed var Christur. Eñ a þm velflestum hafde Gud ongua þocknan/þui eru þr nidurslegner a Eydimorku.

Exo. 14

Christus sa Hellusteinn

Enn þta er skied oss til fyrermyndar/suo ad vier skulum eigi girnast huad jllt er/suo sm̃ ad þr girntust. Giørist og eigi Blotmenn Skurgoda/lyka so sm̃ nockrer af þm vrdu/epter þui sm̃ skrifat er/Folkit settist nidr ad eta og drecka/og stod vpp ad danza. Drygium eigi Horaner/so sm̃ nockrer vt af þm drygdu Horaner/ ⁊ fiellu a einum deigi þriar Þusunder og tuttugu. Freistum og eigi Christz/so sm̃ nockrer vt af þm freistudu hñs/og fyrerforust af Hoggormū.

Num. 14

Møglid

Moglit og ecki/lijka so sē nockrer vt af þm mogludu/ z fyrerforust af Fordiarfaranū.

Þetta allt skiede þa til fyrer myndar/Enn þ er skrifat oss til Viduorunnar/yfer hueria ad C þssa Heims ende er komeñ. Fyrer þui/huer hē lætur sier þikia þad hē stande/giefe sa gaum ad/ at hē falle eigi/Ydr hefr ecki høndlat vtan alleinasta mañlig Freistne. Eñ Gud er trwr/ sa eigi vmlidr þ ydar sie freistat framar eñ þier formeigit/helldr giører hē þ/ad Freistnen fai þann eiñ enda/ad þier giettd vel stadit. Þar fyrer miner kiærustu/flyed fra skwrgodadyrkan

Þar pyrer bor smae eingin an/huersu styrk edr veykur huer/huer veit huersu leinge hē same stendur

So sē vid Vitringa tala eg/dæme þier huad eg seigi / Sa blezanar Kaleikur huern vier blezum/er hē ecki samnautn Christz Blodz? Og Braudit huert vier briotum/er þ eigi Sam neyte Christz Likama? Þuiad þad er eitt Braud/ og vier marger erum eirn Likame/ med D þui ad vier verdum aller eins Braudz hluttakarar. Nyggit ad þm j Israel epter Holldenu/ þ þr s Fornernar eta/ eru þr ecki Alltarisins hluttakarar?

Huad skal eg nu þa seigia? Eda sk eg seigia þ Skwrgodit sie nockut? Eda þ Skwrgoda forner sie nockut? Enn eg seige/at þ huad hiner Heidnu offra/þat offra þr Dioflinum z eigi Gudi. Nu vil eg eigi at þier verdit samlags menn Diofslaña. Eigi fai þier j senn drucked Kaleik DROTTINS og Diofulsins. Þier gietit og ecki j senn hluttakarar ordit Mat bordz DROTTINS og Diofulsins. Eda viliū vier reita DROTTIN? Huort erum E vier honum sterkare?

Mier leyfast senneliga aller hluter/eñ þr bata eigi aller/mier leyfist allt/enn þ er eigi allt til betrunar. Eingen leite þess huad hēs er/ helldr at þui huad añars er.

Psal. 24

Allt huad j Kiøtmangarahusinu er til sølu þ etid/eptersþyriande ad ongu/vppa þ þier vægit Samuitskuñi. Þuiad Jørden er DROTTINS/og allt þ sē þar er jñe. Enn ef ein huer af Vantruudum bydr ydr til snædings/og þier viliet þangat ganga/Þa etid þ allt huat F fyrer ydur verdur sett/og spyriet einskis/vppa þ þier vægit Samuitskuñe. Enn ef nockr seig er til ydar/Þetta er skwrgodaoffur/þa etid ecki fyrer þss saker sē þad seiger ydur /vppa þ þier vægit Samuitskuñe (Þuiad Jørden er ad søñu DROTTINS/ og huad þar er jnne)enn eg seigi af Samuitskuñe/eigi af þiñe sialfs/helldr hins añars. Þuiad huar fyrer skyllda eg mitt Frelsi dæmast laka af annarlegre Samuitsku? Þui ef eg neyte þss mz þacklæte/ Huar G fyrer skal eg þa lastadr verda vm þ/ sē eg giøre þacker fyrer?

Huort þier nu etid edr dreckit/eda huad þier giøret/þa giørit þ allt til Gudz Dyrdar. Verit vtan hindran bæde Gydingum og Grickium og Gudz Safnade. Lijka suo sē eg giørde mig huerium manne gedfelldañ j øllu/ Eigi adleitande huad mier / helldur huad mørgum er gagnligt/so ad þr hialpliger yrde. Verit þui miner epterfylgiarar/so sē eg em Christz.

Ephe. 5
Philip. 3

XI.

A EG lofa ydur goder Brædr/ þad þier leggit mig i miñe j øllū hlutū/ z halldit þañ siduāa er eg setta ydr. Eñ þad vil eg ad þier vitit/ad Christur er hūs mans Høfut/ eñ Konuñar høfut er Maduren/ eñ Høfud Christz er Gud. Og hū sa madr s bidr eda spaar mz skyldu hofde/ hē ouirder sitt høfud. Og huer su Kona sē bidur edr Spaar mz beru høfde/hun ouirder sitt høfut/ Þui ad þad er eins sē væri hēñar Høfuthaar j burtrakad. Vill hun eige skauta sier/þa rakist af heñar Høfuthaar. Eñ fyrst þad er liott fyrer Konuna ad hafa afrakat haar B eda skøllott høfut/þa fallde hun sier.

Vm goda skickan i Kirkiu sønudenum/hē loþar þ loþs er wert/enn strapp ar þat auitunar er wert

Enn Karlmadurinē skal ecki fallda høfut sitt/mz þui hē er Gudz mynd z somi. Konan er mannsins Some. Þuiad Maduren er eigi af Konuñi/helldr Konan af mannenum. Madurinn er eigi skapadr vegna Konuñar/helldr Konan vegna Mañsins. Þar fyrer skal Konan hafa a vellde a sinu høfdi fyrer Einglaña saker/ eñ þo er huerke maduren an Konuñar/ne Konan an Mannsins j DROTTNI. Þuiad lika so sē Konan er af Mañenum/so kemr og Madurinē fyrer Konuna/eñ aller hluter af Gude.

a (Vellde) Þad meinar hē skautid eda Trafid/ Huar af ad merkiast skal/þat hun sie vnder Kallmans walde

C Dæme þier sialfer ydar a mille/huort þad hæfer Konuñe ad bidia fyrer Gude oskautut? Keñer ydr ecki Natturan sialf/ ad þad sie lyte fyrer Karlmañen hē hafi sidt haar/eñ Konuñe ad søñu some þ hun hafe sida locka? Af þui haarit er henne til skylingar giefit. Enn ef sa er einhuer ydar a milli s þrætusamr vill wera/hē vite þ/ ad wier høfum eigi slijkan siduana Og eigi helldr Gud Søfnudr.

Enn þtta hlyt eg ad bioda. Ecke hrosande þui/ þ þier komit ei saman til Betrunar/helldr til vesnunar. I fyrstu þa þier komit til samans j Samkundunum/heyre eg ad þar er sundurlynde ydar a mille/og eg true ad þ sie og nockurn part. Þuiad þar hliota agreiningar at vera ydar a mille/so at þr s † Kiorner eru opinberer vorde ydar amille. Þa þier komet nu til samans/ þa hallde þier ei DROTtins Kuelldmaltijd. Þui nær þier skut Kuelldmaltidena hallda/ þa tekur huer ydar sina eigenliga fædu adur/ enn annar er Hungradr/hin annar er drucken. Nú hafe þier eingen hus þar þier kunnit ad eta z drecka jnne? Eda forsmae þier Gudz Søfnud/ z skammit þa s ecke hafa? Huad skal eg seigia ydur? Skal eg lofa ydr? J þssu lofa eg ydr ecki.

Vm Kuelldmaltid DROTTINS

† reynder

D

Þad huad eg hefi af DROTTNI mætekit/þ hefi eg ydr feingit. Af þui ad DROTTIN Jesus/a þre Nott er hn var suikinn/tok hn Braudit/giørande þacker/ braut þad og sagde/Takit/etid/þetta er minn Likame sa fyrer ydr verdr giefen/giøret þad j mina minning. Lijka eirnin Kaleikinn/epter þ hn hafdi Kuelldmaltijdena etid/seigande/Þessi Kaleikur er nytt Testament/j minu Blode/Giøret þta/so opt sm þier dreckit þar af/j mina minning.

Math. 26. Mar. 14 Luc. 22.

E

Þuiad so opt sm þier bergit af þssu Braude/og dreckit af þssum Kaleik/skulu þier kunngiøra þar mz Dauda DROTTINS/þangat til hn kiemr. Huer hn etur nu af þssu Braude/og dreckur af þssum Kalek DROTTINS overdugur/sa er sekur vid Holld z Blod DROTTINS. Enn huer madr profi sig sialfur/og ete so af þssu Braude/z drecke af þssum Kaleik. Þuiad huer hn etur og dreckr overdugr/sa etur z dreckr sialfum sier Dom/mz þui hn giorde eigi ᵇ Greinarmun a DROTTINS Likama

F

b (Greinarmun) Sa sm handtier ar Christi Lika ma/og hns neyt er/aktande hn ei gi meir enn ann an Mat

Fyrer þ eru so marger siuker og veykliger ydar a mille/og þr marger s sofnader eru. Þui ef vier dæmdum oss sialfer/þa yrdu vier eigi dæmder. Enn nær vier dæmunst/þa verdum vier af DROTTNI tyktader/ vppa þad vier fyrerdæmunst eigi mz þssum Heimi. Fyrer þui Brædur miner/nær þier komit til samans ad neyta/ þa bide huer annars. Enn ef eirnhuern Hungrar/þa eti sa heima/so ad þier komit ei saman til doms afellis. Enn hitt annat vil eg skicka þa eg kem.

G

XII.

Og af þm andligum giøfum/vil eg eigi dylia fyrer ydr goder Brædr. Þier vitid þad þier vorut Heidner/og geingut burt til mallausra Skurgoda/sm þier vrdut til leidder. Fyrer þui kunngiøre eg ydr/þat eingen sa sm fyrer Gudz Anda talar/formæler Jesu. Og eingen fær Jesum DROTTIN kallat/vtan alleinasta fyrer heilagan Anda.

Vt af þeim andligu Gudz gafum

A

Senneliga eru giafernar marguisligar/enn hinn same er Andin/ Þar eru og marghattud Embætte/enn hinn sami DROTTIN/Þar eru marghattadar verkaner/enn hinn same Gud er/sm verkar alla hluti j øllum. Enn j sierhuerium einum audsyna sig giafer Andans/til almenniligrar nytsemdar. Einum vdr giefst fyrer Anda at mæla af Visku/ enn odrum verdur giefit at tala af Skynsemi/af hinum sama Anda/Odrum Truan j sømum Anda/enn hinum giafer Lækninganna i sømum Anda/Odrum kraptauerk ad giøra/enn ødrum ad giøra atskilianliga grein Andanna/ Hinum ødrum marghattud Tungumal/ enn ødrum vtlegging Sagnanna. Enn allt þtta verkar eirn og hinn same Andi/skiptandi sierhuerium epter þui s hann vill.

B

C

Þuiad lika so sm eirn Likami er/og hefur þo marga limu/enn aller Limer eins Likama/hu su marger sm ad eru/þa eru þr þo einn Likame/ Lijka so er Christur. Þuiat vier erum j einum Anda/ aller j eirn Likama skirder/ huort vier erum Gydingar edr Grisker/Þrælar edr Frelsingiar/Og erum so aller j einum Anda dryckiader. Þuiat Likaminn er eigi einn Limr/helldr marger. Og ef Foturen segde/ Eingen hønd er eg/ þar fyrer er eg eigi Limr Likamans/Skyllde hn nu þui ecki vera Likamans Limr? Og ef Eyrat segde/Eg er eigi augat / þar fyrer er eg ecki Limur Likamans/Skyllde þ saker þss ecki vera Likamans Limur? Þui ef allur Likamen være Augat/huar være þa heyrnen/Huar være þa ilmingen?

D

Enn nu hefur Gud sett Limuna/z huern eirn þra a Likaman/so s hn hefur viliat. Enn ef aller Limerner være eirn Limur/Huar være þa Likamen? Enn nu eru Limerner marger/ enn Likamen eirn. Þuiat augat ma eigi seigia hendinne/ Eg þarf þin eigi vid/ eda þar j mot Høfudit til Fotanna/Eg þarf eigi ydar vid. Myklu helldr/þeir Limer Likamans sm oss synast breyskuaster vera/þr eru naudsynligaster/ og þa vier reiknum otierugasta/þm sømu leggium

E

sum vier mestan soma til/Og þr ed oss eru lyte at/virdu wier mest/Þuiat þr sm̃ oss pryda/þurfa þss eigi vid. Enn Gud hefur so Likaman samanteingt/og giefit þm naudsynia limũ hiñ mesta soma/ so ad eingen agreining sie a Likamanũ/ helldr þad huer Limuren ber ahyggiu fyrer ødrum. Og ef eiñ Limuren lijdr/þa lijda aller Limerner mz/Og ef einum Liniuum verdr Some veittur/þa samfagna honum aller Limerner. (F)

Enn þier erut Christz Likame/z Limer/huer epter sinne deilld. Og Gud hefur sett j Søfnudiñ/j fyrstu Postula/þa Spamenn/j þridia mata Lærefedr/epter þat þa sm̃ kraptauerkin giøra/þar næst þa sm̃ Læknings giafernar hafa / þa Vidhialparana/ þa Stiornarana/þa marghattud Tungumal. Eru þr aller Postular? Eru þr aller Spameñ? Eru þr aller Lærefedr? Eru þr aller þr menn sm̃ Kraptauerken giøra? Eda þr sm̃ Lækningsgiøfena hafa? Tala þr aller marghattud Tungumal? Kunna þr aller vt ad leggia? Epterstundit þeim hinum bestu giøfunum. Og eg vil vijsa ydr eñ ædra veg. (G)

XIII.

(A) Þo ad eg talade Tungr mannaña og Einglanna/eñ hefda ecki Kiærleikañ/ þa være eg sm̃ annar hliomande Mælmr/edr huellande Bialla. Og þo at eg hefda Spadõ/z visse alla leynda hlute z skynseme z hefde alla Tru/so ad eg Fiøllen vr stad færde/ eñ hefda ecki Kiærleikan/þa væra eg eckert. Og þo ad eg giæfe allar minar eigr Fatækum/ og eg yfergiæfi minn Likama so ad eg brynne/z hefda ecki Kiærleikan/ þa være mier þ eingen nytsemd. (B)

Kiærleikuren er þolinmodr/og vingiarnligr/ Kiærleikuren Vanlæter eigi/ Kiærleikurinn giører eckert jllmannliga/ eigi blæs hñ sig vpp/ei er hñ osidsamr/eigi leitar hñ þss huad hañs er/eigi verdr hñ til jlls egndr/hñ hugsar ecki vondsligt/ eigi fagnar hñ yfer Ranglætinu/ enn fagnar Sañleikanũ. Hñ vmber alla hlute/hñ truer øllu/hñ vonar allt/hñ vmlijdr alla hlute (C) Kiærleikuren hñ dodnar alldrei/þott Spadomuren hiadne/og Tungumalunũ slote/z Skynsemime linne

Þuiad vorer Vitzmuner eru ª Halfuerk/og vorar Spasagner eru halfuerk. Enn nær þ kiemr s̃ algiort er/þa hiadnar þ s̃ halfuerk er: Þa eg var Barn/talade eg s̃ barn/z eg var forsiall sm̃ Barn/og eg hugsadi sm̃ Barn/Enn þa eg giørdist madr/lagda eg af huad bernskligt var. (D) Nu siaum vier fyrer Speigilen ad rædgætu/enn þa auglit ad auglite. Nu kenne eg ofullkomliga/eñ þa mun eg kieña so sm̃ eg em kendur. Nu blijfa þsse þriu/Truan/Vonen/ Kiærleikuren/ eñ Kiærleikuriñ er mestr af þssum.

Vm Kiærleikan

ª (Halfuerk) Enn þa wier høfum alla hlute i Truñe/og vitum huad Gud er og huat hñ oss giefur/ þa er þo slijk kieñing eñ so sm̃ halfuerk og oful[l]komen ad reikna i hia þre epterkomande Dyrd

XIIII.

(A) Epterfylgit Kiærleikanum/z kostgiæfist j andligum giøfum/eñ þo mest j þui ad þier mættud Spadoma fyrerseigia. Þuiad hñ s̃ Tunguñar talar /hñ talar eige møñum/helldr Gude/Þuiat honum heyrer eingen/Enn j Andanum talar hñ leynda doma. Enn hñ s̃ Spadoma seiger fyrer/ sa talar møñum til betrunar/og til aminningar og til huggunar. Sa Tunguna talar / hñ forbetrar sialfan sig/Eñ sa s̃ Spadoma seiger fyrer/ hañ forbetrar Gudz Søfnud. Eg villda ad þier kynnit allar Tungr ad tala/Enn þo myklu helldr þier segdut Spadoma fyrer. Þuiad sa sm̃ Spadoma seiger fyrer/hñ er þm meire sm̃ Tunguna tal- (B) ar/vtan ad so sie/hñ legge þ vt/so ad Søfnuduren fae þar af forbetran. Eñ nu goder brædr/ þott eg kiæme til ydar/og talade Tungr/Huad væri eg ydr gagnligr? Nema ad eg talade til ydar/ añathuort fyrer opinberan/ eda fyrer Skynseme/eda fyrer Spasagner/eda fyr' Lærdõ. Er þm hlutum eigi so hattat er hlioda/eñ lifa eigi? Huort þad er nu Pijpa edr Harpa / fyrst þad giefur onguan greineligan hliom af sier/Huernen ma þa vitast huad pijpat er/eda huad harpat er? Og ef Lwduren hefur oskilmerkeligt hliod/Huer mun þa vilia bwast til Bardagans? Lijka og þier/Nær þier talit Tungr/vtan þier giefit fram skilmerkiliga rædu/ Huernen ma þa vitast huad talat er? j Þuiad þier talit þa j vind. (C)

Senneliga er margt raddar kyn j þijsum Heime/Og þo er eckert þra oskilmerkeligt. Og fyrst eg veit ecki þyding malsins/þa verd eg þm sm̃ talar oskilianligr/ og hañ sm̃ talar verdur mier oskilianligr. So og lijka þier/Fyrst þier erut epterfylgiarar andligra giafa/ þa leitid epter þui ad forbetra Søfnuden/vppa þ þier giefit og fulla nægd.

Hünen menn skulu hætta Gudz gaps

ª Tungr ad tala) Þad er Psalma edr Spadoma i Samkundum at lesa/eda syngia og ecki wt at leggia þo ad sa vnderstande sm̃ les eñ Spadoma fyrer ad seigia/ þ er hugskotid at Gude ad medtaka/og ødrum gefa kuña/enn wt at leggia er hugskotid ødrũ ad styra/so meinar hinn heilage Pall þad Tungur ed tala betre ecke Søfnudiñ/eñ Spadoma

a (Pramseigia og wt at leggia Þat betrar Søfnud/ ena/ i andanum kalladur mz sial Þuni sier) b (mz hugskotinu) Þad er so mikit sm̄ wt ad leggia og hugskotid ad auglysa/ enn i Andanum ad tala/ Þat er hugskotid sialþur at wnderstanda og wt ad leggia c (Sinne) Þad er hugskotid mz predikuñe wt at leggia

Nuar fyrer/ sa sm̄ Tungu talar/ hñ bidie/ so ad hñ vtleggi þ/ Þui fyrst eg bid mz Muñenum/ þa bidur og minn Ande/ Enn mitt hugskot ber onguan Auoxt/ Nuernen fer þa? Einkū so/ Þad eg vil mz Andanum bidia/ og eg vil bidia j Nugskotenu. Psalmana vil eg syngia mz Andanum/ z eg vil Psalmana syngia b mz Nugskotinu.

Enn þa þu blezar j Andanum/ Nuernen skal þa sa sm̄ j Leikmansins stad stendur/ Amen seigia yfer þinne blezan/ mz þui hñ veit eigi huad þu seiger? Senneliga giører þu godar þackir/ Eñ hiñ annar betrast þar eigi af. Eg þacka Gude minum/ þad eg tala meir Tungur/ enn aller þier/ og helldr vil eg tala fim̄ ord j Søfnudenum mz minu c siñe/ so ad eg lærde adra/ helldr enn tiu þusunder orda mz Tunguñe. D

Goder Brædr/ verit eingen Børn j skilningar sinnunum/ helldr verdit Børn j Jllskuñe/ eñ verit algiørder j skilningar siñunum. J Logmalinu er so ritat/ Eg mun mz añarligum Tungum og añarligum vørum tala til Lydz þssa/ og eigi munu þr helldr mig heyra/ seiger DROTTJN. Þar fyrer eru Tungurnar til Teikns/ eigi þm s trua helldr vantruudū/ Eñ Spadomuren er eigi vantruudum/ helldr truudum.

Þott nu allur Søfnuduren kiæmi til samans j eiñ stad/ og toludu aller Tungur/ Enn þar geinge jnn olærdur Leikmadr/ eda vantruadr/ segdu þr ecki ad þier værut galder? Enn ef þier segdut aller Spadoma fyrer/ og þar geingi jnn einhuer vantruadr eda olærdur/ sa yrde þegar af øllum þm yferunnen/ og af øllum dæmdur/ Og þa yrde so leynder domar hñs hiarta opinberer/ og so være hñ framfallande a sitt andlit/ Gud ad tilbidia/ sannarliga þ vidurkeñande ad Gud sie mz ydur. E

Nuersu a þa ad fara goder Brædr? Nu so opt sm̄ þier komit til samans/ þa hafe huer ydar eirn Lofpsalm/ eda hafi hñ Lærdoma/ eda hafi hñ Tungr/ eda hafi opinberaner/ eda hafi vtlegging/ Þa latid þad allt skie til betrunar. Og ef einhuer talar Tungr/ þa verde þat añad huert af tueimr eda mest af þrimr/ og þad sin a mille/ so ad eirn legge þ vt. Eñ ef hñ er eingen vtleggiare/ þa þeige hñ j Søfnudenum/ z tale sier sialfum z Gude. F

Enn Spameñ tale tueir eda þrijr/ z hiner adrer dæme vm. Enn ef ødrum birtist þm ed hia situr/ þa þeigi hiñ fyrre/ Þuiat aller meigi þier Spadoma fyrer seigia/ huer epter añan/ So ad aller lære/ og aller verde aminter/ Og Ande Spamañanna er Spamøñunū vnderuorpen. Þuiad Gud er eigi Gud Vanheidursins/ helldr Fridarins/ suo sm̄ i øllum Søfnudum Neilagra. Ydrar Nwsfreyur latid þeigia j Søfnudenum/ þuiad þm nia ei leyfast ad tala/ helldr vndergiefnar ad vera/ epter þui sm̄ Logmalit vottar. Eñ ef þær vilia nockut læra/ þa spyrie þær meñ sina ad þui heima. Þuiad Konuñe eru þ lyte/ ad tala j Safnadenum. Eda er Gudz Ord af ydur vtkomit? Eda er þ til ydra eirnasaman komit? Ef nockrum þiker þat hñ sie Spasagnamadr eda andligr/ þa vidurkeñe sa huad eg skrifa ydur/ Þuiad þad eru Bodord DROTTJNS. Enn ef nockur er skynlaus/ þa sie hñ skynlaus. Fyrer þui goder brædur/ kostgiæfit Spadomana ad seigia/ z fyrerbiodit ecki Tungurnar at tala. Latid allt sidsāliga og epter skickan skie ydar a mille. G

XV.

Vt af Vppriisu framlidiña

LNN eg minne ydur/ goder Brædr/ a þad Euangelium sm̄ eg predikade ydr/ huert þier og mztokut/ j hueriu þier og standit/ fyrer huert þier ødit og hialpliger/ Medr þm hætte sm̄ eg kuñgiorda þ ydr/ ef þier hafit þui halldit/ Vtan ad so sie þier hafit til onytz truat. A

Þuiad eg gaf ydr j fyrstu/ huad eg mztok/ Þad at Christus sie liflaten fyrer vorar Synder/ epter Ritningunum/ og þad hñ sie grafiñ/ og vppaptr risiñ a þridia deigi/ epter Ritningunum. Og þ hñ er siedr af Cephas/ z epter þad af hinum tolf. Og enn eptera var hñ siedr meir eñ af fim̄ hundrut Brædra j señ/ af huerium marger eñ lifa til/ enn nockrer eru sofnader. Og epter þad er hañ siedur af Jacobo/ og sidan af øllum Postulunum.

Enn sidast allra/ so sm̄ af ødrum otimabærum burde/ er hñ siedr af mier. Þuiad eg em sidstur Postulanna/ þuiad eg em eigi verdugr þad eg skule Postule heita/ Fyrer þ eg ofsokn veitte Gudz Søfnude. Enn af Nad Gudz er eg/ þad eg er/ og hñs Nad j mier hefr ei Jdiulaus verit. Helldr hefe eg myklu meira erfidat enn aller þr/ Ecke eg/ helldr su Gudz Nad sm̄ med mier er. Þad sie nu eg/ edr þr/ þa predikum vier so/ þier hafit og so truat B

enn

Enn fyrst ad Christur verdr so predikadr/þ hñ sie vpprisiñ af dauda / Huernen seigia þa nockrer af ydur/þad vpprisa framlidinna sie ecki? Og ef vpprisa framlidinna er ecki / þa er Christur og ecki vpprisiñ. Enn ef ad Christur er ecki vppaptur risinn/so er vor Predikan onyt/þa er og ydvar Trua onyt/Eñ vier fynnust Liuguottar Gudz/mz þui vier hefdum vitnat j giegn Gude/þad hñ hefde Christum vppuakit/þañ hñ hefr ecke vppuakit/ Fyrst hiner frálidnu skulu ecki vpprijsa. Þui ef Framlidner skulu ecki vpprisa/ þa er og Christur ecki vppaptur risinn. Enn ef Christur er ei vpp aptur risinn/þa er ydr Trua onyt/so eru þier þa eñ i ydrum Syndum/þa eru og hiner sm̃ sofnader eru j Christo fortapader. Ef vier vonum alleinasta j þßu life a Christum/ þa eru vier hiner vesolustu allra manna.

E

Enn nu er Christur vppaptur risinn af dauda/og Frumburdur vorden þra sm̃ sofnader eru. Af þui/ad fyrer eirn mañ kom Synden/ Og fyrer eirn mañ kom vpprisa framlidiña. Þuiat lika so sm̃ þr dou aller fyrer Adam/So verda þr og aller lifgader fyrer Christū. Eñ huer eirn j siñe skickan. Frumkuedillin er Christr/z þar næst þr sm̃ Christs eru j hñs tilkomu. Þar næst endalokin/þa hñ hefur ofurgiefit Rijkit Gude Fødr/og mun hñ afma allan Hofdingsskap/Yerrastiete/og Vallostiornan. Enn honum byriar at rijkia þar til hñ leggr alla Ovine vnder sina Fætur.

Psal. 110
Psal. 8.

Enn þañ sidaste Ovin/ sm̃ afmadr verdur/er Dauden. Þuiad hm̃ hefur hñ alla hlute vnder sina fætur lagt. Og þa hñ seiger/þad ad allt sie vnderlagt/þa er þ opinbert/ad sa er vndantekinn/sm̃ honum hefur alla hlute vnderlagt. Enn nær honum eru aller hluter vndergiefner/þa mun og sialfur Sonuren vndergiefast þm sm̃ honum vndergaf alla hlute/ suo ad Gud sie allt j ollum hlutum.

D

Huad giora þr elligar/z skirast vpp yfer framlidnum? Ef ad hiner framlidnu sku ecki vppaptur rijsa/ Huar fyrer skirast þeir þa vpp yfer þm Daudu? Og huar fyrer erū vier þa allar stunder j Haskasemd. Dagligana dey eg fyrer vora hrosan/hueria eg hefi j DROTTNI vorum Jesu Christo. Hafi eg epter mannligre venu/barist vid Skogdyren j Epheso Huer nytsemd er mier þad þa/ ef ad hiner framlidnu skulu eigi vppaptur rijsa? Etu vær og dreckum/þuiad a morgun deyu vier. Latid ecki tæla ydur/Þui vondt Samtal spiller godum sidum. Vaknit riettliga og syndgist ecki/Þuiad sumer þier Vitid eckert af Gudi/eñ þta hlyt eg ad tala/þui þat er ydr vanuirda.

Esa. 22.
Poeta Menander

Nu mætte einhuer seigia/Huernen munu hiner Framlidnu vpprijsa? Og mz huilijkū Likama munu þr koma? Þu Druise/þad er þu saar lifnar ecki/vtan þad deyie adr/Og þad þu sær er ecki sa likame sm̃ verda skal/helldr bert Korn/añad huert Hveitis eda einhuers añars Enn Gud gefur þui likama/epter þui sm̃ hñ vill/ z sier hueriu einu af Fraenu eiginligann Likama.

Huerne vpprisa framlid. skal skie

E

Allt holld er ei lijka hættad holld/helldr er annat Holld mannanna/añat Dyranna/añat Fiskanna/enn añat Fuglaña. Þar eru og Himnesker Likamar/z Jardnesker Likamar/Enn adra Dyrd hafa hiner Himnesku/enn adra hiner Jardnesku/Annan biartleik hefr Solin/enn añan biartleik Tunglit/Añan biartleik hafa og Stiornuñar. Þuiad oñur Stiarnan yferuinnur adra j biartleika/ so og vpprisa Framlidinna. Þad verdr sæd forgeingeligt/eñ mun vpp aptur rijsa oforgeingeligt/þad verdr sæd j vansemd/Eñ mun vpp aptr risa j vegsemd. Þad verdr sæd j breyskleika/eñ mun vpp aptur rijsa j Krapte. Þad verdur sæd kiotligur Likame eñ mun vppaptur rijsa andligr Likame.

F

Hofum vier nu Kiotligan Likama/þa hofu vier og andligan likama/so sm̃ ad skrifat er/Inn fyrste madr Adam/er giordur i edleligt Liferni/og hinn sidare Adam j andligt Lijferni. Enn hiñ fyrste er eigi andligur Likame/helldr edliligr/Og epter þ er hinn Andlige. Hinn fyrste madr af Jordunni er Jardligr/Enn hiñ añar madr er DROTTINN af Himnum. Huilijkur hinn Jardneski er/so eru og hiner Jardnesku/Og huilykur hinn Himneske er/so eru og hiner Himnesku. Og lika so sm̃ vier hofum borit likijng hins Jardneska/ so munu vier og bera lijking hins Himneska.

Gen. 2

Enn þar seigi eg af/goder Brædr/Ad Holld z Blod getur eigi eignast Gudz Rijke/ Og hid forgeingeliga/mun eigi eignast hid oforgeingeliga. Siaet: Ad eg seige ydur leyndan Dom/Þuiad vier munum eigi aller sofna/Eñ þo munu vier aller vmskipteliger verda/og þat næsta skyndeliga/a einu Augabragde/vid hinn sijdasta Ludur þyt. Þuiad Ludurenn mun gialla/z hiner framlidnu munu vpp rijsa oforgeingeliger/Og vier hiner munum vmskiptelig verda/

G

verda. Þuiad þ(ei)ta hid forgeingeliga hlytr ad klædast þui hinu oforgeingeliga/ og þ(ei)ta hid daudliga hlytur ad skrydast hinu odaugliga

Eñ þa þ(ei)ta hid forgeingeliga skrydist hinu oforgeingeliga/ ꝛ þ(ei)ta hid daudliga klædist hinu odaudliga/ vppfyllist þad mal sm̃ skrifat er. Dauden er forsuelgdr j [a] Sigran. Daude huar er þinn Broddur? Heluite/ huar er þin Sigran? Enn Daudans Broddr er Synden/ Krap tur Syndarinnar er Løgmalit. Enn Gude sie þacker/ sm̃ oss hefur Siguren gefit/ fyrer DROTTIN vorn Jesum Christum. Fyrer þui Brædr miner/ verit stadfaster og ohræranliger og aukist ætijd j verke DROTTINS/ mz þui þier vitid ad yduart Erfuide er eigi onytt j DROTTNI.

> [a] (Sigran) Þat er/ Dauðin̄ er Sigradur og hefur ongua magt þramar meir/ helldr hefur Lyþet Siguren/ og seiger/ Eg hefe siguren vnnit/ Huar ertu nu Daude? etc.

XVI.

EnN af þre studning/ sm̃ skie skal vid hina heiløgu/ so sm̃ ad eg hefi bodit Søfnudunum j Galatia/ þa giøre þier og lijka. Og sier huern Þuottdaga/ þa leggi hüer ydar hia sialfum sier/ og samansafne huad honum er bæriligt/ Suo ad eigi þurfe þa ed fyrsta er eg kiem til/ þssare studning saman ad safna. Enn þa er eg kiem þar/ vil eg senda þa þadan/ hueria hellst þier kiosit til mz Brefin/ so ad þr flytie ydra goduilld til Jerusalem. Og ef þss giørist þørf/ ad eg ferdist þangat/ þa skulu þr mz mier fara. Enn eg mun koma til ydar/ þa eg fer vm Macedoniam/ Þuiad vm Macedoniam mun eg ferdast/ Eñ ma vera ad eg blijfe hia ydr/ og sie þar eirnen vm Veturen/ so ad þier giørit mina vtfør/ huert sm̃ eg kañ ferdast. **A**

Nu vil eg eigi sia ydr j þssare yferferd/ Þuiad eg vona þad eg mune vm stundar saker tefia hia ydur/ ef DROTTIN lofar. Enn j Epheso mun eg dueliast allt til Huitasuñu/ Þui ad mier eru þar myklar dyr opnadar/ og þr eru kostgiæfner/ enn marger eru þar motmælendr. Og þa Timotheus kiemr til ydar/ siaed so til hñ sie vtan otta hia ydr/ Þui hñ rekr DROTTINS erinde/ so sm̃ ad eg. Fyrer þui forsmae hñ eingen/ Helldr leidit hñ vt j Fride/ suo at hñ kome til min/ þuiad eg bijd hñs mz Brædrunum. **B**

> Timotheus

Enn af Apollo Brodr (þa vit id) þad eg hefi amint hñ marga vega/ ad hñ kiæme til ydar mz Brædrunum/ Enn þad var mz onguu mote hñs vilie/ þ hñ kiæme nu. Enn hñ mun koma þa hñ fær tom til. Vakit/ og standit j Truñe. Berit ydur Kallmannliga ad/ og verit styrkuer. Alla ydra hlute/ latid skie j Kiærleika. **C**

> Apollo

Enn eg aminne ydr goder Brædr/ Þier kiennet Heimkynne Stephane/ þ þr eru frumburder þra j Achaia/ og sialfer hafa þr skickat sig til þionustu vid Heilaga/ vppa þ þier sieut og þuilijkum vndergiefner/ og øllum s þm sameruida. Eñ eg fagna af Stephane ꝛ Fortunati/ og Achaici tilkomu/ þui huad mig vantade hia ydur/ þad vppfylldu þr/ þuiad þr nærdu minn Anda od yduarn/ Fyrer þui vidurkiennit þa fyrer þss hattar meñ.

> Stephana
>
> Fortunatus
>
> Achaicus

Ydur heilsar Søfnuduren j Asia. Ydr heilsar mykiliga j DROTTNI Aquila ꝛ Priscilla/ mz þm Søfnude j þra husi. Ydr heilsa aller Brædr. Heilsit huer ødrum mz Heiløgũ Kosse. Eg Pall heilsa ydr mz miñe hende. Og ef sa er nockr/ hñ elski ecki DROTTIN vorn Jesum Christum/ þa sie hñ [b] Anathema Maharam Motha. Naad DROTTINS vors Jesu Christi sie mz ydr. Miñ Kiærleike sie med ydur øllum j Christo Jesu/ AMEN. **D**

> [b] (Anathema) Þad þydist a Norrænu Bañ/ Anathema vppa Girsku Maharam/ vppa Ebresku er hid sama Mothen/ þ kallast Daude/ nu vill S. Pall segia/ Huer hañ elskar ecki Christum sa er Bølvadr til Dauda Lev. Levi. xxvi.

Hinn fyrre Pistill til þeirra i Corintheu Borg

sendr vt af Philippis/ fyrer Stephanon og Fortunatum og Achaicum og Timotheum.

Formale yfer annan S.

Pals Pistil til þra i Corint.

I Þeim fyrsta Pistle/hefur hinn heilage Pall hardliga straffat þa j Corinthiu/ i mörgum greinum/hellande snörpu Vijne i Beniarnar/og hrædande þa so. Enn nu sm̃ einum Postula og huggunarsamligum Predikara ber ad vera/widrietter hn̄ hinar bliugu og skielfdu Samuiskur/framar enn hrellande. Fyrer þui prijsar hn̄ nu þa aptr i þssum Pistle/Hellande so Vidsmiöre i Sarin/tiaandi sig þm næsta wingiarnligan/og biodande þm ad medtaka hinn Synduga aptur mz Kiærleika.

J hinum fyrsta og ödrum Cap. auglyser hn̄ sinn Kiærleika widr þa/huersu ad hn̄ hefur alla hlute/sagt/giört/ og lidit þm til nytsemdar og heilsugiafar/ So ad þeir mættu þui helldur alls hins besta til hn̄s wænta.

Epter þad i hinū þridia fiorda og fimta prijsar hn̄ Gudzspialligt embætte/huert ad sie/hid allra hædsta og huggunarsamligasta verk/Samuitskunum til nytsemdar og hialprædis/og wtuisar/ad þad sama sie aullu ædra en̄ Lögmalsins embætte. Og at þad werde og ofsoknum sokt/en̄ auaxtist þo hia truudum/og afle fyrer Krossburden won eilyfrar Dyrdar. Enn iafnframt þessu öllu/afstingur hn̄ fals Postula/þeir ed Lögmalit hardliga hnwdu fram i giegn Gudz Euangelio/Huerier ecki wtan augsynis heilagleik(þad er Hræsne)bodudu/og lietu hinar inn̄re skam̄er Vantruarin̄ar kyrrar wera/þetta giörer hn̄ nu i hinum þridia fiorda og fimta Capitula.

J hinum siötta og siöunda aminner hn̄ þa/þad þr epterfylge slykre Predikan mz werkum og lijdingu. Og lyktar þad medr þeirra lofsögu/Vppa þad ad hn̄ huette þa so til meire afiefdar.

J Atta og Niunda/aminner hn̄ þa þad þeir weite i þre dyrre tijd/Hialp og studning þeim Heilögum/ sm̃ til Jerusalem höfdu i wpphafe öll sin audæfe ofurgiefet/Act. iiij. Cap.

J hinum tiunda ellefta og tolfta/hefur hn̄ ad skaffa widur þa Fals postula.

J þrettanda heiter hn̄ þeim hardindum sm̃ syndgat höfdu og ecke betrudu sig.

Annar S. Pals Pistill
Til Corinhtios
I.

A PAll Postule Jesu Christi/fyrer Gudz vilia/og Timotheus vor Broder. Þeirre Gudz Safnan j Corinthio/samt øllum Heiløgum þm ad eru j øllu Achaia:

Sie Nad og Fridr mz ydur/af Gude vorum Fødur/ og DROTTNI Jesu Christo.

Blezadr sie Gud/Fader vors DROTTINS Jesu Christi/ huer ad er Fader Myskunsemdanna/og Gud allrar huggunar/sa oss huggar j allre vorre hrygdan/So ad vier gietum z huggat þa/ s̄ eru jallzhattudum Hrygdum/medr þre huggan/þar vier verdum mz af Gude huggader. Þuiad lijka so sm̃ ad yfergnæfa Harmkuælingar Christz j oss/ So og lijka yfergnæfer vor huggun fyrer Christum

Þackargiørd Psal. 44

B Enn huort ad vier høfum hrygd edr Huggan/þa skier þad ydr til goda. Er þ Hrygging þa skier þ ydr til huggunar/og heilsugiafar(huer Heilsugiøf ad audsyner sig/ef þier a þann mata mz Þolinmæde lidit/lika sm̃ þ vier lidum)er þad Huggan/so skier þ ydr til Huggunar og hialprædis. Og vor Von er stadføst fyrer ydr/af þui ad vier vitum þad/at lijka sm̃ þier erut hluttakarar ordner Hrygdan̄a/so munu þier og verda hluttakendr Hugganarin̄ar.

Hørmung Huggan

Þuiad vier vilium eige dylia fyrer ydur goder Brædur/ vora Hrygd/ huer oss skiedi j Asia þuiad vier vorum odæmeliga forþyngder/og yfer megn fram̄/so ad vier øruæntum eirnen lijfi ad hallda/vrskurdande þad mz sialfum oss ad vier ættum ad deyia. Enn þ skiede þar fyrer/ at vier settum ecki vorn trunad a sialfa oss/helldr vppa þann Gud er Dauda vppuekur/ huer oss hefur frelsad af þuilijkum dauda/og nu dagliga frelsar/ Og en̄ vonū þ hn̄ mune oss frelsa hier epter/fyrer tilstyrk ydrar fyrerbonar fyrer oss/so ad fyrer þa gæfu sm̃ oss er giefen/fyrer margar Personur yfer oss/skie mykel þackargiørd

C Þuiat vor hrosan er þ/s̄ er vitnan vorrar Samuisku/Þad vier høfū j einfalldleik z Gudz skiærleika/eigi j holldligre visku/helldr j Gudz Nad geingit j Heiminū. En̄ eiña mest hia ydr/ Þuiad vier skrifum ydur ecki annad til enn þad þier lesit og vitid. Enn eg vona þad þier munut kienna oss so allt til endaloka/so sm̃ þier hafet z kient oss af nockure alfu. Þuiad vier

Hrosā Pauli

erum ydar

erum ydar hrosan/ lijka so s ad þier erut og vor hrosan/ a deigi DROTTINS Jesu. Og vppa þuilikan Truskap/ þeinkta eg nu adr ad koma til ydar/ vppa þad þier audludust tuefall dar velgiørder/ z eg ferdadist fyrer ydur/ j Macedoniam/ og kiæme vr Macedonia aptur til ydar/ og verde so af ydur a veg leiddr j Judeam

Enn hafe eg lauslynde framit/ þa er eg hugleidda slikt/ Eda er min Fyrerhugsan Kiøtlig? Eigi so/ helldr hia mier er Ja/ Ja/ og Nei er Nei. Enn Trulyndur er Gud/ þuiad vor Ord voru ei til ydar Ja og Nei. Þuiad Sonur Gudz Jesus Christur/ sa ad fyrer oss er a medal ydar predikadr/ fyrer mig og Siluanum og Timotheum/ hn̄ var eige Ja og nei/ helldur var þ Ja i honum. Þuiad øll Gudz fyrerheit eru Ja j honum/ og eru [a] Amen j honum / Gude til Dyrdar/ fyrer oss. Enn Gud er sa sm̄ oss stadfester samt ydur j Christo/ og oss hefur smurt og jnnciglat/ z j vor hiørtu gefit Pant Andarins

a (Amen) Þad er ǫrugglit og saunarligt

II

Enn eg akalla Gud til Vitnis/ vppa mina Sal/ þad eg þyrmda ydr j þui/ ad eg kom ei aptr til ydar j Corintho. Ecki þad vier Drottnum yfer yduare Tru/ Helldr erū vier tilhialpendur yduars fagnadar/ þuiad þier standit j Trunne. Eg þeinkta og mz sial fum mier þ/ ad koma eigi aptur til ydar mz hrygd. Þui ef so er/ ad eg hrygge ydr/ Huer er hn̄ þa/ sa er mig gledr/ vtan einasta sa sm̄ af mier verdur hryggr giør? Og þat hid sama skrifade eg ydr/ so ad eg þyrfte eigi hryggr ad vera / þa ed eg kiæma/ af hueriu eg ætta þo gladur ad vera. Med þui at eg treyste þss til ydar allra/ þad ad minn Føgnudur sie allra ydar Føgnudr/ Þuiad eg skrifade ydur til j mykille hrygd/ z hiartans trega/ mz mørgū Tar føllum/ Eigi þ þier skylldut hrygguer verda/ hellkr þ þier skylldut kienna þan̄ kiærleika s eg hef/ sierdeilis til ydar.

Enn þott einhuer hafi Hrygdan vppbyriat/ sa hefur ecki mig hrygdt/ helldur einasta j nockurn mata/ vppa þad at eg þyngda ydur eigi alla. Enn þ [b] næger ad sa same er af mørgū so straffadr/ vppa þ/ þier fyrer giefid honum nu hiedan af/ þui framar/ z Huggan veitid/ so ad hn̄ søckuist ecki j ofmyklan hryggleik. Huar fyrer ad eg beide ydr/ þad þier audsynit a honum Kiærleik. Þui fyrer þ skrifade eg ydr til/ þad eg kienda ydra raun/ huort ad þier værut hlyduger j øllum greinum. Enn huerium sm̄ þier fyrergiefit nockut/ þeim fyrergief eg og. Þui eg eirnen/ ef eg fyrergief nockrum eitthuad/ þad fyrergief eg ydar uegna j Christi stad/ suo ad vier verdū eigi tælder af Andskotanum/ Þuiad oss er eigi ouitanligt huad hn̄ hefur j skapi.

b (Næger) Han̄ talar vm þann hn̄ straffade adur i fyrsta Cap. og bid ur ad mztaka hn̄ aptur

Enn þa er eg kom til Troada ad predika Christz Euangelium/ og mier voru Dyr vpplok nar j DROTTNI/ hafda eg eigi huild j minum Anda/ þad eg fan̄ ecki Titū min̄ Brodr/ helldr giorde eg minn skilnad vidur þa/ og for burt j Macedoniam. Enn Gude sie þacker/ sa alla tima giefur Siguren j Christo/ og fyrer oss opinberar jlming sinnar kynningar j øllum øttum. Þuiad vier erum Gude god jlming j Christo/ bæde a medal þra sm̄ hialpast/ og medal þra sm̄ fortapader verda/ Þessum Jlmur Daudans til Dauda/ en̄ hinum Jlmr Lifsins til Lijfs. Og huer er hæfiligr tl þssa? Þuiad vier erum ecki so sm̄ marger adrer/ þr ed Gudz ord selia/ Helldr suo sm̄ af skiærleika/ z so s af Gude/ tolū vier/ fyrer Gudz auglite j Christo.

Titus

III.

Løkum vier enn aptur til ad hæla sialfum oss? Eda þurfu vier lika so s ad nockrer/ Holsbrefanna til ydar/ edur hols Brefin af ydur? Þier erut vort Bref skrifad/ j vorum hiørtum/ sm̄ audkient og lesit verdr af øllum mønum/ þier sm̄ augliosir erut vordner/ þad þier erut Bref Christi/ tilreidder fyrer Predikunar embætte/ og af oss skrifader/ eigi medr Bleke/ helldr medr Anda Gudz lifāda/ Eigi a Steinspiølldum/ helldur a holldligum spiølldum hiartans. Enn slijkt Traust høfum vier fyrer Christum til Gudz/ eigi suo þad vier sieum af sialfum oss neyter nockut at hugleida/ so sm̄ af sialfum oss til/ Helldr ef vier erum nockut neyter/ þa er þad af Gude/ sa at oss giørde neyta/ fram ad flytia Embætte hinns nyia Testamentis/ eigi Bokstaffsins helldr Andans. Þuiad Bokstafuren deyd' en̄ Anden lijfgar.

Enn fyrst þad embætte sm̄ fyrer Bokstafen deyder/ z a Steinum er grafit hafde biartleik/ suo ad Israels syner gatu ei litid j Asionu Moysi/ fyrer biartleika saker hn̄s Andlitz/ s þo tekr enda/ Huernen skyllde þa ecki myklu meir þ Embætte sm̄ Andan gefur biartleik hafa? Þui fyrst

Exo. 36.

fyrst þ Embædte sm̄ Fyrerdæmingina bodar hefur birte/ Myklu framar hefur þa þ Embæt te er Riettlætid bodar/yfergnæfanligan biartleik. Þuiad j suman mata þ sm̄ biart var/þa er fyrer ongua birte halldanda j giegn þssare yfergæfanligre birte. Þui fyrst þ hafde birte sm̄ enda tekur/myklu framar mun þ hafa birte sm̄ stødugt blyfur.

D Af þui vier høfum nu slyka von/þa erum vier diarfer j nog z giørum eigi so/sm̄ Moyses giørde/huer ed Fortialld heingde fyrer sina Asian/so ad Jsraels syner feingu eigi lited ending þss er enda tok/Nelldur eru þra Nugskot forblindut. Þuiat allt til þssa dags blyfur þad sama Fortialld til lukt/yfer þui gamla Testamto/þann tyd sm̄ þr lesa þ/huert ad fyrer Christum tekr enda. Þuiad enn allt til þssa dags/þa Moyses verdur lesin̄/heingr þ Fortialld fyrer þra hiørtu̅. En̄ ef þr snerust til DROTTINS/so yrdi þ Fortialld j burtu tekit/Þuiat DROTTIN er Ande. Enn huar Ande DROTTINS er/þar er Frelsi. En̄ nu skodu̅ vier aller birte DROTTINS/ so s̄ j speigle medr ohuldre Asian/z vier verdum so j þrre samre mynd oppbirter/fra ein̄re birte til an̄arar/so s̄ af DROTTNI/huer ad ein̄ Ande er

IIII.

A Hvar fyrer a medan vier høfum nu suoddan Embætte/ suo sm̄ ad vier høfum Myskun̄seme til ødlast/ Þa tregun̄st vier ecki/ Nelldr afseigum vier eirnen heimugligar [a] skam̄er/ z førum eigi mz flatskap/forbløndum z ecke Gudz ord/helldur mz opinberum sannindum/og audsynum oss hægan vid allar Samuiskur manna fyrer Gude.

Er nu vort Euangelium hulit/þa er þ hulit j þm sm̄ Fortapader verda/j huerium ad [b] Gud þssarar Veralldar/ hefur forblindat Nugskot vantruadra/suo þm skyne B eigi oppbirting þssa Euangelij Christz Dyrdar/huert ad er Gudz jmynd. Þuiad vier predikum ecki sialfsa oss/helldr Jesum Christum/þad hn̄ sie DROTTIN/En̄ vier ydrer þion̄ Jesus vegna. Þuiad sa Gud er Liosinu baud vr Myrkrinu ad skina/hn̄ hefur Birtuna gefid j vor hiørtu/til oppbirtingar og vidurkienningar Gudz biartleika/j Andlite Christi Jesu.

[a] (Skam̄er) Hn̄ stingr þa þessku Postula/ huerier þyrer mõnunum lißdu heilagliga/en̄ voru in̄ra puller Ohreinleika

[b] (Gud) þessarar Veralldar Gud er Dioþullinn og höfdinge þuiad hn̄ þion ar honum og er wnder honum

Enn þen̄an Tesaur høfum vier j Jardligum kerum/ so ad sa yfergnæfanlige Kraptr sie Gudz/og eigi af oss. Alla vega lidum vier Nrygdaner/Enn vier hryggiunst þo eigi. Oss vei ter torfuellt/Enn vier øruilnunst eigi. Vier lidum offokn/enn vier verdum eigi fyrerlaatner.

C Vier verdum nidurþryckter/ enn vier fyrerførunst eigi/ Og ætyd berum vier med oss deyding DROTTINS Jesu a voru̅ Likama/So ad ein̄en z þ Lyf DROTTINS Jesu open skart verde a vorum Likama.

Þuiat vier sm̄ lifu̅/verdum jafnan j Dauda sellder Jesus vegna/So at eirnen Lyf Jesu opinskart verde a voru daudligu Nollde. Fyrer þui verkar nu Dauden j oss en̄ Lyfit j ydr. En̄ a medan þad vier høfum þan̄ sama + Anda(epter þui ad skrifat er)Eg trude og fyrer þat tala D eg/Og vier tru̅/fyrer þui tølum vier eirnen/ og vitum þad at sa sm̄ DROTTIN Jesum hefur oppuakit/at hn̄ mune oss z oppuekia fyrer Jesum/z mun skicka oss þar medr ydr/Þuiad allt þta skier ydar vegna/so at su yfergnæfanliga Nad/fyrer margra þackargiørd/ vegsame Gud rikugligana. Fyrer þui letiunst vier ecki/ helldur þott þ vor ytre madur fordiarfest/þa mun þo sa hin̄ jnnre dag fra deige endurnyast. Þuiat vor Nrygd/sm̄ stundlig og liett er/ vtuegar eina eilyfa z yfer allan mata myckla Dyrd/oss/ er ei alytu̅ hid syneliga/helldr a hid osyneliga. Þuiad huad syneligt er/þ er stundligt/enn huad osyneligt er/ þ er eilyft.

\+ truariskar Psal. 116

V.

A Þvi vier vitum/þott vort Jardneska hws þessarar byggingar verde nidurbrotid/þad at vier høfum bygging af Gude oppbygda/ Nws/ eigi mz høndum giørt/þ æfinligt er a Nimnu̅/ Og þar epter forleinger oss eirnen/ epter vorre jbygging s̄ er af Nimne/girnandist hen̄e ad yferklædast/So/ad vier fin̄unst klædder/og eigi nakter. Þuiad medan wier erum j þssu Nreysi/þa forleinger oss og erum þyngder/af þui vier villdum fegner eigi nackter/helldr yf B erklædder werda/oppa þ hid daudliga burt suelgist/af Lifinu. Enn hn̄ s̄ oss byr til þss hins sama/er sa Gud/s̄ oss gefit hefur Pantin Andarins.

Enn jafnan þa erum wier mz godum huga/og witum þ/ a mzan wier byggium j þessum Likama/ þa erum vier j fiarlægd fra DROTTNI. Þui wier gøngum j Trun̄e og ecki j

aug.

augsion. Enn vier erum med godum huga/ og høfum myklu meiri lyst til ad vera fiarlæg er af Likamanum/og nalæger hia DROTTNI. Fyrer þui kostgiæfum vier og eirnen/ huort vier erum heima nalæger/eda j fraueru fiarlæger/ þad vier þocknust honū. Þuiad vier hliotum aller at opinberast fyrer Domstole Christz/Vppa þad/at huer eirn ødlist þ a sinum Likama/epter þui hn̄ hefr athafst/sie þ gott eda illt.

E

Þuiat vier vitum þ DROTTIN er ottande/þa førū vier j hægd ad vid Lyden/eñ Gudi erum vier opinberer. Eg vona og eirnen þ vier sieum og j ydrum samuitskum opinberer/ suo vier lofum eigi oss sialfa at nyiu/ Nelldur þ vier gefum ydur tilefne at hrosa af oss/Vppa þ þier hafid nockru ad hrosa j mote þm/sm̄ hrosa sier eprer yferlitum / og ecki eprer Hiartanu.

Þui/eru vier høstuger/so eru vier þ Gude/eru vier giæfer/þa eru vier ydur giæfer/ Þuiat Christz Kiærleike þuingar oss. Af þui vier hølldum þat þar fyrer/fyrst at eirn hefur fyrer alla dait/þa sie þr aller dauder/Og þui hefur hn̄ fyrer alla dait/so at þr ē lifa/life ei sialfū sier hier epter/ helldr hm̄ ē fyrer þa hefur dait/ z vppaptur risiñ er.

D

Galat. 6

Þar fyrer kieñum vier nu hier epter onguan epter holldinu. Þott at vier høfū eirnen kient Christum epter Holldenu/þa keñu vier hn̄ þo nu so eigi leingr. Af þui/er nockur j Christo/þa er hn̄ ny skiepna. Hid gamla er vmlidit. Siaet: Allt er þ nytt vordit. Eñ allt þ af Gude/hu̇ oss forlijkte vid sialfan sig/fyrer Jesū Christū/ z giefit hefr oss þat Embætte sm̄ Forlijkunina predikar. Þuiat Gud var j Christo/ z forlijkte Verølldina vid sialfan sig/tilreiknadi henne eigi sinar Synder/ z hefur vppreist vor a medal ordit af Forlikuniñe.

So eru vier nu sendibod af Christz alfu/Þuiat Gud amiñer fyrer oss. Þar fyrer bidium vier ydr fyrer Christum/ Latid forlijka ydur vid Gud. Þui hn̄ hefur þañ sm̄ af ongre Synd visse/fyrer oss at Synd giørt/Vppa þ wier yrdum j hm̄ þ Riettlæte/sm̄ fyrer Gude duger.

VI.

A

Esa. 43.

ENN vier aminnum ydr/sm̄ mzhialpara/þ þier mztakit ecki Gudz Nad til onytis. Þui hañ seiger/ J þægan tima heyrda eg þig/ z a Deigi hialprædisins hialpadi eg þier/Siae t Nu er sa þægelige tijme/nu er Dagr hialprædesins. Latum oss þui gefa onguū hindran/vppa þ vort embætte óde ecki lastat/ Nelldr augsynum oss sialfa j øllum hlutum/so ē Gudz Þienara:

B

J mykille Þolinmæde/j Harmkuælum/j Naskasemdum/j Þyngslū/j Hwdstrokum/j Fiøtrum/j Vpphlaupum/j Erfide/j Vøku/j Føstu/j Hreinlijfe/j Vidurkieñingu/ j Bidlundargiede/j Noguære/j helgū Anda/j Falslausum Kiærleika/j Sañleiksins orde/j Gudz Krapte/ fyrer Herklæde Riettlætisins/til Hægre z Vinstre handar/Fyrer Vegsemd z Vansemd/fyrer Vanrykte z Gott rykte/ So ē Falsarar/ z þo Sañarliger/so ē Okuñiger/ z þo Kuñuger/lijka so sem þr ed deyia/ z siaet: Þat vier lifum/So sem hegnder/ z eigi lijflatner/so ē Syrgendur/þo jafnan glader/so sm̄ volader/enn þo þr ed marga audga/lijka ē þr ed eckert hafa/og þo eignast alla hlute.

C

O þier j Corintho/vor muñur hefur sig opnad til ydar/vort hiarta er glatt/ Vorra vegna þurfe þier ecki tuister vera/Eñ þ þier erut tuister/ þ giøre eg af hiartans meiningu. Eg tala vid ydur/ so ē vid Børn min/ at þier hegdet ydr og eirnen vidr mig/ z sieut lika glader.

D

Togit ecki Okit medur Vantruudum. Þuiad hueria hluttøku hefur Riettlætid mz Ranglætinu? Eda huert samlag hefur Liosit vid Myrkurin? Eda hueria samteingd hefur Christur vid Belial? Eda huørt hlutskipte hefur truadr mz vantruudum? Hueria samliking hefur Gudz Musteri vid Skwrgoda hws? Enn þier erut Mustere Gudz lifanda/epter þui ē Gud seiger/Eg mun byggia j þm/og ganga þra a medal/Eg mun og vera þra Gud/og þr skulu minn lydr vera. Þar fyrer gangit vt fra þm/ z fra skiliet ydr/seiger DROTTIN/ z snertid ecki þ oklart er/Þa mun eg mztaka ydr/ z vera ydar Fader/ z þier skulut vera miner Syn z dætur/seiger DROTTIN Almattigr.

Leui. 26.
Esa. 52.

VII.

A

AMedan vier høfum nu þuilijk Fyrerheit Kiærustu Viner/ þa førum til z hreinsū oss af allre saurgan Holldsins og Andans/og afram førū medr Helguniñe j Gudhrædslu. Nøndlit oss/ onguum giørdum vier mein/ onguum giørdu vier skada/ onguā drogu vier a talar. Þetta seige eg ecki ydr til Fordæmingar/Þuiad eg hefe adr sagt/

sagt/þad þier erut j voru hiarta/samt til at deyia mz/og af lifa mz. Gladr tala eg vid ydur/ Mörgu hrosa eg af ydr/uppfylltr em eg huggūar/ yfergnæfaligr er eg j fögnude j allre vor- re hrygd. Þui þa vier komum j Macedoniā/ hafde vort holld ongua ro/ helldr j öllu lidu vier hrygd/hid ytra Barattu/hid jnnra Otta. Enn Gud sa er huggar litil magnana/hañ hug- gade oss fyrer til komu Titi.

B Enn eigi alleinasta fyrer hñs tilkomu/helldr eirnen fyrer þa huggan/þar hñ var af ydur mz huggadr/kunngiorande oss ydra forleinging/yduar Taar/ ydra Vādlæting vm mig/so at eg gled mig eñ meir. Þui þat eg hrygda ydr fyrer Briefit/jdrar mig ecki. Og þott mig jdra- de þat/kann vera/fyrst at eg sie at þ Brief hefur at eins vm stundarsaker hrygdt ydur/so gled eg mig þo nu/ eigi af þui þad þier vrdut hrygguer/helldr þ þier vrdut hrygguer til Jdranar/ Þuiad þier erut Gudliga hrygguer vordner / suo at þier feingut onguan skada af oss j neinu. Þuiat Gudlig hrygdan verkar Jdran til Sialþrædis/þa er onguan Jdrar/ Enn þssa Heims

C hrygdan verkar Dauda.

Sjaet/þat/ad þier erut Gudliga hrygguer ordner/hueria alud þ hefur mz ydr verkat/þat ad auk Forsuar/Heipt/Otta/Forleingtan/Vandlætan Hefnd. Og j öllum hlutum/ þa hafi þier audsynt ydr/at þier erut skirer þss verks. Fyrer þui þo ad eg skrifade ydr/þa er þat ecke hñs vegna skied/sm Ranginde framde/ z ecki hñs vegna sm leid/ Helldr þss vegna/þ ydar kost giæfne vid oss opinber yrde hia ydr/fyrer Gude

Af þui þa erum vier huggader/þad þier erut huggader. Eñ þo hofum vier yfer allt frā

D glatt oss meir yfer fögnude Titi/ Þuiat hñs Ande er at nyiu endurnærdr til allra ydar. Þui huad eg hefi hrosat af ydr fyrer honum/j þui verd eg ecki ouirtur/Helldr lijka so sm ad allt þad er sanneliga huad eg hefe vid ydur talat/so er og eirnen vor hrosan hia Tito sannleikur orden. Og honum er af Hiartaölldungis vel til ydar/þa er hñ hugleider hlydne allra ydar/huernen þier hafet mz hrædslu z Otta hñ medtekit. Eg gled mig og/þ eg ma allz godz til ydar treysta.

Titus

Titus

VIII.

A Eg kuñgiore ydr kiærer brædur/þa Gudz Nad/ sm giefen er þm j Macedo- nia/ Þuiat þra Fögnudr var þa yfergnæfanligr/ þann tijd þr vrdu fyr- er mörg harmkuæli reynder. Og þott at þeir være nærsta Fatæker/þa ha fa þr þo rijkugliga giefit j öllum einfalldleik. Þuiat epter öllu megne(þat vitna eg) z yfer megn fram voru þr sialfuiliuger/ z beiddu oss mz mörgum a minningum/þat vier mztækium þa godgiörd z samlag Naudþurftarinnar sm Heilögū veitist. Og eigi sm vier vonudū/helldr gafu þr j fyrstu sialfa sig DROTTNI/ og oss epter þat/fyrer Gudz vilia saker. Þat vier hlutum at amiña Titum/epter þui hñ haf de adr upphafit/so skyllde hñ og full enda slijka Velgiörd ydar a mille.

Ofsnude

Aminning vm þañ Omnu- su studning til þra þatækra z Jerusalem

Titus

B Eñ lijka sm þier yfergnæfet j öllum greinum/j Truñe/j Ordum/j Vidurkieñinguñe/ og j allre Kostgiæfne/og j ydrum kiærleika til vor/so afreket eirnen/þ þier yfergnæfit z j þessare Velgiörd. Eg seigi ecke/ sm bode eg þ/Helldr med þui ad hiner adrer eru so kostgiæfner/þa reyne eg yduarn Kiærleika/huort hñ er af riettum hūga. Þui þier vitid Nad DROTT- JNS vors Jesu Christi/ þ/ þott hñ være rijkr/vard hñ þo voladr ydar vegna/Vppa þ/þier vrdut fyrer hñs fatækt auduger.

Og nuit Nad gef eg j þessu/ Þuiat þetta er ydr nytsamligt/þier sm upp hafit byriat

C fyrer tolf Manudum/eigi einasta giörningen/helldr jafnuel Vilian. Þui fullkomnit nu z eirnen giörningen/Vppa þ/lijka sm at þar er hneigiligr hugr til vilians/so sie þar og eirnen hneiganligr hugr til giörningsins/af þui sm þier hafet til. Þui fyrst hañ er goduiliadr/þa er hñ þacknæmr/epter þui s hñ hefur til/ eñ eige epter þui sm hñ hefur ecki

Eigi skier þ j þa meining/þad adrer hafe huild/enn þier hrelling/Helldr at þat sie jafnt. So þione ydar gnægd þra þurft/ j þessare Hallæris tijd/uppa þat/at þra gnægd eptera þio- ne yduare þurft/ suo ad þad verde jafnt/ sm at skrifat er/ Sa er myklu safnade/hafde eckert afgangs/z sa er litlu safnade/hñ hafde onguan brest. Eñ Gude sie þacker/s slijka fyrerhyg giu hefur giefit j hiarta Titi til ydar. Þuiat hñ mztok ad soñu þa amiñing/ Eñ mz þui hñ

D var so miog Kostgiæfinn/er hñ af sinum eigen vilia til ydar farinn.

Enn vier sendum mz honum vorn Brodr/þañ er lof hefur j Euangelio vm allar Samkū dur. Og eigi alleinasta þ/Helldr er hñ eirnen skickadur vt af Samkundunum/oss til Föru-

Titus

Exo. 16.

nautz/

G

nauts/til þessarar Velgiordar/sm̄ fyrer oss verdur samansøfnud/DROTTNI til Sæmdar/ og ydar godum vilia til afhallds/ og ad giæta þess/ at eingen mætte epter oss seigia nockut vont/slikrar audigrar hialpar vegna/sm̄ fyrer oss verdur samandreigen/Og vakta/ad þ̄ fære sæmeliga/Eigi alleina fyrer DROTTNI/helldr eirnen lika fyrer meñum.

So høfum vier og sent mz þm̄ Brodur vorn/ þañ vier høfum opt reynt j mørgum greinū/ þat hū̃ sie kostgiæfiñ/ eñ nu myklu kostgiæfnare. Og vier høfum mykit traust a ydur/ sie þ̄ Titus vegna(sm̄ er minn Lagsmañ og hialparmann ydar a mille)edr vegna vorra Brædra (huerier at eru Postular Samkundanna/ z Dyrdar Christz)Fyrer þui hafit j Liosi audsyning yduars Kiærleika og vorrar hrosunar vm ydr/vidur þessa/eirnen j auglite Safnadañá:

IX.

Ad af þessare næringar biorg/sm̄ þm̄ Heilogum skier/er mier ecki þorf ad skrifa ydr til vm. Þuiat eg veit yduarn godan vilia/ huar af eg hrosa/hia þm̄ vr Macedonia/og seige/þat Achaia er/ fyrer tolf Manudum reidu buen Og ydart epterdæme hefur marga til knuit. Eñ eg hefe af þui þessa Brædur hingat sent/so þ̄ vor hrosan vt af ydr yrde ei at ongu/j þre grein/Og þier sieut reidubwner/lika so sm̄ at eg hefi sagt vt af ydr. So at/ef þr vr Macedonia kiæmu medr mier/ z fynde ydur ouidurbuna/suo vier(eg vil eigi seigia þier)verdū skamader/mz slikre hrosan. **A**

B

Enn eg hefi alltid þ̄ fyrer naudsyn/at amiña Brædurna/þat þr fære fyrst til ydar/at reidubwa þessa adr lofada Blezan/þ̄ hun sie til reidu/So/þ̄ sie ein Blezan/eñ eingen Agirne. Enn eg seigi þ̄/Huer hū̃ saer sparliga/sa mun sparliga vppskiera/ z huer hū̃ saer nidr j Blezaninne/sa mun og eirnen j Blezan vppskiera. Huer eirn epter sinu hugbodi/eigi medr ouilia edr kwgan. Þuiat hyrañ giafara hefr Gud sier kiæran.

(Agirnen) Ágirne(?) ... [marginal note, partly illegible]

Psal. 21.

C

Þui Gud er mattugr at giora/þat allshꝛattud Nꝛad sie gnoglig medal ydar/so at þier hafit alls gnægd j ollum hlutum/ z yfergnæfit j ollum godum verkum/So sm̄ at skrifat er/Hañ vtdreifde z gaf Fatækum/Hūs Riettlæte blyfur vm allder allda(enn sa er Sædit gefr Kornsædaranum/Sa mun z giefa Braudit til Fædsluñar/hū̃ mun z margfallda yduart Sæde/og aukast lata friofgan yduars riettlætis)þ̄ þier sieut auduger j ollum hlutū/mz allan einfalldleik/s fyrer oss verkar þackargiord Gude

D

Þuiat su næringar stod/þessarar biargar/vppfyller ei alleinasta þa naudþurft Heilagra/ Helldr yfergnæfer eirnen j þui/þ̄ marger þacka Gude/fyrer þessa vora trua þionustu/ z prijsa Gud/yfer yduare hlydugre vidurkienningu Christz Gudzspialla/og yfer yduare einfalldligre hialparstod til þra/ z til allra/og yfer þra bænum fyrer ydr/Hueria at forleinger epter ydur/ fyrer saker þrar yfergnæfanligrar Gudz Nꝛadar/j ydr. Eñ Gude sie þacker fyrer sina oumrædeliga Gæfu.

X.

J þessum þrettanda Cap. hefr S. Pall ad skeppa mz þa Fals Postula

Enn eg Pall/ beide ydr/ fyrer godgirnd z hoguære Christz/sa s̄ at j nalægd er lagr ydar a mille/ enn j fiarska em eg diarfur vid ydur. Þui bid eg ydur/ þat mier sie ecki þorf nalægum/diarfliga at høndla/og þa diørfung frame hafa/sm̄ mier verdr til løgd vidr suma/þr oss akta/s geingu vier epter holldsins plagsid. Þui þott vier gøngum j Holldinu/þa stridum vier þo eigi epter holldligum plagsid. Þuiad Herskrwde vors Riddaraskapar er eigi holldligr/helldr mattugr fyrer Gude/til nidurbrots þrar stadfestu/huar mz vier nidurbriotū þañ asetning/ z alla hæd/s at sig vpphefur j giegn Gudz Vidurkienningu/ z at Herfange tokū alla skynsemd/vnder Christz hlydne/Og erum reidubwner at hefna allrar ohlydne/þa er ydar hlydne er vppfylld. Dæme þier epter alite. **A**

B

C

Treyster nockr þar vppa/þat hū̃ sie Christz/þa þeinke sa eirnen þta/hia sialfum sier/þ̄/ lijka sm̄ hū̃ heyrer Christe til/so heyrū vier eirnen Christe til. Og þo at eg hrokade mier nockut framar vt af þre vorre magt/sm̄ DROTTJN hefur oss giefit/ydr til betrunar/ z ecke til fordiørfunar/þa mūda eg þo ecke til skamar verda (Eñ þta seigi eg)vppa þ̄ þier latit ydr ei þikia/sm̄ hefda eg viliat skielfa ydr mz Brefum. Þuiat þau Brefen(seigia þr)eru þung og sterk/Enn nalægd likamans er veyk/og malit er forsmanarligt. Huer þesskonar er/ hann

1 Cor. 13

þeinke/

þeinke/ þ lijka so sem vier erum mz ordū j Brefunum j fraueruñe/ So dirfunst vier eirnen at vera mz giorningenum j nalægdiñe

D Þuiat vier dirfunst ecki at reikna oss edr telia medal þra/ sem sig sialfa lofa. Enn mz þui þr meta sig hia sialfum sier/ og hallda so einasta nockut vt af sier sialfum/ þa vnderstanda þr eckert. Enn vier hrosum oss ecke yfer mal fram/ helldr alleinasta epter skamte þrar Reglu/ þar ed Gud hefur oss þañ skamt mz afmetit/ at geta nad eirnin allt til ydar. Þuiat vier forum ecki oflangt j fra/ so sem at hefdum vier eigi nad gietat allt til ydar/ Þui vier erum komner allt til ydar mz Christz Gudzspiollum/ og hrosum oss ecki fram yfer þ mal j añarligu erfuide. Og vonum nu/ nær ydar Tru friofgast j ydr/ þ vier munum vijdara komast/ epter vorre reglu/ z predika eirnen þra Euangelium þm/ sem hinumeigen ydar bwa/ z hrosa oss ecki j þui/ s mz annarligre reglu er tilbwit

XI.

A ENN huer sier hrosar/ sa hrose sier j DROTTNI. Þui fyrer þ er eingenn reyndr/ þat hn̄ lofar sig sialfur/ Helldr þ DROTTIN lofar hn̄. Giæfe Gud/ þier hielldut mier litla eina fauitsku til goda/ þui eg wanda vm vid ydr mz Gudligu vandlæte. Þuiat eg hefe fastnat ydr einum manne/ suo at eg j hendr sellda Christe skirlifa Mey. Enn þ ottunst eg/ at lijka sem Høggorm uren tælde Euu mz sinne slarædе/ so lijka meigi og fordiarfast ydar hugskot/ og af falla j fra þm einfalldleik sem er j Christo. Þui ef sa same/ sem til ydar kiemr/ predikade eirn annan Jesum/ þañ vier høfum ei predikat/ eda ef þier mztækit annan Anda/ þann þier høfdut ecki mztekit/ Elligar annat Euangelium/ þ þier høfdut ecki medtekit/ þa vmlidu þier B þ riettliga.

Gen. 3

Þuiat eg helld/ þat eg sie eigi miñe/ helldr enn þr hiner ædre Postular eru. Og þott eg sie fafrodur j Mælinu/ Þa em eg þo eigi fafrodr j Vidurkienninguñe. Þui eg em hia ydur olldungis vel kiendr/ Eda hefe eg syndgast j mote þui/ þat eg minkada mig/ so at þier vpphefdust? Þuiat eg hefi kunngiort ydr þra Euangeliū fyrer eckert/ og eg hefe rænt adrar Samkundur/ z Verdlaunen af þm tekit/ þ eg predikade ydr. Og þañ tijd eg var hia ydr nalægr/ z mig skorte/ var eg ongum þungr/ Þui mina naudþurft/ vppfylldu þr brædr/ s komu af Macedonia/ Og j ollum hlutum giætta eg min at vera vtan þyngsla vid ydr/ og suo vil eg og giæ C ta min hiedan j fra.

Þui so sañarliga sem Christz Sannleikur er j mier/ þa skal mier þsse hrosan j Nierodū Achaia ecki tilstisld verda. Huar fyrer? Ad eg skylldе ei elska ydur? Gud veit þ. Enn huat eg giøre og vil giora/ þ giøre eg fyrer þ/ at eg afsnijde þm þ til efne/ sem tilefnis fara a leit/ þ þr mættu hrosa sier/ ad þr sie so sem vier. Þuiat þsš hættar Falspostular z suiksamliger efuidis mun/ giora sig ad Christz Postulum. Og þad eru eige vndr/ Þui sialfur Andskotin/ vmsnyr sier stundum til liossins Eingils. Fyrer þui er þ eigi mykels vert/ þott hn̄s þienarar vmuen D de sier eirnen/ til Riettlætisins predikara/ huerra endalok munu verda epter þra verkum.

Eg seigi nu enn aptur/ þ eingen meine/ þ eg sie Fauis/ Eñ ef eige/ Þa medtakit mig/ sem ann an Fauisan/ so þ eg hrose mier eirnen nockut litit. Huad eg tala nu/ þat tala eg/ eigi suo sem j DROTTNI/ helldr so sem j fauisku/ mz þui vier erum i Hrosunena komner. Af þui/ marger hrosa sier epter holldenu/ vil eg eirnen hrosa mier. Þuiat þier vmlidit giarnan Fafroda med þui þier erut sialfer vitrer/ Þier vmlidit/ þott nockur hneppe ydr j þrælkan/ þott nockur fieflet te ydr/ þott nockr take fra ydr/ þott nockur hrokist vpp vid ydr/ þott nockur slae j ydra Asionu. E Þetta segе eg epter ouirding/ so sem ad værum vier breyskuer vordner.

J hueriu hellst sem þad nockur er diarfur (eg tala j heimsku) þa em eg eirnen diarfur. Þeir eru Ebreser/ Eg eirnen. Þeir eru Jsraelite/ Eg eirnen. Þeir eru Abrahams sæde/ Eg eirnen. Þeir eru Christz þienarar/ Eg tala Heimskuliga/ eg em myklu framar. Eg hefi meir erfuidat/ Eg hefi meire Høgg lidet/ Eg em optar fangen verit/ Optar j daudans Hættu. Af Gydingum hef eg sinnsinnum feingit fiorutigu sløg/ einu færra. Þrysuar sinnū em eg Hwdstryktur/ einu siñe gryttur/ Þrysuar hefe eg skipbrot lidit/ Dag z Nott var eg j Siafardiupe/ Opt þa hefe eg j Ferdum verit. Eg hefe verid j Haskasemdum til Vatz/ j Haskasemdum med F al Mordingia/ j Haskasemdum millum Gydinga/ j Haskasemdum medal Heidingia/ j Haska semdum i Borgum/ j Haskasemdum a Eydemørku/ j Haskasemdum a Sio/ j Haskasem-

dum

dum medal falskra Brædra. J eymdum/ og Erfuide/ J myklum Vøkum/ J Hungre ⁊ Þor sta/ J myklum Føstum/ J Kulda ⁊ Klædleysi

Fyrer vtan ꝥ sm̄ hid ytra kann vid at bera/ einkum/ ꝥ eg verd dagliga onadadꝛ/ berande A hyggiu fyrer øllum søfnudum. Huer er veykur/ so ad eg verde eigi breyskꝛ? Huer verdur suo hneykstadꝛ/ ad eg stikna ecki? Ef eg skal þo hrosa mier/ þa vil eg hrosa mier mins Breysklei-ka. Gud og Fader vors DROTTINS Jesu Christi/ sa Blezadꝛ er vm allder / veit ꝥ eg lyg eigi. J Damasco/ liet Landstiornare Konūgsins Areta/ geyma Borgena Damascū ⁊ vill de lata gripa mig/ Og eg vard latiñ vt vm Vindaugat/ j Kaurf/ ofā fyrer Mwren/ ⁊ so fly-da eg vr hñs høndum.

XII.

Sioner ⁊ Opinberaner S. Pals

ÞO ad Hrosunen sie mier ecki nytsamlig/ Þa vil eg þo koma vid Sionernar og opinberingar DROTTINS. Eg þecki mañ j Christo / fyrer fiortan a-rum/ Var hñ j Likamanum/ ꝥ weit eg eigi/ Eda war hñ vtan Likama/ weit eg eigi/ Gud weit þad/ Sa same ward ryktur/ allt vpp j hiñ þridia Himen. Og eg þecki gløgt þañ mann/ Huort hañ war j Likama edur vtan Likama/ weit eg eige/ Gud weit ꝥ: Hñ ward vpprycktur i Paradijs/ ⁊ heyrde oumræde lig ord/ þau sm̄ eingen mann fær vt talad. Af þssu wil eg mier hrosa/ Eñ af sialfum mier til wil eg ecki hrosa meir/ nema einasta mins Breyskleika. Og þott ad eg vilie mier hrosa/ giør da eg ecki fyrer ꝥ fifsligana/ þuiad eg vil seigia sañleikin. Enn eg sporna vid þui / Þar fyr er/ ꝥ eingen hallde mig ædra/ eñ so sm̄ hñ a mier sier eda af mier heyrer. **A**

Og so at eg stære mig ecki/ af mykilleik þssara opinberinga/ er mier giefiñ [a] Fleiñ j Holl dit/ einkum/ Audskotans Eingill/ huer mig mꝫ knefum slær/ vppa ꝥ eg stære mig ecki. Vm huad eg hefi DROTtiñ þrysuar bedid/ ꝥ hñ vike j burt fra mier/ Og hñ sagde til min/ Lat þier nægia mina Nææd/ Þuiad minn Kraptur er j breyskuum mattugꝛ. Fyrer þad vil eg sm̄ fegnastur/ hrosa mier mins breyskleika/ so ad Kraptur Christz bygge medꝛ mier. Fyrer þui em eg godhugadꝛ/ j Breyskleikum/ j Vanuirdingum/ j Naudum/ j Offsoknum/ j Þreyngingū/ Christz vegna. Þui nær eg em breyskꝛ þa em eg Øflugꝛ. **B**

[a] (Fleiñ) Kallast hier ei þreisting Holld sins til losta sem iñar/ helldꝛ stor plaaga og skielß ing aß Dioßli num/ þuiat þad er Fleiñ sm̄ meñ werda a þinder/ heingder eda stegldet

Eg em Fifl orden af þre Hrosan/ til huerrar þier þuingit mig. Þuiad eg ætte ad lof ast af ydur/ Af þui ad eg em onguum mun minne/ enn hiner ædstu Postular/ þo ad eg sie eckert/ Af þui þar eru Postula teikn giørd ydar a mille/ j allre Þolinmæde/ j Taknum/ j Stor merkium/ og Kraptauerkum. Þui j hueriu er þat/ ad þier erut miñe hattar/ eñ adrar Sam-kundur? Nema alleinasta j þui/ þad eg veitta ydꝛ eigi sialfur neirn Þunga/ Fyrerlætit mier þann glæp. Siaet: Eg em reidubwen j þridia sinn at koma til ydar/ og eg vil eigi vera ydꝛ þungꝛ. Af þui eg spyr ecki epter ydru/ helldur at ydur/ þui Børnen eiga onguan Aud For-elldrunum saman at draga/ helldꝛ forelldrarner Børnunum. **C**

Enn eg vil sm̄ fegnastur giefa mig vt/ og vtgiefen verda fyrer ydrar Saler/ huersu sm̄ eg elska ydur miøg/ ⁊ eg þo lijtt elskadꝛ verd. Eñ latid ꝥ so vera/ eg hafi ecki giørt ydur þyngsl/ Helldur mꝫ þui eg var slægꝛ/ veidda eg ydꝛ mꝫ slægdum. Enn hefi eg nockurn a tælar dreig it/ fyrer einhuern þra/ sm̄ eg senda til ydar? Eg aminta Titum/ og sendi mꝫ hm̄ eiñ Brodur/ Hefur Titus nockut tælt ydꝛ? Høfum wier ecki j einum Anda/ ⁊ j sømum fotsporum geingit? Latid ydꝛ nu þikia aptur/ ꝥ vier forsuørum oss vid ydꝛ/ Vier tølum j Christo fyrer Gude. **D**

Eñ allt þta skier ydꝛ (miner kiærustu) til betranar. Þui eg ottunst/ ef at eg kiem/ at eg fiñe ydur ecki/ suo sm̄ at eg vil/ Og þier fiñit mig ecki/ eirnen sm̄ þier viliet/ Suo þar sie eckert Hat Agg/ Reide/ Þræta/ Bakmælge/ Kuis/ Hrokaskapur/ ⁊ Oroe ydar a mille. Suo at þa er eg kem/ ꝥ Gud nidurlæge mig eñ aptur at nyiu hia ydꝛ/ ⁊ eg hliote Ecka at lijda yfer mørgum/ þm er adꝛ høfdu syndgast/ ⁊ ongua yferbot giørdu/ fyrer þañ Ohreinleik/ Horaner/ ⁊ Orææd-uende/ sm̄ þr hafa framit.

XIII.

Deut. 19
Math. 18

KOme eg j þridia sinn til ydar/ so skal j tueggia edꝛ þriggia votta muñe stan-da øll malaferle. Eg sagda ydꝛ þad adur fyrer/ ⁊ eg seigi ydꝛ ꝥ fyrerfram/ so sm̄ nalægur/ j annat siñ/ og skrifa ydꝛ ꝥ nu til fiarlægꝛ/ s̄ adur til forna høf du syndgast/ og øllum hinum ødrum/ Ef eg kem aptur j annat sinn/ vil eg ei ge spa- **A**

B ge spara. Af þui þier leitid epter/ þ þier eirnhuern tima verdit varer þss/ sm j mier talar/ ein kanliga Christz/ sm ecki er breyskur ydar a mille/ helldr mattugr er medal ydar. Og þott hañ sie krossfestur j breyskleika/ Pa lifer hñ þo j Gudz krapte. Og þo at vier sieum eirnen breysk uer i honum/ Pa [b] lifum wier þo mz honum i Gudz Krapte/ mzal ydar.

Reynit ydur sialfer/ huort þier erut i Trunne. Reynit ydur sialfer. Eda þecki þier ecki sial
C fer ydr/ þad Jesus Christus er i ydr? Nema þat sie/ ad þier sieut onytsamliger. Eñ eg vona ad þier þeckit/ þ vier erum eigi onytsamliger/ Eñ eg bid þss Gud/ ad þier hafest eckert Vont ad/ Eigi vppa þ/ ad vier synunst nytsamlger/ Helldr vppa þ þier giørit hid goda/ z vier sieum so sm þr hiner onytsamligr. Þuiad vier meigum ei/ nockut i giegn Sañleikanum/ helldr fyr er Sannleiken. Enn vier glediũ oss/ þa vier erum breyskuer/ eñ þier erut mattuger/ z þ sama
D æskiũ vier eirnen/ einkũ ydra algiørue. Huar fyrer eg skrifa ydr slijkt frauerãde/ So ad eg þur fe ecki/ þa eg em nalægr hardinde fram at hafa/ epter þre magt/ sm DROTTIN hefur mier til betrunar/ enn ecki til Fordiørfunar giefet.

Eñ ad siduslu/ goder Brædr/ Glediet ydr/ verit fullkomner/ Hugstyrkit ydr/ Verit samlyn der/ Verit Fridsamer/ Pa mun Gud Fridarins og astseminnar vera mz ydr. Heilsit huer ødrum innbyrdis mz heiløgum Kosse. Ydur heilsa aller Heilager.

Nad vors DROTTINS Jesu Christi/ z Gudz Kiærleike/ og samteinging heilax Anda/ sie mz ydr øllum/ AMEN.

[b] (lifum) þat er/ eþ eg kiem þa vil eg audsina ad eg life i Christo/ þo ad suner aþ ydur hallde mig fyrer eckert

Sa annar Pistill til þeirra i Corinthiu
Sendur fra Philippen i Macedonia fyrer
Titum og Lucam

Formale yfer S. Pals Pistil
Til Galatas

HEir i Galatia voru fyrer hinn Heilaga Pal snuner til riettrar Christelig- rar Truar/ og til Gudzspiallanna i fra Løgmalinu. Enn epter hañs burtfør/ komu Fals postular/ huerier þo woru Lærisuelnar riettferdugra Postula/ og sneru þm Galatis wm aptur/ so þ þeir trudu/ ad þeir hlyte fyrer Løgmalsins werk hialpliger ad werda/ og þeir syndgudu eþ þr hielldu ecki Løgmals werken/ So sm Act. xv. til Jerusalem eirnen nock rer mæta meñ frambæru.

Þessũ ad giegna/ hefur hinn Heilage Pall sitt Embætte hatt wpp/ og will sig eigi miñe stiettar mañ hallden hafa/ eñ huern añan Postula. Og hrosar alleinasta aþ Gude sinũ lær- dome og Embætte/ soat hann/ þssa hros[illegible] hinna følsku Postula/ sm sig mz þeirra riettu Postula werkum og nafne studdu nidurkefde/ og seiger/ þad [illegible] ecke riett/ þott ad eirnen eiñ Engill ødruuijs predikade/ eda hñ sialfur/ huad myklu sidur/ eþ Postulaña Lærisueinar eda þr sialfer ødruuijs lærdu. Petta giører hñ i fyrsta og ødrũ Cap. Og alyktar þad/ Ad huer eirn hliote alleinasta fyrer Christũ/ an werdskulldanar/ æn werka/ og an Løgmals riettlatur ad werda.

J hinum þridia og fiorda sannprofar hñ þad allt mz Skriftinne/ Epterdæmum og Lijkingum/ Og birt sar þad at Løgmalit aple myklu meir Synda og Formælingar og Bøluanar/ helldur enn Riettlætis/ huert alleinasta wt aþ Nadinni aþ Gude til søgd fyrer Christum an Løgmals/ er wppfyllt og oss giefet.

J fimta og siøtta lærer hñ þa Kiærleiksins werk sm Trunne skulu fylgia.

S. Pals Pistill
Til Galatas
I.

A
PAll eirn Apostule/ eigi af mønnum/ nie helldr fyrer mannin/ Helldur fyrer Je- sum Christum/ og Gud Fødur/ sa hñ vpp vakte af dauda/ Og aller þr Brædr sm medr mier eru.

Søfnudunum i Galatia.

Nad sie med ydur/ og Fridur af Gude Fødur/ og vorum DROTTNI Jesu Christo/ sm sialfan sig hefur vtgiefit fyrer vorar Synder/ Pad hañ frelsade

frelsade oss j fra þessare nalægre vondre Verolld/Epter Gudz vilia/ og vors Fødurs/ huerium at sie Dyrd vm aller allda/Amen.

B Mig vndrar ꝥ/At þier lietut so snart snua ydr j fra þm/sm̄ ydr kallade j Nadena Christi/ vppa annat Euangelium/ sm̄ þar er þo eckert annat. Vtan ꝥ/ad þar eru nockrer/ sm̄ ydur villa/og vmsnua vilia Christi Euangelio. Enn þo ad vier/ eda Eingill af Himne/predikade ydr annat Euangelium/enn ꝥ vier høfum predikat ydr/ sa sie bøluadr. Suo sm̄ vier søgdū nu j stad/so seigium vier enn aptur at nyiu/Þad/ ef nockur predikar ydr annat Euangelium/ enn ꝥ þier hafit medtekit/sie sa bøluadr. Predika eg nu ꝥ mønnum eda Gude til þionustu? Eda þeinke eg moñum þeckr at vera? Þui ef eg hefdi hingat til mønnū þeckur verit/þa væri eg ecke Christi þienare.

1 Cor. 15
2 Cor. 12

C Enn eg kunngiøre ydr/kiærer Brædr/ad ꝥ Euangelium/sm̄ af mier er predikat/er ecki af mønnum/Þuiad eg hefe ꝥ af onguum mañe medtekit nie lært/ Helldur fyrer opinberan Jesu Christi. Þuiat þier hafit vel heyrt mitt athæfe fordum daga j Judadomnum/Þad eg ofsokte yfermata Gudz Safnan/og fram̄ yfer marga mina jafningia / i minu kyne/ vandlætte eg yfermata/vm Fedraña setninga.

Jerem. 1

Eñ þa ꝥ þocknadist Gude/sa mig hefur fraskilit j fra minnar Modr kuide/ꝛ kallad fyrer sina Nææd/Þad hñ opinberade i mier siñ son/so ad eg skyllde kuñgiøra hñ fyrer Euāgeliū mzal Heidiña þioda. Og jafnsnart for eg til ꝛ radgadist ei vid Holld ꝛ Blod/Og ei kom eg aptur j D Jerusalem/til þra/sm̄ fyrer mier voru Postular/Helldr for eg burt i Arabiam/ og kom so aptr til Damasco. Epter þat ad þrim̄r ærum lidnum/kom eg til Jerusalem/ad sia Petrum/og eg dualdist hia honum vm fimtan daga. Enn añan af Postulunum / sa eg onguan/ nema Jacobum Brodr DROTTINS. Og þad eg skrifa ydr/Siaet : Gud veit/ꝥ eg lyg ecke.

2 Cor 2

Epter ꝥ kom eg i Landzalfur Syrie og Silicie. Enn eg var okiendr at yferlite/Christi søfnudum i Judea. Eñ þr høfdu alleinasta heyrt/Þad sa oss adr til forna ofsokte/hañ predikar nu Truna/hueria hñ adr nidurbraut/ Og vegsømudu Gud yfer mier.

II.

A Sidan epter fiortan Aar/for eg vpp aptur til Jerusalem/ medr Barnaba/og tok eirnen Titum medr mier. Eñ eg for vpp þangad/epter opinberan ꝛ hafde tal vid þa/ vm þat Euangelion/er eg predikade medal heidiña þioda/Eñ sierliga þo vid þa/sm̄ alitid høfdu/So at eg hlypa ecki forgiefins/edr hlaupit hefde. Og Titus/sa med mier var/ þreyngdist ei helldr til ad lata vmskera sig/ þott hñ være girskur. Þuiad þa et nockrer falsker brædur/høfdu sier mz oss innþreyngt/ og þar med klokliga innlædst/ til ad skoda vort frelsi/ huert vier høfum j Jesu Christo/so þat þr veiddu oss/þa viku vier þm ecki/eina stund/ vndergiefner at vera/Vppa ꝥ at Sañleikuren Euangelij stadnæmdist hia ydur.

Act. 15

Ephe. 4

B Enn af þm/sm̄ alitid høfdu/huad þr voru fyrr meir/vardar mig ongu. Þuiad Gud skeyter ecki alite mañsins. Eñ mig hafa þr sm̄ alltid høfdu Alit/ei añat lært. Helldr þar j mot/ þañ tid þr sau/ ꝥ mier tiltruat var ꝥ Euangelion til Yferhwdariñar/Lyka so s̄ Petre ꝥ Euāgelion til Vmskurnariñar (Þuiad sa mz Petre er vorden krøptugr til Postula embættis mzal Vmskurnarinnar/ sa same er medr mier eirnen krøptugr ordeñ medal Heidinna þioda)og þr Jacobus Cephas ꝛ Johañes/vidurkiendu þa Nææd/ s̄ mier war gefin/sm̄ fyrer Stolpana voru alitner/gafu mier og Barnaba hendr ꝛ samtoku mz oss/Þad vier predikudum a mzal Heidinna þioda/enn þr a medal Vmskurdarins/Vtan einasta/ ꝥ wier miñtunst Voladra/huad eg lagda allt kapp a at giøra.

Rom. 2

C Enn þa Petur kom til Antiochiam/ j motstod eg honū vnder augun / Þuiad kløgun var yfer hñ komin. Af þui ad adr til forna/enn ꝥ nockrer komu j fra Jacobo/þa æt hñ mz Heidingium. Enn þa þr komu/fordade hñ sier/ꝛ fraskilde sig þm/Af þui hñ ottadist þa af Vmskurniñe. Og þr adrer Gydingar hræsnudu mz honum/so/ꝥ Barnabas vard eirnen afuegaleiddr/j þra hræsne. Eñ þa eg sa/þat þr geingu eigi riett/epter sannleik Gudspiallsins/sagda eg til Peturs/fyrer øllum opinberliga/Fyrst þu/sa sm̄ ert Gydingr/lifer/sm̄ Heidingiar/ꝛ eige sm̄ Gydingar/ Huar fyrer þuingar þu þa enu Heidnu til at lifa sm̄ Gydingar? Þott ad vier sieum af Nætturu Gydingar/og onguer Syndarar vt af Heidnum Þiodum/Þo a medā

Act. 10

wier wi-

wier witum/þad maduren werdr ecki riettlatur fyrer Lögmalsins verk/Helldr fyrer Truna a Jesum Christum. So truum wier og eirnen a Christum Jesum/Vppa þ vier verdum Riettlater fyrer Truna a Christum/z ecki fyrer werken Lögmalsins. Þuiat fyrer verken Lögmalsins werdr eckert holld riettferdugt.

D

Suma z j̄ste hallo þssa pistils

Enn skylldu wier/huerier epterleitum fyrer Christum riettlater at werda/nu eirnen sialfer synduger fundner werda/Þa wære Christur eiñ Synda þienare. Þar sie fiærre. Þui ef eg bygge þ vpp aptur/huad eg hefe nidur brotid/Þa giore eg mig sialfan ad yfertrodslumañe. Þuiad eg em fyrer Lögmalit Lögmalinu daenn/so ad eg life Gude/Eg em mz Christe Kross festur. Enn eg life/nu þo ecki eg/helldur lifer Christur j mier. Þui þad eg life nu i Holldenu/þad life eg i Truñe Gudz Sonar/sa mig hefr elskat/z sialfan sig vtgiefit fyrer mig. Ei ge snara eg Gudz Nad a burt. Þui ef fyrer Lögmalit kemur Riettlætid/Þa er Christur for giefins daenn.

III.

A

Þier skynsemdarlauser Galate/Huer hefur töfrat ydr/þ þier hlyddut ecki sañleiknum? Huerium þo Jesus Christus var fyrer augū malladr/z nu a med al ydar Krossfestr er. Þad alleinasta vil eg nema af ydur/Huert þier hafet mz tekit Andan/fyrer vken Lögmalsins/Eda fyrer Predikuna af Truñe/Eru þier so skynlauser? Huad þier hafit vppbyriat j Andanum/þui vilie þier nu j holldinu afram hallda/Hafe þier þa lidit so margt fyr ecki? Ef þ er annars fyrer ecki. Sa sm̄ ydr giefur Andan/og giorer slyka giorninga a medal ydar/giorer hñ þ þa fyrer verken Lögmalsins/eda fyrer Predikunina af Truñe? Lyka so s Abraham trude Gude/z þ er hm̄ reiknat til Riettlætis. So vite þier nu þa/Þat þr sm̄ Truarmēñ eru at þr eru Abrahams börn.

Stadfesting þat vier alleina fyrer Trūa werdū riettlater

B

Gen. 15.

Enn Ritningen hefur þta adur til forna fyrer sied/Þat Gud Riettlata giorer hina Heid nu fyrer Trūa. Af þui kuñgiorde hū þ Abraham fyrerfram/J þier skulu allar Þioder blezadar verda. Lyka so munu þr/s Truarmēñ eru/blezast medr hinū truadra Abraham. Þui suo marger s vid Lögmalsins vken fast/þr eru vnder Boluaniñe. Þui skrifat er/Boluadr sie sa/huer sm̄ ecki blyfur j öllu þui s skrifat er j Lögmals Bokiñe/so hñ giore þ. Eñ þ at fyrer Lögmalit/verde eingen riettlatur fyrer Gude/þa er opinbert/Þuiat Riettlatur lifer af Truñne. Enn Lögmalit er ecki af Truñe/Helldr sa madr sm̄ þ giorer/mun lifa þar fyrer/Eñ Christus hefur leyst oss fra Boluan Lögmalsins/þann tid hñ vard Boluan fyrer oss(þuiad skrifat er/Boluadur sie sa huer sm̄ a Trie hanger)so ad Blezan Abrahe kome mzal Heidiña Þioda/j Christo Jesu/og at vier mztækium so fyrerheitinn Anda/fyrer Truna.

Gen. 12.

C

Deut. 27
Abac. 2.
Leui. 18.
Deut. 21.

D

Kiærer Brædur/Eg vil tala epter mannligum plagsid. Eingen vanrækir Mañsins Testamt(nær þ er stadfest)nie eykur þar vid. Nū eru þo Fyrerheiten Abrahe og hūs Sæde til sögd. Eigi seiger hñ/Sædunum/so sm̄ fyrer mörg/helldr suo sm̄ fyrer eitt. Fyrer þitt Sæd/hūt at er Christr. Eñ eg seigi þar af/Ad þ Testamt/s adr til forna er stadfest af Gude vppa Christū/verdr ecki onytt giort/so þ Fyrerheit skyllde fyrer Lögmalit enda taka/hūt at gefit er fyrer fiorum hundrudum og þriatige ærum þar epter. Þui ef Arfleifden yrde fyrer Lögmalit afrekut/Þa yrde hun ecki fyrer Fyrerheitid giefen/Enn Gud hefur fyrerheitisins vegna gefet hana Abraham

Nuar til skal þa Lögmalit? Þat er vegna Yfertrodslunnar tilsett/þangat til þad Sæde kiæme/hueriu fyrerheited var skied/Og er tilsett af Einglunum/fyrer hönd Medalgongu mañsins. Eñ medalgongu madrenn er eigi ad eins einka medalgongumadr/eñ Gud er eiñ.

E

Þesse Medal göngumadr er Moyses

Nuernen þa? Er Lögmalit j giegn Gudz Fyrerheite? Þad sie fiærre. Þui ef þar være þ Lögmal vtgiefet sm̄ lifgat giæte/Sannarliga þa kiæme Riettlætid vt af Lögmalinu. Enn Ritnyngen hefur þad j̄ne lukt vnder Syndinne/So at þad fyrerheit s kemr fyrer Truna a Jesum Christum/giæfist truudum. Enn adr su Trua kom/vardueittunst vier vnder Lögmalinu og j̄nelukter/vppa þa Trū/sm̄ opinber skyllde verda.

allt

F

Lyka so var Lögmalit vor Tyftunarmadr til Christū/so ad vier riettlættunst fyrer Truna Eñ nu ed Truan er komen/þa erum vier eigi leingr vnder þm Tyftunarmañi. Þuiad þier erut aller Gudz Börn/fyrer Truna a Jesum Christ. Þuiad so marger af ydr sm̄ erut skirder/þier

der/þier hafet Christe jklædst. Nier er ei Gydingr nie Girskur/Nier er eigi Þræll nie Frelsin/ge/Nier er eigi Kall nie Kuiña/ Þui þier erut allersaman eitt j Christo Jesu. Eñ fyrst þier erud Christi/ þa eru þier Abrahams Sæde/ ꝛ epter fyrerheitenu erfingiar. G

IIII

LEnn eg seigi/So leinge sem Erfingen er Barn/þa er a mille hñs og þion/sins eingeñ greinarmunur/þo at hñ sie Herra allz Gotzins/Helldꝛ er hñ vnder Foruerium̃ og Fiarhalldzmønnum/allt til asets tima af Fødurnum. Eñ ka eirnen/þa vier vorum Børn/voru vier þrælkader vndꝛ þessa Heims setningum. Enn þa vppfylling timans var komen/vtsende Gud sinn Son/ fæddan af Kuiñu/ ꝛ Løgmalinu vnderuorpen/ Vppa þ/ad hñ frelsade þa s̃ vnder Løgmalenu voru/So ad vier mztækium Sonarleifdena. Eñ mz þui þier erut Børnen/ hefur Gud sendt Anda sins Sonar/j ydar hiørtu/kallande/Abba/ Kiære Fader. Suo er hier nu eingen þræll meir/helldꝛ Børn ein/ Enn eru þad Børn/ þa eru þad eirnen Arfar Gudz/ fyrer Christum. A

Supra. 3

Rom. 8.
2 Cor 1

Enn þa/þier þecktut ecki Gud/þionudu þier þm/s̃m af Natturu eru onguer Guder. Eñ nu þier hafet Gud þeckt(ja myklu framar erut af Gude þeckter)huernen vende þier ydꝛ þa vm aptur/til þra breyskra og naudþurftugra setninga/huerium þier viliet nu aptur ad nyiu þiona? Þier halldit daga ꝛ Manude Helgeholld og Artider/Eg em ottasleigen vm ydꝛ/þad eg hafe kann vera til einskis eruidat hia ydꝛ. Verit so s̃m ad eg em/þt eg em so s̃ þier B

1 Cor. 12
1 Tessa. 1

Kiærer Brædur(eg beide ydꝛ)þier hafet eckert mein mier giort. Þuiad þier vitid/ þad eg predikade ydꝛ Euãgelion/j fyrsta siñ j veykleika epter Holldinu/ Og minar freistñer/ s̃ eg leid epter Holldinu/fyrerlitud þier ecki nie forsmadut/Helldꝛ so s̃m annan Gudz Eingil mztokud þier mig/ja/lijka s̃m Christum Jesum. O ho/hue sæler voru þier j þat sinne. Eg ber ydꝛ þ Vitne/ef møguligt hefde verit/at þier hefdut ydar augun vtslitid/ꝛ giefet mier. Em eg þa so orden ydar Ouin/þ eg seigi ydꝛ sañinden? C

Þeir vandlæta eigi vel vm ydur/helldꝛ vilia þr giøra ydꝛ mier frasnuna/suo ad þier skulut vãdlæta vm þa. Vmuandãen er god/nær hñ skier ætijd vm hid goda/ꝛ ei alleinasta þa eg em nalægur j hia ydꝛ.

Min kiære Barnakorn/þau ed eg eñ nu aptur j annat siñ mz Angist fæde/þangat til/ad Christur j myndast j ydꝛ. Enn eg villda þ eg væra nu hia ydꝛ/ ꝛ giæti minne Raust vmskipt/ Þuiat eg em sorgbiteñ yfer ydꝛ.

Seiget mier/þier s̃m vnder Løgmalinu viliet vera/Hafe þier ecki heyrt Løgmalit? Þuiat skrifat er/Þad Abraham hafdi tuo Sonu/eiñ af Ambattiñe/ꝛ eirn af Eigenkonuñe. Enn sa af Ambattinne var/er fæddꝛ epter Holldenu. Enn hñ af Eigenkonuñe/er fyrer Fyrerheitid fæddꝛ. Nú ord ad hafa andliga meining. Þuiad þita eru þau tuo Testamta/eitt af Fiallenu Sina/þad er til þrælkuar fæder/hú at er Agar/Þuiat Agar heiter j Arabia Fiallit Sina/og strecker sig allt þangat/s̃m nu j þeñan tima er Jerusalem/og er j þrælkan med sijnum Bornum. D

Gen. 16 21.

Sina
Agar

Eñ hin Jerusalem/s̃m þar vppe er/hñ er Eigenkonã/hú at er Moder vor allra/þt skrifat er/Vert glød hin obyria/þu s̃m ecki fæder/briost fram ꝛ kalla/s̃m ecki ert þungut/Þuiat hin einsama hefur myklu fleire Børn/enn hun er mañeñ hefur. Enn vier kiærer Brædur/ erum Jsaacs Børn/epter fyrerheitenu.

Esa 54.
Rom. 9

Enn lijka s̃m j þann tima/ad sa epter Holldenu er fæddꝛ/ ofsokte þañ s̃m epter Andanum var fæddꝛ/so er þad nu eirnen. Enn huad seiger Ritningen? Rek burt Ambattina ꝛ son heñar/Þuiat Ambattariñar sonꝛ sk ecki erfa mz syne Eigenkonuñar. Suo erum vier nu/ kiærer Brædꝛ/ecki Ambattarinnar Børn helldꝛ eiginkonuñar.

Gen. 21.

V.

SVO standit nu j þui frelsi/þar Christur hefur frelsat oss mz/ꝛ latid ecki fæ/ra ydꝛ aptur j þ þrældoms Ok. Siaet/ Eg Pall seige ydꝛ þ/Ef suo er ad þier latit vmskiera ydꝛ/þa er Christur ydꝛ ecki nytsamꝛ. Eg vitna enn sier/huerium manna þ aptur/s̃m sig lætur vmskiera/at hñ er enn nu allt Løgmalit a skylldugꝛ ad giøra. Þier erut Christe fraskillder/s̃ fyrer Løgmalit viliet Riett A

a (Skylldugur) Þuiad eñ Truarinnar er eckert hiarta hreint/eñ hiartans hremsunar/er eckert verk hreint nie gott

iet riettlater vera/og erut Nadinne frafallner. Enn vier vonum i Andanum/ fyrer Truna/ þss Riettlætis/ huers vier hliotum ad vona. Þuiad j Christo Jesu gillder huorke Umskurn nie Yferhwd nockut/ Nelldr su Trua ē fyrer Kiærleiken verkar

B Þier hluput finliga/ Nuer aptrade ydr Sannleiknū at hlyda? Þessar umtølur eru eigi af honum/ sm̄ ydr hefur kallad. Lītid Swrdeig syrer allt Deigit. Eg forsie mig þss til ydar j DROTTNI/ pad þier munut ecki ødruuīs finnader vera. Eñ huer ydr viller/ sa mun bera sinn Dom/ hñ sie huer hñ vill. Enn eg kiærer Brædr/ ef eg predika nu umskurnena/ Nuar fyrer lijd eg þa Offoknena? Þa er og afskafen Krossins hneykslan. Giæfe Gud þ þr yrde og afsnidner sem ydur sturla

C Enn þier kiærer Brædr/ erut til Frelsisins kallader/ einasta siaet so til/ þat þier giefit fyrer frelsit/ Nolldenu eckert [b] tilefne/ Nelldr fyrer Kiærleikan þa þione huer ødrū. Þuiat øll Løg verda j einu orde uppfylld/ j þui/ Elska þinn Naunga sm̄ sialfan þig. Eñ ef so er þ þier tøñ lid z tyggit huer añan jñbyrdis/ þa siait til/ þ huer ydar suelgist ecki af ødrum.

[b] (Tilefne) þ giøra þr sm̄ so seigia/ Fyrst Truen verkar alla hlute/ þa vilium vier eingen god verk giøra/ vier viliū treysta vppa Truna

Enn eg seige/ Gangit j Andanum/ þa munu þier ecki fullkomna Nolldsins girnder. Þui at Likamen girnist j mote Andanū/ z Anden j mote Likamanum. Og þsser eru huorer i mote ødrū/ so þier giørit ecki huad þier viliet. Eñ ef Anden stiornar ydr/ þa eru þier ecki under Løg

D malinu. Enn Nolldsins verk eru opinber/ so sm̄ ad er/ Nordomr/ Frillulifnadr/ Saurlife/ Lausung/ Skwrgodadyrkan/ Fiølkinge/ Fiandskapr/ Natr/ Agg/ Reide/ Þræta Sundurþycke/ Tuidrægne/ Ofunzskapur/ Manndræp/ Ofdryckia/ Ofæt/ z þssu lijkt/ Ut af hueriu eg hefe adr fyrre sagt/ z seige eñ nu fyrer/ Þat þr sømu sm̄ þta giøra/ erfa ecki Gudz Rijke. Enn hier j giegn er Auøxtur Andarens/ Kiærleike/ Føgnudr/ Fridur/ Þolinmæde/ Blidleike/ Godgirne/ Tru/ Noguærd/ Nreinlife/ J giegn sliku er ecki Løgmalid. Enn þr sm̄ Christe tilheyra/ þeir krossfesta sitt holld mz Girndum z Tilhneigingum.

Nolldsins verk

Auøxtur Andarins

VI.

A F Yrst vier lifum j Andanum/ þa gøngum og eirnen j Andanum. Verū eige Agiarner Niegomadyrdar/ huer añan jñbyrdis ad reita og at øfunda. Kiærer Brædr/ Ef Maduren verdur j einhuertum Glæp Nindradr/ þa leidriettit hñ mz Noguærum Anda/ þier sm̄ erut Andliger/ Og haf gæt a sialfū þier þ þu verder ecki freistadr. Eiñ bere annars Byrde/ og so munu þier uppfylla Christi Løgmal. Enn ef eiñhuer lætur sier þikia þ hñ sie nockut (sm̄ hñ er þo eckert) sa tæler sialfan sig. Nuer eiñ reyne sin eigen verk/ z þa

B mun hñ a sialfum sier hrosan hafa/ og eigi a einum ødrum. Þuiad huer eirn mun sina Byrde bera.

Aminñing til Altelatis og

Enn sa er leidriettur verdr mz ordenu/ hñ byte honum allshattudum audæfum sm̄ hñ leidrietter. Farit ei viller vega/ Gud lætr ecke ad sier hæda. Þui huad maduren sær nidr/ þ mū hñ uppskiera. Nuer j holldinu sær nidr/ sa mun af Nolldenu skadseme uppskiera. Eñ huer j

C Andanum nidursær/ sa mun af Andanum uppskiera eilijft Lijf. Þreytunst vier eigi gott ad giøra/ Þuiad a sinum tima munu vier eirnen oþrottnande uppskiera. Fyrst vier høfum nu tijdena/ þa giørum gott huerium mañe/ eirna mest þm sm̄ eru Truarinnar Neimkynne.

Godgirnd vid ordsins Þienara

Siaet : Nue mørg ord eg skrifade ydr mz eiginne hende. Þeir ed sig vilia þacknæma giøra epter Nolldenu/ þr þuinga ydr til at umskierast/ einasta vppa þ/ þr ode eigi mz Krosse Christi ofsokter. Þuiad þr sialfer sm̄ sig lata umskiera/ hallda ecki Løgmalit/ Nelldr vilia þr þat/

D at þier latit umskiera ydur/ so ad þr meige hrosa sier af ydru hollde. Eñ fiærre sie mier ad hrosast/ nema einasta j Krosse vors DROTTINS Jesu Christi/ fyrer huern mier er Neimur inn krossfestur/ og eg Neimenum. Þuiad j Christo Jesu/ duger huerke Umskurn nie Yferhwd nockut/ helldr ny skiepna. Og so marger ē epter þssare [a] Reglu ganga/ yfer þm sie Fridr z Myskun/ z yfer Israel Gudz. Nier epter giøre mier eingen meire mædu/ Þuiat eg ber jafnā Beniar DROTTINS a minum Likama. Nad vors DROttins Jesu Christi sie mz ydrū Anda/ kiærer brædr/ Am̄

[a] (Reglu) Þesse Regla er eigi Mans Lærdomr/ helldur þ Euangelium og Truan a Christū og þssar Beniar eru ecke øren a Christz Likāa/ helldur allshatt ud Þina sem vier berū fyrer Christz saker

Til þeirra j Galatia
Sendur af Roma

For-

Formale yfer S. Pals Pistil til Ephesios

J Þessum Pistle kienner hiñ Heilage Pall/ j fyrstu/ huad Euangelium er/ At þ sie alleinasta af Gude fyrer eilyfar allder fyrerhugat/ og fyrer Christum/ forþienat og wt geingit/ So ad aller þeir sm̃ þar a trua werde Riettferduger/ Fromer/ Lifande/ Hialpliger/ og af Logmalinu/ Syndinne/ og Daudanum frialser/ Þetta giörer hñ nu fyrer þa þria hina fyrstu Capitula.

Epter þad kienner hñ ad fordast þañ hialærdom/ og manna Bodord/ þau sm̃ med innfærd werda/ wppa þad/ at wier blyfum wid eitt Höfud/ Aurugger/ Riettfaliner/ og werdũ alleina fullkomner i Christo/ af huerium wier höfum þad algiörliga/ suo ad wier þurfum einkis nema hñs/ Þad giörer hñ i fiorda Cap.

Sidan kienner hann ad idka Truna/ og audsyna med godum werkum/ og Synder ad fordast. Og med Andlignm Vopnum ad beriast i giegn Dioflinum/ wpp a þad/ wier giætum fyrer Krossinn stöduger stadid i Voninne.

S. Pals Pistill til Ephesios

I.

PAll Apostule Jesu Christi/ fyrer Gudz vilia. **A**

Þeim Heiløgum sm̃ eru til Epheso/ ⁊ truudum a Christum Jesum.

Nææd sie mz ydur ⁊ Fridr/ af Gude vorum Fødur/ ⁊ DROTTNI Jesu Christo.

Þackargiord

Blezadr sie Gud ⁊ Fader vors DROTTINS Jesu Christi/ sa oss hefur blezat med allshæattadre Andligre Blezan/ j Himneskre audlegd/ fyrer Christum. So sm̃ hñ vtualde oss fyrer þañ sama/ ædur eñ Verøll den var Grunduøllut/ þad vier skylldum vera Heilager og ostraffanliger/ fyrer honum/ j Kiærleikanum. Og hefur fyrerhugat oss j Sonarleifdina/ til sialfs sins/ fyrer Jesum Christum/ epter þocknan sins vilia/ til Lofs sinne Dyrdarligre Nææd/ fyrer hueria hñ hefur oss þacknæma giørt/ j sinum elskuliga Syne. **B**

J huerium vier høfum endurlausnena/ fyrer hñs Blod/ sm̃ er/ Syndaña fyrergiefning/ epter Ryꝼdome hñs Nææar/ sm̃ oss er gnogligana vtskipt/ j allzhæattudum Vijsdeme og forsialeik/ Og hefur oss vita latid leyndan Dom sins vilia/ eptᵉ sinne þocknan/ Og hefur þañ sama hier framslutt fyrer hñ/ þ hñ yrde predikadr/ þa vppfylling timaña var komen. Vppa þat at hñ til saans take alla hlute j Christo/ bæde þa sm̃ a Himne og a Jørdu eru/ fyrer hñ sialfan. Fyrer huern vær erum eirnen til arfskiptis komner/ vier sm̃ erum adur fyrerfram fyrer Hugader/ epter Forsio þss̃ ꝫ alla hlute verkar/ eptᵉ rææi sins vilia/ Vppa þ vier sieum hñs Dyrd til Lofs/ sm̃ ædr fyrerfram vonum vppa Christum. **C**

Fyrer huern þier hafet heyrt/ sannleiksins Ord/ sm̃ er Euangelium af yduare Saluhialp/ Fyrer huert þier (ef þier trued) erut jnnciglader mz heiløgum Anda Fyrer heitisins/ sa sem at er Pantr vorrar Arfleifdar/ til vorrar Endurlausnar/ so ad vier erũ ordner hñs eigen eign/ til Lofs hñs Dyrdar.

Huar fyrer eg eirnen/ epter þui eg hefe heyrt hia ydr/ vt af þre Tru a DROTTIN Jesum/ og af ydrum Kiærleika til allra Heilagra/ þa læt eg eigi af þacker at giøra fyrer ydur/ og minnunst ydar j minum bænum/ Þad Gud vors DROTTINS Jesu Christi Dyrdarinnar Fader/ gefe ydur Vijsdomsins ⁊ vppbirtingar Anda/ til hañs eiginnar vidurkieñingar/ Og vpplyse augu yduars hugskotz/ þad þier meigit vita/ hũ þar sie von ydrar kallanar/ ⁊ hũ þar sie Rykdomur hñs dyrdarfullrar arfleifdar til siña Heilagra/ Og huer þar sie hin yfergnæfanliga stærd hñs Kraptar vid oss/ vier sm̃ truum/ epter verkan hñs vollduga styrkleiks/ sm̃ hñ hefur verkat j Christo/ þa hñ vppuakte hñ af Dauda/ ⁊ sette til sinnar Hægre handar a Himnum/ yfer allan Hofdingskap/ Valldzstiett/ Magt ⁊ Herradom/ og allt huad nefnast ma/ eigi einasta j þssare Verølld/ helldr jafnuel j tilkomande. Og alla hlute hefur hñ honum vnder fætur lagt/ og sette hñ høfud Safnadarins/ [a] yfer allt/ huer ad er hñs Likame/ og fylling hañs **D**

[a] (Yfer allt) Christus er sitt høfud Safnadarins ad hañ er og so eiñ Herra yfer Dioflinũ/ Heimenum etc.

ing hanns sem alla Hlute j aullum vppfyller.

II.

A

DG eirnen ydur(samlifgade hñ)þa þier vorut dauder/fyrer afbrot ꝛ Synder/ j huerium þier hafit fordum daga geingit/epter hætte þssarar Veralldar/ og epter þm Høfdingia sm̃ j Loptinu Drottnar/ sm̃ er epter þm Anda/er a þssa re tijd hefur sina verkan j Børnum Vantruarinnar/medal huerra vier høfũ aller fordum haft vort athæfe j girndum vors Holldz/fremiande Holldsins og hugskotsins vilia/og vorum af Natturu Børn Reidinnar/lika suo sm̃ hiner adrer.

Vm Synde-na/og hannar Auæxt/sm̃ er Daude og Drepsins grund

B Enn Gud sa audigur er af Myskun/fyrer sina myklu elsku/þar hñ hefr oss elskat/ þa vier vorum dauder j Syndunum/hefur hñ giort oss lifande medr Christe(Þuiat af Nadinne eru þier hialpliger vordner)og hefur vppuakt oss medur honum/og sett oss medr honum mzal Himneskra j Christo Jesu/Vppa þ hñ audsynde j epter komande Olld/yfergnæfanligan Rijkdom sinnar Nadar/fyrer sina godgirne vidr oss j Christo Jesu. Þuiat af Nadinne eru þier hialpliger ordner/fyrer Truna/og þad ecki af ydr/Gudz gafa er þad/eige af Verkunum/so at einn gen hrose sier. Þuiat vier erum hñs verk/skapader j Christo Jesu/til godra verka/til huerra ad Gud hefur oss adr fordum fyrer buit/þ vier skylldum þar jñe ganga

C Huar fyrer verit þss minnuger/þ þier/s fordum daga vorut heidnar þioder eptr Holldenu ꝛ yferhud kalladr/af þm s kallader eru Vmskurn/eptr Holldinu/s mz hendiñe skier/Þat þr vorut j þann sama tima an Christi/framande og fraskilder Borgar riette Israels/ꝛ okender af Testamento Fyrerheitisins/Af þui þier høfdut eckert hop/og vorut an Gudz j þssum Heime. Enn þier sm̃ nu j Christo Jesu erut/og fordum vorut j fiarska/þa erut nu nalæger vordner/fyrer Blod Christi.

Aminnig til þackargiördar

Þuiad hñ er vor Fridr/sa vt af hueru tueggium giorer eitt/og af hefur brotid þann vegg sm̃ þar var mille/J þui/ þ hañ burt tok fyrer sitt Holld/þañ Ouinskap/sm̃ er/ a Løgmalid

a (Løgmalit) Løgmalit var ouinattan mille Heidingia og Gydinga/ þui ad þyrer þad villdu Gydingar vera betre hinum/Enn nu mz þui ad þyrer Christum an Løgmalsins hafa aller Andar medtekit/þa er nu þessa Ouinatta vte/og eru huorutueggiu ødrum tæckner

D þ j Bodordunum var til sett/ so at hñ skapade af tueimur ein nyan mañ/j sialfum sier/ꝛ giorde so Frid/þad hñ forlikte huorutueggiu vid Gud/j einum likama/fyrer Krossen/ Og deydde so Ouinskapen/fyrer sig sialfur. Og er kominn og kuñgiørde ydur j Euangelio þann Frid/ ydr sm̃ vorut fiærre/og hinum sm̃ nærre voru/Þuiat fyrer hñ høfum vier huorutueggiu atgang/j einum Anda til Fødursins:

So eru þier nu eigi meir gester og framande/helldur samborgarmenn Heilagra/ og Gudz Heimamenn/vppbygder yfer Grunduoll Postula og Spamaña/ þar Jesus Christus er Hyrningarsteiñen/a huerium øll vppbygginngen j eitt samansett/vegx til Heilagz Musteris j DROTTNI/ vppa huern þier verdit eirnen mz vppbygder til Gudz jbudar j Andanum.

III.

A

HVar fyrer/eg Pall bandinge Christi Jesu/fyrer ydur Heidingia/ af þui þier hafet heyrt vt af Embætte Gudz Nadar / þeirre mier er til ydar giefen/Þad mier er kunnur orden þsse leyndr domr fyrer opinberan(epter þui eg hefe adur hid allra styrsta skrifat)þad þier/ef þier læsut þat/kunnit ad merkia miñ skilning j leyndum dome Christi/huer ecki er fordum mañanna sonum kunnr giordur/ so s nu er hñ opinberadr hñs Heilogum Postulum og Spamøñum/ fyrer Andan. Þad at hiner Heidnu eru Samarfar ꝛ mz jñlyfader ꝛ hluttakendr hñs fyrerheita j Christo/fyrer Euangelium/huers Þienare eg em vorden/epter gafu Gudz Nadar/ sm̃ mier er giefen/epter hñs vollduga Krapte.

B Mier hinum sidasta medal allra Heilagra er giefen þsse Nad/Þat eg kuñgiørda medal Heidinna þioda þañ o ransakanligan Rijkdom Christi/ Og vpp ad birta huerium mañe/hu þar sie sameign leyndardomsins/s af Veralldar vpphafi hefr j Gude hulin verit/sa alla hlute hefur skapat fyrer Jesum Christum. Vppa þad ad kunnug yrde nu Høfdingium ꝛ Herradomum a Himnum/ fyrer Søfnuden. su margfolld Speke Gudz epter fyrerhyggiunne fra veralldar vpphafe/ sm̃ hñ hefur audsynt j Christo Jesu vorũ DROTTNI. Fyrer hún vier Høfum diørfung ꝛ atgang j øllu trausti/fyrer Truna a hañ. Fyrer þui bid eg/ þ þier

C tregist ecki/vegna minnar Hørmungar/ sm̃ eg þole fyrer ydr/huer ydar Dyrd er. Huar fyrer eg bey

eg beyge min Knie/ fyrer Födr vors DROTTINS Jesu Christi/ sa sm rietttur Fader er/ yfer allt huad born kallast a Himnū z a Jördu/ Ad hn giefi ydr Krapt epter Rijkdome siñar Dyrdar/ ad styrktast fyrer hns Anda/ j hinum jnnra manne/ Og lata Christum fyr' Truna **D** byggia j ydrum hiörtum/ z fyrer Kiærleiken jnnrætast og grunduallast/ Suo ad þier mættud höndla mz öllum Helgum/ huer þar sie Vijdd/ z Leingd/ Dypt/ z Hæd/ Og at vita þ/ ad elska Christum/ þ er betra enn allt at vita/ So ad þier vppfylldust mz allzhattadre Gudz nægd.

Christum ad Elska

Enn honū/ sm mattugr er alla hlute yfergnæfanligar ad giöra/ helldr enn vier bidium edr skilium/ epter þm Krapte sm j oss verkar/ þm sama sie Dyrd/ j Safnadenum/ sa j Christo Jesu er/ vm allar allder allda/ at eilijfu Amen.

IIII.

Aminning til godra verka

SVo aminne eg ydr nu/ eg Bandinge j DROTTNI/ At þier gangit suo s **A** heyrer yduare kallan/ þar þier erut jnnekallader/ Medur öllu Litelæte z Hogværi/ og mz Polinmæde/ Og vmlidit huer añan j Kiærleika/ z verit Kostgiæfner ad hallda eindrægne j Andanum/ fyrer Band Fridarins. Eiñ Lijkame/ z eiñ Ande/ So s þier erut kallader vppa eina von ydrat kallanar. Eiñ DROTTIN/ ein Trua/ ein Skirn/ eiñ Gud og Fader (vor) allra/ sa sm ad er yfer ydr öllum/ z fyrer ydr öllum/ z j ydr öllū.

a Herleidinginar) Þat er Syndina Daudan og Satanskuna/ so þad þau kuña ecki at hallda oss nie ad h.rleida

B Eñ einum sierhuerium vorum/ er giefin Næd/ epter mæling giafar Christi. Huar fyrer ad hn seiger/ Hn er vppfaren j Hædina/ z hefur a Herleidingena at Herfange tekit/ z mönnum gæfur giefit. Enn þad hn er vppfaren/ Huad er þ? Vtan þat hn er adur nidurstigen j hinar ydstu æalfur Jardar? Sa er nidr er stigen/ hañ er sa same/ s vpp er faren yfer alla Himna/ vppa þ hn alla hlute vppfyllde.

C Og suma hefur hn sett til Postula/ eñ suma til Spamaña/ suma til Gudzspiallara/ suma til Hirdara og Lærifedra/ suo ad hiner Heilögu sie tilreidder i verk þess Embættis/ þar sm Likame Christi verdur vppa bygdr/ Þar til vier komum aller j eindrægni Truariñar/ z vidurkeñingu Gudz Sonar/ og fullgierdur madur verdum/ sa hn er i mæling fullkomins allders Christi. So ad vier sieum eigi leingr Börn/ og latum hræra oss og feykia af allshattudum Vinde Lærdomsins/ fyrer Prettskap og vnderhyggiu maña/ þar mz þr astunda oss at villa.

D Verum helldr Sannleiknum epterfylgiande i Kiærleikanum/ z vöxum i öllu a honum/ s at er Hofudit/ Christus/ A huerium allur Likamen samteingist/ z eirn Limur a ödrū heingur/ fyrer alla Lidu/ Huar af huer ödrum hialp veiter/ epter öke huers og eins Lidsins i siñ mata/ Og giörer þad at Likamen vegs til siñar eigiñar betrunar/ z þ allt j Kiærleika

Christus er Höfudit

E So seige eg nu/ og vitna j DROTTNI/ at þier gangit eigi leingr so sm at hiner adrer Heidingiar/ j Hiegomleik sins hugskotz/ huꝛra Hugskot formyrkuat er/ og eru añarliger fra þui Lijfe sm af Gude er/ fyrer þa fauisku s i þm er/ fyrer blindleik sialfs þra hiarta/ huerier vonar lauser eru/ og sig gafu i Lausung/ og frömdu allshættadan ohreinleik/ mz Agirne. Eñ þier hafit ecki so numit Christum/ ef þier hafit annars af honum heyrt/ z erut j honū lærder/ huer su þ Sañinden eru j Jesu.

F So afleggit j fra ydr epter fornre breytne/ hinn gamla mann/ sm sig fordiarfar j Girndum Villudomsins. Enn fornyed ydr j Anda yduars Hugskotz. Og klædist þm nya mañe/ sm epter Gude er skapadr/ j sannarligu Rietlæte og Heilagleik. Huar fyrer afleggit Lygar/ z talid Sañleik huer vid sinn Naunga/ þuiat vier erum jnbyrdis huer annars Limur. Reidist z syndgist ei/ Latid ei Solina vndergāga yfer ydare Reide/ Giefit z eckert rwm Fiandanū. Hu stolit hefur/ sa stele nu eigi meir/ Helldr erfide z afle mz höndūum/ huad gott er/ So ad hn hafe ad giefa þm sm þurftug' eru.

Psal. 4.
1 Tim. 3.

G Latit ongua vonda rædu fram fara af ydrū muñe/ Helldr huad nytsamligt er/ til betrunar þar sm þörf giörist/ ad þ sie þacknæmeligt at heyra. Og hrygged ecki heilagan Anda Gudz þar þier erut mz jnnciglader/ vppa dag Endurlausnariñar. Allur Beiskleike og Grimd/ Reide/ Hropan og Gudlastan/ sie langt j fra ydr/ samt allre Illsku. Eñ verit jnbyrdis huer vid añan/ Vingiarnliger og æstwdliger/ z fyrergiefet huer ödrum/ lijka so sm ad Gud hefur fyrergiefit ydur j Christo.

V.

Sa

A SVo verit nu Gudz eptertfylgiarar/ so sem Kiærustu Børn/ Og gangit j ast-semdinne/ lyka so sem ad Christur hefur oss elskat/ z sig sialfan vtgiefit fyrer oss/ til fornfæringar z Offurs Gude j sætleiks Ilm. Enn Frillulyfe z allan Ohreinleik edur Agirne/ latid eigi af ydur seigiast/ so sem heilogum hæfer/ Skammarlig Ord z fifsligt Nial/ eda Keskne/ huad ydr heyrer ecki/ helldr myklu fra

B mar þackargiord. Þui þad skulu þier vita/ þad eingen Frillulyfis madur/ edur Ohreinn/ eda Agiarn (huer ad er skurgodadyrkare) hefur Arftoku j Ryke Christi z Gudz. Latit onguan villa ydr mz onytsamligum fortolum/ Þui fyrer þat kiemr Reide Gudz yfer Børn Vantruarinnar. Af þui verit eigi þra hluttakarar/ Þuiad þier vorut fordum myrkur/ en nu eru þier Lios j DROTTNI.

C Gangit so sem Børn Liossins. Auoxtur Liossins/ er allshattud godgirne/ Riettlæte og Sanleikur. Og reynit huad þar þacknæmt sie DROTTNI/ Og hafet eckert samlag vid o friofsalig verk Myrkuanna/ en straffit þau myklu helldr/ Þui huad heimugliga giorist af þeim er skammarligt ad seigia. Enn allt þad verdr opinbert/ nær þad verdr af Liosinu straffad/ Þui

Auoxtur Andarins

D ad allt huad opinbert verdr/ þat er Lios. Fyrer þui seiger hann/ Vakna þu sem sefur/ og rijs vpp af Dauda/ z Christur mun so vpplysa þig.

Esa. 60

So siait nu til/ þad þier gangit forsialliga/ eigi so sem Fauyser helldr so sem Vyser/ Og skickit ydr j þre tijd/ þuiat þat er vond tijd. Fyrer þui/ verdit eigi skilningslauser/ helldr skiliadi huad vilie DROTTINS er. Og dreckit ydr eigi Vyndruckna/ þui þar af kiemr saurugt lyferne/ Helldr vppfyllist j Anda/ og talit huer vid annan af Psalmum og Lofsongunum/ og andligum

E Kuædum/ syngit og spilit DROTTNI j ydrum hiortum/ og seigit þacker alla tima Gude og Fodur fyrer alla hlute/ j nafne vors DROTTINS Jesu Christi. Og verit huer ødrum vndergiefner j Gudz Otta.

Ecktafolk

Konunnar vere sinum Bændum vndergiefnar/ so sem DROTTNI/ Þuiat madurenn er Kuinnunnar høfut/ lyka so sem Christur er Safnadarins høfut/ og hann er frelsare hans Lyka-

F ma. Enn lyka so sem Søfnuduren er Christe vndergiefen/ so og eirnen Konunnar sinum Bændum j øllu. Þier menn elskit ydar Hwsfreyur/ lika so sem Christur elskade Søfnuden/ og gaf sig sialfan vt fyrer hann/ Vppa þat hann helgade hann/ z hreinsade fyrer skirnarlaugina j ordenu/ So ad hann tilbygge sier sialfum dyrdliga safnan/ sem ongua fleckan nie hrucku edr þess konar hefde / helldur þat hun sie Heiløg og ostraffanlig.

So skulu og Mennerner elska sinar Eigenkonur/ sem sina eigen Lykame. Huer sina Eig-

G enkonu elskar/ hann elskar sig sialfan/ Þui eingen hefur vm alldur sitt eigid holld hatad /helldur nærer þad og fostrar/ so sem ad DROTTIN Safnaden. Þuiat vier erum Limer hans Lykama/ af hans Hollde og af hans Beinum. Huers vegna mun Maduren forlaata Fodr z Modur/ og nalægiast sina Eigenkonu/ og þau tuo munu eitt holld vera. Þesse Leyndur Domur er stor/ Enn eg seigi af Christe og Safnadenum. Þa elske þier þo huer sem eirn sina Eigenkonu sem sialfan sig. Enn Konan ottist Mannen.

Hier meinar hann/ Lika so sem Hionin hafa alla hluti sameiginliga/ so sie og lika med Christe og hans Safnad

VI.

A BIer Børn/ Verit hlydug ydrum Forelldrum/ j DROTTNI/ Þuiat þad er riettuyssligt. Heidra þu Fodur þinn og Modr/ þad er hid fyrsta Bodord sem fyrerheit hefur/ So ad þier vegne vel/ og þu siert langgiædr a Jordu. Og þier Fedur skulut eigi egna ydar Børn til reide/ Helldr alit þau vpp mz Aga/ z vmuendun til DROTTINS.

Foreldranna z Barnanna Embætte

Þier Þionustumenn/ verit hlyduger ydrum Likamligum Drottnum / med otta og skialfta/ j einfalldleik yduars hiarta/ so sem Christo/ eigi alleinasta mz þionustu fyrer Augum/ so sem mønnum til þocknunar/ Helldr so sem þionar Christi/ þat þier giorit þennan Gudz

Þienaranna Embætte

B vilia af hiarta/ mz godum huga. Latid ydr þikia suo sem þier þionet DROTTNI/ og eige mønnum/ Og vitid/ ad huad sem huer eirn giører gott/ þad mun hann af DROTTNI meðtaka/ huert hann er þræll edur Frelsinge. Og þier Drottnarner giorit eirnen þetta hid sama vid þa/ og latid af Ognunum. Og vited eirnen/ þad yduar DROTTIN er a Himnum/ z þat ad hia hans er eckert Manngreinar alit.

Husbændanna Embætte

Ad sidustu/ miner Brædur/ styrkist i DROTTNI/ z i mætte hans Kraptar. Iklædid ydur Gudz Herskrwda/ so ad þier gietid stadit i giegn vmsatum Diøfulsins. Þuiad vier

hofū eigi vid Holld og Blod ad beriast/ Helldr vid hofdingia z Vollduga/ Sm̄ er/ vid Drottna Veralldarinnar/ þr j Myrkrū þessarar Veralldar drottna/ vidr Illskuandana vnder Himnenum. Huar fyrer þa hondlid Gudz Harneskiu/ so ad þier gietid i mote stadid a hinum vonda deigi/ og verit i ollum hlutum reidubwner.

Aminning til þess andliga Stridsins

So stādit nu/ vmgyrdter ydrar Lendar mz Sañleikanū/ z i skrydder mz Bryniu Rettlætisins/ z vm fæturna skofatader/ so s̄ reidubuner at frāfylgia Euāgelio Fridarins/ vppa þ þier sieut fyrer buner/ Eñ vmfram alla hlute/ þa hondlid Truariñar Skiolld/ mz hueriū þier kuñit vt ad slockua oll elldlig Skeyte hins prettuisa. Og grijpit Hialm hialprædisins/ z Súd Andās/ huert ad er Gudz Ord. Og bidiet idugliga i allre Naudþurft/ mz Bænum z beidne/ i Andanum/ og þar til vakit mz ollu stadfesti og Akalle/ fyrer ollum Heilogum/ og fyrer mier/ Upp a þ mier giefist þ ord mz dristugre opnan mins Muñs/ Suo ad eg mætta kunngiora leyndandom Euangelij/ huers sendebode eg em i fiotrunum/ suo ad eg meigi diarfliga þar iñe hondla z so at tala sm̄ tilheyrcligt er

Herskrwde þeirra Christnu i mote Diofliinū

E

D

Enn þ/ ad þier vitit eirnen/ huersu hattad er vm mig/ z huad eg giore/ þad kann Tychicos miñ kiære Broder z trwr þienare i DROTTNI ad kuñgiora ydr allt saman. Þuiad eg hefe sent hñ til ydr vegna þss/ ad þier vissud huernen oss vegnade/ Og þ hñ hugsuadi ydrum hiortum. Fridr sie Brædrunum/ og Kiærleike mz Trunne/ af Gude Fodr og DROTTNI Jesu Christo. Nad sie mz ollum þm sm̄ elska vorn DROTTIN Jesum Christum hreinferdugliga/ Amen.

Tychicus

Skrifadur af Rom til þeirra i Epheso medur Tychicon.

Formale yfer S. Pals Pistil Til Philippenses

J Þessū Pistle lofar z amiñer hiñ heilage Pall/ þa Philippenses/ þ þr sklu bliffa og afram fara i Trunne/ og aukast i Kiærleikanum. Enn mz þui hiner folsku Postular og werkanna lærendur/ þa giora Trunne ætyd skadsemi/ þa warar hñ þa wid þeim en um somu. Og tiar fyrer þeim marghattada predikara/ suma goda suma wonda/ eirnen sialfan sig/ og sina Tæcifueina/ Timotheum og Epaphroditum. Þetta giorer hñ nu i hinū fyrsta og odrum Cap.

J hinū þridia. Burt skwfar hñ þui truarlausa og maña Riettlæte/ sm̄ fyrer hina Folsku Postula kient og halldit werdr/ Setiande sig sialfan til epterdæmis/ sa sm̄ i slyku Riettlæte wegsamliga hefdi lifat/ og hallde þar nu þo eckert af/ fyrer Christi Riettlætis saker. Þuiad þr hiner giora magan ad Gude/ og eru ouiner Krossins Christi.

J fiorda. Amiñer hñ þa til fridar/ og til eins godz augsyneligs Sidferdis/ huer wid annan/ Og þackar þeim fyrer þeirra gafur/ er þeir hofdu sent honum.

S. Pals Pistill Til Philippenses

I.

PAll og Timotheus/ Þionustumenn Jesu Christi.

A

Ollum Heilogum j Christo Jesu til Philippenses/ samt Byskupum og Þienurum.

Nad sie med ydur og Fridur/ af Gude vorum Fodur/ og DROTTNE Jesu Christo.

Eg þacka Gude minū/ so opt s̄ eg hugsa vm ydr (huad eg giore alla tijma j minum Bænum/ fyrer ollum ydr/ og þa Bæn giore eg mz fognude) yfer ydru samlagi j Euangelio/ j fra hinum fyrsta deigi/ allt til þssa. Og eg em þss hins sama j godu trausti/ ad sa sm̄ j ydr hefur vpphyriad hid goda

Þackargiord

⁎ .. goda verkit/ hn̄ mun þ og eirnen fullkomna/ allt a þan̄ dag Jesu Christi/ So s̄m ad mier er vel heyreligt/ þad eg hallde af ydr ollū j þan̄ mata. Þuiat eg hefi ydr j minu hiarta/ j þess um minum Fiotrum/ huar inne eg forsuara og styrke þetta Euangelium/ suo s̄m ad þier erut aller Nadariñar hluttakarar medr mier.

Þuiad Gud er minn vottur/ Nuersu þ mig forleinger af Hiartans grun̄e/ j Christo Jesu/ epter ydur ollum. Og þss sama bid eg/ Þad ydar kiærleike audgist æ meir ⁊ meir/ j allre vidur kiening/ ⁊ allre Reynslu. So ad þier meigit r..a huad bezt er/ vppa þ þier sieut skirer ⁊ ohindrunarliger/ allt vppa þan̄ dag Christi/ Vppfyllter Auexte Riettlætisins/ s̄m er fyrer Jesum Christum j ydr skied/ til Dyrdar ⁊ Lofs Gude

Enn þ læt eg ydr vita kiærer Brædur/ huad mig er yfer komit/ at þ er til meire framgangs skied Euangelio/ so ad min Fiotur i Christo/ eru opinskaar vorden/ i ollu Domhusinu/ og hia þm ollum odrum/ Og marger Brædur i DROTTNI feingu hugar styrk af minum Fiotrum/ þess diarfligar Ordid at tala vtan hrædslu. Senneliga sumer þa predika Christum fyrer hatur og þrætu saker/ enn sumer vt af godre meining. Þeir hiner kun̄giora Christum af hatre/ og eigi hreinliga/ Þuiad þr meina/ þ þr vilie minū fiotrum nockra Normūg til leggia. En̄ þsser vt af Kiærleika/ þt þr vita þad eg ligg hier til forsuars Euangelij.

Margħattader predikarar

B

Enn huad þa? Þad Christur verdr m̄z alls hættudu mote kun̄giordr/ huert þ skier j riettan mata/ eda fyrer tilferlis saker/ þa gled eg mig þo þar jn̄e/ ⁊ vil mig eirnen gledia. Þuiad eg veit/ ad þ sama mū mier falla til Hialprædis/ fyrer ydra Bæn/ ⁊ fyrer tilstyrking Jesu Christi Anda/ s̄m eg olldungis vænte og vona/ þ eg verde j ongre grein skam̄adr. Helldur þ Christr m̄z allre diorfung/ so s̄m allt hingat til/ lika og eirnen nu/ mykladr verde a minū Likama/ sie þ fyrer Lijfit eda fyrer Daudan/ Þuiad Christur er mitt Lijf/ ⁊ Daudinn er mijn Auinning.

C

Enn m̄z þui/ þ i Holldinu ad lifa/ þienar meir til Auoxt ad syna/ Þa veit eg eigi huort eg skal kiosa. Þuiat huortueggia sturlar mig hardliga/ Eg hefi girnd a fra at skiliast/ og hia Christe ad vera/ huad eirnen myklu betra være. Enn þad er myklu naudsynligra j Holldinu ad blijfa/ fyrer ydar saker. Þess treystande/ þad eg mun blijfa hia ydur/ ⁊ vera ydur ollum til framkuæmdar/ ⁊ til Truariñar Glede/ Vppa þ þier meigit miog hrosa ydr j Christo Jesu a mier/ fyrer mina tilkomu aptur til ydar.

D

Gāgit nu s̄m verdugt er Euangelio Christi/ vppa þ/ Huert helldr eg kiem ad sia ydr/ eda em eg fiarlægr/ ad eg meigi þad af ydr heyra/ ad þier standit i einum Anda/ ⁊ ein̄e Sælu/ og medr oss beriest fyrer Tru Euangelij. Og latid onguaneigen blygda ydr af Motstondurunū/ huert ad þm er eitt Teikn Fyrerdæmingarinnar/ en̄ ydur Saluhialpariñar/ og þ sama af Gude/ þui ad ydr er / fyrer Christi saker/ eigi alleinasta þ at giora/ ad þier a hn̄ truit/ Helldr eirnen hn̄s vegna lidit/ og hafit þa somu barattu/ s̄m þier hafit a mier sied/ og nu fra mier heyrit

II.

A

HUI fyrst hia ydur er nu hugsualan j Christo/ fyrst þar er huggun Kiærleiksins/ fyrst þar er sameign Andans/ fyrst þar er hiartgroen astsemi ⁊ Myskunseme/ so vppfyllit minn Fognud/ þad þier sieut eirnrar Lundar/ hafande hinn sama Kiærleika/ verande samhugader ⁊ eins sin̄ader/ Eckert giorande fyrer Ofund edr Hiegoma dyrd/ Helldr fyrer Litelæte/ halldit huer s̄m eirn/ annan ædra/ en̄ sig sialfan/ Og huer ein lite eigi vppa þ s̄m hn̄s er/ helldur vpp a þ huad an̄ars er.

Aminning til Kiærleika og Sampyckis

Huer eirn sie so sinnadr/ s̄m Jesus Christus var/ Huer/ þo ed han̄ være Gudz i mynd/ hiellt hn̄ þ þo ecki fyrer neitt Raan/ Gude lijkur ad vera/ Helldr minkade hn̄ sig sialfan/ og tok a sig mynd eins þions/ vard lijkr odrum mon̄um/ ⁊ at hegdan funden s̄ Madr/ Litelætte sig sialfā/ ⁊ vard hlydugr allt til Dauda/ ja allt til Krossins Dauda. Fyrer þui hefur Gud vpphafit hn̄ ⁊ gaf honum nafn/ þad yfer ollum nofnū er/ So ad i nafne Jesu sku sig beygia oll Knie þra s̄m a Himnum og a Jordu og vnder Jordun̄e eru/ Og allar Tungur skulu vidurkien̄a/ þad Jesus Christus sie DROTTIN/ til Dyrdar Gudz Fodurs

B

Lijka so/ miner Kiærustu/ s̄m þier hafit alla tima hlyduger verit/ eigi alleinasta j minne naueru/ helldr og nu myklu meir i min̄e frauerու/ Verkit sialfer ydar Saluhialp m̄z ogg og otta/ Þui Gud er hn̄ s̄m i ydur verkar/ bæde vilian̄ ⁊ giorningen epter sin̄e þocknan.

Giørit alla hlute an moglunar/og an øruæntingar/Vppa þad þier sieut oflecкader/og skÿrer/og ostraffanlig Gudz Børn/mitt i mille þrar [illegible]ndrar ⁊ vmsnuiñar Kynslodar/ Mzal huerra þier skinit so sm̃ Lios j Neiminum/ þar med/ ad þier blÿfuid vid Liossins ord / mier til hrosunar a deigi Christi/so ad eg hafe ecki til onyts hlaupit/nie forgiefins erfidat. Og ef so er/þad eg verd fornfærdz/ so sm̃ Offur ⁊ hlydne ydar Truar/ þa gled eg mig mz ydz øllum. Þess skulu þier eirnen gledia ydz/⁊ skulut gledia ydz medz mier. C

Timotheus

Eñ eg vona j DROTTNI Jesu/þ eg [illegible]e innan skam̃s senda Timotheum til ydar/ suo ad eg gledist j huga/ þa eg feinge ad vita huernen ydz fer at. Þuiad eg hefe onguan s̃ so algiørliga sie mins siñis/er so af hiarta fyrᵉ ydz syrger. Þui hiner aller leita þss huad þra er/eñ ei huad Jesu Christi er. Eñ þier vitid/þ hñ er vel falleñ/ Þuiat lika so s̃ Barnit Fød urnum/suo hefur hñ medz mier þionat i Euangelio. Þann sama vona eg/þad eg mune skiot liga þangat senda/þa ad eg sie huad mier lÿdz. Eñ eg treystunst i DROTTNI/þ eg mune eirnen sialfur innan skam̃s tima koma til ydar.

Epafroditus

miñ

Mier leist naudsynligt þad eg senda til ydar þañ Brodz Epaphrodithon/sa minn hialpare og mzstrÿdare og ydar Apostule/⁊ naudþurftar þienare er. Af þui/at þier høfdut heyrt þad hñ hefde Siukur verit/⁊ hñ var at søñu Daudsiukur. Eñ Gud veitte honum Myskun/ Eigi einasta hm̃/ helldz jafnuel mier/ so at eg hefda eigi Sorg a sorg ofan. D

Eñ eg hefe sent hñ þss skiotara /so ad þier sæut hñ/og yrdit glader aptur/⁊ þ eg hefda þss minne Sorg. So mztakit hñ nu i DROTTNI/af allre glede. Og hafet þss konar meñ i Neidre/ Þuiad fyrer saker verks Christi er hñ Daudanum so nær komin/þ hañ sitt lÿf þeye aktade/vppa þ hañ þionade mier i yduarn stad.

III

a (Tilsniding) Kallar hñ þa Fals predikara þyrer þad þr lærdu þad Vmskurdar skirnen være naudsynlig til Salu hialpar/huar mz ad Hiørtun vrdu aþ Truñe aþsniden

Framar/Kiærer Brædur/þa gledied ydz i DROTTNI. Þui þad eg skrifa ydur iafnan hid sama/tregar mig ecki/og giører ydz þss øruggare. Giefet giætur ad Hundunum/giefet giætur ad illum Erfidurum / giefit og giætur at ᵃ Tilsnidinguñe. Þuiad vær erum vmsniding/vier sm̃ Gude þionum i Andanum/og hrosum oss af Christo Jesu/ og forlæatum oss ecki vppa Holldit/ þo ad eg hafe/þat eg meige mier af Holldinu hrosa. Fyrst eirn annar lætur sier þikia/hñ meigi sier Holldsins hrosa/eñ þa myklu framᵘ eg/s̃ a hinũ ætta deige er vmskoriñ/ eiñ vt af Jsraels folke/af ætt BenJamin/Ebreskz af Ebreskum/⁊ epter Løgmalinu Phariseus/epter Vandlætinu ofsøknare Safnadarins/epter Riettlætinu j Løgmalinu verit ostraffanligur. A

Rietlæti Christiña maña

Eñ huad min auiñing var/þat hefe eg Christi vegna fyrer skada reiknat. Þuiad eg helld alla hlute skada vera/ j hia þre yfergnæfanligu vidurkieñingu Christi Jesu mins DROTTINS/fyrer huers saker eg hefi alla hlute skada reiknat/⁊ helld þa fyrer þreck/Suo ad eg auiñe Christum/og j honum funden verde/ þat eg hefe ecki mitt Riettlæte vt af Løgmalinu/ helldz þad sm̃ fyrer Truna a Christum kiemur/sm̃ er þ Riettlæte/ er af Gude Truñe tilreiknat verdz/hñ ad kienna/ ⁊ Krapt hñs vpprisu/⁊ sameign hñs Harmkuæla/þ eg verde ⁊ hñs dauda likur/so at eg mætte hm̃ j mote reña j vpprisu framlidinna. B

Ecki þad eg hafi þ þegar høndlat/edz sie þegar fullkomin/eg skunda honum epter/ huort ad eg gete eirnen høndlat/epter þui ad eg em af Christo Jesu høndladz. Miner Brædz/Eg helld mig eigi sialfan fyrer þann/at eg hafe þ høndlat. Enn eitt vil eg seigia/ Þat eg gleyme þui/huad til baka er/ ⁊ dreg mig at þui sm̃ j fyrer er. Eg skunda ad þui vppsetta Takmarke/epter þui Hnosse huert framhelldz þre Himneskre kallan Gudz/j Christo Jesu. Suo marger s̃ af oss eru nu fullkomner/þa verũ so sinnader. Og ef þier skulut nockud annat hallda/þa latid Gud ydz þ opinbera/Þo so framt/ ad vier/framgøngum epter ᵃ Regluñe er vier erum jñ komner/⁊ verum lika siñader. C

a (Reglu) Ad slÿk opinberan sie ei Truñe nie andligu Samþycke motstadleg

Fylgit mier epter Kiærer brædz/og giæted at þm sm̃ so ganga/lika sm̃ þier hafet oss til fyrermyndar. Þuiat marger ganga so/af huerium eg hefi optsinnis sagt ydz/eñ nu seigi eg ydz gratande/þeir ouiner Krossins Christi/ huerra æfilok er Fyrerdæmingin/huerra Gud Magen er/⁊ þra vegsemd s̃ Jardliga sinnader eru verdz til skamar. Eñ vor vmgeingne er a Himnum/huadan vier væntum frelsarans DROTTINS Jesu Christi/ sa vorn fafeingann D

Likama/

Likama mun forklæra 'pad hũ likur verde hans forklarudum Likama/epter þre verkan/par hũ kañ sier alla hlute mz vndergiefna ad giøra.

IIII.

A V Ika so miner kiærer z elskuliger Brædr/minn Føgnudr/og min Korona/skand it so j DROTTNI/ elskanliger. Euodian aminne eg/ Syntichen aminne eg/pad þær sie samlyndar i DROTTNI. Eg bid þig eirnen mitt trwr lagsmadr/ veit þm hiastod/ sm mz mier stryddt hafa yfer Euangelio / mz Clemense/ z hinum ødrum minum hialparmonnum/ huerra nøfn at eru a Lifsbokinne. Glediet ydr j DROTTNI alla tima/og eñ aptur seigi eg glediet ydr. Ydra Noguærd lat id kunna vera øllum monnum. DROTTIN er nalægr. Syrgit ecki/helldur latid ydar Bæner j øllum hlutum/ j bænahallde z akalle/mz þackargiørd/fyrer Gude kuñar verda. Og Fridr Gudz sa hærre er øllum skilninge/ varduette ydar hiortu og hugskot/j Christo Jesu.

B Framar kiærer Brædr/Huad sañarligt er/huad Heidursamligt er/huad riettligt er/ huad hreinferdugt er/huad astsäligt er/huad vel somer. Er þ Dygd nockr/er þar Lof nockut/hug sit þar epter/huert þier eirnen lært z mztekit heyrt z sied hafit a mier/þ giørit/ Pa mun DROTTIN Fridarins mz ydr vera.

Eg em næsta miog gladr orden j DROTTNI/þat þier endurblomgudust/fyr mier at syrgia/sm þier hafit þo allt jafnt fyrer mier sorgat/ Enn tijden hefur þ eigi viliat lijda. Eige seige eg þat naudþurftarinnar vegna/Þuiad eg hefi lært/hia þm at eg em/mier ad nægia lata. Eg kann lægt z hær at vera/eg em i aullum hlutum og hia aullum skapfelligr/ bæde saddur ad vera/og so hungradr/bæde gnog at hafa z Vesolld lijda. Eg forma alla hlute fyrer þann sm mig mattugan giører(Christur)Þo hafe þier velgiort/pad hier hafit mina Nørming annast

C

Þackargiørd

Eñ þier Philipenses vitid þ/ad af vpphafe Euangelij/þañ tijd eg burt for af Macedonia pad eingen Søfnudr hefur mier nockud veitt j reikningskapnū/vt ad lata z jñ at taka/ vtan þier einer saman. Þuiad/ til Tessalonica sendu þier nockut til minnar Naudþurftar/ D eitt siñ/ z þar epter eñ einu sinne/Eigi þad eg spyrie ad giøfinne/helldr spyr eg at Auextenū/ þat hũ sie gnogligr j ydrum Reikningskap. Þuiat eg hefe alla hlute/ z hefe gnogliga. Eg fylltunst þañ tijd eg mztok fyrer Epaphroditon/ þad fra ydr kom/ sætan Ilm/þægilegt Offr/ Gude þacknæmt. Eñ minn Gud vppfylle alla ydar naudþurft/epter sinū Dyrdarinar Rijkdome j Christo Jesu.

Epafroditus

Enn Gude vorum Fødur sie Dyrd/vm alldur og æfe ad eilijfu/Amen. Heilsit øllum Heiløgum i Christo Jesu. Ydur heilsa þr brædr sm eru hia mier/Ydr heilsa aller Heilager/sierdeilis þr af Keisarans husi/ Nаad vors DROTTins Jesu Christi sie med ydur øllum/ AMEN.

Skrifadur af Rom med Epaphrodito

Formale yfer S. Pals Pistil Til Colossenses

Formale

LJka so sem ad sa Pistill til þeirra i Galatia tierar sier/ ⁊ hegdan hefur epter þeim pistle til Romueria/ Og þad sama i stuttu male innelykur, huad sa til Romueria wyd ar og rijkugligar wtbreider. So tierar sier og þesse pistill til Colosenses/ epter þm til Ephesios/ og inne helldur þad sama i skōmu maele.

J hinum þyrsta/ Loþar Postulen þa/ og æsker þm i Colossia/ þad þeir blijþe i Truñe/ og a auke sig. Og vtbreider huad Euangelium og Truan sie/ Einkum þa Visku/ sm̄ widurkienner Christum eirn DROTTJNN og Gud þyrer oss krossþestan/ Sm̄ aþ Veralldar wpphaþe war hulin/ og nu þyrer sitt Embætte auglystur/ Pad er hinn i. Cap.

J ødrum Cap. warar hn̄ þa wid manna Lærdome/ sm̄ ætyd er Trunne motstadligur. Og wppkastar þa sømu riettiligana/ so þ þeir eru i Skriþtiñe huerge so wppmalader/ straþþande þa meistarligana.

J hinum þridia/ aminner hañ þa/ þad þeir sie Auartarsamer i skiærre Tru/ med alls hættudum godum werkum huer wid annan/ Og skriþar alls hattadre stiett/ hennar eiginlig verk.

J hinum þiorda biþalar hn̄ sig vnder þra Banahalld/ heilsar þm og styrker þa.

S. Pals Pistill
Til Colossenses
I.

PAll Postule Jesu Christi / fyrer Gudz vilia / og Timotheus Broder.

[Ti]motheus

A

Þeim Heiløgum til Colosenses/ ⁊ þm truudū Brædrum i Christo.

Naad sie mz ydur ⁊ Fridꝛ/ af Gude vorum Fødur/ ⁊ DROTTNJ Jesu Christo.

Vier þøckum Gude ⁊ Fødur vors DROTTJNS Jesu Christi/ og bidium alla tima fyrer ydur/ af þui vier høfum heyrt af yduare Tru a Jesum Christum/ og af Kiærleiknū til allra Heilagra/ Fyrer þrar vonar saker sm̄ ydꝛ er hugud a Himnum/ af huerre þier hafit til forna heyrt/ fyrer Kiærleiksins ordit j Euangelio/ þad til ydar komit er/ so sm̄ er vm allan Heimen/ grær/ ⁊ friofgast/ so ⁊ eirnen lijka medal ydar/ allt i fra þm deigi er þier høfdut þ heyrt/ ⁊ vidurkendud Gudz Naad j sannleika/ So s̄ þier lært hafit af Epaphra vorum kiæra mz þienara/ huer ad er trwr þion Christi fyrer ydꝛ/ sa oss eirnen kunngiørde yduarn Kiærleika j Andanum.

Epapharas

Huar fyrer vier eirnen/ allt j fra þm deigi/ þa vier høfdū þ heyrt/ lietu vier ei af fyrer ydꝛ ad bidia ⁊ beida/ þ þier vppfyllist medꝛ vidurkieñing hn̄s vilia/ j allshættudū ādligū Vijsdome ⁊ Skilninge/ so ad þier gangit DROTTNJ verdugliganna/ til allrar þocknuñar/ og sieud auartarsamer j øllum godum verkum / og vagsid j Gudz vidurkeñingu/ og styrkist j øllum krapte/ epter hn̄s dyrdligre magt/ i allre þolinmædi ⁊ langlundargedi/ med føgnudi/ ⁊ þacker giørid Fødurnum s̄ oss hefur skapfelliga giørt til arfskiptis Heilagra/ j Liosinu.

B

Huad Euangelium og Truen er

Sa at oss hefur frelsat af yferuallde Myrkuaña/ ⁊ hefur oss jnnsett j rijke sins elskuliga sonar A huerium vier høfum endurlausnena/ fyrer hn̄s Blod/ sm̄ er/ Syndaña fyrergiefning. Sa s̄ ad er jmynd osyneligs Gudz/ hinn Frumgietne fyrer allar skiepnur/ Þuiad fyrer hn̄ eru all er hluter skapader/ þad a Himnum ⁊ a Jørdu er/ hid syneliga ⁊ osyneliga/ bæde Yferkorar og Drottnaner/ Høfdingia domꝛ ⁊ Valldstietter/ allt saman er þad fyrer hn̄/ ⁊ j hm̄ skapat/ og hn̄ er fyrer øllum hlutum/ ⁊ aller hluter standast j hm̄.

Huer Christus sie

Hn̄ er Høfud Likamans/ sm̄ er Søfnuduren/ huer ad er vpphafit/ ⁊ hiñ Frumgietne / fra Daudum/ Vppa þat hn̄ hafi j øllū hlutum fyrergang. Þuiat þat hefꝛ so þacknæmt werit/ at j honū skyllde øll fylling byggia/ Og aller hluter yrde fyrer hn̄ forlikter/ til hn̄s sialfs/ Hūt þad er a Jørdu edꝛ a Himnū/ þar mz/ ad hn̄ Friden giørde/ fyrer Blodit a siñi Krosse/ fyrer sialfan sig.

C

Og ydꝛ/ þier sm̄ fordum daga vorut framandi/ ⁊ Ouiner/ fyrer Hugskotid j vondum verkū Enn nu hefur hañ forlijkt ydꝛ medꝛ Likama sins holldz/ fyrer Daudan. Vppa þ hañ giørdi ydur heilaga og Ostraffanliga ⁊ Saklausa j sinu auglite/ ef þier blijfet añars j Truñe grūd uall/

uallader/ stadfaster ⁊ o hrœranliger af Voninne þ̄ssa Euangeli/ s̄ þier hafit heyrt/ huort Predikat er medal allra skepna/ sm̄ vnder Himnum er/ Þess þienare eg Pall em vordin̄.

Eg gled mig nu i minum Harmkuælingum / þær eg lyd fyrer ydur/ Og vppfylle a minu D Hollde/ huad ad vantar a þær Harmkuælingar j Christo/ fyrer hn̄s Likama/ hū ad er Sofnuduren/ þ̄ss þienare eg em vorden epter Gudligu Predikunar embætte/ sm̄ mier er giefit medal ydar/ Ad eg þad Gudz Ord rykugliga predika skal/ sm̄ er/ leyndr Domuren/ hū hulinn hefr verit/ fra veralldar vpphafi/ og vm æfi/ En̄ nu opinberadr er han̄s Heilogum/ Huerium Gud hefur viliat kunngiora/ huer ad sie/ sa dyrdlige Rykdomr þ̄ssa Leynda doms mzal Heidin̄a þioda (huer ad er Christur j ydr) s̄ er vonin Dyrdarinnar/ hūn vier bodū/ amin̄andi alla men̄/ og lœranda alla men̄ j allzhœttadre Speke. Vppa þat vier vppriettudum huern man̄ algiordā j Christo Jesu/ þar eg jnne erfida og stunda/ epter verkan þ̄ss sm̄ j mier kroptugliga verkar.

> Embætte S. Pals

II.

A EG vil ydr vita lata/ hūia ahyggiu eg hefi fyrer ydr/ ⁊ fyrer þm i Laodicea/ og ollū þm sm̄ mitt auglit hafa eigi sied j Holldinu/ So at þra hiortu hugsuoluduft/ ⁊ samlyndut yrdi j Kiærleikanū/ ⁊ til allrar audgūar fullkomins skilnings/ ad vidurkien̄a leyndan dom Gudz Fodurs ⁊ Christi/ j huerium hulder liggia aller sioder Viskunnar ⁊ Vidurkienningarin̄ar.

> Viduorum vid mannalærdome og kien̄ingum

Enn eg seigi þar af/ Þad eingen tæle ydur mz lykligum rædum. Þuiat þo eg sie þar ecki epter Holldenu/ þa em eg þo j Andanum hia ydr / fagnande/ þat eg sie ydra skickan ⁊ ydra stadfasta Tru a Christum. Lyka so sm̄ þier hafit nu mzfekit DROTTIN Christum Jesum/ so lyka gangit j honum/ ⁊ vered jnnrætter og vppbygder j honum/ ⁊ verid stadfaster j Trun̄e/ sm̄ þier erut lærder til/ ⁊ yfergnæfit j hm̄ mz þackargiord.

B Siaed til/ þad eingen ræne ydur fyrer Philosophiam og hiegomligar tælingar/ epter man̄a lærdome ⁊ Veralldarinnar setninge/ en̄ eigi epter Christo Jesu. Þuiad j honum bygger oll gnægd Guddomsins Likamliga. Og þier erut fullkomner j honum/ han̄ sm̄ er hofud alls hofdingia doms/ ⁊ valldzstiettar. J huerium þier erut vmskorner/ mz vmskurn an hāda/ fyra aflogu Syndsamligs Likama j holldenu/ einkum fyrer vmskurning Christi/ J þui/ þar þier erut mz hm̄ greptrader/ fyrer skirnena/ j hūre þier erut vpp aptur risner fyrer Truna/ sm̄ Gud verkar/ hū ed hn̄ vppvakte af Dauda.

Og hefur ydr eirnen/ mz honum lifande giort. Þann tyd þier vorut dauder j Syndum/ og i Yferhwd yduars holldz. Og hefur oss fyrergiefet allar vorar Synder/ og afskafit þa handE skrift sm̄ mote oss var/ huer j setningum var hulin/ og oss gagnstadlig var/ og hefur hana mitt a burt tekit/ ⁊ a Krossin̄ neglt. Og hefur afklætt hofdingiadoma ⁊ Vollduga/ ⁊ til synis framleidt opinberliga/ ⁊ Sigre hrosat yfer þm/ fyrer sig sialfan

> a (Handskript) Þad er vor synduga samuiska su oss asakar/ Þui eckert er oss so hart i mote so sm̄ vor eigenlig samuiska/ med huerre wier so sm̄ mz annare Handskript yfer uinnumst/ þegar Lögmalit opinberar oss Syndena/ mz huerri vier höfum slyka handskript skrifat/ en̄ Christus frelsar oss fra ollu þessu fyrer sinn Kross/ og burt drifur Diöfulinn og Syndena

Af þui latid onguan giora ydr samuisku neina/ j Mat edr Dryck/ ellig mz sierdeilis Helgeholld/ eda Tunglkomr / edr Þuottdaga/ Huert at er skugge af þui sm̄ tilkomande var/ enn sialfur Lykamenn er j Christo. Lattid onguan sinpta ydr mælteiknenu/ af þm sm̄ epter eigen þotta ganga/ j audmykt ⁊ andligleik Einglan̄a/ Hueria hn̄ sa alldrei/ og er til onytz vpphrokadur j sinu Kiotligu sin̄e/ Og hellדr sig ecki vid Hofudit sm̄ er/ Christur/ af huerium allur Lykaminn fyrer Limu ⁊ Lidanna samteinging odlast styrking og samanhalld/ ⁊ vegs so til Gud D ligrar stærdar.

Fyrst þier erut nu dauder mz Christo/ fra Veralldarinnar setningum / Huernen læte þier þa veida ydr mz setningū? Lika so sm̄ ad lifdu þier en̄ j Verolldinne. Hiner sm̄ seigia/ Eige skalltu a þui taka/ Eigi skalltu þui bergia/ Eigi skalltu þat ahræra/ Huert þo allt slitnar edr mæst ef þad er mz hondum haft/ ⁊ eru manna bodord og kienningar/ hueriar ed hafa yferlit Viskun̄ar fyrer otualeg hugarins andligleik af sialfū sier ⁊ audmyke/ ⁊ fyrer þ þr þyrma ei Likamanum/ og giora eigi holldinu sina Sæmd/ til sinnar naudþurftar.

III.

A ERu þier nu vppvaktr risner mz Christo/ Þa leitid þ̄ss huad þar vppe er/ þar ed Christur situr til Gudz hœgre handar. Kostgiæfet epter þui sm̄ þar vppe er/ ⁊ eigi epter þui sm̄ a Jordu er/ Þuiad þier erut dauder/ ⁊ ydart Lyf er folgit mz Christo j Gude Enn nær Christus ydvart lif mun sig opinbera/ þa munu þier eirnen mz honū opin-

> Vt af Auoxtū Truarinnar og godum verckum

 berader

bera/þa munu þier eirnen medr honum opinberader verda j Dyrdinne. So deydit nu ydra Limu sem a Jordu erut/ Hordoma/ fwlan lifnad/ Lostaseme/ vondargirnder/ Saurlyfi ⁊ Agirne/ (sem er skwrgoda dyrkan) fyrer huad ad kemur Gudz Reide yfer Børn Vantruarinnar/ J hu-iu þier hafit og fordum daga geingit þa þier lifdut j þeim

Enn afleggit nu allt j fra ydur/ Reide/ Grimd/ Illsku/ Hædung/ skiemelig ord af ydrum munne. Liugit ecki jnnbyrdis. Afklædist hinum gamla Manni/ mz sinum verkum/ og jklædist hinum nyia/ sa sem endurnyiast til vidurkienningar/ epter þess jmynd sem hann hefur skapat/ Þar er eingen/ Griskur/ Gydingur/ Vmskorinn/ Yferhwd/ Vtlendur/ Scytha/ Þræll/ Frelsinge helldr aller hluter ⁊ j øllum Christr. **B**

So jklædist nu/ so sem Gudz vtualder/ Heilager ⁊ elskanliger/ hiartfolginne Myskunseme/ Goduilia/ Hoguære/ Þolinmæde/ ⁊ vmlidit huer annan. Og ef at nockur hefur kløgumal mot ødrum/ þa fyrergiefit þad huer ødrum jnnbyrdis/ lika suo sem Christr hefur fyrergiefet ydr/ suo skulu þier eirnen. Enn fram yfer allt þetta/ þa jklædist kiærleikanum/ huer ad er band algiørfuileiksins. Og Fridr Gudz regere j ydrum hiørtum/ til huers ad þier erut eirnin kallader/ j einum likama. Verid og þacklæter. **C**

Latit Christi ord gnogliga byggia medal ydar j allre Visku. Lærit ⁊ aminnit ydr mz Psalmum og Lofsøngum/ ⁊ andligum liufligum Kuædum/ Og syngit DROTTNI j ydrum hiørtum. Og allt huad þier giørit mz ord ⁊ verk/ þad giørit allt j nafne DROTTINS Jesu/ ⁊ þackit Gude Fødr fyrer hann.

Þier Kuinnr/ verit ydar bændum vnder giefnar i DROTTNI/ suo sem ad byriar. Þier menn elskit ydar Eigenkonur/ ⁊ verit ecki hardwduger vid þær. Þier Børn verit hlydug Forelldrunum j øllum hlutum/ Þuiad þad er DROTTNI þacknæmeligt. Þier Fedur/ reitid ecke ydvar Børn/ suo ad þau verde ei of kørg. Þier Þienarar verit hlyduger j øllum hlutum ydrum likamligum Herrum/ eigi medur þionustu fyrer augum/ suo sem mønnum til þocknunar/ helldr mz einfalldleik hiartans/ og medr Gudz otta. Allt huad þier giørit/ þat giørit af hiarta/ so sem DROTTNI og eigi mønnum. Og vitid þat þier munut ødlast af DROTTNI verdlaun arftøkunnar/ Þuiat þier þionet DROTTNI Christo. Enn huer oriett giører/ sa mun þad medtaka huad hann hefur oriett giørt/ ⁊ eckert Manngreinar alit er hia Gude. Þier Drottnar/ huad riett og heyreligt er þad audsynit Þienurunum/ Og vitid/ þat þier hafet eirnen DROTTIN a Himne. **D**

IIII.

Bæn

VErit støduger j Bæna akallenu/ ⁊ vakit j þui hinu sama mz þackar giørd/ Bidiet ⁊ eirnen fyrer oss/ So at Gud vppluke oss ordsins dyr/ til ad tala leyndandom Christi/ fyrer huad eg em bunden/ Vppa þat/ ad eg opinbere þat sua/ sem mier byriar at tala. Gangit vysliga j bland þeirra sem at eru þar fyrer vtan/ og skickit ydur j tydina. Ydar ræda sie ætid liuflig/ ⁊ mz Sallte kryddut/ þat þier vitid huernen þier skulut huerium sem einum andsuara. **A**

Tychicus — Onesimus

Huernen vm mig er hættat/ þat mun ydr allt kunngiøra Tychichos/ kiær Broder og trwr Þienare/ og mz þion j DROTTNI/ þann eg hefe þar fyrer til ydar sendt/ þat eg vissa huernen ydr fære at/ og þat hann hugsualade ydar hiørtum/ samt Onesimo þeim trua og kiæra Brodr/ huer j fra ydr er/ ⁊ allt huernen hier fer fram/ munu þeir kunngiøra ydr: **B**

Aristarchus — Marcus — Jesus — Epaphras

Ydur heilsar Aristarchus minn sambandinge/ og Marcus Systrungr Barnabe/ af huerium þier hafit nockra bifalning medtekit. Ef so er þad hann kiemr til ydar/ þa medtakit hann. Og Jesus sa kallast Just/ huerier vt af Vmskurninne eru. Þesser eru alleinasta miner hialpendur a Gudz Ryke/ þeir mier eru huggan vordner. Ydr heilsar Epaphras/ huer j fra ydr er/ einn þion Christi/ ⁊ jafnan fyrer ydr ahyggiu berande j Bænum/ Vppa þat þier standit fullkomner/ og vppfyllter j øllum Gudz vilia. Eg ber honum þat vitne/ ad hann hefur stora æstundan til ydar/ ⁊ til þeirra j Laodicea og Hierapoli **C**

Lucas — Demas — Archippus

Ydur heilsar Lucas Lækner/ elskuligr/ ⁊ Demas/ Heilsit Brædrunum til Laodicea/ ⁊ Nimphan/ ⁊ Søfnudenum sem ad er j hans husi. Og nær Pistillenn er lesinn hia ydr/ þa siaid til at hann verde eirnen ⁊ lesinn j Samkunduñe til Laodicea. Og þad þier lesit þann sem til Laodicea er ritadr. Og seigit Archippo þat/ Sia vppa Embættid þat þu medtekit hefur j DROTTNI **D**

ad þu

ad þu fullkomner þ. Heilsan af minne hende Pals. Verit minnuger minna Fiotra. Naaden sie med ydur/ AMEN.

Skrifadur af Rom/ medur Tyciho ⁊ Onesimo

Formale yfer S. Pals Pistil til Tessalonia

Þeñan Pistil skrifar S. Pall vt af sierligre astseme/ ⁊ Postulligre vmhyggiu/ Þui hñ lofar þa i tueimur hinū fyrstu Cap. Þad þeir hafe Euangelium af honum mz slykre aluöru medtekit/ ad þeir eirnen fyrer Harmkuæle og Offsokn stande þar inne/ og eru allstadar wordner öllum Söfnudū eitt agiætt epterdæme i Trunne/ lika sm̄ ad Christur og hñs postular hafa af Gydingum þeirra Nafrændum Offsokn lidit/ so sm̄ hann sialfur hafde og eirnen hia þm lidit/ þeim til epterdæmis/ færande hia þm eitt Heilagt Lyfferne. Fyrer huad hñ þackar Gude/ þ hañs Euangelium hefur slikan Auöxt hia þm fært.

J hinū þridia. Audsyner hñ sina kostgiæfne og wmhyggiu/ þad slikt hañs erfuide og þeirra lofsamlig wpphyrian verde ecki i eydelögd fyrer Diöfulin og hñs Apostula med manna lærdomū. Fyrer þui hafe hañ adur fyrerfram Timotheum til þeirra sent/ slikt ad profa. Og þackar Gude/ þad hñ hefur eñ alla hlute riettliga hia þeim fundit/ og æsker þeim widurauknigar.

J hinū fiorda. Aminner hñ þa/ þad þeir wakte sig wid Syndum/ og giöre huad gott er innbyrdis. Þar til andsuarar hñ þeim wppa eitt spursmal/ sm̄ þeir höfdu fyrer Timotheum latid til hañs bera/ af wpprisu framlidinna/ huort þeir munu aller wnder eins/ eda huer epter ödrum wpprisa.

J hinū fimta. Skrifar hñ þm af Doma deigi/ huersu snögt og skyndeliga hñ skule koma/ og giefur þar med nockrar skickaner/ hinum ödrum ad stiorna/ og huernen þeir skulu hallda sig i giegn Lifferne og Lærdome hinna annara.

S. Pals Pistill til Tessalonia

I.

A Pall og Siluanus og Timotheus.

Þeim Safnade til Tessalonia/ j Gude Fødur og DROTTNI Jesu Christo.

Nad sie mz ydur ⁊ Fridr/ af Gude vorum Fødur/ ⁊ DROTTNI Jesu Christo.

Siluanus Timotheus

Vier þockum Gude alla tima fyrer ydr alla/ og þeinkium ydar oaflaB tanliga j vorum bænum/ Hugleidande ydar verk j Truñe/ og yduart erfuide j Kiærleikanum/ ⁊ ydra Polinmæde j voninne/ huer ad er vor DROTTIN Jesus Christus/ fyrer Gude vorum Fødur. Þui Kiærer Brædr/ af Gude elskader/ Vier vitum þad þier erut vtualder/ Þuiad vort Euangelium var hia ydur/ eigi alleinasta j Ordinu / helldur huortueggia j Krapte og Helgum Anda/ og j nærsta C mykille fulluissu/ Suo sm̄ ad þier vitid/ huiliker vier vorum medal ydar/ fyrer ydar skulld.

Og þier erut vorer epterfylgiarar vordner og DROTTINS / Og hafet ordit mztekid i myklum motgange/ medur fögnude i helgum Anda/ So/ ad þier erut fyrer mynd vordner allra truadra j Macedonia og Achaia. Þuiad af ydur er ord DROTTINS vidfrægt vordit/ eigi alleinasta j Macedonia ⁊ Achaia/ helldr j allar ælfur er ydar Tru til Gudz vtdreifd/ D So ad eigi er þorf ydur nockut ad seigia/ Þuiad þr sialfer kunngiøra af ydur/ huad vier høfum fyrer inngang haft til ydar/ og huernen þier erut vmsnuner til Gudz/ j fra Skurgodum/ til ad þiona Lifanda og sannarligum Gude/ og ad bida epter hñs Syne af Nimnū/ huern hñ vppuakte af dauda/ Jesu/ sa oss hefur frelsat af tilkomande Reide

II.

Act. 16.

AF þui þier vitid Kiærer Brædr/vorn jnngang til ydar/ þad hn̄ er eigi onytr verit/Nelldur so sm̃ vier høfdum adur til forna margt lidit/ ⁊ Nædung þolat til Philippenses(sem ad þier vitid)þo vorum vier samt og ædur all diarfer/ j vorum Gude/hia ydur at tala Euangelium Gudz/ j storre Barattu. Þui vor aminning hefur eigi verit til villudoms/nie til ohreinleiks/nie mz wielū/ Helldr epter þui vier erum af Gude reynder / þat oss er til truad/ad predika Euangelium/so tølu vier/Eigi sm̃ villdu vier mønum þocknast/ helldr Gude/ sm̃ vor Hiortu reyner. A

Esa. 49.

Þuiad vier høfum alldrei neitt sinn mz smiadrunar ordum vmgeingit (sm̃ ad þier vitit)og eigi mz nockru Agirndar tilefne(Gud er þss Vottur) Og eigi helldr leitad neitnrar Vegsemdar af mønnum/ huorke af ydur nie af ødrum/ Vier hefdū matt giøra ydr þyngsli sm̃ adrer Apostular. Nelldur vorum vier astudliger hia ydur/Lika s̄ ønnur Fostra þa elur børn sin ⁊ so høfdū vier goduilld af hiarta til ydar/ ⁊ vorū viliugertil ad hlutskipta vid ydur/eigi alleinasta Gudz Euangelium/helldr jafnuel voru lijfe/ Fyrer þui at vier høfum ydr æstfolgna. B

2 Thess. 3.

Þier minnist vel/kiærer Brædr/vors eruidis ⁊ vorrar mædu/Þuiad Dag ⁊ Nott eruidudū vier/so at vier veittum onguum nein þyngsl a medal ydar/ ⁊ predikudum hia ydr Euangelium Gudz. Þess eru þier vottar ⁊ Gud(þier sm̃ truader erut)huersu Heilagliga/ Riettferdugliga og ostraffanliga vier vorum hia ydr. So sm̃ ad þier vitid/huernen ad vier høfum huern s̄ eīn af ydr/so sm̃ Faderin sin Børn/amint ⁊ huggat/⁊ þ vottat/ at þier skylldut verdugliga ganga fyrer Gude/ þm ydr hefur kallat til sins Rijkis ⁊ sinnar Dyrdar. C

Act. 20.

Fyrer þat þockum vier eirnen Gude oaflatanliga/þ þier/ þann tid þier medtokut af oss þ ord Gudligrar predikunar/þa medtoku þier þad eigi so sm̃ manna ord/helldr(epter þui þ sañarliga er)sm̃ Gudz Ord/þad eirnen verkar j ydr/þier sm̃ truit. Þuiad þier erut epterfylgiarar vordner/ kiærer Brædr/Gudz Søfnudum j Judea/j Christo Jesu/So þat þier hafit þ sama lidit af ydrum nafrændum/sm̃ hiner af Gydingum/huerier eirnen/ DROTTIN Jesū hafa lijflatid/⁊ Þra eigen Spameñ/⁊ hafa oss ofsokt/⁊ þocknast ecki Gude/ ⁊ eru øllū mønū gagnstadliger/talma oss ad seigia Heidingium þad þr meigi afhialpast/so at þr vppfylle sinar Synder allstadar/Þuiat Reiden er endeliga/ yfer þa komin. D

Eñ vier kiærer Brædr/mz þui ad oss hefr stūat verit j fra ydur vm stundar saker/epter yfer lite/⁊ þo eigi epter Hiartanu/þa høfum vier þss framar flytt oss ydart auglit at sia/ af storre þreyan. Fyrer þad høfum vier viliat til ydar koma (eg Pall) tuisuar sinum/ Eñ Satan hefur hindrad oss. Þuiad huer er vor Von edr Føgnudr edur Korona Hrosunarinnar? Eru þier þ eigi fyrer vorum DROTTNI Jesu Christo j hñs tilkomu? Ja/þier erut vor Vegsemd ⁊ Føgnudur.

III.

Timotheus
Act. 17.

FYrer þui høfum vier ecki leingr þat viliad vmlijda/og lietum oss þocknast/þ vier værum emersamer læatner til Atthenas/ ⁊ høfum vtsendt Timotheum vorn Brodur ⁊ Gudz þienara/og vorn hialparmann j Euangelio Christi/ til ad styrkia ⁊ a at minna ydr j yduare Tru. So ad eingen ydar skielfuist i þessum Nørmungum. Þuiad þier vitid/ ad vier erum þar til setter. Og þa er vier vorum hia ydr/søgdu vier ydur þat fyrer / Þad vier hlytum Motgang ad hafa/so s̄ skied er/⁊ þier vitid. Þar fyrer ad eg gat þad eigi leingr lidit/þa vtsenda eg/so ad eg mætte reyna ydra Tru/Vppa þ/at eigi mætte skie ad Freistaren freistade ydar/⁊ yrde vort eruide so til onyts. A B

Timotheus

Enn nu þat Timotheus er i fra ydr til vor komeñ/og hefur kuñgiort oss ydra Tru ⁊ Kiærleika/og þat þier hugsit til vor alltijd til hins besta/og þat ydr forleinger epter ad sia oss/ so sm̃ oss eirnen lijka epter ydr/Þa vrdu vier kiærer Bradr huggader a ydr/j allre vorre Nørmung ⁊ Naud/fyrer ydra Tru. Þuiad nu eru vier lifande / medan þier standit j DROTTNI. Þui hueria þackargiørd gietum vier Gude endurgolldit fyrer ydur/ fyrer allan þañ Føgnud/ sm̃ vier høfum ydaruegna fyrer Gude? Vier bidium Dag ⁊ Nott mikilliga/ þ vier mættū sia ydart auglit/⁊ vppfylla suo þ huad abrestur ydra Tru. C

Enn Gud vor Fader/⁊ DROTteñ vor Jesus Christus/greide vorn veg til ydar. Eñ ydr D

margfallde

margfallde DROTTIN/ z late Kiærleiken yfergnæfa jnbyrdis hia ydr/ z vid huern mann (so s̄m ad vier erum eirnen vid ydr) so ad ydar hiortu se styrk og ostraffanlig/ j Heilagleik fyrer Gudi og vorum Fødr/ j Tilkomu vors DROTTINS Jesu Christi/ med øllum hañs Heilogum.

IIII.

Aminning til godra vercka/ Annar partur Pistulsins

A FRamar kiærer Brædur/ bidium vier ydur/ z amiñum j DROTTNI Jesu/ ad so s̄ þier hafet af oss mtekit/ huernen þier skulut ganga z Gude þocknast/ suo ad þier æ meir og meir fullkomnare verdid. Þuiad þier vitid/ huad fyrer Bodord vier høfum giefit ydur/ fyrer DROTTIN Jesum. Þuiad þ er vilie Gudz/ ydar Helgun/ ad þier halldit ydur j fra Frillulijfe/ z huer ydar eirn kuñe ad eignast sitt Ker/ j Helgan z Heidre/ z ecki j girndarbruna s̄m Heidingiar/ þr af Gude eckert vita. Og þat eingen midr þrycke/ nie suike siñ Brodur j nockre høndlun/ þuiad DROTTIN er hñ/ s̄m hefner allz þssa/ s̄m at vier høfum adr B fyrre sagt z ydur vottat. Þuiad Gud hefr ecki kallat oss til Ohreinleiks/ helldr til Helgunar. Þui huer hñ nu forsmar/ hñ forsmar onguan mañ/ helldr Gud/ sa sinn heilaga Anda hefur j ydur giefit.

Enn af brodurligum Kiærleika er ecki þorf ydr ad skrifa. Þuiad þier erut sialfer j Gude lærder/ ydr jnnbyrdis ad elska/ z þ giore þier eirnen vidr alla Brædr/ s̄ i ollu Macedonia eru. Enn vier beidum ydur kiærer Brædr/ þat þier verdit enn algiørdare/ Og kostgiæfed spakferduger ad vera/ og yduart eigit at stunda/ Og erudit mz ydar eigen høndum/ so s̄m ad vier høfū bodit ydr/ Vppa þat þier mættud ærliga ganga hia þm/ s̄m þar fyrer vtan eru/ z einskis þra C vid þurfa.

Vm vpprisu Daudra

Enn vier vilium (kiærer Brædr) eigi dylia fyrer ydr/ af þm s̄m sofa/ vppa þ þier sieut eigi hrygguer/ s̄m þr adrer er ongua von hafa. Þui fyrst vier vitum þad Jesus er Daiñ/ og vpp aptur risinn/ So mun Gud og eirnen þa s̄m sofnader eru fyrer Jesum/ mz honum framleida. Þui seigum vier ydr/ so s̄m Ord DROTTINS/ þad vier/ huerier lifum z yferblijfum j til D komu DROTTINS/ vier munum ei fyrer þeim koma sem sofa. Þuiad DROTTIN sialfur mun mz Herope z Høfudeingilsins raust/ z Gudz Lwdre ofan koma af Himnū/ Og hiner Daudu j Christo munu fyrst vpp aptur rijsa/ Eptera vier/ vier s̄m lifum og yferblijfum/ verdum til lika vpp numner med þm sømu/ j skyen/ til motz vid DROTTeñ j loptid/ og munum so hia DROTTNI vera alla tima. So huggit nu huer annan jñbyrdis med þessum ordum.

V.

Vm Doms Dag
1 Pet. 3

A ENN af timanum og stunduñe/ kiærer Brædur/ er ecki þorf ydur ad skrifa. Þuiat þier vitid sialfuer gløgglega/ þad Dagr DROTTINS mun koma s̄ Þiofur vm Nott/ Af þui/ nær þr munu seigia/ Þar er Fridr/ z allt vtan hættu/ þa mun Fordiørfunen snøgg yfer þa koma / lika suo s̄m Kueinan Jodsiukrar Konu/ z eigi skulu þr vmflyit gieta.

Rom. 3

Eñ þier kiær[r] Brædr/ verit ecki j Myrkrenu/ so at sa dagr grijpe ydr ecki s̄m Þiofur. Þier erut aller saman Liossins Børn og Dagsins Børn / Vier erum eigi af Nottinne nie af Myrkrunum. Fyrer þui latum oss eigi sofa so s̄m hina adra/ Helldr vøkū z verū sparlijfer. Þuiad þr s̄m sofa/ þr sofa a Nottinne/ z þr s̄m druckner eru/ þr drecka a Nottinne. Enn vier s̄ erum Dagsins/ skulum sparlifer vera/ skladder Bryniu Truariñar z Kiær B leiksins/ og mz Hialme Vonarinnar til Hialprædisins.

Ephe. 6.

Þuiad Gud hefur eigi sett oss til Reide/ helldr þat vier skylldum Hialprædit odlast/ fyrer vorn DROTTIN Jesum Christum/ sa fyrer oss hefur dait/ Suo huort at vier vokum eda sofum/ skulum til samans mz hm̄ lifa. Fyrer þui aminne huer ydar annan jñbyrdis/ og leidriettet huer annan jnnbyrdis/ so s̄m at þier giorit.

Enn vier bidium ydr/ kiærer brædr/ þat þier þeckit þa s̄m erfida medal ydar/ z forstodu veita j DROTTNI/ og aminna ydur/ at hafed þa þss kiærare fyrer þra verks saker/ og verit Fridsamer vid þa.

C Enn vier bidium ydr kiærer brædur/ At þier aminnit orraduanda/ huggit Vesala/ vmlijdet Breysk-

breyskua/verit þolinmoder vid alla. Siait til ad þar eingen giallde jllt fyrer jllt/ Helldur epter fylget hinu goda/ bæde jnbyrdis og vid alla. Verit jafnan glader/ bidiet oaflatanliga/ verit þacklater j ollum hlutum/ Þuiat þ er Gudz vilie/ j Christo Jesu/ til ydar.

Andan þa kefiet ecki/ Spadomana forsmait ecki/ Reynit alla hlure/ og bihalldit þui huad D gott er. Fordist alla vonda prydе. Enn sialfur Gud Fridarins/ helge ydur allt j giegnum/ ꝛ ydar Ande samt Salunē ꝛ Likamanum meigi algiorliga vardueittur vera/ ostraffanligꝛ j tilkomu vors DROTTINS Jesu Christi. Trwr er hn̄ sm̄ ydꝛ kallade/ hn̄ mun þ ꝛ eirnen giora. Kiærer Brædꝛ/ bidiet fyrer oss. Heilsit ollum Brædrum mꝫ heilogum kosse. Eg sære ydꝛ vid DROTTIN/ ad þier latid lesa þeñan Pistel fyrer ollum heilogum Brædrum. Nad vors DROTTINS Jesu Christi sie med ydur/ AMEN.

Til þeirra Tessalonicenses hinn fyrste/

Skrifadur fra Athene

Formale yfer annan S. Pals Pistil til Tessalonia

JNinum fyrra Pistle hafde S. Pall þm j Tessalonia vppleyst eina Spurning af Doms deigi/ þad hn̄ munde koma sm̄ Þiofur a nattarþele/ Og lika so sm̄ nu plagar at vera/ þad ein spurning elur adra/ wt af Raungum skilninge/ so wnderstodu þr i Tessalonia/ þad Doma dagur munde þegar fyrer hōndum wera. Fyrer þad skrifar hann þennan pistil/ og forklarar sig sialfan.

J hinum fyrsta Cap. Huggar hn̄ þa mꝫ eilifu werdkaupe fra Truar og þolinmæde i alls hattadre hormung/ og mꝫ þijnum fra ofsoknara.

J hinū odrum. Lærer hn̄ þad/ ad fyrer Doma dag hliote adur fyrre hid Romuerska Rijkit wnder ad ganga/ og þad Antichristur wpphefie sig fyrer eirn Gud i Christindominum/ og mꝫ folskum lærdome og Jardteiknum wille hn̄ hina wantruudu Verolld/ Þar til ad Christur kiemur/ og nidurbrytur hañ fyrer sina dyrdarliga tilkomu/ og deyder hn̄ fyrer fram med eirne andligre Predikan.

J hinū þridia. Gioerer hn̄ nockrar aminningar og sierdeilis þad þeir straffe þa sm̄ idiulauser ganga/ og sier wilia eigi biarga mꝫ eigenligum hōndum/ og ef þeir betra sig eigi/ þa skulu þeir firrast þa. Huad nærsta hardliga hliodar i giegn andligre Stiett a þessum timum.

S. Pals Pistill til Tessalonicenses

I.

PAll og Siluanus og Timotheus

Siluanus Timotheus

Þeim Sofnude til Tessalonia/ i Gude vorum Fodur/ og A DROTTNI Jesu Christo

Nad sie mꝫ ydur ꝛ Fridꝛ/ af Gude vorum Fodur/ ꝛ DROTTNI Jesu Christo.

Lofstijr fra i Tessalonia

Vier skulum alltiafn giora Gude þacker fyrʳ ydur/ kiærer Brædur/ s̄ ad verdugt er/ Þuiat ydar Trua vex at nærsta/ ꝛ Kiærleikuren sier hu̇s mzal ydar allra vega jnnbyrdis hu̇ vid añan/ So ad vier hrosū oss af ydur i Gudz Sofnude/ B ydrar þolinmæde ꝛ Truar vegna/ i ollū ydʳ ofsoknū/ ꝛ hormūgū/ hu̇iar þier þolit. Til vtuisingar/ þ Gud mū riettferdugliga dæma/ ꝛ þ þier ødugер ødit til Gudz Rijkis/ fyrer hu̇t þier ꝛ lidit. Ad þui er þ riett hia C Gude/ at endurgiallda þm Hormung/ sm̄ ydur Hormung veita/ Enn ydꝛ/ þier sm̄ Hormung lijdit/ huild medꝛ oss/ þa er DROTTIN Jesus mun opinberast af Himne/ medꝛ Einglum sins krap-

Af þeim sijdasta Dome

sins Krapkar z mz Elldsins loga/Nefnd at giefa yfer þa ẽ ecki þeckia Gud/z yfer þa sm̃ ecke eru hlyduger Euangelio vors DROTTINS Jesu Christi/huerier Pijsl' munu lijda/æ-
D inliga fordiorfun fra auglite DROTTINS/z fra hn̄s dyrdarligre magt/þa hn̄ mun ko-ma/og vegsamligur birtast medr sinum Heilogum/z Dasamligr mz ollum Truudum. Þui ad vorū Vitnisburde til ydar/af þm sama Deigi/hafi þier truat.

Og saker þss bidium vier eirnen alla tima fyrer ydr/þad vor Gud giore ydur verduga sin̄e kallan/z vppfylle alla goduilld Nadarinnar/z Truarinnar verk j Kraptinum/So ad a ydur verde prijsat nafn DROTTINS vors Jesu Christi/z þier a honum/epter þre Nad vors Gudz og DROTTINS Jesu Christi.

II.

A ENn vegna þrar tilkomu vors DROTTINS Jesu Christi/z vorrar sa-ansøfnunar til hn̄s/bidium vier ydr kiærer brædr/þat þier latid ecki skiotliga hræra ydr af ydru sin̄e/nie skielfa/huorke fyrer Anda/eda fyrer ord/nie bref/so sm̃ af oss sendt/þad Dagur Christi sie þegar fyrer hondum. Lætid ong-uan villa ydr mz neinu mote. Þuiat hn̄ kiemur ecki/Nema at so sie/þ adur fyrre kome þat frafall/og opinskar verde madr Syndarinnar og Glotunar Sonur/sa sm̃ at er motstandare/og sig forhefur vpp yfer allt/huad Gud edur Gudz Dyrkan heiter/so/þ hn̄ setur sig j Gudz Musteri/so sm̃ Gud/z þ vtuisande/ad han̄ sie Gud.

Af þm sijd-asta deigi og af Antachristenum

B Min̄ist þier ecki þar a/þ eg sagde ydr þta/þan̄ tijd eg var j hia ydr? Og huad þar hm̃ nu j he helldr vite þi'/þar til hn̄ opinberast a sinū tima. Þuiad su Vondska hreyfer sier alla reidu heimugliga/ vtan þ alleinasta sa ẽ þui nu j n̄ehelldr/hlytr burt teken ad verda/Og so mun þa hinn vonde opinskar verda(huern DROTTIN mun deyda/ med Anda sins Muns/z ho-num endalok giora fyrer vppbirting sinnar tilkomu)huer Tilkoma ad skier epter verkum Andskotans/ mz allshattudum lygeligum Krapte/Taknū z Stormerkium/ z mz allshatt-
C udu Flarǽde til Ranglætis /mzal þra sm̃ tapader verda/Fyrer þ/þr hafa eigi mztekit Kiær-leikan Sannleiksins/so þr hialpudust/ Þui mun Gud senda þm megnan Villudom / ad þr true Lyginne/ Vppa þ þr verde aller dæmder/ sem Sannleiknum ecki trua / helldr samþyck-iast Ranglætinu.

Enn vier skulum þacka Gude alla tijma fyrer ydr/elskanliger Brædr/af DROTTNI þad Gud hefur vtualit ydr allt fra vpphafe/til Saluhialparin̄ar j helgun Andans/z j Tru
D Sannleiksins/þar hn̄ hefur ydur j kallad/fyrer Euangelium/til vegsamligs eigendoms vors DROTTINS Jesu Christi.

So standet nu/Kiærer Brædr/z halldid þa setninga sm̃ þier erut til lærder/ sie þ fyrer vor ord edur Brief. Enn sialfur vor DROTTIN Jesus Christus/ z Gud vor Fader/ sa oss hefur elskad/z giefit eilijfa huggun/z goda von fyrer Nadina/hn̄ amin̄e ydar hiortu/z stad-feste ydr j ollum Lærdome/z godum verkum.

III.

A FRamar/kiærer Brædur/bidiet fyrer oss/so ad ord DROTTINS hlaupe/og vegsamad verde/lijka so sm̃ hia ydur/Og þad vier verdum frelsader j fra o-raduondum z jllgiornum monum. Þuiad Truan er ecke huers mans. En̄ sa DROTTIN er trur sm̃ ydur mun styrkia z varduetta fra jllu. En̄ vier væntum til ydar j DROTTNI/þad þier giorit z giora munit/huad vier biodum ydur. Og DROTTIN greide ydar hiortu/til Gudz Kiærleika/z
B til Þolinmæde Christi.

Aminning

Enn vier bidium ydur kiærer Brædr/j nafne vors DROTTINS Jesu Christi/ þ þier burt takit ydr j fra sierhuerium þm Brodr sm̃ oraduandliga gengr/ z eigi epter þm setninge sm̃ hn̄ hefur mztekit af oss. Þuiat þier vitid/huernen þier skut oss epterfylgia/Þui vier vorum ecki otieruger a medal ydar/ hofum eirnen ecki Braudit fyr' eckert vt af nockrū tekid/ Nell-dur mz Eruide Dag z Nott þa hofum vier verkad/so ad vier veittū onguū ydar nein þyngsl.
C Eigi fyrer þad/so sm̃ ad vier hefdum þar ongua magt til/Nelldr þ vier giefum oss sialfua ydr til fyrermyndar/oss epter ad fylgia. Og þa vier vorum hia ydur/ budū vier ydr þ/ad ef nockr vill eigi eruida/ sa skal ecki helldr eta.

1 Tess. 3. Act. 20

Þuiad vier heyrum/þad nockrer medal ydar ganga oraaduandlega/ z erfuida eckert /dryg-iande helldru slenskap. Enn slijkum bodum vier og aminnum þa/ fyrer vorn DROTT-IN Jesum Christū/þad þr eruide mz spaklæte/ z ete sitt eigit Braud. En þier kiærer brædr D þreytist ecki gott ad giøra. En ef nockur er ei hlyden voru orde/þann teiknit vpp fyrer Brief /og hafit eckert mz hann ad giøra/So ad hn̄ verde blygdadr. Halldit hn̄ þo ecke s Ouin/helldr aminnit hn̄ sm̄ Brodur.

Erfide er bodid

Enn sialfur DROTTIN Fridarins/gefe ydur ætijd Frid/ z mz øllum hættū. DROTTIN sie med ydur øllum. Heilsan med minne hende Pals/ huert ad er þ merke j øllum Brefum/sm̄ eg skrifa. Nad vors DROTTINS Jesu Christi sie med ydur øllum/ AMEN.

Skrifadur fra Athenu

Formale yfer fyrra S. Pals Pistil til Timotheū

HEnnan Pistil skrifar S. Pall til fyrer myndar øllum Byschupum/huad þr eiga ad kenna/og huernen þeir skulu Christninne stiorna/i allshættudum stiettum/Vppa þad ad eingin naudsyn sie/þad wt af eiginligum mannsins þotta sie Kristninne stiornad.
J fyrsta Cap. bydur hn̄ þad Byscup sie stadhelldin/og blijfe vid riettan Trunad og Kiarleika/og stande i mot þeim fölskum Lögmalsins predikurum / huerier iafnframt Christe og Euangelio/eirnen wilia fram dryfa werken Lögmalsins. Og innelykur suo i stuttre sum̄a allan Christeligan Lærdom/ Huar til ad Lögmalid þiene/og huad Euangelium er/Og setur sig sialfan til eins huggunarsamligs epterdæmis/öllū Syndörū og harm þrungnum samuiskum.
J ödrum bifalar hn̄ ad bidia fyrer alls hættudum stiettum/og bydr þad Konun̄ar predike ecke/bere eirnen onguan dyrmætan bunad/Helldr ad þær sie sinum Bændum hlydugar.
J hinum þridia skrifar hn̄ huad Byscupar edur prestar og þeirra Eigen konur fyrer Personur wera skulu/Itm̄ huad Diacknar og þra Kuinnur/og lofar þad ef nockur girnist Byscup ad wera epter slikū hætti.
J hinum fiorda/kunngiörer hn̄ þa Falsbyskupa og andliga stiett sm̄ hinum fyrrsögdum er motstadligr/ Og þad þær Personur munu þar ecki inne wera/helldr sm̄ fyrerbioda Hiuskap og Matarnautn/ og mz öllu breyta þuers a mote/medur manna Lærdomum/fyrre Mynd sm̄ hn̄ fyrr vmskrifat hefur.
J fimta. Bifalar hn̄ huernen Eckium og vngum Konum skule wmsion weitast/ og huerium eckium mett skule framfære weita/ wt af Safnadarins hialp og samlæge/og huernen wier skulum froma Byscupa edur Presta i heidre hallda/ og þa straffa sm̄ ströffunar eru verder.
J hinū siotta/ Aminner hn̄ Byscupana/ad þr hallde sig vid þ hreina Euangeliū/og þui hinu sama mz predikan og lijferne fram at fylgie/ og firre sig onytum slensligum spurningum/ þær wppbyriadar werda til Veralldligrar hrosunar og Rijkdoms ad leita.

Fyrre S. Pals Pistill Til Timotheum

I.

PAll Postuli Jesu Christi/epter bodā Gudz vors Frelsara/ z DROTTINS Jesu Christi sa vor von er.

A

Timotheo minum riettelegū syne j Trun̄e.
Nad/Myskun Fridur af Gude vorum Fødur/ og vorum DROTTNI Jesu Christo.
So sm̄ ad eg beidda þig/þad þu blifuer til Epheso medan eg fæta j Macedoniam/og bodader þ sumum/þ þr eckert annad kiendu/og giæfer onguan gaum ad þm æfintyrum/ og ættartølu søgum sem onguan enda taka/þær meir afla spurninga/enn betrunar/til Gudz j Trunne. Þuiad vppfylling Bodordsins er Kiærleiken af Hreinu hiarta/ z af godre samuisku/ og af omeingadre Tru. J fra huerre sumer hafa villst / og eru vmsnuner til onytrar

Þuættunar/ vilia vera Ritnings meistarar/skilia þo ecki huad þr seigia eda huad þr setia.

B En vier vitũ þad Løgmalit er gott/fyrst nockur tijdkar þad rietteliga/vitande þ/ad hinum Riettlæta er eckert Løgmal sett/helldr Ranglatum/ z Ohlydugum/ Ogudligũ/og Syndørũ/ Glæpafullum/ z Illsku fullum/Fødurdræpurum/ z Modurbønum/ /Mannsløgurũ/ Frillulifis mønnum/þeim sm̃ skøm̃ dryger mz Kallmañe/ z þm̃ mønnum j burtstelur/ z Liugurum/ z Meinsærismøñum/ z so þ fleira huad heilsusamligũ Lærdome motstadligt er/epter dyrdligu Euangelio hins sæla Gudz þ mier tiltruad er.

Hueriũ Løgmalit er gefet

C Og eg þacka vorum DROTTNI Jesu Christo/ s̃ mig styrkuan giører/og mig trulyndan aktad hefur/setiande j þtta Embætte/sm̃ eg var þo fyrrmeir Forsmanare/Offsoknare/ og Nmdũgar madr. Eñ mi' er Myskunseme yferkomen/þuiat þ giorda eg af Viskuleysi/j vantru. Enn Nad vors DROTTINS var þss yfergnæfanligre/med Truñe/ og Kiærleikanum sm̃ ad er j Christo Jesu.

Epterdæme Pals
Math. 9
Mar. 2.

Þuiad þ eru vissselig Sanninde/og dyrmætt verdugt ord/ Þad Christus Jesus er kominn j þennan Heim/ Synduga saluholpna ad giøra/medal huerra eg em hinn fremste/Eñ mier

D er þui Myskunseme yferkomin/vppa þ Christus Jesus audsynde a mier fyrstum alla þolinmæde/þm̃ til epterdæmis sm̃ a hũ skylldu trua til eilijfs lijfs. Eñ Gude eilijfum Konunge odaudligum/ z alleina vijsum/sie Lof z Dyrd ad eilijfu/ Amen.

Þetta Bodord bifala eg þier son minn Timothee / epter hinum fyrrum Spadomum yfer þier/ad þu fremier j þm̃ godan Riddaraskap/hafande Truna og goda Samuisku/huerre sumer hafa fra sier skwfat/og a Truñe skipbrot lidit/ Medal huerra er Hymeneus og Alexander/hueria eg hefi Andskotanum ofursellt/so ad þm̃ yrde kient/ad Gudlasta eigi meir.

II.

A SO aminne eg nu/ þad vier vm fram alla hlute giørũ j fyrstu Boner/ Bæner/Fyrerbeidslur/ Þackargiørder fyrer øllum møñum/fyrer Konungum/ z fyr' øllum Yferbodurum/Vppa þ vier mættum hafa spakt og rosamt lijferne/j allre Gudrækne z sidsemd. Þui slijkt er gott/þar til eirnen þacknæmt

Aminning til Bænaha.lds

B fyrer Gude vorum hialpara/ sa s̃ vill/ þ aller menn hialpist/ z til vidurkeñingar sannleiksins komest. Þuiad þar er eirn Gud / og eiñ Medalgangare mille Gudz og Mannaña/ s̃ er sa madur Christus Jesus/huer sialfan sig hefur vtgefit fyrer alla til endurlausnar/þad þta yrde predikad j hañs tijd. Þar til em eg Predikare og Postule

C settur(eg seigi Sañleik j Christo Jesu z lyg ecki)Lærare Heidinna/ j Truñi z j Sañleiknũ.

So vil eg nu þ/ad mennerner bidie j øllum stødum/ z vpphefie Heilagar hendr/an Reide/ og a Druilnunar. Slikt hid sama Konuñar/ad þær pryde sig j somasamligum bwnade/mz Blygd og hreinferde/ eigi medr hærfliettã edr Gulle/edr Perlum/eda dyrmætũ klædnade/hellдur so s̃ þ Konunũ hæfer/audsynande Gudhræslu fyrer goduerk. Kuiñurnar lære j þøgn/mz allre vndergiefne. Enn þ tilstediu vier ecki Kuiñuñe/þ hun kienne/ ecki helldr þ hũ sie mañ-

(a Aurulnan) Ad þeir et mögle wid Gud nie epe hañs Nadi sinne Samuisku

D sins Herra/helldr þad hun sie þøgul. Þuiad Adam er fyrre skapadr/eptera Ewa. Og Adã vard eigi suiken/enn Konan vard suiken/og hefur Yfertrodsluna innleidt. Eñ hun mun hialpast fyrer Barnburd / Ef hun blijfur j Trunne og j Kiærleikanum/og i Helguninne med Hreinferde.

Gen. 3
2 Cor. 11.

III.

A HAD er visstlig sañinde/Ef ad nockur girnist Byschups Embætte/sa girnist agiætt verk. Eñ Byschupe byriar ad vera ostraffanligum/ eirnrar Kuinnu eigenmañe/ Sparneytnum/Noguærum/Sidsomum / Gestrisnum/ Kieñingasømum/eingen Vijnsuelgiare/eigi Barattusømum/einkis liotligs Auiñings gyrugur/helldur Vingiarnligur/eigi þrætunarsømum/ eigi agiørnũ/ Sa goda fyrersion veiter sinu husi/huer hlydug Born hefur mz allre Virding(so ad ef nockr kañ ei sinu hwse forstødu ad veita/ huernen ma hũ þa Gudz Søfnude vmsion veita?)Eigi nynæmum/so ad hũ vpphrokist ecki /og hrape so j Forsmanarans wrskurd/

Huernen Byskupar vera skulu

B Hũ hlytr og eirnen ad hafa godan Vitnisburd/ af þm̃ s̃ þar fyrer vtan eru/vppa þ hũ hrape ecki j Suiuirding z snøru Spiearãs.

Lika eirnen skulu þionarner vera Heidarsamliger/ eigi tuitungader / onguer Vijnsuelger/

Þienaraner

einkis skiemeligs Auinnings Gyruger/ Þeir ed hafa Leyndandom Truarinnar j hreinne Samuisku. Þa hina sømu lat adur reyna/ epter þ lat þa þiona/ nær þr eru ostraffanliger. C

So og lijka skulu þra Eigenkuinnur vera hoglatar/ eigi spiesamar/ Hreinferdugar z Trulyndar j øllum hlutum. Þienarana huern sm eirn lat vera eirnrar Kuinnu eigen mann/ sa vel forstendur sin Børn/ og sin eigen hws. Enn þr ed vel þiona/ verdskullda sier sialfum goda stiett/ z mykid Traust j Trunne/ j Christo Jesu.

Þetta skrifa eg þier/ z vona s fyrst til þin at koma. Enn ef mier seinkar/ ad þu viter/ hůnen þu skallt ganga j Gudzhwsi/ huert ad er Søfnudur Gudz lifanda/ stolpe og grunduallan Sannleiksins. Omotmælanliga mykel er Leyndur domr Gudhræslunnar. Gud er opinberadr j Holldinu/ Riettlættr j Andanum/ auglystur Einglunum/ predikadr Heidingium/ trudr af Heimenum/ medtekin i vegsemd. D

IIII.

2. Timo. 3.
2 Pet. 2.

EN Andin seiger skilmerkeliga/ þad a sidustum timum munu nockrer af falla fra Trunne/ z giætur giefa ad suiksamligum Aundum/ z Diofla Lærdomum/ fyrer þa/ sm i smiadran Lyge mælendur eru/ z forbrendar Samuiskur hafa/ fyrerbiodande ad giptast/ z ad bindast þrar fædu/ s Gud hefur skapad til medtøku truudum/ medr þackar giørd/ z þm sm Sannleiken vidurkienna. Þuiad øll Gudz Skiepna er god/ z eckert burtkastanligt/ þ mz þackargiørd medtekit verdr/ Þuiad þ helgast fyrer Gudz Ord z Bænena. A B

Nær þu ert þetta Brædrunum fyrerleggiande/ muntu vera godr þienare Jesu Christi/ sm vppalin er j ordum Truarinnar/ z godum Lærdomum/ huerium þu hefur hier til epter fylgt. Enn Fanytar alldradra Kuenna Skrøksøgr fordast þu.

Enn ven þu sialfan þig helldr Gudræken/ Þuiad likamlig idkan er til litils nytsamlig/ Enn Gudrækne er til allra hluta nytsem/ hafande þssa Lijfsins fyrerheit/ og so hins epterkomanda. Þetta er visselig sannindi/ z dyrmætt verdugt ord. Þuiad til þss sama erfidum vier eirnen/ og verdum formællter/ vm þ vier hofum vonad vppa Lifanda Gud/ sa sm ad er Frelsare allra manna/ enn sierdeilis Truadra. Þetta boda z kienn. Eingen forsmae þina æsku/ Helldur vert Fyrermynd truadra j Ordinu/ j Breytninne/ j Kiærleikanum/ j Andanum/ j Trunne/ j Hreinlijfenu. C

2 Tim. 2

Vert idinn med Lesningum/ med aminningum/ med kienningum/ þangat til ad eg kiem. Gleym ecki þre gafu/ sem þier er giefen fyrer Spadoma/ med handa vpplegging Olldunganna. Idka þta z vmgack/ so ad þinn frame sie opinber huerium manne. Haf gæt a sialfum þier/ z a Lærdominum/ z blijf j þssum greinum. Þui ef þu giører þta/ munt þu sialfan þig hialpligan giøra/ z þa sm þier heyra. D

V.

Vt af Eckiunum
a (Einsømun) Ei hafande ad sorga fyrer nein num/ er alleina

HAmlann straffa ecki/ helldr aminn hn sm Fødr/ Vnga sm Brædr/ alldradar Konur sm mædr/ vngar sm Systur/ mz øllu Hreinlijfe.

Eckiurnar Heidra/ þær sm riettar Eckiur eru. Enn ef Eckia hefr børn edr Barnaborn/ þa lat hana fyrst læra sinu eigin hwsi gudliga ad stiorna/ z Forelldrunum lijkt aptur ad giallda/ Þuiad þ er velgiørt/ z þacknæmt fyrer Gude. Enn þer sannarlig Eckia/ sm a einsømun er / og sina von setur vppa Gud/ og stadnæmist j Bænum z akalle Dag z Nott. Enn hun s j Bijlijfe lifer/ er lifande Daud/ Og biod þta/ vppa þ þær sieu ostraffanligar. Enn ef einhuer ræker ecke sitt/ sierdeilis sin Hiu/ sa hefur afneitad Trunne/ z er Vantruudum verre. A

Lat ongua Eckiu vtueliast sm er fyrer innan sextige ara/ z verit hefr eins mans Eigenkona/ og hefur vitnan godra verka/ þad hun hafe sin børn vel vppalid / þ hun hafe Gestrisen verit/ þad hun hafe heilagra fætur þuegid/ þad hun hafe Naudþrungnum Lifsnæring veitt/ þad hun hafe til allra godra verka kostgiæfen verid. Enn vngar Eckiur varast þu/ Þui nær þær taka b lauslætar ad giørast j giegn Christo/ þa vilia þær giptast/ hafande sinn Dom/ þ þær hafe hina fyrstu tru brotid. Enn jafnframt þssu/ eru þær gagnlausar/ og læra vm hws ad hlaupa/ Enn þær eru eigi alleinasta gagnlausar/ helldr eirnen ordugar/ z foruitnar/ z tala þ sm ecki hæfer. B

b Ofældar

Þui

Þui vil eg/ þ vngar Eckiur gipteſt/ ale Børn/ Heimilenu forſtødu veite/ z giefe Motſtad aranū eckert tilefne/ þ hū meigi formælingar ſøk mz hafa/ Þuiad þar eru þegar nockrar fra horfnar/ Andſkotanum epterfylgiande. Enn ef einhuer truadur madr/ eda truud Kuiña hefr C Eckiur/ veite hū þm ſømum framfærſlu/ z late Søfnuden ecki þuingadan verda/ ſuo ad þær ſm̄ ſannar Eckiur eru/ mætti nægd hafa.

Þeir Olldungar ſm̄ vel forſtanda/ halldiſt tuefalldligs heidurs verduger/ ſierdeilis þr ſem erfida j Ordenu z j Lærdominum. Þuiat Ritningen ſeiger/ Eigi ſkalltu tilbinda Mulen a eriandа Naute/ Og verkmaduren er ſins kaups verdugr. J mote Olldūge atakſt eckert klogumal/ an vitnisburdar tueggia edur þriggia. Þa ſm̄ ſyndgaſt/ ſtraffa fyrer øllum/ vppa þ hiner adrer hafe otta af.

Deut. 25
1 Cor. 9.
Math. 10
Luc. 10

D Eg votta fyrer Gude/ z DROTTNI Jeſu Chriſto/ z vtuøldum Einglum/ þ þu vardueiter þetta/ an eiginligs hugbodz/ eckert giørande fyrer Vinættu. Legg eigi brædligahendur yfer nockurn. Samlaga þig ecki annarligum Syndum. Geym þig ſialfan Hreinferdugan. Hier epter dreck ecki Vatn/ helldr jdka litils Vijns/ fyrer þins maga ſaker/ og þad þu optſiñis ert ſiukur.

Sumra manna Synder eru opinberar/ ſo ad vier kuñum þær fyrerfram̄ ad dæma/ en ſumar verda hier eptera opinberar. Ljka eirnen ſumra goduerk eru fyrer fram̄ opinber/ z hinna annara blyfa ecke nidrebyrgd

VI.

Þienararner

A Þeir þionuſtumenn ſm̄ vnder okenu eru/ ſkulu hallda ſina Drottna j øllum Heidre/ vppa þad ad Gudz nafn/ z Lærdomuriñ verde ecki laſtadr. Enn þr ſm̄ truada Drottna hafa/ ſkulu ecki forſma þa hiñ ſømu/ fyrer þad þr eru Brædr/ Helldr ſkulu þr þui þienugre vera/ nz þui þ hiner eru truader/ og elſkanliger/ z Velgiørningſins hluttakarar. Þetta keñ z amiñ.

Ef ad nockur kienner ødruuis/ og blyfur ecki vid Heilſuſamlig Ord vors DROTTINS Jeſu Chriſti/ og vid þann Gudrækeliga Lærdom/ ſa er vppbelgdur/ og veit eckert/ helldr er ſottlera j Spurningum z ordadeilum/ af huerium vppſprettur Ofund/ Þrætur/ Gudlaſtaner/ jllar ovenіur/ Misgreiningar/ þra manna ſm̄ fordiørfud hugſkot hafa/ þeir ed Sannleiknum ſuipter eru/ huerier þ meina ad Gudrækne mune Fiarafle vera. Forda þig þm ſm̄ þſſkonar eru. Enn þ er mykill Auinningr/ huer hū er Gudhræddr/ og lætur ſier ſijna Lucku nægia. Þuiad vier høfum eckert jnnflutt j þennan Heim/ af þui er þ opinbert/ ad vier munum eckert j burt hafa.

(Sottlera) Lygar eru iapnan ſiukar/ og þurfa mikilla lækninga vid

Enn nær vier høfum Fæde og Klædnad/ ſo lætum oſſ nægia. Þuiat þeir ſm̄ Riker vilia verda/ falla j Freiſtne z Snørur/ z j margar fauiſligar z ſkadſamligar girnder/ þær ed mañenum dreckia j Fordiarfan og Fordæming. Þuiad agirnd er Rot alls jlls/ þrar ſumer girntuſt/ og eru Trunne frauillter/ og giøra ſier ſo ſialfum margar Meinſemder. Enn þu Gudz C madur fly þtta/ og epterfylg Riettlætinu/ Gudhrædſlu/ Trunne/ Kiærleikanum/ Þolinmædiñe Hogværdinne. Berſt godre barattu Truarinnar/ høndla ſo eilijft Lijf/ þar þu eirnen ert til kalladr/ z jatad hefur goda Jatning fyrer mørgum Vottum

Eg byd þier fyrer Gude/ ſm̄ alla hlute lifgar/ z fyrer Chriſto Jeſu/ ſa vnder Pontuerſkum Pilato vottat hefur goda Jatning/ þad þu vardueiter þta Bodord an fleckunar/ oſtraffanlegur/ allt til auglyſingar vors DROTTINS Jeſu Chriſti/ Hueria ſa hiñ Sæle z alleinaſta volldugur/ mun auglyſa a ſinum timum/ Konungr Konunganna/ DROTTINN DRottnanna/ hū ſm̄ eirn ſaman Odaudleiken hefur/ ſa ſm̄ bygger j Ljoſinu/ þar eingen kann til ad komaſt/ huern eingen madur hefur ſied nie ſia kann/ Honum ſie Heidur z æfinligt Vellde/ Amen.

Af þm Rijku

D Rikum þſſarar Veralldar biod þu/ þ þr ſie ecki Mykillater / og legge ongua Von vpp a þennan fallualltan Rijkdom/ helldur vppa Lifanda Gud/ ſm̄ oſſ gnogliga gefr allzhattad til notnunar. Og þad þeir giøre nøckut gott/ þad þeir audgiſt j godum verkum/ ſie giafmillder/ goduiliader/ ſafnande ſier ſialfū j Siod godre grunduallan/ vppa hid tilkomanda/ ſuo ad þeir høndle eilijft Lijf.

O Timothee/Vardueit þ þier er til truad/Og varast fafeingeligt Niegoma hial/z kapp deilut falsfrægrar listar/ huerre ad nockrer framhallda/ og eru Trunne frauillter. Naaden sie mz þier/ Amen.

Skrifadur fra Laodicea/sem ad er ein høfud Borg Landsins Phrigie Pacatiana

Formale yfer annan S. Pals Pistil Til Timotheo

ÞEsse Pistill er eitt burt farar minnis Bref/þar S. Pall aminer sine Timotheum/þad hn samt afram halldi/so sm hn hefur wppbyriad/Euangelij erinde ad reka/ Þad eirnen wel nytsamligt er/af þui þeir eru marger sm af falla. Þar til wpphefia sig eirnen fals Andar/og Lærendur i øllum ættum. Fyrer þui heyrer einum Byscupe til idugliga ad waka/og erida i Gudz Euangelio.

Enn sierdeilis þa kunngiörer hn i hinum þridia og fiorda Capitula/þa haskasamligu tijd i enda Veralldarinnar/ Þad hid falska andliga Lifferne/ huad alla Verølldena mun willa/med augsyneligre fegurd/huar allshattud Illska og odygd/sina breytne wnderbyrger/so sm sia ma i þennan tijd a worum andligum/ þenan S. pals Spadom nærsta gnogliga wpp fylldan werda.

Annar S. Pals Pistill til Timotheum

I.

A

PAll Postule Jesu Christi/fyrer Gudz vilia/ epter fyrerheitenu lijffins/ j Christo Jesu.

Minum elskuliga syni Timotheo.

Nad/Myskun/ Fridr/ af Gude Fødur/ z Christo Jesu vorū DROTTNI.

Eg þacka Gude/þm er eg þiona j fra Langfedgum minū/ j hreinre Samuisku/ þad eg oaflatanliga minnunst þin j minum Bænum/ dag og Nott / og þad mig forleinger epter/ þig ad sia (nær eg hugleide þin Tarføll)vppa þ eg vppfylldist føgnude/ Jhugande þa flecklausa Tru sm i þier er/og ædur fyrre bygde mz þinne Ømu Laide/og mz þinne Modur Eunike / eg em þss fulluys þ eirneñ mz þier. B

Rom. 8. Nuar fyrer eg a minne þig/þad þu vppuekier þa Gudz giøf/s̄ j þier er/ fyrer vpplegging miña handa. Þuiad Gud hefur ecki giefet oss hrædsluñar Anda/helldr Sañleiksins z Kiærleiksins/og Bindindis. Fyrer þui skamast þin ecki vors DROTTINS Vitnisburdar/ nie mins hñs Bandingia/Nelldur med þolugr vert Euangelio/so sm ad eg/epter Gudz Krapte/ þeim oss hefur hialpliga giørt/ og kallad mz Neilagre kallan / Ecke epter vorum verkum/ helldur epter sinne fyrerhyggiu z Nad/huer oss er giefen j Christo Jesu fyrer Veralldariñr vpphaf/Eñ nu opinberut er fyrer auglysing vors Lausnara Jesu Christi/ sa s̄ Daudan hefr suipt maktiñe/eñ Lijfet z odaudligleikeñ i Lios leitt/fyrer Euāgeliū/j hút eg em settur Predikare/Postule z Lærare Neidinna þioda/huers vegna/er eg lijd þta. Eñ eg skømunst min þess ecki/Þuiad eg veit a huern eg true/og em fulluijs/þ hñ kann þ ad vardueita/ huad mier er til truad/allt til hins sama dags. C

Til. 3
1 Tim. 2
1 Tim. 4.

Negda þier epter fyrermynd þra heilsusamligra orda/s̄ þu hefr heyrt af mier/vt af Trunne z Kiærleiknum j Christo Jesu. Þad hid goda sm þier er tiltruad/þ vardueit/fyrer Neilagan Anda/sm j oss bygger. Þuiad þu veist þad þr hafa aller frasnuist mier sm j Asia eru/ D

Med.

medal huerra er Phygellus og Hermogenes. DROTTIN giefe Myskun Heimkynne Onesiphori/ Þuiad hn̄ hefur optsinnis mig endurnært/ Og af minne Jarnuidiu hefur hañ sier ecki feilad/ helldr þa hn̄ var j Rom/ leitade hn̄ min sm̄ inneligast/ ⁊ fann mig. Herran giefe honum þ hn̄ finne Myskun hia DROTTNI a þm deigi. Og j huersu mørgu hañ hefur mier þionustu veitt til Epheso/ þ veistu allra best.

Phygillus
Hermogenes
Onesiphorus

II.

A SO styrk þig nu/ Son minn/ j Nadinne/ sm̄ er fyrer Christum Jesum. Og j þui sm̄ þu hefur af mier heyrt/ fyrer marga Vitnisburde/ bifala þ Truum mønnum/ þeim sm̄ tilhæfeliger eru/ ad læra adra. Enn þu vert Herkinn sm̄ godr Kappe Jesu Christi. Eingen Stryðzmanna vefur sig j neinre veralldligre Syslā/ vppa þ hn̄ þocknist þm hinum sama s mztok hn̄. Og þott nockur beriest/ verdur hn̄ ecki jafnsnart Koronadr/ nema hn̄ beriest riettliga. En̄ sa Akurkarlen sm̄ Akuren eriar/ skal fyrstur neyta af Auextinum. Merk huad eg seige. En̄ DROTTIN mun giefa þier skilning j øllum hlutum.

1 Cor. 9.

B Haf j minne Jesum Christum/ huer vppaptur er Risen j fra Daudum / vt af Sæde Dauidz/ epter minu Euangelio/ yfer hueriu eg lyd allt til Bandaña suo sm̄ Illuirke/ Enn Gudz Ord eru ecki bunden. Fyrer þui þoli eg allt/ saker Vtualdra/ vppa þ þr audlist eirnen hialpræd j Christo Jesu/ mz eilyfre Dyrd.

Þetta er sañarliga satt/ Ef vier deyum mz/ þa munu vier mzlifa/ þolu vier/ so munu vier medrykia/ Ef vier afneitum/ þa mū/ hn̄ eirnen afneita oss/ truū vier ecki/ þa blyfur hn̄ þo trufastur/ Þuiad hn̄ kann ecki sier sialfum ad afneita. Þetta aminn þu ⁊ vitna fyrer DROTTNI/ þad þr hafe eckert Ordgialfur/ huert ongu nytt er/ nema til frahuerfingar þeim sem tilheyra.

C Kostgiæf/ ad audsyna þig Gude/ riettleligan ⁊ ostraffanligan Verkmann/ sa er riett j sundurkliufe Ordit Sannleiksins. Fafeingeligt hiegoma hial fly þu/ þuiad þ styrker mykit til oGudligs athæfis/ ⁊ þra Ord þa eta vm sig/ lika sm̄ annar Krabbe/ medal huerra er Hymeneus og Philetus/ huerier Sannleiknum hafa fra villst/ Seigiande Vpprisuna skiedna vera/ ⁊ hafa suo sumra Tru vmsnuit.

1 Timo. 6
Tit. 1
Himeneus
Philetus

En̄ styrk Grunduallā Gudz stendr stødug/ hafāde þta merke/ Þad DROTTIN keñe þa sm̄ ed hn̄s eru/ ⁊ ad huer sa fraskiliest Ranglætinu sm̄ akallar nafn Christi. J storu huse eru ecki alleinasta Kerin af Gulle ⁊ Silfre/ helldr eirnen af Trie ⁊ Leire/ sum til Heidurs/ sum til Vanæru. Og ef ad nockur hreinsar sig j fra þuilikum Møñum/ sa mū vera Heilagt Ker Hwsherranum til Heidurs handtieranda/ ⁊ til allz godz verks reidubuid.

D Fly þu girnder æskunnar/ Enn epterfylg Riettlætinu/ Trunne/ Kiærleiknum/ Fridnū/ med þm øllum/ sm̄ akalla DROTTIN af hreinu hiarta. Enn Fauisligar ⁊ Vanuirdeligar spurningar fly þu/ þuiad þu veist ad þær ala Þrættaner. Enn Þionustumanne DROTTINS til heyrer ecki ad þræta/ helldr vingiarnligum ad vera vid alla/ ⁊ kieñingasømum/ sa er vonda vmlidit getur mz Hoguære/ og straffa þa sm̄ þralæter eru/ ef ad Gud giæfe þm eitthuad sinn yferboot/ Sannleiken ad vidurkienna / og endur vitkader verda vr Diøfulsins Snøru/ af þre þr herleidder eru til hn̄s vilia.

III.

A ENN þad skalltu vita/ þad a sidustum døgum til standa haskasamligar tyder/ þuiad þr meñ mūu vda s eru Siergoder/ Agiarner/ Mykillæter/ Dramblæter/ Nadgiarner/ Forelldrunuum ohlyduger/ Opacklæter/ Ogudliger/ Ohyrleiger/ OFridsamer/ Spielner/ Lostasamer/ Mandygdarlauser/ Suikuler Illwdliger/ Hrokafuller/ þr ed meir elska Munadlyfe en̄ Gud/ huerir ed hafa yferlit Gudligs athæfis/ enn þss Krapte afneita þr/ fordast þu slyka. Af þessum eru ⁊ þr/ sm̄ lædast hier ⁊ huar j husum/ ⁊ af Herfange leida Kueñsuipternar hladnar af Syndum/ ⁊ mz marguisligar girnder fiatrader eru/ lærande jafnliga/ en̄ gieta þo alldreige til Sannleiksins vidurkienningar komist.

Exo. 7

B Eins alyka sm̄ þr Jannes/ ⁊ Jambres/ motstodu Moyses/ so motstanda þsser eirnen Sañleikanū. Eru meñ fordiarfads Hugskotz/ toruelld til Truarinnar/ En̄ komast eigi framar a leidis

Jañes
Jambres

leidis/ Þuiad þra Fiflska mun auglios verda huerium mañe/ lijka s eirnen þ hiña vard. C

Enn þu hefur reynt minn Lærdom/ minn Vana/ mina Fyrer ætlan/ mina Tru/ mitt lāg-
lundargied/ minn Kiærleika/ mina Þolinmæde/ minar Offsokner / minar hrakningar/ þær ed
mier tilfiellu j Antiochia z Iconia/ j Listran / hueria offsokn eg leid þar/ og vt af øllum hefur
DROTTIN mig frelsat. Og aller þeir sm̄ Gudliga vilia lifa j Christo Jesu/ þeir hlio-
ta Offsokn ad lijda. Enn hiner vondu menn z Suikarar framleidast æ til hins verra/ þt þeir
villa z verda villter.

Act. 4

Eñ þu vert stadfastꝛ j þui sm̄ þu hefur lært/ z þier er til truad/ Af þui þu veist af huerium D
þu hefur lært/ Med þui þier er kunnug Heiløg Ritning allt j fra Barndome/ gietur þu sial-
fur leidriett fyrer þier/ til Hialprædesins/ fyrer Truna a Jesum Christū. Þuiad øll Ritning
af Gude jnngiefen/ er nytsamlig til Lærdoms/ til vnnuandanar/ til betrunar/ til leidriettingar j
Riettlætinu/ so ad Gudz madꝛ sie algiør/ til alls godz verks hæfiligꝛ.

IIII.

Act. 10

2 Tess. 2.

SO vitna eg nu fyrer Gude/ og DROTTNI Jesu Christo/ sa s ad koma A
sk til ad dæma Lifendꝛ z Dauda/ mz siñe auglysing/ z mz sinu Rijke/ Predi-
ka þu ordit/ hallt ad/ huert þ skiedur j hagligan tima eda ohagligan/ straffa
ogna/ aminn mz allre þolinmæde/ z Kienningu. Þuiad sa time mun koma/
þ þr munu ecki lijda Heilsusamligan Lærdom/ helldur munu þr epter sinum
eigenligum fysnum/ samanhruga sier sialfum lærendꝛ/ epter þui þm Eyrun
klæia/ og munu Eyrunum j fra Sannleiknum venda/ og sier snua til Lyge. Eñ þu vert vak-
ande og herken j øllum hlutum/ giør werk Gudzspialligs Predikara/ og vtlykta þitt Embæ-
tte verdugliga

Þuiat eg verd snart fornfærdꝛ/ z time minnar burtfarar tilstendꝛ. Eg hefe goda Barattu B
barist/ eg hefe hlaupit fullkomnat/ eg hefi Truna geymt/ Nu hiedā j fra er mier til løgd Ko-
rona Riettlætisins/ sm̄ ad DROTTIN hinn Riettlaate Domare/ mun mier a þm Deigi ge-
fa/ Enn eigi alleinasta mier/ helldꝛ jafnuel øllum þm sm̄ hs̄s tilkomu elska. Legg kapp a ad
koma til min snarliga.

Demas
Crescens
Titus
Lucas

Þuiad Demas hefur mig yfergiefet/ elskande þennan Heim/ z er burt faren til Tessalo-
niam/ Crescens j Galatiam/ Titus j Dalmatiam/ Lucas er eiñsamā hia mier. Marcum tak
til þin/ z haf mz þier/ þuiad hñ er mier nytsamligur til þionustu. Tychicū hefe eg til Ephe-
so sent. Þann Møttul s eg liet epter til Troada hia Carpo haf mz/ nær þu kemꝛ/ z so Bæ- C
kurnar/ eñ einkum þ Bokfelli. Alexander Smidꝛ hefur audsynt mier margt vont/ DROT-
TIN ombune honum epter sinum verkum/ fyrer huerium vakta þu þig eirnen/ Þuiad hann
hefur miøg j motestadit vorum ordum.

J minu fyrsta forsuare stod eingen hia mier/ helldꝛ yfergæfu þr mig aller/ Eñ eigi sie þm
þad til atølu. DROTTIN stod hia mier/ z styrkte mig/ vppa þat su Predikan fyrer mig
stadfest yrde/ suo ad þad aller Heidingiar heyrdu/ og eg em frelsadur af gine Leonsins. Enn
DROTTIN mun frelsa mig af øllu jllu/ og hialpa til sins Himneska Rijkis/ huerium ad
sie Dyrd vm alldur og æfe/ Amen

Heilsa þu Priscam z Aquilam/ og Heimkynne Onesiphori/ Erastus bleif til Corinthiu D
Enn Trophimū liet eg epter til Miletho siukan. Haf kapp a/ þad þu komer
til min fyrer Veturen. Þier heilsa Eubulus z Pudens/ z Linus/ z Clau-
dia/ z aller Brædr. DROTTIN Jesus Christus sie mz þinū
Anda. Nadin sie mz ydur/ A M E N.

Hinn añar Pistill til Timotheum/ Skrifadur i fra Rom/

Þa er S. Pall var j annad sinn hafdur fyrer
Keisarann Nero

Formale yfer S. Pals Pistil
Til Titum

ÞEtta er eirn stuttur Pistill/enn er þo ein Suma Christeligs Lærdoms/huar ed alls hættad innelukt werdur/ og þolgit er huad einum riettchristnum þarþligt er ad wita og læra.

J þyrsta. Kienner hn̄/huad Byscup/eda Soknarprestur/skal þyrer mann wera/einkum sa sm̄ Valinkunnur er/ og lærdur wel Euangelium til ad predika/ og motstödu weita þölskum Lærdome werkanna og manna setningum/sm̄ alla tyma strijda i giegn Truñe/ og Samuiskurnar willa i þra Christeligu þrelsi/i herþiötran mannligra setninga/so sm̄ skyllde þeir mönnum biörg weita til Salu hialpar/ huerier þo eckert stoda/ til eilyþrar Sælu.

J ödrum Cap. Lærer hn̄ allshættadar stietter wnga og gamla/Meyar og Manna konur/Karlmenn Herra/og wndermen̄/Huernen þr skulu sierh egda/so sm̄ þr/huería Christus heþur þyrer sinn Dauda aþlat/sier sialþum til eigendoms.

J hinum þridia. Lærer hn̄ i Heidre ad haþa Veralldar walldsmenn/og þm epterlæte og hlydne ad veita. Og ahrærer enn aptur i annad sinn þa Næd sm̄ Christur heþur oss aþrekat/Vppa þad eingen giöre sier i hugarlund/ad þad nægie til Saluhialpar/ Valldzstiettinne hlydne ad weita. Aþ þui/ad allt wort Riettlæte er einkis wert þyrer Gude. Og biþalar honum sidan/ad þordast hina hardsuirudu og Villumen̄.

S. Pals Pistill
Til Titum
I.

A PAll þion Gudz/ enn Postule Jesu Christi/ epter Trunne Gudz vtualdra/ og vidurkienning Sañleiksins/ sm̄ til Gudrækninnar leider/ vppa von eilijfs Lijfs/hueria til sagt hefur sa eckert Lygur/ Gud/fyrer æfinligar allder/ Enn opinberat hefur/j siñe tijd/sin ord/ fyrer þa predikan s̄ mier er tiltruud/ epter Bode Gudz vors Lausnara.

Tito minum Riettkeligū Syne/ epter beggia ockar Tru. Næd/Myskun/Fridur af Gude Fødur/ og DROTTNI Jesu Christo vorum frelsara.

B Vegna þss liet eg þig epter j Crit/þad þu skyllder bæta vm þad huad brest hafdi/ og Vlldungana nidur ad setia vm Borgernar/ so sm̄ eg bifalade þier. So þad/ef nockur er ostraffanligur/ eirnrar Kuiñu eiginmadur/huer ed trulynd Børn hefur/eigi ordræmd/þad þau sie of eydslumenn/edr ohlyden. Þuiad Byschupe byriar ad vera ostraffanligum/so sem Gudz Trlsionar manne/eigi einsinnadur/ eigi Reidinn/ eingen Vijnsuelgur/ eigi barattusamur/ eigi neins skiem̄eligs auinnings Gyrugur/Helldr Gestrisinn/Godlyndr/skirlifur/Riettferdugr/Gudræken/Hreinlijfur/ sa sem Fasthellden er þss ordz sm̄ sannarligur Lærdomur er/og sa adra kann læra/ so ad hn̄ sie mattugur til ad aminña fyrer Heilsusamligan Lærdom/og ad straffa þa sm̄ a mote mæla.

Byschups persona
1 Tim. 3.

C Þuiad þar eru marger diarfer Hiegoma þuættarar/og villumenn / eirna mest vt af Vmskurninne/ a huerium vier hliotum muñin til ad byrgia/Huerier naliga øllum husum vmuellta/og kienna þ sm̄ ecki hæfer/fyrer skiem̄eligs auinnings saker. Nockur vt af þm sialfra þra Spamadur sagde/Chritarmenn eru jafnliga Lygegiarner/Illkuikinde/z letesamer Magar/ Þesse Vitnisburdur er sañur.

Epimenides
Rom. 14.

D Nůs vegna þu straffa þa snarpliga/vppa þ þr sie Heilbrigder j Truñe/ Og gefe onguar giætur ad þm Gydingligum æfintyrum z manna Bodordum/sm̄ j burt snua fra sañleiknum. Hreinum eru aller hluter hreiner/enn saurugum z Vantruudum er eckert hreint/ Helldur eru saurug þra Hugskot z samuiska. Þeir seigiast þeckia Gud/eñ mz verkunum afneita þr þui/ Þuiad þr eru Bøluanliger/og Vantruader/z til allra godra verka oskickanliger.

II

A ENN þu tala/so sm̄ þad hæfer Heilsusamligum Lærdome. Vlldrudum þ þr sie skirlifer/Heidarliger/Hæfelater/Heilbrigder j Trunne/j Kiærleikanum/ j Þolinmædinne. Lijka eirnen roskuum Konum / ad þær hegde sier sm̄ Gudræknum hæfer/ ecke Lastanarsamar/ecki Vinsuelgiur/godar Læremædur/ ad þær lære vngar Konr hæfilatar

Þeir gømlu men̄ og kuiñur

1 Tim 6. hæfilatar ad vera/og þad ad þær hafe kiæra sina Bændur/og elske sin Børn/sie Skirlifar/ B Hreinferdugar/Vmsionarsamar/Godlyndar/ sinum Bændum vndergiefnar/Vppa ꝥ Gudz Ord verde ecki lastad. Slijkt lika aminn Vngmeñin/ꝥ þau sie sidsøm.

Eñ j øllum hlutum set þig sialfan fyrermyndan godra verka/ mz omeingudum Lærdome/ med stødugglyndi/med Heilsusäligu ꝛ o straffanligu Orde/ vpp a ꝥ motstandarinn o virdist/og ekert hafe/ þad hñ kuñe vont fra oss ad seigia. Þionustumoñunum/þad þeir sie sinū Drotnū C Vndergiefner/og i øllu gedfellder/Veri eigi Suøruger/eigi otruer/ helldr syne allañ godañ Truskap/suo ad þeir Pryde Lærdom Gudz vors lausnara i øllum greinum.

Þionustu folk Ephe. 6

Þuiad heilsusamlig Næd Gudz er auglyst øllum møñum/ꝛ lærer oss/þad vier skulum afneita Ogudligu athæfi/ꝛ veralldligum girndum/ꝛ lifa Sparliga/Riettferdugliga/ ꝛ Gudliga j þssum Heime/ꝛ vakta vppa þa sælu von/ꝛ dyrdarinnar auglysing hins mykla Gudz/og D vors Lausnara Jesu Christi/s sialfā sig hefr giefed vt fyrer oss/ Vppa ꝥ hñ endurleyste oss j fra øllu Oriettlæte/ꝛ hreinsade sier sialfum Folk til eignar/ꝥ kostgiæfed være til godra verka. Þetta tala þu og aminn/ꝛ straffa mz allre aluøru. Lat onguan forsma þig.

III.

AMinn þa ꝥ þr sie Høfdingiunum og Valldzstiettunū vndergiefner ꝛ hlyduger/til allra godra verka reidubuner/Aunguan lastande/eigi deilugiarner/ A helldr veri hæuerske/ audsynande alla Hoguære / vid huern mann. Þuiad vier vorum fordum daga Galauser/ Ohlyduger/ Ofyrerlatsamer/ þionande Girndum og marguisligu Bilijfe/ꝛ geingū j illsku og øfundskap/og hotudū huer añan j ñbyrdis.

Eñ þa birtist godgirnd ꝛ mañliusligleike Gudz vors Lausnara/ Eigi fyrer Riettlætis verkanna saker/sm̄ vier høfdum giert/Helldr epter sinne Myskunseme frelsade hñ oss/ fyrer þa B Endurgietningar Laug/og nyiung heilags Anda/ huerium hañ hefr yfergnæfanliga vthellt yfer oss/fyrer Jesum Christum vorn Lausnara/So ad vier Riettlæter fyrer sialfs hñs Næd/ værum erfingiar eilijfs Lijfs/ epter Voninne/Þesseræda er sønn og truanlig.

1 Tim 1. Þetta vil eg þu kienner stadfastliga/so ad þr s truader eru vordner/kostgiæfist j godū verkum fordilldarliger ad vera. Þetta er gott og møñum nytsamligt. Eñ fauisligar spurningar og ættar þulur/Þrættaner og Laganna deilur fordast þu/þuiad þær eru oþarfar og fafeingar. Villu mann/epter eina og adra aminning fly þu/og vit/þad sa ek vmsnuen s þessa konar er/og Synd dryger/so sm̄ ad sa sig sialfan fordæmer C

Artemon Tychicus

Nær eg sende Arteman/ elligar Tychicon til þin / þa skunda þu sm̄ skiotast ad koma til min til Nicapolim/Þuiad þar hef eg asett j Vetur ad vera. Zenam Løguitring ꝛ Appollon D af stad sent med athygle/so ad þa breste eckert. Lat þa eirnen læra i godum verkum fordillдarliger ad vera/ þar þørf giorist/ so ad þeir sie ecki auaxtarlauser. Þier heilsa aller þr mz mier eru. Heilsa þu øllū þm oss elska j Truñe. Naden sie mz ydr øllū/Amen.

Skrifadur fra Nicapoli/ i Macedonia

Formale yfer S. Pals Pistil til Philemonem

ÞEsse Pistill audsyner oss eitt meistarligt liufligt Epterdæme Kristeligs kiærleika. Þuiad þar siañ wier/huersu S. Pall i forsuar tekur hinn farada Onesimum/og fortyder wid hñs Herra/allt huad hñ gietur/og skickar sier ei ødruuis/enn so sm̄ sie hñ sialfur Onesimus/huer ed brotligur hafde ordit. Þo giører hñ ꝥ ecki mz ofrijke edur kugan/ sm̄ hñ hefde wel riett tilhaft/Helldur yfergiefur hñ sinn riett/huar mz hañ naudþrokar/ þad Philemon hliote eirnen ad hafa sins Riettar fordrag. Lyka amynt sm̄ þad Christr hefur giørt fyrer Gude Fødur/so giører eirnen S. Pall wid Onesimun fyrer Philemone/Þuiad Christur hefur sinn riett yfergiefet/og medur liufleik og medur Litelæte Fødurin sigrad/þad hñ hefur sinn Riett og Reide hlotid nidur ad leggia/og oss til nadar ad taka/fyrer Christus saker/Sa oss so aluarliga fortydar/og so af øllu hiarta ad sier tekur/Þuiad wier erum aller hñs Onesimi/ef wier truum þad.

Sancti Pauli Pistill til Philemonem I.

A PAll Bandingie Jesu Christi/og Timotheus broder.

Philimoni astsamligum & vorum mz hialpara/& astudligre Appea/ & Archippo vorum samheriara/og Søfnudenum j þinu Hwsi.

Nææd sie mz ydur/& Fridꝛ/af Gude vorum Fødur/ & DROTTNI Jesu Christo.

Eg þacka minum Gude/ & hugleide þig jafnliga j minum Bænum/ Af þui eg heyre vt af þm Kiærleika og Tru/sm̃ þu hefur vid DROTTIN Jesum/& vid alla Heilaga/þ ad þin Trua/ hueria vier sameiginliga høfum/verde krøptug j þier/fyrer vidurkienning allz hins goda/ sm̃ þier hafit j Christo Jesu. Enn eg hefe føgnud myken og Huggun j þinum Kiærleika/ Þuiad Hiørtu þrra Heiløgu eru nærsta endurnærd fyrer þig/Kiære Broder.

B Fyrer þui/þott eg hafe stort Valld til þier ad bioda j Christo/ huad þier somer/ Pa vil eg þo fyrer Kiærleiksins saker/ einasta aminna þig / Eg sm̃ þssligur er/einkanliga hinn gamle Pall/enn nu eirnen Bandinge Jesu Christi. Pa beide eg fyrer Son minn Onesimũ/þañ eg alid hefi j minum Bøndum/huer þier var fordum oþarfur/enn nu þier og mier nærsta þarfsamligur/Huern eg sende þier nu aptur/ Enn þu villder hñ mztaka sm̃ mitt hiarta. Þuiad eg villde hafa halldit honum hia mier/ad hñ þionade mier j stadin þin/j bøndũ Gudzspiallsins/ Enn vtan þinn vilia/villda eg eckert giøra/So ad þiñ gode være ecki neyddꝛ/helldꝛ sialfradꝛ.

C Þui/vera ma/þad hñ sie þar fyrer vm stundar saker fra þier fareñ/ Þad þu hann aptur feinger eilijfliga/nu eigi leingꝛ sm̃ þion/helldur framar eñ þion/eirn Kiærañ Brodꝛ/ einkanliga minn/Enn huersu myklu meir þa þinn? Bæde eptꝛ Holldenu/& epter DROTTNI Ef þu helldꝛ mig nu/fyrer þinn Lagsmañ/þa mũtu vilia mztaka hñ s sialfan mig. Eñ hafe hñ giørt þier nockurt Tion/eda sie þier nockut skylldugꝛ/þ reikna mier til. Eg Pall skri-

D fade þtta mz miñe hende/Eg vil bitala. Eg seigi ecke/þ þu siert mier sialfan þig skylldugur. Minn kiære Broder/vñ mier þss/þad eg endurnære mig a þier j DROTTNI/ Endurnær þu mitt hiarta j DROTTNI.

Eg hefe þier vt af trauste þiñar hlydne til skrifad/Þuiad eg veit þ þu mũer fräar giøra/eñ eg seige. Enn jafnframt þessu reidu bu þu mier Herberge/Þuiad eg vona/ þad eg verde ydꝛ fyrer ydra bon veittur. Þier Heilsar Epaphras miñ sãbandinge j Christo Jesu/Marcus/Aristarcus/Demas/ Lucas/miner hialpendur. Nææd vors DROTTINS Jesu Christi sie med ydrum Anda/A M E N.

Timotheus
Arcippus
2 Cor. 1.
Galat. 1.
1 Petri 1.
Epaphras
Demas
Lucas

Skrifadur fra Rom med Onesimo

Formale yfer fyrra S. Peturs Pistil

ÞEnnan Pistil hefur S. Petur skrifad til þra Heidinna manna / sm̃ snuist höfdu til riettrar Truar/og aminner þa stöduga ad wera i Trunne/og margfalldast fyrer alls hattada lyding og goduerk.

J fyrsta Cap. Styrker hñ þra Tru med Gudligu fyrerheite / og krapte þeirrar til komãde Saluhialpar/Og biuisar þad/ad hun sie eigi af oss forþienud/helldꝛ adur fyrerfram af Spamønnunum fyrerbodut/Og fyrer þui skulu þr nu i nyiu dagfare/Heilagliga lifa/og þui hinu gamla forgleyma/ so sm̃ þr ed nyfædder eru/fyrer eilijfligt lifanda Gudz Ord.

J ödrum lærer hñ. Höfudit og Hyrningarsteinen Christum ad kienna/og þad þeir offre sialfa sig(suo sm̃ riettliger Prestar)Gude/lika sm̃ þad Christur hefur sig offrad. Og tiltekur sidan allzhattadar stietter ad leidrietta.

J fyrstu/Lærer hñ yfer allt/Veralldligre Valldstiorn vndergiefnum ad wera/ Enn sidan sierdeilis þar Þionustumennerner skule sinum þeirra eigenligum Lanardrottnum vnderuorpner ad wera/ og þ orietta af

þeim

þeim lijda fyrer Christus saker/sa ad eirnen heþur þyrer oss Oriett lidid.

J hinum þridia. Lærer hn̄/þad Konunar sie hlydugar/eirnen lika þeim mønnum sm̄ wantruader eru/ og þiyde sig Heilagligana. Jtm̄/þad menneiner sie þolinmoder/og þyder wid sinar Konur. Og sidan þar eptera til allra/þad þr innbyrdis weri eins wid annan Lynder/Litelater og þolinmoder/Lika suo sm̄ þad Christus heþur þyrer werar Synder werit.

J hinum Fiorda. Lærer hn̄ Holldid ad þuinga/med Sparneytne/Vøkum/Bindinde Bænahallde/Og medur Piningu Christi ad huggast og styrkiast. Og wnderuisan agiörer/huad Andligt Valld er/og huernen þad skule alleinasta rekast mz Gudz orde og werkum/medal Christinna manna / Og huer eirn wære ödrum þienustusamur med sinne gaþu/eigi wndranarsamer /helldur gladuærer / þott ad wier hliotum ad lijda þyrer Christi naþns saker.

J hinū þimta. Aminer hn̄ Byskupana/og Prestana/ huernen þr skulu liþa og Folkenu Fostran wæita. Og tekur oss wara þyrer Diöþlinum/þad hn̄ i sþellu weite oss eptergöngu alla wegana.

Fyrre S. Peturs Pistill

I.

PEtur Postule Jesu Christi Þeim vtuolldum vtlendingum / og j sundurkuistrudum /j Ponto/Galatia/Capadocia/Asia/Bythinia/eptir Gudz Fødurs fyrer hyggiu/fyrer huggun Andans/til hlydne/ og til adreifningar Blodsins Jesu Christi. A

Nad og Fridur margfalldest ydur.

Blezadr sie Gud / og Fader vors DROTTINS Jesu Christi/sa oss hefur epter sinne mykille Myskunsemd endurgietid/ til lifande vonar/ fyrer Vpprisu Jesu Christi fra Daudum/tilofallualltrar/osteckadrar/z ouniskipteligrar arfleifdar/sm̄ vardueitist a Himnū/ ydr/þier sm̄ af Gudz magt/fyrer Truna varduettier verdit til Saluhialpar/ þrar ē tilreidd er/ þ hun opinber vde a sidustum timum/j huerre þier munud glediast/þier ē nu litla stund(huad ad byriar)hrygguer erud j marguisligum Freistingum/ Vppa þad ad ydvar Tru rietteleg og Dyrmætare funden yrde(Enn þad hid forgeingeliga Gull sm̄ j Ellde reynt verdur)til Lofs/Dyrdar /z Heidurs/ nær ed nu Jesus Christus mun opinberast/ þañ þier saut ecki/z þo elsked/Og nu a hn̄ truid/ þo ad þier siaet hn̄ eigi/So munu þier z eirnen glediast/mz oumrædanligre og dyrdarsamligre Glede/z endalok ydvar Truar þar af berande/sm̄ er Hialpræde ydvara Sælna. B

2 Cor. 1. Ephe. 1.

Joh. 16.

Epter huerre Saluhialp hafa leitad z grenslast Spamēñerner/ē vppa ydur/ af þre tilkomande Nad/ hafa fyrerspad/ Og ransaked a huerium edur huilijkum tima/ Anden Christi sa mz þm var/tilteiknade/og ædur fyrerfram hefur kunngiort/þær Pislaner sm̄ ad i Christo eru/og epterkomandi Dyrd/ huerium þad opinberad er. Þuiad eigi hafa þeir sialfum sier/ helldur oss/ þar jnne þionad/huad ydur er nu kunngiort/fyrer þa sm̄ ydur hafa Gudzspiøllen bodad/fyrer Heilagan Anda af Himnum sendan/a huern eirnen Einglarner fysast ad horfa. C

Þar fyrer gyrdit ydr hugskotz lendar/ Verid sparneytner z setied algiørliga ydra von vpp a þa Nad/sm̄ ydur er bodud fyrer opinberan Jesu Christi/ suo sm̄ hlydugum Børnum. Og hagid ydur ecki/lika ē adur fyrre/þa þier j Heimsku ydvar/ epter Girndunum lifdud/helldur epter þm ē ydr hefr kallad/z heilagr er. So vere þier z eirnen Heilager j øllu ydar dagfare/ Þuiad skrifad er/Vera skulu þier Heilager/þui eg em Heilagr.

Levi. 19.

Og mz þui þier akallid þañ Føduren/sm̄ an Mañgreinar alitz dæmer / epter huers sem eins verknade/Þui hagid ydru dagfare so leinge ē þier gangid/mz otta blendne/Og vitid/ ad þier erud eigi mz forgeingeligu Gulle edur Silfre endurleyster/j fra ydru hiegoma athæfe epter Fedranna vppsetninge/Helldr mz Dyrmætu Blode Christi/so sm̄ hins osteckada z saklausa Lambs/huer fyrerhugadur er/fyrer Veralldarinnar grunduallan/ Enn opinberadr a sidustum timum/ydar vegna/þier sm̄ fyrer hn̄ truid a Gud/ huer ed hn̄ vppuakte af Daudum/ og hm̄ Dyrdena gaf/vppa þad ad ydvar Tru z von være a Gude D

Luk. 10. Rom. 2.

Og giorid ydrar Saler hreinferdugar/j hlydne Sañleiksins fyrer Andan/ til flecklausa Brodurligs Kiærleika/ an Smiadranar. Og ydur innbyrdis gloande elskid af hreinu Hiarta/ s

ka/so sm̃ þr/huerier endurborner eru/eigi af forgeingeligu/helldur vt af oforgeingeligu Sædi sm̃ er vt af Orde Gudz lifanda/þad æfinliga blijfur. Þuiad allt holld er s gras/ ⁊ øll Dyrd mannsins so sm̃ blomstur Grassins. Grasit er vpp þornad/og þss Blomstur er af fallit/Enn Ord DROTTINS blijfur ad eilijfu Enn þetta er þad Ord/ huert a medal ydar kunngiort er.

Esa. 14. Jacobi 1.

II.

A SVo leggid nu af alla Jllsku/ ⁊ allt Suikræde/ ⁊ Smiadz/ ⁊ Ofund og alla Bakmælge/ og girnist þeirrar ª skynsamligrar og hreinrar Miolkur/suo sm̃ nyfædd Born/ Vppa þad/ ad þier þroist fyrer þa somu/ Ef þier hafid annars smackad/huad DROTTJN er liufur/ til huers þier erud komner/so sm̃ til lifanda Steins/huer af monnum er burtkastadz/enn hia Gude er vtualen/ og dyrmætur/ Og ad þier eirnen vppbyggid ydz sm̃ Lifande steina/til andligs Hws/ ⁊ til heilags Prestdæmis/til ad offra andligar Offräer/þær Gude þack næmar eru/fyrᵉ Jesum Christum.

ª (Skynsamlig) þad er su andliga Miolk/sm̃ er Euangelium huert mz Trune medtekid er/enn ei mz holldligu sine þui þar mz werdz þat þølsk og oklaar miolk

Þar fyrer jnnehelldur suo Ritningen/ Siaed: Eg legg j Sion/ vtualdan Dyrmætan hyrningarstein/Og huer a hn̄ truer/sa skal ecki ad hneykslan verda. Ydur/þier s truid/er hn̄ dyrmætur/enn hinum vantruudum/ er hañ sa Steirn/sm̃ vppbyggendur j burt fleygdu/ og ad hofde Hyrningar er vorden/ og ad asteytingar steine / og hneykslunarhellu/ þeim sm̃ reka sig a Ordid/ ⁊ þar eige atrua/huar þr eru vppsetter.

Esa. 28. Psal. 118 Esa. 8

B Enn þier erud þ vtualda slekte/og Konungligur Kiennemannskapur/hin Heilaga Þiod/ Folk eigendomsins/so ad þier skulud kunngiora Dygder hn̄s/ sm̃ ydz hefur kallad af Myrkrunum/til sins dasamlega Lioss. Þier sem fordum daga eckert Folk vorud/enn nu erud Gudz Folk/og huerier fordum ecki j Nadinne vorut/enn nu j Nadiñe erud.

Exo. 19. Osee 2 Rom. 9

Kiærer Brædur/Eg beide ydz lika s Framande ⁊ vegfarendz/ ad þier halldid ydz af holldligum girndum/hueriar j giegn Sælunne striijda/ Og hafed goda vmgeingne medal Heidiña Þioda/so ad þr sm̃ vm ydur a bak tala/ suo sm̃ af Jllgiordurum/ siae ydar Goduerk/ ⁊ dyrke Gud a vitiunar deigi.

Gal. 2 Rom. 13

C Verit vndergiefner allre mannligre til skickan/fyrer Herrans saker/ sie þ Konungenum so sm̃ hinum ypparsta/og Landzstiornaranum/so sm̃ af honum skickudum/til Hefndar yfer Jllvirkiana/og godum til lofs. Þuiad þad er vilie Gudz/ad þier mz velgiørninge/nidurþaggid oviturleik Heimskra manna/So sm̃ frelsingiar/ og ecki so s hefdu þier frelsid Jllskuñe til yfirhylmingar/helldz so s Gudz þionustu menn. Giørid virding huerium mañe. Brædurna elskid. Ottist Gud/Konungen heidrid.

Math. 10. Rom. 13. Titum 3.

Þier þionustu menn/verid Herrunum vndergiefner mz allre ottaseme/ eigi alleinasta godū og spakferdugum/helldur eirnen hreckuisum. Þui þad er Nad/ef nockur/ fyrer samuiskuñar saker til Gudz þoler hid jlla ⁊ lijdur hid orietta. Þui huer hrosā er þ/ ef þier fyrer misgiørda saker slog lided? Enn nær þier vmlidit og þolid fyrer velgiørda saker/þ er Nad hia Gude.

Ephe 4. Coloss. 3. Tit. 2

D Þui þar til eru þier kallader/mz þui ad Christz hefz eirnen sialfz lidid fyrer oss/ ⁊ oss til epterdæmis latid/ad þier skylldud so epterfylgia hn̄s fotsporū/Nu ongua Synd giørde/eigi helldur nein flærd er funden j hn̄s munne. Sa ecki formællte j giegn/ þa honum vard formællt/ eigi ognande þa hn̄ leid/Eñ hn̄ ofurgaf þ honum/ sm̃ riett dæmer/ Sa er sialfur hefur vorar Synder offrad a sinum Likama vppa Trenu/So ad vier j fra Syndunū deydder/ lifdū Riettlætinu/Fyrer huers Beniar vier erum Heilbrigder vordner. Þuiad þier vorut so sm̃ villuraſande Sauder/ Eñ nu eru þier vmuender/til Hirders/og Byskups ydvara Salna.

Esa. 53.

III.

A SJka eirnen skulu Konuñar vera vndergiefnar sinum monnum / Suo ad eirnen þeir sm̃ ecki trua a ordit/verde fyrer Konuñar vmgeingne / vtan ord yferuñer/ nær ed þr sia ydart hreinlift sidferde j ottaseme / Huer skartseme eigi skal vera hin ytre/medur Hærfliettan/og Gulle vmheingianda/edz klædaburde/Helldur sie sa hulde madur hiartans ospilladur / mz hoguærum og kyrrlatum Anda/ þad er Dyrmætt fyrer Gudz auglite. Þuiad so hafa fordum heilagar Konur prytt sig/þær sm̃ a Gud vonudu/og vndergiefnar voru sinum eigen møñū. Lijka sm̃ ad Sara

Ephe. 5. Col. 3 1 Tim. 2 Gen. 2

var Abraham hlydug/ z kallade hn̄ Herra/ huerrar Dætr pier erut vordn' / ef pier velgiørid/ og erud eigi so stadlitlar.

Lika eirnen/ pier mennerner/ buid vid pær medur skynseme/ og giefid pui kuennliga breysk. B uara Kerenu sina Heidran/ so sm̄ eirnen samerfingiū Nadarinnar Lifsins/ So ad ydart bæna halld verde eige hindrad.

Enn ad alyktan/ pa verid aller einhugader/ Sampoluger/ Brodurliger/ Myskunsamer/ Liufer/ Endurgialldid ecki jllt med Illu/ eingen Skam̄arord fyrer skam̄aryrde/ Helldr par j giegn blezid. Og vitid ad pier erud par tilkallader/ pad pier Blezunina ad erfd eignist. Pui huer hn̄ vill lifa/ og sia goda daga/ sa stilli sina Tungu af vondu/ z sinar Varer ad pær eige slærd tale/ Hn̄ hneigi sig j fra Illu/ z giøre hid goda/ leite Fridarins/ z honum epterfylge. Puiad Augu DROTTINS eru yfer Riettlatum/ z hn̄s Eyru til pra Bæna. Enn Auglit DROTTINS er yfer pm sm̄ Illa giøra — Psal. 33. C

Huer er sa ydur giete grandad/ ef pier epterfylgit hinu goda? Og pott ad pier lidid fyrer Riettlætesins saker/ pa eru pier po sæler/ Hrædist eigi pra ognan z skielfist ecki/ En̄ Helgid Gud DROTTIN j ydar hiørtum. Verid jafnliga reidubuner andsuar ad giefa huerium manne/ pm s skials krefia af pre von sm̄ j ydr er/ z p po mz hoguære z ottablendne/ Hafande goda samuisku/ So ad pr huerier af ydur a bak tala so sm̄ af Illgiørdurū/ til skam̄ar verde p pr hafa lastad ydra goda vmgeingne j Christo. — Esa. 8

Pui p er betra/ fyrst p er Gudz vilie/ ad pier helldr fyrer velgiørda saker lidit/ en̄ fyrer vondra vka sak'. Af pui ad Christr hefr z eitt sin̄ fyrer vorar Synder lidid/ hin̄ Riettlæte fyrer rāglāta/ Vppa p hn̄ fornfærde oss Gude/ Og er deyddr epter Holldenu/ en̄ lifāde giørdr ept' Andanū — Math. 5, Heb. 9, Rom. 5. D

J pui hinu sama er hn̄ eirnen j burt geingen/ og hefur pm Andunū predikat / sm̄ j Herfiøtrunum voru/ huerier fordum daga eigi trudu/ pann tid Gud eitt sinn epterbeid/ z Polinmæde hafde a døgum Noa/ nær Orkin smidadist/ j huerre faer/ pad er atta Saler hialpudust fyrer Vatnid/ Huert ad nu eirnen oss hialpliga giører j skirninne/ huer fyrer hitt er tilmyndud/ Ei ad holldzins saurleike af leggizt/ helldr Trulofā godrar sāuitsku hia Gude/ fyrer vpprisu Jesu Christi/ sa sm̄ ad er j Himenenn vppfarinn/ til Gudz hægre handar/ Og Einglarner z hiner Vollduga og Kraptarner eru hm̄ vndergiefner.

a (Trulofan) Stipulatio/ pad Gud mm bindur sig vid oss mz Nadinne/ og vier/ med tokum pad mz Trunne

IIII.

MEd pui pad Christus hefur nu fyrer oss lidid j Holldinu / Pa brynied ydur eirnen mz pui sama hugskote. Pui huer a Holldenu lijdr/ sa firrist fra Syndunum/ so ad hn̄ padan j fra/ huad epterfaranda æfi er j Holldenu/ lifi eigi girndum mannsins/ helldur vilia Gudz. Puiad pad næger/ ad vier høfum peim vmlidna tima lifdaganna vppsuarblad/ epter Heidingligum vilia/ pa vier geingum j Lausung/ Lostasemdum/ Dryckiuskap/ Ofæte z Ofdryckium og j herfiligum Skurgodadyrkunum. — Jacob 1. A

Huad ed pa vndrar/ pad pier eigi medr pm hlaupid/ j pre samre Saurlifnadarhneisu/ og Gudlastid/ Huerier Reikningskap skulu giallda honum sm̄ reidubuen er ad dæma Lifendur z Dauda. Puiad fyrer pad er eirnen hinum Daudum Euangelium kun̄giørt/ vppa pad peir dæmder verde epter mønnunum a Holldinu / enn j Andanum life Gude. Puiad ender allra hluta tekur ad nalgast. — Act. 10. B

Fyrer pui verid sparneytner og æruakrer til Bænanna. Enn vmfram alla hlute hafed jnnbyrdes gloande kiærleik/ Puiad Kiærleikuren hylur fiolda Syndanna. Verid gestrisner jnnbyrdis/ an Møglunar/ Og pione huer ødrum/ huer eirn mz pre giøf sm̄ hn̄ hefur ødlast/ so sm̄ goder forstiornarmenn marguisligrar Gudz Nadar. Ef nockur talar/ tale hn̄ pad so s Gudz Ord/ Og ef pionar nockur/ hn̄ pione epter pre orku sm̄ Gud gefur/ So ad j øllum hlutū verde Gud dyrkadur/ fyrer Jesum Christum/ Huerium sie Dyrd og Valld/ vm allder og ad Eilijfu. C

Hiner kiærustu/ Eigi skulu pier læta ydur pan̄ a Bruna vndra ydr/ huer ydur hender/ nær pier freistader verdid/ so sm̄ ad hente ydur nockud faheyrt/ Helldur gledied ydur/ pad pier med Christo lidid/ Vppa p pier eirnen a opinberun̄ar tima hañs dyrdar/ mættud glediast z fagna Sæler eru pier/ ef pier vanuirter verdid yfer Nafne Christi/ Puiad Anden sa sm̄ ad er Ande Gudz/ og Dyrdarinnar/ huilist yfer ydr/ Nia hinum verdr hn̄ lastadr/ en̄ i hia ydr vegsamadr. — Rom. 8. D

a (Bruna) pad er Ofsokn sa oss reyner sm̄ Gull z Elldr

Enn eingen ydar lijde suo sm̃ Manndrapare/ Þiofur eda Jlluirke/ eda þañ sm̃ j añarligt Embætie fellr. Enn ef hñ lijdr so sm̃ annar Christinn/ þa skamist hñ sin eige/ eñ dyrke Gud j sliku tilfelle. Af þui ad time er/ þad Domuren tilfake a Gudz Hwsi. Enn ef fyrst a oss/ Huer mun þa ender verda þra sm̃ Gudz Euangelio ecki trua? Og ef hinn Riettlaate frelsast varla/ Huar mun þa hinn Omillde og Synduge birtast? Þar fyrer skulu þr sm̃ lijda (epter Gudz vilia) honum sinar Sæler a hendur fela/ suo s̃ trulyndum Skapara/ j godum Verkum.

Jere. 25. Ezechi. 11 Pro. 11.

V.

A Olldungana s̃ a medal ydar eru/ aminne eg Samølldungr/ ⁊ vottur Þijslaña s̃ eru j Christo/ ⁊ hluttakare Dyrdariñar s̃ opinberud sk̃ ðda/ alid þa Hiørd Christi sm̃ ydr er a hende falen/ ⁊ giætid heñar/ eige nauduger/ helldr sialfuiliuger/ eigi fyrer slæmligs auinnings saker/ helldr af godum vilia/ eigi so sm̃ þr ed yfer Mønnunum[a] drottna/ helldur verdid fyrermynd Hiardarinnar. So munu þier (nær hinn ædste Hird' mun birtast) ofalluallta Koronu Dyrdariñar med taka.

[a] (Monum) Cleros kallast hlotnan edur deilld/ þad eñu sierhuerium þyrer hlotnan til deilist/ so kallar hier Petrus Kirkiusoknar menn edr þingunauta/ Clerum/ þad þeirra Soknar preste a hendur faled er

B Lika eirnen þier/ huerier vnger eruð/ verid Olldungunum vndergiefner. Aller saman verid jnnbyrdis vndergiefner/ og hafid Litelætid fastliga jñuafid/ Þuiad Gud motstendr Dramblatum/ enn Litelatum giefur hñ Nad. Fyrer þui litelætid ydur vnder vollduga Gudz hønd suo ad hñ vpphefie ydur a vitiunar tima. Allre ydar ahyggiu varpid a hñ/ Þuiad hñ ber vm hyggiu fyrer ydur

C Verid sparneytner og vakid/ þuiad ydar motstandare Diøfullinn/ geingur vm kring/ sm̃ greniande Leon/ epterleitande þm hañ suelge/ huerium þier øruggliga jmotstandid j Trunne/ Og vitid/ þad ydrer Brædr/ þr s̃ j Heimenũ eru hafa þa somu anaud.

Enn sa Gud allrar Nadar/ sm̃ oss hefur kallad til sinnar eilijfrar Dyrdar/ j Christo Jesu/ hñ same mun ydr/ þier sm̃ vm litla stund lijdid/ fullgiøra/ tilreida/ styrkia/ efla/ ⁊ stadfesta.

D Þeim hinum sama sie Dyrd og Vellde/ vm alldur og ad eilijfu/ Amen.

Fyrer Syluanũ ydr truan kiæran brodr (ad þui eg meina) hefi eg fatt eina skrifad ydr til/ til amiñingar/ ⁊ til vottunar/ ad þta er hin saña Gudz Nad/ þar þier jñe standid.

Ydr heilsa þr/ sm̃ samt ydur vtualder eru j Babilonia/ og miñ Sonur Marcus. Heilsid ydr jñbyrdis mz heilogum kiærleiks kosse.

Fridr sie mz øllum ydr/ sm̃ ad eru i Christo Jesu/ Amen.

Formale yfer hinn annan
S. Peturs Pistil

Þesse Pistill er mot þm skrifadur/ s̃ þ meina/ Ad Christilig Trua meige an godra werka wera. Fyrer þui aminner hñ þa/ þad þr reyne sig fyrer god werk/ og werdeso fullgiørder i Trunne/ Lika so sm̃ þad vt af Auextinum þeckist Tried. Og vppbyrtar so þar eptera Euangelium ad prijsa/ i giegn manna Lærdomum/ Og þ wier skulum alleinasta þad heyra/ enn ongua manna Lærdoma/ mz þui hñ seiger/ ad þar sie eigi nockurn tima neirn Spadomur skiedur af mannsins wilia.

Fyrer þui warar hñ wid i ødrum Cap. fyrer þeim følskum epterkomande Lærerũ/ er med werken wmganga/ og þar fyrer Christe afneita/ Og straffar þa hina sømu hardeliga/ med iij. ognunarligum epterdæmum/ og þa so Riettelliga afmalar og tilmyndar / medur þra Agirnd/ Drambsemi/ Hædne/ Frillulifnade/ Hræsne/ so ad þreifa ma a/ ad hann meinar hina andligu stiett a þessum timum/ sm̃ alla Verølld hefur mz sinne agirnd solgid/ og eitt sialfrætt/ holldligt/ weralldligt liferne hædugliga framid hefur.

J hinum þridia. Lærer hñ/ og giefur ad skilia / þad hinn efste dagur mune brædliga koma/ og þo ad þad þike fyrer mønnũ þusund ar vera/ þa er þad þo fyrer Gude so sm̃ eirn dagur. Og skrifar huernen þad mune tilganga a doma deige/ þad ad aller hluter skulu med Ellde werda forterder. Hñ spar og eirnen fyrer/ þad Folkid mune a þeirre sømu tijd nærsta hædgiarnt wera/ og wt af Trunne eckert hallda / Lika sm̃ hiner Epicurei.

Eñ allz/ þa vtuijsar hiñ fyrste Cap. huernen Kristnen skuli standa a timum hins skiæra Gudz Euangelij. Hinn annar Capitule vtuijsar/ huernen hũ a til reika ad vera a timum Pauanna og mannanna wppsetninga. Hinn þridie Capitule auijsar huernen hiedan i fra mune Folkid / bæde Euangelium forsma og alla adra Lærdoma/ og ecki neinu trua munu/ huad nu hefur fullan framgang/ þangad til þad Christus kiemur til Domsins.

Annar Sancti Pe-
turs Pistill
I.

Simon Petrus Þion og Postule Jesu Christi. A
Þeim s̄ medr oss þa sømu Dyrmætu Tru hafa hlotid/ j Riettlætenu þui sm̄ ad Gud gefur/ z Lausnarinn Jesus Christus.
Nꝺ og Fridr a aukist ydur/ fyrer kynning Gudz / og Jesu Christi vors DROTTINS.
Af þui oss eru allzhattader hn̄s Gudliger kraptar veitter (huerier til lijfernis z gudligs athæfis h enta) fyrer vidurkieñing þss s̄ oss hefr kallad/ fyrer sina Dyrd z Dygd/ Fyrer hvia hid dyrdmæta z hid allra stærsta Fyrerheit er oss veitt/ so ad þier fyrer þ sama hluttakarar yrdud Gudligrar Natturu/ ef þier flyet forgeingeligar Girnder Veralldarinnar. B
Þui hafid þar alla kappsmune a/ Og audsynid j ydare Tru Dygdina/ z j Dygdiñe vitsmunena/ og j Vitzmununum Hofsemina/ z j Hofseminne Þolinmædina/ z j Þolinmæde Gudræknena/ z j Gudrækninne brodurligan Kiærleika/ z j brodurligum Kiærleika almeñeligañ Kiærleika. Þui ef þtta er gnogligt hia ydr/ þa mun þ ecki/ ydur jdiulausa nie oauaxtarsama vera læta/ j vidurkieñingu vors DROTTINS Jesu Christi. Eñ hn̄ sm̄ þtta hefur ecke sa er blindr/ z forgleymer hreinsun siña fyrre Synda.
Fyrer þui/ kiærer Brædr/ Leggid þss meire kappsmūe a/ ydra kallan z vtualning vissa ad giøra. Þui ef þier giørid þ/ munu þier eigi hrasa/ Og mun ydr so gnogligaña giefen jñgangur verda j æfinligt Rijke vors DROTTINS/ z Lausnarans Jesu Christi. C
Fyrer þui/ vil eg eigi aflata ad aminna ydr jafnliga vm þtta/ þo ad þier vitid þad/ z erud styrkuer j nalægū Kiærleika. Þuiad eg helld þ riettiligast/ so leinge s̄ ad eg em j þssu Hreysi/ ad vppuekia og a ad minna ydr/ Þui eg veit/ þad eg hlyt snarliga mitt Hreysi af ad leggia/ af þui ed vor DROTTIN Jesus Christus hefur mier opinberad. Enn eg vil kapps vmkosta/ þ þier jafnan (epter mina vtfør) hefdud slikt til miñis ad hallda.
Þuiad eigi høfum vier þm dæma frodum frasøgū epterfylgt/ þa vier giørdum ydr kuñan Krapt z Hingad komu vors DROTTINS Jesu Christi/ Helldur høfum vier sialfer sied hn̄s Dyrd/ þann tijd/ hn̄ af Gude Fødr medtok Dyrd z Heidran/ fyrer Raustina sm̄ til hans skiede j mykille Dyrd/ þss hattar/ Þesse er minn elskuligr Sonur/ a huerium eg hefe þocknan Og þssa Raust heyrdu vier af Himnum verda/ þa er vier vorū mz hm̄ vppa Fiallenu helga. D

Math. 17
Marc. 9.
Luc. 10.

Vier høfum øflugt Spadoms ord/ og þier giøred vel þier hafid þar gaat a/ suo sm̄ ad þui Liosi þar lyser j myrkuum stad/ þar til Daguren birtir/ z Morgunstiarnan vpprennr j ydrum hiørtum. Og þad skulu þier fyrst vita/ ad eingen Spadomr j Ritningūñe skier ad eigenligre vtleggingu/ Þuiad þar hefur eigi nockurntima neinn Spadomr/ epter mañsins vilia frammfluttur verid/ Helldr af heiløgum Anda til knwder hafa þr Gudz heilager menn talad.

2 Tim. 3

II

Enn þar voru Fals Spamenn medal Folksins. So munu og einnen medal ydar verda Lygesamer Lærendur/ sm̄ jafnframt jnnleida munu haskasamligar tuidrægner/ og afneita DROTTNI/ þm s̄ þa hefur endurkeypt/ Og munu yfer sialfa sig leida snøggua glatan. Og marger munu epterfylgia þra Glatan/ fyrer hueria Sannleiks veguren mun lastadur verda/ Og fyrer Agirnd vpplogiña orda/ munu þr a ydr græda/ Huerra Domsafelle þegar fyrer løngu mun eigi þrottna/ z þra Fyrerdæming sefur eigi. A
Þui ef Gud hefur eigi þyrmt Einglunum þm sm̄ syndgudust/ helldr hefur steypt þm medr Hleckium myrkranna til Heluitis/ z ofurgiefid/ þad þr til Domsins varduueittust/ Og hefur eige þyrmt hiñe fornu Verolld/ Helldr vardueitte Noa þann Riettlætis Predikara sialfuann Attunda/ og jnnleidde so Flodid yfer Verølld hinna Omilldra/ Og hefur Borgernar Sodome og Gomorre ad Øsku giørt/ vmturnad/ og fordænit/ Setiande þar med þm Omilldum epterdæme/ s̄ seirna meir koma mundu. Og frelsade hiñ Riettlata Loth/ huerium sa skamsamligr Lydr alla meinsemd giørde. Þuiad medr þra saurliotu liferne (mz þui hn̄ var riettlatr/ z bygde a medal þra/ so ad hn̄ hlaut ad sia þad z heyra) Þa kuøldu þeir dagligana riettlata Saalu/ B

Gen. 7. 8.
Gen. 19

medur

medur þra ranglatum verkū. DROTTinn kan̄ þa Gudhræddu vr Freistnin̄e ad frelsa/en̄ hi-
na ranglatu ad vardueita til Kualanna a dag Domsins.

Enn eirna mest þa sm̄ holldenu epterfylgia/ z saurugum girndum/ z Herradomen forsma/
eru Dristuger/Siergoder/ei ægiande tignar valldid ad lasta. Sm̄ þo Einglarner/þr ed meira — Jere 12
matt og krapt hafa/ eigi borid gieta þann Løstunardom j giegn sier af DROTTNI.
C Enn þeir eru lijka sm̄ skynlaus kuikinde/ huer af Natturu eru þar til alin/ þad þau veidd
og slatrud verde. Þeir lasta þad huad þr eckert afuita/og munu suo fyrer farast j sijnu for-
diarfanligu athæfe/ og ranglætesins verdlaun þar af hliota.

Þeir hallda fyrer Sælgiæte dagligar Kræsingar/þr eru Opekt og Fleckaner / bramla
af ydar Olmøsu j sinum afuegum/ og russiera vt af ydru/hafa augun full Hordoma/ z ad
syndgast kunna þr ecki ad linna/Og ginna ad sier stadlitlar Saler/ Hafa giegnum smogied — Nume. 24.
hiarta af Agirne/Bøluanar Syner/Yfergiefande riettan veg og fara viller/ og epterfylgia — Baalam
veige Balaam sonar Bosor/huer ad elskade verdlaun Ranglætisins/ Enn hn̄ hafde straffan
sin̄ar yfertrodningar/ s̄ var/Ad þad hid mallausa klyfbæreliga Dyr talade mannligri raust/
z aptrade so Spamansins fauisku

D Þeir eru Brunnar an Vatz/og sky af Vinde drifen/huerium ad vardueitest Myrkuan̄a
Þoka ad eilijfu. Þuiad þr tala drambsem ord Hiegiliunnar / Og teyga fyrer Munadseme
til holldligra girnda/þa hina sm̄ riettelega vmflyder voru/og nu vegar viller ganga/ og heita
þm̄ frelsi/sm̄ þr eru þo sialfuer Fortøpunarinnar Þrælar. Þui af huerīu sm̄ nockur er yferun̄-
en̄/ þess Þion er han̄ vorden. Þui fyrst þr eru vmflyder Saurinde Veralldarinnar/fyrer vid-
urkienning DROTTINS/og Lausnarans Jesu Christi/en̄ verda sidan aptur j hid sama
vafder z yferun̄er/þa er hia þm̄ þ sidara ordid verra hinu fyrra. Þuiad betra være þm̄ þ/ad
þr hefdu ecki þekt Riettlætisins gøtu/enn þ þr þecki hana/ og vmuende sier j fra þui heilaga
Bodorde/sm̄ þm̄ er giefed. Sanliga hender þa þad/huad j sønnum Ordz kuide plagar ad
seigiast/Ad Hunduren er apturhorfen til sinnar Spyiu. Og þueigid Suin vellter sier aptur j — Pro. 26.
sømum Saur.

III.

A HEsse er sa annar Pistill sm̄ eg skrifa ydur/hiner kiærustu/j huerium eg vpp
huet og aminne yduart skiært hugskot/so ad þier hugleidid þau ord/s̄ ydr adr
fyrerfram̄ eru søgd af Heiløgum Spamennum/ og af vorum Bodskap
vier sm̄ erum Postular DROTTINS og Lausarans.

Og j fyrstu þa vitid/þ a sidustū Døgum munu koma Spottarar/ huer- — 1 Tim. 4.
ier epter þra eigenligum girndum munu ganga/ z seigia/ Huar er fyrerheit — 2 Tim. 3
hn̄s tilkomu? Þui þadan j fra Fedurner sofnudu/blifa aller hluter/so sm̄ af vpphafe Skøp-
unarinnar verid er. Þui viliande lætast þr eigi vita þad/ ad Himnarner eirnen voru fordum — Gen. 1
B tijd/Þar nz/þad Jørden af Vatnenu og j Vatnenu stodst/fyrer Gudz Ord/Þo vard s̄ adur
Verølldin j þann tijd fyrer þau sømu mz Vatzflodenu fordiørfud. So z eirnen sa Himin z
Jørd s̄ nu er/verda fyrer hn̄s Ord spørud/ so þad þau Elldinum vardueitt verde/a dag Dom — Gen. 7
sins/og fyrerdæmingar Ogudligra man̄a.

Enn eitt sie ohulid fyrer ydr/hiner kiærustu/Þad ein̄ Dagur fyrer DROTTNI /er sm̄ — 1 Tim. 2
Þusund ara/og Þusund ar so sm̄ eirn Dagr. DROTTIN seinkar eigi/þui hn̄ fyrerhiet/
so sm̄ þ sumer hallda/ Helldr hefur hn̄ Þolinmæde vid oss/og vill eigi þ nockur fortapist/helldr
þ huer madur snue sier til yferbotar. Enn Dagr DROTTINS mun koma sm̄ Þiofur
C vm Nott/ a huerīu Himnarner munu forgāga medr storbrestum/ en̄ Høfudskiepnun̄ar af hi- — 1 Tess. 5.
ta brædna/og Jørden/og þau verk sm̄ þar eru jnne munu vppbrenna. — Apoc. 3.

Med þui ad allt þtta skal nu forganga/huilikum byriar ydur þa ad vera/mz Heiløgu at-
hæfe/ z millde verkum? So ad þier epterbidid z skūdid ad þre Tilkomu þss DROTTINS — Apoc. 21.
Dagsins/a huerīu Himinen af Ellde forgeingr/ z Høfudskiepnun̄ar af hita bradna. En̄ vier — Esa. 65.
væntum nyts Himins/ z nyrrar Jardar/ epter hn̄s fyrerheite/j huium ad Riettlætid bygger.

Fyrer þui miner kiærustu/med þui þier skulud þssa vænta/þa kostgiæfid/þ þier fyrer honū
oflecкader z ostraffanliger j Fridenū fundner verdid. Og Þolinmæde vors DROTTINS
D halldid fyrer ydra Saluhialp/Sm̄ ydr eirnen vor elskuligr broder Pall/eptr þre Speke ed hm̄
er giefin/skrifad hefur. So sm̄ ad hn̄ j øllum Briefum þar vmræder/j huerium ad eru sumer

 hluter

hluter þūger ad skilia/hūiu hiner ofrodu z stadlausu rangsnua/so s eirnen odrū Ritningū/til þra eiginlegrar fyrerdæmingar.

Enn þier miner elskuliger/a medan þier fyrerfram̄ vitid/þa vaktid ydur/þad þier ecki fyrer villu ogudligra mañа fraleidder verded/ og af fallid j fra ydrum eigenligum stadleik/Eñ vaxid j Nadinne/z vidurkenningu vors DROTTINS/ z Lausnarans Jesu Christi. Þeim sama sie Dyrd/ nu z ad eilifu/ Amen.

Formale yþer þeim þrimur S. Johannis Pistlum.

ÞEsse hinn fyrste Pistill S. Johañis/er riettelig a einn Postuligr Pistill/og skyllde med riettu/strax hñs Gudzspiollum epter þylgia. Þuiad lika so sm̄ hñ wt i Gudz spiollunum Truna þram knyer/lika so mæter hñ hier i þessum pistle þeim/ sm̄ sier hrosa Truarinnar æn werkanna/Og lærer margþalldliga/þad werken eige epterblijþe/huar ed Truan er. Enn eþ werken werda eigi/þa er su Trua ecki riettelig/helldr Lyge og Myrkur. Enn þetta sama giörer hñ eigi med rekstri wppa Lögmalid/ so sm̄ S. Jacobs pistill giörer/helldr lockar hñoss til/þ vier eirnen sklū elska/lika so sm̄ Gud heþur osselskad.

Cherintus

Hñ skriþar hier og eirnen inne/hart i giegn þeim Cerhinto / og i giegn Anda hins Antachristz/sm̄ þa þegar i þad sinne vpphoþ Christum ad aþneita/ þad hañ heþdi holldgan a sig tekid/huad nu allra þyrst riett i hönd þer/Þui þott wær nu wm stunder ecki opinskarliga aþneitum med Muñenum/þad Christur haþe holldgan a sig tekid/þa aþneita þeir þo þui med Hiartanu/mz Lærdomenum/og med liþnadenum. Þuiad huer ed þyrer sin werk og giörder will þromur og hialpligur werda/hañ giörer iaþnt lika so mykid/sm̄ sa er Christum aþneitar. Aþ þui ad Christur heþur þar þyrer holldgan a sig tekid/þad hañ oss æn worra werka/alleinasta þyrer sitt Blod/Riettlata og hialpliga giörde

So striyder nu þesse pistill i giegn bædum pörtum/sm̄ er i giegn þeim/ed algiörliga æn werkanna wilia i Truñe wera/ og giegn þeim sm̄ mz sinum werkum wilia þromer werda. Og helldur oss so vppa þre riettre midgötu/þad wier þyrer Truna werdum þromer og Syndalauser. Og þar eptera/nær vier erum Fromer/þa idkum sialþkraþa Kiærleikan og goduerk/þyrer Gudz saker/æn allrar epterleitingar wors abata.

Hiner adrer tueir pistlarner eru onguer Lærdoms pistlar/Helldr epterdæme kiærleiksins og Truariñar/og haþa eirnen eirn riettan Postuligan Anda.

Hinn Fyrste S. Johannis Pistill

I.

ÞAd er var af vpp hafe/huad vier heyrdum/huad vier saum vorum augū/ z huad viʳ skodudū/z vorar hendr a toku/af Orde lifsins. Og Lifit audbirtist/z vier saum/og vottum/og bodum ydr Lijfit þad æfinligt er/ huert ad var hia Fødurnum og birtist oss/Huad vier saum og heyrdum/ þ bodū vier ydur/so ad þier hefdud samfielag medr oss/og vort samfielag sie medr Fødurnum/z medur hñs Syne Jesu Christo. Og þta skrifum vier ydr/ vppa þad yduar føgnudr sie fullkomligur.

A

B

Joh. 16.

Og þsse er Bodskapuren huern vier heyrdum af hm̄/ og bodum ydur/ Þad Gud er Lios/og eingen Myrkur eru j honum. Ef ad vier seigium/þad vier høfum samfielag mz honum/ og gøngum j Myrkrinu/þa liugu vier/og giørum ecki sannleik. Enn ef vier gøngum j Liosinu/lika sm̄ hñ sialfur j Liosinu er/þa høfum vier samfielag jñbyrdis. Og Blodid Jesu Christi hñs sonar hreinsar oss af allre Synd.

C

Heb. 9.
1 Petri 1.
Apoc. 1.

Ef ad vier seigū/Vier høfum ongua Synd/þa villū vier sialfa oss/z Sañleikuren er ecke j oss. Enn ef vier vidurkiennum vorar Synder/þa er hñ trwr og riettlatur/so ad hñ fyrergefur oss vorar Synder/og hreinsar oss af øllu Ranglæte. Ef vier seigium/ ad eigi syndgum vier/þa giørum vier hñ ad Liugara/ z hañs Ord eru þa ecki j oss.

D

II.

A Min Sona korn/Þetta skrifa eg ydur/so ad þier syndgid eigi. Og ef einhuer misgiører/þa høfum vier Arnadarmann hia Fødurnum/Jesum Christum þañ Riettlata/og hñ same er forlikun fyrer vorar Synder. Enn eigi einasta fyrer vorar/ helldr eirnen fyrer allrar Veralldarinnar. Og þar af vitum vier/þad vier kennum hñ/ef ad vier vardueitum hñs Bodord. Huer ed seiger sig kienna hñ/og helldr ecki hñs Bodord/ sa er liugare/og j þuilikum er ecki Sannleikuren. Eñ huer hñs ord vardueiter/j þm er sannarliga Gudz Kiærleike fullkomligur. Þar af þeckium vier/þad vier j honum erum. Huer hñ seiger sig j honum vera/ sa skal og ganga/lika sm hñ hefur geingid.

Rom. 3. 8. Neb. 7.

Kiærer brædur/eg skrifa ydr ecki nytt Bodord/helldr gamallt bodord/þ þier hafid fra upphafe haft. Þad gamla Bodord er þ Ord/huort þier hafit heyrt fra upphafe. Og enn aptur skrifa eg ydr nytt Bodrd/þ sannarligt er hia honū z hia ydr. Þuiad Myrkuren eru forgein-B gen/og hid sanna Liosid skin nu. Huer hañ seiger sig j Liosinu vera/og hatar sinn Brodur/sa er enn allt hier til j Myrkrunum. Huer sinn Brodr elskar/ hñ blijfur j liosinu/ og j hia hñ er eingen hneykslan. Eñ huer siñ brodr hatar/sa er j Myrkrenu/ z rasar i Myrkrinu/z veit eigi huert hñ geingr/ þuiad Myrkuren hafa hañs Augu forblindad.

Joh. 13.

Sona korn min/eg skrifa ydr þad/ad ydr verde Syndernar fyrergiefnar/ fyrer hñs nafn. Eg skrifa ydur Fedrunum/þuiad þier kiennid þann sm af upphafe er. Eg skrifa ydur æskumønnum/þuiad þier hafid þañ hreckuijsa yferuñid. Eg skrifa ydr Smabørnunū/þuiad þier kiennid Fødurenn. Eg skrifa ydur Fedrunum/ þ þier þecked hñ sm af upphafe er. Eg skrifade ydr æskumønnum/ad þier styrkuer sieud/og þad Gudz Ord blijfur hia ydur/og hafid þañ hreckuisa hyferunnid.

Eigi skulu þier Heimen elska nie neitt þad j honum er. Ef nockur elskar Heimen/j honum C er ecki Kiærleike Fødursins. Þui allt þ j Heimenū er/s ad er Fysn Holldsins/ z Girnd augnanna/og drambsamt Liferni þ er ecki af Fødurnum helldr af Heiminum. Og Heimurenn forgeingr/og hñs girnd. Enn huer ad Gudz vilia giører/sa blijfur ad eilijfu.

Fysn Holldsins er saurlifre. Girnd augnañe er Agirne og Rijkdomur. Enn drambsamt liferne er Kofgirne Völld og Metord/og vilia mikels metin vera

Sona korn/þ er hin sidasta stund/og sm þier hafid heyrt þ Antachristr kiemr. Og nu eru marger Antachrister ordner. Huar af vier vitum ad þ er hin sidasta stund. Þeir eru af oss utgeingner/enn þr voru ecki mz oss. Þui ef være þr ut af oss/þa hefdu þr hia oss blifed. Enn uppa þ þr augliøser verde/þ þr eru eigi aller af oss.

Og þier hafid Smurningena af þm sm Heilagr er/z kennid allt. Eg skrifade ydr eige/ so s þ visse þier eigi Sannleiken/Helldr vite þier hñ/ og vitid þ eingen Lyge ut af Sannleikanū kemr. Huer er Lugaren/utan sa s neitar/þ ad Jesus sie Christur? Þad er sa Anthachristur sm Fødurinn og Soniñ neitar/Og huer Synenum afneitar/ hñ hefur z ecki Fødurinn. Huad þier hafid nu heyrt af upphafe/þ blife hia ydr. Ef þ blijfur hia ydr huad þier D af upphafe hafid heyrt/þa munu þier hia Synenum z hia Fødurnum blijfa. Og þta er fyrer heitid huert hañ hefur oss veitt/s er eilijft Lijf.

Huer Antachristur er

Þetta hefi eg skrifad af þm/huier ydr afuega leida. Og Smurningen s þier af hm hafid medtekid blijfr hia ydr/ z þurfid ei ad neirn lære ydr/ Helldr so sm su Smurning lærir ydr alla hlute/þa er þ Sannindi og eingen Lygn. Og s hun hefur ydr lært/þa blifed hia þre sømu. Og nu Sona korn/blifid j honum/Uppa þ/nær hñ mū opinberast/ad vier høfū ørugt traust og verdum eigi fyrer honum ad hneykslan j hñs tilkomu. fyrst þier vitid hañ er Riettuis/ þa vitid eirnen þ huer riettuisena giører/ sa er af honū fæddur.

ydur ^

III.

A Sjaed/huilikan Kiærleika þ Faderin hefr oss audsynt/ Ad vier skulum Gudz Børn kallast. Fyrer þui þecker ydr Heimuren ecki/þuiad hñ kienner hñ eige. Miner Kiærustu/vier erū nu Gudz Børn/ z þ er eñ ei opinberad huad vier verda munū/ Eñ vier vitū/þa þ birtast mun/þ vier munū honum lijker verda/þui vier munum hñ sia so s ad hñ er. Og huer eirn er þuilijka Von hefur til hñs/sa hreinsar sig/lika sm ad hñ er hreiñ. Huer Synd giører/ sa giører rāgt/z Synden er hid ranga/Og þier vitid þ hñ birtist/Uppa þ hñ vorar Synder burt tæke/z eingen Synd er j honum. Huer j honum blijfur sa syndgar ecki. Huer hñ syndgast/ sa hefur hñ eigi sied nie þeckt.

Huad Synd er

Esa. 53. 1 Pet 2

Apoc. 22.

Sona korn/ Latid onguan villa ydr. Huer Riettuisena giører/ sa er Riettuijs/ lika sm̄ hn̄ er
Riettuijs. Huer Syndeua giører/ sa er af Diøflenum/ þuiad Diofullen syndgadist ad Vpp
hafe. Þar fyrer birtist Gudz Son/ ad hn̄ nidurbriote Diøfulsins vk. Hu af Gude er fæddr/

Joh. 8

sa giører eigi Synd/ Þuiad hn̄s Sæd blijfur j honum/ og hn̄ gietur eige syndgast/ þuiad hañ B
er af Gude fæddr. Þar af eru auglios Gudz Børn og Diøfulsins Børn. Huer hn̄ er eige
Riettuijs/ sa er ecki af Gude/ ⁊ huer eigi elskar sin̄ Brodr.

Þuiad þ er sa Bodskapr. huern þier hafid heyrt fra vpphafi/ Þad vier skulum elska oss jn̄-

Gal. 4.

byrdis/ Ecki sm̄ Cain sa af hinum vonda var/ ⁊ j hel slo sin̄ Brodr. Og fyrer huad j hel slo
hn̄ hn̄? Þui hn̄s verk voru vond/ ⁊ hn̄s Broddurs Riettferdug.

Vndrist ecki Brædr miner/ þott Heimuren hate ydr. Vier vitum þ vier vr Daudanū erū

Joh. 15.

komner til Lifsins/ þuiad vier elskum Brædurna. Huer hañ elskar eigi Brædurna/ sa blijfur C
j Daudanum. Huer sinn Brodr hatar sa er Manndrapare/ Og þier vitid þ Manndræpari
hefur eigi eilijft Lijf j sier blifanda.

Af þui þeckiū vier hn̄s Kiærleika/ ad hn̄ hefur sett sitt Lijf vt fyrer oss/ Og vier skulū eir-
nen setia Lijfet vt fyrer Brædurna. Enn nær ad einhuer hefur þessarar Veralldar audæfe/
og sier sinn Brodur naud lijda/ ⁊ lykur sitt hiarta til fyrer honum/ Hunen blijfur Gudz Kiær-
leike hia honum? Min sona korn/ elskum eigi mz orde ⁊ Tūgu/ helldr mz verki ⁊ Sañleika.

Þar af þeckium vier/ þ vier erum af Sannleikanum/ ⁊ kuñum ad haga vorum hiørtum D

Heb. 17.

fyrer hañs auglite/ so/ Þo ad vort hiarta fordæme oss/ ad Gud er meire voru hiarta/ og þecker
alla hlute. Þier astsamliger/ ef vort hiarta fordæmer oss eigi/ þa høfum vier Traustleik til

Joh. 16.

Gudz. Og huad vier bidium/ þ munum vier af hm̄ ødlast/ Þuiad vier geymum hn̄s Bodord/
⁊ giørū huad fyrer hm̄ þægeligt er.

Og þtta er hn̄s Bodord/ þ vier truū a nafn hn̄s Sonar Jesu Christi/ ⁊ elskum huer añan

Joh. 15.

so s̄ þ hn̄ gaf oss Bodordid. Og huer hn̄ vardueiter hn̄s Bodord/ sa blijfur j honum/ ⁊ hn̄ j ho-
num. Og þar af vitu vier/ þ hn̄ blijfur j oss/ vt af þm anda huern hn̄ hefur giefed oss.

IIII.

Huerier Andr ad eru af Gude

HIer astsamliger/ truid eigi huerium s̄ einum Anda/ Helldr reynid Andana/ A
huert þr eru af Gude. Þuiad þar eru marger Falsspamenn j Verølldena
vtgeingner/ þar af skulu þier Gudz Anda kienna/ Huer Ande s̄ vidurkenner
þad Jesus Christus sie i Holldgan kominn/ sa er af Gude/ Og huer Ande
sem eige vidur kenner/ þad Jesus Christus sie j Holldgan kominn / sa er ecki
af Gude. Og þad er sa Ande þss Antachristz/ af huerium þier hafid heyrt/ þ
hn̄ munde koma/ ⁊ er nu þegar j Heimenū.

Joh. 3.

Sona korn/ þier erud af Gude/ ⁊ hafid hina yfer vnnid. Þuiad sa j ydur er/ hn̄ er hinum B
meire/ sm̄ j Heiminum er. Þeir eru af Heimenum/ fyr þui tala þr vt af Heimenum/ ⁊ Hei-
muren heyrer þm. Vier erum af Gude/ ⁊ huer hn̄ vidurkieñer Gud/ sa heyrer oss/ Huer hn̄ er
eigi af Gude/ sa heyrer oss ecki/ Þar af kennum vier Andan Sañleiksins/ og Andan Villu-
domsins.

Joh. 1

Þier astsamliger/ elskum oss iñbyrdis/ Þuiad Kiærleikuren er af Gude/ ⁊ hū hn̄ elskar sa
er af Gude fæddr/ og kenner Gud. Huer hn̄ elskar ecki/ sa kiennner eigi Gud/ Þuiad Gud er
Kiærleikureñ. J þui audbirtist Kiærleike Gudz vidur oss/ þad Gud sende sin̄ eingietin Son C
j Heimen/ ad vier skylldum fyrer hn̄ lifa. Þar inne er Kiærleikuren. Eigi þad vier elskudum
Gud/ helldr þ hn̄ elskade oss/ ⁊ sende sinn Son til forlikunar fyr vorar Synder.

Þier astsamliger/ fyrst þad Gud hefur oss so elskad/ þa skulu vier eirnen elska oss jnnbyrd-
is. Eingen hefur Gud nøckru siñe sienan. Ef ad vier elskū oss jñbyrdis/ þa blijfr Gud j oss/
og hn̄s Kiærleike er fullkomligur j oss. Þar af þeckiu vier þ vier blifum j honum/ og hn̄ j oss/
Þuiad hn̄ hefur giefed oss af sinum Anda. Og vier sæum/ ⁊ vitnum/ þ Faderin hefur sendt
Sonen til Heimsins Lausnara. Huer nu vidurkienner/ þ Jesus er Gudz Sonur/ j þm blijfur
Gud/ ⁊ hn̄ j Gude. Og vier høfum þekt/ ⁊ truad þm Kiærleika/ Sm̄ Gud hefur til vor.

Gud er Kiærleike/ og huer j Kiærleikanum blijfur/ sa blijfur j Gude/ ⁊ Gud j honum. J D
þui er Kiærleikuren fullkomligr hia oss/ ad vier høfū traustleik a deigi Domsins/ Þuiad lika
s̄ hn̄ er/ so erū vier eirnen j þssū Heime. Hrædsla er eigi j Kiærleikanū/ helldr vtdrijfr fullkom-
ligr Kiærleike hrædsluna/ þt Hrædslan hefur Kuøl/ Eñ huer hn̄ hrædist/ sa er ecki fullkom-
ligur

ligur i Kiærleikanum.

Latum oss hñ elska/ þuiad hñ hefur elskad oss fyrre. Ef einhuer seiger/ Eg elska Gud/ og hatar sinn Brodur/ sa er Liugare. Þui huer hñ elskar ecki sinn Brodr/ huern hañ sier/ Huernen gietur sa Gud elskad þañ er hñ sier eigi? Og þta Bodord høfum vier af Gude/ ꝥ hu hñ elskar Gud/ hñ elske og eirnen sinn Brodr.

Supra 2. Leuit. 19. Joh. 13. Math. 22

V.

A HVer hñ truer ꝥ Jesus sie Christr/ sa er af Gude fæddr. Og huer ed elskar þñ s hñ hefur gietid/ sa elskar z eirnen þañ sm̄ af honum er fæddr. Þar af þeckium vier/ þad vier Gudz Børn elskum/ nær vier elskum Gud/ og høllduñ hñs Bodord/ Þuiad ꝥ er Kiærleike til Gudz/ ꝥ vier varduеitum hñs Bodord/ og hñs Bodord eru eigi þung. Þui allt huad af Gude er fædt/ þad yferuinnur Heimen. Og vor Trua er yferuinningen/ huer Verølldena hefur yferuñid. Eñ huer er hann s Verølldina yferuiñur? Utan alleinasta sa er truer/ þad Jesus sie Gudz Sonur.

Huad Kiærleikur Gudz hann er

B Þesse er hñ sa sm̄ kemur mz Vatne z Blode/ Jesus Christus/ Eigi mz Vatne alleinasta/ helldr mz Vatne og Blode. Og Anden er sa sm̄ vitnar/ þad Anden er Sannleiken. Þuiad þrÿr eru sm̄ Vitnisburden gefa a Himne/ Faderin/ Sonuren/ z heilagr Ande/ og þr þrÿr eru eitt. Og þrÿr eru sm̄ Vitnisburden giefa a Jørdu/ Andin/ Vatnid/ z Blodid/ og þau þriu eru eitt. Ef vier medtøkum mannanna Vitnisburd/ þa er þo Gudz Vitnisburdur meire/ Þuiad Gudz Vitnisburdr er sa/ ꝥ hñ hefur vitnad af sinum Syne. Huer hañ truer a Gudz Son/ sa hefur þennan vitnisburd j sier. Huer hñ truer ecki Gude/ sa giører hañ ad Liugara/ Þuiat hñ truer ecki Vitnisburdinū/ þm Gud vitnar af sinum Syne. Og þta er Vitnisburduren/ ꝥ Gud hefur giefed oss eilÿft lÿf. Og þtta Lÿf er j hñs Syne. Huer Gudz Son hefr/ sa hefur Lÿfid. Huer hñ hefur eigi Gudz Son/ sa hefur z eigi lÿfid.

C Þetta skrifade eg ydr/ þier sm̄ truid a nafn Gudz Sonar/ So ad þier vitid/ ꝥ þier hafid eilÿft Lÿf/ og ꝥ þier truid a nafn Gudz Sonar. Þuiad ꝥ er sa traustleike sm̄ vier høfum til hñs/ sa/ ef vier bidium nockurs/ epter sinum vilia þa heyrer hñ oss. Og fyrst vier vitum ꝥ hañ heyrer oss/ huad vier bidium/ þa vitu vier þad vier þær Bæner høfum/ hueriar vier høfū bedid af honum.

D Ef nockur sier sinn Brodr syndgast einhuerre Synd/ eigi til Dauda/ sa ma bidia/ og mun hñ giefa þm Lÿfed sm̄ syndgadi/ ecki til Dauda. Þar er a Synd til Dauda / eg seige ecke ad nockur þar fyrer bidie. Allt Ranglæte er Synd/ og þar er Synd ecki til Dauda.

a (Synd til) Þad er Synd a mote heilsgum Anda/ huar aþ Mattheus skrifþ ar xij. Cap.

Vier vitum ꝥ huer af Gude er fæddr/ sa syndgar ecke/ Helldur sa af Gude er fæddr/ hann varduеiter sig/ og hinn vonde mun eigi snerta hñ. Vier vitum þad vier erum af Gude/ og ꝥ allr Heimuren er skickadr j vondu. Eñ vier vitū þad Gudz Sonur er komen/ z hefur gefed oss ꝥ siñe/ ad vier kieñum þann sm̄ sannarligur er/ og erum j hinum sannarliga hañs Syne Jesu Christo. Þesse er sañur Gud/ z eilÿft Lÿf. Sonakorn/ varduеitid ydur fra Skwrgodum/ A M E N.

Hinn Annar S. Johannis Pistill

I.

A HJn elldre/ þre Vtualdre Fru/ z heñar Børnū/ huer eg elska j Sañleika/ Og eigi einasta eg/ helldr eirnen aller þr s vidrkient hafa Sannleiken/ fyrer Sannleikans saker sm̄ j oss blÿfur/ og j hia oss mun vera ad eilÿfu. Nad/ Myskun/ Fridr af Gude Fødur/ og af DROTTNI Jesu Christo Syne Fødursins/ j Sannleika z Kiærleika/ sie ydr mz.

B Næsta gladr em eg/ þad eg hefe funded medal þinna Barna þa j Sannleiknum ganga/ Suo sm̄ þat vier høfum Bodordid af Fødurnum mztekid. Og nu bid eg þig Frua/ eige sm̄ skrife eg þier nytt Bodord/

helldur

Helldr þ huad vier hofum haft fra vpphafe/ ad vier elskum oss jnbyrdis/ Og þad er Kiærleikurinn/ ad vier gongum epter hns Bodorde.

Þetta er þ Bodord sm þier hafid heyrt af vpphafe/ vppa þat þier gangid þar jnne. Þui ad marger Villumenn eru vtfarner j Heimen/ sm ecki vidurkienna Jesum Christum j Holldgan komen vera. Þesse er sa Villumadr z Antachristr. Siaed ydr fyrer/ ad þier glatid ecki þui huad þier hafid verkad/ helldr so ad þier mætakid full verdlaun. Huer han skrikar/ og blyfur ecke j Lærdomi Christi/ sa hefur onguann Gud/ Huer ed blyfur j Lærdomenum/ sa hefur bæde Fóduren z Sonin. **C**

D Ef eirn huer kemur til ydar/ og med flytur eigi þennan Lærdom/ þann hysid eige/ og heilsid honum ecki. Þui huer honum heilsar/ sa gior' sig hluttakara hns vondra verka. Eg hefe margt ad skrifa ydr/ enn eg vil eigi mz Bokfelle z Bleke/ Helldr vona eg ad koma til ydar/ og munnliga vid ydur ad tala/ Vppa þat vor Fógnudur fullkomligur sie/ Þier heilsa Børn Systur þinnar hinnar vtuoldu. AMEN.

Hinn III S. Johannis Pistill

I.

SA elldre. Gaio hinum elskuliga/ huern eg elska i Sannleika. Minn elskulige/ eg æske i ollu greinum/ þat ad þier vel vegne/ z heilbrigdr sierl so sm þat nær þinne Salu vel vegnar. Eg gladdist nærsta þa Brædurner komu/ og gafu Vitnisburd af þinum sannleika/ huernen þu geingr j sanleiknu/ Eg hefe eigi nockurn fógnud meire enn þan/ þat eg heyre þ min Børn ganga j Sannleikanum. **A**

Min ástsamlige/ þu giorer truliga huad þu giorer vid Brædurna/ z Gestina/ huerier af þinum Kiærleika hafa Vitnisburd giefid/ fyrer Sofnudenum. Og þad hefur þu velgiort/ ad þu hefur þa fyrer Gude/ verdugliga a veg leidt. Þui fyrer hns nafns saker eru þr vtfarner/ og hafa af Heidingiu eckert tekid/ Þui skulu vier þss hattar medtaka/ vppa þ vier sieum samuerkendr Sannleiksins. **B**

Eg skrifade Safnadenum/ Enn Diotrephes/ sa medal þra vill mikils metin vera/ medtekur oss eigi/ Fyrer þui nær eg kem/ vil eg aminna hn sinna verka/ er hn giorer/ og þuætter med vondum ordum i giegn oss/ og lætur sier ecki nægia/ þat hn medtekr eigi sialfur Brædurna/ z fyrerbydr þm sm þat vilia giora/ og vtrekr þa af Sofnudenum. **C**

Minn Kiæraste/ epterfylg ei hinu vonda/ helldr þui hinu goda. Huer gott giorer/ hn er af Gudi. Huer jlla giorer/ sa sier eige Gud. Demetrius hn hefur Vitnisburd af huerinm manne/ og af Sannleiknum sialfu/ og vier beru eirnen vitne/ z þier vitid þat vor Vitnisburdr er sanr. Eg hefda vel margt ad skrifa/ en eg villda eigi mz Bleke og Penna til þin skrifa. En eg vænte þat eg mune snarliga sia þig/ og mun þa Munnur vid munn mæla. Fridr sie mz þier. Þier heilsa Vinerner. Heilsa þu Vinunu mz nafne. **D**

Formale yfer Pistilenn til Ebreos

NAlt hier til hofu vier haft þær riettu Hófudbækr hins nyia Testamentissins. En þssar flor ar sm epterfylgia/ þær hafa fordu annad alit haft. Og i fyrstu/ ad þsse Pistill til Ebre. sie huorke S. Pals nie nockurs annars Postula/ þ er lioft af þui/ ad i ódrum Cap. stendur so/ Þesse Lærdomur er fyrer þa sem þad sialfer heyrdu af DROTTNI/ yfer oss komen/ og stadnæmdr. Huar mz auglioft er/ þad hn tale vm Postulana/ so sm sie hn fra Lærisueirn/ A huern slykur Lærdomur fra Postulunum sie komenn/ Ma vera longu seinna. Af þui ad S. Pall/ Gal. i. wottar megtugliga/ þad hn hafe sitt Euangelium af ongum manne/ nie fyrer mannen / helldur af Gude sialfum.

Enn yfer þad fram/ hefur hann eirn hardan hnut/ þar hn i hinum vi. og x. Cape þuerliga neitar og afseiger þeim yferbot/ sm syndgast epter Skirnena. Og i hinum xij. seiger hann þ Esau

hafe

hafe yfeibotar leitad/og þo ecki fúdid. Huert ad list epter þui þad hliodar/ad wera i giegn ǫllū Euangeliis og S. Pals Pistlum. Og þo þar mætte eina Glosieran yfer giǫra/þa hlioda orden sialf so klarliga/þad eg veit ecke/huert þad mune nægia. Enn mier þiker/sm̄ þad sie einn Pistill af mǫrgum greinum samansettur/og ecke einhattanarlig skickanlig hǫndlan.

Þad sie nu huad ed will/ Þa er þad þo eirn agiætur og fagur Pistill/ sa sm̄ Kiennemansdom Christi/ meistarliga/og grundualliga wtskyrer wr Ritningunne. Þar til þad hid gamla Testamentum agiætligana og nogligana wtleggur. So ad þad er liosligt/ad hn̄ er af einum frabærliga lærdum manne samsettur/ Huer ad Lærisueirn Postulanna hefur werid/ og margt numit af þm/og ǫruggliga i Trunne forsoktur og i Ritningunne idkadr. Og þott hn̄ legge ecki Grunduǫll Truarinnar/so sm̄ sialfur hn̄ wottar/vi Cap. (huad þo er Postuligt Embætte) þa bygger hn̄ þo fordilldarliga þar wppa/ Gull/Silfur/Gimsteina/ Suo sm̄ ed S. Pall i. Cor. iij. seiger. Þar fyrer/skal oss ecki neina hindran giǫra/þott ad þar werde / ma wera nockud Triahark/Halmr/og Hey mz innblandad/Helldr skulu wær þeñan merkiliga Lærdom mz allre wegsemd medtaka Vtan þad wier meigum ecki iafna honum i ǫllum hlutum/widur Postuliga Pistla. Enn þo ad nockrer wilte tilgieta/þad S. Pall skule skrifad hafa þennan Pistil til Ebreskra manna/sm̄ Christnast hǫfdu/ og þui eige skrifad sinn Postuligan Titul/edur heite. Af þui ad Gydingum misþocknade/þad hn̄ kallade sig Postula og Lærefǫdur Heidinna þioda/ og hafe sent hann med sinum Lærisueine Timotheo/Huad ouitanligt er. Og huer hn̄ hefur skrifad er ouitanligt/will og eirnen fyrst wm stunder ouitanligt blifa/ Þar liggur og eingenn magt wppa. Oss skal nægia sa Lærdomur/sm̄ hn̄ so stadfastliga grunduallar wt af Ritningunne/ og iafnframt eina rietta/agiæta/weniu/tak/og mata lærer og auisar/ ad lesa og stunda Ritningena.

Pistillen til Ebreos

I.

A MED þui ad Gud hefur fordum mǫrgu sinne z marghattadliga talad til Fedranna/ fyrer Spameñina/hefur hn̄ allra sidast a þssum dǫgum til vor talad fyrer Soniñ/ þañ hn̄ sette til erfingia yfer alla hlute/fyrer huern hn̄ hefur eirnen Verǫlldina skapad. Huer hellst (med þui hn̄ er Liome hn̄s Dyrdar/og j mynd hn̄s stadfestu)ad ber alla hlute mz orde sins Kraptar/z giorer hreinsan vorra Synda fyrer sig sialfan/sette sig til hægre handar tigniñe a Hædunum/ Suo myklu ædre giǫrdr Einglunum/sm̄ hn̄ hefur myklu framar þm erft eitt hærra nafn.

Þuiad til huers Eingils þa hefur hn̄ nockurt sinne þat sagt? Þu ert minn Sonr /j Dag B ol eg þig. Og enn añad sinn/Eg mun hn̄s Fader vera/og hn̄ mun minn Sonur vera. Og enn aptur/sm̄ hn̄ jnnleider þañ frumgietna j Heimen/seiger hn̄/Og hañ skulu aller Einglar til bidia. Af Einglunum seiger hn̄ at sǫnnu/Sina Eingla giǫrer hn̄ Anda/z sina Þienara Elldzloga. Enn af Synenum/Gud/þitt Sæte er æ og ad eilijfu/ Stiornaruǫndr þins Rijkis/ er Riettlætis vǫndr/þu hefur elskad Riettlætid/eñ hatad Ranglætid/Fyr̄ þui hefr Gud C þinn Gud/smurt þig medr Vidsmiǫre Fagnadarins/ fram yfer þina hluttakendr. — Psal. 2. Psal. 88. Psal. 96. Psal. 103 Psal. 44

Og þu DROTTIN hefur af vpphafe Jǫrdina grūduallad/z Himnarner eru þin hādauerk/Þeir sǫmu munu forganga/eñ þu munt blijfa/z aller munu þr elldast sm̄ añad Fat/ Og so sm̄ Klæde muntu þm vmhuerfa/z þr munu amhuerfast/Enn þu ert sialfur hinn same D og þin ǽr munu ecki þrottna. Enn til huers Eingils hefur hn̄ nockurn tima sagt? Set þig til minnar hægre handar/ Þar til/þat eg þina Ouine legg til skarar þinna Fota? Eru þeir ecki aller þionustusamliger Andar/ vtsender til þionustu/vegna þeirra sem erfa skulu Saluhialpena? — Psal. 10.40 Psal. 109

II.

A NAR fyrer/byriar oss ad giefa þss framar gaum ad þui Orde/þ vier heyrū/so ad vier fordiǫrfunst ecki. Þui ef þad Ord er stǫdugt vordid/sm̄ fyrer Einglana er talad/og huer yfertrodning og Ohlydne hefur medtekid sin riettferdug laun/ Hūnen vilium vier þa vmflyia/ ef vier giætum ecki slikrar Saluhialpar? Nú hellst ad hafde sitt Predikunar vpphaf fyrer DROTTIN/ Eñ hū er komē til vor af þm s̄ hña heyrdu/Og Gud gaf hñe vitne/mz Taknū/ z Dasemdū/ z marghattdū Krapta ǫkū/z mz vtskiptingu heilags Anda/epter siñe villd. — Exo. 20.

Þui.

Puiad hn̄ hefur eckt Einglunum vndergiefid pa epterkomande Verølld / par vier afseig- B
ium. Pat vottar enn nockur j einhuerium stad/so seigiande/Nuad er Madurenn/ad pu miñist
Psal. 8 hn̄s? Og mañsins Son/ ad pu vitier hn̄s? Litla stund hefur pu hn̄ Einglaña parnast læ-
tid/Med Dyrd z Neidre koronader pu hn̄/z setter hn̄ yfer verk pinna handa/ Alla hlute he-
fur pu vnderlagt hn̄s Fotum. J pui pat hn̄ vnderlagde honum alla hlute/pa hefur hn̄ eck-
ert fra skiled/pat honum sie eige vndergiefid. Enn nu fyrst ad sinne/siau vier ecki/ pat honū
sie aller hluter vndergiefner. Enn pañ sm̄ vm stundar saker hefur Einglaña parnast/ siaū
vier/ ad par er Jesus/ fyrer Pyslan Daudans/koronadz mz Dyrd og Neidre/vppa þ/ad hañ
af Gudz Nææd fyrer alla Daudan smackade.

Puiad pat sæmde þm/huers vegna aller eru/og fyrer pann aller hluter eru/sa mørg børn C
hefur til Dyrdarinnar ladat/pat hn̄ høfdingian þra Saluhialpar fyrer Pislina fullkomiñ
giørde. Med pui þr koma aller vt af einum/bæde sa s̄ Nelgar z þr sm̄ Nelgader verda. Fy-
Psal. 20. rer pui blygist hn̄ ecki eirnen pa brædz ad kalla/z seiget/ Kuñgiøra mun eg nafn pitt minum
Psal. 16 brædrum/og mitt j Søfnudenum pier lof syngia. Og enn aptur/ Vppa hn̄ mun eg miñ A-
Esa. 8 trunad setia. Og eñ añad siñ/Sia par/Eg z pau børn/ sm̄ Gud hefur mier giefid

Nu mz pui ad børnen hafa til sæans Nolld z Blod/er hn̄ eirnen j sama mata þss hlutta- D
kare orden/Vppa pat/ad hn̄ Magtina tæki fyrer Daudan/fra þm/s̄ Daudās magt hafde/
pat er Diøflinum/og endurleyste pa/sm̄ fyrer Ogn Daudans/ hlutu vm alla æfi j prælkan
ad vera. Puiad eigi neinstadar annast hn̄ Einglana/helldz añast hn̄ pat Sæde Abrahams.
Nuadan af hn̄ hlaut fyr' alla hlute sinum Brædrum likur ad verda/Vppa pat/ hn̄ Myskū-
samur yrde og trulynddr Byskup fyrer Gude/til ad forlika Folksins Synder. Puiad j pui s̄
hn̄ hefur lidid/ og freistadz er/ pa kann hn̄ þm ad hialpa/ sm̄ freistader verda.

III.

HVar af pier heilager Brædz/hûier hluttakarar erud þrar Ninneskrar kall- A
anar/giefid giætur ad þm Sendeboda og Byskupe/pann vier vidurkiennum
Jesum Christum/sa trur er þm/ huer hn̄ hefur fyrer settan (lika s̄ Moysen)
j ollu sinu husi. Enn þsse er meire Dyrdar verdz enn Moyses/Af pui ad sa
hefur meire Neidran af Nwsinu sm̄ þ smijdade/eñ Nwsid sialft. Puiad sier-
hût Nws ỏdz af einhûiū smidad/ eñ sa alla hlute smidar/pat er Gud. Moy-
ses var ad sonnu trur j ollu hn̄s Nusi so sm̄ Pionustumadz/ til Vitnisburdar þss sm̄ sagt skal B
verda/Enn Christur so sm̄ Sonz yfer sinu Nusi/huers Nws ad eru vier/ ef vier añars Atru-
nadenum og hrosan vonariñar/allt til enda/fastliga hølldum.

Nuar fyrer/so sm̄ seiger Neilagz Ande/J dag ef pat verdur/ad pier heyrid hn̄s Rødd/pa
forherdid ei yd' hiørtu/so s̄ j beiskūiñe skiede a freisting' deigi j Eydemørku/huar ad freistu-
Psal 94 du min ydrer Fedz/þr reyndu z sau min verk/j fiorutiger æra. Fyrer pat vard eg reidur þssare
Kynslod/z sagde/Jafnliga eru þr viller j hiarta/z eigi pektu þr mina vegu/Nuerium eg eir- C
nen soor j minne Reide/ad eigi skylldu þr koma til minnar huildar. Siaed til kiærer Bræ-
dur/pat eigi nockur medal ydar hafe vont vantruad hiarta/pat fragangande er Gude Lifan-
da/Nelldz amiñid ydz sialfa alla daga/so leinge s̄ þ j Dag kallast/ad par eingeñ medal ydar
forherdist/af suikræde Syndarinnar.

Pui vier erum Christi hluttakarar vordner/ef vier annars vppbyriadre Tru/allt til enda
fastliga holldū. So leinge s̄ sagt verdz/J Dag ef pat verdz ad pier heyrid hn̄s Rødd/pa for- D
herdid ecki ydar hiørtu/so s̄ j þre beiskuniñe skiede. Puiad sumer sm̄ hana heyrdu forbeiskudust
Po eigi aller þr ed vtgeingu af Egiptalande fyrer Moysen. Enn huerium reiddist hañ j fio-
rutiger æra? Er eigi so? Peim sm̄ syndgudust/huerra hræ ad nidur hrundu j Eydemørku.
Enn huerium soor hn̄/þ þr skylldu eigi koma til hn̄s huildar/ nema þm sm̄ vantruader voru?
Og vier siaū/ þ þr hafa ecki kuñad jñ ad kona/ Vantruariñar vegna.

IIII

SVJ latum oss hrædast/pat vier forsomum ecki pat Fyrerheit/jnn at koma til A
hn̄s huildar/z eingen vorra epter verde. Puiat pat er oss eirnen kuñgiort suo
sm̄ hinum. Eñ Ordid Predikunarinnar hialpade hinum eckert/nær þr tru-
du ecki sm̄ pat heyrdu/Puiat vier huerier truum j Jñgøngum j huildena/so sm̄

at hn̄

..ꝛk seiger/Eg soor i minne Reide/þ eigi skylldu þr til miñar huildar koma.

B Og ad søñu/þa þau verkin i upphafe Veralldarinnar giørduſt / sagde hñ i nockrum stad af hinũ siøunda Deige lika so/Og Gud huildist a siøunda Deige af øllum sinum verkũ. Og hier j þssum stad enn aptur/ Þeir skulu eigi koma til miñar huildar. Gen. 2 Psal. 95

Med þui ad þ er enn fyrer høndum/ad nockrer skule til þrar somu koma. Og þr huerium þat i fyrstu kunngiørt er/eru þar ecki til komner/fyrer þra Vantruar saker/Þa asetur hñ eñ

C aptur nockurn dag epter slikan langan tima/ꝛ seiger fyrer Dauid/J dag/ so sẽ ad sagt er/J dag/ef þier heyrid hñs Rødd/þa forherdid ecki ydar hiørtu. Þuiad ef Josue hefde þa til huildar leitt/hefde hñ alldreige epter þat af nockrum ødrũ Deige sagt. Fyrer þui er þar eñ huild fyrer høndum Folke Gudz. Þuiad hũ til hñs huildar er komen/hñ huilist eirnen af hñs verkum/so sẽ Gud af sinum

So latum oss nu kapp a leggia/inn ad koma til þssarar huildar/Vppa þ/ad eingen falle

D j þat sama epterdæme Vantruarinnar. Þuiad Gudz ord er lifande og krøptugt/ og hueriu tuieggiudu Suerde huassara/og giegnum smygz allt/þar til þad j sundz skilur Salina ꝛ Andan/eirnen Briosk og Bein/og er Domare hugreñingaña og hiartans hugarlundar/og þar er eingen skiepna fyrer honum osynelig/Eñ aller hluter eru nockter/ꝛ ohulder fyrer hñs augum/af hueriũ vier tølum

V.

A MED þui vier høfum maktan Byskup Jesum son Gudz/huer til Himens er faren/So latum oss hallda fast þre vidurkienning. Þuiad vier høfũ eige þñ Byskup sẽ ecke kañ sampining hafa mz vorũ breyskleika/helldz sa sẽ freistadur er a allan hatt/lika so sẽ ad vier/þo an Synda. Fyrer þui latum oss þar ad ganga mz hugarhreyste/til þss Nadariñar stols/so ad vier audlunst Myskunseme/ꝛ Nad fiñum/a þm tima/nær vier þurfum fulltings vid.

B Þuiad huer Byskup af møñum tilkiøren/sa verdz fyrer mennina settur/ j þm hlutum sem ad eru fyrer Gude. Vppa þat hñ fornfære Gæfur ꝛ helge offur fyrer Syndernar/ Sa sẽ samharma kann þm sẽ fauiſſer eru/ og viller fara/ med þui hañ er sialfur vmgiefinn med Breyskleika. Fyrer þad hlytur hñ jafnt/lika sẽ fyrer Folkit/ eirnen fyrer sig sialfan ad offra fyrer Syndernar. Og eingen tekur sier sialfum Neidz til/helldz hñ sẽ kalladz verdz af Gude/ so sẽ Aaron

C So hefur Christur ecki eirnen sig sialfan jnnsett j Neiduren/þat hñ yrde Byskup / Helldz sa sẽ til hñs hefur sagt/Þu ert minn sonur /J Dag ol eg þig. Sẽ hñ eirnen eñ j ødrũ stad seiger/Þu ert eilyffliga Kiennemadz/ epter skickan Melchisedech. Og hñ hefur a deigi sinns holldz Bæner og beidne/ mz øflugu kalle ꝛ Tarføllum/offrad til hñs sẽ af Daudanũ biarga kuñe/Og er eirnen bænheyrdz fyrer þ hñ vegsamade Gud. Og þott hñ være Gudz Son/hefur hñ þo j þui hñ leid/hlydne lært. Og þa hñ fullkomnadz er/er hñ orden øllum/ huerier hm hlyduger eru/til efne eilyffrar Saluhialpar/ af Gude Byskup kalladz / epter skickann Melchisedech. Psal. 2. Psal. 110

D Þar vt af høfdu vier margt ad seigia. Enn þat er þũgt/ a medan þier so skilnings lauser erud/Og þier sẽ fyrer løngu skylldud Meistarar vera/þurfid nu vid aptur/ þat vier lærum ydz þañ fyrsta Bokstaf Gudligs Ordz/og þat vier giefum ydz Miolk og onguan megnan Mat. Þuiad huerium vier hliotum Miolk ad giefa/sa er oreyndz j orde Riettlætisins/ þuiad hñ er Vngberne/enn hinum fullkomnum heyrer megn matur/sẽ af siduana hafa jdkad Sinne til fragreiningar godz og Jllz.

VI.

A FYrer þui viliu vier þann Lærdom af upphafe Christeligs Lifernis/ nu fara lata/ og til algiørfileiksins grijpa/ Eigi aptur ad nyiu grunduøll leggiande Jdrunarinnar daudra verka/ꝛ Truariñar a Gud/Skirnariñar/Lærdomsins hãda uppleggingunar/Vppriſuñar framlidinna/eilyffs Doms. Og þta viliu vier giøra ef Gud vill añars til stedia.

Þuiad þat er omøguligt/ad hm̃ somu/sẽ eitt siñ upphirter eru/ ꝛ smackad hafa Himneska gafu/ ꝛ hluttakarar eru vordner heilags Anda/ꝛ smackad hafa hid goda Gudz ord

Gudz ord/og Krapt epterkomande veralldar /og ef þr af falla aptur ad nyiu/og krossfesta á sialfum sier Son Gudz/og fyrer skimp halldа/ad þr skylldu aptur endurnyader verda til Yfer botar.

Þuiad Jorden sm̄ Regnid dreckur/ þat optsinnis a hana kemur / og hagkuæmeligt Gras ber þm̄ sm̄ hana yrkia/medtekr Blezan af Gude. Enn hñ sm̄ þistla z Þyrna ber/hun duger ecki og er Boluaninne nærst/huer ad sidustu vppbrend verdur. Enn vier treystum elskuliger/nockru betur til ydar/ Þad þier Saluhialpinne nanare sieud/þo ad vier tølum so. Þuiad Gud er ecki ranglatur/þat hñ gleyme yduars giørnings z kiærleikans eruidis/s̄ þier audsyndud vid hñs nafn/þa þier þionudud Heilogum z enn þionid. Enn vier bigerum/Ad huer eiñ yduara audsyne þa somu kostgiæfne j voninne/fast ad hallda allt til enda/ad þier letiest eige helldr sieud epterfylgiarar þra/sm̄ fyrer Truna z Þolinmæde fyrerheit erfa

Þui lika s̄ Gud fyrerhiet Abraham/þa hñ vid onguañ añañ stærra hafde ad suia/soor hñ vid sialfan sig/z sagde/Sannliga skal eg bleza z margfallda þig. Og mz þui hñ bar þolinmodliga bidlund/ødladist hñ fyrerheitid. Mennerner sueria vid enn ædra/eñ þr eru / og sa Eidr giør' enda allrar sundurþyckiu/so ad trwtt blyfur/mille þra. Enn þa Gud villde yfergnæfanliga audsyna Erfingium Fyrerheitisins/ ad sitt Raad er oumskipteligt/hefr hñ þar til Eid a lagt/Vppa þad/vier hefdum fyrer tuær greiner þær oumskipteligar eru(þui þad er omoguligt ad Gud liuge)ørugt traust/vier sm̄ til flucкt høfum/og fastliga hølldum þre fyrer settre von/hueria vier høfum sm̄ annad fast z ørugt Ackere Salarinnar/su eirnen jnngeingr j hid jñra Fortialldsins/þar ed fyrer rennaren er fyr' oss jñgeingen/Jesus/ad eilyfu Byskup vorden/epter skickan Melchisedech.

Gen. 14.

VII

ENN þsse Melchisedech var Konũgr til Salem/Keñemadr Gudz hins hædsta/huer Abraham j mote gieck/þann tid hñ kom fra Orustu Konungaña/ z blezade hñ/Huerium Abraham gaf Tiund af ollu Goze. J fyrstu vtlegst hñ Konũngr Riettlætesins/ Epter þat er hñ eirnen Konungr Salem/ þat er Konũngr Fridarins/vtan Fødur vtan Modr/an slektis/ hafande huercke vpphaf daganna nie endalok Lyfsins/hñ er og samiafnadr Syne Gudz/og blyfur Kiennemadr ad eilyfu.

Enn giætid at huersu mykell ad hañ er /huerium Abraham sa Patriarche gaf Tiund af Herfangenu. Og ad soñu syner Leui þann tid þr medtaka Kennemañskapin/hafa þr bodord til Tiundina jnn ad taka af Folkenu(þat er af þra Brædrum)epter Løgmalinu/ þo ad þr eru eirnen sialfir af Abrahams lendũ komner. Eñ hñ hus kynferde eige nefnt verdr medal þra/sa tok Tiund af Abraham/og blezade þañ sm̄ fyrerheitid hafde. Eñ an alls motmælis er þ so/ad sa hiñ minne/verdr af hinum ædra blezadr

Og hier taka Tiund daudliger meñ/enn þar burtu/vottar hñ/þ hñ life. Og þar eg seige so/ Leui sa er Tiundena jnntekur/er eirnen tiundadr/fyrer Abraham/þa þegar hñ var j Lendum Fodursins/þañ tid Melchisedech gieck hm̄ a mote.

Þui ef ad fullkomnan være vorden fyrer Leuitiskan Kieñemanskap (þui vnder þm̄ hinum sama hefur Lyduren Logmalid medtekit)huad være þorf framar meir ad seigia/at þar añar Kennemadr skyllde koma epter skickan Melchisedech/og eigi epter skickan Arons? Þui huar Kieñemañskapuriñ vmskiptist/þar hlytur eiñen Løgmalid vm ad skiptast/ Þui þar slikt er af sagt/sa er af ødru slekte/vt af þui sm̄ eingen nockurn tima Alltarinu þionat hefur. Þui þ er þo opinbert/ad vor DROTTIN er komin fra Juda/til huers slektis Moyses hefr eckert talad af Kennemañskapnum.

Psal. 99.

Og so er þat enn Liosligar/ef annar Keñemadr vppkemr/epter liking Melchisedech/sa ecke er giørdr epter Løgmale Likamligs Bodords/ helldr epter Krapte oendeligs Lyfs/ þui hañ vitnar/Þu ert Kieñemadr ad eilyfu/epter skickan Melchisedech. Þui þar fyrer aftekst hid fyrra Løgmals Bodord(mz þui þat var veykt z ogagnsamt/Þui Logmalid kuñe eckert fullkomid ad giøra)og jnnleiddist hin sñur betre Von/fyrer hueria vier nalægiunst Gude

Og þat hid mykla er ecki an Eids/Þuiad hiner eru an Eids Kieñemeñ vordner/enn þsse medr Eide/fyrer þañ sm̄ til hñs sagde/DROTTIN soor/z þat mun eigi jdra hñ/ Þu ert Kiennemadr ad eilyfu epter skickan Melchisedech. Suo nærsta mykels betra Testamentis til

Psal. 109.

sagn

sagnare er Jesus vordenn.

D Og hiner eru marger/ ẽ Kieñemenn vrdu/ fyrer þat ad dauden leyfde þm eigi ad blyfa. Eñ þsse/ fyrer þui hñ eilyfliga blyfur/ hefur hñ oforgeingeligan Kiennemañskap. Þar fyrer kann hñ og eirnen ad hialpa eilyfliga/ þm sm̃ fyrer hñ koma til Gudz/ z lifer æfinliga z bidr fyrer þm.

Þuiad slikan Byskup sæmde oss ad hafa/ sa sm̃ være Heilagr/ Saklaus/ Oflekkadr/ Syndugum fraskilinn/ z hærra enn ad Himinen er/ huerium dagliga eigi þorf gioreſt/ so ẽ ad hinum odrum Byskupum/ j fyrstu fyrer sinar eigenligar Synder ad fornfæra/ epter þat fyrer Folksins Synder. Þui þat giorde hñ einusiñe þa hñ sialfan sig fornfærde. Þui þa meñ sm̃ Løgmalid setur til Presta/ þr hafa breyskleik/ Eñ þta Eidsins ord/ þ epter Løgmalid er sagt setur Sonin eilifan og fullkomen.

VIII

A HAD er nu vpphæden þss/ þat vier afseigium. Vier høfum þann Byskup/ sm̃ situr til hægre handar j Tignarstolinum a Himnum/ og heilagra Audæfa og sannarligrar Tialldbwdar Handuerksmadr er/ hũia Gud hefr vppbygt/ og eigi madurinñ. Þuiad huer Byskup verdr tilsettur ad offra Giafer og Forner. Fyrer þui hlytur þsse eirnen nockud ad hafa/ þ hañ offre. Og ef være hñ nu a Jørdu/ þa være hñ nu ei Prestur/ a medan þar eru nockrer ẽ epter Løgmalinu giafer offra/ Huerier ad þiona þre fyrermynd/ z skugga Himneskra audæfa/ so sm̃ þat Gudliga andsuar til Moysen sagde/ þa hañ Tialldbwdena fullkomna skyllde/ Sia til (sagde hñ) ad þu alla hlute giorer epter þre fyrermynd/ sm̃ þier er a Fiallenu synd.

B Exo. 15. Exo. 25.

Eñ nu hefur hñ ædra Embætte odlast/ so sm̃ hñ añars nyklu ædra Testamentis medalgøngu madr er/ hũt eirnen a ædra fyrerheite stendr/ Þui ef hitt fyrra hefdi ostraffanligt verid þa hefde eckert rwm leitad vid hinu odru/ þuiad hñ straffar þad so seigiande/ Siaid/ þr dagar munu koma (seiger DROTTIN) þat eg mun yfer hws Israels/ og yfer hws Juda setia nytt Testam̃t/ eigi epter þui Testam̃to eg giorde vid fedr þra/ a þm Deigi þa eg tok j þra hønd/ j þann tid eg vtleidda þa af Egiptalande. Og mz þui þr blifu ecki j minu Testam̃te þa hefi eg þa vr miñe lyda latid/ seiger DROTTIN

Jere. 31.

C

Þuiad þta er þ Testam̃t/ þat eg nu mun setia Hwsi Israels/ epter þssa daga (seigr DROTTIN) Miñ Anda mun eg giefa i þra Hugskot/ z i þra hiørtu mun eg þau skrifa/ z eg mun þra Gud vera/ z þr skulu mitt Folk vera/ og eigi skal nockur þurfa siñ Naunga ad læra nie siñ Brodr/ z seigia/ Vidurkieñ þu DROTTIN/ Þuiad þr skulu mig aller keña/ j fra hinum minsta til hins stærsta/ Þuiad eg mun Liknsamr vera þra afgiørdum/ og Synder þra og Ranglæte vil eg ecki j minne leggia. J þui sm̃ hñ sagde/ hid nyia/ giorde hñ þat fyrra gamallt. Eñ huad gamallt og alldrad er/ þat er nærre sinum æfilokum.

D

IX.

C HID fyrra hafde ad søñu sinar Riettlætingar/ Dyrkaner z Veralldligan helagleik. Þuiad hinn fremre hlutur Tialldbwdariñar var vppgiordr/ j Huerrñ ad var Kiertastikan/ Bordid/ z Skodñarbrauden/ z þsse kalladist hiñ Heilage. Eñ a bak ødru Fortialldenu var Tialldbwden/ su sm̃ kalladist hin allra Heilagasta/ huer ed hafde Reykelsis Gullkierid/ z Testam̃tz Orkena/ alla vega mz Gulle rodna/ j huerre var Gullfatan sm̃ Himnabraudid hafde/ z Vønden Aarons ẽ blomgast hafde/ z Testam̃tis spiølden/ huar vpp yfer voru Cerubim Dyrdariñar/ yferskyggiande Liknarsætid/ Af hueriu nu er ecki neitt sierligt ad seigia.

B

Þa þta var nu so tilbuid/ geingu Kieñemennerner jdugligana j hid fremra Tiadllbwdar husid/ og afluku þar fornar embættenu. Enn j hitt añad jñgieck einusiñe a arinu alleinasta Byskupen/ eigi an Blodz/ hueriu hñ offrade fyrer sinar eigenligar og Folksins Synder/ þar hiñ heilage Ande mz merkti/ ad veguren til Heilagleiksins være þa enn ei opinberadr/ a medã hid fremra Tialldbwdarhusid stæde/ huort ad hlaut j þañ sama tima fyrer Liking ad vera/ j hueriu Giafer z fornfæringar offradar vrdu/ huad þo eigi kuñe fullkomid ad giera epter Samuiskuñe/ þañ/ sm̃ Gudz þionustuna framde/ alleinasta mz Mat og Dryck/ z marguisligar skiringar/ z Holldsins Riettlætingar/ sm̃ allt til tima betranariñar voru vppa lagdar.

C

Enn Christur er komen/ þat hñ sie Byskup epterkomande Audæfa/ fyrer stærri ꝛ algiørd-are Tialldbwd/ þa sm̃ eck er mz hendum giørd/ ꝥ er/ þa sm̃ ecki er þrar skøpunar/ Ecke hell-dur fyrer Nafra Blod nie Kalfua/ Nelldur er hñ fyrer sitt eigit Blod eitt siñ jñ geingiñ i hid Heilaga/ ꝛ fañ eilifa Endurlausn. **D**

Þui ef Vxaña ꝛ Nafraña Blod/ ꝛ Askan Kuigunnar a dreifd/ helgar hina saurugu/ til Holldsins hreinsunar/ Huersu mycklu framar mun þa Blodit Christi/ s̃ sialfuañ sig hefur an fleckunar/ fyrer heilagañ Anda Gudi offrat/ hreinsa vorar samuiskur af daudũ verkum/ til at þiona Gudi lifanda.

Og þar fyr᷑ er hñ eirnen medalgøngu madꝛ/ hins nya Testam̃tis/ so ad fyrer þañ Dauda s̃ skiedꝛ er til frelsũar/ vt af þm yfertrodningũ (þær s̃ vnd᷑ hinu fyrsta Testam̃tinu voru) so ad þr mztake eilifa arfleifd fyrerheitisins sm̃ kallader voru? **E**

Þui huar ed Testametid er/ þa hlytur þar þſſ daude ad skie s̃ Testamentid giører/ Þuiat Testamentid verdꝛ stadfest fyrer daudan/ elligar duger þat ecki/ medan hñ nu lifer s̃ þat hefꝛ giørt. Nuar fyrer hid fyrra var eigi ꝏn Blodz til sticktad/ Þui þañ tid Moyses hafde talad vt af øllum Bodordum Løgmalsins fyrer øllu Folkenu/ tok hann Kalfa og Nafra Blod mz Vatne og Purpura vllu og Jsopo/ og støkte a Bokina/ ꝛ allt Folkid/ seigiande/ Þetta Blod er þſſ Testam̃tis/ huert Gud hefur bodid/ Og lika eirnen Tialldbwdina ꝛ øll Verkfære Gudz Dyrkunar støkte hñ mz Blodinu. Og aller hluter verda sem hellst mz Blode hreinsader/ epter Løgmalinu/ Og ꝏn Blodz vthellingar sker eingen fyrergiefning. **F**

Exo. 24.

So hlaut nu fyrerlijking Himneskra hluta mz sliku hreinsud at verda. Enn hiner Himnesker sialfer hliota betri Forner ad hafa/ eñ ed hinar voru. Þuiad Christur er eigi jñgeingiñ j þat hid Heilaga sm̃ mz hondum er giørt/ huert at er samliking hins riettferduga/ helldur j Himinen sialfan/ So hñ auglysist nu fyrer Gudz auglite fyrer oſſ/ ecke þat hñ forne/ lika suo opt sm̃ hiner adrer Byskupar/ þr a hueriu ꝏre jnngeingu j hid Heilaga/ mz añarligu Blode (annars hefdi hñ optar hlotid at lida/ j fra Veralldar upphafe) enn nu j endalok Veralldarinnar/ birtist hñ eitt siñ/ fyr᷑ sina eigin Fornfæring/ til burtøku Syndarinnar. **G**

Lika so sm̃ þat mønnunum er tilskickad einu siñe at deÿia/ og epter þat er Domureñ/ So er Christur einu sinne offradꝛ/ til j burt ad taka margra Synder/ Eñ j añad siñ mun hñ birtast vtan Synd/ øllũ þm s̃ hñs vænta til Saluhialpar.

X.

NViad Løgmalid hefur skuggan epterkomandi audæfa/ ecke Likneskiña sialfra audæfaña. Þuiad huert ꝏr hlaut ad offrast/ hinar sømu offraner/ ꝛ kuñe þo eigi þa sm̃ offrudu fullkomna ad giøra (annars hefde Offrid aflagst) hefdu þr ongua Samuisku meir haft Syndarinnar/ sm̃ Gudz Dyrkunarmeñ voru/ eitt siñ hreinsader. Nelldꝛ skier fyr᷑ ꝥ hugleiding Syndaña huert ꝏr/ Þuiat þat er omøguligt/ ad fyrer Vxa og Nafra Blod Synder j burtu ad taka. **A**

Psal. 39.

Fyrer þui/ sm̃ hñ kienn j Verølldina/ seiger hñ/ Offran ꝛ Forner villder þu eige/ eñ Lijkaman tilreidder þu mier/ Breñeforner ꝛ Syndoffꝛ þocknast þier ecki. Þa sagda eg/ Sia. Ad eg kem/ fyrst j Bokinne er skrifad af mier/ þat eg skule giøra Gud þinn vilia. Eñ þar fyrer s̃ hñ sagde/ Offraner/ Fornan/ Breñeforner/ ꝛ Syndoffur/ villder þu eigi/ þær þocknudust þier ecki (hueriar epter Løgmalinu offradar verda) þa sagde hann/ Sia: Eg kem/ at giøra Gud þinn vilia/ Þar af tekur hñ hid fyrra/ so ad hñ jnnsette hid annad/ J huerium vilia þat vier erum helgader einu siñe skednũ/ fyrer offran Likama Jesu Christi. **B**

Og huer eirn Kieñemadꝛ er tilsettur/ þat hñ alla daga Gudz dyrkan ræke/ ꝛ optliga samhættadar offraner giøre/ hueriar alldrei kuña Syndernar af ad taka. Eñ þſſe fornade eina Forn fyrer Syndernar/ þa æfinliga duger/ situr nu til hægre handar Gudz/ og epterbidꝛ hiedan j fra/ þar til hñs Ouiner verda lagder til skarar hñs Fota. Þuiad mz eirnre offran hefur hñ ad eilijfu fullkomna giørt/ þa s̃ helgader verda. **C**

Psal. 109.

Eñ þat vitnar oſſ eirnen heilagꝛ Ande/ Epter þui hñ adꝛ fyrre sagdi/ Þetta er ꝥ Testam̃t sm̃ eg mun þm setia epter þa daga/ seiger DROTTJN/ Min Løg mun eg giefa j þeirra Hiørtu/ ꝛ j þra Hugskotum mun eg þau skrifa/ Og þra Synder og Ranglætingar vil eg ecki meir j miñe leggia. Nuar þſſe hin sama Fyrergiefning er/ þar er eingen offran meire fyrer Syn- **D**

Jere 31.

rer Syndernar.

Fyrst vier høfum nu/ kiærer Brædꝛ/ þan̄ tryggleik til jn̄gøngu j hid Heilaga/ fyrer Blodid Jesu/ j hueriu hn̄ tilreidde oss nyan ⁊ lifande veg/ fyrer fortialldid/ þad er fyrer sitt Holld/ hafande so magtan Kiennneman̄ yfer Gudz Husi. Þui latum oss þar ad ganga mz san̄arligu Hiarta/ algiørsigleik Truarin̄ar/ yferdreifder i vorū hiørtū/ ⁊ vidskilder vondre samuitsku/ ⁊ þueigins Likama/ mz hreinu Vatne/ Og latum oss fastliga hallda vidurkien̄ing Vonarin̄ar/ ⁊ øruænta eigi/ Þuiad hn̄ er tryggꝛ sa hen̄e hefur fyrerheitid. Og þat vier stundum oss sialfa jn̄byrdis/ mz tidkā Kiærleiksins/ ⁊ godra Verka ⁊ ecki forlata vorn Søfnud/ so s̄ sūra er sidꝛ/ Helldꝛ ad amin̄a hu̇ an̄an/ Og þui myklu framar/ so myklu/ s̄ þier siaed Daginn taka ad nalægiast.

E

Þui ef vier motþroanliga Synder drygum/ epter þat vier høfum medtekid kynning San̄leiksins/ þa høfū viˢ ongua offrā þadā j fra fyrer Syndernar/ helldꝛ hrædeligt epterbijd Dōsins/ ⁊ Elldsins aga/ sem Motstandara suelgia mun. Þui huer hn̄ brytur Moyses Løgmal/ sa hlytur ad deyia utan nockra Myskunsemd/ fyrer tueggia edꝛ þriggia vitnan. Huersu myklu meire Þijsler/ meine þier sa mune verdskullda/ sm̄ son Gudz mz fotum tredꝛ/ ⁊ Testamentis Blodid saurugt reiknar/ fyrer huert ad hn̄ er helgadꝛ/ og suiuirder so nādarin̄ar Anda? Þuiat vier vitum þan̄ s̄ seiger/ Min er hefnden/ eg mun apturgiallda/ seiger DROTTIN. Og enn an̄ad sinn/ DROTTIN mun dæma Folk sitt. Hryggeligt er ad falla i hendꝛ Lifanda Gudz.

Deut. 17

F

Leggid j min̄e þa hinu fyrre daga/ a hueriū þier vppbirtust/ þolande eirnen nockurn deilld sialfer/ mykid ahlaup Þislan̄a/ fyrer Suiuirdan og Hørmungar/ og ad bysnum giørder/ ⁊ i sumre deilld Lagsmen̄ verid þra sm̄ so hefur geingid. Þuiad þier hafid samþinst minū bøndum/ og ræning ydvara audæfa mz fagnade vmlidid/ Vitande ydꝛ at hafa mz sialfum ydꝛ adra betre og blifanligre fasta eign a Himnum. Latid ecki ydvart traust j burt sleppa/ huert ad mykid verdkaup hefur. En̄ Þolinmæde er ydꝛ naudsynlig/ so ad þier giørid Gudz vilia/ ⁊ mztakid Fyrerheitid. Þuiad jn̄an skams tima mun koma sa ed koma skal/ og mun eigi seinka. Enn riettlaatur mun af Trun̄e lifa. En̄ sa sig j hlie dregꝛ/ a þm mun Sala min hafa ongua þocknan. Enn vier erum ecki af þm sm̄ sig j hlie draga/ ⁊ fyrerdæmder verda/ helldur þr sm̄ trua/ ⁊ Salunne biarga.

Deut. 3

G

Abac. 2.

XI.

A

ENN Truan er øruggt Traust þra hluta sm̄ vier vonum/ ⁊ efum eigi huad vier siaum ecki. Fyrer hana feingu hiner gømlu Vitnisburdin. Fyrer Truna vnderstøndum vier Heimen giørdan va/ mz Gudz orde/ ⁊ þ huad synteligt er/ vt af hinu osynneligo vordid.

Gen. 1

Fyrer Truna hefur Abel Gude meire offran giørt en̄ Cain/ fyrer hueria hn̄ hefur Vitnisburden feingid/ þat hn̄ Riettlatꝛ sie/ þa Gud gaf vitnan af hn̄s giøfum/ Og vm þa sømu talar hn̄ enn þott hann sie latin

Gen. 4

B

Fyrer Truna vard Enoch burt numen/ ad hn̄ sæe eigi Daudan/ ⁊ vard eigi fundin̄/ af þui þat Gud tok hn̄ a burt. Þui adꝛ fyrre/ enn hn̄ var j burt numin̄/ hefur hann Vitnisburden haft/ þat hn̄ þocknadist Gude. En̄ an Truarin̄ar er omøguligt Gude ad þocknast. Þui hu̇ hn̄ vill koma til Gudz/ sa hlytur ad trua þat/ at hn̄ sie/ ⁊ þ hn̄ mune endurgiallldare verda þra sm̄ han̄s leita.

Gen. 5

Fyrer Truna hefur Noe vegsamad Gud/ ⁊ Ørkina fyrerbuid/ til Hialþrædis sinu Husi/ þa hn̄ mztok Gudligan bifalning/ vm þ huad eigi var sied/ Fyrer huert han̄ Verølldena fordæmde/ og er Erfinge vorden þss Riettlætis s̄ fyrer Truna kemꝛ.

Gen. 5

Fyrer Truna vard Abraham hlyden/ þa hn̄ kalladꝛ vard vt ad ganga/ a þa Jørd sm̄ han̄ erfa skyllde/ Og hn̄ gieck vt/ ⁊ visse eigi huert vt hn̄ munde koma.

Gen. 6.

C

Fyrer Truna er hn̄ framande verinn a fyrerheitz Jørdun̄e/ so sm̄ a an̄arligre/ og buid j Tialldbuod mz Isaac og Jacob mz erfingium sama fyrerheitsins/ Þuiad hann vonade vpp a þa Borgina/ sm̄ grunduøllen hafde/ huerrar vppbyggingar smidꝛ ⁊ skapare er Gud.

Gen. 12.

Fyrer Truna mztok hin Obyria Særa Krapt/ þat hun vard friofsøm/ ⁊ fædde/ fram yfer tima hen̄ar alldurs/ Þuiad hun hiellt hn̄ trufastan sm̄ hen̄e hafde þat tilsagt. Fyrer huad ad marger eru vpprun̄er af einum/ þo ad dains Likama være/ lika s̄ Stiørnꝛ Himins/ ⁊ so sm̄

Gen. 21.

Gen. 15.

Sandur vid Siafarstrønd/ huad otelianligt er.

Þesser aller eru j Trunñe vnder lok lidner/ z hafa ecke Fyrerheitid mzt ekid/ Helldur þad af fiarska tilsied/ z hafa þar atreyst/ z sier nægia latid/ z vidurkient þat þeir være a Jørdu Gester og framande. Þuiad þr sm̃ þtta seigia/ þr giefa til ad skilia/ þat þr añarar Fødurleifdar leite. Og ad søñu/ ef þr hefdu meint hana/ af huerre þr voru vtfarner/ hefde þr nogan tijma til aptur ad snua. Eñ nu girntust þr adra betre/ þat er Himneska. Fyrer þui ouirdist ecke Gud/ ad nefnast þra Gud. Þuiad hñ hefur þm Borg fyrer buid.

Exo. 3

Fyrer Truna fornfærde Abraham Isaac/ þa hñ vard freistadz/ z framgaf hiñ Eingetna þañ sm̃ hñ hafde þo j Fyrerheitinu mztekid/ vt af huerium ed sagt var/ J Isaac skal þier þitt Sæde kallad verda/ Jhugande/ þat Gud kynne af Dauda vpp ad vekia/ Fyrer huad hañ eirnen aptur fieck hñ til fyrerlikingar.

Gen. 22.

Fyrer Trũa blezade Isaac/ af þui huad epterkõande var/ Jacob z Esau. Fyrer Trũa blezade Jacob/ þa hñ deyde/ bada Sonu Joseps/ z giørde lotning þui fremsta a hũs Rijkis Sprota.

Gen. 27.
Gen. 48.
Gen. 50.

Fyrer Truna talade Joseph af vt gøngu Israels sona/ þa hañ deyde/ og bifalning giørde E vm sin Bein.

Exo. 2

Fyrer Truna vard Moyses/ þa hñ var fæddz/ j þria Manude falin af sinum Forelldrũ/ fyrer þui þau sau/ þ hñ var agiætligt Barn z hræddunst ecki Kongsins Bifalning.

Fyrer Truna afneitade Moyses/ þa hañ giørdist stor/ sig ad vera dottur son Pharaonis/ Og kiøre myklu helldz medz Folke Gudz omak ad þola/ enn ad hafa stundligt epterlæte Syndarinnar/ Og hiellt Vanuirding Christi fyrer stærra Rijkdom/ eñ fiesiodu Egiptskra/ Þuiad hñ leit a verdlaunen.

Fyrer Truna forliet hñ Egiptaland/ z ottadist ecki Kongsins grimd/ Þuiad hañ hiellt sig ad þm/ huern hñ sa ecki/ lika so sm̃ ad hñ sæe hñ.

Exo. 12

Fyrer Truna hiellt hañ Paskana z Blodz vthellingena/ vppa þat ad eigi snyrte þa/ sa s Frumburdena drap.

Exo. 14

Fyrer Truna geingu þr j giegnum Hafid rauda/ sup sm̃ vm þurrlende/ huers eirnen hiner F Egiptsku freistudu/ og drecktust.

Josu. 6

Fyrer Truna nidurhrundu Mwruegger Hierico/ þa er þr høfdu j siø daga vm kring hana geingid

Josu 2

Fyrer Truna vard Rahab su Horkona ei fortøpud medz Vantruudum/ þa hñ medtok þa niosnarmeñ vinsamliga.

Og huad skal eg meir seigia/ timen verdz mier ofstuttur/ nær eg skyllda framþylia/ af Gedeon/ Barac/ Samson/ Jepthahe/ Dauid og Samuel/ z Spamøñũm/ huerier ed hafa fyrer Truna Kongariken yferuñid/ Rettlætit verkad/ Fyrerheitid ødlast/ Leona muñana tilbyrgt Elldsins magn vtsløkt/ Suerdsins eggiar vmflyd/ Kroptuger vordner vr Breyskleikanũ/ Oflger giørst i Strijdenu/ añarligra Herbwdũ vmuellt. Kuiñurnar hafa sina framlidna/ af vpp G risuñe aptur feingid.

Eñ hiner adrer eru lemstrader og gabbader/ z hafa ongua frelsan medteked/ So ad þr ødludust hina betre vpprisuna. Sumer hafa Hædung z Hwdstrokur lidid/ þar ofan a bønd z Fiøtraner. Þeir eru Steinum grytter/ Skamhøggner / j giegnum stungner/ fyrer Suerde vegner. Þeir ed vm hafa farid j Saudafelldum z Geitskinum/ mz Eymdũ/ mz Harmkuælũ/ mz Omake/ huerra Heimuren var eigi vdugz/ hafa z viller geingit a Eydemørkũ/ a Fiollum/ vm Fylsne z Hella Jardariñar.

Þesser aller feingu Vitnisburden fyrer Truna/ z hafa ecki medtekid Fyrerheitid/ fyr' þui þat Gud hefur eitthuad betra adz til forna vm oss fyrerhugad/ so ad þr fyrer vtan oss yrde ecke fullkomner giørder.

XII

Fyrer þui/ a medan vier høfum eirnen slika gnægd vottaka vm kring oss/ þa latum oss afleggia Synnderna/ þær oss jafnan vidloda z þyngia/ Og hlaupũ fyrer Þolinmæde/ til þrar Orustu/ sm̃ oss er tilskickut/ Og alitum Jesum þss vppbyriara/ z fullkõnara Truariñar/ hũ ed/ þañ tijd hñ hefde vel matt hafa Føgnud/ þolde hñ Krossin/ z virdte Forsmãena einkis/ z sette sig til hægre hlidar vppa Gudz Stole. Miñist a þañ sm̃ þuilijk motmæli j giegn sier af A

Syn-

Syndurunum þolde/so ad þier letiest ecki nie veilist j Hugskotunum. Þuiad þier hafid eñ ecke allt til Blodsins vidstadid j Stridenu mot Syndiñe/og hafid þegar gleymt þss huggunar/ sm̄ til ydar seiger/so sm̄ til Barnaña/Son miñ/vird eigi litils Tyftan DROTTINS/og vruilnast ecki þott þu verder af hm̄ straffadr/þuiad hún ed DROTTIN elskar/þañ agar hñ/Eñ huern þann son sm̄ hñ ad sier tekur/þañ stryker hñ. *Prouerb. 3.*

Ef þier Tyftunina þolid/þa mun Gud tia sig ydr sm̄ sonum/þui/Huer Sonr er sa/þañ er Faderin tyftar eige? Enn ef ad þier erud an Tyftanar/huerrar hiner aller eru hluttakarar vordner/ þa eru þier hiabørn enn ecki Syner. Nu mz þui eirnen vier høfum haft vora likamliga Fedr til Tyftunar maña/og þa hrædst/Skylldum vier þa ecki myklu meir vndergiefner vera hinum andliga Fødr/so ad vier lifdum? Og hiner hafa senneliga faeina daga oss agad/epter sinū giedþotta/Eñ þsse til nytsemdar so/ ad vier ødlunst hñs Helgan. Eñ øll Tyftan nær hun aliggr/þa þiker oss hun eingen glede/helldur hrygd vera. Eñ eptera mun hun gefa fridsamligastan Auøxt Riettlætisins/þm sm̄ þar fyrer jdkader eru.

B

Fyrer þui/ vpphefied aptur tregar hendr/ z hin þreyttu Knie/z giørid riettā gang mz ydrum fotum/suo ad eingen afuega skeike/lika sem sa er halltrar/ helldur myklu framar verde heilbrigdr. Epterfylgid Fridenum vid huern mañ/z Helguniñe/an huerrar þad eingin mun DROTTIN sia/Siaed og so til/þat eingen forsome Gudz Nad/ so ad þat eingen beiskerot j stadin vppsprette/og hindran giøre/og þat marg' fyrer þa hinu sømu Sauruger verde Og ad þar sie eingen Frillulifis madr/edur Ogudræken sm̄ Esau/sa sm̄ ad fyrer matarsaker sellde sinn Frumburd. Fyrer þui/þa vitid/ad hñ þar eptera/þa hñ Blezunina erfua villde/ er hñ vtskwfadr/Þuiad hñ fañ eckert Rwm Jdranariñar/þott hñ heñar mz gratande Tarum leitade. *Deut 29.*

C

Þuiad þier erud ei geingner til þss Fialls s̄ a þreifanligt er/z mz Ellde breñur/nie til Þoku eda Myrkurs/til Hregguidris/til Lwdrarþyts/ z til Raddar ordaña/og þr huerier hana heyrdu vndantøldust/þat eigi yrde til þra ordid talad/Þuiad þr kuñu eigi þ ad standast huad þar var sagt. Og ef Skogdyr snart Fialltd/ þa skyllde þat Steinum grytast/eda mz Skeyte j hel skotid verda. Og so ogurlig var su syn/þat Moyses sagde/Eg em ottasleigen z felmsfullur. *Exo. 19.*

Helldr eru þier geingner til Fiallsins Zion / og til Borgar Gudz lifanda/til Himneskrar Jerusalem/og til margra þusunder Eingla flocka/z til Samkundu hins frumgietna/huer a Himnum vppskrifadr er/og til Gudz allra Domara/z til Andaña algiørfiligra Riettlætra og til Medalgangara hins nya Testamentis Jesu/z til Blodsins yferdreifingar/ þ betra hefur ad seigia/enn Abels. *Gen. 44*

D

Siaed til/ad þier vndanteliest ecki þm̄ sm̄ vid ydr talar. Þui ef hiner eru ei vmflyder/sem høum vndantølduss/þa hñ a Jørdu talade/myklu midr þa vier/ef vier vndanteliunst þm sm̄ af Himnum talar/huers Rødd/þañ tima Jørdena bifade/eñ nu heiter hñ fyrer/z seiger/ Eñ eitt siñ mun eg hræra ei alleinasta Jørdena/helldr eirnen Himnana. Eñ þat hañ seiger/eitt siñ/merk/Ad þat hid hræranliga skal vmskipteligt verda/lika sm̄ añad smijde/so ad þat huad ohræranligt er stødugt blife. Huar fyrer/a medan vier medtøkum ohræranligt Rijke/þa høfum vier Nadina/fyrer hueria vier skulum Gude þiona/honum til þocknunar/mz Hrædslu z Sidseme/Þuiad vor Gud er eydandi Elldr. *Naggei 2*

XIII.

A

VErid støduger j brodurligum Kiærleika/z Gestrisne forgleymid ecke/Þuiad fyrer hana hafa nockrer(þm ouitāde)Einglunū Herberge veitt. Hugleidid Bandingiana/lika sm̄ adrer sambandingiar/ z þa sm̄ motgøngu lijda/suo sm̄ ad þier sieud eirnen limer þss sama Likama. Hiuskapuren skal heidarligr hallden vera hia øllum/ z Hionabandzsængen oflecked. Enn Frillulifis meñ z Hórunarmeñ mun Gud dæma. Framferdid sie an Agirne/z latid ydr þat nægia sm̄ j nænd er/þuiad hñ hefur sagt/Eg vil eigi yfergiefa þig ne hia fara lata/ so ad vier meigū traustliga seigia/DROTTIN er miñ Hialpare/eg mun eigi ottast huad maduren mun mier giøra. Þeinkid a ydra Lærifedr/þr ed Gudz ord hafa sagt ydr/hūra æfilokum þa adhyggid/ og ept' fylgid þra Tru. *Gen. 18. 19*

Jesus Christus/Giær og j Dag/z eirnen sialfur hiñ same ad eilijfu/Latid þui eigi afleida ydr *Psal 108. 6*

da ydr mz marguisligū z framande Lærdomum. Þuiat þat er agiætligt/so ad hiartad sie stad B
fast/huad hellst ad skier fyrer Nꝏdina/eige fyrer fædsluna/huar vt af ongua nytsemd hafa
þr sm̄ þar mz vilia Gude þiona. Vier høfū þat Alltari/ huar af þr s̄ Tialldbwdena rækia
hafa eckert valld til af ad eta. Þui hūra Dyra Blod s̄ jñborid ydr af ædstakñemañenū j hid
Heilaga fyrer Syndernar/þra sømu hræ verda vppbrend vtan Herbwdaña. Fyrer þui hefr
eirnen Jesus/vppa þat hañ helgade þat Folk fyrer sitt eigid Blod/vtan Borgarhlidz lidid.
Þui latum oss vtganga til hn̄s af Herbwdunum/og bera hn̄s Vanuirding/ Þuiad vier høfū
onguan blifanligan stad/helldr leitū vier hins tilkomanda.

Þui latum oss nu offra fyrer hn̄/Lofsins offur Gude alla tima/þat er Auoxt Varaña/sm̄
vidurkieña hn̄s Nafn. Gott ad giora/og mz ad skipta þa forgleymit ecki/ Þuiad slijkt Offr
þocknast Gude vel. Hlydid ydrum Lærurum og fylgid þm/ Þuiad þr vaka yfer ydrū Sꝏlū/
lika sm̄ þr ed reikningskap þar fyrer gefa skulu/so ad þr giore þat mz glede /og eige mz and C
uarpan/þt þ er ydr ogagnsamligt. Bidied fyrer oss.

Vort Traust er þat/ad vier høfū goda samuisku/z kostgiæfū oss til/goda vmgeingni ad hafa
hia øllū/Eñ eg meir eñ beide ydr þar til/þuilikt ad giora/vppa þat eg kiæmust hid allra fyr-
sta aptur til ydar.

Eñ Gud Fridarins/sa s̄ vt hefr leitt j fra daudū/hiñ mykla Hirder Saudaña/fyrer Blod
id hins eilijfa Testametis/ vorn DROTTIN Jesum Christum/hn̄ giore ydr skickanliga
j øllu godu verke til ad giora hn̄s vilia/og efle þat mz ydr/huad fyrer honū þacknæmt er fyr- D
er Jesum Christum/huerium ad sie Dyrd vm alldr og ad eilijfu/Amen.

Eg beide ydr kiærer Brædr/halldid mier þat aminningar ord til goda/ Þuiad eg hefe fatt
eitt skrifad ydr. Vitid þat Broder vor Timotheus er laus aptur/mz huerium ef hn̄ skiotliga
kemr/mun eg sia ydr. Heilsit øllum ydar Lærurum og øllum Heiløgum. Ydr heilsa
Brædurner af Vallande. Nꝏden sie med ydr øllum/ AMEN.

Skrifadur vr Vallande
Med Timotheo

Formale yfer S. Jacobs Pistil

ÞEnnan Pistil hins heilaga Jacobi/þott at hn̄ sie af hinum Gømlu fyr' od-
al lagdur/þa lofa eg hn̄ þo/og helld godan vera/Hellst þar fyrer/þat hn̄ ongua manna
setninga innsetur/og Gudz Lögmal allhardliga rekur. Eñ ad eg seige mina meining þar
vm(enn ongum þo til willu nie hiatruar neirnrar)þa þike mier sm̄ hn̄ sie eigi nockurs
Postula Ritning/og er þta mitt tilefne.

J fyrstu/þad hann so strags i giegn/S. Pale/og allre añare Ritning/Riettlætid
werkunum tileignar/og saiger þad Abraham sie af sinum werkum riettlatur wordin/þañ
tid hn̄ son sinn offrade/sm̄ ad S. Pall(Rom. iiij)þar i giegn lærer / og seiger þ Abra-
ham sie an werka Riettlatur worden/alleinasta fyrer Tru sina/og wtuisar þ niedr Moysen (Gen. xv)längu
adur enn hn̄ Syne sinum offrade. Nu þo þessum Þistle yrde wid hialpad/og ein glosieran fyndist yfer slikt
Riettlæte werkanna/þa kañ hn̄ þo ecke þar inne ad forsuarast/sm̄ hn̄ þa Malsgrein Moysi(Gen. xv))huer
ed alleinasta wm Abrahams Tru/og ecke wm hn̄s werk talar/epter þui sm̄ S. Pall Rom. iiij. wtskyrer)wer-
kum til eignar. Fyrer þui wtskurdar þad þsse brestur/þad hn̄ warla meigi wera nockurs Postula.

J añare grein/þad hn̄ will Kristnum lyd kienna/og getur ecke eittsinn i so langre Ordrædu/Þijnuñar og
Christi wpprisu/nie hn̄s Adarinnar Anda. Hn̄ nefner þo Christum i sumum stödum/enn keñer ecke gran-
did af honum/wtan seiger af almeñeligre Tru a Gud/Þuiad embætte eins Rietteligs Postula þa er/þad hn̄
af Pisl og wpprisu Christi/og hn̄s embætte predike/og leggie þss sama grunduöll/suo sm̄ ad sialfur hn̄ seiger
Joh. xv. Þier munud witnesburd af mier gefa. Og i þui werda allar þær/sm̄ rietteligar Bækur eru/Sam-
hliodande/ad þær allar saman predika Christum/og hn̄s Erinde reka. So er þat og eirnen riett Prof til allar
Bækur ad straffa/Ner wier siaum huert þær reka Christi Erinde edur ecki/ Epter þui ad öll Ritningen tiaer
og lærer ecke annad eñ Christū/ lyka sm̄ hinn heilage Pall/ Rom. iij. will eige af ödru wita/vtan alleinasta
Christo. Sem hn̄ seiger i. Corinth. ij. huad Christum ecke lærer þad er ei Postuligs embættis/þott þad eir-
nen sialfer höfud Spekingarner kiendu/Enn þar i mot/huad hellst Christum predikar/ þ sie Postuligt/þott
þad sidstur maña segde.

Enn þsse Jacobus seiger eigi meir/wtan hn̄ drifur til Lögmalsins og þss verka/og fleyger so oskickanli-
ga einu i annad. So ad mier þiker/sm̄ hn̄ mune werid hafa/eirn godur dugande mann/ sa er stöku greiner
wt af Lærisueinum Postulanna hafe höndlad/ og hafe so wppa Bokfelle ritad. Elligar kañ ad skie/ad þat
sie wt af Predikun hins Heilaga Jacobbi wppskrifad/af einum ödrum til. Hn̄ kallar og Lögmalid eitt Lög-
mal frelsisins/huert at S. Pall kallar þo eitt Lögmal þrælkunarinar/ og Reidiñar/Syndariñar og Dauda-.

Fram

Fram yfer þad/ þa idkar hn̄ mals greiner hins heilaga Petri/ Kiærleikuren hylur Synda fioldan. Itm̄/ Lijtelætid ydr vnder wolldugа Gudz hönd. Itm̄ Malsgrein S. Pals (Gal. v) þ Andan lyste i gegn Holldinu. Þar þo ad hinn heilage Jacobus war langre æfe af Herodes til Jerusalem (fyrr en̄ S. Petur) liflaten/ Huad ad þo synist/ þad hn̄ hafe löngu seirne werid/ en̄ þeir Petur og Pall.

Summan er/ Pad þesse hefur wiliad wera þeim/ sm̄ sig wppa Truna an werkanа forlietu/ og hefur til þeirrar Malsuarnar næsta bliugur werid/ og wiliande þui med Lögmals rekstre til wegar koma/ sm̄ ad Postularner mz huatning til Kiærleiksins wtuega. Fyrer þui kan̄ eg hn̄ ecke ad telia medal riettra höfud boka/ Viliande þo ongum þar mz hamla/ þad hn̄ telie hn̄ setie og wpphefie so hatt sm̄ honum sialfum wel likar/ Þuiad þar eru margar agiætar og godar greiner inne skrifadar.

S. Jacobs Pistill

I.

A Jacob þion Gudz/ z DROTTINS Jesu Christi.

Þeim tolf Kynkuislum/ sm̄ sundurdreifdar eru/ seigist kiærlig heilsan.

Brædr miner/ reiknid þad fyrer allan fognud/ nær þier j marguisligar freistaner j hrasid/ og vitid þad ydar Tru ef hun er riett þa verkar hun Þolinmæde/ enn Þolinmæden mun stadfost blifa allt til enda/ suo ad þier sieut fullkõner z algiorder/ z j ongu brest hafed

Og ef einhuer ydar þarf vid Vijsdoms/ hn̄ bidie af Gude/ sa er nogliga giefur huerium manne/ og vtdrepr þat ongum/ Suo og eirnen mun honum þat giefast. En̄ hn̄ bidie j Trunne/ z efi ecki/ Þuiad sa sm̄ efablanden er/ hn̄ er lijka sm̄ Siafarbylgia/ su er af Vinde verdr drifen og vppuægd. Þuilijkr madr þeinki ecki/ þ han̄ mune af Gude nockud odlast/ Þui efablandin madr er ostodugr j ollū sinum veguni.

B Enn sa Broder sm̄ sig læckar/ hn̄ hrosast j sinne vpphafning/ Og hn̄ sm̄ Rijkr er/ hn̄ hrosast j sinne Litelæting. Þuiad lika so sm̄ Blomstur grassins mun hn̄ forganga/ Solin vppgeingr mz hita/ þa skrælist grasid/ og Blomstrid fellur/ og þss fagra alit fordiarfast/ Lika so mun Audigr j Rijkedæme sinu vppþorna.

Sæll er sa madr sm̄ Freistingena þolinmodliga lijdr/ Þui þar mz hn̄ verdr reyndr/ mun hn̄ odlast Lifsins Koronu/ huerre Gud hefr fyrerheitid þm sm̄ hn̄ elska. Eingen seige/ nær han̄ freistast/ þ hn̄ af Gude freistadr verde/ Þuiat Gud er eingen freistare til hins vonda/ z einskis freistar hn̄/ Nelldr freistast huer eirn/ nær hn̄ tilteygist af sin̄e eigin̄e girnd og lockadr verdur. Og sidan þat Girnden hefur gietid/ fæder hun Syndena. Enn nær Synden er fullkomnud/ fæder hun Daudan.

C Villist eigi Kiærer Brædr. Oll god giof/ z oll fullkomin giof kemr ad ofan/ fra Fodurnum Liossins/ j hia huerium er eingen vmskipting nie byting Liossins z Myrkursins. Nann hefr oss gietid epter sinne villd/ fyr[s] Sannleiksins ord/ Vppa þat vier værum frumburder hn̄s Skiepnu.

Fyrer þui kiærer Brædr/ sie huer madr fliotur ad heyra/ en̄ tregr ad tala/ z til Reide tregr. Þuiad mannsins reide giorer þat eigi/ huad fyrer Gude riettferdugt er.

Þar fyrer afleggid allan ohreinleik og Illsku/ og mztakid ordid mz hoguære/ þ j ydr er rofsett/ huad er kan̄ ydar Saler hialpligar ad giora. Verid z eirnen giorendr ordsins/ enn eige alleinasta tilheyrendr/ huar þier sialfa ydr mz a talar dragid. Þui ef eiñhu̅ er ordsins telheyrari/ z eingin̄ giorare/ sa er likr þm̄ man̄e/ s̄ sina Likamliga Asionu j Speigle skodar/ Þui epter þad hn̄ hefur skodad sig/ z jafnskiott sm̄ hn̄ geingr burt þadan/ þa gleymer hn̄ hu̅nen hn̄s yferlitur var/ En̄ huer j giegnum skodar hid algiorda Logmal Frelsisins/ og stadnæmist þar jn̄e/ z er eingen forgleymanligr heyrare/ helldr giorningsins giorare/ sa same mun hialpligr vera j sinu verke.

D En̄ ef einhuer a medal ydar lætur sier þikia þat hn̄ þione Gude/ z temr eigi sina Tungu/ helldr foruiller sitt hiarta/ þss Gudrækne er hiegome. Ein skiær og oflecкut Gudrækne hia Gude/ er hun/ sm̄ vitiar Eckna z Fodurlausra/ j þra Normungum/ z sig oflecкadan af Neimenum varduetter.

II.

BRædr miner/þier skulud eigi meina/ ꝥ Truan a Jesū Christū vorn DRO-Tteñ Dyrdariñar/lijde Mañgreinar alit. Þui þo ad jñgange j ydra Sāküdn madr berāde Gullbaug z j kostuligū klædū/ Eñ þar kiæme z eirnen eiñ Fatækr j liotū klædnade/ z þier sæud a þañ s̄ dyrligan klædnad bære/segdud til hñs/Sit þu hier j godū sesse/Og til hins Fatæka segdud/Statt þu þarna/eda set þig hier a skør fota miña/ ꝥ vrskurdid þier ecki riett mz sialfū ydr/ Nelldr verde þier Domarar vondra hugreñinga

Neyrid til Brædr miner elskuliger/Hefr Gud ecke vtualid Fatæka þssarar Veralldar/ þa j Truñe rijker eru/og erfuingiar Rijkesins/hueriu hñ hefur fyrerheitid þm sm̄ hñ elska? Eñ þier hafid vanheidrad hina Fatæku. Eru hiner Rijku eigi þr sm̄ mz yfergange nidurþryckia ydr/og þr ed framdraga ydr fyrer Domstola? Næda þr ecki ꝥ hid goda nafn sm̄ þier erud af kallader?.

Leui. 19 Roma. 2 Ebh. 6

Og ef þier fullkomnid ꝥ Konungliga Løgmal epter Ritningūum/ꝥ elska skuler þu Naūga þiñ so sm̄ sialfan þig/þa giøre þier vel/Eñ ef þier hafit Mañgreinar alit/þa dryge þier Synd/z verdit auñtader af Løgmalinu/so s̄ Yfertrodslumeñ. Þui þott ad einhuer hiellde allt Løgmalid/z brotligr verdr j einu/þa er sa þegar alls þss sekur. Þuiad hñ sm̄ sagt hefr/Eige skallt þu Hor drygia/ sa hefr eirnen sagt/ Eigi skallt þu j Hel sla. Þott ad þu dryger nu eige Hor/eñ j Hel slær/þa ertu Yfertrodstumadr hins Løgmalsins. Lika so talid/z so gierid/s̄ ad þr ed fyrer Løgmal Frelsisins dæmder vda. Eñ þar mū omyskunsamr Domr yfer þñ ganga s̄ ongua Myskunseme hefr giørda/Og Myskunin hun hrosar sier j mote Dominū.

Huad stodar ꝥ/kiærer Brædr/þott eiñhuer seigi hñ hafe Truna/z hefr eigi verken? Getur Truan giørt hñ hialpligan? Eñ ef nockr Broder eda Systur være naken/ z þorf hefde dagligrar næringar/z þo eiñhuer ydar seigi til þra/Farid j Fride/giørid ydr heitt/og mettid ydr/eñ giefe þm ecki huad Likamans naudþurft er/Huad hialpade þm þ? So og lika Truā nær ed hun hefr eingen verk/ þa er hun daud j sialfre sier.

Eñ þar mætte eiñhuer seigia/Þu hefur Truna/z eg hefi Verkin/ Syn þu mier Tru þina vt af verkum þinum/z mun eg syna þier mina Tru af minū verkū. Þu truer ad eiñ sie Gud/ꝥ giør° þu vel/Dioflarnerner trua eirnen/z eru þo otta slegner.

Gen. 22 Gen. 15

Eñ villtu vita/þu hiegoma madr/ꝥ Truan an verkaña sie daud/Er eigi Abraham Fader vor af Verkunum riettlatur vorden/þa hñ offrade Syne sinū Jsaac yfer Alltarid? Þar sier þu/ꝥ Truan hefr samuerkad hñs giørdum/ z vt af Verkunū er Truan fullkōlig orden. Og Ritningen er vppfylld sm̄ ad seig°/Abraham trude Gude/ z ꝥ er honum talid til Riettlætis/z er Gudz Vin kalladr. So siae þier nu/ ꝥ maduren er af verkunū Riettlatr/z eigi alleinasta vt af Truñe. So z eiñen Portkonan Rahab/Er hun ecki af verkunmm Riettlat orden/þa hun medtok sendebodana/og liet þa vm añan veg fara? Þuiat lika sm̄ Likamen er an Andans daudr/ so er og eirnen Truan an verkaña daud.

Josu. 2

III.

HJrdid eigi Brædr miner/fleire Læremeistarar af vera/eñ vitid ꝥ vier munum þss meire Dom fa. Þuiat aller vier briotum margfalldliga. Eñ hu hñ verdr eige brotligr j einu orde/sa er algiørdr madr/z kañ øllum Likamanū j taume ad hallda. Siaed/Þad vier beislum Hestana/so ad þr hlyde oss/og snuū øllum þeirra Likama/Siaed Skipin/þo ad þau sie stor/og vda af megnum Vinde reken/þa vdr þm þo vent af litlu Styre/huert vt sm̄ sa vill er styrer. So er eirnen Tungan litill Limr/z vppbyriar þo stora hlute.

Siaed huernen so litill Elldr/huersu myken Skog kañ hñ vpp ad tendra? Tungan er eirnen elldur/Verølld full Ranglætis/So er Tungañ medal vorra Lima/fleckar allañ Likamañ/z vppkueiker alla vora Syslan/nær hun af heluiskum vpptendrut er.

Þuiad allar Natturur Dyra/Fugla/z Orma/ z Sioskrimslaña verda tamdar/og eru tāder af manligre Natturu. Enn Tunguna getur eingiñ manna tamit/hid ospaklata jllt/fullt daudligs Eiturs. Medur heñe dyrckum vier Gud Fødur/z med hñe formælu vier Møñunū/ epter Gudz mynd giørdum. Af hinum sama Muñe framgeingr Blezan z Bøluan. Þad skal eigi so vera kiærer Brædur. Vtueller nockud Brunuriñ af samre vppras sætu z beisku Vatne? Getur nockur Brædur miner/Fikiu Trie Vidsmiør? Edr Vinuidur Fikiur borid?

Lika

Lyka so kañ ecke hiñ same Bruñur/ sallt Vatn z sætt ad giefa.

D Nú hñ er vitur z forsoktur a medal ydar/ hñ audsyne mz godre vmgeingne sin verk/ j Hogværd z Hyggindū. Eñ ef hafe þier beiska Ofund og Hatur i ydrum Hiørtum/ so hrosit ydur ecki/ og liugit ecki i giegn Sañleikanum. Þuiad þad er ecki su Viska sm̄ ad ofan kiemur/ helldur Jardlig/ Likamlig/ z Diøfullig. Þui huar Ofund og Hatur er / þar er Ostadfesti og aller hluter iller. Eñ su Viska sm̄ ad ofan kemur/ er fyrst Hreinlif /þar næst Fridsøm/ Hoglat/ Malhlydin godu samlundut/ full Myskunsemda z godz auagstar/ og Oagreiningarsøm /an Smiadurs/ Eñ Riettlætisins auogstur verdur þeim i fridi sædur/ sm̄ fridiñ hallda.

IIII

A HVadan koma Strid z Barattur a medal ydar? Koma þær eigi af ydar girndum sm̄ strida i ydrum Limum? Þier erut agiarner og audlist þar med eckert/ Þier hatit z ofundit/ og viñit þar med eckert/ Þier slaist z beriest z hafit ecke þui þier bidiet ecki/ Þier bidiet z ødlist ecki/ af þui þier bidiet vondsliga/ suo ad þier soit þui i ydru Bilyste.

Þier Horunar meñ z Hordoms konur/ Vite þier ecke þad Veralldariñar vinfeinge er Gudz Ouinskapur? Huer Veralldar vinur vill vera/ sa mun Gudz ovin verda.

B Eda meine þier þ Ritningin seige til onytz? Andañ þañ sm̄ j ydur bygger/ hñ lyster j gegn Ofundiñe/ og giefur Nadiña meire. Þar fyrer seiger hañ : Gud motstendur Dramblatum/ Eñ litelatum gefur hañ Nad. Gal. v

Þui verit Gudi vndergiefner/ Standit i mot Diøflinum/ so flyr hañ fra ydur. Nalægit ydr at Gudi/ so nalæger hañ sig til ydar. Hreinsit ydar Hendur/ þier Synduger/ z hreinferdug giørit ydar hiørtu þier efunar samer/ Verit vesaliger/ sytet og harmit/ þui ydar Hlatur skal vmsnuast i Grat/ og ydar Glede i Hrygd. Lætit ydr fyrer Gude/ þa mun hañ vpphefia ydur. Psal. 4 1 Petri 5

C Bakbited ecki huer añañ kiærer Brædr/ Þui huer hañ bakmæler Brodur sinum/ og dæmer vm hñ/ sa bakmæler Løgmalinu/ z dæmer vm Løgmalit. Eñ dæmer þu vm Løgmalit/ þa ert þu ecki giornings madur Løgmalsins/ helldur Domare. Þui eiñ er sa Løgmals giafare z Domare/ s̄ ad frelsa kañ z fordæma. Eñ huer ert þu sm̄ vm Naunga þiñ dæmer?

Siait nu til þier s̄ seigit/ J Dag elligar a morgū munū vier ganga i þssa edr þa Borg/ Og vilium þar Aarit vm dueliast/ og kaupskap fremia/ og auiñiñg giøra. Þier sem þo eigi

D vitit/ huad a morgun skie mun.

Þui huad er ydart lif? Ryk er þ/ sem litla stund varer/ eñ sidan hiadnar þad. Þar fyrer skulu þier seigia/ Ef ad vier lifum/ og ef Gud vill/ þa vilium vier þetta edur þad giøra. Enn nu hroose þier ydur j yduare Drambsemi. Øll suoddan metnan er vond/ Þuiat hñ sem kann nockut gott giøra/ z giører þad ecki/ þeim er þad Synd.

V.

A HVel: Þier audiger ylit og æpit/ yfer ydar Vesølldū/ þeim yfer ydr skulu koma. Yduar Rikedæmi eru vllnud/ og klæde ydar eru Møl etin/ Gull ydart og Silfur er forrydgat/ og þeirra Ryd mun ydur til Vitnisburdar vera/ og mun tæra ydru Holldi sem Elldur. Þier hafit ydur Siodum safnat a sidustu Døgum/ Siaet: At launin Verckmannanna/ þeirra sm̄ ydar Akurlond hafa vpp yrckt/ og huad þier hafit þa vm suikit/ þau hropa/ og þ þra hrop er komit til Eyrna DROTTINS Zebaoth. Þier hafit Kræsliga lifat a Jor-

B du/ og ydar Lostasemder drygt / og kappalit ydar Hiørtu/ suo sem til Slatrunardags. Hiñ Riettlata hafi þier Fordæmt/ og i helsleigit/ og hañ hefur eigi motstadid ydur.

Fyrer þui verit Þolinmoder kiærer Brædur/ allt vppa tilkomu DROTTINS. Siaid: þad Akurkallin vænter agiætligs Auaxtar Jardariñar/ þat Þolinmodliga vmlidande/ þar til hñ fær Morgunregn z Kuelld skwra. Vere þier eirnen Þolinmoder/ og styrkit ydar Hiortu/ Þuiat tilkoma DROTTINS er i nand. Motblasit ecki huer añañ kiærer Brædur/ suo ad þier fordæmist eigi. Siait: Ad Domariñ er fyrer dyrum. Takit miner kiærer Brædur til

C epterdæmis Motgænguñar og Þolinmædinnar Spameñina/ þeir til ydar hafa talat i nafne DROTTINS. Siaed: Vier prysum þa sem lidit hafa. Þolinmæde Jobs hafe þier heyrt/ z ending DROTTens hafi þier sied/ þuiat DROTten er Myskunsamr z Liknare.

Enn fram

Enn fram vm alla hlute/ Brædur miner/ þa sueriet huercke vid Himin nie vid Jørd/ ne nockurn annañ Eid. Eñ ydar Ord sie/ Ja þad ia er/ ⁊ Nei þad nei er/ so ad þier fallit ecki j Hræsne. Hryggist nockur medal ydar/ sa bidie. Eñ huer j godu gedi er/ sa syngie Psalma. Eñ huer siukur er/ sa kalle til sin Olldungana Safnadarins/ ⁊ lati bidia yfer sier/ ⁊ sig Vidsmiøre smyria i nafne DROTTINS/ Og Bænin Truariñar mun frelsa hiñ siuka/ og DROTTIN mun vidrietta hñ/ ⁊ þo hñ hafe Synd^r^ giørt/ munu þær hønum fyrergefast D

Mar. 6.

Jate huer ødrum sinar Synder/ ⁊ bidiet huer fyrer ødrum/ þad þier heilbrigder verdit. Þuiad iduglig riettferdugs Bæn ma mykit. Elias var madur lika suo sem vier/ ⁊ hñ bad Bænar/ ad þad skilldi eigi rigna/ og þad rigndi ei yfer Jørdina j þriu ær ⁊ sex manade. J annat siñ bad hñ aptur/ ⁊ Himenen gaf Regn/ og Jørden bar sinn Auøxt.

Luc. 4
3 Reg. 4

Kiærer Brædr/ ef ad nockur medal ydar villist fra Sañleikanum/ og vm snyr hønum eirnhuor/ Sa skal vita þad/ ad huer ed Syndaranum vmsnyr i fra villu hñs vegar/ hefur frelsat Ønd fra dauda/ Og mun nidribyrgia fiøldan Syndaña.

Formale yfer Pistilin
Judas Postula

Ingen kañ þar a mote ad hafa/ ad þsse Pistill S. Judas/ er innehalld ⁊ so sm̃ ein utskrift ut af ødrum S. Peturs pistle/ þuiad hann er honum naliga ord epter ord samhlioda/ Og þar eirnen med talar hann um Postulana/ suo sm̃ þeirra Lærisueinn og suo sem hefde hann verid laungu seirna enn þeir. Hann framsetur þau ord og þa tilburde/ huerra huerge i heilagre Ritningu verdr gietid/ Huad hid sama þa gømlu Lærefedur hrært hefur/ þessum pistle burt ad kasta fra Bokum Heilagrar Ritningar/ Ad auk þessa þa kom Judas postule alldrei i Grickland/ helldr hallda menn/ ad hñ hafe verid i Persia (edur Serklande) huadan hann hefur ecke skrifad Grisku. Þar fyrer/ Enn þo ad mier virdist þetta godur pistill vera/ þa er ecke naudsyn ad reikna hann a medal þeirra riettu høfud Boka/ sem Truarinnar grunduøll leggia skulu.

Pistillenn hins Heilaga Jude
I.

Judas Þion Jesu Christi/ enn Broder Jacobi.

Þeim kolludum/ sm̃ Helgader eru j Gude Fødr/ og vardueitter i Jesu Christo/ Myskunseme/ Fridr/ og Kiærleike Guds margfalldist ydr. A

Hiner kiærustu/ Med þui eg hafda allan setning a ydur ad skrifa/ vt af almeñeligu voru hialpræde/ virtist mier Naudsynteligt/ med Skrife ad a minna/ þad þier yfer þeirre Tru strijdid/ sem hinum Heiløgu er eitt sinn ofurgiefen. Þuiad þar eru nockrer menn/ þeir iafn framt inn hafa lædst/ vt af huerium fordum tid skrifad er/ til þssa Doms afellis/ Þeir eru Omillder/ og vmuenda Næd Gudz vors j Munadlijfe/ og neita Gude og vorn DROTTNI Jesu Christo/ þm̃ einka Drottnara.

Enn eg vil vnderuisa ydur/ ad þier eitt sinn vitid/ þat DROTTEN þan tijd hñ frelsade Folkit af Egiptalande/ ad i annad sinn glatade hñ þeim sm̃ ecki trudu. Lika eirnen Einglana/ huerier ecke geymdu þeirra Hofdingiadom/ helldur forlietu sitt Heimile/ hefur hañ vardueitt til Doms þss hins mykla Dags/ vnder æfinligum bøndum Myrkursinns/ so sem eirnen Sodoma og Gomorra/ og vmliggiande Borger/ er med sama hætte og þær vthorast hofdu/ og epter a ødru Hollde geingnar eru/ og settar eru til epterdæmes/ og þola Kuøl Eilifs Ellds/ B

(ødru Hollde) Þad er/ med onatturligum hætte mote Holldinu ad syndgast so sm̃ Sodoma skiede

Slikt hid sama eru eirnen þesse Draumsifl/ huerier Holldid saurga/ enn Herrastiettena forsma/ og Tignena hæda.

Enn Mi-

C Enn Michael sa høfud Eingill/þa hn̄ vid Diøfulin̄ þrættade z vid hn̄ talade vm Lijkama Moysi/dirfdist hn̄ ecke Doms atkuæde Nædungarinnar a at fella/helldr sagde hn̄/DROTTIN straffe þig. Enn þesser lasta þar þr eckert af vita/Enn huad þeir af Natturu so sm̄ øskur skynlaus Dyr vita/þa spilla þeir sialfer þar inne. Vei þeim / þuiat þeir ganga veg Cains/og falla i Villudom Balaams/fyrer auinnings saker/og fyrerfarast i motmøglan Chore.

Þeir eru Opeckter/bramlande medal sijn af ydar Olmøsu an Otta/ fædande sig sialfa/ Þeir eru vatslaus sky sm̄ af Vinde vm verda drifen / þeir eru haust vidur visinn / o friosøm Trie/tuisuar dauder/og vppræter/grimar Siafarbylgiur/ vtlodrande sinar eigenligar vansemder/villar Stiornur/huerium ad varдueitt er þokan myrkrann ad eilijfu.

Enn Enoch hin̄ siounde fra Adam hefur eirnen af þessum spaad z sagt/Siaed/DROTTIN kiemur mz morg þusund Heilagra/Dom ad hallda yfer øllum/ og ad straffa alla þa sm̄ Ogudliger eru/af øllum giørdum sm̄ þeir ogudliga drygdu/og af øllu hørdu sm̄ ogudliger hafa i mote hm̄ talad.

Apoc. 1
Esa. 31

D Þeir eru Møglendr/ og aføluſamer/epter sinum girndum gangande/z þra Munnur talar hrokyrde/og þeir dæast ad Man̄greinar aliti nu/fyrer gagnsemdar saker. Enn þier elskuliger verid minnuger þeirra orda sm̄ hier adur fyrre søgd hafa verid af Postulū DROTTINS vors Jesu Christi/þad þeir søgdu ydur/Ad a sidustu timū mundu spottarar koma/huerier epter sinum girndum ganga mūu/i ogudligu Lijferne/ Þeir eru huerier Tuidrægne giøra/huerier likamliger eru/þr onguan̄ Anda hafa.

2 Pet. 2

Enn þier ælskamliger/vppbyggit ydr yfer ydra allra heiløgustu Tru/ fyrer heilagan̄ Anda/og bidied/z varдueitid ydr i Gudz Kiærleika/ Og væntid þeirrar Myskunar DROTTINS vors Jesu Christi/til eilijfs Lijfs. Og halldid þennan mismun þat þier sambarmid ydr þessum/enn þa a adra fyrer hrædslu hialpliga giørid/og ryckid þeim vr Bálinu/og ad hatre hafid þann fleckada holldsins Kyrtil.

a (adra) Þad er/ Huggid suma/straffid suma þo med hrædslu en̄ ei mz siergiædis Miskunnade/so ad þier giætud þm burt ryckt vr haska eilijfs bruna og fyrerdæmingar

En̄ þeim sm̄ ydr kan̄ ad varдueita vtan vansa/ og ad skicka fyrer augliti sin̄ar Dyrdar ofleckada medur føgnude/þeim Gude sm̄ alleina er vitur / vorum Lausnara/sie Dyrd/z Myklan/z Valld/z Magt/nu z vm allar allder ad eilijfu/Amen.

Formale yfer S Johannis Opinberaner

Marghættad ar Spasagner

Marghattadar Spasagner edr Spadomar finnast i Kristeligre Kirkiu. Sumer Spa so fyrer/ad þeir leggia vt Spamanān̄a Ritningar / huar vm S. Pall talar 1. Corinth. 12. og 14. og enn vijdar an̄arstadar. Þess hattar Spadomur er hinn allra naudsynligaste/huern menn hliota dags dagliga ad hafa/þuiad þesse Spadomr hn̄ kiener Gudz ord/hann leggur Grunduoll Kristnin̄ar og verndar og forsuarar Truna/Snøgt ad seigia/hann stiornar Predikunar embættinu/helldur þui vid magt/skickar og vtrietter þad.

Sumer fyrerspa okomna hlute/þeir ed ecki standa adr fyrr i heilagre Ritningu/ Og þesser Spadomar eru mz þrennu mote. Þeir fyrstu giøra þad mz berum z liosum ordum/fyrer vtā allar Mynder og Figurur/so sm̄ ad giører Moses/David og fleire adrer Spamen̄/þa þr spa fyrer vm Christum/og so sm̄ ad Christus og Postularner spaa fyrer vm Antachristen og adra fals Læresedur.

1 Fyrersagner okominna hluta

Adrer giøra þat mz nockrum myndum/enn þeir setia þar hia vtþydingina/ mz liosum ordum/so sm̄ ad giørde Joseph þa hn̄ vtlagde Draumana / og Daniel vtlagde bæde Drauma og Mynder.

2

Þridia slags Spadomar eru þr/sm̄ þad giøra mz einum saman Myndum og Figurū/an orda edur vtlegginga/so sm̄ ad er þesse opinberunar Bok/og margra Heilagra manna draumar/Sioner og Mynder/hueriar þeir hafa haft af heiløgum Anda. So s̄ S. Petur Act. 2 Predik

3

2. predikar vt af Spadome Iohelis/ Ydar Syner z Dætur skulu fyrer spæ/ z ydar Vngmeñe skulu Sioner sia/ og ydra Olldunga skal Drauma dreyma.

Og a medan slijker Spadomar eru ecki vtþydder/ og fa ecki neina liosa vtlegging/ þa er þ eirn huliñ og þeigande Spadomur/ sm̃ eigi er þa enn komen til sijns gagns og nytsemdar i Kristnenne. So hefur þat skied þessa Bokz allt til þessa. Marger hafa reynt og forsokt sig þar a/ eñ þr hafa allt til þssa dags eckert vissuligt j liose latid/ Sũer hafa bladad þar vid af þra eigen høfde mørgu oskickanligu. Vegna slikrar efasamligrar Vtleggingar og hulinns skilnings høfum vier lætid þessa Bok kyrra liggia. Nellst fyrer þa grein/ ad nockrer af þm gømlu Forfedrum hallda hana ecke advera S. Iohannis Postula/ so sm̃ þar stendr j 3 Bok Histo. Eccle. Cap. 25. J þeirre sømu Efasemd lætum vier hana blijfa/ þo skal þar mz ei ne inum fyrer bodid vera/ ad eigna hana S. Iohañe Postula/ edur huerium hñ vill.

Opinberaner S. Johannis

Enn mz þui/ ad vier giarnan villdum fa vissa vtþyding edur vtlegging hier vppa/ þa viliũ vier giefa þeim odrum sm̃ hærre Andagipter hafa/ nockurt tilefne/ ad hugsa þar epter/ z vorn hugskotzþanka vilium vier i liose lata/ s er þess hattar. Med þui ad þetta skal vera ein opinberan o ordinna hluta/ og einkum þrar tilkomande hørmungar og Ogiæfu s koma skyllde yfer Kristeliga Kirkiu/ þa holldum vier ad þetta mune næst ganga ad finna þa riettu Vtþyding/ ef ad menn saman lesa vr Sagnabokunum edur Nistoriunum vm lidna giørninga/ og Nørmungar Christninnar sm̃ hũ lidit hefur allt til þessa dags/ og bera þ so saman vid þssar Mynder/ og iafna þeim so vid orden. Ef þad ber þa saman/ og verdur samhlioda/ þa meiga meñ standa þar a/ so s a eirnre vissre/ z minsta koste/ so s a eirnre oburtkastanligre Vtþyding/

1. 2. 3 Suma og jñe halld þra þrigia fyrstu Cap. Einglarner

Sijdan holldum vier/ so sm̃ Textiñ sialfur vppa hliodar/ at þeir þrijr fyrstu Capitular/ sm̃ tala vm þær vij. Samkundur/ og þra Eingla/ j Asia/ vilie ecke annad/ eñ at auglysa einfalldliga/ huernen þær sømu Samkundur hafa i þann tima verid standande/ og ad þær yrde aminntar/ ad vera stadfastar i Trunne/ og ad eflast/ edur ad giøra Yferbot. Ad auk þessa lærum vier þad hier af/ ad þetta ordid EINGELL merker og so sidar meir/ i hinum ødrum Myndum og Sionum/ Byskupa og Kiennefedur j Kristniñe/ suma goda/ suo sm̃ þr heilugu Fedur og Byskupar voru/ suma vonda/ so sm̃ voru þeir Villumenn og Falsbyskupar/ huerra fiølde meire er i þssare Bok/ helldur eñ hiña.

4. 5. 24. Olldũg'

J hinum 4. og 5. Cap. verdur vtmalut øll Kristnen/ huer ed soddan tilkomande Nørmũgar z Plagur lijda skal. Þar standa þr 24. Olldũgar frame fyrer Gude/ þ eru aller Byskupar og Predikarar/ samhliodande j Lærdominum/ z eru krynder mz Trunne/ þeir ed Christum/ Lambid Gudz/ mz Nørpum lofa/ Þad er/ þeir predika og þiona honum mz Reykelsi/ þad er ad skilia/ þeir jdka sig j Bæna akalle. Og giøra þetta allt saman Kristniñe til huggũar/ so ad menn vite/ ad Christnen edur Kristelig Kirkia skule vera z blijfa samt j þeim tilkomande Plagum.

6 Fiorar Likamligar plagr yfir Gudz Ordz Forsmanara

J þeim siette hefiast þær tilkomande Nørmungar/ og fyrst þær holldligu Narmkuælingar/ sm̃ er Offsokner Veralldligs Yferualldz/ þad er sa hinn Koronade Riddariñ/ mz Bogan/ a huijtum Neste. Itm̃ Bardagar og Blodz vthelling/ þad er sa Riddaren sm̃ Suerdid hefur a Raudum Neste. Itm̃ Nungur og Nallære/ þad er sa Riddaren sm̃ Metaskalernar hafde/ a suortum Neste. Itm̃ Drepsott og vond Kaun/ þ er sa Riddaren i Daudans mynd/ a bleikũ Neste. Þuiat þessar fiogra handa Plagur fylgiast alla tima vissuliga ad/ yfer þeim opacklatu forockturũ Gudz ordz/ asamt mz odrum fleirum Forcydslum z Valldstiettaña fordiærfunum og vmskiptum allt til hins sijdasta dags/ so s þar stendr j nidurlage hins 6. Cap. Og Saaler þeirra helgu Pijslaruotta koma þuilijku af stad yfer þa/ mz sinu hrope z kalle.

7. 8. Andligar Hørmũgar Plagur Kristniñar

J 7. og 8. hefiast þær opinberaner sm̃ eru vm þær andligu Nørmũgar/ þad eru allra hãda Villudomar. Og þar verdur j annad sinn framsett ein huggunarsamlig Mynd/ þa Eingilliñ teiknar þa Christnu/ og fyrerbydr þm vondu Einglũ ad granda þeim. Suo ad menn meigi fullkomliga og til sañs þat vita/ ad Christelig Kirkia mun z eirnen hafa goda Eingla/ og hreint Gudz Ord vnder þeim Villu mõnum/ So sm̃ Eingillenn mz Reykelsid auglysar/ Þad er/ mz Bænaakalle. Slijker goder Einglar eru þeir heilogu Fedr/ s var Spiridion/ Athanatius/ Nilarius/ og þeirra lijkar/ og þad Concilium Nicenum.

Þeir godu Einglar

Tatianus

Sa fyrste vondur Eingill er Tatianus/ og hñs Encratite/ sm̃ fyrerbudu Niuskaparband it. Itm̃/ þeir ed af Verkunũ villdu goder z fromer verda/ so sm̃ Gydingarner. Þuiat sa Lærdomur af Riettlæte verkanna hlaut ad vera sa fyrste Lærdomur i giegn Euangelio/ hañ mun

z ver-

og verda hinn sijdaste/ frateknu þui/ ad hñ fær æ̃ijd nyia Kieñefedur og ønnur nøfn/ So sm̃ Pelagiani et ct.

Martion

Sa annar vondur Eingill er Martion mz sinum Kathaphrygis/ Manicheis/ Monthanis et ct. Þeir ed mikid hallda af sinum andligum jnnblæstre meir enn af Ritninguñe/ z falla lijka sm̃ þetta gloande Biarg/ a mille Himens og Jardar. So sm̃ Thomas Munzerus z þeir adrer fluguandar giørdu i þyduerskuñe.

Origenes

Sa þridie er Origenes/ huer ad fyrer sina Philosophiam z skilnings speke beiska giørt hefur Ritningena/ og heñe spillte/ lijka so sm̃ þeir diuplærdu Scholar hafa hueruetna hingad til giørt.

Nouatus Kathari Donatiste

Sa fiorde er Nouatus og hñs Kathari/ þeir ed Jdranar yferbotena affsøgdu/ og villdu vera hreiñe enn aller adrer. Þeirrar sømu tegundar voru og Donatiste þar eptera/ Vorer Andleger eru ad mestu mz þtta allra fiøgra hãda slag. Þeir enu Lærdu/ hueriũ Historiurnar z Sagnabækurnar eru kuñugar/ mættu vel vtreikna þta/ Þui hier er þ oflangt alla hlute fram̃ ad setia og ad bijvijsa.

9. og 10 Andligar og likam̃ligar Hørmungar Plagur Þriu Vei

J 9. og 10. Cap. vpphefst su rietta Hørmũgen/ Þui allt þangad til/ þa hafa þssar fyrstu Harmkuælingarnar/ bæde þær lijkamligu z andligu/ ecke verid vtan eitt gamã ad reikna/ j hia þeim epterkomande Plaagum. Huad og Eingillen sialfur seiger i nidurlage hins attunda Cap. Ad þar skule koma þriu Vei/ huerium þeir adrer þrijr Einglarner skulu af stad koma/ þad er sa fimte/ siøtte/ siounde Eingill/ og þar mz skal Verollden enda hafa. Hier koma bæde þær andligu z lijkamligu Offsokner i eitt/ þær skulu vera þriar/ Hin fyrsta er stor/ oñur er stærre/ þridia er allra stærsta.

Þad fyrsta Vei Arius

So er nu þad fyrsta Vei/ sa fimte Eingill/ Arius sa mykle Villumadur og hñs Lagsmeñ/ huerier so hrædeliga plaagad hafa Christendomen vm allan Heimen/ ad Textiñ seiger hier/ Ad Gudhræddar meñ hafa myklu helldur viliad vera dauder/ eñ ad sia þppa slijkt/ Eñ þeir vrdu þo ad sia þar vppa/ og mattu ecke deyia. Hñ seiger og so ad Eingilleñ af Helujste sm̃ kallast Fordiarfare sie þeirra Kongur/ So s villde hñ sagt hafa/ Diøfulliñ rijdur þeim sialfur/ Þuiat þr hafa ecke alleinasta offsokt þa Christnu andliga/ helldur og so likamliga mz Suerdinu. Les Historiurnar og giørninga þra Arrianorum/ þa skalltu vel og rietteliga meiga skilia þesse ord og þessa Figuru.

Þad añad Vei Machometh

Þat añad Vei/ er sa siøtte Eingill/ sa skem̃elige Machometh z hñs Kompanar Saraceni/ huerier bæde mz Lærdomenum/ og so mz Suerdenu storliga hafa plaagad Christeliga Kirkiu. Jafnframt mz þessum sama Eingle/ so ad þetta Vei verde þeim mun stærra/ þa kiem̃ þar til sa sterke Eingill mz Regnbogan z beisku Bokina/ þad er sa heilage Pauadom̃/ mz sinu stora andliga fegurdar skine og heilagleika/ þeir mæla og meta Musterid mz þeirra Lagasetningũ/ kasta vt þm jñsta Kornum/ og vppbyria Hræsne og þañ ytra augsyneliga Heilagleik.

11. 12 Tuær Huggunarmynder

J 11. og 12 verda mitt vnder þssũ Vei og Plaagũ framsettar tuær Huggunarmynder/ Su fyrre vm tuo Predikara/ hin ønnur vm þa Jodsiuku Kuiñu s Barnid fædde fyrer vtan Drekans vilia. Med hueriu ad merkist/ ad þar skule iafnan blijfa nockrer goder Kiennefedur og Kristner meñ/ bæde a medan þau tuo fyrstu Vei yferstanda/ og so eirnen þa þad þridia Vei kiemur. Og þau tuo sidustu Vei hlaupa til samans huert med ødru/ og yferfalla Kristeliga Kirkiu vnder eins/ ad sidustu/ z Diøfullinn sprenger þar med endeliga botnen vr Fatinu.

Þad þridia Vei/ sa Paualigt Keisaradom̃ og Keisarlige Pauadomur

J þeim 13. Cap. þa kiemur nu (vid hliod Lwdursins/ þess sidasta Eingils a medal þeirra siø/ huer ed j vpphafe hins tolfta Cap. Basunade) þss siounda Eingilsins giørningz/ þ þridia Vei/ einkum sm̃ er/ sa Paualige Keisaradomur/ z Keisarlige Pauadomur. Hier tekur Pauadomurinn og so eirnen þad veralldliga Suerdid j sitt valld/ og yfergeingur og Drottnar nu ecke alleinasta mz Bokinne j þui ødru Vei/ helldur og so mz Suerdinu j þui þridia Vei/ so sm̃ ad þeir hrosa/ ad Pauen hafe j sinne Magt z Vallde bæde þ andliga z veralldliga Suerdid.

Tuo Dyren

Hier eru nu þau tuo Dyren/ þad eina er Keisaradomuriñ/ þad añad mz tueimur Hornunum/ þ er Pauadomuriñ/ huer ad nu er ordeñ og so eitt veralldligt Rijke/ þo vnder yferuarpe og skine Nafnsins Christi/ þuiad Pauen hefur þat nidurfallna Romuerska Rijke vppaptur reist/ og komid þui fra þeim Grisku lil Þyskra/ Og er þo raunar/ helldur Mynd z Skugge þess gamla Romuerska Rijkis/ helldur eñ Likamen sialfur þess sama Rijkis/ so sm̃ þad var. Þo samt gefur hñ þessare Myndiñe Anda z Lijf/ so ad hun hefur eñ nu sitt Rijkis rad/ Lagariett/ Valldstietter z Embættismeñ/ og hellst so eñ nu vid magt. Þad er su Mynden sm̃ særd var/ z vard heil aptur.

Andstyggelig er auerter þess Keisarliga Pauadoms

Les Formala yꝑer xij. Cap. Danielis

Enn huilijka Suiuirding/Vei z Skada slikur Keisarligur Pauadomur giørt hefur/þat verdur nu ad siñe ecke vpptalid. Þuiad fyrst er Heimuriñ fyrer hñs Bok fullur orden mz Afgudadyrkã/ Klaustur/ Stickte/ Helgramaña Bijlæte/ Pilagrimsferder/ Hreinsunarellda/ Aflat/ohreint Hreinlijfe/og mz otelianligar fleire greiner mannanna Lærdoms og verka/et cet. Þar næst/Huer kañ vpp ad reikna/huersu mykillre Blodz vthellingu/ Morde z Mañdræpe/ Hernade z Nørmungum Pauen hefur af stad komid/bæde mz sialfs sins eiginligum hernadar Bardøgum/og so þar mz/ad hñ hefur vpphuatt z øruad Keisara/ Konga/ Høfdingia huora i mote ødrũ?

Hier vtsteypist og hellist nu j einu øll Diøfulsins sidasta grimdar Reide til samans/ Þar j Austuralfu Heimsins þad añad Vei/ Machometh z Saraceni/ Hier j Vesturælfuñe Pauadomuriñ z Keisaradomureñ mz þui þridia Vei. Þar til kiemur Tyrken/Gog z Magog/ so sm̃ annar æbæter/sm̃ sidar epterfylger j hinum tuttugasta Cap. Og j þañ mata verdur Christelig Kirkia vm allan Heimen/ a allar sijdur hid allra hrædeligasta og hryggeligasta pijnd og plægud/mz falslærdome/mz Bardøgum/mz Bokinne z Suerdinu/Þad er sa sidaste Dreggiarskierfuren/ z su endeliga sijdasta plæga. Sijdan þar epter/fylgia ecke vtan einsamlar huggunar Mynder/ þegar slikar Nørmungar Vei og Suiuirdingar eru vte z endadar.

14

J 14. Cap. hefur Christur fyrst vpp ad deyda siñ Antachristũ medr Anda sins Muñs/ so sm̃ S. Pall seiger 2. Tess. 2. So og kiemur Eingillen mz Euangelium/j giegn þre beisku Bok hins sterka Eingils. Og eñ ad nyiu standa þeir Heiløgu og Meyarnar hia Lambenu/og predika rietteliga. Epter þetta Euangelium kemur øñur Rødd hiñs annars Eingils/þad ad Borgin Babilon skule hrynia nidur/og sa andlige Pauadomur hrapa.

Babilon

Framueigis fylger og þad epter/huernen Hauskuiñan verdur hallden/og ad þeir sm̃ j Pauadomenum stadfaster blijfa j giegn Euangelio/þr skulu vt vr Borgiñe Christi/ j Vinþrugu Gudligrar Reide fleygder verda. Þad er/Þeir verda fyrs Euangelium so sm̃ frasnidner Christeligre Kirkiu/ og vrskurdader til Gudz Reide/huer ad mykel er / og su þrugan giefur af sier mykid Blod. Edur ma skie/ad þar sie fyrer høndum einhuer sierlig Refsing/edr Domur vorra Synda/þær ed ofmyklar eru og meir enn fulluaxnar.

15 16

Þar epter j hinum 15 z 16 Cap. Koma þeir siø Einglar mz þær siø Skæler/Þa vex Euangelium og strijder a Pauad men j øllum ættum/fyrer marga Gudhrædda og lærda Predikara. Og hasæte Dyrsins/Pauans valld mun formyrkuast/z mun verda ogiæfusamligt z fyrerlitid. Enn þeir munu reidast aller samt/og veria sig diarfliga. Þuiad þriar Pøddur/

Pøddurnar

þrijr ohreiner Andar ganga vt af Muñe Dyrsins/ og vppæsa Konga og Høfdingia j giegn Euangelio. Eñ þetta stodar ecke par/þeirra Bardage stendr j Harmageddon. Pøddurnar eru þeir Sophiste/so sm̃ var Faber/ Eccius/ Emserus et cet. Þeir ed margt þuætta j giegn Euangelio/viña þo eckert a/helldr eru þr z blijfa samt Pøddr sm̃ ædur.

17

J hinum 17 Cap. verdur sa Keisarlige Pauadomur og Paualige Keisaradomr/ fra vpphafe til enda j eina mynd samandreigen/z so s̃ allr j eirne Suma framsettr/ hůnen ad hñ sie eckert(Þuiad þad gamla Romuerska rijkid er fyrer løngu burt)og er þo nockud/þuiat þar er eñ epter(af þui gamla Romarijke)bæde Romaborg sialf z so fleire øñur Lønd. Slijk Mynd verdr hier framsett/þuilijkast sm̃ þa nockur storglæpa madr verdur opinberliga hafdur fyrer Dæmstol/ so ad hñ til dauda dæmdr verde. So ad øllũ verde vitanligt/ad þetta Dyr skule nu snarliga fyrerdæmt verda/z so sm̃ S. Pall talar/fyrer birting Tilkomuñar vors DROTTJNS verda afmæd. Huad hid sama þeir vppbyria/so sm̃ i Textanum stendr/sm̃ Pauadõsins sialfs verndarar z Forsuarsmenn latast vera/þeir forsuara Pauadomen j þañ mæta æ þessum tijma/ad þeir Andligu munu klædfæer verda z nakter epter sitia.

Pauadõsins Forsuarsherrar

18

J 18. vpphest slijk Foreydsla/ og þar hrapar j gruñ nidur þ mykla og Herliga Fegurdar skrautid/þa lata þeir Stigtareyfarar og Kirkiuþiofar af. Fyrer þessa sømu grein hlaut Rom ad verda rænt og ruplud/og af heñar eigenligum verndarherra mz Ofridarstorme yfervnnen/so ad þ skyllde vera vpphaf þeirrar seinøstu Foreydslu heñar z nidurbrotz.

19

Ei lata þr ad helldur af sinne vpptekt/þeir hafa vte øll Ræd/hughreysta sig / brynia sig og bua til Varnar/og so sm̃ hñ seiger j 19 Cap. þa þeir mz Ritninguñe og Bokunum gieta ecke meir/og þegar Pøddurnar hafa endad þeirra hliodagrein/ þa verdr þeim aluara/z leita vid mz magt og vallde ad veria sig/samansafna Kongum z Høfdingium til Bardaga/eñ þeir viña þo eckert a/Þuiad hñ sa s̃ situr a huijtum Heste/huer ed nefnist Gudz ord/ hñ viñr

Sig-

Sigurinn/Þar til vm sijder/ ad bæde Dyrid og Spamadurinn verda høndum tekner/ z j Heluijtis afgrunn nidur fleygder.

Vm þetta bil kiemur fram i 20 Cap. sa seinaste Skierfur Gog z Magog/ Tyrken/ þr raudu Judar/ hueria Andskotin/ sa sm fyrer Þusund ærum bunden var/ enn er nu laus aptur orden/ med sier leider/ Enn þeir skulu mz honum z so snarliga j þad gloanda Elldsins Dijke fleygder verda. Þuiad vier høllldum/ ad þesse Mynd/ sm er fraskilin fra hinu ødrum/ sie vegna Tyrkiana framsett. Og þau Þusund ær hefiest vm þad bil þa þesse Bok skrifud var/ og ad a þeim sama tima hafe Diøfullin bundin verid. Þo ma þessa æra tølu ei so granduarliga reikna vppa Puncta edur Minutur. Epter Tyrkiana kiemr strax sa seinaste Domsdagur/ j nidurlage þessa Cap. so sm og eirnen Daniel vottar j þm vij. Cap.

20 Gog Magog

J hinum 21 Cap. verdur vm sijder su seinasta huggan fyrermyndut/ ad su Heilaga Borg skule tilreidd og fullbwen verda/ og so sm ein Brwdur leidast til þess eilijfa Brullaups. Ad Christus sie alleina DROTTJN/ og aller Ogudliger skule verda fyrerdæmder/ z mz Diøflinum burtkastader j Heluijtis Afgrun.

21.

Epter þessare Vtþydingu þa meigum vier giøra oss þessa Bok nytsamliga/ og jdka hana vel. Fyrst til huggunar/ So ad vier vitum ad eckert Ofrijke/ onguar Lygar/ eingin Vijsdomr nie Heilagleike/ Eingen Eymd nie Hørmung sk gieta nidurþryckt Christeligre Kirkiu/ Helldr mun hun vm sijder yferuinna allt þta/ og Sigrenum hallda.

J annan mæta til viduørunar j giegn so myklum margføllldum haskasamligum Hneyxlunu/ sm tilfalla j Christninne. Þuiad mz þuj ad þad megtuga Yferualldid z fegurdarskinid ætte ad astrijda Christeliga Kirkiu/ en hun skyllde so æn allrar pryde hulin liggia vndr so mørgum Harmkuælu/ Villudomum/ og fleiru ødru illum hlutu/ þa er vorre Skynseme z Nætturu omøguligt ad þeckia Christeliga Kirkiu/ Helldur fellr vor Skynseme nidur/ og hneyxlar sig a þeirre lijtilmotligre yfermynd Kristninar/ kallar þa og nefner Christeliga Kirkiu sem ad eru hennar ørgustu Fiandmen/ Og þar j mote kallar þa fordæmda Villumen/ sm j Sannleika eru Christelig Kirkia/ So sm allt hier til skied hefur vnder Rijke Pauadomsins og Machomeths/ Ja a medal allra Villumanna/ og tyna og tapa so þessare Truarinnar grein/ Eg true eina heilaga Christeliga Kirkiu.

Hneyxla vegna parækligs utlits Christninar

Huad Skynsemen dæmer vm Kristnena

Alika sm nu a vorum døgum giøra nockrer Sieruitringar/ þegar þeir sia Villudoma/ Osam þycke z margfalldar fleckaner/ ad so marger eru falskristner/ marger Hræsnarar/ þa dæma þeir jafnsnart/ ad þar sie eingen Christelig Kirkia. Þuiad þeir hafa heyrt/ ad þr Kristnu eiga ad vera ein Heilagr/ Fridsamr/ Samþyckr/ Vingiarnligr/ Dygdumpryddr Sofnudur. Þar fyrer ætla þeir/ ad onguar Hneyxlaner/ onguer Villudomar/ onguar Fleckan eige þar ad vera/ helldur einsaman Fridr og fagrar Dygder.

Þuilijker ættu ad lesa Bok þssa/ og venia sig til ad alijta Christeliga Kirkiu mz ødru Augum en sinnar eiginligrar Skynseme. Þuiad þesse Bok (helld eg) setur fram og syner nærsta hrædelig og andstyggelig Kuikinde/ Ofrijda og grimliga Eingla/ myklar og hryggeligar Plagur/ Eg vil ecke tala vm adrar Margfalldar Synder og annan Veykleika j Christeligre Kirkiu/ sm er z verid hefur/ so ad øll mannlig Skynseme hefur ad mestu/ j slijkreølld/ huerke þekt nie vitad af Christeligre Kirkiu. Sannliga siaum vier/ huersu hrædeligar Hneyxlanr og fleckaner/ verid hafa fyrer vora daga/ þa men ætludu þo/ ad sm allra best munde tilstanda j Christninne. So ad þesse time a huerium vier nu lifum/ ma vel reiknast Gylline ølld/ j hia þeim vmlidna tima fyrre alldar. Meinar þu ecke ad Heidingiarner hafi hneyxlad sig a þssu hinu sama/ og halldid þa enu Kristnu fyrer oræduanda/ ostadfasta/ og þrættunarsama men?

Þesse Grein (Eg true eina Heilaga Christeliga Kirkiu) hun er so vel vorrar Truar Articulus og Grein so sm hinar adrar. Þar fyrer kan eingen skilnings skarpleike mannligrar Skynseme hana ad þeckia huersu granduarliga sm þr skoda/ Diøfullin kan vel ad hylia hana mz Hneyxlunum og Villudomum so ad þu verder ad hneyxla þig þar a. So kan og Gud ad hylia hana mz Veykleika og margvijsligre fleckan/ so ad þu hlytur ad Heimsku ad verda/ og rangliga vm hana ad dæma. Hun vill ecke mz Likamligum augum sien verda/ helldr med Trunne. Enn Truen er þeirra hluta sm ecke siast/ Ebreos 11. Og hun kuedur mz DROTTNE þessa Vijsu/ Sæll er sa sm ecke hneyxlast a mier. Þad skiedur og opt ad eirn Christinn madr þecker ecke sialfan sig/ og sier ecke sin Heilagleika og Mannkoste/ helldur alleina finnur mz sialfum sier ecke vtan Synder og Løstu. Og þu plumpe Sieruitringr meinar ad þu faer sied hana mz þinne blindre Skynseme z saurugum Augum?

Skynsemin þecker ecke Christeliga Kirkiu

Math. 11

Helgan Christiña mana

Snøgt ad seigia/Vor Helgan er j Himnenum/þar ed Christus er/enn ecke j þessum Heime/fyrer Augum maña opinber/so sm̃ Varningꝛ a Torge. Þar fyrer/þo ad þar sie Hneyxlaner/Villur ꝛ adrar Fleckaner/og kome sliku af stad s̄ þær orka mest. Þa efum þad i onguan mata/Christus er mꝫ oss/ef ad eins Euangelium og Gudꝫ ord blyfur hreint ꝛ ofalsat hia oss/ꝛ vier elskũ þad ꝛ i Heidre høfũ/ þo ad aller hluter gange sm̃ vest til/So sm̃ ad vier skaum j þessare Bok/ad vm allar þessar Plagur/a medal þssara Dyra og vondra Eingla / þa er Christus þo nalægur sinum Heiløgum og vinnur vm sijder Sigur.

Opinberaner S.
Johannis Theologi

I.

ÞEtta er Opinberan Jesu Christi / hueria Gud gaf honum/til ad kuñgiøra sinum Þionũ/ huad skie skal snarliga/ og tilteiknad og sendt hefur fyrer siñ Eingil til sins Þienara Johannes / huer vitnad hefur Gudz Ord/og Vitnisburden af Jesu Christo/huad hellst hann hefur sied. Sæll er sa sm̃ les/og sa sm̃ heyrer ordid Spadomsins/og vardueiter huad j honum skrifad er/ Þuiad Tijmen er nalægur. A

1. Joh. 1.

Johañes þeim siø Samkundum sm̃ j Asia eru. Naad sie mꝫ ydur og Fridur/af þm sm̃ er/og þeim sm̃ var/ꝛ þm sm̃ koma mun/ꝛ af þeim siø Andũ sm̃ eru fyrer hñs Stole/og af Jesu Christo/sa sm̃ er trwr Vottur/ꝛ Frumgietningur Framlidinna/ꝛ Høfdinge Jardariñar Konunga. B

1. Pet. 2.

Huer oss hefur elskad/og þueigid af Syndunũ j sinu Blode. Og hefur giørt oss til Konunga og Kieñemaña fyrer Gude og sinum Fødur/ Þeim hinum sama sie Dyrd og Walld vm Allder allda ad eilijfu/Amen. Siaed/hñ kiemur med Skyinu/og øll Augu munu hñ sia/og þeir ed hñ stungid hafa/og allar Kynkuisler Jardar munu Kueina/Ja/Am̃. Eg em A ꝛ O/Vpphaf og Ender/Seiger DROTTJN/sa sm̃ er/og sa s̄ var / og sa sm̃ koma mun/hiñ Almattuge.

Esa. 3
Math. 24.

Eg Johañes ydar Broder og hluttakare j Nørmungiñe/og Rijkenu/ og Þolinmæde Jesu Christi/var j Eynne Pathmos fyrer Gudz ordz saker/ꝛ Vitnisburdar Jesu Christi. Eg var j Anda a Sunnudeige/og heyrde a bak mier aptur Raust mykla sm̃ Lwdurs/so seigande/Eg em A og O/fyrstur og sidastꝛ. Og huad þu sier þad skrifa j Bok/ꝛ send þat til Samkundaña j Asia/til Epheso og til Smyrnen/til Pergamum/og til Thyatiras/til Sarden/og til Philadelphian/ ꝛ til Laodiceam. C

Pathmos

Og eg snera mier vid/ þad eg lita þa Raust sm̃ vid mig talade. Og sm̃ eg snera mier vid/ sa eg sio Liosa stikur Gulligar/ ⁊ mille gulligra Stiakaña þañ lijkur var Mañsins syne/ sa var klæddur sijdre Slyppu/ og spentur vm Bringuna gulligum Linda. Eñ hañs Høfud og Hær voru huijt/ sm̃ huijt Vll/ og lijka sm̃ Sniar/ og hũs Augu sm̃ Elldsins loge/ og hũs fætur sm̃ ꝥ Lætun er gloar j Afle/ ⁊ hũs Rodd sm̃ nydur mykilla Vatna. Og hafde sio Stiørnur j siñe hægre hende/ og vt af hũs Muñe gieck huast tui eggiad Suerd/ og hũs Andlit lyste sm̃ skijnanda Sol.

Sio gulligar Liosastikur

D

Og sm̃ eg sa hñ/ fiell eg til hũs Fota so sm̃ Daudur. Og hañ lagde sina hægre hønd yfer mig/ og sagde til mijn/ Hrædstu ecke/ Eg em fyrstur ⁊ sijdastur/ og lifande/ Eg var daudr/ Og sia. ad eg em lifande vm Allder ad eilijfu/ og hefe Lykla Heluijtaña og Daudans. Skrifa huad þu sied hefur/ og huad þar er/ ⁊ huad þar eptera skie skal/ Leyndandom þra sio Stiarna sm̃ þu hefur sied j miñe hægre hende/ og þær sio gulligar Stikur. Þessar sio Stiørnur/ eru Einglar sio Samkundna/ ⁊ þær sio Liosastikur sm̃ þu hefur sied/ eru sio Samkundr.

Stiørnur Liosastiakar

II

A

Og Einglinum Samkunduñar til Epheso skrifa þu/ Þetta seiger sa sm̃ helldr sio Stiørnum j sinne hægre hende / sa sm̃ geingur mitt a mille sio Gulligra Liosastikna/ Eg veit þin verk/ ⁊ þitt Eruide/ ⁊ þina Þolinmæde/ ⁊ ꝥ þu kant ecke hina vondu ad vmlijda/ og freistader þeirra sm̃ sig seigia Postula vera/ og eru þo eigi/ ⁊ þu fant þa Liugara/ ⁊ leidst þat/ ⁊ Þolinmæde hefur/ Og þu þolder fyrer mins nafns saker/ og þreyttist eckt. Eñ þat hefi eg a mote þier/ þad þu hinn fyrsta Kiærleik forliest. Minst a huar þu ert af falliñ/ ⁊ giør Idran/ og giør hin fyrru Verken. Eñ ef ecke/ man eg þier snarliga koma/ ⁊ þiñe Liosastiku j burtu hrinda vr sinum stad/ vtan þu giører Idran. Enn þat hefur þu/ ad þu hatar verk þeirra Nicolaitarum/ huer eg ⁊ eirnen hata. Huer Eyru hefur ad heyra/ hñ heyre/ huad Andiñ seiger Sãkundunum. Huer hñ yfer vinnur/ þeim mun eg gefa at eta af Lijfstrienu/ þad j Gudz Paradijs er.

B

1 Eingilliñ i Epheso

Nicolaitar

C

Og þeim Eingle til Samkuñduñar Smyrnen skrifa þu/ Þetta seiger hinn fyrste ⁊ sijdaste/ sa daudur var/ og lifer. Eg veit þin verk/ ⁊ þina Hørmung og Fatækt (eñ þu ert audigr) og lastan þeirra ẽ seigia sig Gydinga vera/ ⁊ eru ecki/ helldr eru þr Satans søfnudr. Hrædstu eckert þra/ huad þu lijda munt/ Sia: Diøfulliñ mun nockra af ydur j Dyplitzu fleygia/ vppa þad þier freistader verdid/ og þier munud Hørmung hafa j tiu Daga. Vert trwr allt til daudans/ so mun eg giefa þier Coronu lijfsins. Huer Eyru hefur/ sa heyre huad Andiñ seiger Samkundunum. Huer hellst yferuiñur / þeim skal eckert mein skie af þeim ødrum Dauda.

2 Eingilliñ i Smyrnen

D

Og þeim Eingle Samkunduñar til Pergamo skrifa þu/ Þetta seiger sa sm̃ hefur hid huassa tuieggiada Suerdit/ Eg veit huad þu giører/ og huar þu byr/ huar Hellst ad er Andskotans Sæte/ og þu helldur mitt nafn og afneitader eige mina Tru. Og a minum døgum er Antipas minn trwr Vottur hia ydur j Hel sleigiñ/ huar ed Satan bygger. Enn eg hefe fatt eina a mote þier/ þad þu þar sialfur hefur þa sm̃ Lærdom Balaam hallda/ sa sm̃ kende Balac ad senda Hneyxle fyrer Sonu Israelis/ til at eta af þui sm̃ Skwrgodum offradist/ ⁊ Horaner at drygia. Lika so eirnen hefur þu þa sm̃ hallda Kieñingar Nicolaitarum/ huad er eg hata. Giør Yferbot/ Eñ ef ecke/ þa mun eg þier snarliga koma/ og strijda vidr þa med Suerde mins Muns. Huer Eyru hefur/ sa heyre huad Andin seiger Samkundunum. Huer hñ yferuiñur þeim mun eg gefa at eta af þui folginu Manna/ og eg vil giefa hm̃ godann Vitnisburd/ og mz Vitnisburdenum nytt nafn skrifat/ þad eingiñ kieñer vtan sa ꝥ mztekur.

3 Eingilliñ i Pergamo

Antipas

Balaam

Balach

Num. 23 24

E

Og þm̃ Eingle til Samkunduñar Thyatira skrifa þu/ Þetta seiger Sonr Gudz/ sa Augu hefr sm̃ Elldzloga/ ⁊ hũs Fætr ẽ gloanda Latun/ Eg veit þin vk ⁊ þiñ Kiærleika/ ⁊ þina Þionustu ⁊ Tru/ ⁊ þina Þolinmæde/ ⁊ ꝥ hin sijdare Verken muu hinũ fyrrũ fleire. Eñ fatt nockud hefe eg a mote þier/ þat þu leyfer þeirre Kuiñu Jesabel sm̃ seiger sig Spakonu vera/ ad læra og villa mina Þiona/ Horaner ad dryia/ og Skurgoda forner ad eta. Og eg hefi heñe tijma giefed/ þad hun skyllde Idran giøra fyrer heñar Horaner/ og hun giører øngua Idran. Sia: Eg fleyge heñe j Reckiu/ ⁊ þm̃ huerier mz heñe Hordom drygt hafa/ j hinar mestu Hørmungar/ nema hun giøre Yferbot fyrer sin Verk / og hennar Børn mun eg Dauda

4 Eingilliñ i Thyatira

Jesabel

F

4 Reg. 9

deyda

Iere. 17. Psal. 7

deyda. Og allar Samkundur skulu vidurkieña/ pad eg em Nyrnaña og Niartanna rañsakare. Og eg mun giefa huerium ydar sm̄ einum epter sinum̄ verkum.

Enn ydur seige eg/ og hinum odrum sm̄ eru til Thyatira/ þeir þeñan Lærdom eige hafa/ og huerier ecke vidurkient hafa dypt Andskotans (sm̄ ad þeir seigia) z onguan añañ Punga man eg a ydur senda. Þo huad þier hafid/ þad halldit/ þar til ad eg kem. Og huer yferuiñur og vardueiter min Verk/ allt til enda/ þeim mun eg valld giefa yfer hina Neidnu/ og hañ skal stiorna þeim medr Jarnuende/ z so sm̄ Leirgiørarans Ker skal hū i sundr mola þa/ lika sm̄ eg af minum Fødur medtekid hefe/ og Morgunstiørnuna mun eg giefa honum. Huer Eyru hefur/ sa heyre huad Andin seiger Samkundunum.

III.

A

5 Eingillin i Sarden 1 Tess. 5. 2 Pet. 3.

OG þeim Eingle Samkunduñar til Sarden skrifa þu/ Þetta seiger sa sm̄ hefur siø Anda Gudz og Stiørnuñar siø. Eg veit þin Verk / þuiat þu hefur þat nafn ad þu lifer/ og ert Daudur. Vert vakande og styrk hid añad huad deyia vill/ Þui þin Verk hefe eg ei fullkomlig fundit fyrer Gude. Þui legg j miñe/ huad þu hefur medtekid z heyrt/ og vardueit þad/ og giør Jdran. Þui ef þu mant ejgi vaka/ þa mun eg yfer þig koma sm̄ Þiofur/ z eigi mūt þu vita a huerre stundu er eg mun koma yfer þig. Þu hefr fa ein Nøfn til Sarden/ er eige hafa saurgad sin Klæde/ og þeir munu medur mier ganga j huijtum Klædum/ þuiad þr eru þss verder. Huer yferuinnur/ sa skal medur huijtum Klædum klæddr verda/ z eigi mun eg hn̄s nafn vtplana af Lijfsbokinne/ Og eg mun jata hn̄s nafn fyrer minum Fødur/ z fyrer hn̄s Einglum. Huer Eyru hefur/ sa Heyre huad Andin seiger Samkundunum.

B

6 Eingilleñ j Philadelphia

Og þm̄ Eingle Samkunduñar j Philadelphia skrifa þu/ Þetta seig' hiñ Heilage z sañarlige/ sa sm̄ hefur Lykiliñ Dauidz/ huer ed vpplætur/ og eingiñ jnnebyrger/ sa er jnnebyrger/ og eingen vpplætur/ eg veit þin Verk. Sia: Eg liet fyrer þier opnar dyr/ z eingen fær þær aptur lætid/ Þuiad þu hefur nockurn litinn Krapt/ og hefur vardueitt min ord / og hefur ecke mitt nafn afneitad. Sia: Eg mun giefa vt af Satans safnade/ þa sm̄ seigia sig Gydinga vera/ og eru eckj/ helldur liuga. Sia: Eg mun þeim giøra/ þad þeir skulu koma / z tilbidia fyrer þinum fotum/ og vidurkieña þ eg hefi þig elskad.

C

Med þui þu hefur vardueitt Ord minnar Þolinmæde/ mun eg eirnen vardueita þig fra Freistingar tijma/ sm̄ koma mun yfer alla Heimsins kringlu/ til ad freista þeirra sm̄ a Jørdu byggia. Sia: Eg kem snarliga/ hallt huad þu hefur/ so þat eingen take þina Coronu. Nū yferuinnur/ þañ mn eg giøra ad Stolpa j Mustere Gudz mins/ z hū skal eige meir vte ganga/ z yfer honum mun eg skrifa nafn Gudz mins/ z nafn hiñar nyiu Jerusalem sm̄ er Borg mijns Gudz/ su af Himnum ofan kemur fra minum Gude/ og mitt hid nya Nafn. Huer eyru hefur / hū heyre huad Andin seiger Samkundunum.

7 Eingill i Laodicea

Og þeim Eingle Samkunduñar til Laodicea skrifa þu/ Þetta seiger/ Amen/ Trwr z sañarligur Vottur/ huer ad Vpphaf er skiepnuñar Gudz/ Eg veit þin Verk/ þad þu ert huerke Kalldur nie heitur/ eg kiøra þu værer añad huort heitur eda kalldur/ eñ mz þui þu ert volgur/ og huorke kalldur nie heitur / mun eg vtskyrpa þier af minum Muñe. Þuiad þu seiger/ Eg em Rijkur / z Audigur nog/ og þarf einskis/ og veist ecke þad þu ert Vesall/ Aumur z Voladur/ Blindur og Fatlaus. Eg ræd þier/ ad þu kauper Gull af mier þad j Ellde er reynt/ so þu audigur verder/ og þu j klædist huijtū Klædū suo ad ecke vppbirtist Vanuirding þiñar Fatleysi/ z smyr þin Augu medr Augnasmyrslum/ so ad þu siaer.

D

Prouerb. 3. Ebre. 12.

Hueria eg elska þa straffa eg z tykta/ þui vert kostgiæfen/ og giør Jdran. Sia: Eg steñd fyrer dyrum og klappar vppa/ Ef nockur heyrer mina Rødd/ z vpplykur Dyrunū/ til hanns mun eg jnganga/ og Kuellduerd mz honum snæda/ z hū medur mier. Huer yferuiñur/ honum mun eg giefa medr mier ad sitia a minū Stole/ lika sm̄ eg yferuñid hefe/ og setid mz minū Fødur a hn̄s Stole. Huer Eyru hefur/ sa heyre huad Andiñ seiger Samkundunum.

IIII

Þesse Mynd merker Christendomen hier a Jørdu/ i sinne vttre Mynd og

A

EPter þad sa eg/ og sia: ad Dyr vpplukust a Himne/ og hin fyrsta Rødden hueria eg hafde heyrt vid mig tala sm̄ añars Lwdurs/ hun sagde/ Far þu vpp hingat/ og mun eg syna þier/ huad hier epter sk skie. Og jafnsnart var eg i Anda. Og sia/ ad stoll var settur

var settr a Himnū/og a Stolnū sat nockur. Og sa sm̄ þar sat hn̄ var lijka alitz sm̄ Steirnen Jaspis ⁊ Sardis/Og Regnboge var kring vm Stolin̄/lika alitz sm̄ Smaragdus/⁊ vmhuͤsis Stolin̄ voru fiorer og tuttugu Stolar/og a þeim Stolum sætu fiorer og tuttugu Olldungar/ skrydder huijtum Skrwda/ og bæru a sinum høfdum gulligar Coronur.

Og af Stolnum vtgeingu/ Elldingar/ Reidarþrumr ⁊ Radder. Siø Elldzlampar brun̄u fyrer Stolnum/huerier ad eru siø Andar Gudz. Og fyrer Stolnum var Glersior/lijka s̄ Christallus. Og mitt j Stolnum og kringum Stolin̄ fiøgur Dyr full Augna a bak ⁊ j fyrer. Og hid fyrsta Dyrid var lijkt Leoni/og hid an̄ad lijkt Kalfue/og hid þridia Dyrid hafde Asian sm̄ Madur/og hid fiorda var lijkt fliuganda Erne. Og huert þeirra fiøgra Dyran̄a/ hafde sex Vænge/og vtan vm kring ⁊ jn̄an full Augna/og høfdu eigi Huijld / Dag og Nott seigande/Heilagur/Heilagr/Heilagr er Gud DROTTIN/Almattugr/sa sm̄ var/og sa s̄ er/og sa sem koma mun.

Og þa Dyren gæfu Dyrd ⁊ Heidran/ og Þacker þeim er a Stolnum sat / sa er lifer vm Allder ad eilijfu/þa fiellu fram̄ fiorer ⁊ tuttugu Olldungar/fyrer þan̄ sm̄ a Stolnum sat/og tilbædu þan̄ sm̄ lifer vm Alldur ⁊ ad eilijfu. Og snørudu sinum Coronum fram̄ fyrer Stolen og søgdu/Þu DROTTIN ert verdugur ad medtaka Dyrd og Heidran ⁊ Krapt/Þuiad þu hefur alla hlute skapad/⁊ fyrer þin̄ vilia vrdu þr/⁊ eru skapader

V.

OG eg sa j hægre hende þess sm̄ a Stolnum sat/ Bok skrifada jn̄an og vtan/ jnciglada mz siø Inciglū. Og eg sa sterkan Eigil predika mz mikille Raust/ Huer er verdugr þessare Bok vpp ad lwka/og hen̄ar Incigle vpp ad briota? Og eingen huerke a Himnum nie a Jørdu/nie vnder Jørdu kun̄e þeirre Bok vpp ad lwka/nie þar j ad sia. Og eg æpta ogurliga/ ad eingen̄ fanst þar v̊dugr þeirre Bok vpp ad lwka/⁊ at lesa/nie þar j ad sia.

Og eirn af Olldungunum seiger til min/Græt ecke/Sia: Þad Leonit s̄ er af slekte Juda/Rot Dauidz hefur yfervn̄id/ad þat opne Bokina/og vppbriote hen̄ar siø Incigle. Og eg gæde ad/og sia: J midit Stolsins og þeirra fiøgra Dyra/⁊ mitt a mille Olldunganna/ þa stod Lamb/lika sm̄ være þ drepid/⁊ hafde siø Horn ⁊ siø Augu/huer ad eru siø Andar Gudz/ vtsender vm øll Lønd. Og þad kom og tok Bokina vr hægre hende þess sm̄ a Stolnum sat.

Og þa er þat tok Bokina/þa fiellu fram̄ þau fiøgur Dyren/⁊ fiorer og tuttugu Olldungarner/fyrer Lambinu/og huer eirn hafde Hørpu ⁊ Gullkier full Reykelsis/huer ad eru Bæner Heilagra/⁊ sungu nyan Lofsøng/og søgdu/Þu ert verdugr ad medtaka Bokina/⁊ vpp at briota hen̄ar Incigle/ Þuiad þu ert slætradr/og endurleyster oss mz þinu Blode/ vt af allshættudum Kynkuijslum ⁊ Tungum/Folke ⁊ Þiodum/Og hefur oss giørt Gude til Konunga ⁊ Kien̄eman̄a/og vier munum Rijkia a Jørdu.

Og eg sa / ⁊ heyrde Rødd margra Eingla vmhuerfis Stolen / og vm Dyren/ ⁊ vm kring Olldūgana/⁊ þr voru ad tølu mørg Þusund þusūda/⁊ søgdu hærre Raust/Verdugt er Lābid/þ slætrad er/ ad mztaka Krapt/⁊ Rijkdō/ ⁊ Vitsku/⁊ Styrk/Dyrd/ Heidr ⁊ Lofgiørd. Og allar Skiepnur þær a Himnū eru/⁊ a Jørdu/⁊ vnder Jørdu/⁊ j Sionum/⁊ allt huad j þeim er/heyrda eg seigia til hn̄s sm̄ a Stolnum sat/⁊ til Lambsins/ Lof/ Heidur ⁊ Dyrd/ og Valld vm Allder ⁊ ad eilijfu. Og þau fiøgur Dyren søgdu/Amen. Og þeir fiorer ⁊ tuttugu Olldungar fiellu fram̄/⁊ tilbædu þan̄ s̄ lifer vm Allder allda ad eilijfu.

VI.

OG eg sa þad at Lambid opnade eitt af Inciglunum/Og eg heyrde eitt af þm̄ fiorum Dyrunum seigia lika s̄ mz Reidarþrumu skryd/ Kom ⁊ skoda. Og eg giætta ad/og sia: Ad huijtur Hestur/og sa þar vppa sat hafde Boga/⁊ honū vard giefin Corona/⁊ hn̄ for vt at yfervin̄a ⁊ ad sigra

Og þa þat opnade hid an̄ad In̄ciglit / heyrda eg hid an̄ad Dyrid seigia/ Kom og giæt at. Og þar gieck vt an̄ar Hestur/sa var Raudr/⁊ þeim sm̄ þar sat a vard giefid Friden j burtu ad taka af Jørdu/so at þeir dræpist nidar jn̄byrdis. Og hm̄ vard giefit stort Suerd.

Og er þad opnade hid þridia In̄ciglit/heyrda eg hid þridia Dyrid seigia / Kom ⁊ skoda.

Og

Margin notes:

A · B · C · D (section letters)

þridsaml[…] skickan/y[…] huern sty[…] terkoman[…] ægur eig[…] ma/En̄ s[…] skal hun blijþa

Esa. 6

Þesse Bok heyr in̄e ad hallda þa hlute sm̄ koma skulu/huerier þyrer Christum werda kun̄er og opinberer

Num. 24
Gen. 49
Esa. 11

Þetta er su þyrsta Plaaga/ Oþsokner Omilldra Tyran̄a

2 Plaaga Bardagar og Blodz wthelling

3 Plaga Hũgur og Hallære

Og eg giætta ad/og sia: Ad bruñ Hestur/z sa þar sat a hafde Met j siñe hende. Og eg heyrda medal þra fiogra Dyra Roddena seigia/ Mæler Hueitis vm eirn Pening/ z þrÿr mæler Byggs vm eirn Pening/ z Vijne z Vidsmiøre giør onguan skada.

4 Plaga Daude og Drepsott

Og þa þ opnade hid fiorda Inciglid/heyrda eg Rødd hins fiorda Dyrsins/seigande/ Kom z skoda. Og eg sa/ ad bleikr hestr/z sa þar a sat/þss nafn hiet Daude/z Helvijte honum epter fylgde/ Og hm̃ vard Magt giefiñ til ad deyda j fiorum æitum Jardar/medr Suerde/z Hũgre/og medur dræpe af Dyrum Jardar. C

Hier huggar hũ þa Christnu i þra Harmkuælum

Og þa þad opnade hid fimta Jñciglid/leit eg vnder Alltarenu Sæler þeirra sem lÿflatner eru fyrer Gudz Ordz saker/z fyrer Vitnisburdarins saker/sem þeir høfdu. Og þær kølludu hærre Roddu z søgdu/DROTTIN/þu hiñ Heilage/z Sañarlige/Huersu leinge þa dæmer þu/z hefner ecke vors Blodz a þm sem a Jørdu bwa? Og þeim sierhuerium einum vard giefid huitt Klæde/z til þra vard sagt/ad þeir huÿlldist/enn vm nockra stund / þangad til ad þat vppfylldist ad þeirra Sampionar z Brædur kiæme þar og til /. huerier eirnen Lÿflatner skylldu verda lijka sm̃ þr.

Þetta eru allra handa Plagar fyrer huertar Lönd og Lyder umbreytast mz styriölld og upphlaupum allt til sydasta dags

Og eg sa/ad þ opnade hid siotta Jñciglit/z sia/ þa giørdist mykill Jardskialfte/ z Solin vard suort sm̃ Hæresekkur/z Tunglid sem Blod/z Stiørnur Himens hrundu a Jørdena/lijka sm̃ añad Fikiutrie/nær þad hristist af Vinde myklum/af fleyger sinum Fijkiũ. Og Himenen vndan liet/sem su Bok/er saman verdur vafen. Og øll Fiøll/z Eyar hrærdust vr sinũ stødum. Og Jardariñar Konungar z Høfdingiar / z Rÿkismeñ/ z Foringiar/z Magtar menn/ z aller Prælar z frelsingiar skyldu sier j Holum z Hellum Fiallaña/ z søgdu til Hellnaña z Fiallaña/Fallid yfer oss/z hyliet oss/fyrer Auglite þess sem a Stolnum situr/ z fyrer Reide Lambsins. Þuiat hiñ mykle Dagr hñs Reide er komiñ/Huer fær stadit? D

VII.

Hier hefiast þær andligu hörmungar og plagar/Velludomarner. En adur huggar hũ þa Christnu þat þr skulu teiknader og vardueitter verda

Og epter þad sa eg fiora Eingla standa a fiorum Hornum Jardariñar/z þeir hielldu siñe fiorum Vindum Jardariñar/ so ad eingen Vindur blies a Jørdena/nie a Siotñ/nie a nockurt. A

Og eg sa añan Eingil vppstijga vt af Vppgøngu Solariñar/ sa hafde Teikn lifãda Gudz/z kallade hærre Roddu til hiña fiogra Eingläña/huertum giefid er/ad granda Jørduñe z Sionum/z sagde/Grandid ecke Jørduñe eigi Sionum/nie Trianum/so leinge þad vier teiknum þiona vors Gudz/j þra Eñum.

Og eg heyrde tølu þeirra sem teiknader vrdu/hundrad/ fiorar z fiorutijger Þusunder/ sem teiknader voru af øllum Kynkuislum Jsraels Sona. Af Kyne Juda/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Ruben/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Gad/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Aser/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Neptalim/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Manasse tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Simeon tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Leui/tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Jsaschar/tolf þusũder teiknader. Af Kyne Zabulõ/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne Joseph/ tolf Þusunder teiknader. Af Kyne BenJamin/ tolf Þusũder teiknader. B

Og epter þad leit eg/og sia: Ad Skare mykill/huern eingen gat talid/ af øllum Þiodum z Folke z Tũgumalum/standa frame fyrer Stolnum/z frame fyrer Lambinu/z vmskrydder huijtum Skrwda/z Palmauidur j þeirra Høndum/ z kølludu hærre røddu/ z søgdu/ Heilsa sie þm sm̃ a Stolnũ sitr/vorũ Gude z Lambinu. Og aller Einglar stodu vmhuerfis Stoliñ z kringum Olldungana/z vm kring þau fiogur Dyren/z fiellu fyrer Stolnum fram̃ a þra Asionur/z tilbædu Gud z søgdu/Amen. Lof z Dyrd/z Speke/z Þacker/z Heidur/z Kraptr z Styrkleike sie vorum Gude vm Allder z ad eilijfu/Amen. C

Og eirn af Olldungunum andsuarade z sagde til min/ Huerier eru þsser z vm skrydder eru huijtum skrwda? Og huadan eru þeir ad komner? Og eg sagda til hñs/ Herra þu veist þad. Og hñ sagde til min/Þesser eru þeir sm̃ komner eru vr myklum Harmkuælum/ og siñ Skrwda þueigit hafa z huijttfægad j Blode Lambsins/ af þui eru þeir frame fyrer Stole Gudz/og þiona honum Dag og Nott j hans Mustere. Og sa vppa Stolnum sitr mun bua yfer þeim/eige mun þa hier epter hungra ne þyrsta/z eigi mũ yfer þa falla Solarinnar nie nockurskonar hite/þuiad Lambid mitt a Stolnum mun stiorna þm/ z leida til lifande Vatz bruña/z Gud mun af þuo allan Græt af þeirra Augum. D E

VIII

Þ8

A OG þa þad opnade hid siøunda Inciglit/ giørdist kyrleike mykill a Himnum/ nær vm halfa stund. Og eg sa siø Eingla/ þeir geingu fyrer Gud/ ⁊ þeim vrdu siø Basuner giefnar. Og añar Eingill kom ⁊ stod vid Alltarid/ ⁊ hafde gulligt Reykelsis Ker/ ⁊ honum vard mykid Reykelsi giefit/ þad hañ giæfe til Bæna allra Heilagra/ vppa Alltarid fyrer Stolnũ/ ⁊ reykꝛ Reykelsisins gieck vpp af hende Eingilsins fyrer Gud. Og Eingilliñ tok Reykelsis kerit/ ⁊ fyllte þ mz Ellde af Alltarinu/ ⁊ hellti þui a Jørdina/ Og þa vrdu Radder/ ⁊ Reidarþru- B mur/ ⁊ Elldingar/ ⁊ Jardskialftar.

Hier koma þeir vij. Villumeñ huer epter annan
Enn huggan Bæna ⁊ kallsins geingur vndañ

Og þeir siø Einglar sm̃ høfdu þær siø Basuner/ tilbiuggu sig ad Basuna. Og hiñ fyrste Basunade/ ⁊ þa giørdist Hagl ⁊ Elldur mz Blode Blandadꝛ/ ⁊ fiell a Jørdina/ ⁊ þridiũgur Triaña brañ/ ⁊ allt græna grasit brañ.

Þesse er Tatianus og þeir Eucratitae Año Christi clxxv

Og hiñ añar Eingill Basunade/ Og þa for lika sm̃ Biarg mykid Elldi breñanda j Sio- C eñ/ ⁊ þridiungur Siafarins giørdist Blod/ ⁊ þridiungur lifande skiepna drapst/ ⁊ þridiungur Skipaña fyrerforst.

Martion Manicheus Anno clxx

Og hiñ þridie Eingill Basunade/ Og þar fiell stor Stiarna af Himne/ ⁊ hun logade sem Kueikur/ ⁊ fiell yfer þridiung Vatnaña/ ⁊ yfer Vatz brunnana/ ⁊ nafn Stiørnunnar hiet Remma/ þuiad þridiungur snerist j Reñu/ ⁊ marger meñ dou af Vøtnunum/ af þui þau voru so røm orden.

Þetta er Origenes Año ccxl.

D Og hiñ fiorde Eingill Basunade/ og þridiungur Solarinnar vard sleigeñ/ ⁊ þridiungur Tunglsins/ ⁊ þridiungur Stiarnaña/ so þad þridiungꝛ þeirra vard myrkuadur/ ⁊ þridiungꝛ Dagsins lyste ecke/ lijka eirnen Naturiñar. Og eg sa eirn Eingil fliuga mitt j giegnum Himinen/ ⁊ seigia mz hærre Raust/ Vei/ Vei/ Vei þeim sm̃ a Jørdu bua/ fram yfer adrar Radder Basunsins/ þeirra þriggia Eingla sm̃ eñ skylldu basuna.

Nouatus og Cathari Anno Christi. ccliiij.

IX.

A OG hiñ fimte Eingill Basunade/ Og eg sa Stiørnu eina falla af Himne a Jørdina/ og honum vard giefiñ Lykill til Pyttz Vnderdiupsins. Og hañ lauk vpp Pytte Vnderdiupsins/ ⁊ þar geck vpp Reykur so s̄ mykils Ofns/ og Solin vard myrk/ ⁊ Vedrid af Reyknum Pyttsins. Og vt af þeim Reyk komu Eingesprettur a Jørdena/ og þeim vard Magt giefen/ lika sem þ Flugormar magt hafa a Jørdu. Og þar vard til þeirra sagt/ þad þær skylldu eige granda Grase Jardar/ nie nockurshattar korne/ edur nockurskonar Vide/ vtann einasta þeim møñum sem eigi hafa Teiknit j sinum Eñum. Og þeim vard þad giefid/ ad B þær aflijfudu þa eige/ helldur þat/ ad þær kueldu þa j fim̃ Manudu. Og þeirra Kuøl var so sem Flugorma kuøl/ nær þeir sla Mañin. Og a þeim sømum Døgum munu Meñerner Daudans leita/ ⁊ eigi fiña/ þeir munu girnast ad deyia/ ⁊ Daudiñ mun fra þm̃ flyia.

Þad fyrsta Vei er sa høfud Villumadur Arrius/ sa ed neitade ad Christus være sannꝛ Gud Año Christi cccxx.

Og þær Eingesprettur eru lijkar þeim Hestum/ sm̃ til Bardaga eru buner/ Og a þeirra Høfdum sem Coronur Gulle lijkar/ ⁊ þeirra Andlit sem Mans andlit/ ⁊ høfdu Locka s̄ Konu hær/ ⁊ Teñur þra voru s̄ Leona Teñꝛ/ ⁊ høfdu Bryniur so sm̃ Jarnbryniur/ ⁊ Pytur þra Vængia/ so sem bulldran Vagna/ þeirra margra Hesta sem j Bardøgum hlaupa/ ⁊ høfdu Hala lika sem Flugormar/ og þar voru Broddar a þra Hølum/ ⁊ þra Magt var ad grāda C møñum j fim̃ Manude/ Og høfdu yfer sier Kong Eingiliñ Vnderdiupsins/ hu̎s nafn er a Ebresku Abbadon/ eñ a Grisku Apollion. Eitt Vei er vmlidit/ Sia. Þar koma enn nu tuø Vej epter þetta.

Sapi. 16

Abaddon Appollion Fordiarþare

Og hiñ siøtte Eingill basunade/ Og eg heyrda eina Rødd vt af fiorum Hornum gylline Alltarisins fyrer Gude/ hun sagde til hins siøtta Eingilsins/ sm̃ Basunit hafde/ Leys þu vpp þa fiora Eingla/ sem buñer eru vid hid mykla Vatnid Euphrates. Og þeir fiorer Einglar vrdu lauser/ huerier reidubuner voru/ a Stundu/ a Deigi/ og a Manude/ ⁊ a Aare/ ad þeir j hel slæge þridiung mañanna. Og tala þess rijdanda Hers var mørg Þusund Þusunda/ Og eg heyrda þeirra tølu. Og sem eg sa Hestana j syn/ og þa sem þar vpp a sætu/ þat þr høfdu Gloande ⁊ Gular og Breñesteinsligar Bryniur/ og høfuden Hestaña voru suo sem Leona D høfud/ og vt af þeirra Muñe gieck Elldur/ Reykur/ og Breñesteirn. Af þessu þreñu er j hel sleigen þridiungꝛ mañaña/ af Elldenum/ ⁊ Reyknum/ ⁊ Breñesteinenum/ er vt af þra muñe gieck. Þuiad þra Magt var j þeirra Munne. Og þeirra Halar voru Høggormum lijker/ ⁊

Þad añad Vei er Mahometh og Saraceni Año Christi Dcxx

høfdu

hofdu Nøfudin/og medur þeim sømum giørdu þeir skadan

Og þar voru enn meñ afgangs/þeir sm̃ eigi vrdu j Hel slegner af þessum Plaagũ/ huer-
ier ecke Yferbot giørdu af verkum sinna handa/ so ad þeir eigi tilbædu Diøfuliñ og Gulls og
Silfurs og Eirs/ ꝛ Steina ꝛ Tries Afgude/ sm̃ huerke sia nie heyra/ nie ganga kuña/ huer
ier eirnen ongua yferbot giørdu af sinum Mañdrapum/ Fiølkinge/ Frillulifnade og Stulde.

X

Þetta er sa Romuerske Pa-
uen i siñe andle-
gre Mynd

SO eg sa annan sterkan Eingil af Himnum ofan koma/ hñ var Skye vm-
klæddur/og Regnboge a hñs Høfde/og hñs Andlit var sm̃ Sol/og hñs Fæ-
tur lyka sem Elldzstolpar. Og hñ hafde j siñe hende litla Bok opna / Og
hñ sette siñ hægra Fot a Sioiñ/og hiñ Vinstra a Jørdina/og hañ kallade
hærre Rødd/lika s̃ þad Leon greniar. Og þa hñ kallade/ tøludu siø Reid-
arþrumur sinar Rauster. Og þa þær siø Reidarþrumur høfdu talad sin-
ar Rauster/villda eg hafa skrifad þær. Þa heyrda eg Rødd af Himne seigia til myn/ Merk
þu huad þær siø Reidarþrumꝛ hafa talad/ ꝛ skrifa þ ecke. A

Og Eingilliñ/huern eg sa standa a Sionum og a Jørduñe / hof vpp sina hønd til Him-
ins/og suor vid þañ Lifanda vm Allder ad eilyfu/ huer Himinen hefur skapad / og huad þar
jnne er/og Jørdena og huad þar jnne er/og Sioen og huad þar jñe er/ Þad hiedan j fra ein
gen tyd meir vera skal. Helldur a døgum Raddar þess siøunda Eingils/ nær hñ mun basu-
na/þa skal fullkomnadur verda leyndur domur Gudz/ so sem hñ kuñgiørde sinum þionum og
Spamøñum. B

Og eg heyrda Rødd af Himne eñ aptur vid mig tala/og seigia/ Gack hiedan/ tak þañ op-
na Bækling af hende Eingilsins sm̃ a Sionum ꝛ a Jørduñe stendur. Og eg gieck burt til
Eingilsins/og sagda/ Gief mier Bæklingiñ. Og hñ sagde til myn/ Tak hñ j burt/ og suelg
hñ/ ꝛ mun hñ reiña þiñ Kuid/ eñ j þinũ muñe mun hñ sætꝛ vera s̃ Hunang. Og eg tok Bæk
lingen af Hende Eingilsins/og suelgde hñ. Og hñ var sætur j minum muñe sem Hunang.
Og þa eg hafde suelgt hñ/ beiskuadist Kuidur miñ/ ꝛ hñ sagde til min/ Þu hlytur eñ ad spaa
Heidnum þiodum/ Folke og Tungumaalum/ ꝛ mørgũ Konungũ. C

Merk
Maña
Lærdomꝛ er sæ-
tur hid ytra/og
þægeligur/ Eñ
Samuiskurnar
þordiarþar hañ

Og mier vard giefen Reyrleggur/ lyka sm̃ stafur/ og sagde/ Statt vpp/ og mæl Mustere
Gudz og Alltarid/og þa sm̃ þar jñe tilbidia. Eñ þañ hiñ jñsta Kor Musterisins kasta þu
vt/og mæl hñ eigi/ þuiad hñ er Heidingium giefiñ/ ꝛ hina Heiløgu Borg munu þeir fotum
troda/ tuo ꝛ fiorutyge Manude D

XI

Þetta eru all
er sañer og god
er Gudz Ordz
þienarar þeir
ed keña hreint
Ordid/ sm̃ Ch-
ristnu til hugg-
unar

OG eg mun giefa minũ tueimꝛ Vottũ/ ꝛ þeir skulu spa þusund tuø hundrud ꝛ
sextygu Daga/ klædder Seckium. Þesse eru tuø Vidsmiørs Trie/ og tueir
Ljosastiakar/ standãde fyrer auglite Gudz Jardariñar. A

Og ef nockur vill þeim granda/ þa geingur Elldur vt af þeirra Muñe/ ꝛ
suelger Ouine þeirra/og ef nockur vill þeim granda/ sa hlytur so lyflatiñ ad
verda. Þesser hafa magt Himinen aptur ad luka/ ad þad rigne ecke a døgũ
þra Spasagna. Og þeir hafa magt yfer Vatninu til ad vmsnua þui j Blod/ ꝛ ad sla Jør
dena mꝫ allzhaattadre Plaagu/ so opt s̃ þr vilia. B

a
(Dyrid)
Romuerske
Pauadomur
Dani. 7.
Math. 10
Joh. 16.

Og nær þeir hafa siñ Vitnisburd endad/ þa mun a Dyrid þad vt af Vnderdiupenu vpp
stigur/ hallda Stryd vid þa/og mun yferuiña þa/ ꝛ i Hel sla. Og þeirra Likamer munu lig-
gia a Strætum hiñar myklu Borgar/ huer ed andliga kallast Sodoma ꝛ Egiptus/ þar vor
DROTTIN er krossfestur. Og þeirra Likame munu nockrer af Þiodunum/og Kynslodu-
num og Tungumalunum sia j þria Daga/og eirn halfan/og munu ecki þeirra Likame legg
ia laata j Leide framlidiña. Og þeir er a Jørdu bua munu gledia sig yfer þeim/ ꝛ kater ver-
da/og giøfum sendast jñbyrdist/ þuiad þesser tueir Spameñ kuøldu þa sm̃ a Jørdu bua. C

Og epter þria daga og eirn halfuan for i þa lyfsins Ande af Gude/ Og þeir stodu a sina
fætur/og mykell otte fiell yfer þa sem þa sau. Og þeir heyrdu Rødd mykla af Himne seigia
til þeirra/ Stygid vpp hingad. Og þeir stigu vpp j Hiiminiñ j Skyenu/og þra Ouiner sau
þa. Og a þeirre samre stundu vard mykell Jardskialfte/og þridiungur Borgariñar hrap-
ade/og þar vrdu j Jardskialftanum j Hel slegner siø Þusund manna nøfn / Og hiner adrer D

hrædd-

hræddust/og gafu Dyrd Gude Himinsiñs. Þad añad Vei er vmlided/ Sia/ hid þridia Vei kiemur snart.

XII.

A OG hiñ siøunde Eingell Basunade/ Og þar giørdust myklar Radder a Himne/ þær søgdu/ Rijken þessarar Veralldar eru orden vors DROTTINS og hñs Christz/ og hñ mun rijkia vm Allder ꝛ ad eilijfu. Og þeir fiorer ꝛ tuttugu Olldungar sem sitia fyrer Gudz Auglite a sijnū Stolum/ fiellu fram̄ a sijnar Asionur/ tilbædu Gud og søgdu/ Vier þøckum þier DROTTIN Gud Almættugr/ sa þu ert/ og sa þu vart/ og sa þu tilkomande ert/ þuiad þu hefur medteked þiñ mykla Krapt/ og rijker/ Og hinar Heidnu Þioder eru reidar vordnar/ og þijn Reide er komen/ og tijme framlidenna þad þeir dæmist/ og laun ad giefa þijnum Þionū Spamøñum og Heiløgum/ og þeim er þitt Nafn ottast/ smæum og storum / Og ad glata þeim sem Jørdunne glatad hafa.

Hier kiem̄ sa veralldlige þa[...] uadom̄/ Eñ adr þyrerþram̄ huggar hñ eñ i ødru siñe Kristendomeñ/ i gegn slysum suiurdingum

B Og Mustere Gudz vard vppluked a Himne/ Og hñs Testam̄ts Ørk sæst i hñs Mustere/ Og þar vrdu Elldingar/ og Radder/ og Reidarþrumur og Jardskialftar og Hagl mijked.

Og þar birtest Teikn mijked a Himne/ Kona Solunne vmskrydd/ ꝛ Tungled vnder heñar Footum/ a heñar Høfde Corona af tolf Stiørnum/ Og hun var þungud/ kallade/ og vard Jodsiuk/ og hafde myklar fædingar Hrijder.

Og þar birtest enn añad Teikn a Himne/ Og sia/ Ad mijkell Dreke raudur / sa hafde siø Høfud og tiu Horn/ Og a hñs Høfde siø Coronur/ ꝛ hañs Hale dro þridiung Stiarnaña/ og fleygde þeim a Jørd.

C Og Drekenn stie fram̄ fyrer Konuna þa sem fæda skyllde/ suo ad nær hun hefde fætt/ ad hñ æte hennar Barn. Og hun fædde Son/ eitt Sueinbarn/ sa er stiorna skyllde øllum Þiodum medur Jarnuende/ Og hennar Barne vard kipt til Gudz af hñs Stole/ Og Konan flyde a Eydemørk/ huar hun hafde fyrer bwenn stad af Gude/ og hun fæddest þar Þusund tuo Hundrut og sextijge Daga.

1260 Dagar

Og þar giørdest Strijd mijked a Himne/ Michael og hñs Einglar børdust vid Drekañ/ Drekenn bardest og hñs Einglar/ og yfer vñu ecke/ Þeirra stadur vard eirnen eige meir fundenn a Himne. Og sa mykle Dreke/ og hinn gamle Høggormur/ sa sem ad heiter Diøfull og Andskote vard vtsnaradur a Jørdena/ huer ed alla Veralldar kringluna viller/ og hann vard vtsnaradur a Jørdena/ og hñs Einglar vrdu og eirnen vtsnarader.

Michael

D Og eg heyrde Rødd mykla a Himne seigiande/ Nu er Heilsa og Kraptur/ ꝛ Rijke ꝛ Mættur vors Gudz/ orden hñs Christz/ m̄ þui hñ er vtsnaradur sem þa asakade Dag ꝛ Nott fyrer Gude/ Og þeir hafa hñ yfer vñet fyrer Lambsiñs Blod/ og fyrer Ordet þeirra Vitnisburdar/ og þeir hafa ei elskad sitt Lijf allt til Daudañs. Þar fyrer gledíest þier Himnar / og þier sem þar jnne bygged. Vei þeim a Jørdu bwa og a Sionum/ þuiad Diøfullenn stijgur ofan til ydar/ hafande Reide mykla/ og veit þat hñ hefur stuttañ tijma.

Og sem Drekenn sa þad hñ var vtsnaradur a Jørdena/ ofsokte hñ þa Konu sem Sueineñ hafde fædt. Og Konuñe vrdu tueir Vænger giefner/ lijka sem mijkillar Arnar/ suo þat hun flyge a Eydemørk/ i siñ stad/ þar hun nærdest vm eirn tijma/ og vm tuo tijma/ og vm hælfañ tijma fra Augsyn Drekans. Og Drekenn gusade epter Konuñe vr sijnum Muñe Vatne/ lijka sem Vatsflode/ suo ad hun drecktest i Flodenu. Eñ Jørden hialpade Konuñe/ og vpp lauk sinn Muñ/ og suelgde Floded er Drekenn gusade vr sijnum Munne. Og Drekeñ reiddest Konuñe/ og gieck burt ad beriast vid þa sem epter voru af heñar Sæde/ þeir ed Gudz Bod ord vardueita/ og hafa Vitnisburd Jesu Christi.

Dan. 7.

XIII.

A OG eg stod a Siafar Sande/ ꝛ eg sa Dyr vppstijga vr Sionum/ þat hafde siø Høfud og tiu Horn/ og a sijnum Hornum siø Coronur/ og a þess høfdum Nøfn Hæddungarinnar. Og þat Dyr sem eg sa var lijkt Pardelo/ og þess Fætur sem Biørna fætur/ og þess Kraptur sem Leona Kraptur. Og Drekenn gaf þui siñ Krapt/ ꝛ sinn stol og mykla magt. Og eg sa eitt af þessum Høfdum/ suo sem være þad sært til Dauda/ ꝛ

Þad þridia Vei/ Þauadom̄ sinns Suiurdingi veralldigre Athæfi

> Imperium Romanum de⸗fertum a Grae⸗cis translatum ad Germanos per Papam

da/⁊ þess hin Banuæna Vnd vard heil. Og øll Veralldarkrijnglan vndradest þad Dyret/ og tilbædu Drekan/þan sem Dyrenu gaf Magtena/og tilbædu þad Dyr og søgdu/ Huer er Dyrenu lijkur? /og huer kan ad strijda vid þat?.

Og þui vard giefenn Muñur til ad tala mykla hlute/og Hædungar/og þui vard Mætt ur giefenn til ad høndla i tuo og fiorutijge Manade / Og þad vpplauk sijnum Muñe til ad hæda i mote Gudi/⁊ at lasta hns Nafn/⁊ hns Tialldbwd/ ⁊ þa a Himnū byggia. Og þui vard giefed ad strijda vid Heilaga/og yferuinna þa. Og þui vard giefen Magt yfer allar Kynkuijsler/ og Tungumæl/ og Þioder/ Og aller sem a Jørdu byggia tilbædu þad/ huerra Nøfn eige eru skrifud a Lijfs Bokiñe Lambsins/ huert Lijflæted er af vpphafe Veralldar. Hefur nockur Eyru/ sa heyre. Ef eirnhuer i Herleiding leider/sa man i Herleidingu ganga/Ef nockur i hel slær med Suerde/ sa hlytur mz Suerde i Hel sleigen ad verda. Hier er Þolinmæde og Tru Heilagra. B

> Þetta Dyr er þad Romuerska Rijke/og giørde de slijkt a medan þat war Heided
>
> Gen. 9.
> Ebre. 13.
> Math. 26.

Og eg sa annad Dyr vppstijga af Jørduñe/ þ hafde tuø Horn lijka sem Lamb/og talade suo sem Drekenn. Og þad giører alla magt hins fyrra Dyrsins / i þess Auglite/ Og þad giørde/ad Jørden/og þeir sem þar a bwa/tilbædu þad fyrra Dyred/huers daudlig Vnd heil var orden. Og þad giører stor Takn / suo ad þad giører eirnen Elld af Himne ad falla i Mañaña Augsyn og viller þa sem a Jørdu bwa/fyrer saker þeirra Teikna/sem þui eru gefen til ad giøra i Auglite Dyrsins/Seigiande þeim a Jørdu byggia/ad þeir giøre Mynd Dyrenu þui sem Vndena af Suerdenu hafde/og lifnade. C

> Pauen vpp reiser hid ballna Romarijke wpp aptur

Og þui vard giefed ad þad giæfe Myndiñe Dyrsins Anda/suo þad Mynden Dyrsins talade/ Og þad giørde/ ad huer sem hellst eige tilbad Mynd Dyrsins / sa vard i hel sleigenn. Og þad giører alla smæ og stora/Rijka og Fatæka/Frelsingia ⁊ Þræla/ad mztaka þad audkienningar Teikn i sijna hægre Hønd/elligar i sijn Enne/Suo þad eingen fær ad selia edur ad kaupa/vtan hn hafe þad audkienningar merke/edur Nafn Dyrsins edur tølu þess Nafns. Hier er Speke. Huer skilning hefur sa samanreikne tølu Dyrsins/ þuiad þad er Mañsins tala/Og þess tala er Sex Hundrut sex og Sextijge. D

> Ande ⁊ Mæl merker/ ad þer krøptugt/ og ecke dautt Likneske/helldr hab ande Valldstiett er og Kagariett
> (666)
> Þad er sex c. lxvi. Aar. So leinge stod sa weralldlige Pauadomur

XIIII.

> (a) Hier huggar hn þa Christnu Ad slijkt Vei og Rijkar Suiuirdingar skule byrer Euangelij Lærdom wmiturnast

LEGsa og Lamb standa a Fiallenu Zion/og med þui Hundrad og fiorar og fiorutijge Þusunder/þeir høfdu Nøfn Fødur sijns skrifut i sijnum Ennum. Og eg heyrda Rødd af Himne/suo sem mijkels Vatsfalls/og suo sem Rødd mykellar Reidarþrumu/og Rødden sem eg heyrde var sem Hørpu slagara/ þeir ed slæ sijnar Hørpur. Og sungu suo sem nyia Lofsøngua fyrer Stolnum/og fyrer þeim fiorum Dyrunum og fyrer Olldungum/ og eingenn gat þann Lofsøng numed/vtan einasta þeir Hundrad og fiorer og fiorutijger Þusunder/sem keypter eru af Jørdunne. Þesser eru og þeir huerier eige fleckader eru medr Konum/ þuiad þeir eru Meyar/og fylgia Lambenu epter huert þad geingur. Þesser eru og keypter vt af Møñum/Gude til Frumburda og Lambenu/og i þeirra Muñe er eingen Lyge funden/Þuiad þeir eru vtan Fleckan frame fyrer Stole Gudz A

Og eg sa añan Eingel fliuga vm midiann Himinenn/sa hafde æfenligt Euangelium/til ad kunngiøra þeim sem a Jørdu sitia og byggia/og allū Þiodū ⁊ Kynþættū ⁊ Tungumæle og Folke/og sagde mz hærre Rødd/Ottest Gud/og giefed honum Dyrdena. Þuiad komenn er Tijme hns Doms/og til bidied þann sem giørt hefur Himen og Jørd og Sioen og Vatsbrunnana. B

> Psal. 154.

Og annar Eingill epterfylgde/sa sagde/Fallen er hun/fallen er hun/ Babilon hin mykla Borg/Þuiad hun hefur med Vijne sijns Saurlijfes dryckiad allar Þioder.

Og hinn þridie Eingell fylgde honum epter/Og sagde mz hærre Raust / Ef nockur tilbidur Dyred og þess Mynd/⁊ medtekur þad audkieñingar merke i sitt Enne/edr a sijna Hønd/ sa man drecka af Vijne Reideñar Gudz/sem jnbyrlad ⁊ skiært er i Bikar hns Bræde/⁊ mun kualdur verda i Ellde ⁊ Breñesteine/i Auglite Heilagra Eingla/⁊ fyrer Auglite Lambsins/ Og Reykur þeirra Þijsla man vppstijga vm allder og ad eilijfu/ Og þeir hafa eige neina Huijld Dag og Nott/sem Dyred hafa tilbeded/og þess Mynd/⁊ ef nockur hefur þess Audkeñingar merke medteked. Hier er Þolinmæde Heilagra/ hier eru þeir sem vardueita Bodorden C

orden og Truna a Jesum.

Og eg heyrda Rødd af Nimne til mijn seigia/Skrifa/Sæler eru þr fr am̄lidnu ẽ i DROTTNI deya/i fra þessu. Ja/Andeñ seiger/Þeir huijlast af sijnu Eruide/þuiad þeirra Verk fylgia þeim epter.

D Og eg leit/Og sia/at huijtt Sky/ ⁊ a Skyenu sitia þann lijkur var Mannsiñs Syne/sæ hafde Gull koronu a sijnu Høfde/og i sinne Hende huassañ Sigd. Og añar Eingell gieck vt af Musterenu/sa kallade med hærre Raust til þess sem a Skyenu sat/Slæ til med Sigd þijnū/ ⁊ skier vpp/ þui Kornskierutijmeñ er komeñ/af þui ad Haustyrkian Jardariñar er þornud. Og sa er a Skyenu sat hio til m̄z sijnū Sigde a Jørdena/ ⁊ Jørden vard haustvñen.

Fyrermynd Domsinns

Joel 3.

Og annar Eingell gieck vt af Musterenu a Nimne/sa hafde eirnen huassan Sigd. Og añar Eingell gieck vt af Alltarenu/ sæ hafde Magt yfer Elldenum/ Og hropade m̄z myklu kalle til hñs sem huassañ Sigdeñ hafde/og sagde/Høgg til m̄z þijnum huassa Sigd/ og snijd af Vinuidarkuistu Jardariñar/þt þeirra Ber eru fulluaxen. Og Eingilleñ hio til m̄z sijnū huassa Sigd a Jørdena/og sneid af Vijnkuistu Jardariñar / og snarade þeim i hina myklu Vijnþrwgu Gudz Reide. Og Vijnþrwgan vard vtan Borgar fergd/og Bloded gieck vt af Þrwgunne/allt til Beisltauma Hestaña/vm Þusund sex hundrud Reñeskeida.

XV.

A OG eg sa annad Teikn a Nimne/þad var myked og vndarligt/Sio Einglar høfdu sio enar sijdustu Plægr/þt m̄z þeim sømū er fullkomnud Reide Gudz. Og eg sæ so sem Glersio Ellde meingadañ/ ⁊ þa sem sigrad høfdu Dyred/ ⁊ þess Mynd ⁊ þss Teikn/og tølu þess Nafns/þad þeir stodu a Glersionū/og høfdu Hørpur Gudz/og sungu Lofsøng Moses Gudz Þienustu mañs/ ⁊ Lofsøng Lambsiñs/seigiande/Mijkel og vndarlig eru þijn Verk DROTTJN Gud Almættigur/riettuijser og Sañarliger eru þijner Veiger/þu Konungur Heilagra.

B Huer skyllde þig eige hrædast DROTTieñ og mykla þitt Nafn?/ þt þu eirn ert Heilagur/ Af þuj munu allar Þioder koma ⁊ tilbidia fyrer þier/þui þijner Domar eru opinberer ordner.

Þetta eru all er predikarar/ þeir sem styrkia Gudz Euangelij þramgang

Og epter þad sa eg/Og sia/Ad vpploked vard Mustere Vitnisburdariñs Tialldbwdar a Nimne/ ⁊ vt af Musterenu geingu þr sio Einglar ẽ þær sio Plægr høfdu/klædder hreinu skijnanda Line/og gyrter vm Briosted Gull lindum. Og eitt af fiorum Dyrunum gaf þeim sio Einglunum sio Gullskæler fullar Gudz Reide/þess er lifer vm Alldur og ad eilijfu. Og Mustered vard fullt af Reyk/af Vegsemd Gudz/og hñs Krapte/Og eingeñ kunne at ganga i Mustered/þar til þad þær sio Plægur þeirra sio Eingla fullkomnadar vrdu.

XVI.

OG eg heyrda Rødd mykla vr Musterenu seigia til þeirra sio Einglaña/Farid burt/og vthelled þeim Skælum Gudz Reide a Jørdena.

A Og hiñ fyrste gieck burt/og hellte vt sinne Skæl a Jørdena/Og þar vrdu jll Kaun og skadsøm a Møñum þeim ed audkieñingarmerke Dyrsiñs høfdu/ og þeir sem þess Mynd til bædu.

Og sa annar Eingell hellte vt sinne Skælu i Sioeñ/Og hñ vard Blod lijka sem añars Daudingia/og øll lifande Sæl deyde i Sionum.

Og hinn þridie Eingell hellte vt sinne Skælu i Vøtnen og i Vatsbruñana/ ⁊ þau vrdu Blod. Og eg heyrda þann Eingel seigia/Þu DROTTJN/sa sem ert/og sa sem vart/ þu ert Riettlætur ⁊ Heilagur/ þad þu dæmder þetta. Þuiad þeir vthelltu Blode Heilagra/og Spamañaña/ ⁊ Blod hefur þu giefed þeim ad drecka/þui þess eru þeir verduger. Og eg heyrda annañ Eingil af Alltarenu seigia/Ja DROTTJN Almættugr/ sañer ⁊ riettuijser eru þijner Domar.

Og hinn fiorde Eingell hellte vt sinne Skælu i Solena/og honum vard giefed af Hita ad kuelia Mennena med Ellde/ Og Mønnunū vard heitt af myklū ofurhita/og løstudu Nafn Gudz/sa er Magt hefur yfer þessar Plægur/Og giordu ongua Yferbot/ hm̄ Dyrd ad giefa.

B Og hiñ fimte Eingell hellte vt siñe Skælu yfer sæte Dyrsins/ ⁊ þss Rijke vard formyrkrad Og af sorg i sundr bitu þr sijnar Tungr/ ⁊ løstudu Gud a Nimne af sorgū/ ⁊ af sijnū Kaunū

Og

og giordu ongua Yferbot fyre siñ verk

Og hinn siøtte Eingell hellte vt sinne Skælu i þad mykla Vatned Euphrates/ og Vatned þurkadest/ suo ad tilreiddur yrde Vegur Konunganna/ vt af vppgøngu Solarinnar. Og eg sa vt af Munne Drekañs/ ⁊ vt af Muñe Dyrsiñs ⁊ vt af Muñe þess falska Spamañs ganga þria ohreina Anda/ lijka a Pøddum. Og þad eru Andar Diøfulsiñs/ þeir giora Teikn/ og ganga vt til Konunga Jardariñar/ ⁊ vm alla Heims krijnglu ad samansafna þm til Orustu/ vppa þañ mykla Dag Gudz Almættugs. Sia/ Eg kiem sem Þiofur/ Sæll er sa sem vaker og vardueiter siñ Klæde/ suo ad hñ gange eige Nakeñ/ so ad ei siaest hñs Osome. Og hñ samansafnade þeim i þañ stad sem kallast a Ebresku b Harmageddon. E

Og sa siøunde Eingell hellte vt sinne Skælu i Vedred/ Og þar gieck vt Rodd af Himne vr Stolnum/ sem sagde/ Þad er skied. Og þar vrdu Radder og Reidarþrumur/ og Elldingar ⁊ þar vard mykell Jardskialfte/ huilijkur ad alldrei vard vpp fra þui at Meñ hafa a Jordu vered/ þuilijkur Jardskialfte so mykell. Og vt af þeirre hinne myklu Borg vrdu þriar Deillder/ og Borger Heidinna Þioda hrøpudu. Og hin mykla Babilon vard hugleidd fyrer Gude/ henne ad giefa Kaleik Vijnsiñs hañs Grimdar Reide. Og allar Eyar flydu/ ⁊ eingen Fiøll vrdu fuñden/ Og Hagl stort sem Pund fiell af Himne a Folked/ ⁊ Meñerner løstudu Gud fyrer saker Plagu Haglsiñs/ Þuiad þess Plaga var næsta mykel. D

a (Pøddur) Eru þr Eyrnatudarar/ sm hia Høfdingium hræsna/ og þuætta i giegn Euangelio/ enn vatietta þo eckert

b Harmageddon) A Norrænu þortapadur Bardagamadr

XVII.

Har kom og eirn af siø Einglunum s høfdu siø Skælernar/ kalade vid mig/ og sagde til mijn/ Kom/ Eg man syna þier Dom hiñar myklu Horkonu/ sem a mørgum Vøtnum situr/ medr huerre Horaner drygt hafa Konungar Jardarinnar og þeir sem a Jørdu bwa eru druckner ordner af hennar Horunar Vijne. Og hñ flutte mig i Anda a Eydemørk. Og eg sa þa Konu sitia a fagur raudu Dyre/ fullu af Nøfnum Hædungarinnar/ hafande siø Høfud og tiu Horn. Og Konan var klædd Purpura ⁊ Pelle Raudu/ ⁊ vmprydd Gulle ⁊ Gimsteinum og Perlum/ ⁊ hafde i Hendiñe Gullkier/ fullt suiuirdingar ⁊ ohreininda hñar Horanar/ Og i heñar Eñe skrifut Nøfn a Leyndardomsins/ Hin mykla Babilon/ Moder Frillulifnadaña ⁊ allrar Suiuirdu a Jørdu. Og eg sa þa Konu druckna af Blode Heilagra/ og af Blode Þijslaruotta Jesu. Og eg vndradest miøg þa eg sa hana. A B

Og Eingelleñ sagde til mijn/ Huar fyrer vndrast þu/ Eg man seigia þier Leyndanndom Konuñar/ og Dyrsiñs þess sem hana ber og hefur siø Høfud/ og tiu Horn. Þad b Dyr s þu hefur sied/ þat var/ ⁊ er eige/ og mun vppaptur koma af Vnderdiupenu/ og mun suo fara i Fyrerdæmningena/ Og þr sem a Jørdu bwa/ huerra Nøfn eige eru skrifud a Lijfs Bokiñe/ i fra Vpphafe Veralldar/ munu vndrast nær þeir sia Dyred/ þad er var og eige er/ huert ad þo er. Og hier er þad hugskot huert Speke hefur.

Þau siø Høfuden eru siø Fiøll a huerium Konan situr/ ⁊ þad eru siø Konungar/ Fim eru fallner/ ⁊ eirn er enn/ ⁊ sa añar er ei eñ komeñ/ ⁊ nær hñ kiemur hlytur hñ stuttann tijma at blijfa. Og þad Dyred sem var og er eige/ þad er sa enn attande/ og er vt af þeim siø/ og fer i Fordæmingena. Og þau tiu Horn þu hefur sied/ þad eru tiu Konungar/ þeir ed Rijked eñ eige medtoku/ eñ munu vm stutta stund lijka sm Konungar medtaka Magt mz Dyrenu. Þesser hafa þad eitt Raad ad þeir munu giefa siñ Krapt ⁊ Magt Dyrenu/ þeir munu ⁊ strijda vid Lambed/ og Lambed mun þa yferuinna/ þuiad þad er DROTTJN Drottnanna ⁊ Konungur Konunganna/ ⁊ med þui þeir sem kallader og vtualder og truader eru. C D

Og hñ sagde til mijn/ Vøtnen þau þu hefr sied/ þar ed Horkonan situr a/ eru Folk ⁊ Lyder/ og Heidnar Þioder og Tungumæl. Og þau tiu Hornen sem þu hefur sied a Dyrenu/ þau munu hata Horkonuna og munu hana sneyda og nakta giora / og munu hennar Holld eta og hana med Ellde brenna. Þuiad Gud gaf þad i þeirra Hiørtu ad giora huad hm þocknast/ ad þeir giøre eirn vilia/ og ad þeir giefe Dyrenu sitt Rijke/ þangad til ad fullkomnad yrde Gudz Ord. Og Konan sem þu hefur sied er hin mykla Borg/ huer sitt Rijke hefur yfer Konungum Jardariñar.

Nier framsetur hñ þa Romuersku Kirkiu i sinne riettre Mynd/ huer ed fordæmast skal. Og þetta er wtskyring hins xvij. Cap.

a (Leyndur) Þad er/ su hin vndliga mykla Babilon

b (Dyr) Þad er/ Þad Romuerska Rijkid/ og er þo ecke þad/ þuiad þad er ecke allt/ helldur er þad epter sitt fall wpp aptur reist af Pauanum

XVIII.

A DOG eptˀ þ sa eg añañ Eingel ofan fara af Himne/ sa hafde mykla Magt/ og Jorden upplystest af hũs Birte. Og hũ kallade af Mallde mz hærre Roddu/ og sagde/ Hun er fallen/ hũ er fallen/ Babilon hin mikla/ z er Dioflaña Heimele orden/ og Hirdsla alls Ohreins Anda/ z Hirdsla alls ohreins og opacknæmeligs Fugls. Þuiad af Reideñar Wijne heñar Horanar hafa allar Þioder drucked/ og Konungar Jardariñar hafa mz henne Horaner drygt/ z hennar Kaupmeñ eru audiger ordner af heñar myklum Munadsemdum.

Og eg heyrda adra Rodd af Himne seigia/ Vtganged af heñe mitt Folk/ so ad þier verded eige hluttakarar heñar Synda/ vppa þ þier medtaked eige nockut af heñar Plagũ. Þui ad hennar Synder nœ allt til Himins/ og DROTTEN hugleider hennar Ranglæte. Gialldeð heñe suo sem hun hefur gollded ydur/ og tuefallded heñe þad tuefallt aptur epter heñar Verkum. Og med huerium Bikar þad hun byrlade ydr/ byrled henne þar i tuefallt aptur. Hue miked sem þad hun dyrkade sig og i sijnu Munadlijfe var/ so miked jñbyrled heñe Kualer og Ecka/ Þuiad hun seiger i sijnu Hiarta/ Eg sit og em Drottning/ og eige mun eg Eckia verda/ og onguañ Trega mun eg lijta. Þar fyrer munu heñar Plagr a einũ Deige

B koma/ Daude/ Harmur/ og Hungur/ og med Ellde mun hun brend verda/ Þuiad øflugur er DROTTIN Gud/ sa er hana mun dæma

Og Konungar Jardarinnar þeir sem medur henne hafa Horaner drygt/ z i Munadsemd lifad/ munu græta hana/ og kueina sier yfer heñe/ nær þeir sia Reyk af heñar Bruna/ þeir i fiarlægd standa fyrer hrædslu saker hennar Kuala/ og seigia/ Vei wei Babilon hin mykla Borg/ su hin sterka Borg/ a einnre stundu er komeñ heñar Domur. Og Kaupmeñ Jardar munu græta z harma yfer henne/ þt þra Kaupeyre man eingeñ kaupa meir/ kaupeyre Gulls og Silfurs og Gymsteina/ og Perlur/ og Silke/ og Purpura z Skarlat/ z allshattadañ dyrendis Vid/ og allshattud Kier af Filabeinum/ og allra handa Kier af dyrmætum Vide/ z af Eire z af Jarne/ z Marmara/ z Jurter/ z Smyrsl/ Reykelse z Wijn z Vidsmiør/ Similiu

C z Hueite/ Kuikfie z Saude/ Hesta z Vagna/ og Likame z Sæler Mannaña.

Og þad Alldine þar þijn Sæla hafde girnd a er fra þier viked/ z allt huad feitt z frialsligt var þad er fra þier viked/ z þu munt þad eige leingur fiña. Kaupmeñ þessarar Voru/ huerier af heñe audiger ordner eru/ munu fiarlægt standa af Hrædslu heñar Kuala/ grætande og harmande/ og seigia/ Vei/ wei/ hin mykla Borg/ sem med Silke/ Purpura z Skarlate var klædd/ og med Gulle var fægud/ z Gimsteinum og Perlum/ Þuiad a eirne stundu er slijkur Rijkdomur ad ongu ordeñ.

Og aller Skipstiornarmenn/ og allur sa Skare sem a Skipum handtierar/ og Skipuertar þeir a Sionum handtiera stodu i fiarska/ z kolludu þa þeir sæu Reykeñ af heñar Bruna/ og søgdu/ Huer er lijkur þessare hiñe myklu Borg? Og þeir jusu Molldu yfer Høfud sier/ og

D kolludu grætande og harmande/ og søgdu/ Vei/ wei/ su hin mykla Borg/ i huerre audiger eru ordner aller þeir sem Skipen høfdu a Sionum med heñar Voru/ þuiad i eirne stundu er hun i Eydeløgd.

Gled þig yfer heñe Himen/ z þier heilager/ Postular og Spameñ/ Þuiad Gud hefur ydvarn Dom a heñe dæmt. Og eirn øflugur Eingell tok vpp Stein storañ sm̃ Kuarnarstein/ z kastade honum i Sioeñ/ z sagde/ So mun mz einum Gny vtkastast hin mykla Babilon/ og eige meir fundeñ verda/ z Søngmanna Rodd/ z Hørpuslættara/ z þeirra i Pijpur blæsa/ og i Lwdra þeyta/ skal eige meir heyrast i þier/ z eingeñ Embættis Madur/ huers sem hellst Embættis hũ er skal meir i þier fundeñ verda/ Kuernar hliod skal eige meir i þier heyrt verda/ og Rodd Brwdgumañs z Brwdurinñar skal eige meir i þier heyrd verda. Þui þijner Kaupmeñ voru Høfdingiar a Jørdu/ Þuiad fyrer þijna Fiølkinge foru villar allar Þioder/ og Bloded Spamañaña og Heilagra er i heñe funded/ z allra þeirra sem a Jørdu eru i hel slegner.

XIX.

A EPter þta heyrda eg mykla Rodd mijkels fiølda a Himne/ seigiande/ Haleluia. Heilsa og Heidur/ Dyrd z Kraptur sie Gude vorum DROTTNI/ þuiad sañer z riettuijser eru hũs Domar/ þad hũ fordæmde hina myklu Horkonu/ sem Jørdena medur siñe Horan fordiarfade/ og Blodz siña Þiona af heñar hende hefur hũ hefnt. Og

 þeir

þeir søgdu enn aptur i añat siñ/ Halleluia. Og hennar Reykur gieck vpp Eilÿfliga. Og þr fiorer og tuttugu Olldungar og þau fiøgur Dyren fiellu fram̄ ⁊ tilbædu Gud huer ed a Stolnum situr/ og søgdu/ Amen/ Halleluia. Og ein Rødd gieck vt af Stolnum (sem sagde) Lofed vorn Gud aller hn̄s Þionar/ og þeir hn̄ ottast/ bæde smæer og storer.

Og eg heyrda Rødd mÿkels skara/ og so sem nyd mikilla Vatna/ og suo sem Rødd megnrar Reidarþrumu/ þeir søgdu/ Halleluia. Þuiad Gud Almattigur hefur Rÿked vnder sig lagt/ Føgnum ⁊ verum glader/ og giefum honum Dyrd/ þuiad Brwdkaup Lambsins er komed/ og þess Hwsfru hefur sig tilreitt. Og henne vard giefed þad hun skyllde vmklæda sig med hreinu og skinande Silke (enn þad Silke eru Riettlætingar Heilagra) og hn̄ sagde til mÿn/ Sæler eru þeir sem til Kuelldmaaltÿdar Lambsins eru kallader. Og hn̄ sagde til mÿn/ Þetta eru sañarlig Gudz Ord. Og eg fiell nidur fyrer honum til Fota hn̄s/ ad eg tilbæde hn̄. Og hn̄ sagde til mÿn/ Sia til/ at þu giør þad ei/ Eg em þiñ Samþion og þinna Brædra/ og þeirra sem hafa Jesu Vitnisburd/ Tilbid þu Gud (eñ Vitnisburdur Jesu er Ande Spadoms sinns)

Gudz Ord winnur Sigur/ enn i giegn verndurum þa/ uans og þar sto dar eingen Magt i mote

Og eg sa Himineñ opeñ/ Og sia/ ad huÿtur Hestur/ ⁊ sa sem þar sat a/ hiet Trwr ⁊ Sañarligur/ og dæmer og strÿder medur Riettlæte. Og hn̄s Augu eru sem Ellds logie/ og a hn̄s Høfde margar Koronur/ og hn̄ hafde Nafn skrifad þad eingeñ þeckte nema sialfur hn̄/ ⁊ var klæddur þui Klæde sem mz Blode var dreift/ og hn̄s Nafn hiet Gudz Ord. Og hm̄ epter fylgde allur Her sa a Himne er/ a huÿtum Hestum/ klædder i huitu og hreinu Silke. Og af hn̄s Munne framgieck tuieggiad Suerd/ þad hn̄ slæge þar mz Heidnar Þioder/ og hañ mun stiorna þeim medꝛ Jarnuende. Og hn̄ fottredꝛ þrwguna Vÿnsins Brædeñar ⁊ Reide Gudz Almattugs/ og hefꝛ Nafn skrifad a sÿnu Fate/ a sÿnū Lendū/ so lÿtanda/ Kongur allra Konga ⁊ DROTTIN allra Drottna.

Og eg sa eirn Eingel standa i Solunne/ og hn̄ kallade hærre Rødd ⁊ sagde til allra Fugla sem vnder Himne fliuga/ Komed og samansafned ydur til Kuellduerdar hins mykla Gudz/ ad þier eted Holld Konungaña/ og Lands stiornaraña/ og Holld øflugra/ og Hestaña/ ⁊ þeirra sem þar vppa sitia/ og Holld allra Frelsingia/ og Þrælanna bæde smærra ⁊ storra. Og eg sa Dyred og Konunga Jardarinnar/ og þeirra Lid samansafnad/ til ad hallda Strÿd vid þañ sem a Hestenum sat og vid hn̄s Her.

Og Dyred vard høndlad/ og med þui sa falske Spamadur sm̄ Teiknen giørde fyrer þui/ af huerium hn̄ villte þa sem audkienningar merke Dyrsins medtoku/ ⁊ þa er Mynd Dyrsins tilbædu. Þesser bader tueir vrdu lifande fleygder i Elldsins Dÿke/ þad med Breñesteine logar/ Og þeir adrer vrdu i hel slegner med Suerde þess sem a Hestenum sat/ þad vt af hanns Munne gieck/ og aller Fuglar vrdu sadder af þeirra Hollde.

XX.

[a] Þesse Þusund Aar skulu bepiast þa þesse Bok skrifud war. Þuiad Tyrkeñ kom þa ed fyrsta epter Þusund aar/ þss a mille woru fr Christnu/ og rÿktu/ Pisþlenum ad þa/ karlausu. Eñ nu will Tyrkeñ hialpa Þa/ uanum ad wpp ræta þa Christinu/ mz þui ecke er añarstadar neitt fullting. [b] Þetta eru Tyrkiar/ komner af þeim Tar/

OG eg sa Eingel ofan stÿga af Himne/ sa hafde Lyckel Vnderdiupsins/ ⁊ mykla Hlecke i sinne Hende. Og hañ høndlade Drekañ hiñ gamla Høggorm huer ad er Diøfullenn og Andskoteñ/ og batt hann vm Þusund Aar/ og fleygde honum i Vnderdiuped/ og inneluckte hn̄ og inneiglade þar ofan yfer/ ad hn̄ skyllde eige meir villa Heidnar Þioder/ þangad til ad vt endut yrde Þusund [a] Aar/ og epter þad skyllde hañ laus verda vm stutta stund.

Og eg sa Stola/ og þeir satu a þeim/ og þeim vard Domur giefenn/ og þeirra Sæler sm̄ afhøfdader voru vegna Vitnisburdarins Jesu/ og fyrer Guds Ordz saker / og þeir sem ecke høfdu tilbeded Dyred/ nie þess Mynd/ og þeir eige medteked høfdu audkieñingar merke i sÿn Enne/ edur a sÿnar Hendur/ þesser lifdu og rÿktu med Christo Þusund Aara. Enn hiner adrer daudu endurlifnudu ecke/ þar til ad Þusund aar fullkomnudust. Þetta er hin fyrsta Vpprisa/ Sæll er sa og Heilagur sm̄ hlutdeilld hefur a hiñe fyrstu Vpprisu/ Yfer þuilÿkum hefur sa añar Daude ongua magt/ helldur verda þeir Kiennemenn Gudz og Christi/ og rÿkia mz hm̄ Þusund Aara.

Og nær þau Þusund Aar eru fullkomnud/ þa man sa Andskote laus verda af sÿnu Fiøtre/ og mun vtganga at villa hina Heidnu/ sem ad eru i fiorum ættum Jardarinnar [b] Gog og Magog/ ad samansafna þeim til Baraattu/ huerra tala er sem Siafar Sandur. Og þeir

vpp

vppstigu yfer Wijdd Jardar/ og vmkrijngdu Herbwder Heilagra/ ꝛ hina elskuliga Borg. Og Elldur kom ad ofan fra Gude af Himnenum/ og suelgde þa. Og Diøfullenn sa þa villte vard kastadur i Dijke Elldsiñs ꝛ Breñesteins/ þar ed Dyred ꝛ sa falske Spamadr var/ og verda kualder Dag og Nott/ vm alldur og æfe ad eilijfu.

taris/þeir ed kallast raudu Gydingar

D Og eg sa mijkenn Stol skijnanda/ og þañ sem þar vppa sat/ fyrer huers Auglite ad flyr Himen og Jørd/ og þeim var eingeñ Stadur fundeñ. Og eg sa hina Daudu/ bæde stora ꝛ sma standa fyrer Gudz Auglite/ og Bækurnar vrdu vpplætnar/ Og ønnur Bok vard opnud/ huer ad er Lijfsiñs/ ꝛ hiner Daudu vrdu dæmder/ epter þui sem skrifad er a Bokunũ/ eptᵉ þra Verkum. Og Siorenn gaf fram̃ þa daudu sem i hm̃ voru/ ꝛ Daude og Heluijte gæfu vpp þa daudu sem i þeim voru/ og þeir vrdu dæmder/ huer eirn epter sijnum Verkum. Og Daude og Heluijte vrdu køstud i Elldsiñs Dijke/ þad er sa añar Daude. Og ef nockur fiñst eige skrifadur a Lijfsbokinne/ sa verdur kastadur i Elldsiñs Dijke.

XXI.

A Og eg sa nyann Himenn og nya Jørd/ þuiad hinn fyrste Himenn og fyrsta Jørd forgieck/ ꝛ Sioreñ er ei meir. Og eg Johañes sa hina heilogu Borg/ þa nyiu Jerusalem/ ofanfara af Himne fra Gude/ til reidda/ suo sem prydd Brwdur sijnum Manne. Og eg heyrde Rødd mykla af Stolnum seigia/ Sia þar Tialldbwd Gudz hia Møñum/ og hñ man hia þm byggia/ Og þr munu hañs Folk vera/ og Gud sialfur medur þeim mun þeirra Gud vera. Og Gud mun þerra øll Tár af þeirra Augum/ Daudeñ mũ eige meir vera/ eige Harmꝛ nie Kueinan/ eda Hrygd mũ meir vera/ þuiad hid fyrsta er vmlidet. Og sa vppa Stolnũ sat/ sagde/ Sia/ eg giøre þad allt saman nytt. Og hñ sagde til mijn/ Skrifa þu/ þuiad þesse Ord eru søñ og truanlig.

Esa. 65.
2. Pet. 3.
Esa. 25.
Esa. 43.
2. Cor. 5.

Og hñ sagde til mijn/ Þad er giørt/ Eg em A og O/ Vpphaf og nidurlag/ Eg man þyrstum giefa af Brunne lifanda Vats/ fyrer ecke. Huer ed yferuinnur/ sa mun eignast allt þ og eg man hñs Gud vera/ og hñ mun minn Sonur vera. Enn þeim ottafullum og Vantruudum og Suiuirduligum og Mañdrapurum/ og Frillulifnadarmøñum og Tøfrurum/ og Skwrgodadyrkurum/ og øllum Liugurum/ þeirra hlutdeilld mun vera i Dijkenu sm̃ mz Ellde og Brennesteine logar/ huert ad er sa añar Daude.

B

Esa. 44.

Og eirn af þeim siø Einglunum / sem hafde þær siø Skæler fullar med þær siø sijdustu Plagur/ kom ad mier/ og talade vid mig/ ꝛ sagde/ Kom/ eg man syna þier Kuiñuna/ Brwdꝛ Lambsiñs. Og hñ tok mig burt i Anda/ vppa hatt og miked Fiall/ og synde mier hina myklu Borg/ þa heilogu Jerusalem/ ofan fara af Himne fra Gude/ hafande biartleik DROTTJNS/ og heñar Lios var lijkt hinum dyrmætasta Steine/ suo sem skiær Jaspis. Og hun hafde mykla og Hafa Mwruegge/ og hafde tolf Hlid/ og i þeim Hlidunum tolf Eingla/ og C Nøfn skrifud/ huer ad eru tolf Kynkuijsler Jsraels Sona. Af Austre þriu Hlid/ af Nordre þriu Hlid/ af Sudre þriu Hlid/ af Vestre þriu hlid. Og Mwruegger Borgariñar høfdu tolf Grunduelle/ og i þeim sømum Nøfn þeirra tolf Postula Lambsiñs.

Og sa vid mig talade hafde Gulleguñ Reyr kuarda/ þat hñ skyllde mæla Borgena/ ꝛ heñar Hlid/ og Mwruegge. Og Borgen er sett ferkøntud/ Og leingd heñar er so mijkel s̃ breidden. Og hñ mællte Borgena med Gull reyrnum vppa tolf Þusund Reñeskeida/ Leingden og breidden/ og hæden heñar er lijka jafnt/. Og hañ mællte hennar Mwruegge/ Hundrad fiorar og fiorutijge Alner/ epter þess Mañs mæling sem Eingelleñ hefur. Og Smijde hennar Mwrueggia var af Jaspis/ og Borgen af skiru Gulle/ lijk skiæru Glere. Og Grunduellerner og Mwruegger Borgariñar voru prydder med allshattada Gimsteina. Hiñ fyrD ste Grunduølldur var Jaspis/ sa annar Saphir/ þridie Calcedonius/ fiorde Smaragdus/ fimte Sardonichus/ siøtte Sardis/ siøunde Chrisolitus/ attande Berillus/ Niũde Topasius/ Tiunde Chrisophras/ ellefte Hyacinthus/ tolfte Amethyst.

144. Alna er Mwren þyckur

Og þau tolf Hliden voru tolf Perlur/ og sier huert hlidet var af sierhuerre Perlunne / og Stræten Borgariñar voru skijra Gull/ so sm̃ giegnũ skinande Gler. Og eg sa þar eckert Musterе jnne/ þuiad DROTTJN Gud Almattugur er heñar Mustere/ og Lambed. Og Borgen þarf eige Solar nie Tungls þ þau lyse i heñe/ þuiad Gudz biartleike vpplyser hana/ og

Esa. 6.

na/ z Lios heñar er Lambed. Og þær Þioder sm̄ holpnar verda ganga i þui sama Liose/ z Konungar a Jordu munu jnnflytia sijna Dyrd i þa hina sømu. Og heñar Hlid verda ecke vm Dagenn aptur luckt/ þuiad þar man eingen Nott vera. Og eckert saurugt og Suiuirdeligt ne Lygn man þar jn̄ ganga/ Vtan þeir sem skrifader eru a Lijfs Bokinne Lambsins.

XXII.

OG hn̄ synde mier hreint Vatzfall lifāde vatz/ so skiært s Christallus/ framflio tāde af Stole Gudz z Lambsins/ mitt a heñar Stræte/ Og beggiumegen Vatsiñs stod Lijfsins Trie/ z þ bar tolfhættadañ Auoxt/ z færde siñ Auoxt a sierhuerium Manade/ og Laufblød Triesiñs dugdu til Heilsubotar Heidinna Þioda. Og þar man eckert bøluanligt meir vera/ z Stoll Gudz z Lambsins mun þar jñe vera/ og hañs Þionar munu honū þiona/ og hañs Andlit sia/ og hn̄s Nafn man i þeirra Ennum vera. Og eige mun þar Nott vera/ og eige vid þurfa nockurar Lysingar edr Lioss Solar/ Þuiad Gud DROTTIN mun sialfur lysa þm/ z þeir munu rijkia vm Allder og ad eilijfu. — A

Og hn̄ sagde til mijn/ Þesse Ord eru Traust og søñ. Og DROTTIN Gud heilagra Spamaña/ hefur sent sinn Eingel til ad kuñgiøra sijnum Þionum/ huad snarliga hlytur ad skie. Staed/ Eg kiem snart. Sæll er sa sem vardueiter Ordenn Spadomsiñs i þessare Bok. Og eg em Johañes/ sem þetta sied og heyrt hefur. Og þa eg hafda þ heyrt og sied/ fiell eg fram̄ ad tilbidia fyrer fætur Eingelsiñs/ þess mier synde þetta. Og hn̄ sagde til mijn/ Giæt ad/ ad þu giør eige þta/ Þuiad eg em þiñ Samþion/ og þinna Brædra Spamañaña/ og þeirra sem vardueita Ord þessarar Bokar/ Tilbid þu Gud. — B

Og hn̄ seiger til mijn/ Jñcigla ecke Ord Spadomsiñs i þessare Bok/ þuiad Tijmenn er i Nænd. Huer skadsamur er/ sa sie skadsamur/ huer ohreinn er/ sa sie ohreiñ/ enn huer riettuijs er/ sa verde enn Riettuijsare/ og huer Heilagur er sa verde eñ heilagre. Og Siadu/ Eg kiem snarliga/ og mijn Verdlaun medur mier/ ad eg giallde huerium sem einum/ epter sijnum Verkum. Eg em A og O/ vpphaf og Ender/ fyrstur og sijdastur. Sæler eru þr sem hn̄s Bodord vardueita/ vppa þad/ at þra Magt sie a Lijfs trienu/ og vm Hliden jnngange i Borgena. Þuiad þar fyrer vtan eru Hundarner/ Fiølkyngis menn/ og Saurlifnadar/ og Mañdrꝏparar/ og Skwrgodadyrkendur/ og aller þeir sem elska og giøra Lygena. — C

Eg Jesus vtsende miñ Eingel/ ad hañ vitnade ydur þetta i Samkundunum. Eg em Root og Kyn Dauidz/ skiær Morgunstiarna. Og Andenn og Brwdurenn søgdu/ Kom. Og huer ed heyrer/ sa seige/ Kom. Og huer hn̄ þyster/ sa kome/ Og huer ad vill sa medtake Vatned Lijfsins fyrer ecke. — D

Esa. 55. Joh. 7. — Enn eg vitna øllum þeim sem heyra Ord Spadomsiñs þessarar Bokar/ At ef einhuer setur þar nockut til/ þa mun Gud til setia yfer hn̄ allar Plagur s skrifadar eru i þessare Bok. Og ef einhuer tekur þar nockut i fra/ vt af Ordum Bokarinnar þessarar Spasøgu/ þa mun Gud afma hn̄s Deilld af Lijfs Bokiñe/ og af hiñe heiløgu Borg/ og af þui sem i þessare Bok skrifad er. Þetta seiger sa s þijsu ber Vitne/ Ja eg kiem snarliga/ Amen/ Ja/ Kom þu DROTTIN Jesus. Nad vors DROTTINS Jesu Christi sie med ydur øllum AMEN.

Esa. 6.

Ender hins nya Testamentis

Til Lesarans/

JFyrstu er eg þess oskande af ollu Hiarta/ ad þtta Verk mætte verda Allsmegtugum Gude til Lofs og Dyrdar/ eñ þeim til Nytsemdar ⁊ Gagns sem lesa ⁊ Gudz heilaga Ord elska. Þui næst er su mijn audmiuk bon til allra Gudhrædda Danemaña/ Ad huad hellst Prentaranum hefur yfersiedst i Þryckinguñe/ þar eirn Bokstaf kañ ad vanta/ edr Orden kuña ad vera rangstøfud/ ad þeir vilie slijkt til virda mañlegum veykleika/ og sialfer þad godmannliga leidrietta og i mæled lesa. Framar meir er eg og so vmbidiande alla mijna Medbrædr i Gudz Orde/ og alla adra Gudhrædda Dugandis meñ/ ad huad mier hefur mætt yfersiast j vtleggingu edur yferlesningu þessarar Bokar/ Þa virdet þad meir vankuñættu miñe/ helldur enn vilialeyse/ Þuiad Gud er minn þss Vottur/ ad eg villda onguañ villa/ helldr hef eg af ollum mætte astundan lagt a þetta Verk/ ad þad mætte sem best fara/ og sem riettast vera. Enn Fiølskyllda mijns Embættis/ sem truligt ma þikia/ þar med marguijsligar hindraner/ Ahyggia og Omak/ sm̃ tilheyrer slijku storu Prentuercks Eruide/ hafa þui mætt vallda huad i þssu Verke hefur forsiedst/ Þar eg hefe ordet optast eirnsamall ad yferlesa/ corrigera/ vtleggia/ med þeim ødrū Hindrunum s̃ slijkt Eruide vtkrefur og Stilnum og Prentuerkenu tilheyrer ⁊ ct. Þar fyrer goder Brædur/ giøred nu suo sem Gudz Astuinum hæfer/ Nalldet mier þetta Eruide til goda/ og snued til betrunar þui sem oss hefur mætt yfersiæst. Þar med bidiande Gud Himneskann Fødur fyrer Nafn og Verdskulldan sijns sæta Sonar Jesu Christi/ ad hñ auke ⁊ efle a medal vor sitt Guddomliga Ord þessarar Heiløgu Bibliu/ Og samansafne sier/ vor a medal/ Heilagre kristeligre Kirkiu/ einum Heiløgum Søfnude/ af huerium hñ vilie verda eilijfliga prijsadur og dyrkadur/ Amen. Giarna villda eg hafa læted med þryckia allar þær Figurur/ sem Historiunne Heilagrar Bibliu til heyra/ Enn eg hef ecke kunnad þær ad fæ. Nockrar Greiner epterfylgia hier/ þær ed leidriettingar vid þurfa. Ad hinum ødrum vel flestum er i Textanum sialfum ad giørt/ þar sm̃ þui hefr orded vid komed.

Gude Allzmegtugum/ sa hañ er Brunnur og Vpphaf allrar Visku/ Veitare og Giafare þessara og allra añara godra hluta/ huerier ed þiena til sañrar Gudz Vidurkienningar/ honum sie einum Lof og Dyrd/ Heidur og Prijs vm Allder og ad Eilijfu/ AMEN.

Gudbrandur Thorlakson

Correctura

Exod. xxix. G Linea vij. af miñe/ þar skalltu lesa/ i miñe
Num. xix. D Linea v. þefur giort/ Les/ hefur giørt
Josu. i. C v. Og Joseph sagde/ Les/ Josua sagde
Josu. xxi. A x. tuttugu/ Les/ tiu
Josu. xxiiij. F x. tuttugu ær/ Les/ tiu ær
Job ij. D þa hlute/ Les/ þa Olucku
Job x. B siñe hende/ Les/ þiñe hende
Esa. iij. D iij. þeim Speñur/ þar skalltu lesa/ þrra Speñur
Itm̃/ xl. D ij. Les/ formær. Itm̃ E viij. Les/ mættlauser
Itm̃ lxiij. A v. eirn asman/ Les/ eirnsamañ
Jerem. ij. D iiij. Eg hafda þig vtsett/ Les/ grodursett
Itm̃ v. B v. mettad þig/ Les/ mettad þa
Itm̃ xx. C iiij. Les/ straffa mig
Harmagrætur Jeremie/ A vij Strijdzfugl/ Les/ Strudzfugl
Haggei ij. D til forna/ Les/ þar epter
Spekiñar bok x. B iiij amiñing/ Les/ miñing
Itm̃ xviij. A x. Les so/ þa tokstu fiøldañ þrra barna i burt
i. Maccabe. xij. C xj. vier vilium/ Les/ vier vitum
ij. Maccab. iiij. C v. Les/ Antiochenos/ Itm̃ Linea x. Les/ Kongur
Itm̃ xij. B iij. skrip Les/ Skip

Jeremie iiij. tiorum sinum pyrer F/ i Nimnenum/ Les/ i Nimenen
Matth. ij. i nidurlage Cap. Les/ Spameñ
Itm̃ vi. A x. Les/ eñ nær
Matth. xxiiij. B vi. Kyrtil siñ/ Par epter vantar þesse ord/ Vei þungudum og brioſtmylkingum a þeim døgum
Luc. xj. F vij. Les/ Meiſtare/ þetta ſeiger þu ⁊c.
Itm̃ xiij. D ix. meingade/ Les/ geymde medal þriggia mæla
Itm̃ xviij. B heyre þier/ Les/ heyred hier!
Act. xiiij. D ix. Les/ voru komner þangad og høfdu ſamanſafnad
Ad Philipp. ij. D ij. Naudþurftar þienare er/ Par epter eiga ad ſtanda þſſe ord/ þuiad hann langade til ydar og var miøg hugſiukur/ Af þui etc.
Eb. i. A v. ad ber/ Les/ og ber
Jacob iij. B/ vppbyriar ſtora hlute/ Les/ kiemur myklu af ſtad
Apoc. Joh. xij. B x. af hñs Stole/ Les/ og til hñs ſtols

Þetta Bibliu verk var endad

a Holum i Hiallta dal/ af Jone Jons Syne/
þañ vj. Dag Junij. Año Domini. M D LXXXiiij

Einum/ Almattigum/ Odaudligum Gude/ Fødur og Syne/ og heiløgum Anda/ Sa sm̃ er eiñ Gud j þreñingu/ ⁊ þreñur j einingu/ þm̃ hinū sama sie Lof ⁊ Dyrd/ Heidur ⁊ Packargiørd/ vm Allder allda/ ⁊ ad eilijfu/ Amen

KRISTILIGRS UTLEGGINGAR AF JESU NAFNE

1 J Hiynum Stendur (vor Saluhialp) a fram
Eñ vor Saluhialp (er Jesus) aptur a bak

2 Ilmur Egiptsligs Sanktiskur Vegur Sygur vining
3 [illegible] guddoms yns krøningar [illegible] dotter
[illegible] og sølu full won a [illegible] og
Sigur a vorum and legu ovinum
Unnar samlag [illegible] af [illegible] firir [illegible]
Sølu full sam [illegible] med gude og Englonum

[illegible] Heidarsel